SKY DIGITAL CYBER

STUDY | PREPARE | SUCCEED

YOUR COMPETITIVE EXAM PARTNER

ಭಾರತ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ

ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿ

500+ PAGES

COMPLETE HISTORY STUDY MATERIAL

KAS • KPSC • UPSC • KEA • POLICE • WARDEN
SSC • RAILWAY • BANKING • ALL COMPETITIVE EXAMS

COVERS THE FOLLOWING TOPICS

- Karnataka History
- Ancient India
- Medieval India
- Modern India
- Freedom Movement
- Karnataka Unification Movement
- Dynasties and Important Rulers
- Wars and Historical Events
- Inscriptions and Literature
- Art and Architecture
- Important Places
- Chronology and Important Dates
- Important Points for Exams
- Quick Revision
- Memory Tricks
- MCQ / Practice Questions

CREATED BY
SKY DIGITAL CYBER

JOB APPLICATION / STUDY MATERIAL CONTACT:
6360791580

SKY DIGITAL CYBER

ಸಂಪೂರ್ಣ ಇತಿಹಾಸ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿ — ವಿಷಯ ಸೂಚಿ

ಪುಟವಾರು ವಿಷಯಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ

ವಿಭಾಗ 1: ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸ

ವಿಷಯ ಸೂಚಿ ಪಟ್ಟಿ

ಪುಟಗಳು	ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯಗಳು
1–20	ಇತಿಹಾಸದ ಆಕರಗಳು, ಪೂರ್ವ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವ ನಾಗರಿಕತೆ
21–40	ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆ
41–60	ವೈದಿಕ ಕಾಲ, ಮಹಾಜನಪದಗಳು, ಜೈನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ
61–80	ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಮೌರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲ
81–100	ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತೋತ್ತರ ಕಾಲ
101–120	ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತ, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರಜಪೂತರು
121–140	ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಮೊಘಲರ ಕಾಲ
141–160	ನಂತರದ ಮೊಘಲರು, ಮರಾಠರು, ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿ ಮತ್ತು ಸೂಫಿ ಪರಂಪರೆ
161–180	ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಆಗಮನ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು
181–200	Revolt of 1857, Indian Freedom Struggle and Independence

SKY DIGITAL CYBER

ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ

ವಿಭಾಗ 1: ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ

ಪುಟಗಳು	ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯಗಳು
201–220	ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕ, ಕದಂಬರು, ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಚಾಲುಕ್ಯರು
221–240	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು
241–260	ಹೊಯ್ಸಳರು, ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರು
261–280	ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ, ಹೈದರ್ ಅಲಿ, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ
281–300	ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಂಪರೆ

ವಿಭಾಗ 2: ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಪುಟಗಳು	ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ವಿಷಯಗಳು
301–320	ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಷಗಳು
321–340	ಇತಿಹಾಸ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು — ಸೆಟ್ 1
341–360	ಇತಿಹಾಸ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು — ಸೆಟ್ 2
361–380	ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು
381–400	ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಬಹು ಆಯ್ಕೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

SKY DIGITAL CYBER

YOUR COMPLETE COMPETITIVE EXAM PREPARATION PARTNER

SUBJECT-WISE STUDY MATERIALS: History • Geography • General Knowledge • Current Affairs • Indian Constitution & Polity • General Science • Mental Ability • Kannada • English

EXAM-WISE STUDY MATERIALS: KPSC • KAS • KEA • POLICE • VA • SDA • FDA • PDO • PSI • PC • RRB • SSC • BANKING • GROUP C

Subject-wise notes, MCQs, revision resources and exam preparation materials, where available.

WEBSITE: dailykannadanews.in | JOIN OUR WHATSAPP GROUP | WHATSAPP: 6360791580

ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಓದುವುದು ಹೇಗೆ?

SMART STUDY GUIDE & PREPARATION STRATEGY

ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ದಿನಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲ, ಅದೊಂದು ನಿರಂತರ ಕಥೆ. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಂಕ ಗಳಿಸಲು ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಸ್ಮಾರ್ಟ್ ಆಗಿ ಓದುವ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

1. ವಿಷಯವಾರು ಅಧ್ಯಯನ (Topic by Topic)

ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ, ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ, ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ಎಂದು ವಿಭಾಗಿಸಿ. ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರವೇ ಮುಂದಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ. ಇದರಿಂದ ಗೊಂದಲ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

2. ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ಗುರುತಿಸುವಿಕೆ

ಓದುವಾಗ ಹೈಲೈಟರ್ ಬಳಸಿ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರು, ಅವರ ರಾಜಧಾನಿಗಳು, ಸ್ಥಾಪಕರು, ಪ್ರಮುಖ ಕದನಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿಸಿ. ಇವುಗಳೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿವೆ.

3. ಕಿರು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳ ತಯಾರಿ (Short Notes)

10 ಪುಟಗಳ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಕೇವಲ 1 ಪುಟದ ಫ್ಲೋಚಾರ್ಟ್ ಅಥವಾ ಬುಲೆಟ್ ಪಾಯಿಂಟ್‌ಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಹಿಂದಿನ ದಿನ ದಪ್ಪನೆಯ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಈ ಕಿರು ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳೇ ನಿಮ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ.

4. MCQ ಅಭ್ಯಾಸ (Topic-wise MCQs)

ಕೇವಲ ಓದುವುದರಿಂದ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಅಧ್ಯಾಯ ಮುಗಿದ ತಕ್ಷಣ, ಆ ವಿಷಯದ ಮೇಲೆ ಕನಿಷ್ಠ 50 ಬಹುಆಯ್ಕೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು (MCQs) ಬಿಡಿಸಿ. ಇದು ನಿಮ್ಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

5. ದುರ್ಬಲ ವಿಷಯಗಳ ಸುಧಾರಣೆ

ಮಾಕ್ ಟೆಸ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ (Mock Tests) ಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ತಪ್ಪಾಗಿವೆ ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ನೀವು ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದರೆ, ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮತ್ತೆ ಓದಿ ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

6. ಸಮಯ ನಿರ್ವಹಣೆ (Avoid Time Waste)

ಪಠ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ (Syllabus) ಇಲ್ಲದ ಅನಗತ್ಯ ಆಳವಾದ ಪಿ.ಎಚ್.ಡಿ ಮಟ್ಟದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಓದಬೇಡಿ. ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾವುದು ಮುಖ್ಯವೋ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ನಿಮ್ಮ ಅಮೂಲ್ಯ ಸಮಯವನ್ನು ಮೀಸಲಿಡಿ.

ನೆನಪಿಡಿ (Pro Tip): ಪ್ರತಿದಿನ ಹೊಸ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಓದುವುದರ ಜೊತೆಗೆ, ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಓದಿದ್ದನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 30 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತನೆ (Revision) ಮಾಡಿ.

KAS • KPSC • KEA • POLICE • RRB • SSC • ALL OTHER COMPETITIVE EXAMS

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ

WHATSAPP: 6360791580

CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ತಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಸುಲಭವಾಗಿ ನೆನಪಿಡುವ ವಿಧಾನಗಳು
MEMORY TRICKS & QUICK REMEMBERING METHODS

ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನೆನಪಿನ ತಂತ್ರಗಳು (Best Memory Techniques)

1. ಸ್ಮರಣಿಕೋಡ್‌ಗಳು (Mnemonics)
ಮೊದಲ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸುಲಭವಾದ ಪದವನ್ನು ರಚಿಸಿ.
ಉದಾಹರಣೆ: ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮನೆತನಗಳ ಕ್ರಮ: *S-K-T-S-L* (ಗುಲಾಮಿ-Slave, ಖಿಲ್ಜಿ-Khilji, ತುಘಲಕ್-Tughlaq, ಸಯ್ಯದ್-Sayyid, ಲೋಧಿ-Lodi).

2. ಕಥೆಯ ರೂಪ (Story-based Method)
ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಕಥೆಯಂತೆ ಜೋಡಿಸಿ.
ಉದಾಹರಣೆ: "ಬಾಬರ್ ಪಾನಿ ಕುಡಿದು (ಪಾಣಿಪತ್-1526), ಖಾನಾ ತಿಂದ (ಖಣ್ವಾ-1527), ಚಂದದ ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸಿ (ಚಂದೇರಿ-1528), ಘರ್ ಕಡೆ ಹೋದ (ಘಾಗ್ರಾ-1529)."

3. ಕಾಲರೇಖೆ (Timeline Method)
ಒಂದು ಕಾಗದದ ಮೇಲೆ ರೇಖೆ ಎಳೆದು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.
ಉದಾಹರಣೆ: 1885 (ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆ) → 1905 (ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ) → 1920 (ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ) → 1947 (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ). ಇದು ದೃಶ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

4. ಮೈಂಡ್ ಮ್ಯಾಪ್ (Mind Maps)
ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬರೆದು, ಅದರ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ.
ಉದಾಹರಣೆ: ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ 'ವಿಜಯನಗರ' ಬರೆದು, 4 ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಸಂಗಮ, ಸಾಳುವ, ತುಳುವ, ಅರವೀಡು ಮನೆತನಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಸ್ಥಾಪಕರನ್ನು ಬರೆಯಿರಿ.

5. ತುಂಡರಿಸುವಿಕೆ (Chunking Technique)
ದೊಡ್ಡ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ.
ಉದಾಹರಣೆ: ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಓದುವ ಬದಲು ಚಂಪಾರಣ್ (1917), ಖೇಡಾ (1918), ಅಹಮದಾಬಾದ್ (1918) ಎಂದು ಒಂದು ಗುಂಪಾಗಿ ನೆನಪಿಡಿ.

6. ಅಂತರದ ಪುನರಾವರ್ತನೆ (Spaced Repetition)
ಮರೆತುಹೋಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಮತ್ತೆ ಓದುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನ.
ವಿಧಾನ: ಇಂದು ಓದಿದ್ದನ್ನು 1ನೇ ದಿನ, 3ನೇ ದಿನ, 7ನೇ ದಿನ ಮತ್ತು 21ನೇ ದಿನ ಮತ್ತೆ ವೇಗವಾಗಿ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿ. ಇದು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ನೆನಪಿಗೆ (Long-term memory) ಸೇರಿಸುತ್ತದೆ.

ಫ್ಲಾಶ್ ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು (Flashcards): ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಾರ್ಡ್‌ನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ' ಎಂದು ಬರೆದು, ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಕದಂಬರ ಕಾಕುತ್ಸವರ್ಮ, 450 ಕ್ರಿ.ಶ' ಎಂದು ಬರೆಯಿರಿ. ಬಿಡುವಿನ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ನೀವೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ (Active Recall).

KAS • KPSC • KEA • POLICE • RRB • SSC • ALL OTHER COMPETITIVE EXAMS
ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ದಿನಾಂಕಗಳು, ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು
HOW TO REMEMBER DATES, DYNASTIES & FACTS

ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕಂಠಪಾಠ ಮಾಡುವ ಬದಲು ಹೋಲಿಕೆ (Comparison) ಮತ್ತು ಕೋಷ್ಟಕಗಳ (Tables) ಮೂಲಕ ಓದಿ.

1. ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಮನೆತನಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಕರು

ಮನೆತನ (Dynasty)	ಸ್ಥಾಪಕ (Founder)	ರಾಜಧಾನಿ (Capital)	ನೆನಪಿನ ಕೋಡ್ / ಸುಳಿವು
ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ	ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ	ಚಾಣಕ್ಯನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ
ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ಶ್ರೀಗುಪ್ತ	ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ	'ಗುಪ್ತ' ಎಂಬ ಹೆಸರೇ ಇದೆ
ಶಾತವಾಹನರು	ಸಿಮುಖ	ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ
ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	2ನೇ ತೈಲಪ	ಮಾನ್ಯಖೇಟ / ಕಲ್ಯಾಣಿ	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು

2. ಪ್ರಮುಖ ಕದನಗಳು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳು

ವರ್ಷ (Year)	ಕದನ (Battle)	ನಡುವೆ ನಡೆದದ್ದು (Between)	ಫಲಿತಾಂಶ (Result)
1565	ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನ	ವಿಜಯನಗರ x ದಖನ್ ಸುಲ್ತಾನರು	ವಿಜಯನಗರದ ಪತನ
1757	ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ	ಸಿರಾಜ್-ಉದ್-ದೌಲ x ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ
1764	ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ	ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಕೂಟ x ಬ್ರಿಟಿಷರು	ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು
1799	4ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು	ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ x ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ	ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮರಣ

3. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳು

- **ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ (450 AD):** ಕದಂಬರ ಕಾಕುತ್ಸವರ್ಮ. (ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನ).
- **ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನ (543 AD):** ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ.
- **ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ (634 AD):** ರವಿಕೀರ್ತಿ (2ನೇ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಸಾಧನೆಗಳು).
- **ಗೋಮಟೇಶ್ವರ ವಿಗ್ರಹ (981 AD):** ಚಾವುಂಡರಾಯ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).
- **ಗಲಗನಾಥ ದೇವಾಲಯ:** ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು (ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶೈಲಿ).
- **ಗೋಲಗುಮ್ಮಟ (1656 AD):** ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ (ವಿಜಯಪುರ).

KAS • KPSC • KEA • POLICE • RRB • SSC • ALL OTHER COMPETITIVE EXAMS
ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ರಣತಂತ್ರ
REVISION PLAN & EXAM STRATEGY

7-ದಿನಗಳ ಅಂತಿಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಯೋಜನೆ

- **ದಿನ 1:** ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತ (ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ, ವೇದ ಕಾಲ, ಮೌರ್ಯರು).
- **ದಿನ 2:** ಗುಪ್ತರು, ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅರಸರು.
- **ದಿನ 3:** ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತ (ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರು, ಮೊಘಲರು).
- **ದಿನ 4:** ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.
- **ದಿನ 5:** ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ, 1857 ದಂಗೆ).
- **ದಿನ 6:** ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿಯುಗ.
- **ದಿನ 7:** ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ಏಕೀಕರಣ ಮತ್ತು ಮಾಕ್ ಟೆಸ್ಟ್ಸ್.

30-ದಿನಗಳ ಸಮಗ್ರ ಯೋಜನೆ

- **ವಾರ 1:** ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತ + ದಿನಕ್ಕೆ 50 MCQ.
- **ವಾರ 2:** ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತ + ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.
- **ವಾರ 3:** ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿ.
- **ವಾರ 4:** ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ, ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಬಿಡಿಸುವಿಕೆ.
- **ನಿಯಮ:** ಪ್ರತಿದಿನ ಕನಿಷ್ಠ 2 ಗಂಟೆ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಿಡಿ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೇಂದ್ರದ ರಣತಂತ್ರ (Exam Hall Strategy)

1. ಎಲಿಮಿನೇಷನ್ ವಿಧಾನ (Elimination Method)

ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ನೇರವಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿದ್ದಾಗ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ತಪ್ಪು ಎನಿಸುವ ಎರಡು ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ತೆಗೆದುಹಾಕಿ. ಉಳಿದ ಎರಡರಲ್ಲಿ ತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿ.

2. ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ (Difficult Questions)

ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ 1 ನಿಮಿಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಕಠಿಣ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಯವಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಯೋಚಿಸಿ.

3. ತಪ್ಪುಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆ ತಡೆಯಿರಿ

ಹಿಂದಿನ ಮಾಕ್ ಟೆಸ್ಟ್ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ. ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಓದಿ ಉತ್ತರಿಸಬೇಡಿ. 'ಅಲ್ಲ' (NOT), 'ತಪ್ಪು' (INCORRECT) ಎಂಬ ಪದಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

4. OMR ಶೀಟ್ ತುಂಬುವಿಕೆ

ಎಲ್ಲಾ 100 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ ನಂತರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ OMR ತುಂಬಬೇಡಿ. ಪ್ರತಿ 10 ಅಥವಾ 25 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ OMR ಶೀಟ್ನಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಗಳನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾ ಬನ್ನಿ.

ನೆಗೆಟಿವ್ ಮಾರ್ಕಿಂಗ್ ಎಚ್ಚರಿಕೆ (Negative Marking): ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ 1/3 ಅಥವಾ 1/4 ನೆಗೆಟಿವ್ ಅಂಕಗಳಿದ್ದರೆ, ಯಾವುದೇ ಸುಳಿವು ಇಲ್ಲದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಕುರುಡಾಗಿ (Blind Guess) ಉತ್ತರಿಸಬೇಡಿ. ಕನಿಷ್ಠ 2 ಆಯ್ಕೆಗಳನ್ನು ಎಲಿಮಿನೇಟ್ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ರಿಸ್ಕ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

KAS • KPSC • KEA • POLICE • RRB • SSC • ALL OTHER COMPETITIVE EXAMS
ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಂತಿಮ ಸ್ವಯಂ-ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಪರಿಷ್ಕರಣೆ ಚೆಕ್‌ಲಿಸ್ಟ್
FINAL SELF-ASSESSMENT & REVISION CHECKLIST

ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮುನ್ನ ನೀವು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಒಮ್ಮೆಯಾದರೂ ಓದಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ.

- ☐ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಸಂಪೂರ್ಣ ಓದಿದ್ದೇನೆ.
- ☐ ಮಧ್ಯಕಾಲೀನ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಮನೆತನಗಳ ಅಧ್ಯಯನ.
- ☐ ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ ಮತ್ತು 1857 ರ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ.
- ☐ ಗಾಂಧಿಯುಗ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್.
- ☐ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು.
- ☐ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ (ಕದಂಬರಿಂದ ಒಡೆಯರ್‌ವರೆಗೆ).
- ☐ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಗಳು.
- ☐ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಿನಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಷಗಳು.
- ☐ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಂಥಗಳು.
- ☐ ಕನಿಷ್ಠ 5 ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದ ಪ್ರಶ್ನೆಪತ್ರಿಕೆ ಬಿಡಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ದುರ್ಬಲ ವಿಷಯಗಳ ಟ್ರ್ಯಾಕರ್ (Weak Topics Tracker)

ಕ್ರ.ಸಂ	ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುವ ವಿಷಯ (Topic to Revise)	ಪುನರಾವರ್ತನೆ 1 (Date)	ಸ್ಥಿತಿ (Status)
1			
2			
3			

ಮಾಕ್ ಟೆಸ್ಟ್ ಅಂಕಗಳ ಟ್ರ್ಯಾಕರ್ (Mock Test Performance)

ಟೆಸ್ಟ್ ಹೆಸರು / ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಟ್ಟು ಅಂಕಗಳು	ನನ್ನ ಅಂಕಗಳು	ಸುಧಾರಿಸಬೇಕಾದ ವಿಭಾಗ
Mock Test 1			
Mock Test 2			
Mock Test 3			

ನಂಬಿಕೆ ಇರಲಿ, ನೀವು ಸಾಧಿಸುತ್ತೀರಿ!

"ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನ ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನವಿದ್ದರೆ ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಎದುರಿಸಬಹುದು. ಶಾಂತವಾಗಿರಿ, ನಿಮ್ಮ ಅಧ್ಯಯನದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಡಿ. ಆಲ್ ದಿ ಬೆಸ್ಟ್!"

KAS • KPSC • KEA • POLICE • RRB • SSC • ALL OTHER COMPETITIVE EXAMS

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ

WHATSAPP: 6360791580

CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

YOUR COMPLETE COMPETITIVE EXAM PREPARATION PARTNER

SKY DIGITAL CYBER

ALL SUBJECTS • MULTIPLE COMPETITIVE EXAMS • EXAM-ORIENTED STUDY NOTES

ALL-SUBJECT STUDY NOTES AVAILABLE

- History
- Geography
- General Knowledge (GK)
- Current Affairs
- Indian Constitution & Polity
- General Science
- Mental Ability & Reasoning
- Kannada
- English
- Karnataka History & GK

EXAMS COVERED

- KPSC & KAS
- KEA Exams
- Police (PSI & PC)
- VA (Village Admin)
- SDA & FDA
- PDO & Group C
- RRB Railway
- SSC Exams
- Banking Exams

WHAT STUDENTS CAN FIND

- ✓ Subject-Wise Study Notes
- ✓ Kannada & English Study Materials
- ✓ Exam-Oriented PDF Materials
- ✓ Quick Revision Notes
- ✓ Important Questions & MCQs
- ✓ Practice & Revision Resources
- ✓ Recruitment & Exam Updates
- ✓ Other Govt Competitive Exams Prep

DAILY GOVERNMENT JOB UPDATES
dailykannadanews.in

JOIN OUR WHATSAPP GROUP
For Study Materials & Updates
https://chat.whatsapp.com/EqOHGEIi0tEG8nYBSN13DV

CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

PREPARE SMART • REVISE REGULARLY • WORK TOWARDS YOUR GOAL

Study materials are intended for educational and examination-preparation purposes. Always verify recruitment details with the relevant official notification. Study materials do not guarantee examination success or selection.

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲಗಳು

1.1 ಇತಿಹಾಸದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

'ಇತಿಹಾಸ' ಎಂಬ ಪದವು ಸಂಸ್ಕೃತದ **'ಇತಿ-ಹ-ಆಸ'** ಎಂಬ ಮೂರು ಪದಗಳಿಂದ ರಚಿತವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಅರ್ಥ *"ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಹೀಗೆಯೇ ಸಂಭವಿಸಿತು"* (Thus it certainly happened) ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂಗ್ಲಿಷಿನ 'History' ಪದವು ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರೀಕ್ ಭಾಷೆಯ **'Historia' (ಹಿಸ್ಟೋರಿಯಾ)** ಎಂಬ ಮೂಲಪದದಿಂದ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಅರ್ಥ "ವಿಚಾರಣೆ, ತನಿಖೆ ಅಥವಾ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಜ್ಞಾನ" (Learning through systematic inquiry).

ಮಾನವ ಸಮಾಜವು ಅಲೆಮಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಪ್ರಸ್ತುತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ನಾಗರಿಕತೆಯವರೆಗೆ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು, ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ (Chronological order) ಹಾಗೂ ಸಾಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಾಖಲಿಸುವುದೇ ಇತಿಹಾಸ. ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳ ಕಥೆಯಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಮಾನವನ ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ್ಪಣವಾಗಿದೆ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹರು

- **ಹೆರೊಡೋಟಸ್ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 484–425):** ಗ್ರೀಕ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಹೆರೊಡೋಟಸ್‌ನನ್ನು 'ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' (Father of History) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ರೋಮನ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಸಿಸೆರೊ (Cicero) ಇವರಿಗೆ ಈ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಹೆರೊಡೋಟಸ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ **'The Histories'** (ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ್ ಯುದ್ಧಗಳ ಇತಿಹಾಸ).
- **ಥುಸಿಡೈಡಿಸ್ (Thucydides):** ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಪಿತಾಮಹ (Father of Scientific History) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.
- **ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್:** 'ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ (ಕೃತಿ: ಇಂಡಿಕಾ).

1.2 ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪ್ರಕಾರ ಇತಿಹಾಸದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

ಇ.ಎಚ್. ಕಾರ್ (E.H. Carr)
"ಇತಿಹಾಸವು ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಗತಕಾಲದ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಕೊನೆವಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆ." (An unending dialogue between the present and the past) — ಕೃತಿ: *What is History?*

ಲಿಯೋಪೋಲ್ಡ್ ವಾನ್ ರಾಂಕೆ (Ranke)
"ಗತಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಏನು ಸಂಭವಿಸಿತೋ ಅದನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸುವುದೇ ಇತಿಹಾಸ." (To show what actually happened - Wie es eigentlich gewesen).

ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ (Karl Marx)
"ಇತಿಹಾಸವು ವರ್ಗ ಸಂಘರ್ಷಗಳ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿದೆ." (History is the history of class struggles) — ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶಗಳೇ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ.

ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು
"ಇತಿಹಾಸವು ಮಾನವನು ಅನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ನಾಗರಿಕತೆಯತ್ತ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಸುದೀರ್ಘ ಯಾನದ ಕಥೆ." — ಕೃತಿ: *Glimpses of World History*.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ (EXAM GOLDEN POINTS)

- **ಕಾಲಗಣನೆ ಪದ್ಧತಿ:** ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ (BCE - Before Common Era) ಮತ್ತು ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ (CE - Common Era).
- **ಇತಿಹಾಸದ ಮೂರು ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳು:** ವ್ಯಕ್ತಿ (Person), ಸ್ಥಳ (Place), ಮತ್ತು ಕಾಲ (Time). ಇವುಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸ ನಿಲ್ಲಲಾರದು.
- **ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಸಂಶೋಧಕರು:** ಬಿ.ಎಲ್. ರೈಸ್ (ಎಪಿಗ್ರಾಫಿಯಾ ಕರ್ನಾಟಿಕಾ ಸಂಪಾದಕರು) ಮತ್ತು ಡಾ. ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನ & ಮೂಲಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ

1.3 ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ

ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನವು ಕೇವಲ ಗತಕಾಲದ ನೆನಪಲ್ಲ; ಅದು ವರ್ತಮಾನದ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ದಾರಿದೀಪ. *"ಗತಕಾಲದ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವವರು ಅದೇ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಪುನರಾವರ್ತಿಸಲು ಶಾಪಗ್ರಸ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ"* ಎಂದು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಜಾರ್ಜ್ ಸಾಂಟಾಯಾನ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಗಳ ವಿಕಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಇತಿಹಾಸ ಅನಿವಾರ್ಯ.

1.4 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮೂಲಗಳ ವರ್ಗೀಕರಣ (Classification of Sources)

"ಮೂಲಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ" (No Documents, No History) ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾದ ಲ್ಯಾಂಗ್ಲೋಯಿಸ್ ಮತ್ತು ಸೀಗ್ನೋಬೋಸ್ ಅವರ ಸೂತ್ರ. ಗತಕಾಲದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಪುನಾರಚಿಸಲು ದೊರೆಯುವ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಮೂಲದ ವಿಧ	ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ & ಸ್ವರೂಪ	ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ಉದಾಹರಣೆಗಳು
ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲಗಳು (Primary Sources)	ಘಟನೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ರಚಿತವಾದ ಅಥವಾ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗಿಯಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಂದ ದೊರೆತ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು. ಅತ್ಯಂತ ನಿಖರ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ.	ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು, ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ, ಗ್ರೀಕ್ ರಾಯಭಾರಿ ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್‌ನ ಇಂಡಿಕಾ, ಹರಪ್ಪದ ಉತ್ಖನನ ಅವಶೇಷಗಳು, ಚಾಲುಕ್ಯರ ನಾಣ್ಯಗಳು.
ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲಗಳು (Secondary Sources)	ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ, ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ರಚಿಸಲಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳು.	ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಸ್ಮಿತ್ ಅವರ 'Early History of India', ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಂದಾರ್ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಕೆ.ಎ. ನೀಲಕಂಠ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳ 'A History of South India'.

⚠️ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಪ್ರಾಥಮಿಕ vs ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲ

ಗೊಂದಲ: ಕಲ್ಹಣನ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ' (ಕ್ರಿ.ಶ. 1148) ಕೃತಿಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲವೋ ಅಥವಾ ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲವೋ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಕಲ್ಹಣನ ಸಮಕಾಲೀನ 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ ಅದು **ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲ**; ಆದರೆ ಅವನು ಹಿಂದಿನ ಶತಮಾನಗಳ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜರ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿರುವ ಭಾಗಗಳಿಗೆ ಅದು **ದ್ವಿತೀಯ ಮೂಲ**ವಾಗುತ್ತದೆ!

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಮೂಲಗಳ ಆಧಾರ ಸ್ತಂಭಗಳು

ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಮೂಲಗಳನ್ನು ಪುನಃ ಎರಡು ವಿಶಾಲ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ: **1. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೂಲಗಳು** (ದೇಶೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಸಾಹಿತ್ಯ) ಮತ್ತು **2. ಪುರಾತತ್ವ ಮೂಲಗಳು** (ಶಾಸನಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಖನನದ ಅವಶೇಷಗಳು). ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪುರಾತತ್ವ ಮೂಲಗಳು ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ (Objective) ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೂಲಗಳು

2.1 ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ (Religious Literature)

ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಆಯಾ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ನೈತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅತ್ಯುಪಯುಕ್ತ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ:

1. ವೈದಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ
ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (ಋಗ್ವೇದ - ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥ, ಸಾಮವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಅಥರ್ವಣವೇದ), ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು, ಆರಣ್ಯಕಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, 18 ಪುರಾಣಗಳು ಹಾಗೂ ರಾಮಾಯಣ-ಮಹಾಭಾರತ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು.

2. ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಯ **ತ್ರಿಪಿಟಕಗಳು**: ವಿನಯ ಪಿಟಕ (ಸಂಘದ ನಿಯಮ), ಸುತ್ತ ಪಿಟಕ (ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆ), ಅಭಿಧಮ್ಮ ಪಿಟಕ (ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ). ಜೊತೆಗೆ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು, ಮಿಲಿಂದಪನ್ಹಾ, ದೀಪವಂಶ ಮತ್ತು ಮಹಾವಂಶ.

3. ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಪ್ರಾಕೃತ (ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ) ಭಾಷೆಯ **ದ್ವಾದಶ ಅಂಗಗಳು**, ಉಪಾಂಗಗಳು, ಹೇಮಚಂದ್ರನ 'ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪರ್ವನ್' ಹಾಗೂ ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ 'ಕಲ್ಪಸೂತ್ರ' (ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಭೇಟಿ ಮಾಹಿತಿ).

2.2 ಧರ್ಮೇತರ / ಐಹಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ (Secular Literature)

ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ರಾಜನೀತಿ, ಕಾನೂನು, ನಾಟಕ, ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಐಹಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳು ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ದಾಖಲೆಗಳಾಗಿವೆ:

ಕೃತಿ (Work)	ಕರ್ತೃ (Author)	ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಷಯ & ಪರೀಕ್ಷಾ ಮುಖ್ಯಾಂಶ
ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ	ಕೌಟಿಲ್ಯ (ಚಾಣಕ್ಯ/ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ)	ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತ, ಸಪ್ತಾಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಮಂಡಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು.
ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ	ವಿಶಾಖದತ್ತ	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ನಂದರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ರಾಜಕೀಯ ನಾಟಕ.
ರಾಜತರಂಗಿಣಿ	ಕಲ್ಹಣ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1148)	ಕಾಶ್ಮೀರದ ರಾಜರ ಚರಿತ್ರೆ. ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥ.
ಹರ್ಷಚರಿತೆ	ಬಾಣಭಟ್ಟ	ವರ್ಧನ ವಂಶದ ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಜೀವನ, ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ.
ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರಂ	ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ	ಶುಂಗ ವಂಶದ ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರನ ಕುರಿತ ನಾಟಕ; ಯವನರ ಆಕ್ರಮಣದ ಉಲ್ಲೇಖ.
ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ	ಶೂದ್ರಕ	ಪ್ರಾಚೀನ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ವಾಸ್ತವತೆ ಬಿಂಬಿಸುವ ನಾಟಕ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ (KPSC MATCH THE FOLLOWING)

- **ಪಾಣಿನಿ:** 'ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿ' (ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೊದಲ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ — ಮೌರ್ಯಪೂರ್ವ ಕಾಲದ ಮಾಹಿತಿ).
- **ಪತಂಜಲಿ:** 'ಮಹಾಭಾಷ್ಯ' (ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗನ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗದ ವಿವರಣೆ).
- **ಬಿಲ್ಹಣ:** 'ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತಂ' (ಕಲ್ಯಾಣ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಇತಿಹಾಸ).

ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ವರದಿಗಳು

2.3 ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ವರದಿಗಳ ಮಹತ್ವ

ವಿದೇಶಿ ಯಾತ್ರಿಕರು ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಮಾಜ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಬಂದರುಗಳ ಕುರಿತು ನಿಷ್ಪಕ್ಷಪಾತ ವಿವರಣೆಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತೀಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಗಣನೆ (Chronology) ಸ್ಪಷ್ಟವಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಈ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಬರವಣಿಗೆಗಳು ನಿಖರ ಕಾಲನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಾಯಕವಾಗಿವೆ.

ಪ್ರವಾಸಿಗ (Traveler)	ಮೂಲ ದೇಶ	ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಕಾಲ / ಆಳ್ವಿಕೆ	ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿ & ವಿಶೇಷತೆ
ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್	ಗ್ರೀಸ್	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 302)	**ಇಂಡಿಕಾ:** ಮೌರ್ಯರ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ ಆಡಳಿತ, 7 ಜಾತಿಗಳ ವಿಭಜನೆ ಉಲ್ಲೇಖ.
ಫಾಹಿಯಾನ್	ಚೀನಾ	ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ	**ಫೋ-ಕ್ವೋ-ಕಿ:** ಮಧ್ಯದೇಶದ ಶಾಂತಿ, ಸಸ್ಯಾಹಾರ, ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಸಮಾಜ.
ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್	ಚೀನಾ	ಹರ್ಷವರ್ಧನ & ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ	**ಸಿ-ಯು-ಕಿ:** 'ಯಾತ್ರಿಕರ ರಾಜ'; ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ & ಕನ್ನೌಜ್ ಸಮ್ಮೇಳನ.
ಇತ್ಸಿಂಗ್	ಚೀನಾ	7ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯ	ನಳಂದಾ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ಬೌದ್ಧ ಮಠಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ವರದಿ.
ಅಲ್-ಬರೂನಿ	ಉಜ್ಬೇಕಿಸ್ತಾನ್	ಮಹ್ಮೂದ್ ಘಜ್ನಿ ಕಾಲ (11ನೇ ಶ.)	**ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್:** ಭಾರತದ ವಿಜ್ಞಾನ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ, ಹಿಂದೂ ತತ್ವಜ್ಞಾನ.
ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ	ಮೊರಾಕ್ಕೊ	ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್	**ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ರಿಹ್ಲಾ:** ದೆಹಲಿ ಆಡಳಿತ, ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ದೇವಗಿರಿ ರಾಜಧಾನಿ.
ನಿಕೊಲೊ ಕೊಂಟಿ	ಇಟಲಿ	ಒಂದನೇ ದೇವರಾಯ (ವಿಜಯನಗರ)	ವಿಜಯನಗರದ ದೀಪಾವಳಿ, ನವರಾತ್ರಿ ಆಚರಣೆಗಳ ಮೊದಲ ಯುರೋಪಿಯನ್ ವಿವರಣೆ.
ಅಬ್ದುರ್ ರಜಾಕ್	ಪರ್ಷಿಯಾ	ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯ (1443)	"ಕಣ್ಣುಗಳು ಎಂದೂ ನೋಡಿರದ, ಕಿವಿಗಳು ಎಂದೂ ಕೇಳಿರದ ಭವ್ಯ ನಗರ ವಿಜಯನಗರ."

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ

ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ** ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 641-642) ಭೇಟಿ ನೀಡಿ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಜನರ ಬಗ್ಗೆ: *"ಇವರು ಶೂರರು, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು, ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಶತ್ರುಗಳೆದುರು ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಬಿಡುವ ಸ್ವಾಮಿಭಕ್ತರು"* ಎಂದು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾನೆ.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ರೋಮನ್ ಮತ್ತು ಅನಾಮಧೇಯ ಕೃತಿಗಳು

- **ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಎರಿಥ್ರಿಯನ್ ಸೀ:** ಕ್ರಿ.ಶ. 1ನೇ ಶತಮಾನದ ಅನಾಮಧೇಯ ಗ್ರೀಕ್ ನಾವಿಕನ ಕೃತಿ — ಭಾರತದ ಕರಾವಳಿ ಬಂದರುಗಳು (ಮುಜಿರಿಸ್, ಕಲ್ಯಾಣ, ಬಾರಿಕಾ) ಮತ್ತು ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರದ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತದೆ.
- **ಪ್ಲಿನಿ:** 'ನ್ಯಾಚುರಲಿಸ್ ಹಿಸ್ಟೋರಿಯಾ' (Natural History) — ಭಾರತಕ್ಕೆ ರೋಮನ್ ಚಿನ್ನ ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟ ರೋಮನ್ ಲೇಖಕ.

ಪುರಾತತ್ವ ಮೂಲಗಳು & ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಧಾನಗಳು

3.1 ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ (Epigraphy)

ಶಾಸನಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು **ಶಾಸನಶಾಸ್ತ್ರ (Epigraphy)** ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಪಿಗಳ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು **ಪ್ಯಾಲಿಯೋಗ್ರಫಿ (Palaeography)** ಎನ್ನುವರು. ಶಾಸನಗಳು ಕಲ್ಲು, ತಾಮ್ರಪಟ, ಇಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಲೋಹದ ಕಂಬಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಅಸಾಧ್ಯ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇವು ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ (James Prinsep)
1837 ರಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಓದಿದ ಮೊದಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿದ್ವಾಂಸ. ಅಶೋಕನ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಾಸನಗಳು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ (ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಖರೋಷ್ಠಿ, ಗ್ರೀಕ್ ಮತ್ತು ಅರಾಮಿಕ್ ಲಿಪಿಗಳಿವೆ).

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು
- **ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 450):** ಕದಂಬ ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮನ ಕಾಲದ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ (ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ).
- **ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ:** ರವಿಕೀರ್ತಿ ರಚಿಸಿದ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಹರ್ಷನ ಪರಾಜಯ ಉಲ್ಲೇಖ).

3.2 ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ (Numismatics)

ನಾಣ್ಯಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ **ನಾಣ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ (Numismatics)** ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಣ್ಯಗಳು ರಾಜರ ವಂಶಾವಳಿ, ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿಗಳು, ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಒಲವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಆಹತ ನಾಣ್ಯಗಳು (Punch-Marked)
ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಣ್ಯಗಳು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6ನೇ ಶ.). ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯ, ಬೆಟ್ಟ, ವೃಕ್ಷ ಇತ್ಯಾದಿ ಮುದ್ರೆಗಳಿದ್ದವು.

ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕರ ನಾಣ್ಯಗಳು
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರಾಜರ ಚಿತ್ರ, ಹೆಸರು ಮತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಇವರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು.

ಗುಪ್ತರ ಚಿನ್ನದ ದಿನಾರಗಳು
ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ವೀಣಾವಾದನ ಚಿತ್ರವಿರುವ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಅಶ್ವಮೇಧ ನಾಣ್ಯಗಳು; ವ್ಯಾಪಾರದ ಉತ್ತುಂಗತೆ ಹಾಗೂ ಕಲಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

3.3 ಸ್ಮಾರಕಗಳು & ಕಾರ್ಬನ್-14 ಕಾಲಗಣನೆ (C-14 Dating)

ಅವಶೇಷಗಳ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಅಮೆರಿಕದ ವಿಜ್ಞಾನಿ **ವಿಲ್ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಬ್ಬಿ (Willard Libby)** ಕಂಡುಹಿಡಿದ ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಬನ್ (C-14) ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಸಾವಯವ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಇಂಗಾಲದ ಐಸೋಟೋಪ್ ನಶಿಸುವಿಕೆಯ ದರವನ್ನು ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ASI ಮತ್ತು ಪಿತಾಮಹರು
- **ಸರ್ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್:** 1861 ರಲ್ಲಿ ಆರ್ಕಿಯಾಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೆ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ASI) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರನ್ನು *'ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪಿತಾಮಹ'* ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್:** 1904 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ (Ancient Monuments Act) ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ 3: ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಭಾರತ

4.1 ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ & ವರ್ಗೀಕರಣ

ಮಾನವನಿಗೆ ಲಿಪಿ ಅಥವಾ ಬರವಣಿಗೆಯ ಕಲೆ ತಿಳಿದಿರದ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು **ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲ (Pre-historic Period)** ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಕೇವಲ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳು, ಮೂಳೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು, ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳೇ ಏಕೈಕ ಆಧಾರ.

ಕಾಲಘಟ್ಟ (Period)	ಅಂದಾಜು ಕಾಲಾವಧಿ	ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣ & ಆಯುಧಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ
1. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Palaeolithic)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 5,00,000 – 10,000	ದೊಡ್ಡ ಒರಟು ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳು; ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆ; ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಕೆ.
2. ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Mesolithic)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 10,000 – 6,000	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೋಪಕರಣಗಳು (Microliths); ಆರಂಭಿಕ ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ; ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣ.
3. ನವಶಿಲಾಯುಗ (Neolithic)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6,000 – 2,500	ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳು; ಕೃಷಿಯ ಆರಂಭ; ಚಕ್ರದ ಆವಿಷ್ಕಾರ; ಶಾಶ್ವತ ಗ್ರಾಮಗಳು.
4. ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ (Chalcolithic)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2,500 – 1,000	ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ಜಂಟಿ ಬಳಕೆ; ವರ್ಣಚಿತ್ರದ ಮಡಕೆಗಳು; ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.

4.2 ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Lower Palaeolithic Age)

ಈ ಹಂತದ ಮಾನವನು ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ (ಸ್ಫಟಿಕ ಶಿಲೆ) ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಒಡೆದು ಕೈಗೊಡಲಿ (Handaxe), ಕ್ಲೀವರ್ (Cleaver) ಮತ್ತು ಚಾಪರ್-ಚಾಪಿಂಗ್ (Chopper-chopping) ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಕಾಲದ ಮಾನವರನ್ನು **'ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಮಾನವರು' (Quartzite Men)** ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿ

ಚಿತ್ರ 1: ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿ (ದ್ವಿಮುಖ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧ) | ಕ್ರೆಡಿಟ್: Didier Descouens / CC-BY-SA

ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್ (1863)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿ **ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್** 1863 ರಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಮದ್ರಾಸ್ ಬಳಿಯ **ಪಲ್ಲಾವರಂನಲ್ಲಿ** ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಕೈಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಇವರನ್ನು **'ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' (Father of Indian Pre-history)** ಎಂದು ಗೌರವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಪ್ರಮುಖ ಪೂರ್ವ ಶಿಲಾಯುಗ ತಾಣಗಳು

- **ಸೋಹನ್ ಕಣಿವೆ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ):** ಪೆಬಲ್ & ಚಾಪರ್ ಉಪಕರಣಗಳ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- **ಮದ್ರಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (ಅತ್ತಿರಂಪಕ್ಕಂ & ಪಲ್ಲಾವರಂ):** ದ್ವಿಮುಖ ಕೈಗೊಡಲಿಗಳ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ.
- **ಕರ್ನಾಟಕದ ತಾಣಗಳು:** ಹುಣಸಗಿ ಮತ್ತು ಇಸಾಮ್‌ಪುರ (ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ) — ಡಾ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ

4.3 ಮಧ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Middle Palaeolithic Age)

ಕಾಲಾವಧಿ: ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1,00,000 – 40,000. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲಿನ ಕೋರ್‌ನಿಂದ ಚಕ್ಕೆಗಳನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ **ಫ್ಲೇಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (Flake Industry)** ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು. ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಬದಲಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಚರ್ಟ್ (Chert), ಜಾಸ್ಪರ್ (Jasper), ಮತ್ತು ಅಗೇಟ್ (Agate) ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಸ್ಕ್ರೇಪರ್‌ಗಳು (Scrapers)
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮವನ್ನು ಹೆರೆಯಲು ಮತ್ತು ಮರದ ತೊಗಟೆ ತೆಗೆಯಲು ಬಳಸಿದ ಹರಿತ ಅಂಚಿನ ಹೆರೆಚಕ್ಕೆ ಉಪಕರಣಗಳು.

ಪಾಯಿಂಟರ್‌ಗಳು (Points)
ಬೇಟೆಯಾಡುವ ಈಟಿಗಳ ತುದಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲು ಬಳಸಲಾದ ಚೂಪಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಮುಳ್ಳುಗಳು.

ಬೋರರ್‌ಗಳು (Borers)
ಚರ್ಮ ಮತ್ತು ಮರಗಳಲ್ಲಿ ರಂಧ್ರಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯಲು ಬಳಸಿದ ಚೂಪಾದ ತಿರುಪು ಆಯುಧಗಳು.

ನೆವಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ: ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪ್ರವರಾ ನದಿಯ ನೆವಾಸದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪುರಾವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಡಿ. ಸಾಂಕಾಲಿಯಾ ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ನೆವಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

4.4 ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Upper Palaeolithic Age)

ಕಾಲಾವಧಿ: ಕ್ರಿ.ಪೂ. 40,000 – 10,000. ಹಿಮಯುಗವು ಮುಕ್ತಾಯದ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿ ಭೂಮಿಯ ತಾಪಮಾನ ಏರತೊಡಗಿದ ಕಾಲವಿದು. ಈ ಯುಗದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು:

- **ಬ್ಲೇಡ್ ಮತ್ತು ಬ್ಯೂರಿನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Blade & Burin):** ಉದ್ದನೆಯ ಸಮಾನಾಂತರ ಅಂಚುಳ್ಳ ತೆಳುವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಬ್ಲೇಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಕೆತ್ತನೆಗೆ ಸೂಕ್ತವಾದ ಬ್ಯೂರಿನ್‌ಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರ.
- **ಆಧುನಿಕ ಮಾನವನ (Homo Sapiens) ಉದಯ:** ಜೈವಿಕವಾಗಿ ಇಂದಿನ ಮಾನವನ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹೋಮೋ ಸೇಪಿಯನ್ಸ್ ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ಕಲೆಯ ಆರಂಭ:** ಮಾನವನು ಗುಹೆಗಳ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸಲು ಹಾಗೂ ಮೂಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತನೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಆಸ್ಟ್ರಿಚ್ ಮೊಟ್ಟೆಯ ಚಿಪ್ಪುಗಳು

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ **ಪಟ್ನೆ (Patne)** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ **ನಿಪ್ಪಕ್ಷಿ (Ostrich / ಉಷ್ಟ್ರಪಕ್ಷಿ)** ಮೊಟ್ಟೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನ ತುಂಡುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಲಾದ ಜ್ಯಾಮಿತೀಯ ರೇಖಾಚಿತ್ರಗಳು ದೊರೆತಿವೆ! ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಪ್ಪಕ್ಷಿಗಳು ಜೀವಿಸಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಬೆಂಕಿಯ ಆವಿಷ್ಕಾರ

ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವನಿಗೆ ಚಕಮಕಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು (Flint) ಉಜ್ಜುವ ಮೂಲಕ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವುದು ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಕರ್ನೂಲ್ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ) ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಬೂದಿಯ ಕುರುಹುಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಬೆಂಕಿಯು ಮಾನವನಿಗೆ ಚಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ, ವನ್ಯಮೃಗಗಳಿಂದ ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನಲು ನೆರವಾಯಿತು.

ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (ಮೈಕ್ರೋಲಿಥಿಕ್)

5.1 ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಹಿನ್ನೆಲೆ & ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

ಕಾಲಾವಧಿ: ಕ್ರಿ.ಪೂ. 10,000 – 6,000. ಪ್ಲಿಸ್ಟೋಸೀನ್ ಹಿಮಯುಗ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡು **ಹೋಲೋಸೀನ್ (Holocene)** ಯುಗ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಹವಾಮಾನವು ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿ, ತೇವಾಂಶ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರಿಂದ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯಗಳು, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಮತ್ತು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳು (ಜಿಂಕೆ, ಮೊಲ, ಹಂದಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು) ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಲು ಮಾನವನು ಸಣ್ಣ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

5.2 ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೋಪಕರಣಗಳು (Microliths)

ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ **ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೋಪಕರಣಗಳು (Microliths)**. ಇವು 1 ಸೆಂ.ಮೀ. ನಿಂದ ಗರಿಷ್ಠ 5 ಸೆಂ.ಮೀ. ಉದ್ದವಿದ್ದು, ಜ್ಯಾಮಿತೀಯ ಆಕಾರಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದವು:

ಚಂದ್ರಕಲಾ ಆಕಾರ (Lunates)	ತ್ರಿಕೋನಗಳು & ಟ್ರೆಪೆಜ್	ಸಂಯುಕ್ತ ಉಪಕರಣಗಳು
ಅರ್ಧಚಂದ್ರಾಕಾರದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕಲ್ಲುಗಳು; ಬಾಣದ ತುದಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಕುಡುಗೋಲಿನ ಹಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.	ಚೂಪಾದ ಮೂಲೆಗಳಿರುವ ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲಿನ ತುಂಡುಗಳು; ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ಮುಳ್ಳುಗಳು ಮತ್ತು ಈಟಿಗಳಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.	ಮರ ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೂಳೆಯ ಹಿಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಅಂಟು ಅಥವಾ ಜೇನುಮೇಣದ ಮೂಲಕ ಸತತವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಿದ ಆಯುಧಗಳು.

5.3 ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರಾಣಿ ಪಳಗಿಸುವಿಕೆ & ಶವಸಂಸ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ

ಮಾನವನು ಬೇಟೆಯಾಡುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಲು (Domestication) ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಮಾನವನು ಮೊದಲು ಪಳಗಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ **ನಾಯಿ**; ನಂತರ ಕುರಿ ಮತ್ತು ಮೇಕೆಗಳನ್ನು ಪಳಗಿಸಲಾಯಿತು. ಶವಗಳನ್ನು ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣವಾಗಿ ಮಲಗಿಸಿ ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ, ಶವಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಮೂಳೆಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಇಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಪ್ರಮುಖ ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ ತಾಣಗಳು

- **ಬಾಗೋರ್ (Bagor, ರಾಜಸ್ಥಾನ):** ಕೊಠಾರಿ ನದಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ ತಾಣ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿ ಪಳಗಿಸುವಿಕೆಯ ಆರಂಭಿಕ ಕುರುಹು ದೊರೆತಿದೆ (ವಿ.ಎನ್. ಮಿಶ್ರಾ ಉತ್ಖನನ).
- **ಆದಮ್‌ಗಢ (Adamgarh, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ):** ಪ್ರಾಣಿ ಪಳಗಿಸುವಿಕೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಕ್ಷ್ಯ.
- **ಸರಾಯ್ ನಹರ್ ರಾಯ್ & ಮಹಾದಹ (ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ):** ಮಾನವ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರಗಳು, ಮೂಳೆಯ ಆಭರಣಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಾಧಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.
- **ಲಂಘ್ನಾಜ್ (Langhnaj, ಗುಜರಾತ್):** ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೋಪಕರಣಗಳು & ಮಾನವ ಸಮಾಧಿಗಳು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣದ ಆವಿಷ್ಕಾರ

ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು **ಬಿಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಾಣವನ್ನು (Bow and Arrow)** ಆವಿಷ್ಕರಿಸಿದನು. ಇದು ಮಾನವನಿಗೆ ದೂರದಿಂದಲೇ ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡಿತು.

ಅಧ್ಯಾಯ 5: ನವಶಿಲಾಯುಗ (ಕೃಷಿ ಕ್ರಾಂತಿ)

6.1 ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕ್ರಾಂತಿ (Neolithic Revolution)

ಕಾಲಾವಧಿ: ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6,000 – 2,500. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಇತಿಹಾಸಕಾರ **ವಿ. ಗಾರ್ಡನ್ ಚೈಲ್ಡ್ (V. Gordon Childe)** ಈ ಯುಗದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು **'ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕ್ರಾಂತಿ' (Neolithic Revolution)** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾನವನು *"ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಿಂದ ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದಕನಾಗಿ" (Food gatherer to Food producer)* ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾದ ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು ಇದಾಗಿದೆ.

6.2 ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ಕೃಷಿಯ ಉದಯ & ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದನೆ

ಮಾನವನು ಗೋಧಿ, ಬಾರ್ಲಿ, ಭತ್ತ, ರಾಗಿ ಮತ್ತು ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

2. ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಆಯುಧಗಳು (Polished Celts)

ಒರಟು ಕಲ್ಲುಗಳ ಬದಲಿಗೆ ನುಣುಪಾದ, ಹೊಳಪುಳ್ಳ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಗಳು (Celts), ಉಳಿಗಳು ಮತ್ತು ರುಬ್ಬುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು (Grinding stones) ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

3. ಚಕ್ರದ ಆವಿಷ್ಕಾರ (Invention of Wheel)

ಮಾನವ ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆವಿಷ್ಕಾರ. ಭಾರವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮತ್ತು ಕುಂಬಾರ ಚಕ್ರದ (Potter's wheel) ಮೂಲಕ ಸುಂದರ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

4. ಶಾಶ್ವತ ವಸತಿ & ಗ್ರಾಮ ಸಮಾಜ

ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಒಂದೇ ಕಡೆ ನೆಲೆಸಬೇಕಾಯಿತು. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ಜೊಂಡು ಹುಲ್ಲಿನ ವೃತ್ತಾಕಾರದ/ಆಯತಾಕಾರದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯಗಳು ಜನ್ಮತಾಳಿದವು.

6.3 ಕುಂಬಾರಿಕೆಯ ವಿಕಾಸ (Development of Pottery)

ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು, ಹಾಲು ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಇಡಲು ಹಾಗೂ ಆಹಾರ ಬೇಯಿಸಲು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾದವು. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೈಯಿಂದ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (Handmade pottery); ನಂತರ ಕುಂಬಾರ ಚಕ್ರದ ಬಳಕೆಯೊಂದಿಗೆ ನಯವಾದ, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಹೊಳಪಿನ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃಷಿ ತಾಣಗಳು

- **ಮೆಹರ್‌ಗಢ (ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ):** ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ನವಶಿಲಾಯುಗ ನೆಲೆ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 7000). ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಲಿ ಕೃಷಿಯ ಮೊದಲ ಸಾಕ್ಷ್ಯ.
- **ಕೋಲ್ದಿಹ್ವಾ (ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ - ಬೆಲನ್ ಕಣಿವೆ):** ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ **ಭತ್ತದ (Rice) ಕೃಷಿಯ** ಅವಶೇಷಗಳು ದೊರೆತಿವೆ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6500).
- **ಲಹುರಾದೇವ (ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶ):** ಇತ್ತೀಚಿನ ಉತ್ಖನನದ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 8000 ರಷ್ಟು ಹಳೆಯ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿಯ ಕುರುಹು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಆಯುಧಗಳು

ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಕಲ್ಲನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ನವಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಪ್ಪು ಬಸಾಲ್ಟ್ (Basalt / ಕೃಷ್ಣಶಿಲೆ) ಅಥವಾ ಡಾಲರೈಟ್ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಯವಾಗಿ ಉಜ್ಜಿ ಹೊಳಪು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಡಲಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದರು.

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ (ಚಾಲ್ಕೋಲಿಥಿಕ್)

7.1 ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಮಾನವನು ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಲೋಹವನ್ನು ಬಳಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಹಂತವನ್ನು **ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ (Chalcolithic Age)** ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ (ಗ್ರೀಕ್: Chalkos = ತಾಮ್ರ, Lithos = ಕಲ್ಲು). **ತಾಮ್ರವು (Copper)** ಮಾನವ ಬಳಸಿದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಲೋಹವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯು ಮೂಲತಃ ನದಿ ಕಣಿವೆಗಳ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಾಗಿತ್ತು.

7.2 ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು

ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Culture)	ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳು & ಪ್ರದೇಶ	ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳು & ಉತ್ಖನನ ಸಂಶೋಧನೆ
ಆಹಾರ್-ಬನಾಸ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಆಹಾರ್, ಗಿಲುಂಡ್, ಬಾಲಾಥಲ್ (ರಾಜಸ್ಥಾನ - ಬನಾಸ್ ನದಿ ಕಣಿವೆ)	ಆಹಾರ್‌ನ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರು 'ತಾಮ್ರವತಿ' (ತಾಮ್ರದ ಸ್ಥಳ). ಇಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರ ಕರಗಿಸುವ ಕುಲುಮೆಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳ ಬದಲು ತಾಮ್ರದ ಕೊಡಲಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು.
ಮಾಳ್ವಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ನವದತೋಲಿ, ಮಾಳ್ವಾ, ನಾಗ್ದಾ, ಕೈಥ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ)	ನವದತೋಲಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಣಚಿತ್ರದ ಮಡಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳ (ಗೋಧಿ, ಮಸೂರ್, ಉದ್ದು) ರಾಶಿ ದೊರೆತಿದೆ (ಎಚ್.ಡಿ. ಸಾಂಕಾಲಿಯಾ ಉತ್ಖನನ).
ಜೋರ್ವೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ	ಜೋರ್ವೆ, ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್, ನೆವಾಸ, ದೈಮಾಬಾದ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)	ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೋಟೆ ಕಂದಕವುಳ್ಳ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮ ವಸತಿ, ಮಣ್ಣಿನ ಮನೆಗಳು ಹಾಗೂ ತಾಯಿದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆಯ ಪುರಾವೆಗಳಿವೆ.

7.3 ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮಣ್ಣಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳು (Black-and-Red Ware - BRW)** ಹಾಗೂ ಕೇಸರಿ ಬಣ್ಣದ ಮಡಕೆಗಳು (OCP) ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದ್ದವು. ಫಲವತ್ತತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗೂಳಿಯ (Bull) ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ದೈಮಾಬಾದ್ ಕಂಚಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಹಮದ್‌ನಗರ ಜಿಲ್ಲೆಯ **ದೈಮಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ (Daimabad)** ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಾಮ್ರ-ಕಂಚಿನ ಆಕೃತಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ: **ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳು ಎಳೆಯುತ್ತಿರುವ ರಥ ಮತ್ತು ರಥಿಕನ ಪ್ರತಿಮೆ**, ಆನೆ, ಖಡ್ಗಮೃಗ ಮತ್ತು ಕಾಡೆಮ್ಮೆಯ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು. ಇದು ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಲೋಹಗಾರಿಕೆಯ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ.

⚠️ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ vs ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ

ಗೊಂದಲ: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ ಒಂದೇ ಕಾಲದ್ದೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯು **ಕಂಚಿನ ಯುಗದ (Bronze Age) ನಗರ ನಾಗರಿಕತೆ**. ಆದರೆ ಭಾರತದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು (ಆಹಾರ್, ಮಾಳ್ವಾ, ಜೋರ್ವೆ) **ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು**; ಇವು ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆ, ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿ ಹಾಗೂ ನಂತರವೂ ಮುಂದುವರಿದವು.

ಅಧ್ಯಾಯ 7: ಪ್ರಮುಖ ತಾಣ — ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ

8.1 ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ & ಶೋಧನೆ

ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ ರಾಯ್‌ಸೇನ್ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ, ಭೋಪಾಲ್‌ನಿಂದ ಸುಮಾರು 45 ಕಿ.ಮೀ. ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತ ಶ್ರೇಣಿಯ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ **ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ (Bhimbetka)**, ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಶಿಲಾಚಿತ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಗಿದೆ. 1957–58 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತ ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ **ಡಾ. ವಿಷ್ಣು ಶ್ರೀಧರ ವಾಕಣ್ಕರ್ (Dr. V.S. Wakankar)** ಅವರು ರೈಲಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗುಹೆಗಳನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಶೋಧಿಸಿದರು. **2003 ರಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO)** ಇದನ್ನು 'ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ'ವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿತು.

ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು

ಚಿತ್ರ 2: ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ ಶಿಲಾಶ್ರಯ ವರ್ಣಚಿತ್ರ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ) — ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆ | ಕ್ರೆಡಿಟ್: Raveesh Vyas / CC-BY-SA

ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

ಇಲ್ಲಿ 750 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಿಲಾಶ್ರಯಗಳಿದ್ದು, 500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಿವೆ. ಇವು ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದಿಂದ ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ, ನವಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದವರೆಗಿನ ಮಾನವನ ನಿರಂತರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗಕ್ಕೆ (Mesolithic) ಸೇರಿದವಾಗಿವೆ.

8.2 ಬಣ್ಣಗಳು & ಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳು

ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬಣ್ಣಗಳು: ಆದಿಮಾನವನು ಕೆಂಪು (ಹೇಮಟೈಟ್/ಗೇರು ಕಲ್ಲು), ಬಿಳಿ (ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲು), ಹಸಿರು (ಕ್ಲೋರೈಟ್ ಕಲ್ಲು) ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದನು. ಬಣ್ಣಗಳು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಲು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕೊಬ್ಬು, ಮರದ ಅಂಟು ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಬೇಟೆ ದೃಶ್ಯಗಳು

ಬಿಲ್ಲು, ಬಾಣ, ಈಟಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗುಂಪಾಗಿ ಕಾಡೆಮ್ಮೆ, ಜಿಂಕೆ, ಆನೆ, ಹಂದಿ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವ ರೋಮಾಂಚಕ ಚಿತ್ರಗಳು.

ಸಾಮಾಜಿಕ & ಧಾರ್ಮಿಕ ಬದುಕು

ಗುಂಪು ನೃತ್ಯ, ಡ್ರಮ್ ವಾದ್ಯ ನುಡಿಸುವಿಕೆ, ಮುಖವಾಡ ಧರಿಸಿದ ನರ್ತಕರು, ಪ್ರಾಣಿ ಬಲಿ ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳು.

ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ

ಮಹಿಳೆಯರು ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ, ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯರು, ಆಹಾರ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಆಟವಾಡುವ ಸುಂದರ ದೃಶ್ಯಗಳು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ (EXAM HIGHLIGHTS)

1. **'ಆಡಿಟೋರಿಯಂ ಗುಹೆ' (Auditorium Cave):** ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾದ ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 3 ಅನ್ನು ಆಡಿಟೋರಿಯಂ ಗುಹೆ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲಾದ 'ಕಪ್-ಮಾರ್ಕ್ಸ್' (Cupules) ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿಲಾ ಕೆತ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.
2. **'ಝೂ ರಾಕ್' (Zoo Rock):** ಒಂದೇ ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಪ್ರಾಣಿಗಳ (ಜಿಂಕೆ, ಕಾಡೆಮ್ಮೆ, ಆನೆ, ಚಿರತೆ) ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಲಾಗಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲಾಫಲಕ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೆಹರ್‌ಗಢ, ಬುರ್ಜಹೋಮ್ & ಇತರ ತಾಣಗಳು

9.1 ಮೆಹರ್‌ಗಢ (Mehrgarh) — ಉಪಖಂಡದ ಪ್ರಥಮ ಕೃಷಿ ನೆಲೆ

ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನದ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ) ಬೋಲಾನ್ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿರುವ **ಮೆಹರ್‌ಗಢವನ್ನು** 1974 ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಪುರಾತತ್ವಜ್ಞರಾದ **ಜೀನ್-ಫ್ರಾಂಕೋಯಿಸ್ ಜಾರಿಗೆ (J.F. Jarrige)** ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 7000 ರಿಂದಲೇ ನಿರಂತರ ವಸತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ತಾಣ.

- **ವಿಶ್ವದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಹತ್ತಿ (Cotton) ಬೆಳೆ:** ಮೆಹರ್‌ಗಢದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ದೊರೆತಿದೆ.
- **ಕೃಷಿ & ಪಶುಪಾಲನೆ:** ಗೋಧಿ, ಬಾರ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಳು; ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಹಸು ಸಾಕಣೆ.
- **ಮನೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ:** ಸುಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಆಯತಾಕಾರದ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಮನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಧಾನ್ಯ ಕಣಜಗಳು (Granaries).
- **ದಂತ ಚಿಕಿತ್ಸೆ:** ಜೀವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹಲ್ಲಿಗೆ ರಂಧ್ರ ಕೊರೆದು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿದ (Dental drilling) ಜಗತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಸಾಕ್ಷ್ಯ!

ಮೆಹರ್‌ಗಢದ ಮಾತೃದೇವತೆ ಮೂರ್ತಿ

ಚಿತ್ರ 3: ಮೆಹರ್‌ಗಢದ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಮೂರ್ತಿ | ಮೂಲ: Nataraja / CC-BY-SA

9.2 ಕಾಶ್ಮೀರದ ನವಶಿಲಾಯುಗ ತಾಣಗಳು: ಬುರ್ಜಹೋಮ್ & ಗುಫ್‌ಕ್ರಾಲ್

ಬುರ್ಜಹೋಮ್ (Burzahom - ಕಾಶ್ಮೀರ)

1. ನೆಲಮಾಳಿಗೆಗಳು / ಗುಂಡಿಮನೆಗಳು (Pit-dwellings): ಚಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ನೆಲದೊಳಗೆ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ತೋಡಿ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಮೂಲಕ ಇಳಿಯುವ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದರು.
2. ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಮಾಧಿ ಪದ್ಧತಿ: ಸತ್ತ ಮಾಲೀಕನೊಂದಿಗೆ ಅವನ **ಸಾಕು ನಾಯಿಯನ್ನು ಹೂಳುವ** ಅಪರೂಪದ ಪದ್ಧತಿ ಇಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.
3. ಮೂಳೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು: ಹರಿತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೂಳೆಯ ಆಯುಧಗಳು.

ಗುಫ್‌ಕ್ರಾಲ್ (Gufkral - ಕಾಶ್ಮೀರ)

ಗುಫ್‌ಕ್ರಾಲ್ ಎಂದರೆ *'ಕುಂಬಾರನ ಗುಹೆ' (Cave of the Potter)* ಎಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ ಜೊತೆಗೆ ಸುಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ನಯವಾದ ಪಾತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಕೊಡಲಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

9.3 ಚಿರಾಂದ್ & ಈಶಾನ್ಯ ಭಾರತದ ತಾಣಗಳು

• **ಚಿರಾಂದ್ (Chirand, ಬಿಹಾರ):** ಗಂಗಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿದೆ. ಜಿಂಕೆಯ ಕೊಂಬುಗಳಿಂದ (Antlers) ಮಾಡಿದ ಅತ್ಯಧಿಕ ಪ್ರಮಾಣದ ಮೂಳೆಯ ಉಪಕರಣಗಳು ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ.

• **ದಾವೋಜಿಲಿ ಹ್ಯಾಡಿಂಗ್ (Daojali Hading, ಅಸ್ಸಾಂ):** ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಚೀನಾದಿಂದ ತರಲಾದ ಅಮೂಲ್ಯ **ಜೇಡೈಟ್ (Jadeite)** ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯ ಬೀಸುವ ಕಲ್ಲುಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಪರೀಕ್ಷಾ ತ್ವರಿತ ಸಾರಾಂಶ

ಮೆಹರ್‌ಗಢ = ಮೊದಲ ಕೃಷಿ & ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆ | **ಬುರ್ಜಹೋಮ್** = ಗುಂಡಿಮನೆ & ನಾಯಿ ಹೂಳುವಿಕೆ | **ಚಿರಾಂದ್** = ಜಿಂಕೆ ಕೊಂಬಿನ ಆಯುಧ | **ಕೋಲ್ಡಿಹ್ವಾ** = ಪ್ರಾಚೀನ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ತಾಣಗಳು

10.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕವು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್, ಡಾ. ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ, ಸರ್ ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್, ಬಿ. ಸುಬ್ಬರಾವ್, ಎಫ್.ಆರ್. ಆಲ್ಚಿನ್ ಮತ್ತು ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ ಅವರ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿಲಾಯುಗದ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿವೆ.

10.2 ಪ್ರಮುಖ ತಾಣಗಳು & ಅವುಗಳ ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ತಾಣ (Site)	ಜಿಲ್ಲೆ	ಶಿಲಾಯುಗದ ಹಂತ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ & ವಿಶೇಷತೆ
ಹುಣಸಗಿ & ಇಸಾಮ್‌ಪುರ	ಯಾದಗಿರಿ	ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ	ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ ಸಂಶೋಧಿಸಿದ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನೆಲೆ (Factory site).
ಕಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ	ತುಮಕೂರು	ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ	ಬಾಣಸಂದ್ರ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಬಳಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲಾ ಉಪಕರಣ ನೆಲೆ.
ಸಂಗನಕಲ್ಲು & ಕುಪ್ಗಲ್ಲು	ಬಳ್ಳಾರಿ	ನವಶಿಲಾಯುಗ	ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಗಳ ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಲಾಚಿತ್ರಗಳು (Rock bruisings). ಸುಬ್ಬರಾವ್ ಉತ್ಖನನ.
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ನವಶಿಲಾಯುಗ & ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ	1947 ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದರು.
ಹಳ್ಳೂರು	ಹಾವೇರಿ (ತುಂಗಭದ್ರಾ ತೀರ)	ನವಶಿಲಾಯುಗ / ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗ	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆಯ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000)** ಪುರಾವೆ ದೊರೆತ ನೆಲೆ (ಡಾ. ನಾಗರಾಜರಾವ್).
ಮಸ್ಕಿ	ರಾಯಚೂರು	ನವಶಿಲಾಯುಗ / ಇತಿಹಾಸ ಕಾಲ	ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬ & ಅಶೋಕನ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲಾ ಶಾಸನ (ಸಿ. ಬೀಡನ್ ಶೋಧ, 1915).

10.3 ಕರ್ನಾಟಕದ ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು (Ash Mounds of South India)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ **ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು (Ash Mounds)**.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳ ರಹಸ್ಯ

- **ಸ್ಥಳಗಳು:** ಸಂಗನಕಲ್ಲು, ಕುದ್ತಿನಿ (ಬಳ್ಳಾರಿ), ಪಿಕ್ಲಿಹಾಲ್, ಬೂದಿಹಾಳ, ತೆಕ್ಕಲಕೋಟ (ರಾಯಚೂರು/ಬಳ್ಳಾರಿ), ಉತ್ನೂರು (ತೆಲಂಗಾಣ).
- **ಕಾರಣ:** ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಪಶುಪಾಲಕ ಸಮುದಾಯಗಳು ತಮ್ಮ ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು (ಗೋವುಗಳನ್ನು) ದೊಡ್ಡ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಶೇಖರಣೆಯಾದ **ಗೋವಿನ ಸಗಣಿಯನ್ನು (Cow dung) ಕಾಲೋಚಿತವಾಗಿ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಉತ್ಸವಗಳ ಅಂಗವಾಗಿ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದರು**. ಇದರಿಂದ ಬೃಹತ್ ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು ಎಂದು ಎಫ್.ಆರ್. ಆಲ್ಚಿನ್ ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ತೆಕ್ಕಲಕೋಟದ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣ

ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ **ತೆಕ್ಕಲಕೋಟದಲ್ಲಿ (Tekkalakota)** ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ **ಚಿನ್ನದ ಕಿವಿಯೋಲೆಗಳು (Ear ornaments)** ದೊರೆತಿವೆ!

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಾನವನ ಜೀವನ & ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಬೆಳವಣಿಗೆ

11.1 ಕಲ್ಲಿನ ಉಪಕರಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿಕಾಸ ಹಂತಗಳು

ಮಾನವನ ಮೆದುಳಿನ ಗಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಿದಂತೆ ಮತ್ತು ಕೈಬೆರಳುಗಳ ಹಿಡಿತ (Precision grip) ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದಂತೆ, ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವು ಸರಳತೆಯಿಂದ ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯತ್ತ ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿತು:

ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ 5 ಮಹಾನ್ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು

ಹಂತ 1: ಪೆಬಲ್/ಚಾಪರ್	ಹಂತ 2: ದ್ವಿಮುಖ ಕೈಗೊಡಲಿ	ಹಂತ 3: ಫ್ಲೇಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಹಂತ 4: ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೆಗಳು	ಹಂತ 5: ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಲ್ಲು
ಒಂದು ಮುಖ ಕೆತ್ತನೆ	ಅಶೂಲಿಯನ್ ಬೈಫೇಸ್	ಹೆರೆಚಕ್ಕೆ/ಸ್ಕ್ರೇಪರ್	ಮೈಕ್ರೋಲಿಥ್ಸ್/ಬಾಣ	ಪಾಲಿಶ್ ಮಾಡಿದ ಕೊಡಲಿ
ಸೋಹನ್ ಕಣಿವೆ	*ಅತ್ತಿರಂಪಕ್ಕಂ/ಹುಣಸಗಿ*	*ನೆವಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ*	*ಬಾಗೋರ್/ಆದಮ್‌ಗಢ*	*ಸಂಗನಕಲ್ಲು/ಮೆಹರ್‌ಗಢ*

11.2 ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳ ಬದಲಾವಣೆ (Raw Materials Evolution)

1. ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಯುಗ (ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ)
ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮರಳುಗಲ್ಲು/ಸ್ಫಟಿಕ ಶಿಲೆ (Quartzite). ಉಪಕರಣಗಳು ಭಾರಿ ತೂಕದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಒರಟು ಅಂಚುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಮತ್ತು ಮೂಳೆ ಒಡೆಯಲು ಸೂಕ್ತವಾಗಿದ್ದವು.

2. ಸಿಲಿಕಾ ಶಿಲೆಗಳ ಯುಗ (ಮಧ್ಯ & ಅಂತ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ)
ಚರ್ಟ್, ಜಾಸ್ಪರ್, ಅಗೇಟ್, ಚಾಲ್ಸೆಡೋನಿ. ಇವು ಗಾಜಿನಂತಹ ಗುಣ ಹೊಂದಿದ್ದು, ತೆಳುವಾದ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಬ್ಲೇಡ್‌ನಂತಹ ಹರಿತ ಅಂಚುಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

11.3 ಬೇಟೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಯತ್ತ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ

ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಗೆ ಬದಲಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯು ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದಲ್ಲ; ಇದು ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪರಿಸರ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ. ಹವಾಮಾನ ಬೆಚ್ಚಗಾದಾಗ ಕಾಡು ಧಾನ್ಯಗಳು ನೈಸರ್ಗಿಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಮಾನವನು ಧಾನ್ಯಗಳು ಬೀಜ ಬಿಡುವುದನ್ನು, ಮೊಳಕೆಯೊಡೆಯುವುದನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಕ್ರಮೇಣ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಉತ್ತು ನೀರು ಹಾಯಿಸಿ ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಲಿತನು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿಭಜನೆ

ನವಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಹೊಳಪುಳ್ಳ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಗಳು ಬಂದ ನಂತರವೇ ಮಾನವನಿಗೆ **ದಟ್ಟವಾದ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು** ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು! ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಕೈಗೊಡಲಿಯ ಬಹುಪಯೋಗಿ ಬಳಕೆ

ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿಯು ಆದಿಮಾನವನ ಪಾಲಿಗೆ ಇಂದಿನ 'ಸ್ವಿಸ್ ಆರ್ಮಿ ನೈಫ್' (Swiss Army Knife) ನಂತಿತ್ತು! ಅದನ್ನು ಅಗೆಯಲು, ಕತ್ತರಿಸಲು, ಜಜ್ಜಲು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆ & ಪರಿಸರದ ಪ್ರಭಾವ

12.1 ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ 4 ಹಂತಗಳು

ಮಾನವ ಸಮಾಜವು ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮಿಸಿದ ಸಾಂಸ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ನಾಲ್ಕು ಹಂತಗಳಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ:

1. ಬ್ಯಾಂಡ್ ಸಮಾಜ (Band Society)
ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ. 20 ರಿಂದ 50 ಜನರ ಅಲೆಮಾರಿ ರಕ್ತಸಂಬಂಧಿ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳು. ನಾಯಕತ್ವವಿಲ್ಲ, ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಬೇಟೆಯಾಡಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

2. ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜ (Tribe Society)
ಮಧ್ಯ & ನವಶಿಲಾಯುಗ. ನೂರಾರು ಜನರ ಸಂಘಟನೆ. ಬುಡಕಟ್ಟು ಮುಖಂಡನ (Chieftain) ಉಗಮ. ರಕ್ತಸಂಬಂಧ, ಗೋತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಆಸ್ತಿ ಮಾಲೀಕತ್ವ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

3. ಮುಖಂಡತ್ವ ಸಮಾಜ (Chiefdom)
ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ. ಆನುವಂಶಿಕ ನಾಯಕತ್ವ, ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳು (ಸಾಮಾನ್ಯರು ಮತ್ತು ಆಳುವವರು), ಕೃಷಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ.

4. ರಾಜ್ಯ & ನಾಗರಿಕತೆ (State / Civilization)
ಕಂಚಿನ ಯುಗ (ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ). ನಗರಗಳು, ಲಿಪಿ, ಕಾನೂನು, ಸಂಘಟಿತ ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಆಡಳಿತ.

12.2 ಲಿಂಗಾಧಾರಿತ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆ (Division of Labour)

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ವಸತಿಯೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಶ್ರಮ ವಿಭಜನೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು:

- **ಪುರುಷರ ಪಾತ್ರ:** ದೂರದ ಕಾಡುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬೇಟೆಯಾಡುವುದು, ಕಾಡು ಕಡಿಯುವುದು, ಭಾರವಾದ ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಳು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ.
- **ಮಹಿಳೆಯರ ಪಾತ್ರ:** ಕೃಷಿ ಬೀಜ ಬಿತ್ತನೆ, ಕಾಡುಹಣ್ಣು-ಗೆಡ್ಡೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಮಕ್ಕಳ ಲಾಲನೆ-ಪಾಲನೆ, ಕುಂಬಾರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬುಟ್ಟಿ ಹೆಣೆಯುವಿಕೆ. ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ **ಕೃಷಿಯ ಮೂಲ ಆವಿಷ್ಕಾರಕರು ಮಹಿಳೆಯರೇ** ಆಗಿದ್ದಾರೆ!

12.3 ಪರಿಸರ ಮತ್ತು ನದಿ ಕಣಿವೆಗಳ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪ್ರಭಾವ

ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸಿಕ ಮಾನವನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ನೆಲೆಗೂ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಮೂಲಗಳೇ ಜೀವನಾಡಿಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸಿಂಧೂ, ಗಂಗಾ, ನರ್ಮದಾ, ಗೋದಾವರಿ, ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ಕಣಿವೆಗಳಲ್ಲೇ ಆರಂಭಿಕ ಮಾನವ ನೆಲೆಗಳು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಲು ಕಾರಣ: ಫಲವತ್ತಾದ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು, ನಿರಂತರ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನ ಕಚ್ಚಾವಸ್ತುಗಳ ಲಭ್ಯತೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜದ ಕುರುಹು

ನವಶಿಲಾಯುಗ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ **ಮಾತೃದೇವತೆಯ (Mother Goddess)** ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ದೊರೆತಿರುವುದು, ಆರಂಭಿಕ ಕೃಷಿ ಸಮಾಜಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಫಲವತ್ತತೆಯ ಮೂಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದ **ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಅಥವಾ ಮಾತೃಮೂಲೀಯ ಸಮಾಜಗಳಾಗಿದ್ದವು** ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 8: ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೋಷ್ಟಕ

13.1 ಸಮಗ್ರ ಶಿಲಾಯುಗಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಮಾಸ್ಟರ್ ಚಾರ್ಟ್

ಯುಗ / ಹಂತ	ಅಂದಾಜು ಕಾಲ	ಆಯುಧಗಳು & ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ	ಆರ್ಥಿಕತೆ & ಬದುಕು	ಪ್ರಮುಖ ತಾಣಗಳು	ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಶೇಷತೆ
ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 5,00,000 ರಿಂದ 1,00,000	ಕೈಗೊಡಲಿ (Handaxe), ಕ್ಲೀವರ್, ಚಾಪರ್. ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಬಳಕೆ.	ಬೇಟೆ, ಅಲೆಮಾರಿ ಬದುಕು, ಹಸಿಮಾಂಸ & ಗೆಡ್ಡೆಗೆಣಸು.	ಪಲ್ಲಾವರಂ, ಅತ್ತಿರಂಪಕ್ಕಂ, ಸೋಹನ್, ಹುಣಸಗಿ.	'ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಮಾನವರು'; ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್ ಶೋಧ.
ಮಧ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1,00,000 ರಿಂದ 40,000	ಫ್ಲೇಕ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ; ಸ್ಕ್ರೇಪರ್, ಬೋರರ್, ಪಾಯಿಂಟರ್. ಚರ್ಟ್, ಜಾಸ್ಪರ್.	ಬೇಟೆ, ಚರ್ಮದ ಬಳಕೆ, ಗುಹಾ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು.	ನೆವಾಸ, ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ, ಕರ್ನೂಲ್ ಗುಹೆಗಳು.	'ನೆವಾಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ'; ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಡಿ. ಸಾಂಕಾಲಿಯಾ ಅಧ್ಯಯನ.
ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 40,000 ರಿಂದ 10,000	ಬ್ಲೇಡ್ & ಬ್ಯೂರಿನ್ (Blade & Burin). ಮೂಳೆಯ ಆಯುಧಗಳು.	ಸಂಘಟಿತ ಬೇಟೆ, ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳ ಆರಂಭ.	ಪಟ್ನಿ, ಬೇಲನ್ ಕಣಿವೆ, ರೇಣಿಗುಂಟಾ.	ಹೋಮೋ ಸೇಪಿಯನ್ಸ್ ಉದಯ; ಆಸ್ಪ್ರಿಚ್ ಮೊಟ್ಟೆ ಚಿಪ್ಪು (ಪಟ್ನಿ).
ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (ಮೆಸೊಲಿಥಿಕ್)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 10,000 ರಿಂದ 6,000	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೆಗಳು (Microliths, 1-5 ಸೆಂ.ಮೀ.), ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣ.	ಬೇಟೆ, ಮೀನುಗಾರಿಕೆ, ಪ್ರಾಣಿ ಪಳಗಿಸುವಿಕೆ (ನಾಯಿ).	ಬಾಗೋರ್, ಆದಮ್‌ಗಢ, ಸರಾಯ್ ನಹರ್ ರಾಯ್.	ಹೋಲೋಸೀನ್ ಹವಾಮಾನ; ಆರಂಭಿಕ ಪಶುಪಾಲನೆ.
ನವಶಿಲಾಯುಗ (ನಿಯೊಲಿಥಿಕ್)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6,000 ರಿಂದ 2,500	ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿ (Celts), ಕುಂಬಾರ ಚಕ್ರ.	ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕೃಷಿ, ಶಾಶ್ವತ ಗ್ರಾಮಗಳು, ಕುಂಬಾರಿಕೆ.	ಮೆಹರ್‌ಗಢ, ಬುರ್ಜಹೋಮ್, ಕೋಲ್ದಿಹ್ವಾ, ಸಂಗನಕಲ್ಲು.	'ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕ್ರಾಂತಿ' (ಗಾರ್ಡನ್ ಚೈಲ್ಡ್); ಆಹಾರ ಉತ್ಪಾದಕ.
ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ (ಚಾಲ್ಕೋಲಿಥಿಕ್)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2,500 ರಿಂದ 1,000	ತಾಮ್ರದ ಕೊಡಲಿ, ಉಳಿ + ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೆಗಳು. ಬಣ್ಣದ ಮಡಕೆ.	ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೃಷಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಲೋಹ ಕರಗಿಸುವಿಕೆ.	ಆಹಾರ್, ಮಾಳ್ವಾ, ನವದತೋಲಿ, ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್, ದೈಮಾಬಾದ್.	ತಾಮ್ರದ ಮೊದಲ ಬಳಕೆ; ದೈಮಾಬಾದ್ ಕಂಚಿನ ರಥ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಮೆಮೊರಿ ಸೂತ್ರ (EXAM MNEMONIC)

ಆಯುಧಗಳ ವಿಕಾಸದ ಸರಪಳಿ:

PEBBLE/HANDAXE (ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ) → **FLAKE/SCRAPER** (ಮಧ್ಯ ಹಳೆಯ) → **BLADE/BURIN** (ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ) → **MICROLITH** (ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ) → **POLISHED CELT** (ನವಶಿಲಾಯುಗ) → **COPPER AXE** (ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ).

SKY DIGITAL

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಪ್ರಮುಖ ತಾಣಗಳ ರಾಜ್ಯವಾರು ಸಮಗ್ರ ಪಟ್ಟಿ

14.1 ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣಗಳು (ರಾಜ್ಯವಾರು)

ರಾಜ್ಯ (State)	ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣಗಳು	ಶಿಲಾಯುಗದ ಹಂತ & ಪರೀಕ್ಷಾ ಮುಖ್ಯಾಂಶ
ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ, ಆದಮ್‌ಗಢ, ನವದತೋಲಿ, ಕೈಥ, ಹತ್ನೋರಾ	ಹತ್ನೋರಾದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ಮಾನವನ (Homo erectus) ತಲೆಬುರುಡೆ ಪತ್ತೆ (ಅರುಣ್ ಸೋನಕಿಯಾ).
ರಾಜಸ್ಥಾನ	ಬಾಗೋರ್, ಆಹಾರ್, ಗಿಲುಂಡ್, ಬಾಲಾಥಲ್	ಬಾಗೋರ್ (ದೊಡ್ಡ ಮೈಕ್ರೋಲಿಥಿಕ್ ನೆಲೆ); ಆಹಾರ್ (ತಾಮ್ರವತಿ - ತಾಮ್ರ ಕರಗಿಸುವಿಕೆ).
ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ	ಬುರ್ಜಹೋಮ್, ಗುಫ್‌ಕ್ರಾಲ್	ಬುರ್ಜಹೋಮ್ (ಗುಂಡಿಮನೆ & ನಾಯಿ ಸಮಾಧಿ); ಗುಫ್‌ಕ್ರಾಲ್ (ಕುಂಬಾರನ ಗುಹೆ).
ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ	ಕೋಲ್ದಿಹ್ವಾ, ಮಹಾದಹ, ಸರಾಯ್ ನಹರ್ ರಾಯ್, ಲಹುರಾದೇವ	ಕೋಲ್ದಿಹ್ವಾ (ಭತ್ತದ ಕೃಷಿ); ಮಹಾದಹ (ಮೂಳೆಯ ಆಭರಣ & ಮಾನವ ಸಮಾಧಿ).
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ	ನೆವಾಸ, ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್, ಜೋರ್ವೆ, ದೈಮಾಬಾದ್, ಪಟ್ನೆ	ದೈಮಾಬಾದ್ (ಕಂಚಿನ ರಥ); ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್ (ಕೋಟೆ ವಸತಿ); ಪಟ್ನೆ (ನಿಪ್ಪಕ್ಷಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಚಿಪ್ಪು).
ತಮಿಳುನಾಡು	ಪಲ್ಲಾವರಂ, ಅತ್ತಿರಂಪಕ್ಕಂ, ಪೈಯಂಪಳ್ಳಿ	ಪಲ್ಲಾವರಂ (ಮೊದಲ ಕೈಗೊಡಲಿ 1863); ಅತ್ತಿರಂಪಕ್ಕಂ (15 ಲಕ್ಷ ವರ್ಷ ಹಳೆಯ ಕೈಗೊಡಲಿ).

14.2 ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣಗಳು (ಜಿಲ್ಲೆವಾರು)

ಜಿಲ್ಲೆ (District)	ತಾಣಗಳು (Sites)	ವಿಶೇಷ ಲಕ್ಷಣಗಳು & ಸಂಶೋಧಕರು
ಬಳ್ಳಾರಿ	ಸಂಗನಕಲ್ಲು, ಕುಪ್ಗಲ್ಲು, ಕುದ್ತಿನಿ, ತೆಕ್ಕಲಕೋಟ	ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು & ತೆಕ್ಕಲಕೋಟ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣ.
ರಾಯಚೂರು	ಮಸ್ಕಿ, ಪಿಕ್ಲಿಹಾಲ್, ವಾಟ್ಗಲ್	ಮಸ್ಕಿ (ಅಶೋಕನ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಶಾಸನ & ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬ); ಪಿಕ್ಲಿಹಾಲ್ (ಪಶುಪಾಲಕ ನೆಲೆ).
ಯಾದಗಿರಿ	ಹುಣಸಗಿ, ಇಸಾಮ್‌ಪುರ, ಯಡ್ಡಾಪುರ	ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿಗಳ ತಯಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಖಾನೆ (ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ).
ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ	ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್ ಉತ್ಖನನ; ನವಶಿಲಾಯುಗ-ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗದ ಸ್ತರಗಳು.
ಹಾವೇರಿ	ಹಳ್ಳೂರು (ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ತೀರ)	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆಯ ಪುರಾವೆ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000).
ಕಲಬುರಗಿ / ಯಾದಗಿರಿ	ಸನ್ನತಿ (ಕಾಗಿನಾ ನದಿ ತೀರ), ಬೂದಿಹಾಳ	ಸನ್ನತಿ (ಅಶೋಕನ ಮಹಾ ಶಿಲಾ ಶಾಸನಗಳು & ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪ); ಬೂದಿಹಾಳ (ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬ).

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ (KPSC MATCHING TIPS)

KPSC ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ *"ತಾಣ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲೆ"* ಅಥವಾ *"ತಾಣ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರು"* ಜೋಡಿಯನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ: ಹುಣಸಗಿ = ಯಾದಗಿರಿ | ಹಳ್ಳೂರು = ಹಾವೇರಿ | ಸಂಗನಕಲ್ಲು = ಬಳ್ಳಾರಿ | ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ = ಚಿತ್ರದುರ್ಗ | ಕಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ = ತುಮಕೂರು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಕಾಲರೇಖೆ & ಪರೀಕ್ಷಾ ಗೋಲ್ಡನ್ ಪಾಯಿಂಟ್ಸ್

15.1 ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸದ ಕಾಲರೇಖೆ (Chronological Timeline)

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 5,00,000	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 10,000	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 7,000 - 6,000	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2,500
ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ	**ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ**	**ನವಶಿಲಾಯುಗ**	**ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ**
ಕೈಗೊಡಲಿ / ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್	ಮೈಕ್ರೋಲಿಥ್ / ನಾಯಿ ಸಾಕಣೆ	ಕೃಷಿ / ಚಕ್ರ / ಹಳ್ಳಿಗಳು	ತಾಮ್ರ + ಕಲ್ಲು / ಮಡಕೆ

15.2 ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾತತ್ವ ಸಂಶೋಧಕರು & ಅವರ ಕೊಡುಗೆ

ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್
1863 ರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲಾವರಂನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕೈಗೊಡಲಿ ಶೋಧ. 'ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ'.

ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ವಾಕಣ್ಕರ್
1957 ರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ ಶಿಲಾಶ್ರಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ ಸಂಶೋಧಕರು.

ಸರ್ ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಮತ್ತು ಅರಿಕಮೇಡುಗಳಲ್ಲಿ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸ್ತರಶಾಸ್ತ್ರೀಯ (Stratigraphic) ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಿದವರು.

ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ
ಕರ್ನಾಟಕದ ಹುಣಸಗಿ-ಇಸಾಮ್‌ಪುರ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದವರು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಟಾಪ್ 10 ಒನ್-ಲೈನರ್ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

- 1. 'ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' = ಹೆರೊಡೋಟಸ್ | 'ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' = ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್.
- 2. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಓದಿದವರು = ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ (1837).
- 3. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಪ್ರಾಚೀನ ತಲೆಬುರುಡೆ ಪತ್ತೆಯಾದ ತಾಣ = ಹತ್ನೋರಾ (ನರ್ಮದಾ ಕಣಿವೆ).
- 4. 'ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕ್ರಾಂತಿ' ಎಂದು ಕರೆದ ವಿದ್ವಾಂಸ = ವಿ. ಗಾರ್ಡನ್ ಚೈಲ್ಡ್.
- 5. ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃಷಿ ನೆಲೆ = ಮೆಹರ್‌ಗಢ (ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನ).
- 6. ನೆಲಮಾಳಿಗೆ ಮನೆಗಳು (Pit dwellings) ಕಂಡುಬರುವ ತಾಣ = ಬುರ್ಜಹೋಮ್ (ಕಾಶ್ಮೀರ).
- 7. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ? = ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಸಗಣಿ ಸುಟ್ಟ ರಾಶಿಗಳು.
- 8. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾವೆ ದೊರೆತ ನೆಲೆ = ಹಳ್ಳೂರು (ಹಾವೇರಿ).
- 9. ಅಶೋಕನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನ = ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ.
- 10. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಮೊದಲು ಬಳಸಿದ ಲೋಹ = ತಾಮ್ರ (Copper).

SKY DIGITAL

ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs 1–10)

Q1. 'ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಾಗೈತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
(A) ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ (B) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ (C) ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್ (D) ದಯಾರಾಮ್ ಸಾಹ್ನಿ

Q2. ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೋಪಕರಣಗಳು (Microliths) ಯಾವ ಕಾಲಘಟ್ಟದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿವೆ?
(A) ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (B) ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (C) ನವಶಿಲಾಯುಗ (D) ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ

Q3. ವಿಶ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ ಶಿಲಾಶ್ರಯಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವಜ್ಞ ಯಾರು?
(A) ಡಾ. ಎಂ.ಎಚ್. ಕೃಷ್ಣ (B) ಪ್ರೊ. ಎಚ್.ಡಿ. ಸಾಂಕಾಲಿಯಾ (C) ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ವಾಕಣ್ಕರ್ (D) ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ

Q4. 'ಇತಿಹಾಸ' (History) ಪದದ ಮೂಲ ಗ್ರೀಕ್ ಪದ 'Historia' ದ ಅರ್ಥವೇನು?
(A) ಗತಕಾಲದ ನೆನಪು (B) ವಿಚಾರಣೆ/ತನಿಖೆಯ ಮೂಲಕ ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ (C) ರಾಜರ ಕಥೆ (D) ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳು

Q5. ಆದಿಮಾನವನು ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಪಳಗಿಸಿದ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದು?
(A) ಕುದುರೆ (B) ಹಸು (C) ಆಡು (D) ನಾಯಿ

Q6. ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ವಸತಿ ನೆಲೆ ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ?
(A) ಮೆಹರ್‌ಗಢ (B) ಕಾಲಿಬಂಗನ್ (C) ಬುರ್ಜಹೋಮ್ (D) ಲೋಥಾಲ್

Q7. ಅಶೋಕನ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು 1837 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಓದಿದವರು ಯಾರು?
(A) ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ (B) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ (C) ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ (D) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸ್

Q8. ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನೆಲೆ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ?
(A) ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ (B) ಹುಣಸಗಿ (C) ಹಳ್ಳೂರು (D) ಮಸ್ಕಿ

Q9. ನೆಲದೊಳಗಿನ ಗುಂಡಿಮನೆಗಳು (Pit Dwellings) ಯಾವ ತಾಣದಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬಂದಿವೆ?
(A) ಚಿರಾಂದ್ (B) ಬುರ್ಜಹೋಮ್ (C) ಆದಮ್‌ಗಢ (D) ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್

Q10. "ಮೂಲಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇತಿಹಾಸವಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಯಾರು?
(A) ಇ.ಎಚ್. ಕಾರ್ (B) ಹೆರೊಡೋಟಸ್ (C) ಲ್ಯಾಂಗ್ಲೋಯಿಸ್ ಮತ್ತು ಸೀಗ್ನೋಬೋಸ್ (D) ರಾಂಕೆ

📝 ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ (ANSWERS & EXPLANATIONS)

Q1: (C) ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್ 1863 ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಬಳಿಯ ಪಲ್ಲಾವರಂನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕೈಗೊಡಲಿ ಶೋಧಿಸಿದರು.

Q2: (B) ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ (Mesolithic) 1-5 ಸೆಂ.ಮೀ. ನ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಯಿತು.

Q3: (C) ಡಾ. ವಿ.ಎಸ್. ವಾಕಣ್ಕರ್ 1957 ರಲ್ಲಿ ಭೀಂಬೆಟ್ಕಾ ಶೋಧಿಸಿದರು (2003 ರಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ ಮಾನ್ಯತೆ).

Q4: (B) ಗ್ರೀಕ್‌ನ 'Historia' ಎಂದರೆ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಿಚಾರಣೆ ಅಥವಾ ಸಂಶೋಧನೆಯ ಮೂಲಕ ಜ್ಞಾನ ಗಳಿಸುವುದು.

Q5: (D) ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೇಟೆಗೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗಿ ನಾಯಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಪಳಗಿಸಲಾಯಿತು.

Q6: (A) ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನದ ಮೆಹರ್‌ಗಢದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 7000 ದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿ, ಬಾರ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆಯಲಾಯಿತು.

Q7: (B) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ 1837 ರಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿದರು.

Q8: (B) ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸಗಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಕೆ. ಪದ್ದಯ್ಯ ಅಶೂಲಿಯನ್ ಕೈಗೊಡಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಶೋಧಿಸಿದರು.

Q9: (B) ಕಾಶ್ಮೀರದ ಬುರ್ಜಹೋಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ನೆಲದೊಳಗೆ ಗುಂಡಿಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು.

Q10: (C) ಫ್ರೆಂಚ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾದ ಲ್ಯಾಂಗ್ಲೋಯಿಸ್ ಮತ್ತು ಸೀಗ್ನೋಬೋಸ್ ಈ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೂತ್ರವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs 11–20)

Q11. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ 'ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು' (Ash Mounds) ಯಾವ ಯುಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ?
(A) ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (B) ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (C) ನವಶಿಲಾಯುಗ (D) ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗ

Q12. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿಯ ಕುರುಹು ದೊರೆತ ಕೋಲ್ದಿಹ್ವಾ ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ?
(A) ಬಿಹಾರ (B) ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ (C) ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (D) ಒಡಿಶಾ

Q13. ಅಶೋಕನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
(A) ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ (B) ಸಿದ್ದಾಪುರ (C) ಜಟಿಂಗ ರಾಮೇಶ್ವರ (D) ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ

Q14. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ನೆಲೆ ಯಾವುದು?
(A) ತೆಕ್ಕಲಕೋಟ (B) ಹಳ್ಳೂರು (C) ಕಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ (D) ಪಿಕ್ಲಿಹಾಲ್

Q15. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ ಕಲ್ಹಣನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
(A) ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ (B) ರಾಜತರಂಗಿಣಿ (C) ಹರ್ಷಚರಿತೆ (D) ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತಂ

Q16. ಇತಿಹಾಸವನ್ನು "ವರ್ತಮಾನ ಮತ್ತು ಗತಕಾಲದ ಕೊನೆವಿಲ್ಲದ ಸಂಭಾಷಣೆ" ಎಂದವರು ಯಾರು?
(A) ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್ (B) ಇ.ಎಚ್. ಕಾರ್ (C) ರಾಂಕೆ (D) ಹೆರೊಡೋಟಸ್

Q17. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿಪ್ಪಕ್ಷಿ (Ostrich) ಮೊಟ್ಟೆಯ ಚಿಪ್ಪಿನ ಕೆತ್ತನೆಗಳು ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ?
(A) ಪಟ್ನೆ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ) (B) ಬಾಗೋರ್ (C) ಲಂಘ್ನಾಜ್ (D) ಮೆಹರ್‌ಗಢ

Q18. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ಮಾನವರನ್ನು ಯಾವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?
(A) ಬಸಾಲ್ಟ್ ಮಾನವರು (B) ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಮಾನವರು (C) ಕಬ್ಬಿಣ ಮಾನವರು (D) ಕಂಚಿನ ಮಾನವರು

Q19. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಂಚಿನ ರಥ ಮತ್ತು ರಥಿಕನ ಶಿಲ್ಪ ಪತ್ತೆಯಾದ ತಾಮ್ರ ಶಿಲಾಯುಗದ ತಾಣ ಯಾವುದು?
(A) ಇನಾಮ್‌ಗಾಂವ್ (B) ಆಹಾರ್ (C) ದೈಮಾಬಾದ್ (D) ನವದತೋಲಿ

Q20. 'ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕ್ರಾಂತಿ' (Neolithic Revolution) ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಮೊದಲು ಬಳಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ವಿ. ಗಾರ್ಡನ್ ಚೈಲ್ಡ್ (B) ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್ (C) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ (D) ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್

📝 ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ (ANSWERS & EXPLANATIONS)

Q11: (C) ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಗೋಪಾಲಕರು ಜಾನುವಾರು ಸಗಣಿಯನ್ನು ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾಗಿ ಸುಟ್ಟದ್ದರಿಂದ ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳಾದವು.

Q12: (B) ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಬೆಲನ್ ಕಣಿವೆಯ ಕೋಲ್ದಿಹ್ವಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಭತ್ತದ ಕೃಷಿಯ ಕುರುಹು ದೊರೆತಿದೆ.

Q13: (D) ರಾಯಚೂರಿನ ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ "ದೇವನಾಂಪಿಯ ಅಸೋಕಸ" ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ.

Q14: (B) ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಳ್ಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000 ದ ಕಾಲದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಈಟಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

Q15: (B) ಕಲ್ಹಣನು 1148 ರಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ' ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥ.

Q16: (B) ಇ.ಎಚ್. ಕಾರ್ ತಮ್ಮ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'What is History?' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.

Q17: (A) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಪಟ್ನೆಯಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದ ನಿಪ್ಪಕ್ಷಿ ಮೊಟ್ಟೆ ಚಿಪ್ಪುಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತನೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿವೆ.

Q18: (B) ಪೂರ್ವ ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಶಿಲೆಯನ್ನು ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿದ್ದರಿಂದ 'ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್ ಮಾನವರು' ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ.

Q19: (C) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ದೈಮಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಂಚಿನ ರಥ, ಆನೆ ಮತ್ತು ಖಡ್ಗಮೃಗದ ಶಿಲ್ಪಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

Q20: (A) ಪ್ರೊ. ವಿ. ಗಾರ್ಡನ್ ಚೈಲ್ಡ್ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ ವಸತಿಯ ಉದಯವನ್ನು 'ನವಶಿಲಾಯುಗ ಕ್ರಾಂತಿ' ಎಂದು ಕರೆದರು.

SKY DIGITAL CYBER — ಸಮಗ್ರ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸರಣಿ
ಭಾಗ 2: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ, ವೇದ ಕಾಲ & ಮಹಾಜನಪದಗಳು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯ! ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪರಿಚಯ

1.1 ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವು ಕೇವಲ ಆರ್ಯರ ಆಗಮನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಅದಕ್ಕೂ ಮುಂಚೆ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಗರ ನಾಗರಿಕತೆಯೊಂದು ಭಾರತದ ವಾಯವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದು 1920ರ ದಶಕದ ಉತ್ಖನನಗಳಿಂದ ಸಾಬೀತಾಯಿತು. ಇದನ್ನು **ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆ (Indus Valley Civilization)** ಅಥವಾ **ಹರಪ್ಪಾ ನಾಗರಿಕತೆ (Harappan Civilization)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಈಜಿಪ್ಟ್, ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ಸಮಕಾಲೀನವಾಗಿದ್ದರೂ, ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಅತಿ ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು.

1.2 ಹರಪ್ಪಾ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪತ್ತೆ ಮತ್ತು ಶೋಧಕರು

1826 ರಲ್ಲಿ **ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಮ್ಯಾಸನ್ (Charles Masson)** ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರವಾಸಿಗ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹರಪ್ಪಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ದಿಬ್ಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದನು. ನಂತರ 1856 ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್‌ನಿಂದ ಕರಾಚಿಗೆ ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿ ನಿರ್ಮಿಸುವಾಗ ಜಾನ್ ಬ್ರಂಟನ್ ಮತ್ತು ವಿಲಿಯಂ ಬ್ರಂಟನ್ (ಬ್ರಂಟನ್ ಸಹೋದರರು) ಹರಪ್ಪಾದ ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಹಳಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ಇದರ ನೈಜ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದದ್ದು 20ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ.

ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ (Sir John Marshall)
ಭಾರತೀಯ ಪುರಾತತ್ವ ಇಲಾಖೆಯ (ASI) ಅಂದಿನ ಮಹಾನಿರ್ದೇಶಕರಾಗಿದ್ದ ಇವರು 1924 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಶೋಧನೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದರು. ಇವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲೇ ಪ್ರಮುಖ ಉತ್ಖನನಗಳು ನಡೆದವು.

ದಯಾರಾಮ್ ಸಾಹ್ನಿ (Daya Ram Sahni)
1921 ರಲ್ಲಿ ಇವರು **ಹರಪ್ಪಾ** ನಗರವನ್ನು (ರಾವಿ ನದಿ ದಡ) ಉತ್ಖನನ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮೊದಲ ನೆಲೆಯನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇದಕ್ಕೆ 'ಹರಪ್ಪಾ ನಾಗರಿಕತೆ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹೆಸರುಗಳು

- **ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ:** ಆರಂಭಿಕ ನೆಲೆಗಳಾದ ಹರಪ್ಪಾ ಮತ್ತು ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ ಸಿಂಧೂ ನದಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಈ ಹೆಸರು ನೀಡಿದರು.
- **ಹರಪ್ಪಾ ನಾಗರಿಕತೆ:** ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ, ಮೊದಲು ಪತ್ತೆಯಾದ ತಾಣದ (ಹರಪ್ಪಾ) ಹೆಸರನ್ನೇ ಇಡೀ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಇಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಿಂಧೂ-ಸರಸ್ವತಿ ನಾಗರಿಕತೆ:** ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ, 80% ಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ನೆಲೆಗಳು ಒಣಗಿಹೋಗಿರುವ ಘಗ್ಗರ್-ಹಾಕ್ರಾ (ಪ್ರಾಚೀನ ಸರಸ್ವತಿ) ನದಿ ಪಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದೆ.

⏱️ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಂಕಗಳು: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕಾಲಮಾನ (C-14 ಪ್ರಕಾರ)

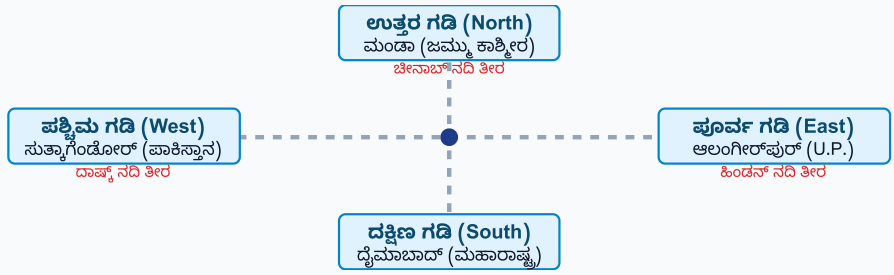
ರೇಡಿಯೋ ಕಾರ್ಬನ್ (C-14) ಡೇಟಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಒಟ್ಟಾರೆ ಕಾಲಾವಧಿಯನ್ನು ಮೂರು ಹಂತಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ:

- **ಆರಂಭಿಕ ಹರಪ್ಪಾ ಹಂತ (Early Harappan):** ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3300 – 2600 (ಗ್ರಾಮಗಳು ನಗರಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಂತ).
- **ಪ್ರಬುದ್ಧ ಹರಪ್ಪಾ ಹಂತ (Mature Harappan):** ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2600 – 1900 (ಸಂಪೂರ್ಣ ನಗರೀಕರಣ, ಲಿಪಿ, ಮುದ್ರೆಗಳ ಬಳಕೆ - **ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ ಕಾಲಮಾನ**).
- **ಅಂತ್ಯ ಹರಪ್ಪಾ ಹಂತ (Late Harappan):** ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1900 – 1300 (ನಗರಗಳ ಅವನತಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿಗೆ ಮರಳುವಿಕೆ).

ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ & ಲಕ್ಷಣಗಳು

1.3 ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳು

ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಭಾರತ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ (ಶೋರ್ತುಗೈ, ಮುಂಡಿಗಕ್) ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 13 ಲಕ್ಷ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ. ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹರಡಿತ್ತು. ಇದು ತ್ರಿಕೋನಾಕಾರದ (Triangular) ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಅತ್ಯಂತ ಕೊನೆಯ ನೆಲೆಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳು

1.4 ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

1. ಪ್ರಥಮ ನಗರೀಕರಣ (First Urbanization): ಭಾರತದ ಉಪಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಯೋಜಿತ ನಗರಗಳು, ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಿರ್ಮಾಣವಾದದ್ದು ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ. ಇದು ಭಾರತದ ಮೊದಲ ನಗರೀಕರಣದ ಘಟ್ಟವಾಗಿದೆ.
2. ಕಂಚಿನ ಯುಗ (Bronze Age): ಹರಪ್ಪಾದ ಜನರಿಗೆ ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ತವರವನ್ನು (Tin) ಬೆರೆಸಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ **'ಕಂಚು' (Bronze)** ಎಂಬ ಮಿಶ್ರಲೋಹವನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ **ಕಬ್ಬಿಣದ (Iron) ಪರಿಚಯವಿರಲಿಲ್ಲ!**
3. ಲಿಪಿಯ ಬಳಕೆ: ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಓದಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದ ಕಾರಣ, ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು **'ಪ್ರೋಟೋ-ಹಿಸ್ಟಾರಿಕ್' (Proto-historic / ಆದ್ಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ)** ಯುಗ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಕುದುರೆ

ಗೊಂದಲ 1: ಸಿಂಧೂ ಜನರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆಯಿತ್ತೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಖಂಡಿತಾ ಇಲ್ಲ! ಅವರಿಗೆ ತಾಮ್ರ, ಕಂಚು, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು, ಆದರೆ **ಕಬ್ಬಿಣದ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲ**. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಆರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000).

ಗೊಂದಲ 2: ಅವರು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಇಲ್ಲ, ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಧಾನ ಪ್ರಾಣಿ ಗೂಳಿ (Bull). ಕುದುರೆಯ ಸ್ಪಷ್ಟ ಬಳಕೆ ಆರ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು (ಸುರ್ಕೋಟಡಾದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಮೂಳೆಗಳು ವಿವಾದಾತ್ಮಕವಾಗಿವೆ).

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳು & ಪುರಾತತ್ವ ತಾಣಗಳು

2.1 ಹರಪ್ಪಾ (Harappa)

ಸ್ಥಳ: ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಪಂಜಾಬ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮಾಂಟ್ಗೊಮೆರಿ ಜಿಲ್ಲೆ (ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಹಿವಾಲ್). **ರಾವಿ ನದಿಯ** ಎಡದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದೆ.
ಶೋಧಕರು: ದಯಾರಾಮ್ ಸಾಹ್ನಿ (1921), ನಂತರ ಮಾಧೋ ಸ್ವರೂಪ್ ವತ್ಸ್ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್ ಅವರಿಂದ ಉತ್ಖನನ.

ಹರಪ್ಪಾವು ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ನಗರ. ಇದು ಈ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉತ್ತರ ಭಾಗದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಸ್ಟುವರ್ಟ್ ಪಿಗ್ಗಟ್ ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹರಪ್ಪಾದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ವೇಳೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಾಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪುರಾತತ್ವ ಸಾಕ್ಷ್ಯಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿವೆ.

ಪುರಾತತ್ವ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳು	ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿವರಣೆ & ಮಹತ್ವ
ಆರು ಉಗ್ರಾಣಗಳು (6 Granaries)	ಕೋಟೆಯ ಹೊರಗೆ (ಕೆಳನಗರದ ಬಳಿ) ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ತಲಾ 6 ರಂತೆ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ 12 ಧಾನ್ಯದ ಕಣಜಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಇದು ಭವಿಷ್ಯದ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಆಹಾರ ಶೇಖರಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು.
ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿಗೃಹಗಳು	ಉಗ್ರಾಣಗಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಕೊಠಡಿಗಳಿರುವ ಸಾಲುಮನೆಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇವು ಕಾರ್ಮಿಕರ ವಸತಿಗಳಾಗಿದ್ದವು ಎಂದು ವೀಲರ್ ಊಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.
R-37 & H-ಸಮಾಧಿ ಪದ್ಧತಿ	ಹರಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ಶವಗಳನ್ನು ಸುಡುವ ಬದಲು ಹೂಳುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿನ ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ **R-37** ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶವವನ್ನು ಮರದ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ (Wooden Coffin) ಇಟ್ಟು ಹೂತ ಅಪರೂಪದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಇಲ್ಲಿದೆ.
ಕಂಚಿನ ಕನ್ನಡಿ & ಆಭರಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ	ಮಹಿಳೆಯರ ಅಲಂಕಾರಿಕ ವಸ್ತುಗಳಾದ ತಾಮ್ರ/ಕಂಚಿನ ಕನ್ನಡಿ (Bronze mirror) ಮತ್ತು ಮೇಕಪ್ ಆಭರಣ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Vanity box) ದೊರೆತಿವೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಬದ್ಧ ಮುದ್ರೆಗಳು

ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಒಟ್ಟು ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ (Seals) ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ರೆಗಳು ದೊರೆತಿರುವುದು ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದಲ್ಲಿ. ಆದರೆ **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು/ಬರಹಗಳನ್ನು (Inscribed Seals) ಹೊಂದಿರುವ ಮುದ್ರೆಗಳು ದೊರೆತಿರುವುದು ಹರಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ!** ಇದು ಕೆಎಎಸ್ (KAS) ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಅಂಶ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ನದಿಯ ತೀರಗಳ ನೆನಪಿನ ಸೂತ್ರ

ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಸಿಂಧೂ ನದಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿಲ್ಲ. **ಹರಪ್ಪಾ ಇರುವುದು ರಾವಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ**, ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಲ್ಲ! ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿರುವುದು ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ ಮತ್ತು ಚಾನ್ಹುದಾರೊ.

ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ (Mohenjo-Daro)

2.2 ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಸ್ಥಳ: ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಲಾರ್ಕಾನಾ ಜಿಲ್ಲೆ. **ಸಿಂಧೂ ನದಿಯ** ಬಲದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದೆ.
ಶೋಧಕರು: ರಖಾಲ್‌ದಾಸ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ (R.D. Banerjee - 1922). ಸಿಂಧಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ' ಎಂದರೆ **"ಮಡಿದವರ ದಿಬ್ಬ" (Mound of the Dead)** ಎಂದರ್ಥ. ಇದು ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದು, ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವಾಗಿದೆ.

ಹರಪ್ಪಾದಂತಲ್ಲದೆ, ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಏಳು ಬಾರಿ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ನಾಶವಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮರುನಿರ್ಮಾಣಗೊಂಡ ಕುರುಹುಗಳು ಇಲ್ಲಿವೆ.

1. ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹ (The Great Bath)

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಜಲಕುಂಡ. ಜಲನಿರೋಧಕವಾಗಿ ಬಿಟುಮೆನ್ (ಡಾಂಬರು) ಬಳಸಲಾಗಿತ್ತು (ವಿವರಣೆ ಮುಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿದೆ).

2. ಬೃಹತ್ ಉಗ್ರಾಣ (Great Granary)

ಇದು ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ **ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕಟ್ಟಡವಾಗಿದೆ** (Largest building). ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೇವಾಂಶದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಗಾಳಿಬೆಳಕಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

3. ನರ್ತಕಿಯ ಕಂಚಿನ ಪ್ರತಿಮೆ (Dancing Girl)

ಬೆತ್ತಲೆ ನರ್ತಕಿಯ 4.2 ಇಂಚು ಎತ್ತರದ ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿ. ಕೈತುಂಬಾ ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಬಲಗೈಯನ್ನು ಸೊಂಟದ ಮೇಲಿಟ್ಟಿರುವ ಅತ್ಯಾಕರ್ಷಕ ಶಿಲ್ಪ.

4. ಗಡ್ಡದಾರಿ ಪುರೋಹಿತ (Priest King)

ಮೂರು ಎಸಳುಗಳ (Trefoil) ವಿನ್ಯಾಸವಿರುವ ಶಾಲು ಹೊದ್ದ, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರೆಮುಚ್ಚಿರುವ ಧ್ಯಾನಸ್ಥ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಟಿಯಟೈಟ್ ಕಲ್ಲಿನ ಪುರುಷನ ಶಿಲ್ಪ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಪಶುಪತಿ ಮುದ್ರೆ & ಅಸೆಂಬ್ಲಿ ಹಾಲ್

- **ಪಶುಪತಿ ಮಹಾದೇವ ಮುದ್ರೆ:** ಯೋಗಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ, ಮೂರು ಮುಖಗಳಿರುವ ಮತ್ತು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕೊಂಬುಗಳಿರುವ ದೇವತೆಯ ಮುದ್ರೆ ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಇದನ್ನು 'ಪ್ರೋಟೋ-ಶಿವ' (ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿವ) ಎಂದು ಕರೆದರು. ದೇವತೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಖಡ್ಗಮೃಗ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆಗಳಿವೆ; ಪಾದದ ಬಳಿ ಎರಡು ಜಿಂಕೆಗಳಿವೆ.
- **ಸಭಾಭವನ (Assembly Hall):** 20 ಕಂಬಗಳಿರುವ ಭವ್ಯವಾದ ಚೌಕಾಕಾರದ ಸಭಾಂಗಣ ಇಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದ್ದು, ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಥವಾ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಧೋಲಾವೀರಾ & ಲೋಥಲ್

2.3 ಧೋಲಾವೀರಾ (Dholavira)

ಸ್ಥಳ: ಗುಜರಾತ್‌ನ ಕಚ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಖಾದಿರ್ ಬೆಟ್ ದ್ವೀಪ.
ಶೋಧಕರು: ಜೆ.ಪಿ. ಜೋಶಿ (1968) ಮತ್ತು ಆರ್.ಎಸ್. ಬಿಸ್ಟ್. 2021 ರಲ್ಲಿ **ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ** ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದ ಭಾರತದ 40ನೇ ತಾಣ.

ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು	ವಿವರಣೆ
ನಗರದ 3 ವಿಭಾಗಗಳು	ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಇತರ ನಗರಗಳು 2 ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೆ, ಧೋಲಾವೀರಾ ಮಾತ್ರ **ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು (Citadel, Middle town, Lower town)** ಹೊಂದಿತ್ತು.
ಜಲ ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಮಳೆಯ ನೀರನ್ನು ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡಲು ಬೃಹತ್ ಕಲ್ಲಿನ ಜಲಾಶಯಗಳು (Rock-cut Reservoirs) ಮತ್ತು ಚೆಕ್ ಡ್ಯಾಮ್‌ಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಲ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ತಾಣ.
ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ (Stadium)	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಆಟಗಳಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ.
ಬೃಹತ್ ನಾಮಫಲಕ	ಜಿಪ್ಸಂನಿಂದ ಕೆತ್ತಲಾದ 10 ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಿರುವ ನಾಮಫಲಕ (Signboard) ಕೋಟೆಯ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

2.4 ಲೋಥಲ್ (Lothal) — ಮ್ಯಾಂಚೆಸ್ಟರ್ ಆಫ್ ಹರಪ್ಪ

ಸ್ಥಳ: ಗುಜರಾತ್‌ನ ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಜಿಲ್ಲೆ, ಭೋಗಾವೋ ಮತ್ತು ಸಾಬರಮತಿ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮದ ಬಳಿ. (ಶೋಧ: ಎಸ್.ಆರ್. ರಾವ್ - 1954). ಇದು ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ **ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬಂದರು ನಗರವಾಗಿತ್ತು**.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಲೋಥಲ್‌ನ ಉತ್ಪನನಗಳು

- **ಕೃತಕ ಹಡಗುಕಟ್ಟೆ (Dockyard):** ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಹಡಗುಕಟ್ಟೆ ಅಥವಾ ಡಾಕ್‌ಯಾರ್ಡ್. ಸಮುದ್ರದ ಉಬ್ಬರ-ವಿಳಿತಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಒಳಗೆ ತರಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- **ಭತ್ತದ ಹೊಟ್ಟು (Rice Husk):** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ/ಅಕ್ಕಿಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪುರಾವೆ (ರಂಗಪುರದಲ್ಲಿಯೂ ದೊರೆತಿದೆ).
- **ದ್ವಿ-ಶವ ಸಮಾಧಿ (Double Burial):** ಗಂಡು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣನ್ನು ಒಂದೇ ಗೋರಿಯಲ್ಲಿ ಹೂತ ಮೂರು ಸಮಾಧಿಗಳು ದೊರೆತಿವೆ. (ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ).
- **ಮಣಿಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ (Bead Factory):** ಕಾರ್ನೆಲಿಯನ್ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಮಣಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಾರ್ಖಾನೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಕಾಲಿಬಂಗನ್, ರಾಖಿಗಢಿ & ಇತರ ತಾಣಗಳು

2.5 ಕಾಲಿಬಂಗನ್ (Kalibangan)

ಸ್ಥಳ: ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಹನುಮಾನ್‌ಗಢ ಜಿಲ್ಲೆ. ಒಣಗಿಹೋಗಿರುವ **ಘಗ್ಗರ್ ನದಿಯ** (ಪ್ರಾಚೀನ ಸರಸ್ವತಿ) ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿದೆ. (ಶೋಧ: ಅಮಲಾನಂದ ಘೋಷ್ - 1951, ಬಿ.ಬಿ. ಲಾಲ್ ಮತ್ತು ಬಿ.ಕೆ. ಥಾಪರ್).
ಕಾಲಿಬಂಗನ್ ಎಂದರೆ **"ಕಪ್ಪು ಬಳೆಗಳು" (Black Bangles)** ಎಂದರ್ಥ. ಇಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಮಣ್ಣಿನ ಬಳೆಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

1. ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿ (Ploughed Field)
ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ದೊರೆತಿದೆ (ಒಂದೇ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆಯುವ ಮಾದರಿ).

2. ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು (Fire Altars)
ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ 7 ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು ಸಾಲಾಗಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಇದು ಹರಪ್ಪನ್ನರ ಬೆಂಕಿ ಪೂಜೆ/ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

3. ಭೂಕಂಪದ ಕುರುಹು
ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2600 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭೂಕಂಪದ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ದಾಖಲೆ ಕಾಲಿಬಂಗನ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.

4. ಒಂಟೆಯ ಮೂಳೆಗಳು
ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂಟೆಯ (Camel) ಬಳಕೆಯ ಕುರಿತಾದ ಮೊದಲ ಸಾಕ್ಷ್ಯ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

2.6 ರಾಖಿಗಢಿ (Rakhigarhi)

ಸ್ಥಳ: ಹರಿಯಾಣದ ಹಿಸಾರ್ ಜಿಲ್ಲೆ (ಘಗ್ಗರ್-ಹಾಕ್ರಾ ನದಿ ಕಣಿವೆ). ಶೋಧ: ಸೂರಜ್ ಭಾನ್ ಮತ್ತು ಅಮರೇಂದ್ರ ನಾಥ್.
ಮಹತ್ವ: ಇದು **ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ತಾಣವಾಗಿದೆ** (ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದು ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಉತ್ಖನನಗಳು ದೃಢಪಡಿಸಿವೆ). ಇಲ್ಲಿ 2014-16 ರ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಸಮಾಧಿ (Couple burial) ಮತ್ತು ಹರಪ್ಪನ್ನರ DNA ಕುರುಹುಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ.

2.7 ಬನಾವಲಿ ಮತ್ತು ಸುರ್ಕೋಟಡಾ

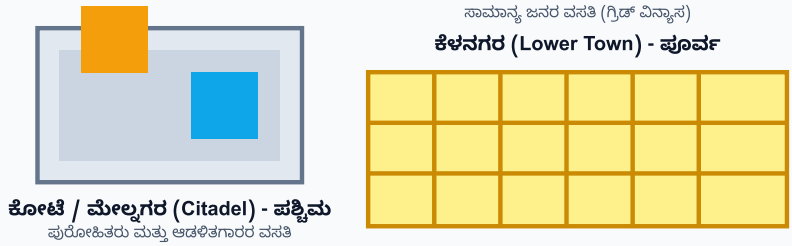
⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಬನಾವಲಿ, ಸುರ್ಕೋಟಡಾ & ಚಾನ್ಹುದಾರೊ

- **ಬನಾವಲಿ (ಹರಿಯಾಣ):** ಇಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ **ನೇಗಿಲಿನ ಆಟಿಕೆ (Terracotta Plough)** ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಾರ್ಲಿ ಧಾನ್ಯ ದೊರೆತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಗ್ರಿಡ್ ವಿನ್ಯಾಸದ ಬೀದಿಗಳು ಇರಲಿಲ್ಲ.
- **ಸುರ್ಕೋಟಡಾ (ಗುಜರಾತ್):** ಇಲ್ಲಿ **ಕುದುರೆಯ ಮೂಳೆಗಳ (Horse bones)** ಅವಶೇಷಗಳು ದೊರೆತಿವೆ ಎಂದು ಜೆ.ಪಿ. ಜೋಶಿ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ (ಆದರೆ ಇದು ವಿವಾದಾತ್ಮಕ).
- **ಚಾನ್ಹುದಾರೊ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ):** ಸಿಂಧೂ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು **ಕೋಟೆ (Citadel) ಇಲ್ಲದ ಏಕೈಕ ಹರಪ್ಪಾ ನಗರ**! ಇದು ಲಿಪ್‌ಸ್ಟಿಕ್, ಮಸಿಬುಡ್ಡಿ (Inkpot) ಮತ್ತು ಮಣಿಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಅಧ್ಯಾಯ 3: ನಗರ ಯೋಜನೆ & ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

3.1 ಹರಪ್ಪನ್ನರ ನಗರ ಯೋಜನೆ (Town Planning)

ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಅದರ ಅತ್ಯುನ್ನತ **ನಗರ ಯೋಜನೆ** (Town Planning). ಸಮಕಾಲೀನ ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ ಮತ್ತು ಈಜಿಪ್ಟ್ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು ಕೂಡ ಇಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಗರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಸಿಂಧೂ ನಗರದ ಎರಡು ವಿಭಾಗಗಳು (ಪಶ್ಚಿಮದ ಮೇಲ್ನಗರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದ ಕೆಳನಗರ)

3.2 ಬೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಬಳಕೆ

1. ಗ್ರಿಡ್ ವಿನ್ಯಾಸ (Grid System): ನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ಬೀದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಪಬೀದಿಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು **ಲಂಬಕೋನದಲ್ಲಿ** (Right angles - 90 degree) ಛೇದಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದ ನಗರವು ಆಯತಾಕಾರದ ಅಥವಾ ಚೌಕಾಕಾರದ ಬ್ಲಾಕ್ ಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಗಿತ್ತು.
2. ಮನೆಗಳ ವಿನ್ಯಾಸ: ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯೂ ಒಳಾಂಗಣ (Courtyard), ಅಡುಗೆಮನೆ ಮತ್ತು ಸ್ನಾನಗೃಹವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮನೆಗಳ ಮುಖ್ಯ ಬಾಗಿಲುಗಳು ಮತ್ತು ಕಿಟಕಿಗಳು ಹೆದ್ದಾರಿಗಳಿಗೆ (Main roads) ತೆರೆಯದೆ, ಅಡ್ಡಬೀದಿಗಳಿಗೆ (Side lanes) ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು (ಲೋಥಲ್ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ).
3. ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು (Burnt Bricks): ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಹರಪ್ಪನ್ನರು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ **ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು** ಬಳಸಿದರು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳ ಏಕರೂಪದ ಅನುಪಾತ

ಇಡೀ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಬಳಸಲಾದ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು ಒಂದೇ ನಿಖರವಾದ ಅನುಪಾತವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. **ಉದ್ದ : ಅಗಲ : ದಪ್ಪದ ಅನುಪಾತವು 4 : 2 : 1** ಆಗಿತ್ತು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ 28 x 14 x 7 ಸೆಂ.ಮೀ). ಇದು ಅವರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ನಿಯಂತ್ರಣ (Standardization) ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ & ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹ

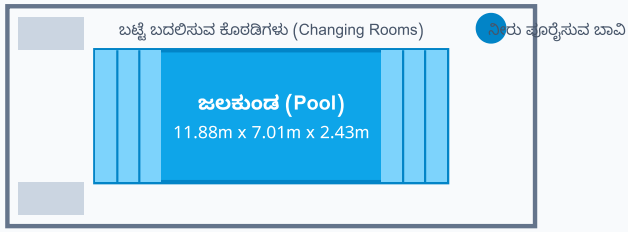
3.3 ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Drainage System)

ಹರಪ್ಪಾ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಅದ್ಭುತ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಅದರ ನೈರ್ಮಲ್ಯ ಮತ್ತು ಒಳಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮನೆಯ ಸ್ನಾನಗೃಹ ಮತ್ತು ಅಡುಗೆಮನೆಯ ತ್ಯಾಜ್ಯ ನೀರು ಸಣ್ಣ ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಅಡ್ಡಬೀದಿಯ ಚರಂಡಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಡ್ಡಬೀದಿಯ ಚರಂಡಿಗಳು ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಯ ದೊಡ್ಡ ಚರಂಡಿಗೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದವು.

- ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ನೀರು ಸರಾಗವಾಗಿ ಹರಿಯಲು ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ **ಸೂಕ್ತವಾದ ಇಳಿಜಾರು (Gradient)** ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.
- ಕಸವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅಂತರದಲ್ಲಿ **ಮ್ಯಾನ್-ಹೋಲ್ ಗಳನ್ನು (Man-holes)** ಮತ್ತು ಇಂಗುಗುಂಡಿಗಳನ್ನು (Soak pits) ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು.
- ರೋಗರುಜಿನ ಹರಡದಿರಲು ಚರಂಡಿಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿಗಳು ಅಥವಾ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ **ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಲಾಗಿತ್ತು (Covered drains)**.

3.4 ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹ (The Great Bath)

ಇದು ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ ಕೋಟೆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾದ ಅತ್ಯಂತ ಆಕರ್ಷಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಮಹತ್ವದ ಕಟ್ಟಡ. ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ ಇದನ್ನು *"ಪ್ರಾಚೀನ ಜಗತ್ತಿನ ಅತ್ಯಂತ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುವ ನಿರ್ಮಾಣ"* ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಶಃ ಇದನ್ನು ವಿಶೇಷ ದಿನಗಳ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ನಾನಕ್ಕಾಗಿ (Ritual bathing) ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಬಿಟುಮೆನ್ (ಡಾಂಬರು) ಬಳಕೆ

ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹದ ಜಲಕುಂಡದಿಂದ ನೀರು ಸೋರಿಕೆಯಾಗದಂತೆ ತಡೆಯಲು ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಜಿಪ್ಸಂ ಗಾರೆಯಿಂದ ಜೋಡಿಸಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ **ಬಿಟುಮೆನ್ (Bitumen / ನೈಸರ್ಗಿಕ ಡಾಂಬರು)** ಪದರವನ್ನು ಲೇಪಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾಚೀನ **ಜಲನಿರೋಧಕ (Waterproofing)** ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ನಗರ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಗಳ ಹೋಲಿಕೆ & ನೀರಿನ ನಿರ್ವಹಣೆ

3.5 ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಹೋಲಿಕೆ

ಎಲ್ಲಾ ಸಿಂಧೂ ನಗರಗಳು ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಮೂಲ ವಿನ್ಯಾಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಕೆಲವು ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಭಿನ್ನತೆಗಳಿದ್ದವು. ಇವು ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ:

ನಗರ	ಕೋಟೆಯ ರಚನೆ (Citadel)	ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು & ಒಳಚರಂಡಿ	ವಿಶೇಷ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ
ಹರಪ್ಪಾ & ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ	ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ನಗರ, ಪೂರ್ವಕ್ಕೆ ಕೆಳನಗರ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಕ್ಷಣಾ ಗೋಡೆಗಳಿದ್ದವು.	ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಚರಂಡಿಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ **ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳ** (Burnt Bricks) ಬಳಕೆ.	ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹ, ಆರು ಉಗ್ರಾಣಗಳು. ಮನೆಗಳ ಬಾಗಿಲು ಅಡ್ಡಬೀದಿಗೆ.
ಧೋಲಾವೀರಾ	ನಗರವನ್ನು **ಮೂರು ಭಾಗಗಳಾಗಿ** (ಮೇಲ್ನಗರ, ಮಧ್ಯನಗರ, ಕೆಳನಗರ) ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು.	ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ **ಕಲ್ಲಿನ** (Stone) **ಬಳಕೆ** ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.	ಬೃಹತ್ ಕಲ್ಲಿನ ಜಲಾಶಯಗಳು, ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ, ಸೈನ್ ಬೋರ್ಡ್.
ಲೋಥಲ್	ಮೇಲ್ನಗರ ಮತ್ತು ಕೆಳನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಡೆಗಳಿಲ್ಲ; **ಒಂದೇ ರಕ್ಷಣಾ ಗೋಡೆಯಿಂದ** ಸುತ್ತುವರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು.	ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು. **ಮನೆಗಳ ಬಾಗಿಲು ಮುಖ್ಯ ರಸ್ತೆಗೆ** ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.	ಹಡಗು ಕಟ್ಟೆ (Dockyard). ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಳಿಗೆಗಳು.
ಕಾಲಿಬಂಗನ್	ಮೇಲ್ನಗರ ಮತ್ತು ಕೆಳನಗರ ಎರಡಕ್ಕೂ **ಮಣ್ಣಿನ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗೋಡೆಗಳಿದ್ದವು**.	ಕಟ್ಟಡಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ **ಹಸಿ ಇಟ್ಟಿಗೆ** (Mud Bricks) ಬಳಕೆ. ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇರಲಿಲ್ಲ!	ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು, ಅಲಂಕೃತ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳ (Decorated bricks) ಬಳಕೆ.
ಚಾನ್ಹುದಾರೊ	**ಕೋಟೆ** (Citadel) **ಇಲ್ಲದ** ಏಕೈಕ ನಗರವಿದು. ಕೇವಲ ಕೆಳನಗರ ಮಾತ್ರ ಇತ್ತು.	ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು. ತ್ಯಾಜ್ಯ ವಿಲೇವಾರಿಗೆ ಕೊಳವೆಗಳ ಬಳಕೆ.	ಮಣಿಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ಕೇಂದ್ರ.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಬಾವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು

ಸಿಂಧೂ ಜನರು ನೀರಿನ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದ್ದರು. **ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ ಬಹುಪಾಲು ಮನೆಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವಂತ ಬಾವಿಗಳನ್ನು** (Private wells) **ಹೊಂದಿದ್ದವು** (ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ 700 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬಾವಿಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ). ರಸ್ತೆಯ ಬದಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ

4.1 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಬೆಳೆಗಳು (Agriculture)

ಹರಪ್ಪನ್ನರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಕೃಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸಿಂಧೂ ನದಿಯು ಪ್ರತಿವರ್ಷ ತರುತ್ತಿದ್ದ ಫಲವತ್ತಾದ ಮೆಕ್ಕಲು ಮಣ್ಣು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಇಳುವರಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ನವೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಹ ಇಳಿದಾಗ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿ, ಏಪ್ರಿಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಕೊಯ್ಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳು

ಗೋಧಿ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಲಿ ಇವರ ಪ್ರಧಾನ ಆಹಾರವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ಸಾಸಿವೆ, ಎಳ್ಳು, ಬಟಾಣಿ ಮತ್ತು ಖರ್ಜೂರ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ರಂಗಪುರ ಮತ್ತು ಲೋಥಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಭತ್ತದ/ಅಕ್ಕಿಯ ಕುರುಹು ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಹತ್ತಿಯ ಪ್ರಥಮ ಉತ್ಪಾದಕರು

ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ **ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹತ್ತಿಯನ್ನು (Cotton) ಬೆಳೆದ ಕೀರ್ತಿ** ಸಿಂಧೂ ಜನರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಗ್ರೀಕರು ಹತ್ತಿಯನ್ನು 'ಸಿಂಡೋನ್' (Sindon - ಸಿಂಧ್ ನಿಂದ ಬಂದದ್ದು) ಎಂದು ಕರೆದರು.

4.2 ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ (Animal Husbandry)

ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದು ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿತ್ತು. **ಗೂಳಿ (Humped bull)** ಇವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮತ್ತು ಪೂಜ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗಿತ್ತು.

- ಸಾಕುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು: ಎಮ್ಮೆ, ಕುರಿ, ಮೇಕೆ, ಹಂದಿ, ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಬೆಕ್ಕು.
- ತಿಳಿದಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು: ಆನೆ, ಖಡ್ಗಮೃಗ, ಹುಲಿ, ಜಿಂಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಡುಹಂದಿ.
- **ತಿಳಿದಿರದ ಪ್ರಾಣಿ:** ಕುದುರೆ (Horse) ಸಿಂಧೂ ಜನರಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ, ಮುದ್ರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕುದುರೆಯ ಚಿತ್ರವಿಲ್ಲ. ಸಿಂಹದ (Lion) ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲ.

4.3 ಕರಕುಶಲ ವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಸಿಂಧೂ ಜನರು ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿಪುಣರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ತಾಮ್ರ (ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಖೇತ್ರಿಯಿಂದ) ಮತ್ತು ತವರವನ್ನು (ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಿಂದ) ಬೆರೆಸಿ **ಕಂಚಿನ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು** ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಲಾಸ್ಟ್-ವ್ಯಾಕ್ಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ

ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು (ಉದಾ: ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದ ನರ್ತಕಿ) ತಯಾರಿಸಲು ಅವರು **'ಲಾಸ್ಟ್ ವ್ಯಾಕ್ಸ್' (Lost Wax / Cire Perdue)** ಎಂಬ ಮೇಣದ ಎರಕಹೊಯ್ಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಣಿಗಳ (Beads) ತಯಾರಿಕೆಯು ಚಾನ್ಹುದಾರೊ ಮತ್ತು ಲೋಥಲ್ ನ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯಮವಾಗಿತ್ತು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಕುಂಬಾರಿಕೆ (Pottery)

ಹರಪ್ಪನ್ನರು ಕುಂಬಾರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮ **ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು (Black and Red ware)** ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಡಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣ ಬಳಿದು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದಿಂದ ವೃಕ್ಷಗಳು (ಅರಳಿ ಮರ), ವೃತ್ತಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ವ್ಯಾಪಾರ, ತೂಕ & ಅಳತೆಗಳು

4.4 ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ (Trade & Commerce)

ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ ಇರಲಿಲ್ಲ; ವ್ಯಾಪಾರವು **ಸಾಟಿ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ವಸ್ತು ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿ (Barter system)** ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ, ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ (ಇಂದಿನ ಇರಾಕ್ - ಸುಮೇರಿಯನ್ ನಾಗರಿಕತೆ) ದೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಮೃದ್ಧ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಹರಪ್ಪಾದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಮಣಿಗಳು ಮತ್ತು ದಂತದ ವಸ್ತುಗಳಿಗೆ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಸಿಂಧೂ ಮತ್ತು ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ ನಡುವಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗ

4.5 ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಪದ್ಧತಿಗಳು (Weights and Measures)

ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಮೋಸವಾಗದಿರಲು ನಿಖರವಾದ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. **ಚರ್ಟ್ (Chert)** ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಘನಾಕಾರದ (Cubical) ತೂಕದ ಬಟ್ಟುಗಳು ಪತ್ತೆಯಾಗಿವೆ. ಇವರ ತೂಕದ ಪದ್ಧತಿಯು **16 ರ ಗುಣಕಗಳಲ್ಲಿ (Multiples of 16)** ಇತ್ತು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ: 16, 32, 64, 160... ಇದು ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 16 ಆಣೆ = 1 ರೂಪಾಯಿ ಎಂಬ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿ 20ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೂ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು). ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ದಂತ ಮತ್ತು ಚಿಪ್ಪಿನ ಸ್ಕೇಲ್‌ಗಳನ್ನು (Scales) ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: 'ಮೆಲೂಹಾ' ಪದದ ಬಳಕೆ

ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾದ **ಅಕ್ಕಾಡಿಯನ್ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ (Akkadian inscriptions)** ಸಿಂಧೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು **'ಮೆಲೂಹಾ' (Meluhha)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮೆಲೂಹಾವನ್ನು "ನಾವಿಕರ ನಾಡು" ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. **ದಿಲ್ಮುನ್ (ಬಹ್ರೇನ್)** ಮತ್ತು **ಮಕಾನ್ (ಓಮನ್)** ಎಂಬ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮೆಲೂಹಾ ಮತ್ತು ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ ನಡುವಿನ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಸಮಾಜ, ಧರ್ಮ & ಕಲೆ

5.1 ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ (Social Life)

ಸಿಂಧೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧದ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು (ಕತ್ತಿ, ಗುರಾಣಿ) ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳವಾಗಿ ದೊರೆತಿವೆ; ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರು **ಶಾಂತಿಪ್ರಿಯ ಸಮಾಜವಾಗಿದ್ದರು** ಎಂಬುದು ಸ್ಪಷ್ಟ. ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತರು, ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ರೈತರು ಎಂಬ ವರ್ಗಗಳಿದ್ದವು. ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿತ್ತು (ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಆರಾಧನೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ). ಗಂಡು-ಹೆಣ್ಣು ಇಬ್ಬರೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನು (ಕಂಠಹಾರ, ಉಂಗುರ, ಕಡಗ) ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

5.2 ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳು (Religious Beliefs)

ಹರಪ್ಪನ್ನರು ಯಾವುದೇ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೇವಲ ಮುದ್ರೆಗಳು, ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ:

1. ಮಾತೃದೇವತೆ (Mother Goddess)

ಹರಪ್ಪಾದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಸಸ್ಯವೊಂದು ಹುಟ್ಟಿಬರುತ್ತಿರುವ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ರೆ ದೊರೆತಿದೆ. ಇದು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಫಲವತ್ತತೆಯ ದೇವತೆಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

2. ಪಶುಪತಿ ಆರಾಧನೆ (Proto-Shiva)

ಯೋಗ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ, ಕೊಂಬುಗಳಿರುವ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರಿದ ದೇವತೆಯನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಒಡೆಯ / ಪಶುಪತಿ / ಪ್ರಾಚೀನ ಶಿವನ ರೂಪವೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

3. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷ ಪೂಜೆ

ಅವರು ಮರಗಳನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ **ಅರಳಿ ಮರವನ್ನು** (Peepal Tree) ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳ ನಡುವೆ ದೇವತೆ ನಿಂತಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳಿವೆ.

4. ಪ್ರಾಣಿ ಪೂಜೆ (Animal Worship)

ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಂಡುಬರುವ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರಾಣಿಯೆಂದರೆ **ಏಕಶೃಂಗಿ (Unicorn - ಒಂದೇ ಕೊಂಬಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ)**. ಡುಬ್ಬದ ಗೂಳಿಯನ್ನೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ವಿಗ್ರಹ ಪೂಜೆ

ಗೊಂದಲ: ಸಿಂಧೂ ಜನರು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಇಲ್ಲ! ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಯಾವುದೇ ತಾಣದಲ್ಲಿ **ದೇವಾಲಯದ (Temple) ಕುರುಹುಗಳೇ ಸಿಕ್ಕಿಲ್ಲ**. ಅವರು ತಾಯತಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಪೂಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಸಣ್ಣ ಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ (ಜಿಗ್ಗುರಾತ್) ದಂತೆ ಬೃಹತ್ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸಿಂಧೂ ಲಿಪಿ, ಮುದ್ರೆಗಳು & ಮಣ್ಣಿನ ಆಟಿಕೆಗಳು

5.3 ಹರಪ್ಪನ್ನರ ಮುದ್ರೆಗಳು (Seals)

ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ 2000 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮುದ್ರೆಗಳು (Seals) ಲಭ್ಯವಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಸ್ಟಿಯಟೈಟ್ (Steatite - ಮೃದುವಾದ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು)** ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಮುದ್ರೆಗಳು ಚೌಕಾಕಾರ ಅಥವಾ ಆಯತಾಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದು, ವ್ಯಾಪಾರದ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಲೀಕತ್ವವನ್ನು (Ownership) ಗುರುತಿಸಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹುತೇಕ ಮುದ್ರೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚಿತ್ರ (ಯೂನಿಕಾರ್ನ್ ಅಥವಾ ಗೂಳಿ) ಮತ್ತು ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲಿಪಿಯ ಬರವಣಿಗೆ ಇರುತ್ತದೆ.

ಸಿಂಧೂ ಲಿಪಿಯ ಮಾದರಿ (Pictographic Script)

V U III X O

ಸೂಚನೆ: ಇದು ಕೇವಲ ಚಿತ್ರಲಿಪಿಯ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ. ಇದು ವರ್ಣಮಾಲೆಯಲ್ಲ, ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಚಿಹ್ನೆಯೂ ಒಂದು ಪದ/ಚಿತ್ರವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

5.4 ಸಿಂಧೂ ಲಿಪಿಯ ರಹಸ್ಯ (The Undeciphered Script)

ಸಿಂಧೂ ಲಿಪಿಯನ್ನು **ಚಿತ್ರಲಿಪಿ (Pictographic Script)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 400 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮೂಲ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿವೆ. ಇದು ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ (Alphabetical) ಲಿಪಿಯಲ್ಲ. ಸಿಂಧೂ ಜನರು ಬರೆಯಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಧಾನವನ್ನು **ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್ (Boustrophedon)** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್ ಎಂದರೇನು?

ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್ ಬರವಣಿಗೆ: ಮೊದಲ ಸಾಲನ್ನು **ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ (Right to Left)** ಬರೆದು, ಎರಡನೇ ಸಾಲನ್ನು **ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ (Left to Right)** ಬರೆಯುವ ಸರ್ಪಗತಿಯ ವಿಧಾನವೇ ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್. ಈ ಲಿಪಿಯನ್ನು ವಿಶ್ವದ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು (ಐರಾವತಂ ಮಹದೇವನ್, ಅಸ್ಕರ್ ಪಪ್ಪೋಲಾ) ಓದಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರೂ, ಇದುವರೆಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಟೆರಾಕೋಟಾ (ಮಣ್ಣಿನ ಆಟಿಕೆಗಳು)

ಸುಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ (Terracotta) ಮಾಡಿದ ಆಟಿಕೆಗಳು ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಗಾಲಿಗಳಿರುವ ಚಕ್ಕಡಿ (Bullock cart), ಸಿಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುವ ಹಕ್ಕಿಗಳು, ಕೋತಿ, ನಾಯಿ, ಮತ್ತು ಬುಗುರಿಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಮಕ್ಕಳ ಮನರಂಜನೆಯನ್ನು ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅವನತಿ & ಕಾರಣಗಳು

6.1 ಅವನತಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1900 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆಯ ಭವ್ಯ ನಗರಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಗ್ರಿಡ್ ಬೀದಿಗಳು, ಒಳಚರಂಡಿಗಳು, ಮುದ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕಗಳು ಮಾಯವಾದವು. ಹರಪ್ಪನ್ನರು ದೊಡ್ಡ ನಗರಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಗುಜರಾತ್, ಹರಿಯಾಣ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕಿಗೆ ಮರಳಿದರು (ಇದನ್ನು Late Harappan Phase ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ). ಇಂತಹ ಬೃಹತ್ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅವನತಿಗೆ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಕಾರಣವಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಭಿನ್ನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

6.2 ಪ್ರಮುಖ ಅವನತಿಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

1. ಆರ್ಯರ ದಾಳಿ (Aryan Invasion)

ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್ ಮತ್ತು ಗಾರ್ಡನ್ ಚೈಲ್ಡ್ ಈ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊದಲ್ಲಿ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರಗಳು ಮತ್ತು ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು 'ಪುರಂದರ' (ಕೋಟೆ ನಾಶಕ) ಎಂದಿರುವುದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿ ನೀಡಿದರು.

2. ಪ್ರವಾಹ ಮತ್ತು ಭೂಕಂಪ

ಮಾರ್ಷಲ್, ಎಸ್.ಆರ್. ರಾವ್ & ರೈಕ್ಸ್: ಸಿಂಧೂ ನದಿಗೆ ಬಂದ ಸತತ ಭೀಕರ ಪ್ರವಾಹಗಳು ಹಾಗೂ ಟೆಕ್ಟೋನಿಕ್ ಭೂಕಂಪಗಳಿಂದಾಗಿ ನಗರಗಳು ನಾಶವಾದವು ಎಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ.

3. ನದಿಗಳ ಪಾತ್ರ ಬದಲಾವಣೆ

ಎಚ್.ಟಿ. ಲ್ಯಾಂಬ್ರಿಕ್: ನದಿಗಳು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿಂಧೂ) ತಮ್ಮ ಹರಿವಿನ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಕೃಷಿಗೆ ಮತ್ತು ಕುಡಿಯಲು ನೀರಿಲ್ಲದೆ ನಗರಗಳು ನಾಶವಾದವು.

4. ಪರಿಸರ ನಾಶ / ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ

ಫೇರ್ ಸರ್ವಿಸ್ & ಡಿ.ಪಿ. ಅಗರ್ವಾಲ್: ಇಟ್ಟಿಗೆ ಸುಡಲು ಅತಿಯಾಗಿ ಕಾಡು ಕಡಿದದ್ದು ಮತ್ತು ಮಳೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಸರಸ್ವತಿ ನದಿ ಒಣಗಿದ್ದೇ (Ecological imbalance) ಅವನತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ.

6.3 ಅಂತಿಮ ತೀರ್ಮಾನ (Conclusion)

ಆಧುನಿಕ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು C-14 ಡೇಟಿಂಗ್ ಪ್ರಕಾರ **ಆರ್ಯರ ದಾಳಿಯ ವಾದವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡಿದೆ.** ಏಕೆಂದರೆ ಹರಪ್ಪಾ ನಗರಗಳು ಖಾಲಿಯಾದದ್ದು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1900 ರಲ್ಲಿ; ಆದರೆ ಆರ್ಯರು ಬಂದದ್ದು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1500 ರಲ್ಲಿ! ಇಂದಿನ ಬಹುತೇಕ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು **'ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ, ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿ (ಘಗ್ಗರ್) ನದಿಯ ಒಣಗುವಿಕೆ'ಯನ್ನೇ (Ecological factors)** ಅವನತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೆಂದು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಅವನತಿ ಎಂದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶವಲ್ಲ!

ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ನಾಶವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದರ **'ನಗರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ' (Urban features) ಮಾತ್ರ ನಾಶವಾಯಿತು.** ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಡೆಗೆ ವಲಸೆ ಹೋಗಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ತಾಮ್ರ-ಶಿಲಾಯುಗದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳಾಗಿ (Late Harappan / OCP Culture) ಮುಂದುವರಿಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೋಷ್ಟಕ: ತಾಣಗಳ ಸಮಗ್ರ ವಿವರ

7.1 ಸಿಂಧೂ ತಾಣಗಳು - ನದಿಗಳು - ಶೋಧಕರು - ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ತಾಣ (Site)	ನದಿಯ ದಡ	ಸ್ಥಳ (ಪ್ರಸ್ತುತ)	ಶೋಧಕರು & ವರ್ಷ	ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು
ಹರಪ್ಪಾ	ರಾವಿ ನದಿ (ಎಡ)	ಸಾಹಿವಾಲ್, ಪಂಜಾಬ್ (ಪಾಕ್)	ದಯಾರಾಮ್ ಸಾಹ್ನಿ (1921)	6 ಉಗ್ರಾಣಗಳು, H-ಸಮಾಧಿ, ಮರದ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ, ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಲಿಪಿಯುಳ್ಳ ಮುದ್ರೆಗಳು.
ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ	ಸಿಂಧೂ (ಬಲ)	ಲಾರ್ಖಾನಾ, ಸಿಂಧ್ (ಪಾಕ್)	ಆರ್.ಡಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ (1922)	ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹ, ದೊಡ್ಡ ಉಗ್ರಾಣ, ಕಂಚಿನ ನರ್ತಕಿ, ಪಶುಪತಿ ಮುದ್ರೆ, ಗಡ್ಡದಾರಿ ಪುರೋಹಿತ.
ಲೋಥಲ್	ಭೋಗಾವೋ	ಅಹಮದಾಬಾದ್ (ಗುಜರಾತ್)	ಎಸ್.ಆರ್. ರಾವ್ (1954)	ಕೃತಕ ಹಡಗುಕಟ್ಟೆ (Dockyard), ಅಕ್ಕಿಯ ಹೊಟ್ಟು, ದ್ವಿ-ಸಮಾಧಿ, ಮುಂಭಾಗಿಲು ರಸ್ತೆಗೆ ತೆರೆದ ಮನೆಗಳು.
ಕಾಲಿಬಂಗನ್	ಘಗ್ಗರ್	ಹನುಮಾನ್‌ಗಢ (ರಾಜಸ್ಥಾನ)	ಅಮಲಾನಂದ ಘೋಷ್ (1951)	ಕಪ್ಪು ಬಳೆಗಳು, ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿ, 7 ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು, ಒಂಟೆಯ ಮೂಳೆ, ಚರಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲ.
ಧೋಲಾವೀರಾ	ಲುನಿ (ಹತ್ತಿರ)	ಕಚ್ ದ್ವೀಪ (ಗುಜರಾತ್)	ಜೆ.ಪಿ. ಜೋಶಿ (1968)	ನಗರದ 3 ವಿಭಾಗಗಳು, ಜಲಕೊಯ್ಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Reservoirs), ಕ್ರೀಡಾಂಗಣ, ಬೃಹತ್ ನಾಮಫಲಕ.
ಚಾನ್ಹುದಾರೊ	ಸಿಂಧೂ	ಸಿಂಧ್ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ)	ಎನ್.ಜಿ. ಮಜುಂದಾರ್ (1931)	ಕೋಟೆ ಇಲ್ಲದ ಏಕೈಕ ನಗರ, ಮಣಿಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಲಿಪ್‌ಸ್ಟಿಕ್, ಮಸಿಬುಡ್ಡಿ, ಬೆಕ್ಕನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ನಾಯಿಯ ಹೆಜ್ಜೆ.
ಬನಾವಲಿ	ಸರಸ್ವತಿ/ಘಗ್ಗರ್	ಫತೇಹಾಬಾದ್ (ಹರಿಯಾಣ)	ಆರ್.ಎಸ್. ಬಿಸ್ಟ್ (1973)	ಮಣ್ಣಿನ ನೇಗಿಲಿನ ಆಟಿಕೆ (Terracotta Plough), ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬಾರ್ಲಿ, ಗ್ರಿಡ್ ವಿನ್ಯಾಸದ ಕೊರತೆ.
ಸುರ್ಕೋಟಡಾ	-	ಕಚ್ (ಗುಜರಾತ್)	ಜೆ.ಪಿ. ಜೋಶಿ (1964)	ಕುದುರೆಯ ಮೂಳೆಗಳ ಸಾಕ್ಷ್ಯ (Horse bones), ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಲಾದ ಸಮಾಧಿಗಳು.
ರಾಖಿಗಢಿ	ಘಗ್ಗರ್-ಹಾಕ್ರಾ	ಹಿಸಾರ್ (ಹರಿಯಾಣ)	ಸೂರಜ್ ಭಾನ್ (1969)	ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹರಪ್ಪಾ ತಾಣ, ಪ್ರೇಮಿಗಳ ಸಮಾಧಿ, ಪ್ರಾಚೀನ DNA ಪತ್ತೆ.

📝 ಪರೀಕ್ಷಾ ತಂತ್ರ: ಜೋಡಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

KPSC ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ **ತಾಣ ಮತ್ತು ಅದರ ಶೋಧಕರನ್ನು** ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಕೇಳುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯ.
ನೆನಪಿನ ತಂತ್ರ: **HD** (Harappa - Dayaram), **MB** (Mohenjo - Banerjee), **LR** (Lothal - Rao), **KG** (Kalibangan - Ghosh).

ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs 1–6)

Q1. ಹರಪ್ಪನ್ನರು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದರು?
(A) ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಹಸಿ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು
(B) ಕಲ್ಲಿನ ಚಪ್ಪಡಿಗಳು
(C) 4:2:1 ಅನುಪಾತದ ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳು
(D) ಮರ ಮತ್ತು ಬಿದಿರಿನ ಚೌಕಟ್ಟುಗಳು

Q2. ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕೃತಕ ಹಡಗುಕಟ್ಟೆ (Dockyard) ಎಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ?
(A) ಲೋಥಲ್
(B) ಕಾಲಿಬಂಗನ್
(C) ಧೋಲಾವೀರಾ
(D) ಸುತ್ಕಾಗೆಂಡೋರ್

Q3. ಕೆಳಗಿನ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯು ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ (Seals) ಎಲ್ಲಿಯೂ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ?
(A) ಆನೆ
(B) ಗೂಳಿ (Bull)
(C) ಹುಲಿ
(D) ಕುದುರೆ

Q4. ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಯಾವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ?
(A) ದಿಲ್ಮುನ್
(B) ಮೆಲೂಹಾ (Meluhha)
(C) ಮಕಾನ್
(D) ಉರ್

Q5. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಯಾವ ನಗರವು ಮೂರು ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ (Citadel, Middle town, Lower town) ವಿಭಜನೆಯಾಗಿತ್ತು?
(A) ಹರಪ್ಪಾ
(B) ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ
(C) ಧೋಲಾವೀರಾ
(D) ಕಾಲಿಬಂಗನ್

Q6. 'ಪಶುಪತಿ ಮಹಾದೇವ' ಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ 4 ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಯಾವುವು?
(A) ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಖಡ್ಗಮೃಗ, ಎಮ್ಮೆ
(B) ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಎಮ್ಮೆ
(C) ಆನೆ, ಸಿಂಹ, ಖಡ್ಗಮೃಗ, ಜಿಂಕೆ
(D) ಕುದುರೆ, ಹುಲಿ, ಆನೆ, ಎಮ್ಮೆ

📝 ಉತ್ತರಗಳ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ

Q1: (C) ಹರಪ್ಪನ್ನರು ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು (4:2:1) ಬಳಸಿದರು. ಇದು ಈಜಿಪ್ಟ್ ನಾಗರಿಕತೆಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾದ ಸಾಧನೆ.
Q2: (A) ಗುಜರಾತ್‌ನ ಲೋಥಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಭೋಗಾವೋ ನದಿ ದಡದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಡಗುಕಟ್ಟೆ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.
Q3: (D) ಸಿಂಧೂ ಮುದ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಚಿತ್ರ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ, ಆರ್ಯರ ಆಗಮನದ ನಂತರ ಕುದುರೆ ಬಳಕೆಗೆ ಬಂತು.
Q4: (B) ಅಕ್ಕಾಡಿಯನ್ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು 'ಮೆಲೂಹಾ' ಎಂದು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ.
Q5: (C) ಧೋಲಾವೀರಾ ಮಾತ್ರ ಮೂರು ಹಂತದ ನಗರ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಜಲಕೊಯ್ಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹೊಂದಿತ್ತು.
Q6: (A) ಪಶುಪತಿಯ ಸುತ್ತ ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಖಡ್ಗಮೃಗ ಮತ್ತು ಎಮ್ಮೆ ಇವೆ. ಕಾಲುಬಳಿ ಎರಡು ಜಿಂಕೆಗಳಿವೆ. ಸಿಂಹದ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs 7–11)

Q7. ಹರಪ್ಪಾದ 'ಲಿಪಿ' (Script) ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಬರೆಯುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
(A) ಕ್ಯೂನಿಫಾರ್ಮ್ ಮತ್ತು ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ
(B) ಚಿತ್ರಲಿಪಿ ಮತ್ತು ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್
(C) ಹೈರೋಗ್ಲಿಫಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಬಲದಿಂದ ಎಡಕ್ಕೆ
(D) ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಮತ್ತು ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್

Q8. ಕಾಲಿಬಂಗನ್ (Kalibangan) ತಾಣದ ಪ್ರಮುಖ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಲಕ್ಷಣ ಯಾವುದು?
(A) ಕಲ್ಲಿನ ಜಲಾಶಯಗಳು
(B) ಕೋಟೆ ಇಲ್ಲದ ನಗರ
(C) ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿ
(D) ಮರದ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ

Q9. ಸಿಂಧೂ ಜನರು 'ಕಂಚು' (Bronze) ಎಂಬ ಮಿಶ್ರಲೋಹವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ ಸೇರಿಸಿ
(B) ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಸತು ಸೇರಿಸಿ
(C) ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ತವರ (Tin) ಬೆರೆಸಿ
(D) ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ತವರ ಬೆರೆಸಿ

Q10. 'ಮಡಿದವರ ದಿಬ್ಬ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ತಾಣ ಯಾವುದು?
(A) ಲೋಥಲ್
(B) ಚಾನ್ಹುದಾರೊ
(C) ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ
(D) ಬನಾವಲಿ

Q11. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಯಾವ ತಾಣದಲ್ಲಿ 'ನೇಗಿಲಿನ ಮಣ್ಣಿನ ಆಟಿಕೆ' (Terracotta plough) ದೊರೆತಿದೆ?
(A) ಬನಾವಲಿ
(B) ಕಾಲಿಬಂಗನ್
(C) ಹರಪ್ಪಾ
(D) ಧೋಲಾವೀರಾ

📝 ಉತ್ತರಗಳ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ

Q7: (B) ಹರಪ್ಪಾದ್ದು ಚಿತ್ರಲಿಪಿ (Pictographic). ಸರ್ಪಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬೌಸ್ಟ್ರೋಫೆಡಾನ್ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

Q8: (C) ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಕಾಲಿಬಂಗನ್‌ನಲ್ಲಿ 7 ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು ಮತ್ತು ನೇಗಿಲಿನಿಂದ ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೊಲ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

Q9: (C) ಹರಪ್ಪನ್ನರು ತಾಮ್ರ (ರಾಜಸ್ಥಾನದಿಂದ) ಮತ್ತು ತವರ (ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಿಂದ) ತಂದು ಬೆರೆಸಿ ಕಂಚು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

Q10: (C) ಸಿಂಧಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ' ಎಂದರೆ ಸತ್ತವರ/ಮಡಿದವರ ದಿಬ್ಬ. (ಲೋಥಲ್ ಎಂದರೆ ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತವರ ದಿಬ್ಬವೇ ಆಗಿದೆ, ಆದರೆ ಆಂಗ್ಲ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊವೇ ಉತ್ತರ).

Q11: (A) ಹರಿಯಾಣದ ಬನಾವಲಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣಿನ ನೇಗಿಲು ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಬಾರ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ. ಕಾಲಿಬಂಗನ್‌ನಲ್ಲಿ ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿ ಸಿಕ್ಕಿದೆ, ಗೊಂದಲ ಬೇಡ.

ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು (MCQs 12–15)

Q12. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು (Seals) ಯಾವ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?
(A) ಕ್ವಾರ್ಟ್ಜೈಟ್
(B) ಸ್ಟಿಯಟೈಟ್ (Steatite)
(C) ಗ್ರಾನೈಟ್
(D) ಅಮೃತಶಿಲೆ

Q13. 'ಕೋಟೆ ಇಲ್ಲದ ಏಕೈಕ ಸಿಂಧೂ ನಗರ' (Only city without Citadel) ಯಾವುದು?
(A) ಕಾಲಿಬಂಗನ್
(B) ಚಾನ್ಹುದಾರೊ
(C) ಲೋಥಲ್
(D) ಸುರ್ಕೋಟಡಾ

Q14. ಸಿಂಧೂ ಜನರ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ ಪದ್ಧತಿಯು ಯಾವ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಗುಣಕಗಳಾಗಿತ್ತು (Multiples of)?
(A) 10 ರ ಗುಣಕಗಳು
(B) 12 ರ ಗುಣಕಗಳು
(C) 16 ರ ಗುಣಕಗಳು
(D) 20 ರ ಗುಣಕಗಳು

Q15. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅವನತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಆಧುನಿಕ ಸಂಶೋಧಕರು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ ಯಾವುದು?
(A) ಆರ್ಯರ ಭೀಕರ ಆಕ್ರಮಣ
(B) ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ರೋಗಗಳು
(C) ಹವಾಮಾನ ಬದಲಾವಣೆ ಮತ್ತು ನದಿಗಳ ಒಣಗುವಿಕೆ (Ecological change)
(D) ಸಾಮೂಹಿಕ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ

📝 ಉತ್ತರಗಳ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ

Q12: (B) ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲು ಸುಲಭವಾದ ಮತ್ತು ಮೃದುವಾದ ಸ್ಟಿಯಟೈಟ್ (ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು) ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

Q13: (B) ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಚಾನ್ಹುದಾರೊ ಕೇವಲ ಕೆಳನಗರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ನಗರವಾಗಿತ್ತು.

Q14: (C) ತೂಕದ ಕಲ್ಲುಗಳು 16 ರ ಗುಣಕಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು (16, 32, 64...).

Q15: (C) ಆರ್ಯರ ಆಕ್ರಮಣದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಈಗ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡಿದೆ. ಮಳೆಯ ಕೊರತೆ, ಅರಣ್ಯ ನಾಶ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿ ನದಿ ಒಣಗಿದ್ದೇ ಅವನತಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಎಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಸಾಬೀತಾಗಿದೆ.

ಮುಕ್ತಾಯ: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯು ಭಾರತಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಕೊಡುಗೆ

ಹರಪ್ಪನ್ನರು ನಾಶವಾದರೂ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿವೆ. ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ನಗರೀಕರಣದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಹತ್ತಿಯ ಬಳಕೆ, ಶಿವ (ಪಶುಪತಿ) ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ (ಮಾತೃದೇವತೆಯ) ಆರಾಧನೆ, ಅರಳಿ ಮರದ ಪೂಜೆ, ಹಾಗೂ ಸ್ವಸ್ತಿಕ್ ಚಿಹ್ನೆಯ ಬಳಕೆ - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯಿಂದ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹರಿದುಬಂದ ಬಳುವಳಿಗಳಾಗಿವೆ.

ಪರೀಕ್ಷಾ ಫ್ಲ್ಯಾಶ್‌ಕಾರ್ಡ್‌ಗಳು (Quick Revision)

8.1 ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ?

ಕಲಾಕೃತಿ / ವಸ್ತು	ದೊರೆತ ತಾಣ & ವಿಶೇಷತೆ
ಬೆತ್ತಲೆ ನರ್ತಕಿಯ ಕಂಚಿನ ಪ್ರತಿಮೆ	**ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ** (ಲಾಸ್ಟ್-ವ್ಯಾಕ್ಸ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ)
ಗಡ್ಡದಾರಿ ಪುರೋಹಿತನ ಕಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪ	**ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ** (ಸ್ಟಿಯಟೈಟ್ ಕಲ್ಲು)
ಉಳುವೆ ಮಾಡಿದ ಹೊಲ & ಅಗ್ನಿಕುಂಡಗಳು	**ಕಾಲಿಬಂಗನ್** (ರಾಜಸ್ಥಾನ)
ಮಣ್ಣಿನ ನೇಗಿಲಿನ ಆಟಿಕೆ	**ಬನಾವಲಿ** (ಹರಿಯಾಣ)
ಲಿಪ್‌ಸ್ಟಿಕ್, ಮಸಿಬುಡ್ಡಿ, ಮತ್ತು ಮಣಿಗಳ ಕಾರ್ಖಾನೆ	**ಚಾನ್ಹುದಾರೊ** (ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಕೇಂದ್ರ)
ಮರದ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆ (Wooden Coffin)	**ಹರಪ್ಪಾ** (R-37 ಸ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ)

8.2 ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ 'ಮೊದಲ' ಸಾಧನೆಗಳು

1. **ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದ ಮೊದಲ ಜನ:** ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮೊದಲಿಗೆ ಹತ್ತಿ ಬೆಳೆದದ್ದು ಇವರೇ.
2. **ಜಲನಿರೋಧಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:** ಮಹಾಸ್ನಾನಗೃಹದಲ್ಲಿ ಡಾಂಬರಿನ ಬಳಕೆ.
3. **ಕೃತಕ ಹಡಗುಕಟ್ಟೆ:** ಲೋಥಲ್ ನ ಟೈಡಲ್ ಡಾಕ್ ಯಾರ್ಡ್.
4. **ಗ್ರಿಡ್ ವಿನ್ಯಾಸದ ನಗರಗಳು:** 90 ಡಿಗ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತರಿಸುವ ಬೀದಿಗಳ ಮೊದಲ ಬಳಕೆ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಸಿಂಧೂ ವರ್ಸಸ್ ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ

- ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯನ್ನರು ತಮ್ಮ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣಿನ ಫಲಕಗಳ (Clay tablets) ಮೇಲೆ ಉದ್ದುದ್ದವಾಗಿ ಬರೆದಿದ್ದರೆ, ಸಿಂಧೂ ಜನರು ಸಣ್ಣ ಮುದ್ರೆಗಳ (Seals) ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.
- ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ (Ziggurats) ಪ್ರಾಬಲ್ಯವಿತ್ತು; ಆದರೆ ಸಿಂಧೂ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ದೇವಾಲಯಗಳಿಲ್ಲ.
- ಮೆಸೊಪೊಟೇಮಿಯಾ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸುತ್ತಿತ್ತು; ಸಿಂಧೂ ಜನರು ಭದ್ರವಾದ ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

SKY DIGITAL CYBER

ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ: ಅಂತಿಮ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ

ಉತ್ತರ-ದಕ್ಷಿಣ-ಪೂರ್ವ-ಪಶ್ಚಿಮ ತಾಣಗಳು

ಉತ್ತರ: ಮಂಡಾ (ಚೀನಾಬ್ ನದಿ). ದಕ್ಷಿಣ: ದೈಮಾಬಾದ್ (ಪ್ರವರಾ ನದಿ). ಪೂರ್ವ: ಆಲಂಗೀರ್‌ಪುರ್ (ಹಿಂಡನ್). ಪಶ್ಚಿಮ: ಸುತ್ಕಾಗೆಂಡೋರ್ (ದಾಷ್ಕ್).

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ತಾಣಗಳು

ಒಟ್ಟು ನಾಗರಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಹೆಂಜೊದಾರೊ ಅತಿದೊಡ್ಡದು (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ). ಆದರೆ **ಭಾರತದ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ರಾಖಿಗಢಿ (ಹರಿಯಾಣ) ಅತಿದೊಡ್ಡ ತಾಣವಾಗಿದೆ.**

ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ

ಸಿಂಧೂ ಜನರಿಗೆ ಕಬ್ಬಿಣ (Iron) ಖಂಡಿತ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯ (Horse) ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲ (ಸುರ್ಕೋಟಡಾ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ).

ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜ

ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತೃದೇವತೆಯ ಮಣ್ಣಿನ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಸಿಕ್ಕಿರುವುದರಿಂದ, ಇವರದು ಮಾತೃಪ್ರಧಾನ (Matriarchal) ಸಮಾಜವಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು (Current Affairs Linked)

- **ಧೋಲಾವೀರಾ (2021):** ಗುಜರಾತ್‌ನ ಧೋಲಾವೀರಾವನ್ನು ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) 2021 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ 40ನೇ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದೆ.
- **ರಾಖಿಗಢಿ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ:** ಹರಿಯಾಣದ ರಾಖಿಗಢಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಕುರಿತಾದ ವಿಶ್ವ ದರ್ಜೆಯ ಬೃಹತ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ ಅನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಡಿಎನ್‌ಎ (DNA) ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ಸಿಂಧೂ ಜನರು ದ್ರಾವಿಡ ಅಥವಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಮೂಲದವರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿವೆ.

SKY DIGITAL CYBER — ಸಮಗ್ರ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಸರಣಿ

ಭಾಗ 3: ವೈದಿಕ ಕಾಲ, ಆರ್ಯರ ಆಗಮನ & ಮಹಾಜನಪದಗಳು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲೇ ಲಭ್ಯ!

ಪೂರ್ಣ ಕೋರ್ಸ್ ಹಾಗೂ ಪಿಡಿಎಫ್ ಗಳಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ವೇದಕಾಲದ ಪರಿಚಯ

1.1 ವೇದಕಾಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Vedic Age Background)

ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅವನತಿಯ ನಂತರ, ಭಾರತದ ವಾಯವ್ಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಉದಯಿಸಿತು. ಇದನ್ನು **'ವೇದಕಾಲ' (Vedic Age)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರಚಿಸಲು **ವೇದಗಳು** ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ವೇದಕಾಲದ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು **'ಆರ್ಯರು' (Aryans)**. ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಆರ್ಯ' ಎಂದರೆ *ಶ್ರೇಷ್ಠ, ಉತ್ತಮ ಅಥವಾ ಕುಲೀನ* ಎಂದರ್ಥ.

1.2 ಆರ್ಯರ ಮೂಲದ ಕುರಿತಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

ಆರ್ಯರು ಮೂಲತಃ ಭಾರತದವರೇ ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರೇ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ:

1. ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Central Asia Theory)
ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ (Max Muller) ಪ್ರಕಾರ ಆರ್ಯರು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದವರು. ಇದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಿಂದ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಒಪ್ಪಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ (ಬೋಗಜ್-ಕೋಯ್ ಶಾಸನವು ಇದನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತದೆ).

2. ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Arctic Theory)
ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್ ತಮ್ಮ *'The Arctic Home in the Vedas'* ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು ಉತ್ತರ ಧ್ರುವ (ಆರ್ಕ್ಟಿಕ್) ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಬಂದವರು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

3. ಟಿಬೆಟ್ ಸಿದ್ಧಾಂತ
ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್ಯರ ಮೂಲ ನೆಲೆ ಟಿಬೆಟ್.

4. ಸಪ್ತ ಸಿಂಧು (ದೇಶೀಯ ವಾದ)
ಡಾ. ಸಂಪೂರ್ಣಾನಂದ್ ಮತ್ತು ಎ.ಸಿ. ದಾಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಆರ್ಯರು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದವರಲ್ಲ, ಅವರು ಭಾರತದ ಸಪ್ತ ಸಿಂಧು ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲ ನಿವಾಸಿಗಳು.

1.3 ವೇದಕಾಲದ ವರ್ಗೀಕರಣ (Chronology)

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1500 – 1000	→	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000 – 600
ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲ (Early Vedic)		**ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲ (Later Vedic)**
ಋಗ್ವೇದದ ರಚನೆ • ಸಪ್ತ ಸಿಂಧು ವಾಸ		ಇತರ 3 ವೇದಗಳು • ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆ

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಬೋಗಜ್-ಕೋಯ್ ಶಾಸನ (Boghaz-Koi)

ಟರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ (ಏಷ್ಯಾಮೈನರ್) ದೊರೆತಿರುವ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1400 ರ **ಬೋಗಜ್-ಕೋಯ್ ಶಾಸನವು** ಆರ್ಯರ ವಲಸೆಯನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಹಿಟ್ಟೈಟ್ ಮತ್ತು ಮಿಟನ್ನಿ ರಾಜರ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವೇದಕಾಲದ ದೇವತೆಗಳಾದ **ಇಂದ್ರ, ವರುಣ, ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ನಾಸತ್ಯರ (ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು)** ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ!

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1500-1000)

2.1 ಋಗ್ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸಂರಚನೆ

ಋಗ್ವೇದವು ಜಗತ್ತಿನ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಕುಲದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಖಿತ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ **1028 ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು (Hymns)** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಋಗ್ವೇದವನ್ನು ಒಟ್ಟು **10 ಮಂಡಲಗಳಾಗಿ (Mandalas - Chapters)** ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 2 ರಿಂದ 7 ನೇ ಮಂಡಲಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನವಾಗಿದ್ದು, ಇವುಗಳನ್ನು 'ಕುಲ ಗ್ರಂಥಗಳು' (Family Books) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. 1 ಮತ್ತು 10 ನೇ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ (3ನೇ ಮಂಡಲ)
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಋಷಿಯು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ'ವು 3ನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು **'ಸಾವಿತ್ರಿ' (ಸೂರ್ಯ ದೇವತೆ)** ದೇವತೆಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದೆ.

ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ (10ನೇ ಮಂಡಲ)
10ನೇ ಮಂಡಲದ ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ)** ಉಲ್ಲೇಖ ಬರುತ್ತದೆ.

2.2 ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತಾರ: ಸಪ್ತ ಸಿಂಧು ಪ್ರದೇಶ

ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲದ ಆರ್ಯರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಾಯವ್ಯ ಭಾರತದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು **'ಸಪ್ತ ಸಿಂಧು' (Land of Seven Rivers)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರದ ಉಲ್ಲೇಖವಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ನದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವವಿತ್ತು.

ಪ್ರಾಚೀನ ವೇದಕಾಲದ ಹೆಸರು	ಆಧುನಿಕ ನದಿಯ ಹೆಸರು	ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಶೇಷತೆ
ಸಿಂಧು (Sindhu)	ಇಂಡಸ್ (Indus)	ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿರುವ ನದಿ.
ಸರಸ್ವತಿ (Saraswati)	ಘಗ್ಗರ್ - ಹಾಕ್ರಾ	ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರ ನದಿ (ನದಿತರ್ನ / ನದಿಗಳ ಮಾತೆ ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ).
ವಿತಸ್ತಾ (Vitasta)	ಜೀಲಂ (Jhelum)	-
ಅಸ್ಕಿನಿ (Askini)	ಚೀನಾಬ್ (Chenab)	-
ಪರುಷ್ಣಿ (Parushni)	ರಾವಿ (Ravi)	ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ದಶರಾಜ್ಞ ಯುದ್ಧ (Battle of Ten Kings)** ನಡೆದ ದಡ.
ವಿಪಾಶ್ (Vipash)	ಬಿಯಾಸ್ (Beas)	-
ಶತುದ್ರಿ (Shatudri)	ಸಟ್ಲೆಜ್ (Sutlej)	-

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಋಗ್ವೇದದ ಪ್ರಮುಖ ದೇವತೆಗಳು

1. **ಇಂದ್ರ (Indra):** ಋಗ್ವೇದದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ದೇವತೆ (250 ಸೂಕ್ತಗಳು). ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಳೆಯ ದೇವತೆ. ಇವನನ್ನು **'ಪುರಂದರ'** (ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.
2. **ಅಗ್ನಿ (Agni):** ಎರಡನೇ ಪ್ರಮುಖ ದೇವತೆ (200 ಸೂಕ್ತಗಳು). ಮಾನವ ಮತ್ತು ದೇವರುಗಳ ನಡುವಿನ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು.
3. **ವರುಣ (Varuna):** ನೈಸರ್ಗಿಕ ನಿಯಮಗಳ (ಋತ - Rta) ರಕ್ಷಕ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ದೇವತೆ. ನೈತಿಕತೆಯ ಸಂಕೇತ.

ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲದ ಸಮಾಜ

3.1 ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ (Kula)

ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದ ಸಮಾಜವು **ಪಿತೃಪ್ರಧಾನ (Patriarchal)** ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸಮಾಜದ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕವು ಕುಟುಂಬ ಅಥವಾ **'ಕುಲ' (Kula)** ಆಗಿತ್ತು. ಕುಟುಂಬದ ಹಿರಿಯ ಪುರುಷ ಸದಸ್ಯನನ್ನು **'ಕುಲಪತಿ' (Kulapati)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರದು ಅವಿಭಕ್ತ ಕುಟುಂಬ (Joint family) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲ್ಲದೆ **ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತವಾಗಿತ್ತು (Based on Occupation)**.

3.2 ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮತ್ತು ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನಮಾನವಿತ್ತು.

- ಅವರು ಪುರುಷರಷ್ಟೇ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಉಪನಯನ ಸಂಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದರು.
- ರಾಜಕೀಯ ಸಭೆಗಳಾದ **ಸಭಾ (Sabha) ಮತ್ತು ವಿದಥ (Vidatha)** ಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ, ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪರದಾ ಪದ್ಧತಿಗಳು **ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ**. ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ (Niyoga) ಅವಕಾಶವಿತ್ತು.
- **ಮಹಿಳಾ ವಿದ್ವಾಂಸೆಯರು:** ಲೋಪಾಮುದ್ರಾ, ಘೋಷಾ, ಅಪಾಲ, ಸಿಕತಾ, ವಿಶ್ವರಾ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೇಯಿ ಮುಂತಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಋಗ್ವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

3.3 ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಗೋವಿನ (Cow) ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಆರ್ಯರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು **ಪಶುಪಾಲನೆ (Cattle rearing)** ಆಗಿತ್ತು, ಕೃಷಿ ಎರಡನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅವರು ಹೊಂದಿದ್ದ ಹಸುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಅಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಅಘನ್ಯಾ (Aghanya)
ಗೋವನ್ನು (ಹಸುವನ್ನು) ಅತ್ಯಂತ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು **'ಅಘನ್ಯಾ' (ಕೊಲ್ಲಬಾರದ ಪ್ರಾಣಿ - Not to be killed)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗವಿಷ್ಟಿ (Gavishti)
ಹಸುಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು **'ಗವಿಷ್ಟಿ' (ಹಸುಗಳ ಹುಡುಕಾಟ - Search for cows)** ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನನ್ನು 'ಗೋಪತಿ' ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ದಾಸರು ಮತ್ತು ದಸ್ಯುಗಳು

ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು **ದಾಸರು ಮತ್ತು ದಸ್ಯುಗಳು** ಎಂಬ ಸ್ಥಳೀಯ ನಿವಾಸಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಆರ್ಯರು ದಾಸರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು (ದಾಸರು ಆರ್ಯರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಒಗ್ಗಿಕೊಂಡವರು), ಆದರೆ ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು (ದಸ್ಯು ಹತ್ಯಾ) ಏಕೆಂದರೆ ದಸ್ಯುಗಳು ಲಿಂಗ ಪೂಜಕರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ವೇದದ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಯವ (Yava)

ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕಸುಬಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಮುಖ್ಯ ಧಾನ್ಯ **'ಯವ' (Yava - ಬಾರ್ಲಿ / Barley)**. ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಗೋಧಿಯ ಬಳಕೆ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ (ಇವು ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂದವು).

ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000 - 600)

4.1 ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ (Iron) ಶೋಧನೆ

ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು ಸಪ್ತ ಸಿಂಧು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪೂರ್ವದ ಕಡೆಗೆ ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ದೋಆಬ್ (Doab) ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದವರೆಗೆ (ಆರ್ಯಾವರ್ತ) ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಈ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶದ ಅತ್ರಾಂಜಿಕೇರಾದಲ್ಲಿ (Atranjikhera) **ಕಬ್ಬಿಣದ (Iron) ಶೋಧನೆಯಾಗಿದ್ದು**. ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಅವರು **'ಶ್ಯಾಮ ಅಯಸ್' ಅಥವಾ 'ಕೃಷ್ಣ ಅಯಸ್' (Shyama Ayas)** ಎಂದು ಕರೆದರು. ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕಬ್ಬಿಣದ ಕೊಡಲಿಗಳಿಂದ ಗಂಗಾ ನದಿ ತೀರದ ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿದರು.

4.2 ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು 4 ಆಶ್ರಮಗಳು

ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತವಾಗಿದ್ದ ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಹುಟ್ಟು ಅಥವಾ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ (Birth-based) ಕಠಿಣವಾಯಿತು**. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ (ಪೂಜೆ), ಕ್ಷತ್ರಿಯ (ರಕ್ಷಣೆ), ವೈಶ್ಯ (ವ್ಯಾಪಾರ/ಕೃಷಿ) ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ (ಸೇವೆ) ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ವಿಭಜನೆ ಮೂಡಿತು.

1. ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ	2. ಗೃಹಸ್ಥ	3. ವಾನಪ್ರಸ್ಥ	4. ಸನ್ಯಾಸ
ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಹಂತ (0-25 ವರ್ಷ)	ಕೌಟುಂಬಿಕ ಜೀವನ (25-50 ವರ್ಷ)	ಕಾಡಿಗೆ ತೆರಳಿ ಧ್ಯಾನ (50-75 ವರ್ಷ)	ಸಂಪೂರ್ಣ ತ್ಯಾಗ (75-100 ವರ್ಷ)

(ಜಬಾಲ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ)

4.3 ಆರಂಭಿಕ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದ ಹೋಲಿಕೆ

ಲಕ್ಷಣಗಳು	ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲ (Early)	ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲ (Later)
ಮುಖ್ಯ ಆರ್ಥಿಕತೆ	ಪಶುಪಾಲನೆ (Cattle rearing).	ಕೃಷಿ (Agriculture) ಪ್ರಧಾನವಾಯಿತು.
ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ	ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಿತಿ, ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿ.	ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕುಸಿಯಿತು, ಸಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ನಿಷೇಧ.
ಪ್ರಮುಖ ದೇವತೆಗಳು	ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ.	ಪ್ರಜಾಪತಿ (ಬ್ರಹ್ಮ), ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ (ಶಿವ).
ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	'ಬಲಿ' (Bali) - ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕಾಣಿಕೆ.	'ಬಲಿ' ಮತ್ತು 'ಭಾಗ' - ಕಡ್ಡಾಯ ತೆರಿಗೆಗಳಾದವು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಯಾಗಗಳು

ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಆತ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಬೃಹತ್ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು:

- **ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗ:** ರಾಜನಿಗೆ ದೈವಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಕಿರೀಟಧಾರಣೆಗಾಗಿ.
- **ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ:** ರಾಜನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ (ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಿಡುವುದು).
- **ವಾಜಪೇಯ ಯಾಗ:** ರಾಜನ ರಥ ಓಟದ ಸ್ಪರ್ಧೆ (ಶೌರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 3: ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯ (Vedic Literature)

5.1 ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಭಜನೆ (Shruti vs Smriti)

ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ: **1. ಶ್ರುತಿ (Shruti):** ಎಂದರೆ 'ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು'. ಇವು ದೈವದತ್ತವಾದವು ಮತ್ತು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗದವು. (ಉದಾ: 4 ವೇದಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗಳು, ಅರಣ್ಯಕಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು). **2. ಸ್ಮೃತಿ (Smriti):** ಎಂದರೆ 'ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದದ್ದು'. ಇವು ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತ. (ಉದಾ: ವೇದಾಂಗಗಳು, ಪುರಾಣಗಳು, ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು, ಮನುಸ್ಮೃತಿ).

5.2 ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳು (The Four Vedas)

1. ಋಗ್ವೇದ (Rig Veda)

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ. 1028 ಸೂಕ್ತಗಳು. ಪ್ರಕೃತಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಮಂತ್ರಗಳು. ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುವ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು **'ಹೋತ್ರಿ' (Hotri)** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

2. ಸಾಮವೇದ (Sama Veda)

ಭಾರತೀಯ ಸಂಗೀತದ ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ. ಋಗ್ವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ರಾಗಬದ್ಧವಾಗಿ ಹಾಡುವ ವಿಧಾನ ಇಲ್ಲಿದೆ. ಪಠಿಸುವವನು: **ಉದ್ಗಾತ್ರಿ (Udgatri)**.

3. ಯಜುರ್ವೇದ (Yajur Veda)

ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲ ಎಂದು 2 ಭಾಗಗಳಿವೆ. ಪಠಿಸುವವನು: **ಅಧ್ವರ್ಯು (Adhvaryu)**.

4. ಅಥರ್ವಣ ವೇದ (Atharva Veda)

ಮಾಟ, ಮಂತ್ರ, ತಂತ್ರ, ರೋಗ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಆಯುರ್ವೇದದ ಮೂಲ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ವೇದ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

5.3 ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು (Upanishads)

ಉಪನಿಷತ್ ಎಂದರೆ *"ಗುರುವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಲಿಯುವುದು" (To sit down near)*. ಇವು ವೇದಗಳ ಅಂತಿಮ ಭಾಗವಾದ್ದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು **'ವೇದಾಂತ' (Vedanta)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು (ಆತ್ಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ) ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟು 108 ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿವೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಕ್ಯಗಳ ಮೂಲ

- **ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ (Satyameva Jayate):** ಇದು **'ಮುಂಡಕ ಉಪನಿಷತ್' (Mundaka Upanishad)** ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
- **ತಮಸೋಮಾ ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಮಯ:** ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷತ್.
- **ಯಮ ಮತ್ತು ನಚಿಕೇತನ ಸಂವಾದ:** ಕಠೋಪನಿಷತ್.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳು (Vedangas)

ವೇದಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಉಚ್ಚರಿಸಲು ರಚಿತವಾದ ಕೈಪಿಡಿಗಳೇ ಆರು ವೇದಾಂಗಗಳು:

1. ಶಿಕ್ಷಾ (Phonetics/ಉಚ್ಚಾರಣೆ), 2. ಕಲ್ಪ (Rituals/ವಿಧಿ-ವಿಧಾನ), 3. ವ್ಯಾಕರಣ (Grammar), 4. ನಿರುಕ್ತ (Etymology/ಪದಗಳ ಹುಟ್ಟು), 5. ಛಂದಸ್ಸು (Meter/ಮಾತ್ರೆ), 6. ಜ್ಯೋತಿಷ (Astronomy).

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

6.1 ವೇದಕಾಲದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಭಜನೆ

ವೇದಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಅಡಿಪಾಯದ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಆಡಳಿತದ ಹಂತಗಳು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವಿಕಾಸಗೊಂಡಿದ್ದವು:

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ವೇದಕಾಲದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಘಟಕಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು

6.2 ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಭೆಗಳು (Tribal Assemblies)

ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸಲಹೆ ನೀಡಲು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಭೆಗಳಿದ್ದವು:

- **ಸಭಾ (Sabha):** ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಗಣ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೌನ್ಸಿಲ್ (ಮೇಲ್ಮನೆ ಇದ್ದಂತೆ).
- **ಸಮಿತಿ (Samiti):** ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಮಹಾಸಭೆ (ಕೆಳಮನೆ ಇದ್ದಂತೆ). ರಾಜನನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಇದಕ್ಕಿತ್ತು.
- **ವಿದಥ (Vidatha):** ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ/ಯುದ್ಧದ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಸಭೆ.

6.3 ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿನಿಮಯ ಮಾಧ್ಯಮ

ಆರ್ಥಿಕ ಅಂಶ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ನಿಷ್ಕ (Nishka)	ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇದು ಚಿನ್ನದ ಕಂಠಹಾರವಾಗಿತ್ತು (Gold ornament), ನಂತರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದು **ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವಾಗಿ / ವಿನಿಮಯ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ** ಬಳಕೆಯಾಯಿತು.
ಶತಮಾನ (Satamana)	ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯ / ತೂಕದ ಮಾಪನ.
ಭಾಗ ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕ	ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಡ್ಡಾಯ ತೆರಿಗೆ **(ಭಾಗ)**. ವ್ಯಾಪಾರದ ಮೇಲಿನ ಸುಂಕ **(ಶುಲ್ಕ)**.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ರಾಜನ ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

- **ಪುರೋಹಿತ:** ರಾಜನ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರ (ಉದಾ: ವಸಿಷ್ಠ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ).
- **ಸೇನಾನಿ:** ಸೇನಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ.
- **ವ್ರಜಪತಿ:** ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರದೇಶದ ಅಧಿಕಾರಿ (Officer of pasture land).
- **ಭಾಗದುಘ:** ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿ (Tax Collector).

ಅಧ್ಯಾಯ 4: ಮಹಾಜನಪದಗಳ ಉದಯ

7.1 ಮಹಾಜನಪದಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6ನೇ ಶತಮಾನವನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ **'ಮಹತ್ವದ ತಿರುವು' (Turning Point)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದ ಸಣ್ಣ ಬುಡಕಟ್ಟು ರಾಜ್ಯಗಳು (ಜನಪದಗಳು) ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಯುದ್ಧಗಳ ಮೂಲಕ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡವು. ಇವೇ **'ಮಹಾಜನಪದಗಳು' (Mahajanapadas - Great Realms)**.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: 16 ಮಹಾಜನಪದಗಳ ಮೂಲ ಆಧಾರಗಳು

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **16 ಮಹಾಜನಪದಗಳು** ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಧಾರಗಳಿವೆ:

1. **ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥ:** 'ಅಂಗುತ್ತರ ನಿಕಾಯ' (Anguttara Nikaya) - ಇದರಲ್ಲಿ 16 ರಾಜ್ಯಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಟ್ಟಿಯಿದೆ.
2. **ಜೈನ ಗ್ರಂಥ:** 'ಭಗವತಿ ಸೂತ್ರ' (Bhagavati Sutra).

7.2 ರಾಜಕೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ: ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಗಣರಾಜ್ಯ

ಈ 16 ಮಹಾಜನಪದಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಿದ್ದವು:

ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವ (Monarchies)

ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರ ಆನುವಂಶಿಕ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮನ್ನಣೆ. ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. **ಉದಾ: ಮಗಧ, ಕೋಸಲ, ವತ್ಸ, ಅವಂತಿ.**

ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು (Gana-Sanghas)

ಆಯ್ದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳ ಮಂಡಳಿಯಿಂದ ಆಡಳಿತ. ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರ ಇಂತಹ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಬಂದವರು. ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿದ್ದವು. **ಉದಾ: ವಜ್ಜಿ, ಮಲ್ಲ.**

7.3 ಹದಿನಾರು ಮಹಾಜನಪದಗಳ ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಂಚಿಕೆ

ವಾಯವ್ಯ ಭಾರತ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ / ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ)

- ಕಾಂಬೋಜ (ರಾಜಪುರ/ಪೂಂಚ್)
- ಗಾಂಧಾರ (ತಕ್ಷಶಿಲೆ)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ (ಗೋದಾವರಿ ತೀರ)

- ಅಶ್ಮಕ / ಅಸ್ಸಕ (ಪೋಟಾಲಿ) - ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಮಹಾಜನಪದ!

ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಭಾರತ (ಗಂಗಾ ಕಣಿವೆ)

ಮಗಧ (ರಾಜಗೃಹ), ಕೋಸಲ (ಶ್ರಾವಸ್ತಿ), ವತ್ಸ (ಕೌಶಾಂಬಿ), ಅವಂತಿ (ಉಜ್ಜಯಿನಿ), ಕಾಶಿ (ವಾರಣಾಸಿ), ಅಂಗ (ಚಂಪಾ), ವಜ್ಜಿ (ವೈಶಾಲಿ), ಮಲ್ಲ (ಕುಶಿನಗರ), ಚೇದಿ (ಶುಕ್ತಿಮತಿ), ಕುರು (ಹಸ್ತಿನಾಪುರ), ಪಾಂಚಾಲ (ಅಹಿಚ್ಛತ್ರ), ಶೂರಸೇನ (ಮಥುರಾ), ಮತ್ಸ್ಯ (ವಿರಾಟನಗರ).

SKY DIGITAL CYBER

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಪ್ರಮುಖ ಮಹಾಜನಪದಗಳ ಸಮಗ್ರ ಮಾಹಿತಿ

8.1 ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೋಷ್ಟಕ: 16 ಮಹಾಜನಪದಗಳು

ಮಹಾಜನಪದ	ರಾಜಧಾನಿ (Capital)	ಪ್ರಸ್ತುತ ಸ್ಥಳ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ವಿಶೇಷತೆ
1. ಮಗಧ (Magadha)	ರಾಜಗೃಹ (ನಂತರ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ)	ಪಾಟ್ನಾ ಮತ್ತು ಗಯಾ (ಬಿಹಾರ)	ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಜ್ಯ. ಬಿಂಬಿಸಾರ, ಅಜಾತಶತ್ರು ಆಳಿದ ನಾಡು. ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.
2. ಕೋಸಲ (Kosala)	ಶ್ರಾವಸ್ತಿ (ಉತ್ತರ), ಕುಶಾವತಿ (ದಕ್ಷಿಣ)	ಪೂರ್ವ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ (ಅಯೋಧ್ಯೆ)	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ಪ್ರಸೇನಜಿತ್** ಬುದ್ಧನ ಸಮಕಾಲೀನ. ಇದು ಕಾಶಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು.
3. ವತ್ಸ (Vatsa)	ಕೌಶಾಂಬಿ	ಅಲಹಾಬಾದ್ (ಪ್ರಯಾಗ್‌ರಾಜ್)	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ಉದಯನ**. ಉತ್ತಮ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.
4. ಅವಂತಿ (Avanti)	ಉಜ್ಜಯಿನಿ (ಉತ್ತರ), ಮಾಹಿಷ್ಮತಿ (ದಕ್ಷಿಣ)	ಮಾಳ್ವಾ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ	ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ **ಪ್ರದ್ಯೋತ**. ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಣಿಗಳಿದ್ದ ಕಾರಣ ಮಗಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಯಾಗಿತ್ತು.
5. ಕಾಶಿ (Kashi)	ವಾರಣಾಸಿ	ಬನಾರಸ್ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ)	ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕುದುರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ನಂತರ ಕೋಸಲದ ಪಾಲಾಯಿತು.
6. ವಜ್ಜಿ (Vajji)	ವೈಶಾಲಿ	ಉತ್ತರ ಬಿಹಾರ	8 ಕುಲಗಳ ಒಕ್ಕೂಟ (Confederacy). ಲಿಚ್ಛವಿಗಳು ಇದರ ಪ್ರಬಲ ಕುಲ. **ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯ.**
7. ಮಲ್ಲ (Malla)	ಕುಶಿನಗರ ಮತ್ತು ಪಾವಾಪುರಿ	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ (ಗೋರಖ್‌ಪುರ)	ಇದು ಕೂಡ ಗಣರಾಜ್ಯ. ಬುದ್ಧನು ಕುಶಿನಗರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರನು ಪಾವಾಪುರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣ ಹೊಂದಿದರು.
8. ಗಾಂಧಾರ	ತಕ್ಷಶಿಲೆ (Taxila)	ಪೆಶಾವರ್, ರಾವಲ್ಪಿಂಡಿ (ಪಾಕ್)	ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮತ್ತು ಉಣ್ಣೆಯ ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಹಾನ್ ಕೇಂದ್ರ.
9. ಅಶ್ಮಕ (Assaka)	ಪೋತಾಲಿ / ಪೋದನ	ಗೋದಾವರಿ ತೀರ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)	**ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಮಹಾಜನಪದ.** ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಕೇಳಲಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ!

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಲ ರಾಜ್ಯಗಳ ಹೋರಾಟ

16 ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ **ಮಗಧ, ಕೋಸಲ, ವತ್ಸ ಮತ್ತು ಅವಂತಿ** ಈ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಇವುಗಳ ನಡುವೆ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆದ ಆಂತರಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮವಾಗಿ **'ಮಗಧ'**ವು ಉಳಿದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ ಏಕೈಕ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ (Empire) ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಗಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಉದಯ

9.1 ಮಗಧದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು

ಮಗಧವು ಇತರ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಖಂಡ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲು ಅದರ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅನುಕೂಲತೆಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ:

- **ಭೌಗೋಳಿಕ ರಕ್ಷಣೆ:** ಮೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ *ರಾಜಗೃಹವು* ಐದು ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದಿತ್ತು (ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೋಟೆ). ಎರಡನೇ ರಾಜಧಾನಿ *ಪಾಟಲೀಪುತ್ರವು* ಗಂಗಾ, ಸೋನ್ ಮತ್ತು ಗಂಡಕ್ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಲದುರ್ಗವಾಗಿತ್ತು (Water-fort).
- **ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಣಿಗಳು:** ರಾಜಗೃಹದ ಸಮೀಪವಿದ್ದ ಸಮೃದ್ಧ ಕಬ್ಬಿಣದ ಗಣಿಗಳಿಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.
- **ಆನೆಗಳ ಬಳಕೆ:** ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ **ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆನೆಗಳನ್ನು (Elephants) ಬೃಹತ್ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ** ಕೀರ್ತಿ ಮಗಧ ಸೇನೆಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

9.2 ಮಗಧವನ್ನಾಳಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಮನೆತನಗಳು

1. ಹರ್ಯಂಕ ವಂಶ

ಸ್ಥಾಪಕ: ಬಿಂಬಿಸಾರ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 544). ಇವನು ವಿವಾಹ ಸಂಬಂಧಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿದ. ಇವನ ಮಗ **ಅಜಾತಶತ್ರು** ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ. ಇವನು ವಜ್ಜಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ 'ಮಹಾಶಿಲಾಕಂಟಕ' ಮತ್ತು 'ರಥಮುಸಲ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದನು.

2. ಶಿಶುನಾಗ ವಂಶ

ಸ್ಥಾಪಕ: ಶಿಶುನಾಗ. ಹರ್ಯಂಕ ವಂಶದ ಅಂತಿಮ ದೊರೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಮಂತ್ರಿ ಶಿಶುನಾಗ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವರ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಪ್ರಬಲ **ಅವಂತಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಗಧಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು.** ಇವನ ಮಗ ಕಾಲಾಶೋಕ.

3. ನಂದ ವಂಶ

ಸ್ಥಾಪಕ: ಮಹಾಪದ್ಮನಂದ. ಇವನನ್ನು ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಂತಕ' ಮತ್ತು 'ಏಕರಾಟ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದ ಶೂದ್ರ ವಂಶ. ಇವರ ಕಡೆಯ ದೊರೆ **ಧನನಂದನ** ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಬಂದದ್ದು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ನಿರ್ಮಾತೃ

ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಸೋನ್ ನದಿಗಳ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ **ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ (Pataliputra)** ಎಂಬ ಹೊಸ ನಗರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವನು ಹರ್ಯಂಕ ವಂಶದ **ಉದಯಿನ್ (Udayin)**. ಇವನು ರಾಜಗೃಹದಿಂದ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಪಾಟಲೀಪುತ್ರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ನಗರೀಕರಣ

10.1 ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು (Gana-Sanghas)

ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವದ ಜೊತೆಗೇ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ರಾಜನಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ; ಬದಲಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಗಳ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರ ಸಮಿತಿಯು (Assembly) ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ನಿರ್ಧಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು.

ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವ (Monarchy)	ಗಣ-ಸಂಘ (Republic)
ಒಬ್ಬನೇ ರಾಜ, ಅಧಿಕಾರ ಆನುವಂಶಿಕ (ತಂದೆಯಿಂದ ಮಗನಿಗೆ).	ಹಲವಾರು ರಾಜರುಗಳ ಸಮಿತಿ (Oligarchy). ನಿರ್ಧಾರಗಳು ಬಹುಮತದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು.	ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಭಾವ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು.
ಕೃಷಿ ಆಧಾರಿತ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು. (ಉದಾ: ಮಗಧ)	ಮುಕ್ತ ಚಿಂತನೆಗೆ ಅವಕಾಶ; ಬೌದ್ಧ/ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣ. (ಉದಾ: ವಜ್ಜಿ, ಶಾಕ್ಯರು)

10.2 ಎರಡನೇ ನಗರೀಕರಣ (Second Urbanization)

ಹರಪ್ಪಾ ನಾಗರಿಕತೆಯ (ಮೊದಲ ನಗರೀಕರಣ) ಪತನದ ಸುಮಾರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಗಂಗಾ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ನಗರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಕಬ್ಬಿಣದ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿ, ವ್ಯಾಪಾರ-ವಹಿವಾಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿ **ಕೌಶಾಂಬಿ, ಶ್ರಾವಸ್ತಿ, ರಾಜಗೃಹ, ವಾರಣಾಸಿ, ಚಂಪಾ** ದಂತಹ ಬೃಹತ್ ನಗರಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿದವು. ಇದನ್ನು 'ಎರಡನೇ ನಗರೀಕರಣ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪಂಚ್-ಮಾರ್ಕ್ ನಾಣ್ಯಗಳು (Punch-marked Coins)

ಭಾರತದ **ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಣ್ಯಗಳು** ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ಬಂದವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಹುತೇಕ ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ (Silver) ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮರ, ಮೀನು, ಗೂಳಿ, ಆನೆ, ಅರ್ಧಚಂದ್ರ ಇತ್ಯಾದಿ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಒತ್ತಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (ಆದ್ದರಿಂದ ಇವಕ್ಕೆ ಆಹತ ನಾಣ್ಯಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ).

NBPW ಮಡಕೆಗಳು

ಉತ್ತರದ ಕಪ್ಪು ಹೊಳಪಿನ ಮಡಕೆಗಳು (Northern Black Polished Ware). ಇವು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕನ್ನಡಿಯಂತಹ ಹೊಳಪು ಹೊಂದಿರುವ ಮಡಕೆಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗದವರು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಎರಡನೇ ನಗರೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ವ್ಯಾಪಾರ ಶ್ರೇಣಿಗಳು (Guilds)

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ತಮ್ಮ ಹಿತರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವುಗಳನ್ನು **'ಶ್ರೇಣಿ' (Shreni/Guilds)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಶ್ರೇಣಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು **'ಶ್ರೇಷ್ಠಿ' (Sethi)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 5: ಜೈನ ಧರ್ಮ (Jainism)

11.1 ಹೊಸ ಧರ್ಮಗಳ ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ವೇದ ಧರ್ಮದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಾಗಿ ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಉದಯಿಸಿದವು. ಇವುಗಳನ್ನು **ಶ್ರಮಣ ಪರಂಪರೆ** (Sramana Tradition) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

- **ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:** ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೇಲರಿಮೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು (ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರ ಇಬ್ಬರೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರೇ) ಸಿಡಿದೆದ್ದರು.
- **ಸಂಕೀರ್ಣ ಯಜ್ಞಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ:** ಹೊಸ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಎತ್ತುಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು; ಆದರೆ ವೇದಕಾಲದ ಯಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ ಮಿತಿಮೀರಿತ್ತು. ಜೈನ/ಬೌದ್ಧರ 'ಅಹಿಂಸೆ' ಕೃಷಿಕರಿಗೆ ವರದಾನವಾಯಿತು.
- **ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ:** ಶೂದ್ರರು ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರನ್ನು ಕೀಳಾಗಿ ಕಾಣಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹೊಸ ಧರ್ಮಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನತೆ ನೀಡಿದವು.

11.2 ಜೈನ ಧರ್ಮದ ತೀರ್ಥಂಕರರು (Tirthankaras)

ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಮಹಾವೀರನಲ್ಲ! ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾವೀರನಿಗಿಂತ ಮೊದಲು 23 ಗುರುಗಳಿದ್ದರು. ಈ ಪವಿತ್ರ ಗುರುಗಳನ್ನು **'ತೀರ್ಥಂಕರರು' (ಸಂಸಾರ ಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಿಸುವವರು)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

1ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ: ವೃಷಭನಾಥ

ಇವರನ್ನು ಆದಿನಾಥ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೈನ ಧರ್ಮದ **ಮೂಲ ಸ್ಥಾಪಕರು** ಇವರೇ. ಇವರ ಲಾಂಛನ: **ಗೂಳಿ (Bull)**. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಇವರ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ: ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ

ವಾರಣಾಸಿಯ ರಾಜ ಅಶ್ವಸೇನನ ಮಗ. ಇವರು ಮಹಾವೀರನಿಗಿಂತ 250 ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದರು. ಇವರ ಲಾಂಛನ: **ಸರ್ಪ (Snake)**. ಇವರು 4 ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು (ಚಾತುರ್ಯಾಮ)

1. **ಅಹಿಂಸೆ (Ahimsa):** ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮಾಡದಿರುವುದು.
2. **ಸತ್ಯ (Satya):** ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿರುವುದು.
3. **ಅಸ್ತೇಯ (Asteya):** ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡದಿರುವುದು.
4. **ಅಪರಿಗ್ರಹ (Aparigraha):** ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದದಿರುವುದು.

*(ಈ ನಾಲ್ಕು ತತ್ವಗಳಿಗೆ ಮಹಾವೀರರು 5ನೇ ತತ್ವವಾಗಿ **'ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ' (Chastity)** ವನ್ನು ಸೇರಿಸಿದರು)*

SKY DIGITAL CYBER

ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ & ಜೈನ ತತ್ವಗಳು

12.1 ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರನ ಜೀವನ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 540 - 468)

ವಿವರ	ಮಾಹಿತಿ
ಜನನ & ಸ್ಥಳ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 540. ವೈಶಾಲಿ ಬಳಿಯ **ಕುಂಡಗ್ರಾಮ** (ಬಿಹಾರ). ಜ್ಞಾತ್ರಿಕ (Jnatrika) ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶ.
ಪೋಷಕರು & ಪತ್ನಿ	ತಂದೆ: ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ. ತಾಯಿ: ತ್ರಿಶಲಾದೇವಿ (ಲಿಚ್ಛವಿ ರಾಜ ಚೇತಕನ ಸಹೋದರಿ). ಪತ್ನಿ: ಯಶೋದಾ. ಮಗಳು: ಅನೋಜಾ (ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿ).
ಜ್ಞಾನೋದಯ (Kaivalya)	30ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಬಿಟ್ಟು, 12 ವರ್ಷ ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸು ಮಾಡಿ 42ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ **ಜೃಂಭಿಕಗ್ರಾಮದ** ಬಳಿ **ರುಜುಪಾಲಿಕಾ** ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ *ಸಾಲ್ ಮರದ* ಕೆಳಗೆ ಜ್ಞಾನೋದಯ ಪಡೆದರು.
ಬಿರುದುಗಳು	ಕೇವಲಿನ್ (ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಿ), **ಜಿನ (Jina - ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನು)**, ನಿರ್ಗ್ರಂಥ (ಬಂಧನಗಳಿಲ್ಲದವನು), ಮಹಾವೀರ (ಮಹಾನ್ ಶೂರ).
ಮರಣ (Nirvana)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 468 ರಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ 72ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದ **ಪಾವಾಪುರಿಯಲ್ಲಿ** ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು.

12.2 ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವಗಳು

ತ್ರಿರತ್ನಗಳು (Three Jewels)

ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷ (ಕೈವಲ್ಯ) ಪಡೆಯಲು ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು: **1. ಸಮ್ಯಕ್ ಜ್ಞಾನ (Right Knowledge), 2. ಸಮ್ಯಕ್ ದರ್ಶನ / ನಂಬಿಕೆ (Right Faith), 3. ಸಮ್ಯಕ್ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ (Right Conduct).**

ಅನೇಕಾಂತವಾದ (Anekantavada)

ಸತ್ಯವು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿದೆ. ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುವ ದೃಷ್ಟಿಕೋನಗಳು ಹಲವಿರುತ್ತವೆ (ಆರು ಕುರುಡರು ಮತ್ತು ಆನೆಯ ಕಥೆಯಂತೆ). ಇದು ಜೈನರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತಾತ್ವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಸ್ಯಾದ್ವಾದ).

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಜೈನ ಧರ್ಮದ ವಿಶಿಷ್ಟ ನಂಬಿಕೆಗಳು

- **ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವ:** ಜೈನ ಧರ್ಮ ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರಾಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ದೇವರನ್ನು ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರಿಸುತ್ತದೆ. ಜಗತ್ತನ್ನು ದೇವರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತದೆ.
- **ಆತ್ಮ (Soul):** ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದಂತಲ್ಲದೆ, ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಕೇವಲ ಮನುಷ್ಯರಿಗಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು, ಸಸ್ಯಗಳು ಮತ್ತು **ಕಲ್ಲು, ನೀರು, ಗಾಳಿಗೂ ಆತ್ಮವಿದೆ** (Animism) ಎಂದು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆ & ಪಂಥಗಳು

13.1 ಜೈನ ಧರ್ಮದ ವಿಭಜನೆ (Schism in Jainism)

ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಗಧದಲ್ಲಿ 12 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂತು. ಆಗ **ಭದ್ರಬಾಹು** ಎಂಬ ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜೈನರು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ (ಕರ್ನಾಟಕದ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಕ್ಕೆ) ವಲಸೆ ಬಂದರು. ಆದರೆ **ಸ್ಥೂಲಭದ್ರನ** ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಮಗಧದಲ್ಲೇ ಉಳಿದರು. ಬರಗಾಲ ಮುಗಿದು ದಕ್ಷಿಣದ ಜೈನರು ಹಿಂತಿರುಗಿದಾಗ, ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಎರಡು ಪಂಥಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು:

1. ದಿಗಂಬರರು (Digambaras)

ನಾಯಕ: ಭದ್ರಬಾಹು. ಇವರು ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ (ದಿಕ್ಕುಗಳೇ ಅವರ ಅಂಬರ/ಬಟ್ಟೆ). ಮಹಾವೀರನ ಕಠಿಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಚಾಚೂತಪ್ಪದೆ ಪಾಲಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾದಿಗಳು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು.

2. ಶ್ವೇತಾಂಬರರು (Shvetambaras)

ನಾಯಕ: ಸ್ಥೂಲಭದ್ರ. ಇವರು ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿದ ಉದಾರವಾದಿಗಳು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ (19ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಮಹಿಳೆ ಎಂದು ಇವರ ನಂಬಿಕೆ).

13.2 ಜೈನ ಮಹಾಸಭೆಗಳು (Jain Councils)

ಮಹಾಸಭೆ	ಸ್ಥಳ & ಕಾಲ	ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ	ಮುಖ್ಯ ಫಲಿತಾಂಶ
ಮೊದಲನೇ ಸಭೆ	ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 300)	ಸ್ಥೂಲಭದ್ರ	ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು **12 ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿ (Angas)** ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲಾಯಿತು. (ದಿಗಂಬರರು ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ).
ಎರಡನೇ ಸಭೆ	ವಲ್ಲಭಿ - ಗುಜರಾತ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 512)	ದೇವರ್ಧಿ ಕ್ಷಮಾಶ್ರಮಣ	ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಲಿಖಿತ ರೂಪದಲ್ಲಿ **ಪ್ರಾಕೃತ (ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ)** ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಯಿತು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

- **ಆಗಮಗಳು (Agamas):** ಜೈನರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಆಗಮಗಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಾದ **ಪ್ರಾಕೃತ / ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ** ಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಪ್ರಮುಖ ಆಶ್ರಯದಾತರು:** ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ (ಜೈನ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತದಿಂದ ಮರಣ), ಖಾರವೇಲ (ಕಳಿಂಗದ ರಾಜ), ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು (ಅಮೋಘವರ್ಷ), ಮತ್ತು ಗಂಗರು.
- **ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ:** ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮೌಂಟ್ ಅಬುವಿನ ದಿಲ್ವಾರಾ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಬಾಹುಬಲಿ ಮೂರ್ತಿ ಜೈನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಲಾಕೃತಿಗಳು.

SKY DIGITAL

ಅಧ್ಯಾಯ 6: ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ (Buddhism)

14.1 ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನ ಜೀವನ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 563 - 483)

ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು ಜಗತ್ತಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾರ್ಶನಿಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ. ಆತನ ಮೂಲ ಹೆಸರು **ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ (Siddhartha)**. ಆತನನ್ನು 'ಏಷ್ಯಾದ ಬೆಳಕು' (Light of Asia) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವರ	ಮಾಹಿತಿ
ಜನನ & ಸ್ಥಳ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 563. ನೇಪಾಳದ ಕಪಿಲವಸ್ತು ಬಳಿಯ **ಲುಂಬಿನಿವನದಲ್ಲಿ (Lumbini)**. **ಶಾಕ್ಯ (Shakya)** ಗಣರಾಜ್ಯದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶ. (ಆದ್ದರಿಂದ ಬುದ್ಧನನ್ನು 'ಶಾಕ್ಯಮುನಿ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ).
ಪೋಷಕರು	ತಂದೆ: ಶುದ್ಧೋದನ. ತಾಯಿ: ಮಾಯಾದೇವಿ (ಹುಟ್ಟಿದ 7ನೇ ದಿನವೇ ಮರಣ). ಸಾಕುತಾಯಿ/ಚಿಕ್ಕಮ್ಮ: ಪ್ರಜಾಪತಿ ಗೌತಮಿ.
ಪತ್ನಿ & ಮಗ	ಪತ್ನಿ: ಯಶೋಧರೆ. ಮಗ: ರಾಹುಲ.

14.2 ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದ 4 ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಗಳು

1. ನಾಲ್ಕು ದೃಶ್ಯಗಳು (Four Sights)

ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು ರಥದಲ್ಲಿ ವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ನೋಡಿದ 4 ದೃಶ್ಯಗಳು ಅವನ ಜೀವನವನ್ನೇ ಬದಲಿಸಿದವು: **ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ (ಮುದುಕ), ರೋಗಿ, ಶವ (ಸತ್ತವನು) ಮತ್ತು ಶಾಂತವಾದ ಸನ್ಯಾಸಿ.**

2. ಮಹಾಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ (Great Departure)

ತನ್ನ 29ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿ, ಮಗ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಸತ್ಯದ ಹುಡುಕಾಟದಲ್ಲಿ ಹೊರಟ ಘಟನೆಯೇ ಮಹಾಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ (ಇದರ ಸಂಕೇತ: **ಕುದುರೆ**).

3. ಜ್ಞಾನೋದಯ (Nirvana/Enlightenment)

35ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದ **ಬೋಧಗಯಾದಲ್ಲಿ** ನಿರಂಜನಾ ನದಿ ತೀರದ ಅರಳಿ ಮರದ (Bodhi Tree) ಕೆಳಗೆ 49 ದಿನಗಳ ಧ್ಯಾನದ ನಂತರ ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಯಿತು.

4. ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ (First Sermon)

ಜ್ಞಾನೋದಯದ ನಂತರ ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಬೋಧನೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ **ಸಾರನಾಥದ ಜಿಂಕೆವನದಲ್ಲಿ (Deer Park)** ತನ್ನ 5 ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಮಹಾಪರಿನಿರ್ವಾಣ (ಮರಣ)

ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ 80ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 483) ಮಲ್ಲ ಗಣರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯಾದ **ಕುಶಿನಗರದಲ್ಲಿ (Kushinagar - U.P.)** ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು **'ಮಹಾಪರಿನಿರ್ವಾಣ'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. (ಇದರ ಸಂಕೇತ: **ಸ್ತೂಪ**).

SKY DIGITAL

ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳು (Teachings)

15.1 ನಾಲ್ಕು ಆರ್ಯ ಸತ್ಯಗಳು (Four Noble Truths)

ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಜ್ಞಾನದ ಮೂಲ ಅಡಿಪಾಯವೇ ಸಾರನಾಥದಲ್ಲಿ ಆತ ಬೋಧಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಮಹಾನ್ ಸತ್ಯಗಳು:

1. **ದುಃಖ (Suffering):** ಪ್ರಪಂಚವು ದುಃಖಮಯವಾಗಿದೆ.
2. **ದುಃಖ ಸಮುದಯ (Cause):** ಆಸೆಯೇ (Desire) ದುಃಖಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ.
3. **ದುಃಖ ನಿರೋಧ (Cure):** ಆಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬಹುದು.
4. **ದುಃಖ ನಿರೋಧ ಮಾರ್ಗ (Path):** ಆಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು **ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗವನ್ನು** ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

15.2 ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗ (The Noble Eightfold Path)

ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣ ಹೊಂದುವ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

1. ಸಮ್ಯಕ್ ದೃಷ್ಟಿ (Right View)	**2. ಸಮ್ಯಕ್ ಸಂಕಲ್ಪ** (Right Resolve)	**3. ಸಮ್ಯಕ್ ವಾಕ್** (Right Speech)	**4. ಸಮ್ಯಕ್ ಕರ್ಮ** (Right Action)
5. ಸಮ್ಯಕ್ ಜೀವನ (Right Livelihood)	**6. ಸಮ್ಯಕ್ ಪ್ರಯತ್ನ** (Right Effort)	**7. ಸಮ್ಯಕ್ ಸ್ಮೃತಿ** (Right Mindfulness)	**8. ಸಮ್ಯಕ್ ಸಮಾಧಿ** (Right Concentration)

15.3 ಬುದ್ಧನ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗ (Middle Path)

ಅತಿಯಾದ ಭೋಗ ಜೀವನವೂ ಸಲ್ಲದು, ಅತಿಯಾದ ಕಠಿಣ ದೇಹದಂಡನೆಯ ತಪಸ್ಸೂ ಸಲ್ಲದು. ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ಸಮತೋಲನದ ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಬುದ್ಧ ಬೋಧಿಸಿದ.

ಪ್ರತೀತ್ಯ ಸಮುತ್ಪಾದ (Dependent Origination)

ಇದು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Cause and Effect). ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ **ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರ್ಯ ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ** ಎಂಬುದೇ ಇದರ ತಿರುಳು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ದೇವರು ಮತ್ತು ಆತ್ಮ

ದೇವರು: ಬುದ್ಧನು ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಮೌನ ವಹಿಸಿದ್ದನು (ಅಜ್ಞೇಯವಾದಿ - Agnostic). ದೇವರು ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ ಎಂದೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಆತ್ಮ (Soul): ಬುದ್ಧನು ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆತ್ಮವೊಂದಿದೆ (Atman) ಎಂಬುದನ್ನು **ನಿರಾಕರಿಸಿದನು** (Anatta / ಅನಾತ್ಮವಾದ). ಆದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಬೌದ್ಧ ಸಂಘ & ಮಹಾಸಭೆಗಳು (Councils)

16.1 ಬೌದ್ಧ ಸಂಘ (Buddhist Sangha)

ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಬುದ್ಧನು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ (Monks/Bhikkhus) ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ತ್ರಿರತ್ನಗಳೆಂದರೆ: **ಬುದ್ಧ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಘ**. ಸಂಘದ ನಿಯಮಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿದ್ದವು. **ಆನಂದ** ಮತ್ತು **ಉಪಾಲಿ** ಬುದ್ಧನ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯರು. ಆನಂದನ ಕೋರಿಕೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೂ (ಭಿಕ್ಖುಣಿ) ಸಂಘಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡಲಾಯಿತು (ಮೊದಲ ಭಿಕ್ಖುಣಿ: ಸಾಕುತಾಯಿ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಗೌತಮಿ).

16.2 ನಾಲ್ಕು ಬೌದ್ಧ ಮಹಾಸಭೆಗಳು (Buddhist Councils)

ಬುದ್ಧನ ಮರಣದ ನಂತರ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಕ್ರೋಢೀಕರಿಸಲು ಮತ್ತು ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು ನಾಲ್ಕು ಮಹಾಸಭೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. **(ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಕೋಷ್ಟಕ!)**

ಸಭೆ	ವರ್ಷ	ಸ್ಥಳ	ಆಶ್ರಯದಾತ ರಾಜ	ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ	ಮುಖ್ಯ ಫಲಿತಾಂಶ
1ನೇ ಸಭೆ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 483 (ಬುದ್ಧ ಮರಣಿಸಿದ ವರ್ಷ)	**ರಾಜಗೃಹ** (ಸಪ್ತಪರ್ಣಿ ಗುಹೆ)	**ಅಜಾತಶತ್ರು** (ಹರ್ಯಂಕ ವಂಶ)	ಮಹಾಕಶ್ಯಪ	ಆನಂದನು **ಸುತ್ತ ಪಿಟಕವನ್ನೂ**, ಉಪಾಲಿಯು **ವಿನಯ ಪಿಟಕವನ್ನೂ** ಪಠಿಸಿ ರಚಿಸಿದರು.
2ನೇ ಸಭೆ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 383 (100 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ)	**ವೈಶಾಲಿ**	**ಕಾಲಾಶೋಕ** (ಶಿಶುನಾಗ ವಂಶ)	ಸಬಕಾಮಿ	ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿ ಸ್ಥವಿರವಾದಿ ಮತ್ತು ಮಹಾಸಾಂಘಿಕ ಎಂದು ವಿಭಜನೆ.
3ನೇ ಸಭೆ	ಕ್ರಿ.ಪೂ. 250	**ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ**	**ಅಶೋಕ** (ಮೌರ್ಯ ವಂಶ)	ಮೊಗಲಿಪುತ್ತ ತಿಸ್ಸ	ಮೂರನೇ ಗ್ರಂಥ **ಅಭಿಧಮ್ಮ ಪಿಟಕ** ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳ ರವಾನೆ.
4ನೇ ಸಭೆ	ಕ್ರಿ.ಶ. 72 (1ನೇ ಶತಮಾನ)	**ಕುಂಡಲವನ (ಕಾಶ್ಮೀರ)**	**ಕನಿಷ್ಕ** (ಕುಶಾಣ ವಂಶ)	ವಸುಮಿತ್ರ & ಅಶ್ವಘೋಷ	ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು **ಹೀನಯಾನ** ಮತ್ತು **ಮಹಾಯಾನ** ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಎರಡು ಪಂಥಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬಳಕೆ ಆರಂಭ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷಾ ನೆನಪಿನ ಸೂತ್ರ (MNEMONIC)

ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಡಲು: R-V-P-K (ರಾಜಗೃಹ, ವೈಶಾಲಿ, ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ, ಕಾಶ್ಮೀರ).
ರಾಜರನ್ನು ನೆನಪಿಡಲು: A-K-A-K (ಅಜಾತಶತ್ರು, ಕಾಲಾಶೋಕ, ಅಶೋಕ, ಕನಿಷ್ಕ).

ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ & ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥಗಳು

17.1 ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯ: ತ್ರಿಪಿಟಕಗಳು (Tripitakas)

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು **'ತ್ರಿಪಿಟಕಗಳು' (Three Baskets)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಾದ **ಪಾಲಿ (Pali)** ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದೆ.

1. ಸುತ್ತ ಪಿಟಕ (Sutta)
ಬುದ್ಧನ ಮೂಲ **ಬೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ತತ್ವಗಳನ್ನು** (Teachings) ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆನಂದನು ರಚಿಸಿದನು. (ಐದು ನಿಕಾಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ, ಉದಾ: ದೀಘ ನಿಕಾಯ).

2. ವಿನಯ ಪಿಟಕ (Vinaya)
ಬೌದ್ಧ ಸಂಘದ ಸನ್ಯಾಸಿ-ಸನ್ಯಾಸಿನಿಯರು ಪಾಲಿಸಬೇಕಾದ **ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು (Rules of conduct)** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಉಪಾಲಿ ರಚಿಸಿದನು.

3. ಅಭಿಧಮ್ಮ ಪಿಟಕ
ಬುದ್ಧನ ಬೋಧನೆಗಳ **ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯನ್ನು (Philosophical aspects)** ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮೊಗಲಿಪುತ್ತ ತಿಸ್ಸ ರಚಿಸಿದನು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು (Jataka Tales)

ಬುದ್ಧನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ (ಪುನರ್ಜನ್ಮದ) ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ 547 ಕಥೆಗಳೇ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು. ಇವು ಸುತ್ತ ಪಿಟಕದ 'ಖುದ್ದಕ ನಿಕಾಯ'ದ ಭಾಗವಾಗಿವೆ. ಅಜಂತಾ ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

17.2 ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪಂಥಗಳು (Hinyana vs Mahayana)

ಹೀನಯಾನ (Theravada / Lesser Vehicle)	ಮಹಾಯಾನ (Greater Vehicle)
ಬುದ್ಧನನ್ನು ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ **ಮಹಾನ್ ಗುರುವಾಗಷ್ಟೇ (Great Teacher)** ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ, ದೇವರಲ್ಲ.	ಬುದ್ಧನನ್ನು **ದೇವರು (God/Savior)** ಎಂದು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಬುದ್ಧನನ್ನು ಪಾದದ ಗುರುತು, ಚಕ್ರ, ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷದ ಸಂಕೇತಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.	ಬುದ್ಧನ **ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು (Idol Worship)** ಕೆತ್ತಿ ಪೂಜಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. (ಗಾಂಧಾರ ಮತ್ತು ಮಥುರಾ ಕಲೆ).
ತಮ್ಮ ಮೂಲ ಗ್ರಂಥಗಳಿಗೆ **ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಯನ್ನು** ಬಳಸಿದರು. (ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ, ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಮ್ಯಾನ್ಮಾರ್‌ಗೆ ಹರಡಿತು).	ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು **ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ** ರಚಿಸಿದರು. (ಚೀನಾ, ಜಪಾನ್, ಟಿಬೆಟ್‌ಗೆ ಹರಡಿತು).

17.3 ಬೌದ್ಧ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಮೂರು ರೂಪಗಳು

1. ಸ್ತೂಪ (Stupa): ಬುದ್ಧನ ಅಥವಾ ಪವಿತ್ರ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಅವಶೇಷಗಳ (ಹಲ್ಲು, ಕೂದಲು, ಮೂಳೆ) ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟಲಾದ ಅರ್ಧಗೋಳಾಕಾರದ ಪವಿತ್ರ ಸ್ಮಾರಕ. (ಉದಾ: ಸಾಂಚಿ ಸ್ತೂಪ).
2. ಚೈತ್ಯ (Chaitya): ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ (Prayer Hall). (ಉದಾ: ಕಾರ್ಲೆ ಚೈತ್ಯಾಲಯ).
3. ವಿಹಾರ (Vihara): ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಮಠ (Monastery).

SKY DIGITAL CYBER

ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ: ಸಮಗ್ರ ಹೋಲಿಕೆ

ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳೆರಡೂ ವೈದಿಕ ಯಾಗಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಬೋಧಿಸಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವಾದರೂ, ಅವುಗಳ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತರವಾದ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳಿದ್ದವು. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವೆರಡರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ಗೊಂದಲ ಮೂಡಿಸುವಂತೆ ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಷಯ / ಪರಿಕಲ್ಪನೆ	ಜೈನ ಧರ್ಮ (Jainism)	ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ (Buddhism)
ಸಂಸ್ಥಾಪಕ / ಪ್ರಮುಖರು	24 ತೀರ್ಥಂಕರರ ಪರಂಪರೆ (ವೃಷಭನಾಥನಿಂದ ಆರಂಭ, ಮಹಾವೀರ ಕೊನೆಯವನು).	ಒಬ್ಬರೇ ಸ್ಥಾಪಕರು: ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ.
ಆತ್ಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ (Soul)	ಜೀವವಿರುವ ಮತ್ತು ಜೀವವಿಲ್ಲದ (ಕಲ್ಲು, ನೀರು) **ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮವಿದೆ** ಎಂದು ನಂಬುತ್ತದೆ.	ಶಾಶ್ವತವಾದ **ಆತ್ಮವಿಲ್ಲ (ಅನಾತ್ಮವಾದ)** ಎಂದು ನಂಬುತ್ತದೆ.
ಅಹಿಂಸೆ (Ahimsa)	ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ. ಕೃಷಿ ಮಾಡುವುದೂ ಹಿಂಸೆ (ಕ್ರಿಮಿಕೀಟಗಳ ಸಾವು) ಎಂದು ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಒಲವು ತೋರಿದರು.	ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಅಹಿಂಸೆ. ಕೃಷಿ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಅತಿಯಾದ ಕಠಿಣತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.
ದೇವ ಮತ್ತು ವೇದಗಳು	ವೇದಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ದೇವರನ್ನು ಜಿನನಿಗಿಂತ (ತೀರ್ಥಂಕರರಿಗಿಂತ) ಕೆಳಗಿರಿಸಿದರು.	ವೇದಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ದೇವರ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಬುದ್ಧ **ಮೌನ (Agnostic)** ವಹಿಸಿದ್ದನು.
ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನೆಯ ಮಾರ್ಗ	ದೇಹ ದಂಡನೆ (ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸು), ಉಪವಾಸ (ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತ) ಮುಖಾಂತರ ಮೋಕ್ಷ (ಕೈವಲ್ಯ).	ಅತಿಯಾದ ದೇಹ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, **ಮಧ್ಯಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು (Middle Path)** ಬೋಧಿಸಿದರು.
ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ	ಸಾಮಾನ್ಯರ **ಪ್ರಾಕೃತ (ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ)** ಭಾಷೆ. ಗ್ರಂಥಗಳು: 12 ಆಗಮಗಳು.	ಸಾಮಾನ್ಯರ **ಪಾಲಿ (Pali)** ಭಾಷೆ. ಗ್ರಂಥಗಳು: ತ್ರಿಪಿಟಕಗಳು.
ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರ	ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಾರತದ ಗಡಿಯೊಳಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಯಿತು.	ಶ್ರೀಲಂಕಾ, ಚೀನಾ, ಜಪಾನ್, ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದಾದ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಧರ್ಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.
ಪಂಥಗಳು (Sects)	ದಿಗಂಬರ (ಬಟ್ಟೆ ಧರಿಸದ) ಮತ್ತು ಶ್ವೇತಾಂಬರ (ಬಿಳಿ ಬಟ್ಟೆ).	ಹೀನಯಾನ (ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಇಲ್ಲ) ಮತ್ತು ಮಹಾಯಾನ (ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಇದೆ).

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಸಮಾನ ಅಂಶಗಳು (Similarities)

- ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳ ಸ್ಥಾಪಕರು **ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶದ ರಾಜಕುಮಾರರೇ** ಆಗಿದ್ದರು.
- ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳು ವೇದಗಳ ದೈವಿಕತೆಯನ್ನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವು.
- ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳು **ಪುನರ್ಜನ್ಮ (Rebirth) ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು (Karma)** ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡವು.
- ಸಂಸ್ಕೃತದ ಬದಲಿಗೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯನ್ನು (ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಪಾಲಿ) ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡವು.

SKY DIGITAL CYBER

ಮಹತ್ವದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿಗಳು

1. ಪ್ರಾಚೀನ ಪದಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಅರ್ಥ (KPSC Match the Following)

ವೇದಕಾಲದ ಪದಗಳು

- **ನಿಷ್ಕ:** ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ / ಕಂಠಹಾರ
- **ಗವಿಷ್ಟಿ:** ಹಸುಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧ
- **ಅಘನ್ಯಾ:** ಕೊಲ್ಲಬಾರದ ಪ್ರಾಣಿ (ಹಸು)
- **ಭಾಗ / ಬಲಿ:** ಕೃಷಿ ತೆರಿಗೆ / ಸ್ವಯಂಪ್ರೇರಿತ ಕಾಣಿಕೆ
- **ಶ್ಯಾಮ ಅಯಸ್:** ಕಬ್ಬಿಣ (ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲ)

ಜೈನ-ಬೌದ್ಧ ಪದಗಳು

- **ಕೈವಲ್ಯ:** ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನೋದಯ
- **ನಿರ್ವಾಣ:** ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ
- **ತೀರ್ಥಂಕರ:** ಸಂಸಾರ ಸಾಗರ ದಾಟಿಸುವ ಗುರು
- **ಮಹಾಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ:** ಬುದ್ಧನು ಮನೆ ತೊರೆದ ಘಟನೆ
- **ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ:** ಬುದ್ಧನ ಮೊದಲ ಬೋಧನೆ

2. ಬುದ್ಧನ ಜೀವನದ ಸಂಕೇತಗಳು (Symbols of Buddha's Life)

ಜನನ:	ಮಹಾಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ:	ಜ್ಞಾನೋದಯ:	ಮೊದಲ ಬೋಧನೆ:	ಮರಣ (ನಿರ್ವಾಣ):
ಕಮಲ ಮತ್ತು ಗೂಳಿ (Lotus & Bull)	ಕುದುರೆ (Horse)	ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷ (Bodhi Tree)	ಚಕ್ರ (Wheel)	ಸ್ತೂಪ (Stupa)

3. ಪರೀಕ್ಷಾ ಗೋಲ್ಡನ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟ್ಸ್ (Golden Facts)

- **ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಗಣರಾಜ್ಯ:** ವೈಶಾಲಿಯ 'ವಜ್ಜಿ' (Vajji) ಸಂಘವು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವೆಂದು ಹೆಸರಾಗಿದೆ.
- **ಮಗಧದ ರಾಜಧಾನಿ ಬದಲಾವಣೆ:** ಮೊದಲು *ರಾಜಗೃಹ (ಗಿರಿವ್ರಜ)* ಆಗಿತ್ತು; ಉದಯಿನ್ ಅದನ್ನು *ಪಾಟಲೀಪುತ್ರಕ್ಕೆ* ಬದಲಾಯಿಸಿದನು; ಶಿಶುನಾಗನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ *ವೈಶಾಲಿಗಿಂತ* ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದನು; ಕೊನೆಗೆ ಮತ್ತೆ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರವಾಯಿತು.
- **ಜೈನರ ಪವಿತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರ:** ಬಿಹಾರದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬೆಟ್ಟ (ಸಮ್ಮೇದ ಶಿಖರ) - ಇಲ್ಲಿ 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರರು ನಿರ್ವಾಣ ಹೊಂದಿದರು. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ - ದಕ್ಷಿಣದ ಕಾಶಿ.
- **ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ಮತ್ತು ನಳಂದಾ:** ಬೌದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹಾನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳು. ಇವು ಮಹಾಯಾನ ಪಂಥದ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಉಪನಿಷತ್, ವೇದಾಂಗ, ಪುರಾಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ

ವೇದಗಳು = **4** | ವೇದಾಂಗಗಳು = **6** | ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು = **108** | ಮಹಾಪುರಾಣಗಳು = **18** | ತೀರ್ಥಂಕರರು = **24** | ಮಹಾಜನಪದಗಳು = **16**.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಭಾಗ 3)

ಪುಟ 60 • KPSC / KAS ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

Q1. 'ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ' ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ?
(A) ಛಾಂದೋಗ್ಯ (B) ಕಠೋಪನಿಷತ್ (C) ಮುಂಡಕ (D) ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ

Q2. ಋಗ್ವೇದದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡ ನದಿ ಯಾವುದು?
(A) ಗಂಗಾ (B) ಸರಸ್ವತಿ (C) ಯಮುನಾ (D) ಸಿಂಧು

Q3. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ (ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದ ಕೆಳಗೆ) ಏಕೈಕ ಮಹಾಜನಪದ ಯಾವುದು?
(A) ಅವಂತಿ (B) ಅಶ್ಮಕ (Assaka) (C) ಮತ್ಸ್ಯ (D) ಚೇದಿ

Q4. ಜೈನ ಧರ್ಮದ 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರರಾದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
(A) ಗೂಳಿ (B) ಸಿಂಹ (C) ಸರ್ಪ (D) ಆನೆ

Q5. 4ನೇ ಬೌದ್ಧ ಮಹಾಸಭೆಯು ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
(A) ಅಶೋಕ (B) ಕನಿಷ್ಕ (C) ಕಾಲಾಶೋಕ (D) ಅಜಾತಶತ್ರು

Q6. 'ಗವಿಷ್ಟಿ' (Gavishti) ಎಂಬ ಪದವು ಆರಂಭಿಕ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು?
(A) ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ (B) ಹಸುಗಳಿಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಯುದ್ಧ (C) ತೆರಿಗೆ (D) ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ

Q7. ಬೌದ್ಧ ಸಂಘದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
(A) ಸುತ್ತ ಪಿಟಕ (B) ವಿನಯ ಪಿಟಕ (C) ಅಭಿಧಮ್ಮ ಪಿಟಕ (D) ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು

Q8. 'ಅನೇಕಾಂತವಾದ' (Anekantavada) ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ?
(A) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ (B) ಜೈನ ಧರ್ಮ (C) ಶೈವ ಧರ್ಮ (D) ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ

Q9. ಮಗಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ರಾಜಗೃಹದಿಂದ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ರಾಜ ಯಾರು?
(A) ಬಿಂಬಿಸಾರ (B) ಅಜಾತಶತ್ರು (C) ಉದಯಿನ್ (D) ಶಿಶುನಾಗ

Q10. ಉತ್ತರ ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರು ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಯಾವ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ಅಯಸ್ (B) ಶ್ಯಾಮ ಅಯಸ್ (C) ತಾಮ್ರ (D) ನಿಷ್ಕ

Q11. ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಬೋಧನೆಯನ್ನು (ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ) ಎಲ್ಲಿ ನೀಡಿದನು?
(A) ಬೋಧಗಯಾ (B) ಸಾರನಾಥ (C) ಕುಶಿನಗರ (D) ಲುಂಬಿನಿ

Q12. ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯ (Republic) ಯಾವುದು?
(A) ವಜ್ಜಿ (ವೈಶಾಲಿ) (B) ಮಗಧ (C) ಕೋಸಲ (D) ಅವಂತಿ

Q13. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ' ಘಟನೆಯನ್ನು ಯಾವ ಸಂಕೇತದಿಂದ ಗುರುತಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ?
(A) ಕಮಲ (B) ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷ (C) ಸ್ತೂಪ (D) ಕುದುರೆ

Q14. ಋಗ್ವೇದದ 10ನೇ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ 'ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತ'ವು ಏನನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ?
(A) ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ (B) ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳ ಉಗಮ (C) ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರ (D) ಕೃಷಿ ವಿಧಾನ

Q15. ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ 'ದಿಗಂಬರ' ಪಂಥವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?
(A) ಸ್ಥೂಲಭದ್ರ (B) ಭದ್ರಬಾಹು (C) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ (D) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ

ಉತ್ತರಗಳು ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ

Q1: (C) ಮುಂಡಕ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.
Q2: (D) ಸಿಂಧು ನದಿಯು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಉಲ್ಲೇಖಗೊಂಡಿದೆ; ಆದರೆ ಅತಿ ಪವಿತ್ರ ನದಿ ಸರಸ್ವತಿ ಆಗಿತ್ತು.
Q3: (B) ಗೋದಾವರಿ ತೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶ್ಮಕ (Assaka) ದಕ್ಷಿಣದ ಏಕೈಕ ಮಹಾಜನಪದ.
Q4: (C) 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರ ಲಾಂಛನ ಸರ್ಪ. 1ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ ವೃಷಭನಾಥರ ಲಾಂಛನ ಗೂಳಿ.
Q5: (B) ಕ್ರಿ.ಶ. 72 ರಲ್ಲಿ ಕುಶಾಣರ ಕನಿಷ್ಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು (ಮಹಾಯಾನ ಪಂಥದ ಉದಯ).
Q6: (B) ವೇದಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗೋವು ಸಂಪತ್ತಾಗಿತ್ತು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಕಾದಾಟವನ್ನು ಗವಿಷ್ಟಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.
Q7: (B) ವಿನಯ ಪಿಟಕವು ಸನ್ಯಾಸಿಗಳ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಸುತ್ತ ಪಿಟಕವು ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
Q8: (B) ಸತ್ಯವು ಬಹುಮುಖಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸಾರುವ ಅನೇಕಾಂತವಾದ ಜೈನರ ಪ್ರಮುಖ ತಾತ್ವಿಕ ಸಿದ್ಧಾಂತ.
Q9: (C) ಹರ್ಯಂಕ ವಂಶದ ಉದಯಿನ್ ಗಂಗಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿದನು.
Q10: (B) ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000 ದಲ್ಲಿ ಶೋಧನೆಯಾದ ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಶ್ಯಾಮ ಅಯಸ್ ಅಥವಾ ಕೃಷ್ಣ ಅಯಸ್ ಎಂದರು.
Q11: (B) ಜ್ಞಾನೋದಯದ ನಂತರ ಯು.ಪಿ ಯ ಸಾರನಾಥದಲ್ಲಿ 5 ಜನರಿಗೆ ಮೊದಲ ಉಪದೇಶ (ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ) ನೀಡಿದನು.
Q12: (A) 8 ಕುಲಗಳ ಒಕ್ಕೂಟವಾಗಿದ್ದ ವೈಶಾಲಿಯ ವಜ್ಜಿ ಸಂಘವು ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಗಣರಾಜ್ಯ..
Q13: (D) ಬುದ್ಧನು ಅರಮನೆ ತೊರೆದದ್ದನ್ನು ಮಹಾಭಿನಿಷ್ಕ್ರಮಣ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ, ಇದರ ಸಂಕೇತ ಕುದುರೆ.
Q14: (B) ಪುರುಷ ಸೂಕ್ತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ, ಶೂದ್ರ ಎಂಬ ವರ್ಣಗಳ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿದೆ.
Q15: (B) ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬಂದ ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ ಬೆಂಬಲಿಗರು ದಿಗಂಬರರಾದರು; ಮಗಧದಲ್ಲೇ ಉಳಿದ ಸ್ಥೂಲಭದ್ರನ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಶ್ವೇತಾಂಬರರಾದರು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಚಯ

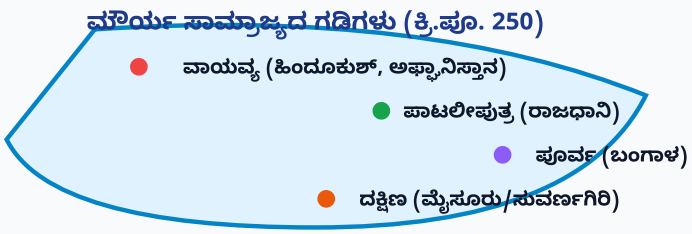
1.1 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Historical Background)

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 4ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಂದ ವಂಶದ ದುರಾಡಳಿತದಿಂದ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಜನತೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕನ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಾಯವ್ಯ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್‌ನ ಆಕ್ರಮಣವಾಗಿತ್ತು. ಇಂತಹ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ, ಕೌಟಿಲ್ಯನ (ಚಾಣಕ್ಯ) ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ **ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು** ಭಾರತದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ವಿಶಾಲ ಹಾಗೂ ಅಖಂಡ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಭಾರತದ ಉಪಖಂಡವನ್ನು ಒಂದೇ ರಾಜಕೀಯ ಛತ್ರಿಯಡಿ ತಂದ ಕೀರ್ತಿ ಮೌರ್ಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

1.2 ಮೌರ್ಯರ ಇತಿಹಾಸ ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳು

ಆಧಾರದ ಹೆಸರು	ರಚನೆಕಾರ / ಮೂಲ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ವಿಷಯ
ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ (Arthashastra)	ಕೌಟಿಲ್ಯ (ಚಾಣಕ್ಯ)	ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಸಪ್ತಾಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಗೂಢಚಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ.
ಇಂಡಿಕಾ (Indica)	ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್	ಮೌರ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ನಗರ ಆಡಳಿತ, ಸಮಾಜದ 7 ವರ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಗ್ರೀಕ್ ವರದಿ (ಇದು ಮೂಲರೂಪದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ).
ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ (Mudrarakshasa)	ವಿಶಾಖದತ್ತ	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಂದ ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿದ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ನಾಟಕ.
ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಗ್ರಂಥಗಳು	ದೀಪವಂಶ, ಮಹಾವಂಶ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪರ್ವನ್	ಅಶೋಕನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಜೈನ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರ ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿ.
ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳು	ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕ	ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಲಿಖಿತ ಶಾಸನಗಳು. ಮೌರ್ಯರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಗಡಿ ಮತ್ತು ಧಮ್ಮದ ಬೋಧನೆಗಳ ನೇರ ಆಧಾರ.

1.3 ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಅಶೋಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಂದಾಜು ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

⏱️ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಂಕಗಳು: ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲರೇಖೆ (Chronology)

- **ಕ್ರಿ.ಪೂ. 322:** ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ಕ್ರಿ.ಪೂ. 305:** ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ನಿಕೇಟರ್ ಜೊತೆ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದ.
- **ಕ್ರಿ.ಪೂ. 268 - 232:** ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ ಸುವರ್ಣ ಆಳ್ವಿಕೆ.
- **ಕ್ರಿ.ಪೂ. 261:** ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧ.
- **ಕ್ರಿ.ಪೂ. 185:** ಕೊನೆಯ ದೊರೆ ಬೃಹದ್ರಥನ ಹತ್ಯೆ, ಮೌರ್ಯ ವಂಶದ ಪತನ.

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 322–298)

2.1 ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ನಂದರ ಪತನ

ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಪಿಪ್ಪಲಿವನದ 'ಮೋರಿಯ' (Moriya) ಎಂಬ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗ್ರಂಥಗಳು ಇವನನ್ನು ಶೂದ್ರನೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿವೆ. ತನ್ನ ಗುರು **ಚಾಣಕ್ಯನ (ಕೌಟಿಲ್ಯ)** ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ನೆರವಿನಿಂದ, ನಂದ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ಹಾಗೂ ಕ್ರೂರ ದೊರೆ **ಧನನಂದನನ್ನು** ಸೋಲಿಸಿ ಕ್ರಿ.ಪೂ. 322 ರಲ್ಲಿ ಮಗಧದ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ಗ್ರೀಕ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಇವನನ್ನು **ಸ್ಯಾಂಡ್ರೋಕೊಟ್ಟಸ್ (Sandrokottos)** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ (ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಗುರುತಿಸಿದವರು ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್).

2.2 ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ನಿಕೇಟರ್ ಜೊತೆಗಿನ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 305)

ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್‌ನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪೂರ್ವ ಭಾಗದ (ಸಿರಿಯಾ) ಆಡಳಿತವನ್ನು **ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ನಿಕೇಟರ್ (Seleucus Nicator)** ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಭಾರತದ ಮೇಲಿನ ಗ್ರೀಕ್ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 305 ರಲ್ಲಿ ಆತ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದನು. ಆದರೆ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಗ್ರೀಕರನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಒಪ್ಪಂದದ ಷರತ್ತುಗಳು

- ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ತನ್ನ 4 ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು (ಕಾಬೂಲ್, ಕಂದಹಾರ್, ಹೆರಾತ್, ಬಲೂಚಿಸ್ತಾನ) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.
- ತನ್ನ ಮಗಳು ಹೆಲೆನಾಳನ್ನು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು (ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ).
- ಬದಲಿಗೆ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಗ್ರೀಕ್ ರಾಜನಿಗೆ **500 ಯುದ್ಧದ ಆನೆಗಳನ್ನು** ಉಡುಗೊರೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದನು.

ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್‌ನ ಆಗಮನ

ಈ ಒಪ್ಪಂದದ ಭಾಗವಾಗಿ, ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಯಾದ **ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್ (Megasthenes)** ನನ್ನು ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಇವನೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ *'ಇಂಡಿಕಾ'* ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದದ್ದು. ಗ್ರೀಕರೊಡನೆ ಭಾರತದ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

2.3 ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಕುಶ್ ಪರ್ವತದಿಂದ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದವರೆಗೆ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ನರ್ಮದಾ ನದಿ (ಅಥವಾ ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರದ ಗಡಿ) ವರೆಗೆ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. ಇವನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಗ್ರೀಕ್ ಬರಹಗಾರರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಜೈನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಕಾಲ

ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಮಗಧದಲ್ಲಿ 12 ವರ್ಷಗಳ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗ, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ತನ್ನ ಮಗ ಬಿಂದುಸಾರನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿದನು. ನಂತರ ಜೈನ ಸನ್ಯಾಸಿ **ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ** ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಆತನೊಡನೆ ಕರ್ನಾಟಕದ **ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳಕ್ಕೆ (ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆ)** ವಲಸೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ಮೇಲೆ ಜೈನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ **'ಸಲ್ಲೇಖನ ವ್ರತ' (ಉಪವಾಸ)** ಕೈಗೊಂಡು ದೇಹತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿದನು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 298).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಕೌಟಿಲ್ಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ

3.1 ಕೌಟಿಲ್ಯನ (ಚಾಣಕ್ಯ) ಪರಿಚಯ

ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಮೂಲ ಹೆಸರು **ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ**. ಇವನು ತಕ್ಷಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕನಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದ ನಂದ ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗೈದು, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಆತನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾದನು. ಇವನ ಅಸಾಧಾರಣ ರಾಜಕೀಯ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಇವನನ್ನು **'ಭಾರತದ ಮ್ಯಾಕಿಯವೆಲ್ಲಿ'** (Machiavelli of India) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

3.2 ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ (Arthashastra) ಗ್ರಂಥದ ಮಹತ್ವ

ಕೌಟಿಲ್ಯನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ 'ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ'ವು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ **ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಡಳಿತ, ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆಯ** (Statecraft) ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೈಪಿಡಿಯಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು 1909 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಓರಿಯಂಟಲ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಇನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಟ್‌ನ **ಆರ್. ಶಾಮಶಾಸ್ತ್ರಿ** ಅವರು ಶೋಧಿಸಿ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥವು 15 ಅಧಿಕರಣಗಳು (Books) ಮತ್ತು 180 ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು (Chapters) ಹೊಂದಿದೆ.

3.3 ಸಪ್ತಾಂಗ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Saptanga Theory of State)

ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ, ಒಂದು ಪರಿಪೂರ್ಣ ರಾಜ್ಯವು ಮನುಷ್ಯನ ದೇಹದಂತೆ 7 ಅಂಗಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಇವೇ 'ಸಪ್ತಾಂಗ'ಗಳು:

1. ಸ್ವಾಮಿ (ರಾಜ / ಶಿರಸ್ಸು)	**2. ಅಮಾತ್ಯ** (ಮಂತ್ರಿ / ಕಣ್ಣುಗಳು)	**3. ಜನಪದ** (ಪ್ರದೇಶ / ಕಾಲುಗಳು)	**4. ದುರ್ಗ** (ಕೋಟೆ / ಕೈಗಳು)
5. ಕೋಶ (ಖಜಾನೆ / ಬಾಯಿ)	**6. ದಂಡ/ಬಲ** (ಸೇನೆ / ಮೆದುಳು)	**7. ಮಿತ್ರ** (ಸ್ನೇಹಿತ / ಕಿವಿಗಳು)	**ರಾಜ್ಯದ 7 ಅಂಗಗಳು**

3.4 ಗೂಢಚಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ

ಗೂಢಚಾರರು: ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕೌಟಿಲ್ಯನು ಬಲವಾದ ಗೂಢಚಾರಿ (Espionage) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದನು. ಗೂಢಚಾರರನ್ನು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ **'ಗೂಢಪುರುಷರು'** (Gudhapurushas) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ: 'ಸಂಸ್ಥ' (ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರುವವರು) ಮತ್ತು 'ಸಂಚಾರ' (ಅಲೆದಾಡುವವರು). ಮಹಿಳೆಯರನ್ನೂ ಗೂಢಚಾರಿಕೆಯಾಗಿ ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮಂಡಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ: ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳೊಡನೆ ಹೇಗೆ ಸಂಬಂಧ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಇದು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ ("ಶತ್ರುವಿನ ಶತ್ರು, ನನ್ನ ಮಿತ್ರ" ಎಂಬ ನೀತಿ).

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು

- ರಾಜನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯ ಪ್ರಜೆಗಳ ಕಲ್ಯಾಣ. *"ಪ್ರಜೆಗಳ ಸುಖವೇ ರಾಜನ ಸುಖ"* ಎಂದು ಕೌಟಿಲ್ಯ ಸಾರಿದ್ದಾನೆ.
- ತೆರಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ 1/6 (ಒಂಬತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗ) ಇರಬೇಕು.
- ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧ: **ಧರ್ಮಸ್ಥೀಯ** (ಸಿವಿಲ್ / ದಿವಾಣಿ) ಮತ್ತು **ಕಂಟಕಶೋಧನ** (ಕ್ರಿಮಿನಲ್ / ಫೌಜದಾರಿ).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

4.1 ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಡಳಿತ (Central Administration)

ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತವು ಅತ್ಯಂತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಗಳ (ಶಾಸಕಾಂಗ, ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ) ಅಂತಿಮ ಒಡೆಯ **ರಾಜನೇ** ಆಗಿದ್ದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು **'ಮಂತ್ರಿ ಪರಿಷತ್'** (Council of Ministers) ಇತ್ತು. ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು 'ತೀರ್ಥರು' (Tirthas) ಮತ್ತು 'ಅಧ್ಯಕ್ಷರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

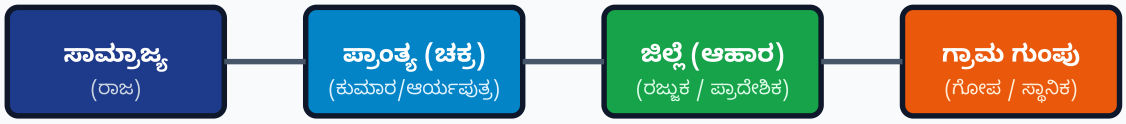
ಪ್ರಮುಖ ತೀರ್ಥರು (18 ಮಂದಿ)

- **ಮಂತ್ರಿ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ
- **ಪುರೋಹಿತ:** ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ
- **ಸೇನಾಪತಿ:** ಸೈನ್ಯದ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕ
- **ಯುವರಾಜ:** ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ

ಪ್ರಮುಖ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು (27 ಮಂದಿ)

- **ಸನ್ನಿಧಾತ (Sannidhata):** ಖಜಾನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ
- **ಸಮಾಹರ್ತ (Samaharta):** ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಾಹಕ (Tax Collector)
- **ಸೀತಾಧ್ಯಕ್ಷ:** ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ
- **ಪಣ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ:** ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿ

4.2 ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತದ ವಿನ್ಯಾಸ

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣದ ಸ್ವರೂಪ

ಅಶೋಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು **5 ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ** ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ರಾಜಧಾನಿಗಳು: 1. ಉತ್ತರಪಥ (ತಕ್ಷಶಿಲೆ), 2. ದಕ್ಷಿಣಪಥ (ಸುವರ್ಣಗಿರಿ - ಕರ್ನಾಟಕ), 3. ಅವಂತಿ (ಉಜ್ಜಯಿನಿ), 4. ಪ್ರಾಚ್ಯ/ಪೂರ್ವ (ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ), ಮತ್ತು 5. ಕಲಿಂಗ (ತೋಸಾಲಿ).

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ನಗರ ಆಡಳಿತ

ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ, ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ ನಗರದ ಆಡಳಿತವನ್ನು **30 ಸದಸ್ಯರ ಮಂಡಳಿಯು** ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ತಲಾ 5 ಸದಸ್ಯರಿರುವ **6 ಸಮಿತಿಗಳಾಗಿ (Committees)** ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇವು ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವಿದೇಶಿಯರ ಭೇಟಿ, ಜನನ-ಮರಣ ನೋಂದಣಿ, ವ್ಯಾಪಾರ, ಅಳತೆ-ತೂಕ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು.

ಬಿಂದುಸಾರ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 298–273)

5.1 ಬಿಂದುಸಾರನ ಸಾಧನೆಗಳು

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನ ಮಗನಾದ ಬಿಂದುಸಾರನು ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಎರಡನೇ ದೊರೆ. ಇವನಿಗೆ ಗ್ರೀಕರು **'ಅಮಿಟ್ರೋಚೇಟ್ಸ್' (Amitrochates)** ಅಂದರೆ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ **'ಅಮಿತ್ರಘಾತ' (Slayer of enemies - ಶತ್ರುಗಳ ನಾಶಕ)** ಎಂದು ಕರೆದರು. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಇವನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದತ್ತ (ಮೈಸೂರಿನವರೆಗೆ) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು ಎಂದು ಟಿಬೆಟ್‌ನ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ತಾರಾನಾಥ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕಲಿಂಗವು ಇವನ ವಶದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ.

5.2 ತಕ್ಷಶಿಲೆಯ ದಂಗೆ ಮತ್ತು ಅಶೋಕನ ನಿಯೋಜನೆ

ಬಿಂದುಸಾರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ **ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ (Taxila)** ಪ್ರಜೆಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ದುರಾಡಳಿತದ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ರಾಜ್ಯಪಾಲನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ಮಗ **ಅಶೋಕನನ್ನು** ಬಿಂದುಸಾರನು ತಕ್ಷಶಿಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ ಆ ದಂಗೆಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದನು.

5.3 ವಿದೇಶಿ ಸಂಬಂಧಗಳು (Foreign Relations)

ಬಿಂದುಸಾರನು ಸಿರಿಯಾ ಮತ್ತು ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಗ್ರೀಕ್ ದೊರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ವಿದೇಶಿ ರಾಜ	ರಾಯಭಾರಿ (Ambassador)	ಪರೀಕ್ಷಾ ವಿಶೇಷತೆ
ಸಿರಿಯಾದ ಆಂಟಿಯೋಕಸ್ I	ಡೈಮಾಕಸ್ (Deimachus)	ಬಿಂದುಸಾರನು ಈ ರಾಜನಿಗೆ ಒಣ ಅಂಜೂರ (Figs), ಸಿಹಿ ಮದ್ಯ (Sweet wine) ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ **ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು (Sophist)** ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದನು.
ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಟಾಲೆಮಿ ಫಿಲಡೆಲ್ಫಸ್	ಡಯೋನಿಸಿಯಸ್ (Dionysius)	ಈತನು ಬಿಂದುಸಾರ ಅಥವಾ ಅಶೋಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಆಜೀವಿಕ ಪಂಥ (Ajivika Sect)

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು, ಅಶೋಕನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೆ, ಬಿಂದುಸಾರನು **'ಆಜೀವಿಕ' (Ajivika)** ಪಂಥದ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆಜೀವಿಕ ಪಂಥವನ್ನು **ಮಕ್ಕಲಿ ಗೋಸಾಲ** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವರು ವಿಧಿ ಅಥವಾ ಕರ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಮೇಲೆ (Fatalism/Determinism - ಆಗುವುದೆಲ್ಲ ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆ) ಅತಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು.

SKY DIGITAL CYBER

ಅಶೋಕ & ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 268-232)

6.1 ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ (Accession)

ಬಿಂದುಸಾರನ ಮರಣದ ನಂತರ, ಆತನ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಂತರಿಕ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಸಿಂಹಳದ (ಶ್ರೀಲಂಕಾ) ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಾದ ದೀಪವಂಶ ಮತ್ತು ಮಹಾವಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಅಶೋಕನು ತನ್ನ 99 ಸಹೋದರರನ್ನು ಕೊಂದು **ಕ್ರಿ.ಪೂ. 268 ರಲ್ಲಿ (4 ವರ್ಷಗಳ ವಿಳಂಬದ ನಂತರ)** ಪಟ್ಟಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಆತನನ್ನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಬಿಂಬಿಸಲು 'ಚಂಡಾಶೋಕ' ಎಂದು ಕರೆದಿವೆ.

6.2 ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 261)

ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ 8ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 261) ಅಶೋಕನು **ಕಲಿಂಗದ (ಇಂದಿನ ಒಡಿಶಾ)** ಮೇಲೆ ದಂಡೆತ್ತಿ ಹೋದನು. ಕಲಿಂಗವು ವಾಣಿಜ್ಯಿಕವಾಗಿ (ಕರಾವಳಿ ವ್ಯಾಪಾರ) ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಹಳ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧವು ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರವಾಗಿತ್ತು.

- **ಯುದ್ಧದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ:** ಅಶೋಕನ **13ನೇ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಲಾಶಾಸನವು (13th Major Rock Edict)** ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.
- ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ 1 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟರು, 1.5 ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಸೆರೆವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದರು.
- **ಪರಿವರ್ತನೆ:** ರಕ್ತಪಾತ ಮತ್ತು ಜನರ ಆಕ್ರಂದನವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಶೋಕನ ಮನಸ್ಸು ಕರಗಿತು. ಅವನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಯುದ್ಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವ (Bherighosha to Dhammaghosha) ಅಭೂತಪೂರ್ವ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಗೆದ್ದ ನಂತರ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಸಾಮ್ರಾಟ ಅಶೋಕ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕಾರ

ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಅಶೋಕನು **ಉಪಗುಪ್ತ (Upagupta)** ಎಂಬ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. **'ಭಾಬ್ರು ಶಾಸನ' (Bhabru Edict)** ಅಶೋಕನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಂಬಿದ್ದನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಷ್ಟ ಪುರಾವೆ ನೀಡುತ್ತದೆ (ಬುದ್ಧ, ಧಮ್ಮ, ಸಂಘಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಇದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ).

SKY DIGITAL CYBER

ಅಶೋಕನ ಧಮ್ಮ (Ashoka's Dhamma)

7.1 ಧಮ್ಮ ಎಂದರೇನು?

'ಧಮ್ಮ' (Dhamma) ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ಧರ್ಮ' (Dharma) ಪದದ ಪ್ರಾಕೃತ ರೂಪ. ಅಶೋಕನ ಧಮ್ಮವು **ಯಾವುದೇ ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ (Not a new religion)**; ಅದು ಪ್ರಜೆಗಳ ನೈತಿಕ ಉನ್ನತಿಗಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾದ ಒಂದು **ನೈತಿಕ ಸಂಹಿತೆ (Code of Conduct)**. ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಉತ್ತಮ ಅಂಶಗಳ ಸಾರವಾಗಿತ್ತು.

7.2 ಧಮ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ವಗಳು

1. ಅಹಿಂಸೆ (Ahimsa)
ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದನು (1ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ). ರಾಜನ ಅಡುಗೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಂಸಾಹಾರವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದನು.

2. ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಗೌರವ
ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯರಾಗಿರುವುದು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಶ್ರಮಣರಿಗೆ ಗೌರವ ನೀಡುವುದು ಧಮ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು.

3. ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ
ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ (Tolerance) ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಎಂದು ಸಾರಿದನು. ಇತರರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಟೀಕಿಸಬಾರದು (12ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ).

4. ಸೇವಕರಿಗೆ ಕರುಣೆ
ದಾಸರು, ಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಕೈದಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕರುಣೆ ಮತ್ತು ಮಮತೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಬೋಧಿಸಿದನು.

7.3 ಧಮ್ಮ ಮಹಾಮಾತ್ರರು (Dhamma Mahamatras)

ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ 14ನೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನು ಧಮ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಜನರ ನೈತಿಕ ಜೀವನದ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಗಾಗಿ **'ಧಮ್ಮ ಮಹಾಮಾತ್ರರು'** ಎಂಬ ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪಡೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಇವರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ಸಂಚರಿಸಿ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಧಮ್ಮ vs ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ

ಗೊಂದಲ: ಅಶೋಕನ 'ಧಮ್ಮ' ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರವೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಇಲ್ಲ! ಅಶೋಕ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮೀಯನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಿದ 'ಧಮ್ಮ'ವು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಧಮ್ಮದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗ, ನಾಲ್ಕು ಆರ್ಯ ಸತ್ಯಗಳು ಅಥವಾ ನಿರ್ವಾಣದ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ. ಅದು ಕೇವಲ **ಮಾನವೀಯ ಮೌಲ್ಯಗಳ (Humanistic values)** ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಧರ್ಮ ಪ್ರಚಾರಕರ ರವಾನೆ

ಅಶೋಕನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭಾರತದ ಗಡಿಯಾಚೆಗೂ ಹರಡಿದನು. ಸಿಂಹಳಕ್ಕೆ (ಶ್ರೀಲಂಕಾ) ತನ್ನ ಮಗ **ಮಹೇಂದ್ರ** ಮತ್ತು ಮಗಳು **ಸಂಘಮಿತ್ರೆಯನ್ನು** ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷದ ಟೊಂಗೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳು (Edicts of Ashoka)

8.1 ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿ (Language and Scripts)

ಅಶೋಕನನ್ನು **'ಭಾರತದ ಶಾಸನಗಳ ಪಿತಾಮಹ'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಕಲ್ಲುಬಂಡೆ ಮತ್ತು ಸ್ತಂಭಗಳ ಮೇಲೆ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದನು. 1837 ರಲ್ಲಿ **ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ (James Prinsep)** ಈ ಶಾಸನಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಓದಿದನು.

- **ಭಾಷೆ:** ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಭಾಷೆಯಾದ **ಪ್ರಾಕೃತದಲ್ಲಿವೆ**.
- **ಲಿಪಿಗಳು:** ಭಾರತದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ **ಬ್ರಾಹ್ಮೀ (Brahmi)**, ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ (ಪಾಕಿಸ್ತಾನ) **ಖರೋಷ್ಠಿ (Kharoshthi)**, ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಲ್ಲಿ **ಅರಾಮಿಕ್ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ್** (ದ್ವಿಭಾಷಾ ಶಾಸನ - ಕಂದಹಾರ್) ಲಿಪಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗಿದೆ.

8.2 ಪ್ರಮುಖ ಶಿಲಾಶಾಸನಗಳು (14 Major Rock Edicts)

ಶಾಸನದ ಸಂಖ್ಯೆ	ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯ / ಸಂದೇಶ
1ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ	ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಿದೆ (Ban on animal sacrifice).
2ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ	ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜ್ಯಗಳ (ಚೋಳ, ಪಾಂಡ್ಯ, ಸತ್ಯಪುತ್ರ, ಕೇರಳಪುತ್ರ) ಉಲ್ಲೇಖ.
12ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ	ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ (Religious tolerance) - ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಮನವಿ.
13ನೇ ಶಿಲಾಶಾಸನ	ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಶಾಸನ. **ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ಭೀಕರತೆ** ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ್ ರಾಜರ (ಆಂಟಿಯೋಕಸ್) ಉಲ್ಲೇಖ ಹೊಂದಿದೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: 'ಅಶೋಕ' ಹೆಸರಿನ ಉಲ್ಲೇಖ

ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನನ್ನು **'ದೇವಾನಾಂಪ್ರಿಯ ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿ' (ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು)** ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಅವನ ನಿಜವಾದ **'ಅಶೋಕ'** ಎಂಬ ಹೆಸರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದು ಕೇವಲ 4 ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ:

1. ಮಸ್ಕಿ (ರಾಯಚೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ) - ಅಶೋಕನ ಹೆಸರನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ಶಾಸನ (1915).
2. ಗುರ್ಜರ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ), 3. ನಿಟ್ಟೂರು (ಬಳ್ಳಾರಿ), 4. ಉದೇಗೋಳಂ (ಬಳ್ಳಾರಿ).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಲುಂಬಿನಿ (ರುಮ್ಮಿಂದೈ) ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ

ಅಶೋಕನು ಬುದ್ಧನ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಲುಂಬಿನಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ, ಆ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು 1/6 ರಿಂದ 1/8 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಸಿದನು. ಇದು ಮೌರ್ಯರ **ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ (Taxation)** ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಏಕೈಕ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.

SKY DIGITAL

ಮೌರ್ಯರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

9.1 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಭೂಕಂದಾಯ (Agriculture & Revenue)

ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯ ಆದಾಯ ಕೃಷಿ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. **'ಭಾಗ' (Bhaga)** ಎಂದರೆ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪನ್ನದ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 1/6). **'ಸೀತಾ' (Sita)** ಎಂದರೆ ರಾಜನ ಒಡೆತನದ (Crown land) ಭೂಮಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆದಾಯ. ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗುಜರಾತ್‌ನ ಗಿರ್ನಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು **ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಯನ್ನು (Sudarshana Lake)** ನಿರ್ಮಿಸಿದನು (ಪುಷ್ಯಗುಪ್ತ ಇದರ ನಿರ್ವಾಹಕ).

9.2 ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳು (Trade & Coinage)

ರಾಯಲ್ ಹೆದ್ದಾರಿ (Royal Highway)

ವಾಯವ್ಯದ ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಿಂದ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ಮೂಲಕ ಬಂಗಾಳದ ತಾಮ್ರಲಿಪ್ತಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ಬೃಹತ್ ಹೆದ್ದಾರಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು (ಇದೇ ಮುಂದಿನ ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಟ್ರಂಕ್ ರಸ್ತೆ).

ಮೌರ್ಯರ ನಾಣ್ಯಗಳು

ಮೌರ್ಯರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ **ಪಂಚ್-ಮಾರ್ಕ್ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು** ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದರು. ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು **'ಪಣ' (Pana)** ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು 'ಮಾಷಕ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

9.3 ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್‌ನ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಾಜದ 7 ವರ್ಗಗಳು

ಗ್ರೀಕ್ ರಾಯಭಾರಿ ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್ 'ಇಂಡಿಕಾ' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಜನರ ವೃತ್ತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸಮಾಜವನ್ನು **7 ವರ್ಗಗಳಾಗಿ (7 Classes)** ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. (ಇದು ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದೇಪದೇ ಕೇಳಲಾಗುವ ಪ್ರಶ್ನೆ).

ಕ್ರಮ	ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್‌ನ ವರ್ಗೀಕರಣ	ವಿವರಣೆ / ವಾಸ್ತವತೆ
1	**ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು (Philosophers)**	ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಶ್ರಮಣರು. ಇವರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದರೂ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವಾನ್ವಿತರು.
2	**ರೈತರು (Farmers)**	ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ವರ್ಗ.
3	**ಪಶುಪಾಲಕರು (Herdsmen)**	ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೇಟೆಗಾರರು ಮತ್ತು ದನಗಾಹಿಗಳು.
4	**ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು (Artisans)**	ಕಲೆ, ಕರಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರು.
5	**ಸೈನಿಕರು (Soldiers)**	ರೈತರ ನಂತರದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ವರ್ಗ. ರಾಜ್ಯದಿಂದ ವೇತನ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.
6	**ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು (Overseers)**	ರಾಜನ ಗೂಢಚಾರರು (Spies) ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.
7	**ಸಲಹೆಗಾರರು (Councillors)**	ರಾಜನಿಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುವ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಗುಲಾಮಗಿರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

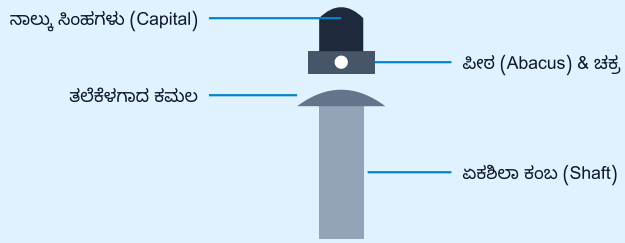
ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್ **"ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿ (Slavery) ಇರಲಿಲ್ಲ"** ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ 9 ಬಗೆಯ ದಾಸರ (Slaves) ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಗ್ರೀಸ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದಂತಹ ಕ್ರೂರ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್ ಹಾಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೌರ್ಯರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

10.1 ಆಸ್ಥಾನ ಕಲೆ (Court Art) - ಅಶೋಕನ ಸ್ತಂಭಗಳು

ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಕಲಾಕೃತಿಗಳೆಂದರೆ ಅಶೋಕನ ಶಿಲಾಸ್ತಂಭಗಳು (Ashokan Pillars). ಇವುಗಳನ್ನು **ಚುನಾರ್‌ನ ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲಿನಿಂದ (Chunar Sandstone)** ಒಂದೇ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ (Monolithic) ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳ ಮೇಲ್ಮೈ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು (Mauryan Polish) ಹೊಂದಿವೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಸಾರನಾಥದ ಸಿಂಹ ಬೋದಿಗೆ (Lion Capital) ವಿನ್ಯಾಸ - ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಲಾಂಛನ

10.2 ಸ್ತೂಪಗಳು ಮತ್ತು ಗುಹೆಗಳು

ಸಾಂಚಿ ಸ್ತೂಪ (Sanchi Stupa)

ಅಶೋಕನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ 84,000 ಸ್ತೂಪಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನೆಂದು ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ **ಸಾಂಚಿ ಸ್ತೂಪವು** ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇವು ಇಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ ಅರ್ಧಗೋಳಾಕಾರದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು.

ಬರಾಬರ್ ಗುಹೆಗಳು (Barabar Caves)

ಬಿಹಾರದ ಬರಾಬರ್ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಕೊರೆದು ಗುಹೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು (ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಕೃತಕ ಗುಹೆಗಳು). ಅಶೋಕನು ಇವುಗಳನ್ನು **ಆಜೀವಿಕ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ (Ajivikas)** ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದನು.

10.3 ಜನಪ್ರಿಯ ಕಲೆ (Popular Art)

ರಾಜಾಶ್ರಯವಿಲ್ಲದೆ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ರೂಪಿಸಿದ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ **ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಿಣಿಯರ (Yaksha & Yakshini)** ಕಲ್ಲಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. ಪಾಟ್ನಾದ **ದೀದಾರ್‌ಗಂಜ್‌ನಲ್ಲಿ** ದೊರೆತ 'ಚಾಮರಧಾರಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ' (Chauri-bearer) ಮೂರ್ತಿಯು ಮೌರ್ಯರ ಕಲೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಹೊಳಪಿಗೆ (Polish) ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಮರದಿಂದ ಕಲ್ಲಿನತ್ತ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ

ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ, **ಮರ (Wood) ಮತ್ತು ಮಣ್ಣಿನ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಯುಗದಿಂದ, ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕಲ್ಲಿನ (Stone) ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ** ಬದಲಾದದ್ದು. ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ಅರಮನೆಯು ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅದು ನಾಶವಾಯಿತು, ಆದರೆ ಅಶೋಕನ ಕಲ್ಲಿನ ಸ್ತಂಭಗಳು ಇಂದಿಗೂ ನಿಂತಿವೆ.

ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ

11.1 ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮ ದೊರೆ

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 232 ರಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬೃಹತ್ ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಎಂದು ಇಬ್ಭಾಗವಾಯಿತು. ದಶರಥ, ಸಂಪ್ರತಿ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಬಲ ದೊರೆಗಳು ಆಳಿದರು. ಮೌರ್ಯ ವಂಶದ ಅಂತಿಮ ದೊರೆಯಾದ **ಬೃಹದ್ರಥನನ್ನು (Brihadratha)** ಅವನದೇ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸೇನಾನಿ **ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗನು** ಕ್ರಿ.ಪೂ. 185 ರಲ್ಲಿ ಹತ್ಯೆಗೈದು, ಮೌರ್ಯರ ಅಂತ್ಯ ಹಾಡಿದನು.

11.2 ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ವಿವಿಧ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

ಇಷ್ಟೊಂದು ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಕೇವಲ 50 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿದುಬೀಳಲು ಅನೇಕ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ವಾದ	ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳ ವಿವರಣೆ
ಹರಪ್ರಸಾದ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ (H.P. Shastri)	**ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ:** ಅಶೋಕನು ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ್ದು ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು (ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದ).
ಹೇಮಚಂದ್ರ ರಾಯಚೌಧರಿ	**ಅಶೋಕನ ಶಾಂತಿವಾದ (Pacifist Policy):** ಕಲಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಅಹಿಂಸಾ ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಸೈನ್ಯವು ದುರ್ಬಲವಾಗಿ ಗ್ರೀಕರ ದಾಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಯಿತು.
ಡಿ.ಡಿ. ಕೋಸಾಂಬಿ	**ಆರ್ಥಿಕ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು (Financial Crisis):** ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಪಾರ ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳಿಂದಾಗಿ ಬೊಕ್ಕಸ ಬರಿದಾಯಿತು. ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಬೆರಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.
ರೊಮಿಲಾ ಥಾಪರ್	**ಅತ್ಯಂತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ:** ಅಶೋಕನ ನಂತರ ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕರಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕುಸಿಯಿತು. ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದವು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಅಶೋಕನ ಶಾಂತಿವಾದ

ಗೊಂದಲ: ಅಶೋಕನು ಸೇನೆಯನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ್ದನೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲ! ಅಶೋಕನು ಕೇವಲ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಯುದ್ಧಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನಷ್ಟೇ ಹೊರತು, ತನ್ನ **ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಲಿಲ್ಲ** ಅಥವಾ ಕಲಿಂಗವನ್ನು ಮರಳಿ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆಂತರಿಕ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದನು ಎಂದು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೇ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಅಶೋಕನ ಶಾಂತಿವಾದವೇ ಪತನಕ್ಕೆ ಏಕೈಕ ಕಾರಣ ಎನ್ನುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಶುಂಗರು ಮತ್ತು ಕಣ್ವರು

12.1 ಶುಂಗ ವಂಶ (Shunga Dynasty : ಕ್ರಿ.ಪೂ. 185 - 73)

ಮೌರ್ಯರ ನಂತರ ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ ಮೊದಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನವಿದು. ಇದರ ಸ್ಥಾಪಕ **ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗ** (Pushyamitra Shunga). ಇವನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳು (ದಿವ್ಯಾವದಾನ) ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಇವನು ಎರಡು **ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು** ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸಿದನು. ಇವನ ಯಾಗದ ಪುರೋಹಿತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ **ಪತಂಜಲಿ** (Patanjali - **ಮಹಾಭಾಷ್ಯದ ಕರ್ತೃ**).

ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ (Agnimitra)

ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರನ ಮಗ. ಇವನು ಕಾಳಿದಾಸನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕ **'ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರಂ'** (Malavikagnimitram) ದ ನಾಯಕ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿದರ್ಭದ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ) ಮೇಲೆ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಲಾಯಿತು.

ಶುಂಗರ ಕಲೆ

ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಬೌದ್ಧ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಶುಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಭಾರ್ಹುತ್ ಸ್ತೂಪ** (Bharhut Stupa) ಮತ್ತು ಸಾಂಚಿ ಸ್ತೂಪದ ಸುತ್ತಲಿನ ಸುಂದರವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ರೇಲಿಂಗ್‌ಗಳು (ತೋರಣಗಳು) ನಿರ್ಮಾಣವಾದವು.

12.2 ಕಣ್ವ ವಂಶ (Kanva Dynasty : ಕ್ರಿ.ಪೂ. 73 - 28)

ಶುಂಗ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ದೊರೆ ದೇವಭೂತಿಯನ್ನು ಅವನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ **ವಾಸುದೇವ ಕಣ್ವನು** (Vasudeva Kanva) ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿ ಕಣ್ವ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನವಾಗಿತ್ತು.

- ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕೇವಲ 45 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (ನಾಲ್ಕು ದೊರೆಗಳು) ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು.
- ಕಣ್ವ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ದೊರೆ ಸುಶರ್ಮನ್‌ನನ್ನು ದಕ್ಷಿಣದ **ಸಾತವಾಹನ ವಂಶದ ರಾಜ ಸಿಮುಖನು** ಸೋಲಿಸಿ, ಮಗಧದ ಮೇಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಾಧಿಸಿದನು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಗರುಡ ಸ್ತಂಭ (Heliodorus Pillar)

ಶುಂಗರ ದೊರೆ ಭಾಗಭದ್ರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಗ್ರೀಕ್ ರಾಯಭಾರಿ **ಹೆಲಿಯೋಡೋರಸ್** (Heliodorus) ಎಂಬುವನು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ **ವಿದಿಶಾ (ಬೆಸ್‌ನಗರ)** ದಲ್ಲಿ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ (ವಾಸುದೇವ) ಗೌರವಾರ್ಥ **'ಗರುಡ ಸ್ತಂಭ'ವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು ವಿದೇಶಿಯರೊಬ್ಬರು ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ (ಭಾಗವತ ಪಂಥ) ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಪುರಾವೆಯಾಗಿದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕರು ಮತ್ತು ಶಕರು

13.1 ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕರು (ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯನ್ ಗ್ರೀಕರು)

ಮೌರ್ಯರ ಪತನದ ನಂತರ ವಾಯವ್ಯ ಗಡಿಯ ರಕ್ಷಣೆ ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು. ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಬ್ಯಾಕ್ಟ್ರಿಯಾದಿಂದ ಗ್ರೀಕರು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. **ಮಿನಾಂಡರ್ (Menander)** ಇವರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ.

ಮಿಲಿಂದಪನ್ಹಾ (Milindapanha)

ಮಿನಾಂಡರ್‌ನನ್ನು ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಮಿಲಿಂದ' ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ **ನಾಗಸೇನ** ಮತ್ತು ಮಿನಾಂಡರ್‌ನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ತಾತ್ವಿಕ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳೇ **'ಮಿಲಿಂದಪನ್ಹಾ' (ಮಿಲಿಂದನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)** ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪಾಲಿ ಗ್ರಂಥ.

ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಇತಿಹಾಸ

ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು (Gold coins)** ಮುದ್ರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಜರ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು ಹೆಸರನ್ನು ಮುದ್ರಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಇವರೇ ತಂದರು.

13.2 ಶಕರು (The Shakas / Scythians)

ಗ್ರೀಕರ ನಂತರ ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ವಲಸೆ ಬಂದ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗವೇ 'ಶಕರು'. ಇವರು ಗ್ರೀಕರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು (ಗುಜರಾತ್, ಮಾಳ್ವಾ) ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರಲ್ಲಿ 5 ಶಾಖೆಗಳಿದ್ದವು; ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ಶಾಖೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಒಂದನೇ ರುದ್ರದಾಮನ್ (Rudradaman I)

ಶಕರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ **ರುದ್ರದಾಮನ್** (ಕ್ರಿ.ಶ. 130-150). ಇವನು ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ ಕಟ್ಟಿದ್ದ **ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ** ಮಾಡಿದನು. ಇವನು ಹೊರಡಿಸಿದ **ಜುನಾಗಢ್ ಶಾಸನವು (Junagadh Inscription)** ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ (Chaste Sanskrit)** ರಚಿತವಾದ ಮೊದಲ ಉದ್ದನೆಯ ಶಾಸನವಾಗಿದೆ.

ವಿದೇಶಿ ವಂಶ	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕರು	ಮಿನಾಂಡರ್	ಮೊದಲ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಹೆಲೆನಿಸ್ಟಿಕ್ (ಗಾಂಧಾರ) ಕಲೆಯ ಉಗಮ.
ಶಕರು (Scythians)	ರುದ್ರದಾಮನ್	ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನ (ಜುನಾಗಢ್), ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆಯ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 58) ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಇವರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯವೇ ಕಾರಣ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಪಾರ್ಥಿಯನ್ನರು ಮತ್ತು ಕುಷಾಣರು

14.1 ಪಾರ್ಥಿಯನ್ನರು (Indo-Parthians)

ಇವರು ಇರಾನ್ (ಪರ್ಷಿಯಾ) ಮೂಲದವರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ಗೊಂಡೋಫರ್ನಿಸ್ (Gondophernes)**. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಸೇಂಟ್ ಥಾಮಸ್ (St. Thomas)** ಎಂಬ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ (ಚೆನ್ನೈ ಬಳಿ ಮೈಲಾಪುರ) ಬಂದಿದ್ದನು ಎಂಬುದು ಇವರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಯಾಗಿದೆ.

14.2 ಕುಷಾಣರು (The Kushanas)

ಮೌರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಿದೇಶಿಯರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲರು ಕುಷಾಣರು. ಇವರು ಚೀನಾದ ಗಡಿಯಲ್ಲಿದ್ದ 'ಯು-ಚಿ' (Yuezhi) ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟಿನ ಒಂದು ಶಾಖೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಮೊದಲ ದೊರೆ **ಕುಜಲ ಕಡ್ಫಿಸಿಸ್**. ನಂತರ ಬಂದ **ವಿಮಾ ಕಡ್ಫಿಸಿಸ್** ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು. ಇವನು ಶಿವನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು.

14.3 ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಕನಿಷ್ಕ (Kanishka)

ಕುಷಾಣರ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ ಕನಿಷ್ಕ. ಇವನ ರಾಜಧಾನಿ **ಪುರುಷಪುರ (ಇಂದಿನ ಪೆಶಾವರ್)**. ಇವನು ಚೀನಾದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ವಿಜಯ ಸಾಧಿಸಿದನು. ಕನಿಷ್ಕನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮಹಾನ್ ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇವನನ್ನು **'ಎರಡನೇ ಅಶೋಕ' (Second Ashoka)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶಕ ವರ್ಷದ ಆರಂಭ (Saka Era)

ಕನಿಷ್ಕನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ವರ್ಷ **ಕ್ರಿ.ಶ. 78**. ಈ ವರ್ಷದಿಂದಲೇ **'ಶಕ ವರ್ಷ' (Saka Era)** ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಂದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಇದೇ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪಂಚಾಂಗವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದೆ.

ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರ್ಗ (Silk Route)

ಚೀನಾದಿಂದ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಸಿಲ್ಕ್ ರೂಟ್' ಕನಿಷ್ಕನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಕುಷಾಣರ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಅಪಾರವಾಗಿ ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಚೀನಾಕ್ಕೆ ಹರಡಲು ದಾರಿಯಾಯಿತು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: 4ನೇ ಬೌದ್ಧ ಮಹಾಸಭೆ

ಕನಿಷ್ಕನು ಕಾಶ್ಮೀರದ **ಕುಂಡಲವನದಲ್ಲಿ 4ನೇ ಬೌದ್ಧ ಮಹಾಸಭೆಯನ್ನು** ಆಯೋಜಿಸಿದನು (ವಸುಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಘೋಷರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ). ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ **ಹೀನಯಾನ** ಮತ್ತು **ಮಹಾಯಾನ** (ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆ ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಪಂಥ) ಎಂದು ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು. ಕನಿಷ್ಕನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಘೋಷ (ಬುದ್ಧಚರಿತ), ನಾಗಾರ್ಜುನ (ಶೂನ್ಯವಾದ) ಮತ್ತು ಚರಕ (ಆಯುರ್ವೇದ) ಮುಂತಾದ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದರು.

ಕುಷಾಣರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

15.1 ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು

ಮೌರ್ಯೋತ್ತರ ಕಾಲದ, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕುಷಾಣರ ಕಾಲದ (ಮಹಾಯಾನ ಪಂಥ) ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯೆಂದರೆ **ಬುದ್ಧನ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಕೆತ್ತನೆ ಮತ್ತು ಪೂಜೆ** ಆರಂಭವಾದದ್ದು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕಲಾಶಾಲೆಗಳು (Schools of Art) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡವು: 1. ಗಾಂಧಾರ ಕಲೆ, 2. ಮಥುರಾ ಕಲೆ.

15.2 ಕಲಾಶೈಲಿಗಳ ತೌಲನಿಕ ಅಧ್ಯಯನ (Comparison Table)

ಲಕ್ಷಣಗಳು	ಗಾಂಧಾರ ಕಲೆ (Gandhara Art)	ಮಥುರಾ ಕಲೆ (Mathura Art)
ಮೂಲ / ಪ್ರಭಾವ	**ಗ್ರೀಕ್-ರೋಮನ್ ಪ್ರಭಾವ** (ಇದನ್ನು ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕ್ ಅಥವಾ ಗ್ರೀಕೋ-ಬುದ್ಧಿಸ್ಟ್ ಕಲೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ).	ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ **ದೇಶೀಯ (Indigenous)** ಕಲೆ. ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವವಿಲ್ಲ.
ಬಳಸಿದ ಕಲ್ಲು	ನೀಲಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಮರಳುಗಲ್ಲು (Bluish-grey sandstone) ಮತ್ತು ಗಾರೆ.	ಚುಕ್ಕೆಗಳಿರುವ **ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲು** (Spotted Red Sandstone).
ಧಾರ್ಮಿಕ ವಸ್ತು	ಕೇವಲ **ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ** (ಬುದ್ಧ ಮತ್ತು ಬೋಧಿಸತ್ವ) ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು.	ಬೌದ್ಧ, **ಜೈನ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ** (ಶಿವ, ವಿಷ್ಣು) ಮೂರು ಧರ್ಮಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಕೆತ್ತನೆ.
ಬುದ್ಧನ ಚಿತ್ರಣ	ಗ್ರೀಕ್ ದೇವರು **'ಅಪೊಲೊ'ನಂತೆ** ಬುದ್ಧನ ಚಿತ್ರಣ. ಗುಂಗುರು ಕೂದಲು, ಮೀಸೆ, ಪಾರದರ್ಶಕ ಬಟ್ಟೆ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಭಂಗಿ.	ಹಸನ್ಮುಖಿ ಬುದ್ಧ, ದಷ್ಟಪುಷ್ಟವಾದ ದೇಹ, ಬೋಳಾದ ತಲೆ, ಭೌತಿಕ (ದೈಹಿಕ) ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಆದ್ಯತೆ.

15.3 ಅಮರಾವತಿ ಕಲಾಶಾಲೆ (Amravati Art)

ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಸಾತವಾಹನರು ಮತ್ತು ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಗಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ) ಬೆಳೆದ ಕಲೆ. ಇವರು **ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಯನ್ನು** (White Marble) ಬಳಸಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿಡಿ ಮೂರ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ **ಸಮೂಹ ಶಿಲ್ಪಗಳಿಗೆ** (Narrative art) ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಯಿತು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಕನಿಷ್ಕನ ಪ್ರತಿಮೆ

ಮಥುರಾದ ಉತ್ಖನನದಲ್ಲಿ ಕುಷಾಣರ ದೊರೆ **ಕನಿಷ್ಕನ ತಲೆಯಿಲ್ಲದ ಬೃಹತ್ ಪ್ರತಿಮೆಯೊಂದು (Headless statue of Kanishka)** ದೊರೆತಿದೆ. ಉದ್ದನೆಯ ಕೋಟು ಮತ್ತು ಭಾರವಾದ ಬೂಟುಗಳನ್ನು (Boots) ಧರಿಸಿರುವ ಈ ಶಿಲ್ಪವು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಉಡುಗೆಯನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಸಾತವಾಹನರ ಉದಯ

16.1 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಶೋಧಕರು

ಮೌರ್ಯರ ಪತನದ ನಂತರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ದಖನ್) ತಲೆಎತ್ತಿದ ಮೊದಲ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ **ಸಾತವಾಹನರದು (Satavahanas)**. ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಇವರನ್ನು 'ಆಂಧ್ರರು' ಅಥವಾ 'ಆಂಧ್ರಭೃತ್ಯರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಇವರ ರಾಜಧಾನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಗೋದಾವರಿ ತೀರದ **ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ಇಂದಿನ ಪೈಠಾಣ್)** ಆಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಚಯ

1.1 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Historical Background)

ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಕುಷಾಣರ ಅವನತಿಯ ತರುವಾಯ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 3ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯ), ಉತ್ತರ ಭಾರತವು ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಪುನಃ ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತಂದ ಕೀರ್ತಿ **ಗುಪ್ತ ವಂಶಕ್ಕೆ (Gupta Dynasty)** ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ **"ಸುವರ್ಣಯುಗ" (Golden Age)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

1.2 ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರಗಳು (Historical Sources)

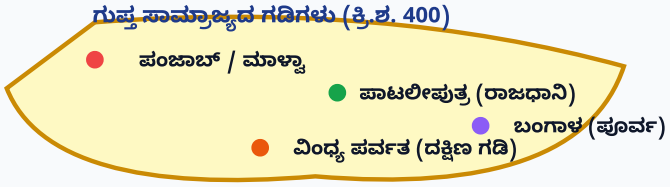
ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಧಾರಗಳು

- ವಿಶಾಖದತ್ತನ *ದೇವೀಚಂದ್ರಗುಪ್ತಂ*.
- ಕಾಳಿದಾಸನ ಕೃತಿಗಳು, ಕಾಮಂದಕನ *ನೀತಿ ಸಾರ*.
- ಚೀನೀ ಪ್ರವಾಸಿ **ಫಾಹಿಯಾನ್ (Fa-Hien)** ನ ಬರವಣಿಗೆಗಳು (ಫೋ-ಕ್ವೋ-ಕಿ).
- ವಾಯು ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ.

ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳು

- **ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ** (ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ).
- ಮೆಹ್ರೌಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ (ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ-II).
- ಭಿತಾರಿ ಮತ್ತು ಜುನಾಗಢ್ ಶಾಸನಗಳು (ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ).
- ಗುಪ್ತರ **ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು (ದಿನಾರ್)**.

1.3 ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತಾರ

⏱️ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಂಕಗಳು: ಗುಪ್ತ ರಾಜವಂಶದ ಕಾಲರೇಖೆ (Chronology)

- **ಕ್ರಿ.ಶ. 240 – 280:** ಶ್ರೀಗುಪ್ತ (ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 319 – 335:** ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ (ಗುಪ್ತ ಶಕೆಯ ಆರಂಭ).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 335 – 380:** ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ (ಭಾರತದ ನೆಪೋಲಿಯನ್).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 380 – 415:** ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 415 – 467:** ಕುಮಾರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ (ಹೂಣರ ದಾಳಿ).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 540 ರ ಸುಮಾರಿಗೆ:** ಕೊನೆಯ ದೊರೆ ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ. ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಂತ್ಯ.

ಶ್ರೀಗುಪ್ತ, ಘಟೋತ್ಕಚ & ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ

2.1 ಗುಪ್ತ ವಂಶದ ಉಗಮ ಮತ್ತು ಮೊದಲ ದೊರೆಗಳು

ಗುಪ್ತರ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ; ಕೆಲವರು ಇವರನ್ನು ವೈಶ್ಯರೆಂದೂ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರೆಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕುಷಾಣರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದರು. **ಶ್ರೀಗುಪ್ತನು (Shrigupta)** ಗುಪ್ತ ಮನೆತನದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ. ಇವನು ಮಗಧ ಅಥವಾ ಬಂಗಾಳದ ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನ ನಂತರ **ಘಟೋತ್ಕಚ (Ghatotkacha)** ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕೇವಲ **'ಮಹಾರಾಜ'** ಎಂಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬಿರುದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೊಂದಿದ್ದರು (ಇದು ಇವರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ).

2.2 ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ (Chandragupta I) - ಕ್ರಿ.ಶ. 319-335

ಗುಪ್ತ ವಂಶದ **ಪ್ರಥಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ** ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ. ಇವನು 'ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ' (King of Kings) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಇವನು ಮಗಧ, ಸಾಕೇತ (ಅಯೋಧ್ಯೆ) ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಗ (ಅಲಹಾಬಾದ್) ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವ ಸಾಧಿಸಿದನು.

ಲಿಚ್ಛವಿ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ನೇಪಾಳದ ಪ್ರಬಲ ಬುಡಕಟ್ಟು ಮನೆತನವಾದ **ಲಿಚ್ಛವಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕುಮಾರಾದೇವಿಯನ್ನು (Kumaradevi)** ವಿವಾಹವಾದನು. ಈ ವಿವಾಹದಿಂದ ಗುಪ್ತರಿಗೆ ಅಪಾರವಾದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ, ಸೇನಾಬಲ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನ್ನಣೆ ಲಭಿಸಿತು. ಲಿಚ್ಛವಿಗಳ ಬೆಂಬಲವೇ ಗುಪ್ತರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ರಾಜ-ರಾಣಿ ನಾಣ್ಯಗಳು

ವಿವಾಹದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು **ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು (Gold Coins)** ಮುದ್ರಿಸಿದನು. ಈ ನಾಣ್ಯಗಳ ಒಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಕುಮಾರಾದೇವಿಯ ಚಿತ್ರವಿದ್ದು, ಮತ್ತೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾ ದೇವಿಯ ಚಿತ್ರ ಮತ್ತು 'ಲಿಚ್ಛವಯಃ' ಎಂಬ ಅಕ್ಷರಗಳಿವೆ.

2.3 ಗುಪ್ತ ಶಕೆಯ ಆರಂಭ (Gupta Era)

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂಗತಿ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ
ಗುಪ್ತ ಶಕೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 319-320)	ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ **ಕ್ರಿ.ಶ. 319 ರಲ್ಲಿ 'ಗುಪ್ತ ಶಕೆ'ಯನ್ನು (Gupta Era)** ಆರಂಭಿಸಿದನು.
ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರ	ಈ ಶಕೆಯು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು 11ನೇ ಶತಮಾನದ ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ **ಅಲ್-ಬರೂನಿ (Al-Biruni)** ದೃಢಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. (ಶಕ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತ ವರ್ಷದ ನಡುವೆ 241 ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವಿದೆ).

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ vs ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ I

ಗೊಂದಲ: ಇಬ್ಬರ ಹೆಸರೂ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ವಂಶದವರೇ?

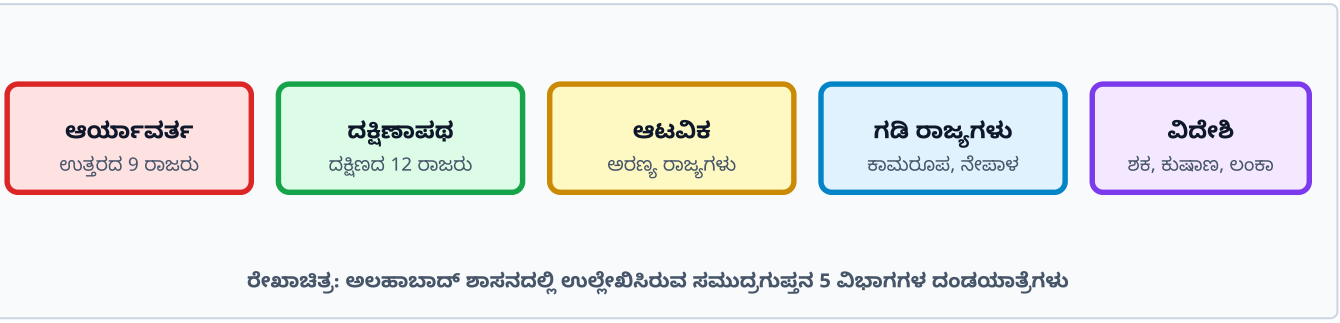
ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಇಲ್ಲ! ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 322 ರಲ್ಲಿ **ಮೌರ್ಯ ವಂಶವನ್ನು** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು (ಕೌಟಿಲ್ಯನ ಕಾಲ). ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಕ್ರಿ.ಶ. 319 ರಲ್ಲಿ **ಗುಪ್ತ ವಂಶದ** ಪ್ರಬಲ ದೊರೆಯಾದನು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಸುಮಾರು 600 ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರವಿದೆ!

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ (ಕ್ರಿ.ಶ. 335–380)

3.1 ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು

ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಮಗನಾದ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನು ಗುಪ್ತ ವಂಶದ **ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಪರಾಕ್ರಮಿ ದೊರೆ**. ಇವನು ಲಿಚ್ಛವಿ ರಾಜಕುಮಾರಿ ಕುಮಾರಾದೇವಿಯ ಮಗನಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ತನ್ನನ್ನು **'ಲಿಚ್ಛವಿ ದೌಹಿತ್ರ' (ಲಿಚ್ಛವಿಗಳ ಮೊಮ್ಮಗ)** ಎಂದು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಕರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇವನ ಅಪಾರ ಸೇನಾ ವಿಜಯಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರ **ವಿ.ಎ. ಸ್ಮಿತ್ (V.A. Smith)** ಇವನನ್ನು **"ಭಾರತದ ನೆಪೋಲಿಯನ್"** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಅಲಹಾಬಾದ್ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ 5 ವಿಭಾಗಗಳ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

3.2 ಆಡಳಿತ ನೀತಿ: ಗ್ರಹಣ-ಮೋಕ್ಷ-ಅನುಗ್ರಹ

ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ 9 ರಾಜರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅವರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು (Digvijaya). ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ (ಪಲ್ಲವರ ವಿಷ್ಣುಗೋಪ ಸೇರಿದಂತೆ) 12 ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೂ, ಅವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ನೀಡಿ ಅವರಿಂದ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ (Tribute) ಪಡೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಈ ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರವನ್ನು **'ಗ್ರಹಣ-ಮೋಕ್ಷ-ಅನುಗ್ರಹ'** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ

ಇದು ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಶಾಸನ. ಇದನ್ನು **ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (Prayaga Prashasti)** ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಆತನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ **ಹರಿಸೇನ (Harisena)**ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ 'ಚಂಪೂ' ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ (ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯದ ಮಿಶ್ರಣ) ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸಂಗೀತ ಪ್ರೇಮಿ ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳು

ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನು 'ಕವಿರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಇವನು ವೀಣೆ ನುಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ **ವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವ (Veena-playing type)** ಚಿತ್ರವಿದೆ. ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ ಮಾಡಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹೊರಡಿಸಿದನು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ಮೇಘವರ್ಮನ್

ಶ್ರೀಲಂಕಾದ (ಸಿಲೋನ್) ಬೌದ್ಧ ರಾಜ **ಮೇಘವರ್ಮನ್**, ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಬಿಹಾರದ ಬೋಧಗಯಾದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಳದ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮಠವನ್ನು (Monastery) ನಿರ್ಮಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಪಡೆದಿದ್ದನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ

4.1 ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಆಗಮನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 380 - 415)

ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗ **ರಾಮಗುಪ್ತ** ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ವಿಶಾಖದತ್ತನ *'ದೇವೀಚಂದ್ರಗುಪ್ತಂ'* ನಾಟಕದ ಪ್ರಕಾರ, ಶಕ ದೊರೆಯು ರಾಮಗುಪ್ತನ ಪತ್ನಿ ಧ್ರುವದೇವಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಹೇಡಿಯಾದ ರಾಮಗುಪ್ತ ಒಪ್ಪುತ್ತಾನೆ. ಇದರಿಂದ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದರ ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು, ಶಕ ದೊರೆಯನ್ನು ಕೊಂದು, ರಾಮಗುಪ್ತನನ್ನೂ ಹತ್ಯೆಮಾಡಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು. ಇವನು **'ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ' (ಸೂರ್ಯನಷ್ಟೇ ಪರಾಕ್ರಮಿ)** ಎಂಬ ಬಿರುದು ಧರಿಸಿದನು.

4.2 ಶಕರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯ ಮತ್ತು ಶಕಾರಿ (Shakari)

ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸೈನಿಕ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಮಾಳ್ವಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ **ಪಶ್ಚಿಮ ಕ್ಷತ್ರಪರನ್ನು (ಶಕರು) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಪಡಿಸಿದ್ದು**. ಶಕ ದೊರೆ 3ನೇ ರುದ್ರಸಿಂಹನನ್ನು ಕೊಂದು **'ಶಕಾರಿ' (ಶತ್ರು ಶಕ - Destroyer of Shakas)** ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದನು. ಈ ವಿಜಯದ ನಂತರ, ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರದ ಭರೂಚ್ (Broach) ಬಂದರು ದೊರೆತು, ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರದಿಂದ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಹರಿದುಬಂದಿತು.

ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಎರಡನೇ ರಾಜಧಾನಿ

ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ-II ನು ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ **ಉಜ್ಜಯಿನಿಯನ್ನು (Ujjain) ತನ್ನ ಎರಡನೇ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ** ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಉಜ್ಜಯಿನಿಯು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರದ ಮಹಾನ್ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು.

ಫಾಹಿಯಾನ್‌ನ ಆಗಮನ

ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ದರ್ಶಿಸಲು ಚೀನಾದಿಂದ **ಫಾಹಿಯಾನ್ (Fa-Hien)** ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 399-414). ತನ್ನ 'ಫೋ-ಕ್ವೋ-ಕಿ' ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತರ ಸುಭಿಕ್ಷ ಆಡಳಿತ, ಚಾಂಡಾಲರ ಸ್ಥಿತಿ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

4.3 ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ನವರತ್ನಗಳು (Navaratnas)

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಉಜ್ಜಯಿನಿ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಂಬತ್ತು ಮಂದಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು **'ನವರತ್ನಗಳು'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. (ಆದರೆ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಖಚಿತ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲ, ಇದೊಂದು ದಂತಕಥೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ).

ವಿದ್ವಾಂಸ	ಕ್ಷೇತ್ರ / ಸಾಧನೆ	ವಿದ್ವಾಂಸ	ಕ್ಷೇತ್ರ / ಸಾಧನೆ
ಕಾಳಿದಾಸ	ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ ಮತ್ತು ನಾಟಕಕಾರ	**ವರಾಹಮಿಹಿರ**	ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ (ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತೆ)
ಅಮರಸಿಂಹ	ನಿಘಂಟುಕಾರ (ಅಮರಕೋಶ)	**ಧನ್ವಂತರಿ**	ಆಯುರ್ವೇದ ವೈದ್ಯ (ಭಾರತೀಯ ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ)
ವರರುಚಿ	ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ (ಪ್ರಾಕೃತ)	**ಶಂಕು & ವೇತಾಲಭಟ್ಟ**	ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ ಮತ್ತು ಮಾಂತ್ರಿಕ

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಮೆಹ್ರೌಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ

ದೆಹಲಿಯ ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ಬಳಿ ಇರುವ **ಮೆಹ್ರೌಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ (Mehrauli Iron Pillar)** ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 'ಚಂದ್ರ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. 1600 ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೂ **ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯದ (Rustless)** ಇದರ ಲೋಹ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಇಂದಿಗೂ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಕುಮಾರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ

5.1 ಕುಮಾರಗುಪ್ತ I (ಕ್ರಿ.ಶ. 415 - 455)

ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಮಗನಾದ ಕುಮಾರಗುಪ್ತನು 'ಮಹೇಂದ್ರಾದಿತ್ಯ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಇವನ 40 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಬಹುಪಾಲು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿತ್ತು. ಆತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಗುಪ್ತರ ಆಡಳಿತ ಸುಭದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಕುಮಾರಗುಪ್ತನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ **ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು** (Nalanda University) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಬೌದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಆರಾಧನೆ

ಗುಪ್ತ ರಾಜರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಕುಮಾರಗುಪ್ತನು ಯುದ್ಧದ ದೇವತೆಯಾದ **ಕಾರ್ತಿಕೇಯ (ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ)** ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಆತನ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನವಿಲಿನ (Peacock) ಚಿತ್ರವಿದೆ.

5.2 ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ (ಕ್ರಿ.ಶ. 455 - 467) & ಹೂಣರ ದಾಳಿ

ಕುಮಾರಗುಪ್ತನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ವಾಯವ್ಯ ಗಡಿಯಿಂದ **ಹೂಣರು** (The Hunas - **ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಕ್ರೂರ ಅಲೆಮಾರಿ ಜನಾಂಗ**) ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದರು. ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನು ಅಪ್ರತಿಮ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಹೂಣರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆತನಿಗೆ **'ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ' ಮತ್ತು 'ಕ್ರವಾದಿತ್ಯ'** ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳಿದ್ದವು.

ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನ ಶಾಸನಗಳು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ವಿಷಯ
ಭಿತಾರಿ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ (Bhitari Pillar)	ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನು **ಹೂಣರನ್ನು** (Hunas) **ಸೋಲಿಸಿದ** ವೀರಾವೇಶದ ಕಥೆಯನ್ನು ಈ ಶಾಸನವು ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.
ಜುನಾಗಢ್ ಶಾಸನ (Junagadh)	ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನ ಗವರ್ನರ್ ಪರ್ಣದತ್ತನು, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನ ಕಾಲದ **ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಯ ಒಡೆದ ಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣ** (ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ) ಮಾಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಯ ಇತಿಹಾಸ

ಗುಜರಾತ್‌ನ ಗಿರ್ನಾರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ **ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಗೆ** (Sudarshana Lake) ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 4 ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರು (ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪದೇ ಪದೇ ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ):

1. **ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ:** ಕೆರೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ (ಪುಷ್ಯಗುಪ್ತ).
2. **ಅಶೋಕ:** ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ (ತುಶಾಷ್ಪ).
3. **ರುದ್ರದಾಮನ್ (ಶಕ ದೊರೆ):** ಮೊದಲ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ (ಸುವಿಶಾಖ).
4. **ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ:** ಎರಡನೇ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ (ಪರ್ಣದತ್ತ / ಚಕ್ರಪಾಲಿತ).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

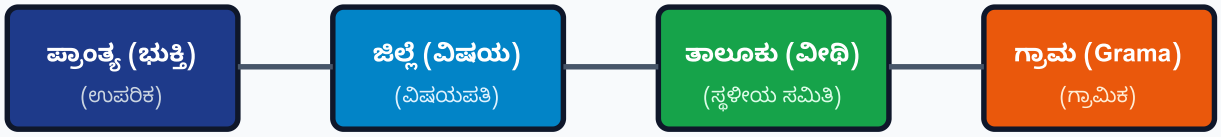
ಗುಪ್ತರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

6.1 ರಾಜ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಆಡಳಿತ

ಮೌರ್ಯರ ಅತ್ಯಂತ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ, ಗುಪ್ತರ ಆಡಳಿತವು **ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು (Decentralized)**. ರಾಜರು 'ಪರಮಭಟ್ಟಾರಕ', 'ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ' ಮತ್ತು 'ಪರಮೇಶ್ವರ' ದಂತಹ ಭಾರಿ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ತಮ್ಮನ್ನು ದೇವರ ಅಂಶ (Divine right) ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜನಿಗೆ ನೆರವಾಗಲು **ಮಂತ್ರಿ ಪರಿಷತ್** ಇತ್ತು.

6.2 ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ (Provincial Administration)

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇವುಗಳ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿಸಿ ಬರೆಯಲು ಕೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ:

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

6.3 ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಶಬ್ದಕೋಶ (Terminology Table)

ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆ	ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕರ್ತವ್ಯ / ಇಲಾಖೆ
ಸಂಧಿ-ವಿಗ್ರಹಿಕ	ವಿದೇಶಾಂಗ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ಸಚಿವ (Minister of Peace and War - ಹರಿಸೇನನು ಈ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು).
ಮಹಾದಂಡನಾಯಕ	ಸೈನ್ಯದ ಮಹಾದಂಡನಾಯಕ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ (Chief Justice / General).
ಕುಮಾರಾಮಾತ್ಯ	ಇಂದಿನ IAS ಅಧಿಕಾರಿಗಳಂತೆ, ಉನ್ನತ ಶ್ರೇಣಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು (High-ranking officials).
ಪುಸ್ತಪಾಲ	ಭೂಮಿಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾಗದ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಅಧಿಕಾರಿ (Record keeper).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಭೂದಾನ ಪದ್ಧತಿ (Land Grants)

ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು (ಅಗ್ರಹಾರಗಳು). ಈ ಭೂಮಿಗೆ ತೆರಿಗೆಯ ವಿನಾಯಿತಿ ಇತ್ತು. ಈ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಾಗಿ **ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Feudalism)** ಬೇರೂರಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರ ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು.

ಗುಪ್ತರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

7.1 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Taxation)

ಗುಪ್ತರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಕೃಷಿ. ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯ **1/6 ರಿಂದ 1/4 ರಷ್ಟು** ಭಾಗವನ್ನು ಕೃಷಿ ತೆರಿಗೆಯಾಗಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭೂಮಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣ: ಕೃಷಿ ಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಕ್ಷೇತ್ರ' (Kshetra), ವಾಸದ ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ವಾಸ್ತು' (Vastu) ಮತ್ತು ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು 'ಖಿಲ' (Khila) ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೆರಿಗೆಯ ಹೆಸರು	ತೆರಿಗೆಯ ಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ವಿವರಣೆ
ಭಾಗ (Bhaga)	ರೈತರು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ರಾಜನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾದ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಪಾಲು (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ 1/6).
ಭೋಗ (Bhoga)	ರಾಜನಿಗೆ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಉರುವಲು (ಸೌದೆ) ಮತ್ತು ಹೂವುಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕಾಣಿಕೆ.
ಉದ್ರಂಗ & ಉಪರಿಕ	ಶಾಶ್ವತ ರೈತರ ಮೇಲಿನ ಕಂದಾಯ (Udranga) ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ರೈತರ ಮೇಲಿನ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತೆರಿಗೆ (Uparikara).
ಹಿರಣ್ಯ (Hiranya)	ಧಾನ್ಯಗಳ ಬದಲಾಗಿ **ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳ (Cash)** ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪಾವತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ.

7.2 ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಣಿಗಳು (Guilds)

ಉಜ್ಜಯಿನಿ, ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ ಮತ್ತು ಭರೂಚ್ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು **'ಶ್ರೇಣಿ' (Guilds / Sreni)** ಎಂಬ ಸಂಘಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಶ್ರೇಣಿಗಳ ಕಾರ್ಯ

ಇವು ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು, ಠೇವಣಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಸಾಲ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಿಯಮಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು.

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ವಿಧಗಳು

ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರನ್ನು **ಶ್ರೇಷ್ಠಿ (Sreshthi)** ಎಂದೂ, ಊರಿಂದ ಊರಿಗೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾ (Caravan) ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವವರನ್ನು **ಸಾರ್ಥವಾಹ (Sarthavaha)** ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

7.3 ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (Social Life)

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ (Varna system) ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸದಾಗಿ **ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ (Untouchability)** ಸ್ಪಷ್ಟ ರೂಪ ತಾಳಿತು. ಚೀನೀ ಪ್ರವಾಸಿ ಫಾಹಿಯಾನ್ ಪ್ರಕಾರ, ಚಾಂಡಾಲರು ಊರಿನ ಹೊರಗೆ ವಾಸಿಸಬೇಕಿತ್ತು ಮತ್ತು ಊರೊಳಗೆ ಬರುವಾಗ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಬಡಿದು ಸದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರಬೇಕಿತ್ತು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೊದಲ ಶಾಸನ ಸಾಕ್ಷ್ಯ

ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಿತಿ ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯಿತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ **'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ' (Sati System)** ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಖಿತ ಪುರಾವೆ ನೀಡುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನವೆಂದರೆ, ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ **'ಏರಣ್ ಶಾಸನ' (Eran Inscription - ಕ್ರಿ.ಶ. 510)**. ಭಾನುಗುಪ್ತನ ಕಾಲದ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಗಂಗರಾಜ ಎಂಬ ಸೇನಾಪತಿ ಸತ್ತಾಗ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿದ (ಸತಿ) ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಗುಪ್ತರ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನ

8.1 ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮದ) ಪುನರುತ್ಥಾನ

ಗುಪ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು **ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಪುನರುತ್ಥಾನದ ಕಾಲ (Revival of Hinduism)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ವೇದಕಾಲದ ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಗಳ ಬದಲಿಗೆ **ಭಕ್ತಿ (Bhakti)** ಮತ್ತು **ಮೂರ್ತಿ ಪೂಜೆಗೆ (Idol worship)** ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇಂದು ನಾವು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪವು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು.

ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ (ಭಾಗವತ ಪಂಥ)

ಬಹುಪಾಲು ಗುಪ್ತ ರಾಜರು **ವಿಷ್ಣುವಿನ** ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು (ಭಾಗವತ ಪಂಥ). ಅವರು **'ಪರಮ ಭಾಗವತ'** ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಷ್ಣುವಿನ **ದಶಾವತಾರಗಳ** (ಹತ್ತು ಅವತಾರಗಳು) ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವರಾಹ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣ ಅವತಾರ). ಗುಪ್ತರ ಲಾಂಛನ **'ಗರುಡ'** ಆಗಿತ್ತು.

ಶೈವ ಮತ್ತು ಇತರ ಪಂಥಗಳು

ಶೈವ ಧರ್ಮವು ಸಹ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು (ಉದಾ: ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II ರ ಮಂತ್ರಿ ವೀರಸೇನ ಶಿವನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು). ಶಿವನನ್ನು ಲಿಂಗದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವ ಪದ್ಧತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿತು. ಶಕ್ತಿ (ದುರ್ಗೆ/ಪಾರ್ವತಿ) ಆರಾಧನೆಯೂ ಬೆಳೆಯಿತು.

8.2 ಸರ್ವಧರ್ಮ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ (Religious Tolerance)

ಗುಪ್ತ ರಾಜರು ವೈದಿಕ/ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ (Tolerance) ಹೊಂದಿದ್ದರು.

- ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನು ಬೌದ್ಧ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ **ವಸುಬಂಧು**ವಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದನು.
- ಕುಮಾರಗುಪ್ತನು ಬೌದ್ಧರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವಾದ **ನಳಂದಾ (Nalanda)** ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- ಮಥುರಾ ಮತ್ತು ವಲ್ಲಭಿಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮಹಾಸಭೆಗಳು ನಡೆದು, ಜೈನ ಆಗಮಗಳನ್ನು ಅಂತಿಮಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು (ಕ್ರಿ.ಶ. 512).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಪುರಾಣಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿಗಳ ರಚನೆ

ಇಂದು ಲಭ್ಯವಿರುವ 18 ಮಹಾಪುರಾಣಗಳು (ವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ, ವಾಯು ಪುರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಗ್ರಂಥಗಳಾದ **ಸ್ಮೃತಿಗಳು (ಮನುಸ್ಮೃತಿ, ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ಮೃತಿ, ನಾರದ ಸ್ಮೃತಿ)** ತಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಲಿಖಿತ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡದ್ದು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ. ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ರಾಮಾಯಣಗಳೂ ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ರೂಪ ಪಡೆದವು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಬೌದ್ಧ ಕಲೆಗೆ ಗುಪ್ತರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ಸಾರನಾಥದ ಬುದ್ಧನ ಕುಳಿತಿರುವ ಮೂರ್ತಿ (Seated Buddha in Dharma Chakra Pravartana mudra) ಮತ್ತು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗಂಜ್‌ನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ 7.5 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಬುದ್ಧನ ತಾಮ್ರದ ಮೂರ್ತಿಯು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಬೌದ್ಧ ಕಲಾ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕ್ಕೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳಾಗಿವೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಗುಪ್ತರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

9.1 ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುವರ್ಣಯುಗ

ಗುಪ್ತರ ಕಾಲವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುವರ್ಣಯುಗವೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತವು **ರಾಜಭಾಷೆ (Court Language)** ಯಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ನಾಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ವರ್ಗದ ಪುರುಷರು ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಾತನಾಡಿದರೆ, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

9.2 ಮಹಾಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸ (Kalidasa)

ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಳಿದಾಸನನ್ನು **'ಭಾರತದ ಷೇಕ್ಸ್‌ಪಿಯರ್'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವರ್ಣನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರೇಮ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆತ ಅದ್ವಿತೀಯ.

ಮೂರು ನಾಟಕಗಳು (Plays)

1. **ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ:** ದುಷ್ಯಂತ ಮತ್ತು ಶಕುಂತಲೆಯರ ಪ್ರೇಮಕಥೆ. (ಯುರೋಪಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ ಭಾಷಾಂತರಗೊಂಡ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಕೃತಿ).
2. **ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ:** ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಲವಿಕೆಯ ಪ್ರೇಮಕಥೆ.
3. **ವಿಕ್ರಮೋರ್ವಶೀಯ:** ಪುರೂರವ ಮತ್ತು ಊರ್ವಶಿಯ ಕಥೆ.

ಕಾವ್ಯಗಳು (Epics & Poems)

- **ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳು:** ರಘುವಂಶ (ರಾಮನ ವಂಶದ ಕಥೆ) ಮತ್ತು ಕುಮಾರಸಂಭವ (ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರ ಪುತ್ರ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನ ಜನನ).
- **ಖಂಡಕಾವ್ಯಗಳು:** ಮೇಘದೂತ (ಮೋಡವನ್ನು ಸಂದೇಶವಾಹಕನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು) ಮತ್ತು ಋತುಸಂಹಾರ.

9.3 ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೋಷ್ಟಕ: ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು

ಲೇಖಕರು (Author)	ಕೃತಿಗಳು (Books)	ವಿಷಯ / ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಶೂದ್ರಕ (Shudraka)	ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ (ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಡಿ)	ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಚಾರುದತ್ತ ಮತ್ತು ವಸಂತಸೇನೆ ಎಂಬ ನರ್ತಕಿಯ ನೈಜ ಪ್ರೇಮಕಥೆ.
ವಿಶಾಖದತ್ತ	ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ & ದೇವೀಚಂದ್ರಗುಪ್ತಂ	ರಾಜಕೀಯ ನಾಟಕಗಳು (ಮೌರ್ಯರ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತರ ರಾಜಕೀಯ).
ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮ	ಪಂಚತಂತ್ರ	ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೂಲಕ ನೀತಿಯನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಕಥೆಗಳು. ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಭಾಷಾಂತರ.
ದಂಡಿ (Dandin)	ದಶಕುಮಾರ ಚರಿತ	ಹತ್ತು ಜನ ರಾಜಕುಮಾರರ ಸಾಹಸಗಾಥೆಗಳು.
ಅಮರಸಿಂಹ	ಅಮರಕೋಶ	ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಬ್ದಕೋಶ (Dictionary/Thesaurus).
ಭಾರವಿ (Bharavi)	ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ	ಶಿವ (ಕಿರಾತ ರೂಪ) ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನನ ನಡುವಿನ ಹೋರಾಟದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷಾ ತಂತ್ರ: ಲೇಖಕರ ಕಾಲದ ಗೊಂದಲಗಳು

ಕಾಳಿದಾಸ ಮತ್ತು ಇತರರು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದವರು ಎಂದು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದ್ದರೂ, ಇವರ ನಿಖರವಾದ ಕಾಲಮಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳಿವೆ. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ **"ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಯಾವುದು?"** ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ **ಗುಪ್ತರ ಕಾಲ** ಎಂದೇ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.

ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ

10.1 ಆರ್ಯಭಟ (Aryabhata)

ಗುಪ್ತರ ಕಾಲವು ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಗಣಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದೆ. ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 5ನೇ ಶತಮಾನ) **ಆರ್ಯಭಟನು** ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಣಿತಜ್ಞ ಮತ್ತು ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. ಇವನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥ **'ಆರ್ಯಭಟೀಯಂ' (Aryabhatiya)**.

- **ಭೂಕೇಂದ್ರಿತವಲ್ಲ, ಸೂರ್ಯಕೇಂದ್ರಿತ:** ಭೂಮಿಯು ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಮೊದಲು ಸಾರಿದವನು.
- **ಗ್ರಹಣಗಳ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿವರಣೆ:** ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಗಳು ರಾಹು-ಕೇತುಗಳ ನುಂಗುವಿಕೆಯಿಂದಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನ ನೆರಳಿನಿಂದ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದನು.
- ಪೈ (π) ನ ಬೆಲೆಯನ್ನು (3.1416) ನಿಖರವಾಗಿ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದನು.

10.2 ದಶಮಾಂಶ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಶೂನ್ಯ (Decimal System & Zero)

ಶೂನ್ಯದ (Zero) ಮತ್ತು 1 ರಿಂದ 9 ರವರೆಗಿನ ಅಂಕಿಗಳ **ಸ್ಥಾನಬೆಲೆ (Place-value)** ಆಧಾರಿತ ದಶಮಾಂಶ ಪದ್ಧತಿಯು ಭಾರತೀಯರ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆವಿಷ್ಕಾರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡಿತು (ಇದನ್ನು ಅರಬ್ಬರು ಕಲಿತು ಯುರೋಪಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಹಿಂದೂ-ಅರೇಬಿಕ್ ನಂಬರ್ ಸಿಸ್ಟಮ್' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ). ಶೂನ್ಯವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಂಡುಹಿಡಿದನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ; ಅದು ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದುಬಂದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯಾಗಿದೆ (ಬಖ್ಶಾಲಿ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಾಚೀನ ಕುರುಹುಗಳಿವೆ).

10.3 ಇತರ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಮತ್ತು ವೈದ್ಯರು

ವರಾಹಮಿಹಿರ (Varahamihira)
ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. ಇವನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿಗಳು: **ಪಂಚಸಿದ್ಧಾಂತಿಕಾ** (5 ಖಗೋಳ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಸಂಗ್ರಹ) ಮತ್ತು **ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತೆ** (ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ಮರಗಿಡ, ಖಗೋಳವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಿಶ್ವಕೋಶ).

ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತ (Brahmagupta)
ಇವನು 'ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಫುಟ ಸಿದ್ಧಾಂತ' ಬರೆದನು. ನ್ಯೂಟನ್‌ಗಿಂತ ಎಷ್ಟೋ ಶತಮಾನಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ **ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯ (Gravity)** ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಸುಶ್ರುತ (Sushruta)
'ಭಾರತೀಯ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಪಿತಾಮಹ' (Father of Surgery). ಆತನ 'ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆ'ಯಲ್ಲಿ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಸರ್ಜರಿ (ರೈನೋಪ್ಲಾಸ್ಟಿ) ಮತ್ತು ಕಣ್ಣಿನ ಪೊರೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ವಿವರಗಳಿವೆ.

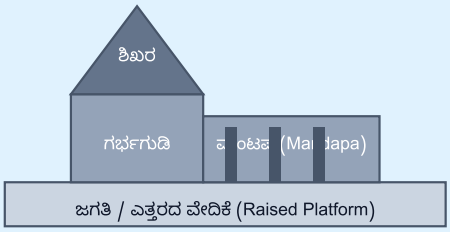
ಚರಕ & ವಾಘ್ಭಟ
ಚರಕ (ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ) ಆಯುರ್ವೇದದ ಪಿತಾಮಹ (ಕುಷಾಣರ ಕಾಲ). ವಾಘ್ಭಟನು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯನಾಗಿದ್ದು 'ಅಷ್ಟಾಂಗ ಹೃದಯ' (ಆಯುರ್ವೇದ ಗ್ರಂಥ) ರಚಿಸಿದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ಗುಪ್ತರ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

11.1 ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಆರಂಭ

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲನ್ನು ಮತ್ತು ಇಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ **ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು (Free-standing Temples)** ಕಟ್ಟುವ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇವರ ದೇವಾಲಯಗಳು ಚೌಕಾಕಾರದ ಗರ್ಭಗುಡಿ, ಮುಖಮಂಟಪ ಮತ್ತು ಸಮತಟ್ಟಾದ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿಯನ್ನು (Flat roof) ಹೊಂದಿದ್ದವು. ನಂತರದ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲೆ **ಶಿಖರವನ್ನು (Shikhara)** ಕಟ್ಟಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದುವೇ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ **ನಾಗರ ಶೈಲಿಗೆ (Nagara Style)** ತಳಹದಿಯಾಯಿತು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಆರಂಭಿಕ ದೇವಾಲಯದ ಮೂಲ ಸ್ವರೂಪ

11.2 ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳು (Table of Temples)

ದೇವಾಲಯ & ಸ್ಥಳ	ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವಿಶೇಷತೆ
ದಶಾವತಾರ ದೇವಾಲಯ (ದಿಯೋಗಢ್ - ಯು.ಪಿ)	ಇದು **ಶಿಖರ (Shikhara)ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.** ಇದು ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿತವಾಗಿದ್ದು, ಪಂಚಾಯತನ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ.
ಭಿತರ್‌ಗಾಂವ್ ದೇವಾಲಯ (ಕಾನ್ಪುರ - ಯು.ಪಿ)	ಇದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ **ಸುಟ್ಟ ಇಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ (Brick Temple)** ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯ.
ಶಿವ ದೇವಾಲಯ (ಭೂಮ್ರಾ - ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ)	ಏಕಮುಖ ಶಿವಲಿಂಗವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಂದರ ಕಲ್ಲಿನ ದೇವಾಲಯ.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಲೋಹ ಕಲೆ

• **ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳು:** ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು (Fresco paintings - ಗುಹೆ ನಂ. 16, 17, 19) ಬಹುಪಾಲು ಗುಪ್ತ-ವಾಕಾಟಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದವು. (ವಿಷಯ: ಬೌದ್ಧ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು). ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ **ಬಾಗ್ ಗುಹೆಗಳು (Bagh caves)** ಸಹ ಗುಪ್ತರ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳಿಗೆ ಉದಾಹರಣೆ.

• **ಟೆರಾಕೋಟಾ:** ಸುಟ್ಟ ಮಣ್ಣಿನ ಕಲೆ (Terracotta) ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು.

ಗುಪ್ತರ ನಾಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು

12.1 ಗುಪ್ತರ ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Coinage)

ಭಾರತದ ಪ್ರಾಚೀನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು** ಹೊರಡಿಸಿದವರು ಗುಪ್ತರು. ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು **'ದಿನಾರ್'** (Dinara) ಎಂದು ಕರೆದರು. ಆದರೆ ಕುಷಾಣರ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಗುಪ್ತರ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಡಿಮೆಯಿತ್ತು.

ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳು (Rupyakas)

ಗುಪ್ತರು ಶಕರನ್ನು (Western Kshatrapas) ಸೋಲಿಸಿದ ನಂತರ ಅವರ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದರು. ಇವುಗಳನ್ನು **'ರೂಪ್ಯಕ'** (Rupyaka) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. (ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳು ವಿರಳವಾಗಿದ್ದವು).

ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಚಿತ್ರಗಳು

ರಾಜನು ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವುದು, ಹುಲಿಯನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತಿರುವುದು, ಅಶ್ವಮೇಧ ಕುದುರೆ, ಬಿಲ್ಲು-ಬಾಣ ಹಿಡಿದಿರುವ ಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಅಥವಾ ಗರುಡನ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮುದ್ರಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

12.2 ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು (Inscriptions)

ಗುಪ್ತರ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ** ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಶೋಕನು ಶಾಸನಗಳ ಮೂಲಕ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರೆ, ಗುಪ್ತರು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ರಾಜನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಹೊಗಳುವ **'ಪ್ರಶಸ್ತಿ'** (Prashasti / Eulogy) ಗಳನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಿದರು.

ಶಾಸನ (Inscription)	ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ / ವಿವರಣೆ
ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಅಲಹಾಬಾದ್)	ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ	ಹರಿಸೇನನು ರಚಿಸಿದ್ದು. ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ಯುದ್ಧ ವಿಜಯಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲಿದೆ. (ಇದು ಮೂಲತಃ ಅಶೋಕನ ಸ್ತಂಭದ ಮೇಲೆಯೇ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ).
ಮೆಹ್ರೌಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II	'ಚಂದ್ರ' ಎಂಬ ರಾಜನು ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಬಾಕ್ಟ್ರಿಯಾವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯದ ಲೋಹ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ.
ಭಿತಾರಿ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ	ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ	ಹೂಣರ ಭೀಕರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನು ಹೇಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದನು ಎಂಬುದರ ವಿವರ.
ಏರಣ್ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 510)	ಭಾನುಗುಪ್ತ	ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ' ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಲಿಖಿತ ಪುರಾವೆ ನೀಡುವ ಮೊದಲ ಶಾಸನ.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಗುಪ್ತ ರಾಜರ ಬಿರುದುಗಳು

- **ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ I:** ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ.
- **ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ:** ಕವಿರಾಜ, ಪರಾಕ್ರಮಾಂಕ, ಅಶ್ವಮೇಧ-ಪರಾಕ್ರಮ.
- **ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II:** ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ, ಶಕಾರಿ, ಪರಮ-ಭಾಗವತ.
- **ಕುಮಾರಗುಪ್ತ:** ಮಹೇಂದ್ರಾದಿತ್ಯ. **ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ:** ಕ್ರವಾದಿತ್ಯ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ

13.1 ಪತನದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನ ಮರಣದ ನಂತರ (ಕ್ರಿ.ಶ. 467) ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವೇಗವಾಗಿ ಅವನತಿಯ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಪೂರುಗುಪ್ತ, ಬುಧಗುಪ್ತ, ನರಸಿಂಹಗುಪ್ತ ಮುಂತಾದ ದುರ್ಬಲ ರಾಜರು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು. ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 540 ರ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಛಿದ್ರವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿದವು. ಈ ಪತನಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ಕಾರಣಗಳಿವೆ.

13.2 ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು

1. ಹೂಣರ ನಿರಂತರ ಆಕ್ರಮಣ (Huna Invasions)

ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನು ಹೂಣರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವನ ನಂತರ ತೋರಮಾಣ ಮತ್ತು ಮಿಹಿರಕುಲನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೂಣರು ಮತ್ತೆಮತ್ತೆ ವಾಯವ್ಯ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಿಂದ ಗುಪ್ತರ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಖಜಾನೆ ಎರಡೂ ಬರಿದಾಯಿತು.

2. ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Rise of Feudalism)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ 'ಅಗ್ರಹಾರ'ಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಂದಾಯ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ದಾನ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸಾಮಂತರು ಪ್ರಬಲರಾದರು.

3. ದುರ್ಬಲ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು & ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಯುದ್ಧ

ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನ ನಂತರ ಬಂದ ರಾಜರುಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಮನೆತನದೊಳಗೇ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಆಂತರಿಕ ಕಲಹಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದವು.

4. ಸಾಮಂತರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಘೋಷಣೆ

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಗುಪ್ತರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದ ಮಾಳ್ವಾದ ಯಶೋಧರ್ಮನ್, ವಲ್ಲಭಿಯ ಮೈತ್ರಕರು, ಮತ್ತು ಕನೌಜ್‌ನ ಮೌಖರಿಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರರೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಯಶೋಧರ್ಮನ್‌ನ ವಿಜಯ

ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ಅಂತಿಮ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಳ್ವಾ ಪ್ರದೇಶದ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ **ಯಶೋಧರ್ಮನ್ (Yashodharman)** ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದನು. ಇವನು ಹೂಣರ ಕ್ರೂರ ದೊರೆ **ಮಿಹಿರಕುಲನನ್ನು** ಸೋಲಿಸಿ, ಗುಪ್ತರನ್ನೂ ಮೀರಿಸಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದನು (ಮಂದಸೋರ್ ಶಾಸನ).

SKY DIGITAL CYBER

ಹೂಣರ ಆಕ್ರಮಣಗಳು

14.1 ಹೂಣರು ಯಾರು? (Who were the Hunas?)

ಹೂಣರು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ (ಮಂಗೋಲಿಯಾ/ಚೀನಾ ಗಡಿ) ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಅಲೆಮಾರಿ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ. ಇವರ ಒಂದು ಗುಂಪು ಯುರೋಪಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರೆ, ಇವರ ಮತ್ತೊಂದು ಶಾಖೆಯಾದ **'ಶ್ವೇತ ಹೂಣರು'** (White Huns / Hephthalites) ಪರ್ಷಿಯಾವನ್ನು ದಾಟಿ ಭಾರತದ ವಾಯವ್ಯ ಗಡಿಯ ಮೂಲಕ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದರು.

14.2 ಪ್ರಮುಖ ಹೂಣ ದೊರೆಗಳು

1. ತೋರಮಾಣ (Toramana)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೂಣರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ. ಇವನು ಗುಪ್ತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಾದ ಪಂಜಾಬ್, ರಾಜಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಾಳ್ವಾದವರೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನು ಜೈನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು ಎಂದು ಕೆಲವು ಆಧಾರಗಳಿವೆ.

2. ಮಿಹಿರಕುಲ (Mihirakula)

ತೋರಮಾಣನ ಮಗ. ಇವನು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸ ಕಂಡ **ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಮತ್ತು ರಕ್ತಪಿಪಾಸು** ದೊರೆ. ಕಲ್ಹಣನ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ'ಯ ಪ್ರಕಾರ, ಆನೆಗಳನ್ನು ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲಿಂದ ತಳ್ಳಿ ಅವು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಾ ಸಾಯುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ!

14.3 ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ನಾಶ ಮತ್ತು ಮಿಹಿರಕುಲನ ಅಂತ್ಯ

ಮಿಹಿರಕುಲನು **ಶಿವನ ಕಟ್ಟಾ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು** (Shaivite). ಚೀನೀ ಪ್ರವಾಸಿ **ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್** (Xuanzang) ನ ವರದಿಯಂತೆ, ಮಿಹಿರಕುಲನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತ ಸಾವಿರಾರು ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪಗಳನ್ನು, ಮಠಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿ ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳನ್ನು ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಭಾರತದ ವಾಯವ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಅಳಿವಿನಂಚಿಗೆ ತಲುಪಿತು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಮಿಹಿರಕುಲನ ಸೋಲು

ಮಿಹಿರಕುಲನ ಕ್ರೌರ್ಯವನ್ನು ಸಹಿಸದ ಭಾರತೀಯ ರಾಜರು ಒಂದಾದರು. ಮಾಳ್ವಾದ **ಯಶೋಧರ್ಮನ್** ಮತ್ತು ಗುಪ್ತ ದೊರೆ **ನರಸಿಂಹಗುಪ್ತ ಬಾಲಾದಿತ್ಯನು** ಸೇರಿ ಮಿಹಿರಕುಲನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಆತ ಕಾಶ್ಮೀರಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಿ, ನಂತರ ಅಲ್ಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಕ್ರಮೇಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೂಣರು ರಜಪೂತರೊಂದಿಗೆ ಬೆರೆತು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾದರು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಗ್ವಾಲಿಯರ್ ಶಾಸನ

ಹೂಣರ ಕುರಿತು ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನವೆಂದರೆ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶದ **ಗ್ವಾಲಿಯರ್ ಶಾಸನ** (Gwalior Inscription). ಇದು ಮಿಹಿರಕುಲನಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದ್ದು, ಆತ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.

ವಾಕಾಟಕರು & ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸಂಪರ್ಕ

15.1 ವಾಕಾಟಕ ವಂಶದ (Vakatakas) ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, **ದಖನ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ)** ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ **ವಾಕಾಟಕರು** ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇವರು ಸಾತವಾಹನರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಬಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆತನ. ಇವರ ಸ್ಥಾಪಕ **ವಿಂಧ್ಯಶಕ್ತಿ**. ಇವನ ನಂತರ ಬಂದ **ಒಂದನೇ ಪ್ರವರಸೇನನು (Pravarasena I)** ವಾಕಾಟಕರ ಏಕೈಕ 'ಸಾಮ್ರಾಟ್' ಆಗಿದ್ದನು (ಇವನು 4 ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು).

15.2 ಗುಪ್ತರು ಮತ್ತು ವಾಕಾಟಕರ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಮೈತ್ರಿ

ಗುಜರಾತ್ ನಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕರನ್ನು (Kshatrapas) ಸೋಲಿಸಲು, ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ (ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ) ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಕಾಟಕರ ಸ್ನೇಹ ಅತ್ಯಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು **ತನ್ನ ಮಗಳು ಪ್ರಭಾವತಿಗುಪ್ತಳನ್ನು ವಾಕಾಟಕ ರಾಜ ಎರಡನೇ ರುದ್ರಸೇನನಿಗೆ (Rudrasena II) ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು.** ರುದ್ರಸೇನನು ಅಕಾಲಿಕ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ, ಪ್ರಭಾವತಿಗುಪ್ತಳೇ ಗುಪ್ತರ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ವಾಕಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದಳು. ಈ ಮೈತ್ರಿಯಿಂದಲೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನು ಶಕರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

15.3 ವಾಕಾಟಕರ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆ - ಅಜಂತಾ

ಅಜಂತಾದ ಸುವರ್ಣಯುಗ

ವಾಕಾಟಕರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ಹರಿಸೇನನ** (Harishena - ಗುಪ್ತರ ಕವಿಯಲ್ಲ) ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ **ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳು (Ajanta Caves)** ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿದವು. ಅಜಂತಾದ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ **ಬೌದ್ಧ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು (ಗುಹೆ 16, 17) ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ (ಗುಹೆ 19)** ವಾಕಾಟಕರ ಕಾಲದ ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ

ವಾಕಾಟಕರು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು. ರಾಜ ಎರಡನೇ ಪ್ರವರಸೇನನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ **'ಸೇತುಬಂಧ' (Setubandha)** ಎಂಬ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಉತ್ತರ ಭಾರತ (ಗುಪ್ತರು)	ದಖನ್ ಭಾರತ (ವಾಕಾಟಕರು)
ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಆಶ್ರಯ.	ಶೈವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ (ಶಿವ) ಹೆಚ್ಚು ಆಶ್ರಯ.
ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುವರ್ಣಯುಗ.	ಸಂಸ್ಕೃತದ ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರಾಕೃತಕ್ಕೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ.
ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಆರಂಭ.	ಬೆಟ್ಟ ಕೊರೆದು ಗುಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ (ಅಜಂತಾ).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಉದಯ

16.1 ಪುಷ್ಯಭೂತಿ (ವರ್ಧನ) ವಂಶದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಗುಪ್ತರ ಪತನದ ನಂತರ ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ **ಹರ್ಷವರ್ಧನ**. ಇವನ ವಂಶವನ್ನು **ಪುಷ್ಯಭೂತಿ ವಂಶ** (ಹರಿಯಾಣದ **ಥಾಣೇಶ್ವರ** ಇವರ ರಾಜಧಾನಿ) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹರ್ಷನ ತಂದೆ ಪ್ರಭಾಕರವರ್ಧನ ಹೂಣರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಬಲನಾಗಿದ್ದನು. ಪ್ರಭಾಕರವರ್ಧನನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವರ್ಧನ, ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಎಂಬ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ **ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ** ಎಂಬ ಮಗಳಿದ್ದಳು.

16.2 ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ (ಕ್ರಿ.ಶ. 606)

ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಕನೌಜ್‌ನ ಮೌಖರಿ ದೊರೆ ಗ್ರಹವರ್ಮನಿಗೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮಾಳ್ವಾದ ದೇವಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ **ಶಶಾಂಕ** ಸೇರಿ ಗ್ರಹವರ್ಮನನ್ನು ಕೊಂದು, ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದರು. ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಹೋದ ಅಣ್ಣ **ರಾಜ್ಯವರ್ಧನನನ್ನೂ ಶಶಾಂಕನು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಂದನು**. ಈ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ಕೇವಲ 16 ವರ್ಷದ ಯುವಕ ಹರ್ಷವರ್ಧನನು **ಕ್ರಿ.ಶ. 606 ರಲ್ಲಿ (ಹರ್ಷ ಶಕೆಯ ಆರಂಭ)** ಥಾಣೇಶ್ವರದ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು. ಅವನು ತನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ, ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಥಾಣೇಶ್ವರದಿಂದ **ಕನೌಜ್‌ಗೆ** (Kannauj) ಬದಲಾಯಿಸಿದನು.

16.3 ಹರ್ಷನ ಇತಿಹಾಸ ತಿಳಿಯಲು ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳು

ಹರ್ಷಚರಿತ (Harshacharita)

ಹರ್ಷನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ **ಬಾಣಭಟ್ಟನು** (Banabhatta) ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಕೃತಿ. ಇದು ಹರ್ಷನ ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ತಂಗಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತದೆ (ಆದರೆ ಇದು ತನ್ನ ರಾಜನನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳುವ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ).

ಸಿ-ಯು-ಕಿ (Si-Yu-Ki)

ಹರ್ಷನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಚೀನೀ ಪ್ರವಾಸಿ **ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್** (Xuanzang) ನ ಪ್ರವಾಸ ಕಥನ. ಇದು ಹರ್ಷನ ಕಾಲದ ಸಮಾಜ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ವರದಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ನರ್ಮದಾ ಕದನ ಮತ್ತು ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ

ಹರ್ಷವರ್ಧನನು ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗೆದ್ದು, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯತ್ತ ಬಂದಾಗ, ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ **ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯು** (Pulakeshin II) ಹರ್ಷನನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. (ಹರ್ಷ ಎಂದರೆ ಸಂತೋಷ, ಪುಲಕೇಶಿಯು ಹರ್ಷನ ಹರ್ಷವನ್ನೇ ಅಳಿಸಿದನು!). ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಜಯದ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ರಚಿಸಿದ **'ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ'** (Aihole Inscription) ದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಹರ್ಷನ ಆಡಳಿತ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

17.1 ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕತೆ

ಹರ್ಷನ ಆಡಳಿತವು ಗುಪ್ತರಷ್ಟು ಸುಭದ್ರವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Feudalism) ಮತ್ತಷ್ಟು ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನಗದು ವೇತನದ ಬದಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಹದಗೆಟ್ಟಿತ್ತು (ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನನ್ನು ದರೋಡೆಕೋರರು ಎರಡು ಬಾರಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದರು!). ಆದರೆ ಹರ್ಷನು ಚೀನಾದ **ಟ್ಯಾಂಗ್ ವಂಶದ (Tang Dynasty)** ದೊರೆಯೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು.

17.2 ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ: ಕನೌಜ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಯಾಗದ ಮಹಾಸಭೆಗಳು

ಹರ್ಷನು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಿವ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ತನ್ನ ತಂಗಿ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ **ಮಹಾಯಾನ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ** ಮತಾಂತರಗೊಂಡನು.

ಕನೌಜ್ ಮಹಾಸಭೆ

ಮಹಾಯಾನ ಪಂಥದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾರಲು ಮತ್ತು ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್‌ನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲು ಹರ್ಷನು ಕನೌಜ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು. ಬುದ್ಧನ ಚಿನ್ನದ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಯಾಗದ ಮಹಾಮೋಕ್ಷ ಪರಿಷತ್

ಪ್ರತಿ 5 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ (ಅಲಹಾಬಾದ್) ಬೃಹತ್ ದಾನ-ಧರ್ಮದ ಸಭೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹರ್ಷನು ತನ್ನ ಮೈಮೇಲಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆ-ಆಭರಣಗಳನ್ನೂ ದಾನ ಮಾಡಿ, ತಂಗಿಯಿಂದ ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಪಡೆದು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ!

17.3 ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಶ್ರಯದಾತ

ಹರ್ಷವರ್ಧನನು ಕೇವಲ ಯುದ್ಧವೀರನಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು. **ಹರ್ಷನೇ ರಚಿಸಿದ ಮೂರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕಗಳೆಂದರೆ: 1. ರತ್ನಾವಳಿ, 2. ನಾಗಾನಂದ, 3. ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿಕಾ**. ಆತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಾಣಭಟ್ಟ (ಕಾದಂಬರಿ ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ) ಮತ್ತು ಮಯೂರ ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳಿದ್ದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ (ಯಾತ್ರಿಕರ ರಾಜ)

ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನನ್ನು **'ಯಾತ್ರಿಕರ ರಾಜ' (Prince of Pilgrims)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆತನು **ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ** ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದನು (ಆಗ ಶೀಲಭದ್ರನು ಅಲ್ಲಿನ ಕುಲಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು). ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಬಂದ ಆತ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ತಂಗಿದ್ದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಾಂಚೀಪುರಂ ವರೆಗೂ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ಗುಪ್ತೋತ್ತರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳು

18.1 ರಾಜಕೀಯ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ (Political Fragmentation)

ಗುಪ್ತರ ಪತನದ ನಂತರ ಮತ್ತು ಹರ್ಷನ ಆಗಮನಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತರ ಹಿಂದಿನ ಸಾಮಂತರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡರು. ಪಾಟಲೀಪುತ್ರವು ತನ್ನ ವೈಭವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಆ ಜಾಗವನ್ನು **ಕನೌಜ್ (Kannauj)** ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

18.2 ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮನೆತನಗಳು

ಮನೆತನ	ರಾಜಧಾನಿ / ಪ್ರದೇಶ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಪ್ರಮುಖರು
ಮೌಖರಿಗಳು (Maukharis)	ಕನೌಜ್ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ)	ಇವರು ಗುಪ್ತರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಕೇಂದ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು. ಗ್ರಹವರ್ಮನ್ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆ (ಹರ್ಷನ ಭಾವ).
ಮೈತ್ರಕರು (Maitrakas)	ವಲ್ಲಭಿ (ಗುಜರಾತ್)	ಭಟ್ಟಾರ್ಕನು ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. **ವಲ್ಲಭಿಯು** ಬೌದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣದ (ಹೀನಯಾನ) ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು (ನಳಂದಾದಷ್ಟೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು).
ಗೌಡರು (Gaudas)	ಕರ್ಣಸುವರ್ಣ (ಬಂಗಾಳ)	ಬಂಗಾಳದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅರಸ **ಶಶಾಂಕ (Shashanka)**. ಇವನು ಕಟ್ಟಾ ಶೈವ ಭಕ್ತ; ಬೋಧಗಯಾದ ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಡಿದು ಹಾಕಿದನು. ಹರ್ಷನ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರು.
ವರ್ಮನರು (Varmans)	ಕಾಮರೂಪ (ಅಸ್ಸಾಂ)	ಭಾಸ್ಕರವರ್ಮನ್ ಇಲ್ಲಿನ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ. ಇವನು ಶಶಾಂಕನ ವಿರುದ್ಧ ಹರ್ಷವರ್ಧನನಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದನು.
ನಂತರದ ಗುಪ್ತರು (Later Guptas)	ಮಾಳ್ವಾ ಮತ್ತು ಮಗಧ	ಇವರು ಮೂಲ ಗುಪ್ತರಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಮನೆತನ (ಹೆಸರು ಮಾತ್ರ ಗುಪ್ತ). ಮಾಳ್ವಾದ ದೇವಗುಪ್ತನು ಶಶಾಂಕನ ಜೊತೆ ಸೇರಿ ಹರ್ಷನ ಭಾವನನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದನು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಬೌದ್ಧ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣದ 3 ಮಹಾನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದವು:

1. **ನಳಂದಾ (ಬಿಹಾರ):** ಕುಮಾರಗುಪ್ತ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ (ಮಹಾಯಾನ ಕೇಂದ್ರ).
2. **ವಲ್ಲಭಿ (ಗುಜರಾತ್):** ಮೈತ್ರಕರು ಪೋಷಿಸಿದ (ಹೀನಯಾನ ಕೇಂದ್ರ).
3. **ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ (ಬಿಹಾರ):** ಪಾಲ ವಂಶದ ಧರ್ಮಪಾಲನು (8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಹಾಯಾನ ಕೇಂದ್ರ.

SKY DIGITAL C

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ (Mega Revision)

19.1 ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜರು

ಶಾಸನ (Inscription)	ರಾಜ (King)	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮುಖ್ಯಾಂಶ (Key Fact)
ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಅಲಹಾಬಾದ್)	ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ	ರಚಿಸಿದವನು ಹರಿಸೇನ. ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿವರ.
ಮೆಹ್ರೌಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ-II	ತುಕ್ಕು ಹಿಡಿಯದ ಕಬ್ಬಿಣ, ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದೆ.
ಭಿತಾರಿ ಮತ್ತು ಜುನಾಗಢ್	ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ	ಹೂಣರ ಸೋಲು ಮತ್ತು ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಯ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ.
ಏರಣ್ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 510)	ಭಾನುಗುಪ್ತ	ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೊದಲ ಲಿಖಿತ ದಾಖಲೆ.
ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ (ಕರ್ನಾಟಕ)	ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ	ರಚಿಸಿದವನು ರವಿಕೀರ್ತಿ. ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಸೋಲು.
ಮಂದಸೋರ್ ಶಾಸನ	ಯಶೋಧರ್ಮನ್	ಹೂಣರ ಮಿಹಿರಕುಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಸಾಧನೆ.

19.2 ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು (Foreign Travellers)

ಫಾಹಿಯಾನ್ (Fa-Hien)

ಯಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ: ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ (ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ).
ಕೃತಿ: ಫೋ-ಕ್ವೋ-ಕಿ (Record of Buddhist Kingdoms).
ವಿಶೇಷತೆ: ಚಾಂಡಾಲರ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತರ ಸುಭಿಕ್ಷ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ (Xuanzang)

ಯಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ: ಹರ್ಷವರ್ಧನ & ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ.
ಕೃತಿ: ಸಿ-ಯು-ಕಿ (Si-Yu-Ki).
ವಿಶೇಷತೆ: ನಳಂದಾ ವಿ.ವಿ ಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗ, ಪ್ರಯಾಗ ಮತ್ತು ಕನೌಜ್ ಸಭೆಗಳ ವರದಿ.

19.3 ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ದಿಗ್ಗಜರು

ವಿದ್ವಾಂಸ	ಕೊಡುಗೆ / ಕೃತಿಗಳು
ಕಾಳಿದಾಸ	ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ, ಮೇಘದೂತ, ರಘುವಂಶ, ಕುಮಾರಸಂಭವ.
ಆರ್ಯಭಟ	ಆರ್ಯಭಟೀಯಂ. ಸೂರ್ಯಕೇಂದ್ರಿತ ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಪೈ(π) ಬೆಲೆ.
ವರಾಹಮಿಹಿರ	ಪಂಚಸಿದ್ಧಾಂತಿಕಾ, ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತೆ.
ಬಾಣಭಟ್ಟ	ಹರ್ಷಚರಿತ, ಕಾದಂಬರಿ (ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ).
ಹರ್ಷವರ್ಧನ	ರತ್ನಾವಳಿ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿಕಾ, ನಾಗಾನಂದ (ಸ್ವತಃ ರಾಜನೇ ಬರೆದ ನಾಟಕಗಳು).
ವಿಶಾಖದತ್ತ	ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ (ಮೌರ್ಯರು), ದೇವೀಚಂದ್ರಗುಪ್ತಂ (ಗುಪ್ತರು).

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಭೂ-ತೆರಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣ

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ಮೌರ್ಯರು, ಗುಪ್ತರು ಮತ್ತು ಹರ್ಷನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಮಾಣಿತ **ಭೂ-ತೆರಿಗೆ (Land Tax - ಭಾಗ)** ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪನ್ನದ **1/6 ಭಾಗ (One-sixth)** ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಭಾಗ 5)

ಪುಟ 100 • 25 ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

Q1. 'ಗುಪ್ತ ಶಕೆ'ಯನ್ನು (Gupta Era) ಆರಂಭಿಸಿದ ಗುಪ್ತ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ಶ್ರೀಗುಪ್ತ (B) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ (C) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ I (D) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ

Q2. 'ಭಾರತದ ನೆಪೋಲಿಯನ್' ಎಂದು ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನನ್ನು ಕರೆದ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಯಾರು?
(A) ವಿ.ಎ. ಸ್ಮಿತ್ (B) ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ (C) ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ (D) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್

Q3. ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನವನ್ನು (ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ) ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ರವಿಕೀರ್ತಿ (B) ಕಾಳಿದಾಸ (C) ಬಾಣಭಟ್ಟ (D) ಹರಿಸೇನ

Q4. ಫಾಹಿಯಾನ್ ಚೀನೀ ಪ್ರವಾಸಿ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು?
(A) ಹರ್ಷವರ್ಧನ (B) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II (C) ಕುಮಾರಗುಪ್ತ (D) ಕನಿಷ್ಕ

Q5. 'ಶಕಾರಿ' (ಶಕ-ಅರಿ) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಗುಪ್ತ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ (B) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ (C) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II (D) ಭಾನುಗುಪ್ತ

Q6. ಬಿಹಾರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಧರ್ಮಪಾಲ (B) ಅಶೋಕ (C) ಕುಮಾರಗುಪ್ತ I (D) ಹರ್ಷವರ್ಧನ

Q7. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ'ಯ ಮೊದಲ ಶಾಸನ ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ?
(A) ಏರಣ್ ಶಾಸನ (B) ಗ್ವಾಲಿಯರ್ ಶಾಸನ (C) ಭಿತಾರಿ ಶಾಸನ (D) ಜುನಾಗಢ್

Q8. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ರೂಪ್ಯಕ (B) ದಿನಾರ್ (C) ನಿಷ್ಕ (D) ಪಣ

Q9. ಸುದರ್ಶನ ಕೆರೆಯನ್ನು ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದ ಗುಪ್ತ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ (B) ರುದ್ರದಾಮನ್ (C) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ (D) ಶ್ರೀಗುಪ್ತ

Q10. ಕಾಳಿದಾಸನ ಯಾವ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ದುಷ್ಯಂತ-ಶಕುಂತಲೆಯರ ಕಥೆಯಿದೆ?
(A) ರಘುವಂಶ (B) ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ (C) ಮೇಘದೂತ (D) ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ

Q11. 'ಆರ್ಯಭಟೀಯಂ' ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಆರ್ಯಭಟ ಯಾವ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ?
(A) ವೈದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ (B) ಗಣಿತ & ಖಗೋಳ (C) ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ (D) ವ್ಯಾಕರಣ

Q12. ದೆಹಲಿಯ ಮೆಹ್ರೌಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ ಯಾರಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾಗಿದೆ?
(A) ಅಶೋಕ (B) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II (C) ಕನಿಷ್ಕ (D) ಹರ್ಷವರ್ಧನ

Q13. ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳ ಬೌದ್ಧ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಯಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿದವು?
(A) ಮೌರ್ಯರು (B) ವಾಕಾಟಕರು (C) ಶಕರು (D) ಚೋಳರು

Q14. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಭೂ-ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ಭಾಗ (B) ಶುಲ್ಕ (C) ಜಜಿಯಾ (D) ಚೌಥ್

Q15. ಹೂಣರ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದ ಮಿಹಿರಕುಲನು ಯಾವ ಧರ್ಮವನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು?
(A) ಹಿಂದೂ (B) ಜೈನ (C) ಬೌದ್ಧ (D) ಪಾರ್ಸಿ

Q16. ಹರ್ಷವರ್ಧನನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ 'ಹರ್ಷಚರಿತ'ವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
(A) ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ (B) ಬಾಣಭಟ್ಟ (C) ಕಾಳಿದಾಸ (D) ವಾಘ್ಭಟ

Q17. ಹರ್ಷವರ್ಧನನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು?
(A) ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದಿಂದ ಉಜ್ಜಯಿನಿಗೆ (B) ಥಾಣೇಶ್ವರದಿಂದ ಕನೌಜ್‌ಗೆ
(C) ವಲ್ಲಭಿಯಿಂದ ಕನೌಜ್‌ಗೆ (D) ಮಗಧದಿಂದ ವಾರಣಾಸಿಗೆ

Q18. ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ದಕ್ಷಿಣದ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ಕೃಷ್ಣ I (B) ದಂತಿದುರ್ಗ (C) ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (D) ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ

Q19. ಹರ್ಷವರ್ಧನನೇ ಸ್ವತಃ ರಚಿಸಿದ ನಾಟಕ ಯಾವುದು?
(A) ರತ್ನಾವಳಿ (B) ಕಾದಂಬರಿ (C) ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ (D) ಪಂಚತಂತ್ರ

Q20. 'ಯಾತ್ರಿಕರ ರಾಜ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
(A) ಮೆಗಸ್ತನೀಸ್ (B) ಫಾಹಿಯಾನ್ (C) ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ (D) ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್

Q21. ಬೌದ್ಧ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ 'ವಲ್ಲಭಿ' ಯಾವ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ?
(A) ಮೌಖರಿಗಳು (B) ಮೈತ್ರಕರು (ಗುಜರಾತ್) (C) ಗೌಡರು (D) ಚಾಲುಕ್ಯರು

Q22. ಗುಪ್ತರು ಯಾರಿಂದ 'ರೇಷ್ಮೆ ವ್ಯಾಪಾರ'ದ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಅಪಾರ ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದರು?
(A) ರೋಮನ್ನರು (B) ಅರಬ್ಬರು (C) ಆಫ್ರಿಕನ್ನರು (D) ಬ್ರಿಟಿಷರು

Q23. ಹೂಣರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ ನಿಂತು ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಅರಸ ಯಾರು?
(A) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ (B) ರಾಮಗುಪ್ತ (C) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ (D) ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ

Q24. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೇಣಿ' (Guilds) ಎಂದರೆ ಏನು?
(A) ಸೈನ್ಯದ ತುಕಡಿ (B) ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘ (C) ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿಗಾರರು (D) ನ್ಯಾಯಾಲಯ

Q25. ಬೋಧಗಯಾದ ಬೋಧಿ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕಿದ ಬಂಗಾಳದ ಶೈವ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ಭಾಸ್ಕರವರ್ಮನ್ (B) ಗ್ರಹವರ್ಮನ್ (C) ಶಶಾಂಕ (D) ದೇವಗುಪ್ತ

📝 ಉತ್ತರಗಳು ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ (Answers)

Q1:(C) ಕ್ರಿ.ಶ. 319 ರಲ್ಲಿ ಒಂದನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ. **Q2:(A)** ವಿ.ಎ. ಸ್ಮಿತ್. **Q3:(D)** ಹರಿಸೇನ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ವಿಜಯ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. **Q4:(B)** ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚೀನಾದಿಂದ ಫಾಹಿಯಾನ್ ಬಂದನು. **Q5:(C)** ಶಕರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ-II 'ಶಕಾರಿ' ಆದನು. **Q6:(C)** ಕುಮಾರಗುಪ್ತ I ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. **Q7:(A)** ಕ್ರಿ.ಶ. 510 ರ ಭಾನುಗುಪ್ತನ ಏರಣ್ ಶಾಸನ. **Q8:(B)** ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ದಿನಾರ್, ಬೆಳ್ಳಿಗೆ ರೂಪ್ಯಕ. **Q9:(C)** ಮೌರ್ಯರು ಕಟ್ಟಿದ್ದನ್ನು ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರ ಮಾಡಿದನು. **Q10:(D)** ಅಭಿಜ್ಞಾನ ಶಾಕುಂತಲ. **Q11:(B)** ಗಣಿತ-ಖಗೋಳ ವಿಜ್ಞಾನಿ. **Q12:(B)** ಎರಡನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಕಬ್ಬಿಣದ ಸ್ತಂಭ. **Q13:(B)** ವಾಕಾಟಕರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ.

Q14:(A) ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ 1/6 ರಷ್ಟಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ 'ಭಾಗ'. **Q15:(C)** ಬೌದ್ಧರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಿಹಿರಕುಲ ಸ್ತೂಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. **Q16:(B)** ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಬಾಣಭಟ್ಟ. **Q17:(B)** ತಂಗಿ ರಾಜ್ಯಶ್ರೀಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಕನೌಜ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. **Q18:(C)** ಚಾಲುಕ್ಯ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ). **Q19:(A)** ರತ್ನಾವಳಿ, ನಾಗಾನಂದ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿಕಾ ಹರ್ಷನ ಕೃತಿಗಳು. **Q20:(D)** ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನಳಂದಾದಲ್ಲಿ ಓದಿದ್ದನು. **Q21:(B)** ಗುಜರಾತ್‌ನ ಮೈತ್ರಕರು. **Q22:(A)** ಶಕರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಲಭಿಸಿತು. **Q23:(C)** ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತನು ಹೂಣರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದನು. **Q24:(B)** ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು/ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳ ಸಂಘ. **Q25:(C)** ಗೌಡ ವಂಶದ ಶಶಾಂಕ ಬೌದ್ಧ ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಭಾರತದ ಪರಿಚಯ

1.1 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಶ. 750 – 1200)

ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಮರಣದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 647) ನಂತರ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೃಹತ್ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದಿತು. ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಯುಗದ ನಡುವಿನ ಸೇತುವೆಯಾಗಿರುವ **'ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗ' (Early Medieval Period)** ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಅವಧಿಯು ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಬದಲಿಗೆ, ಅನೇಕ **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳ (Regional Kingdoms)** ಉಗಮಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಯಿತು.

1.2 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು

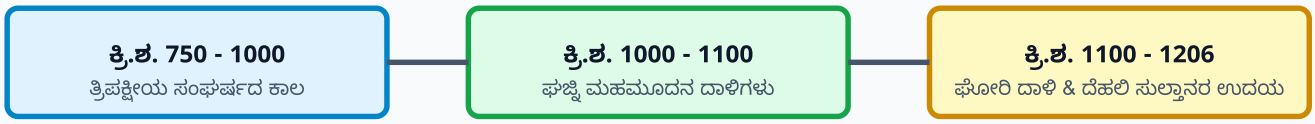
1. ಭೂದಾನ ಪದ್ಧತಿ (Land Grants)

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ (ಅಗ್ರಹಾರ) ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ಕಂದಾಯ-ಮುಕ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿತು. ಈ ಭೂಮಾಲೀಕರು ರಾಜನ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿ, ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಇದು **ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ (Indian Feudalism)** ಉಗಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

2. ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆ (Agrarian Expansion)

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ತೊಡಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೊಸ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಹೊಸ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರು (ಸಾಮಂತರು) ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿ, ದುರ್ಬಲ ರಾಜರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

1.3 ಕಾಲರೇಖೆ: ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗದ ಮೂರು ಹಂತಗಳು

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಭಾರತೀಯ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Feudalism)

ಗೊಂದಲ: ಯುರೋಪಿನ ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಇಲ್ಲ. ಯುರೋಪಿನ ಫ್ಯೂಡಲಿಸಂನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕರು ಗುಲಾಮರಂತೆ (Serfs) ಭೂಮಿಗೆ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಲಾರ್ಡ್‌ಗಳ ಖಾಸಗಿ ಸೈನ್ಯವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕರು (ಸಾಮಂತರು) ರಾಜನ ಪರವಾಗಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೇ ಹೊರತು, ರೈತರು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗುಲಾಮರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೊ. ಆರ್.ಎಸ್. ಶರ್ಮಾ ಇದನ್ನು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಫ್ಯೂಡಲಿಸಂ' ಎಂದು ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ಉದಯ

2.1 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಈ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ **'ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಅಸ್ಮಿತೆ' (Regional Identity)** ಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ಬಂಗಾಳಿ, ಗುಜರಾತಿ, ಮರಾಠಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಗಳು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಶೈಲಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಬೆಳೆದದ್ದು ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲೇ. ರಾಜರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು (ಉದಾ: ಒಡಿಶಾ, ಖಜುರಾಹೋ) ನಿರ್ಮಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು.

2.2 ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಾಸ್ಟರ್ ಕೋಷ್ಟಕ: ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳು

ರಾಜವಂಶ	ಆಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ	ರಾಜಧಾನಿ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶ
ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು	ರಾಜಸ್ಥಾನ & ಗುಜರಾತ್	ಕನೌಜ್	ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿ. ಅರಬ್ಬರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತಡೆದರು.
ಪಾಲರು (Palas)	ಬಂಗಾಳ & ಬಿಹಾರ	ಮುಂಗೇರ್ / ಗೌಡ	ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಆಶ್ರಯದಾತರು. ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿ.ವಿ ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಸೋಲಂಕಿ)	ಗುಜರಾತ್	ಅಣಹಿಲವಾಡ	ಮೋಧೇರಾದ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯ ಮತ್ತು ಮೌಂಟ್ ಅಬು ಜೈನ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ.
ಪರಮಾರರು (Paramaras)	ಮಾಳ್ವಾ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ)	ಧಾರಾನಗರಿ	ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ ಮತ್ತು ಯೋಧ **ರಾಜ ಭೋಜ**. ಭೋಪಾಲ್ ನಗರದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಚಾಂದೇಲರು (Chandellas)	ಬುಂದೇಲಖಂಡ	ಮಹೋಬಾ / ಖಜುರಾಹೋ	ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ಖಜುರಾಹೋ ದೇವಾಲಯಗಳ** ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು (ಕಂದಾರಿಯ ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯ).
ಚೌಹಾಣರು (Chauhans)	ಅಜ್ಮೀರ್ & ದೆಹಲಿ	ಶಾಕಂಭರಿ / ಅಜ್ಮೀರ್	**ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್** (ತರೈನ್ ಯುದ್ಧಗಳು - ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ ವಿರುದ್ಧ).
ಗಹದ್ವಾಲರು (Gahadavalas)	ಕನೌಜ್ & ಕಾಶಿ	ಕನೌಜ್	ರಾಜ ಜಯಚಂದ್ರ. ಚಂದಾವರ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ (1194) ಘೋರಿಯಿಂದ ಪರಾಜಯ.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಕಾಶ್ಮೀರದ ಇತಿಹಾಸ

ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ವಂಶಗಳು ಆಳಿದವು: **ಕಾರ್ಕೋಟ, ಉತ್ಪಲ ಮತ್ತು ಲೋಹಾರ ವಂಶ.** ಕಾರ್ಕೋಟ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ **ಲಲಿತಾದಿತ್ಯ ಮುಕ್ತಾಪೀಡ**. ಇವನು ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ **'ಮಾರ್ತಾಂಡ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯ' (Martand Sun Temple)** ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕಲ್ಹಣನ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ' ಗ್ರಂಥವು ಈ ರಾಜವಂಶಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 2: ರಾಜಪೂತ ರಾಜ್ಯಗಳ ಪರಿಚಯ

3.1 ರಾಜಪೂತರು ಯಾರು? (Origins of Rajputs)

ಕ್ರಿ.ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ 12ನೇ ಶತಮಾನದವರೆಗೆ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜಸ್ಥಾನ) ಆಳಿದ ರಾಜವಂಶಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ **'ರಾಜಪೂತರು' (Rajputs)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ 'ರಾಜಪುತ್ರ' ಪದದಿಂದ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ. ಇವರು ಅಸಾಧಾರಣ ಶೌರ್ಯ, ಯುದ್ಧ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗಳಿವೆ.

3.2 ರಾಜಪೂತರ ಮೂಲದ ಕುರಿತಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

1. ಅಗ್ನಿಕುಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Agnikula Theory)

ಚಾಂದ್ ಬರ್ದಾಯ್ ಬರೆದ *'ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ'* ಕಾವ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ, ವಸಿಷ್ಠ ಮುನಿಯು ಮೌಂಟ್ ಅಬುವಿನಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞದ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ **ನಾಲ್ಕು ರಾಜಪೂತ ವಂಶಗಳು (ಪ್ರತಿಹಾರ, ಚೌಹಾಣ, ಚಾಲುಕ್ಯ ಮತ್ತು ಪರಮಾರ)** ಉದಯಿಸಿದವು. (ಇದು ದಂತಕಥೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ವಿದೇಶಿ ಬುಡಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡ ಸಾಂಕೇತಿಕ ವಿಧಿ ಇದಾಗಿದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ).

2. ವಿದೇಶಿ ಮೂಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ

ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಾದ **ಕರ್ನಲ್ ಟಾಡ್ (Col. Tod)** ಮತ್ತು ವಿ.ಎ. ಸ್ಮಿತ್ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಜಪೂತರು ಭಾರತದ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳಲ್ಲ. ಅವರು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಿಂದ ಬಂದ ಶಕರು, ಕುಷಾಣರು ಮತ್ತು ಹೂಣರ ವಂಶಸ್ಥರು; ನಂತರ ಇವರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕ್ಷತ್ರಿಯರಾದರು.

3.3 ರಾಜಪೂತರ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳು

ರಾಜಪೂತರು ಅತ್ಯಂತ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಯುದ್ಧರಂಗದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವುದು ಅವರಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗಿತ್ತು ("ಒಂದೋ ಜಯ, ಇಲ್ಲವೇ ವೀರಮರಣ").

- **ಜೌಹರ್ (Jauhar):** ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗುವ ಬದಲು, ರಾಜಪೂತ ಮಹಿಳೆಯರು ಬೆಂಕಿಯ ಕುಂಡಕ್ಕೆ ಹಾರಿ ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಾಣಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡುವ ವೀರ/ದುರಂತ ಪದ್ಧತಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿತ್ತು.
- **ರಾಜಕೀಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯ:** ರಾಜಪೂತರು ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿ ಅಪ್ರತಿಮ ವೀರರಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವರಲ್ಲಿ **ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು (Lack of Unity)**. ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಕಾದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದೇ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ತುರ್ಕರು (ಘೋರಿ) ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಭಾರತವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಚಾಂದ್ ಬರ್ದಾಯ್ (Chand Bardai)

ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್‌ನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ **ಚಾಂದ್ ಬರ್ದಾಯ್** ರಚಿಸಿದ **'ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ'** ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಪೃಥ್ವಿರಾಜನ ಶೌರ್ಯ, ಸಂಯುಕ್ತೆಯ ಜೊತೆಗಿನ ಆತನ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಘೋರಿಯೊಂದಿಗಿನ ಹೋರಾಟವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು (Gurjara-Pratiharas)

4.1 ಉಗಮ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 730 – 1036)

ರಾಜಪೂತ ಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾದ ವಂಶ **ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರದು**. ಇವರು ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ರಾಜಸ್ಥಾನದಿಂದ ಬಂದವರು. ಇವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿಗರು **'ಅಲ್-ಜುಜ್'** ಎಂದು ಕರೆದರು. ಇವರು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಏಕೆಂದರೆ ಇವರು ಸುಮಾರು 300 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ **ಸಿಂಧ್ ಕಡೆಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ (ಅರಬ್ಬರ) ಆಕ್ರಮಣಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು.**

4.2 ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಗಳು (Important Rulers)

ದೊರೆ (Ruler)	ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಒಂದನೇ ನಾಗಭಟ (ಸ್ಥಾಪಕ)	ಇವನು ಸಿಂಧ್‌ನಿಂದ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಅರಬ್ ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನು (ಜುನೇದ್) ಮಾಳ್ವಾದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಅಟ್ಟಿದನು.
ವತ್ಸರಾಜ	ಇವನು ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಬಂಗಾಳದ ಪಾಲರು ಮತ್ತು ದಖನ್‌ನ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಜೊತೆ **'ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷ'ಕ್ಕೆ (Tripartite Struggle)** ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದನು.
ಮಿಹಿರ ಭೋಜ (ಭೋಜ-I)	ಪ್ರತಿಹಾರ ವಂಶದ **ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 836-885)**. ಇವನು ಅಪ್ಪಟ ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದು **'ಆದಿವರಾಹ'** ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಕಲ್ಹಣನ ರಾಜತರಂಗಿಣಿ ಇವನ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತದೆ.
ಮಹೇಂದ್ರಪಾಲ I	ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸ **ರಾಜಶೇಖರ (Rajasekhara)** ಇದ್ದನು (ಕರ್ಪೂರಮಂಜರಿ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯಮೀಮಾಂಸೆ ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃ).

4.3 ಪ್ರತಿಹಾರರ ಪತನ

ಕ್ರಿ.ಶ. 915 ರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಮೂರನೇ ಇಂದ್ರನು ಕನೌಜ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಹಾರರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ತದನಂತರ ಕ್ರಿ.ಶ. 1018 ರಲ್ಲಿ **ಘಜ್ನಿಯ ಮಹಮೂದನು (Mahmud of Ghazni)** ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದಾಗ, ಅಂದಿನ ಪ್ರತಿಹಾರ ದೊರೆ ರಾಜ್ಯಪಾಲನು ಯುದ್ಧ ಮಾಡದೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಇದರಿಂದ ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಚಾಂದೇಲ ರಾಜ ವಿದ್ಯಾಧರನು, ರಾಜ್ಯಪಾಲನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಹಾರ ವಂಶವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದನು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಸುಲೈಮಾನ್‌ನ ವರದಿ

ಕ್ರಿ.ಶ. 851 ರಲ್ಲಿ ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ **ಸುಲೈಮಾನ್ (Sulaiman)** ಮಿಹಿರ ಭೋಜನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ವರದಿಯಲ್ಲಿ, *"ಭೋಜನು ಅರಬ್ಬರ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಶತ್ರು. ಅವನಲ್ಲಿ ಅಪಾರವಾದ ಅಶ್ವದಳವಿದೆ (Cavalry) ಮತ್ತು ಅವನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಕಾಕರ ಭಯವೇ ಇಲ್ಲ"* ಎಂದು ಮುಕ್ತಕಂಠದಿಂದ ಶ್ಲಾಘಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಪಾಲರು ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳ (The Palas)

5.1 ಗೋಪಾಲನಿಂದ ಪಾಲ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 750)

ಶಶಾಂಕನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರಾಜಕತೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿತ್ತು (ಮತ್ಸ್ಯನ್ಯಾಯ - ದೊಡ್ಡ ಮೀನು ಸಣ್ಣ ಮೀನನ್ನು ನುಂಗುವ ಸ್ಥಿತಿ). ಈ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು, ಕ್ರಿ.ಶ. 750 ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳದ ಜನತೆಯೇ **ಗೋಪಾಲ (Gopala)** ಎಂಬ ಸೇನಾನಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿದರು. ಇವನು ಓದಂತಪುರಿ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

5.2 ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ ಧರ್ಮಪಾಲ (Dharmapala)

ಗೋಪಾಲನ ಮಗ **ಧರ್ಮಪಾಲನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 770-810)** ಪಾಲ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಇವನು ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಉತ್ತರಪಥಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬ ಬಿರುದು ಧರಿಸಿದನು.

ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ

ಧರ್ಮಪಾಲನು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ (ಮಹಾಯಾನ ಪಂಥ) ಅಪ್ಪಟ ಬೆಂಬಲಿಗ. ಇವನು ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು (Vikramashila University)** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು ನಳಂದಾದಷ್ಟೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು.

ದೇವಪಾಲನ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ಸಂಪರ್ಕ

ಧರ್ಮಪಾಲನ ಮಗ **ದೇವಪಾಲನು** ಪ್ರಬಲನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದ (ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ) ಶೈಲೇಂದ್ರ ವಂಶದ ರಾಜ ಬಾಲಪುತ್ರದೇವನು ದೇವಪಾಲನ ಅನುಮತಿ ಪಡೆದು ನಳಂದಾದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಮಠವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು.

5.3 ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಪಾಲರ ಕಾಲವು ಪೂರ್ವ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಬೌದ್ಧ - ವಜ್ರಯಾನ) ಕೊನೆಯ ಭವ್ಯ ಯುಗವಾಗಿತ್ತು. ಬಂಗಾಳದ ಬೌದ್ಧ ಸನ್ಯಾಸಿ **ಅತೀಶ ದೀಪಂಕರ (Atisha Dipankara)** ಟಿಬೆಟ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದನು. ಪಾಲರ ನಂತರ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ **ಸೇನ ವಂಶ (Senas)** ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂತು. (ಸೇನರ ದೊರೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೇನನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಜಯದೇವನು ಪ್ರಸಿದ್ಧ **'ಗೀತಗೋವಿಂದ'** ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಸುಲೈಮಾನ್‌ನ ವರದಿ

ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ **ಸುಲೈಮಾನ್** ಪಾಲರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು **'ರುಹ್ಮ' (Ruhma)** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಪಾಲರು ನೆರೆಯ ಪ್ರತಿಹಾರರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬೃಹತ್ತಾದ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಮತ್ತು 50,000 ಆನೆಗಳನ್ನು (Elephants) ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಆತ ವರದಿ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷ (Tripartite Struggle)

6.1 ಕನೌಜ್‌ನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು **ಕನೌಜ್ (Kannauj)** ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಇದು ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ಫಲವತ್ತಾದ ಕಣಿವೆಯ (ದೋಆಬ್) ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿತ್ತು ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ಮಾರ್ಗದ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ನಂತರ ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇಡೀ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು.

6.2 ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಮೂರು ಶಕ್ತಿಗಳು

ಕ್ರಿ.ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದಿಂದ ಸುಮಾರು 200 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಕನೌಜ್‌ಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಮೂರು ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ಸತತ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು. ಇದನ್ನೇ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷ (Tripartite Struggle)** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ಆಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶ	ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಮುಖ್ಯಾಂಶ
ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು (ವತ್ಸರಾಜ, ನಾಗಭಟ II)	ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತ (ಗುಜರಾತ್ & ರಾಜಸ್ಥಾನ)	ಇವರು ಕನೌಜ್‌ಗೆ ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಕಾರಣ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕನೌಜ್ ಇವರ ವಶವಾಯಿತು.
ಪಾಲರು (ಧರ್ಮಪಾಲ, ದೇವಪಾಲ)	ಪೂರ್ವ ಭಾರತ (ಬಂಗಾಳ & ಬಿಹಾರ)	ಧರ್ಮಪಾಲನು ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬೆಂಬಲಿಗ ಚಕ್ರಾಯುಧನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದನು.
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು (ಧ್ರುವ, 3ನೇ ಗೋವಿಂದ, 3ನೇ ಇಂದ್ರ)	ದಖನ್ (ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ - ಕರ್ನಾಟಕ / ಮಾನ್ಯಖೇಟ)	**ವಿಶೇಷತೆ:** ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಹೋಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಏಕೈಕ ದಕ್ಷಿಣದ ರಾಜವಂಶ. ಇವರು ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರೂ ಕನೌಜ್ ಅನ್ನು ಕಾಯಂ ಆಗಿ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಸಂಘರ್ಷದ ಆರಂಭ

ಪ್ರತಿಹಾರ ದೊರೆ ವತ್ಸರಾಜನು ಪಾಲರ ಧರ್ಮಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ ಬಂದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ **ಧ್ರುವನು** ವತ್ಸರಾಜ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಪಾಲ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿ, ಈ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದನು.

ಸಂಘರ್ಷದ ಅಂತಿಮ ಫಲಿತಾಂಶ

200 ವರ್ಷಗಳ ಸತತ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಮೂರೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಸೈನ್ಯ ಮತ್ತು ಖಜಾನೆ ಬರಿದಾಯಿತು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕನೌಜ್ **ಪ್ರತಿಹಾರರ** ವಶವಾಯಿತಾದರೂ, ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಗಿನಿಂದ ತುರ್ಕರು (ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿ) ಭಾರತವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಲು ಸುಲಭವಾಯಿತು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಶಕ್ತಿ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೂರನೇ ಇಂದ್ರನು ಕ್ರಿ.ಶ. 915 ರಲ್ಲಿ ಕನೌಜ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಹಾರರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ **ಅಲ್-ಮಸೂದಿ**ಯ ಪ್ರಕಾರ, ಅಂದಿನ ಜಗತ್ತಿನ ನಾಲ್ಕು ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ (ರೋಮ್, ಚೀನಾ, ಅರಬ್) **ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ (ಬಲ್ಲಹರ / ವಲ್ಲಭರಾಯ)** ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಚೋಳರ ಉದಯ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ

7.1 ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಚೋಳರು (Imperial Cholas)

ಕ್ರಿ.ಶ. 9ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಪಲ್ಲವರ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದ **ವಿಜಯಾಲಯ ಚೋಳನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 850)** ತಂಜಾವೂರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಚೋಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವರೇ ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಇಂಪೀರಿಯಲ್ ಚೋಳರು'. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವು ತನ್ನ ರಾಜಕೀಯ, ನೌಕಾಪಡೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಉತ್ತುಂಗವನ್ನು ತಲುಪಿತು.

7.2 ಒಂದನೇ ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ (Rajaraja I : ಕ್ರಿ.ಶ. 985-1014)

ಇವನು ಚೋಳ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಚೇರರ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಶ್ರೀಲಂಕಾದ (ಅನುರಾಧಪುರ) ಉತ್ತರ ಭಾಗವನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಲ್ದೀವ್ಸ್ ದ್ವೀಪಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಬಲ ನೌಕಾಪಡೆಯ ಮೂಲಕ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ವಿಜಯಗಳ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ರಾಜಧಾನಿ **ತಂಜಾವೂರಿನಲ್ಲಿ (Thanjavur)** ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವನ್ನು (ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ)** ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಭೂಮಾಪನ ಕಾರ್ಯ (Land Survey) ಮಾಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ಚೋಳ ದೊರೆ ಇವನೇ.

7.3 ಒಂದನೇ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ (Rajendra I : ಕ್ರಿ.ಶ. 1014-1044)

ತಂದೆಗಿಂತಲೂ ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋದ ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನು ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ತನ್ನ ಹತೋಟಿಗೆ ತಂದನು.

ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಚೋಳ (ಗಂಗೆಯ ವಿಜಯ)

ಇವನ ಸೈನ್ಯವು ಕಳಿಂಗವನ್ನು ದಾಟಿ ಪೂರ್ವ ಭಾರತದ ಬಂಗಾಳದವರೆಗೆ (ಪಾಲರ ಮಹಿಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ) ಜಯಭೇರಿ ಬಾರಿಸಿತು. ಗಂಗಾ ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ತಂದು **'ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಚೋಳಪುರಂ'** ಎಂಬ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು.

ಕಡಾರಂ ಕೊಂಡ (ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾ ವಿಜಯ)

ಇವನು ತನ್ನ ಬೃಹತ್ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ, ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದ (ಸುಮಾತ್ರ-ಮಲಯಾ) **ಶ್ರೀವಿಜಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು** ಸೋಲಿಸಿ ಮಲಕ್ಕಾ ಜಲಸಂಧಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯ ಚೋಳ ಸರೋವರ!

ಚೋಳರು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ **ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠ ನೌಕಾಪಡೆಯನ್ನು (Naval Power)** ಹೊಂದಿದ್ದರು. ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯು (Bay of Bengal) ಚೋಳರ ಹಡಗುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು **'ಚೋಳರ ಸರೋವರ' (Chola Lake)** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

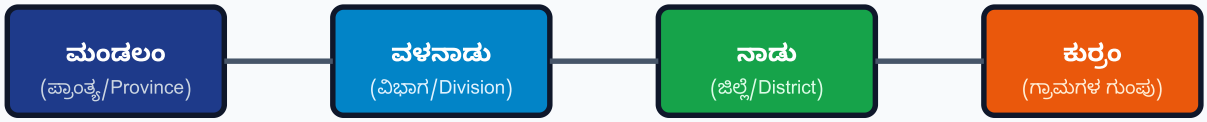
SKY DIGITAL CYBER

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಚೋಳರ ಆಡಳಿತ & ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ-ಆಡಳಿತ

8.1 ಚೋಳರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಭಜನೆ (Administrative Divisions)

ಚೋಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು:

8.2 ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ-ಆಡಳಿತ (Local Self-Government)

ಚೋಳರ ಆಡಳಿತದ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ **ಗ್ರಾಮಗಳ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವ-ಆಡಳಿತ**. ಗ್ರಾಮಗಳು ಬಹುತೇಕ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಣರಾಜ್ಯಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಸಭೆಗಳಿದ್ದವು:

ಸಭೆಯ ಹೆಸರು	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ
ಊರ್ (Ur)	ಇದು ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭೆಯಾಗಿತ್ತು.
ಸಭಾ / ಮಹಾಸಭಾ	ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ನೀಡಲಾಗಿದ್ದ **ಅಗ್ರಹಾರ (ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ)** ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಭೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು.
ನಗರಂ (Nagaram)	ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ತಕರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದ ವಾಣಿಜ್ಯ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಭೆಯಾಗಿತ್ತು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಉತ್ತರಮೇರೂರು ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಕುಡವೊಲೈ ಪದ್ಧತಿ

ಒಂದನೇ ಪರಾಂತಕ ಚೋಳನ ಕಾಲದ **'ಉತ್ತರಮೇರೂರು ಶಾಸನವು' (Uttaramerur Inscription)** ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ 'ಸಭಾ'ದ ಆಡಳಿತದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಚಿತ್ರಣ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಗ್ರಾಮವನ್ನು 30 ವಾರ್ಡ್‌ಗಳಾಗಿ (ಕುಡುಂಬ್) ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲು **'ಕುಡವೊಲೈ' (Kudavolai)** ಎಂಬ ಲಾಟರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು (ತಾಳೆಗರಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಸರು ಬರೆದು ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಸಣ್ಣ ಹುಡುಗನಿಂದ ಎತ್ತಿಸುವುದು). ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಮಿತಿ, ಆಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವೇದಗಳ ಜ್ಞಾನ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಚೋಳರ ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

9.1 ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಶ್ರೇಣಿಗಳು

ಕಾವೇರಿ ಕಣಿವೆಯ ಭಾರಿ ನೀರಾವರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು (ಕಾಲುವೆಗಳು) ಕೃಷಿಯನ್ನು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿಸಿತು. ಕೃಷಿಯ ಜೊತೆಗೆ ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರವು ಚೋಳರ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿತು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು **'ಮಣಿಗ್ರಾಮಂ'**, **'ವಲಂಜಿಯಾರ್'** ಮತ್ತು **'ನಾನಾದೇಸಿ'** ಮುಂತಾದ ಪ್ರಬಲ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಘಗಳನ್ನು (Guilds) ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಚೀನಾ ಮತ್ತು ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

9.2 ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ (Dravidian Architecture)

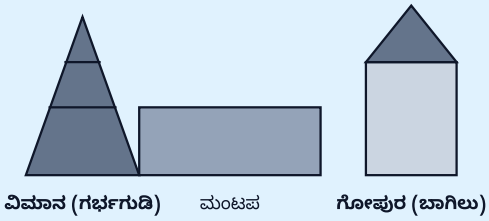
ಪಲ್ಲವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ **ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು** ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಇವರ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮುಖ್ಯ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ **ಬೃಹತ್ತಾದ 'ವಿಮಾನ'** (Vimana - **ಗರ್ಭಗುಡಿಯ ಮೇಲಿನ ಗೋಪುರ**) ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾದ **'ಗೋಪುರ'** (Gopuram - **ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರ**).

ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ (ತಂಜಾವೂರು)

ರಾಜರಾಜ ಚೋಳನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1010) ಈ ದೇವಾಲಯವು ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಅತಿ ಎತ್ತರದ (216 ಅಡಿ) ದೇವಾಲಯ. ಇದರ ವಿಮಾನದ ಮೇಲಿರುವ ಏಕಶಿಲೆಯ ಕಳಶವು ಸುಮಾರು 80 ಟನ್ ತೂಕವಿದೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ (ಯುನೆಸ್ಕೋ ತಾಣ).

ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿಗಳು (Bronze Sculpture)

ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಕಲೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ **ಕಂಚಿನ ವಿಗ್ರಹಗಳ ಕೆತ್ತನೆ**. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಆನಂದ ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಶಿವನ **'ನಟರಾಜ'** (Nataraja) ಮೂರ್ತಿಯು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಇದು ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಲೋಹದ ಕಲಾಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಕಂಬನ್ ರಾಮಾಯಣ

ಚೋಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯವು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿತು. ಕವಿ **ಕಂಬನ್** (Kamban) ತಮಿಳಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ **'ರಾಮಾವತಾರಂ' (ತಮಿಳು ರಾಮಾಯಣ)**ವು ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾಗಿದೆ. ಜಯಂಗೊಂಡಾರ್ ಬರೆದ *'ಕಳಿಂಗತ್ತುಪರಣಿ'* ಚೋಳರ ಕಳಿಂಗ ವಿಜಯವನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳು

10.1 ಒಡಿಶಾದ (ಕಳಿಂಗ) ಗಂಗರು ಮತ್ತು ಗಜಪತಿಗಳು

ಪೂರ್ವ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಡಿಶಾ (ಪ್ರಾಚೀನ ಕಳಿಂಗ) ಪ್ರದೇಶವನ್ನು **ಪೂರ್ವ ಗಂಗರು (Eastern Gangas)** ಆಳಿದರು. ಇವರು ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ (ಕಳಿಂಗ ಶೈಲಿ) ಅಪಾರ ಕೊಡುಗೆ ನೀಡಿದರು.

ಪುರಿಯ ಜಗನ್ನಾಥ ದೇವಾಲಯ

ಗಂಗ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ಅನಂತವರ್ಮನ್ ಚೋಡಗಂಗ** (12ನೇ ಶತಮಾನ) ಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಗನ್ನಾಥ (ಕೃಷ್ಣ) ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದು ಹಿಂದೂಗಳ ಪವಿತ್ರ ಚಾರ್‌ಧಾಮ್ ಯಾತ್ರಾ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಕೋನಾರ್ಕ್ ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯ

ಒಂದನೇ **ನರಸಿಂಹದೇವ (Narasimhadeva I)** ನು ಕೋನಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ **ಸೂರ್ಯ ದೇವಾಲಯವನ್ನು (Sun Temple)** ರಥದ ಆಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಯುರೋಪಿಯನ್ ನಾವಿಕರು ಇದನ್ನು ಕಪ್ಪು ಪಗೋಡ (Black Pagoda) ಎಂದು ಕರೆದರು.

10.2 ಬಂಗಾಳದ ಸೇನ ವಂಶ (Senas of Bengal)

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಪಾಲರ ಪತನದ ನಂತರ 11ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ **ಸೇನ ವಂಶ (Sena Dynasty)** ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಇವರ ಪ್ರಬಲ ರಾಜ **ಲಕ್ಷ್ಮಣಸೇನ**. ಇವರು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಬದಲು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸಿದರು. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೇನಾಪತಿ ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಖಿಲ್ಜಿ (1204) ಬಂಗಾಳದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ನಳಂದಾ ವಿ.ವಿ ಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ್ದು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯ	ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶ	ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೇಳುವ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು
ಕಾಮರೂಪ	ಇಂದಿನ ಅಸ್ಸಾಂ	ವರ್ಮನ್ ವಂಶದ ಭಾಸ್ಕರವರ್ಮನ್ ಹರ್ಷನ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದನು.
ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಸೋಲಂಕಿ)	ಗುಜರಾತ್	ಭೀಮ I ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಘಜ್ನಿ ಮಹಮೂದ್ ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಮೌಂಟ್ ಅಬುವಿನ ದಿಲ್ವಾರಾ ಜೈನ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ.
ಮಾಳ್ವಾದ ಪರಮಾರರು	ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ (ಧಾರಾನಗರಿ)	ರಾಜ ಭೋಜನ (Raja Bhoja) ಆಳ್ವಿಕೆ. ಇವನು ಸ್ವತಃ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂಸ್ಕೃತ ವಿದ್ವಾಂಸ, ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ ಹಾಗೂ ಕವಿ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ರಾಜತರಂಗಿಣಿ (Rajatarangini)

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕವಿ **ಕಲ್ಹಣನು (Kalhana)** ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ' ಗ್ರಂಥವು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ **ಏಕೈಕ ನೈಜ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕೃತಿ (First True Historical Work)** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಕೃತಿಗಳು ರಾಜರನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಲ್ಹಣನು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠವಾಗಿ ತಪ್ಪು-ಒಪ್ಪುಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾನೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗೀನ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ

11.1 ಆರ್ಥಿಕತೆ: ವ್ಯಾಪಾರದ ಅವನತಿ (Decline of Trade)

ಕ್ರಿ.ಶ. 750 ರಿಂದ 1000 ದವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗಿನ **ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕುಸಿಯಿತು.** (ಆದರೆ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಚೋಳರು ವ್ಯಾಪಾರ ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದರು). ವ್ಯಾಪಾರ ಕುಸಿದಿದ್ದರಿಂದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಚಲಾವಣೆ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ **ಕೃಷಿ-ಆಧಾರಿತ (Agrarian Economy)** ವಾಯಿತು.

ಮುಚ್ಚಿದ ಆರ್ಥಿಕತೆ (Closed Economy)

ಗ್ರಾಮಗಳು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಾವೇ ಉತ್ಪಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ **ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ (Self-sufficient villages)** ಬದಲಾದವು. ವಸ್ತು-ವಿನಿಮಯ ಪದ್ಧತಿ (Barter system) ಮರಳಿ ಬಂತು. ನಗರಗಳು (ಉದಾ: ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ) ಕ್ಷೀಣಿಸಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬದುಕು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ದೇವಾಲಯ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಆರ್ಥಿಕತೆ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ ದೇವಾಲಯಗಳು ಕೇವಲ ಪೂಜಾ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿರದೆ, ಅಪಾರ ಭೂಮಿ ಹೊಂದಿರುವ **ಆರ್ಥಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿ** ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದವು. ಇವು ಜನರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿ, ಕೃಷಿಗೆ ಸಾಲ ಕೊಡುವ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಂತಾದವು.

11.2 ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ: ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಕಠಿಣತೆ

ಹೊಸ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ಹಿಂದೂ ವರ್ಣ-ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಕೇವಲ 4 ವರ್ಣಗಳಿದ್ದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಉಪಜಾತಿಗಳು (Sub-castes / Jati) ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಕಾಯಸ್ಥ ವರ್ಗದ ಉದಯ (Kayasthas)

ಭೂದಾನ ಪದ್ಧತಿ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ, ಭೂಮಿಯ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಪತ್ರಗಳನ್ನು (Record keeping) ನಿರ್ವಹಿಸಲು **'ಕಾಯಸ್ಥ' (Kayastha)** ಎಂಬ ಹೊಸ ಅಧಿಕಾರ ವರ್ಗವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಕ್ರಮೇಣ ಇವರು ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಜಾತಿಯಾಗಿ (Caste) ಮಾರ್ಪಟ್ಟರು.

⚠️ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ

ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬೃಹತ್ ದೇವಾಲಯಗಳ (ಚೋಳ/ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ) ಜೊತೆಗೆ **ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ (Devadasi System)** ಆರಂಭವಾಯಿತು. ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯ, ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಪದ್ಧತಿಯಿದು. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದವು. ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ರಾಜಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಧರ್ಮ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ & ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಳವಳಿಗಳು

12.1 ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. 788 - 820)

ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದೂ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಭೌದ್ಧಿಕವಾಗಿ ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ದಾರ್ಶನಿಕ ಕೇರಳದ ಕಾಲಡಿಯ **ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು**. ಅವರು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಮತ್ತು ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Non-Dualism)

ಶಂಕರರ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು '**ಅದ್ವೈತ**' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂದರೆ ಜೀವ (ಆತ್ಮ) ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ (ಪರಮಾತ್ಮ) ಎರಡೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲ, ಎರಡೂ ಒಂದೇ. *"ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ, ಜಗನ್ಮಿಥ್ಯಾ."* (ಬ್ರಹ್ಮ ಮಾತ್ರ ಸತ್ಯ, ಈ ಜಗತ್ತು ಮಾಯೆ) ಎಂಬುದು ಇವರ ಬೋಧನೆಯ ಸಾರ.

ನಾಲ್ಕು ಮಠಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಭಾರತದ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು: 1. **ಶೃಂಗೇರಿ** (ದಕ್ಷಿಣ), 2. **ಪುರಿ** (ಪೂರ್ವ - ಗೋವರ್ಧನ ಮಠ), 3. **ದ್ವಾರಕಾ** (ಪಶ್ಚಿಮ - ಶಾರದಾ ಮಠ), 4. **ಬದರಿನಾಥ** (ಉತ್ತರ - ಜ್ಯೋತಿರ್ ಮಠ).

12.2 ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಅವನತಿಯತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಬೌದ್ಧರಲ್ಲಿ ಹೊಸತಾಗಿ ತಾಂತ್ರಿಕ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ '**ವಜ್ರಯಾನ**' **(Vajrayana - ವಜ್ರದ ಹಾದಿ)** ಪಂಥವು ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ (ಪಾಲರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ) ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಇವರು *'ತಾರಾ'* ದೇವತೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಜಿಕ್/ಮಂತ್ರ-ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ನಂಬಿದ್ದರು. ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಜೈನ ಧರ್ಮವು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

ಭಾರತೀಯ ದರ್ಶನಗಳು (Philosophies)	ಸ್ಥಾಪಕರು (Founders)	ಮುಖ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Core Idea)
ಸಾಂಖ್ಯ (Samkhya)	ಕಪಿಲ ಮುನಿ	ಜಗತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷ ಎಂಬ ಎರಡು ತತ್ವಗಳಿಂದಾಗಿದೆ. ದೇವರ ಪ್ರಸ್ತಾಪವಿಲ್ಲ.
ಯೋಗ (Yoga)	ಪತಂಜಲಿ ಮುನಿ	ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಿ.
ನ್ಯಾಯ (Nyaya)	ಗೌತಮ ಮುನಿ	ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ (Logical thinking) ಮತ್ತು ವಿಶ್ಲೇಷಣೆಗೆ ಒತ್ತು.
ವೈಶೇಷಿಕ (Vaisheshika)	ಕಣಾದ ಮುನಿ	ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ 'ಪರಮಾಣು' (Atoms) ಗಳಿಂದಾಗಿವೆ ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರ.

SKY DIGITAL CYBER

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆ

13.1 ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಉಗಮ (Bhakti Movement)

ಕ್ರಿ.ಶ. 7 ರಿಂದ 9ನೇ ಶತಮಾನದ ನಡುವೆ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ರೀತಿಯ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲೆ ಎದ್ದಿತು. ಸಂಕೀರ್ಣವಾದ ಯಜ್ಞಗಳು ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ತಪಸ್ಸುಗಳ ಬದಲಾಗಿ, **ದೇವರ ಮೇಲಿನ ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರೀತಿ, ಶರಣಾಗತಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ (Devotion)** ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸುಲಭ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ಸಾರಿದರು. ಈ ಸಂತರು ದೇವಸ್ಥಾನದಿಂದ ದೇವಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಾ ತಮಿಳು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ದೇವರ ಮೇಲೆ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಧರ್ಮವು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಹತ್ತಿರವಾಯಿತು.

13.2 ಆಳ್ವಾರರು ಮತ್ತು ನಾಯನಾರರು (Alvars & Nayanars)

ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಸಂತರನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ:

ಸಂತರ ಗುಂಪು	ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವರು	ಒಟ್ಟು ಸಂತರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಪ್ರಮುಖ ಸಂತರು / ಕೃತಿಗಳು
ಆಳ್ವಾರರು (Alvars)	**ವಿಷ್ಣು / ತಿರುಮಾಲ್** (ವೈಷ್ಣವ ಭಕ್ತರು)	**12 (ಹನ್ನೆರಡು)** ಸಂತರು	ಪ್ರಮುಖರು: ನಮ್ಮಾಳ್ವಾರ್, ತಿರುಮಂಗೈ ಆಳ್ವಾರ್, **ಆಂಡಾಳ್ (Andal - ಏಕೈಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂತೆ)**. ಕೃತಿ: *ನಾಲ್ ಆಯಿರ ದಿವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಂ* (Naalayira Divya Prabandham).
ನಾಯನಾರರು (Nayanars)	**ಶಿವ** (ಶೈವ ಭಕ್ತರು)	**63 (ಅರವತ್ತಮೂರು)** ಸಂತರು	ಪ್ರಮುಖರು: ಅಪ್ಪರ್, ಸಾಂಬಂದರ್, ಸುಂದರರ್ ಮತ್ತು ಮಾಣಿಕ್ಕವಾಸಗರ್. ಕೃತಿ: *ತೇವರಂ (Tevaram) / ತಿರುಮುರೈ.*

ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರೋಧ

ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದು. ಈ 63 ನಾಯನಾರ್ ಸಂತರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ರೈತರು, ಕುಂಬಾರರು ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ದಲಿತರೂ ಇದ್ದರು.

ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನರ ವಿರೋಧ

ಭಕ್ತಿ ಸಂತರ ತೀವ್ರ ಪ್ರಚಾರದಿಂದಾಗಿ, ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವು. ಪಲ್ಲವ ಮತ್ತು ಚೋಳ ರಾಜರು ಈ ಭಕ್ತಿ ಸಂತರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ಬೃಹತ್ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ದಕ್ಷಿಣದ ಮೀರಾಬಾಯಿ

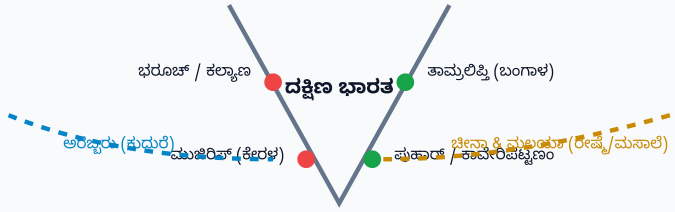
12 ಜನ ವೈಷ್ಣವ ಆಳ್ವಾರ್ ಸಂತರಲ್ಲಿ **'ಆಂಡಾಳ್' (Andal)** ಮಾತ್ರ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂತೆ. ಇವಳನ್ನು **'ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೀರಾಬಾಯಿ'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವಳು ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ತನ್ನ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ *ತಿರುಪ್ಪಾವೈ (Thiruppavai)* ಎಂಬ ಸುಂದರ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾಳೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಭಾರತದ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರ & ವಿದೇಶಿ ಸಂಪರ್ಕ

14.1 ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರ

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೂ-ಮಾರ್ಗದ (ಸಿಲ್ಕ್ ರೂಟ್) ವ್ಯಾಪಾರ ಕುಸಿದರೂ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕರಾವಳಿ ರಾಜ್ಯಗಳು (ಚೋಳರು, ಪಾಂಡ್ಯರು) ಅರಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಚೀನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು (Maritime Trade) ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು. ಮಾನ್ಸೂನ್ ಮಾರುತಗಳ ಜ್ಞಾನವು ಈ ಸಮುದ್ರ ಯಾನಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಸಹಾಯಕವಾಗಿತ್ತು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಆರಂಭಿಕ ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರುಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ

14.2 ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (Greater India)

ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಗ್ನೇಯ ಏಷ್ಯಾಗೆ (Southeast Asia) ಹೋದ ಭಾರತೀಯ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಪಸರಿಸಿದವು. **ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ, ಕಾಂಬೋಡಿಯಾ, ಥೈಲ್ಯಾಂಡ್** ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ತಲೆಎತ್ತಿದವು (ಇದನ್ನು ಬೃಹತ್-ಭಾರತ / Greater India ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ).

ಅಂಕೋರ್ ವಾಟ್ (Angkor Wat)

ಕಾಂಬೋಡಿಯಾದಲ್ಲಿ (ಖಮೇರ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ) ಸೂರ್ಯವರ್ಮನ್ II ಕಟ್ಟಿಸಿದ **ವಿಷ್ಣುವಿನ** ದೇವಾಲಯ. ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಮಾರಕ (Largest Religious Monument in the World). ಇದರ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ದೃಶ್ಯಗಳಿವೆ.

ಬೋರೋಬುದೂರ್ (Borobudur)

ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದ ಜಾವಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಶೈಲೇಂದ್ರ ವಂಶದ ರಾಜರು ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನ **ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯ**. ಇದು 9 ಹಂತಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬೃಹತ್ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಆಮದು ಮತ್ತು ರಫ್ತು ವಸ್ತುಗಳು

ರಫ್ತು (Exports): ಮೆಣಸು (Black Pepper), ಏಲಕ್ಕಿ, ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಗಂಧದ ಮರ, ಮುತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ದಂತ.

ಆಮದು (Imports): ಅರೇಬಿಯಾದಿಂದ **ಉತ್ತಮ ತಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳು (Arabian Horses - ಯುದ್ಧಕ್ಕಾಗಿ)** ಮತ್ತು ಚೀನಾದಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಬಟ್ಟೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1000)

15.1 ತುರ್ಕರ ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಭಾರತದ ಸಿದ್ಧತೆ ಹೇಗಿತ್ತು?

ಕ್ರಿ.ಶ. 11ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ, ಅರಬ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ದುರ್ಬಲಗೊಂಡು ಅದರ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ **ತುರ್ಕರು (Turks)** ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇವರು ಹುಟ್ಟು ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಛಿದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ತುರ್ಕರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಭಾರತವನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಭಾರತೀಯರ ಆಂತರಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳೇ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾದವು:

1. ರಾಜಕೀಯ ಅನೈಕ್ಯತೆ

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಕೇಂದ್ರ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಶಕ್ತಿಯಿರಲಿಲ್ಲ (No Central Power). ಪ್ರತಿಹಾರರು ಪತನಗೊಂಡಿದ್ದರು. ರಾಜಪೂತ ಅರಸರಾದ ಚೌಹಾಣರು, ಗಹದ್ವಾಲರು, ಚಾಂದೇಲರು ಮತ್ತು ಸೋಲಂಕಿಗಳು **ತಮ್ಮತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಾಗಿ ಸತತವಾಗಿ ಕಾದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.**

2. ಮಿಲಿಟರಿ ದೌರ್ಬಲ್ಯ (Feudal Army)

ರಾಜರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಬೃಹತ್ ಕಾಯಂ ಸೈನ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಾಮಂತರು (Feudal Lords) ತರುವ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸೈನ್ಯದ ತುಕಡಿಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ತೀವ್ರ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು.

3. ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಹಿನ್ನಡೆ

ತುರ್ಕರು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡುವ ಉತ್ತಮ ತಳಿಯ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು (Cavalry) ಮತ್ತು ಬಿಲ್ಲುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ, ಭಾರತೀಯರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ **ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸುವ ಆನೆಗಳ (Elephants)** ಮೇಲೆ ಅತಿಯಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು.

4. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ

ಕಠಿಣ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯಿಂದಾಗಿ, ಸಮಾಜದ ಕೆಳವರ್ಗದ ಜನರಿಗೆ ದೇಶಪ್ರೇಮವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ತಮ್ಮನ್ನಾಳುವ ರಾಜನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಾಂಧವ್ಯವಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆಕ್ರಮಣಕಾರರನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೇವಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು.

15.2 ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ಉದಯ ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬರ ಮೊದಲ ದಾಳಿ

ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅರೇಬಿಯಾದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದರಿಂದ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ನಡೆದ **ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಯಶಸ್ವಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಕ್ರಮಣವು** ಕ್ರಿ.ಶ. 712 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು. ಅರಬ್ ಸೇನಾಪತಿ **ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂ (Muhammad bin Qasim)** ನು ಭಾರತದ ವಾಯವ್ಯ ಗಡಿಯಾದ **ಸಿಂಧ್ (Sindh)** ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದೂ ದೊರೆ **ದಾಹೀರ್ (Dahir)** ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸಿಂಧ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಅರಬ್ಬರು ಸಿಂಧ್ ಗಡಿಯಿಂದ ಮುಂದೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ (ಪ್ರತಿಹಾರರು ತಡೆದರು).

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಹಿಂದೂ ಶಾಹಿ ವಂಶ (Hindu Shahis)

ಘಜ್ನಿ ಮಹಮೂದನು ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್ ಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ವಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದವರು **ಹಿಂದೂ ಶಾಹಿ (Hindu Shahi)** ವಂಶದ ರಾಜರಾದ ಜಯಪಾಲ ಮತ್ತು ಆನಂದಪಾಲರು. (ಇವರ ರಾಜಧಾನಿ ವೈಹಿಂದ್).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಘಜ್ನಿಯ ಮಹಮೂದ್ (Mahmud of Ghazni)

ಪುಟ 116 • 17 ದಾಳಿಗಳು & ಸೋಮನಾಥ ಲೂಟಿ

16.1 ಭಾರತದ ಮೇಲೆ 17 ಬಾರಿ ದಂಡಯಾತ್ರೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1000 - 1027)

ಮಹಮೂದನು ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಘಜ್ನಿ (ಯಾಮಿನಿ ವಂಶ) ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಉದ್ದೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳ **ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವು ಕೇವಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದು (To plunder wealth)** ಮತ್ತು ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಆತ ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದನು. ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಹೆನ್ರಿ ಎಲಿಯಟ್ ಪ್ರಕಾರ, ಆತ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಒಟ್ಟು **17 ಬಾರಿ** ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು.

16.2 ಪ್ರಮುಖ ದಾಳಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯ

ವರ್ಷ (ಕ್ರಿ.ಶ.)	ದಾಳಿಗೊಳಗಾದ ಸ್ಥಳ / ರಾಜ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಣಾಮ / ವಿವರಣೆ
1001	ಹಿಂದೂ ಶಾಹಿ ರಾಜ **ಜಯಪಾಲ**	ಜಯಪಾಲನು ವೈಹಿಂದ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತು, ಅವಮಾನ ತಾಳಲಾರದೆ ಬೆಂಕಿಗೆ ಹಾರಿ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.
1018	ಕನೌಜ್ & ಮಥುರಾ	ಕನೌಜ್‌ನ ಪ್ರತಿಹಾರ ರಾಜ ರಾಜ್ಯಪಾಲನು ಓಡಿಹೋದ. ಮಥುರಾದ ಸಾವಿರಾರು ಸುಂದರ ದೇವಾಲಯಗಳು ನಾಶವಾದವು.
1025	**ಸೋಮನಾಥ ದೇವಾಲಯ (ಗುಜರಾತ್)**	ಇದು ಮಹಮೂದನ 16ನೇ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾಳಿ. ಈ ಭವ್ಯ ಶಿವನ (ಜ್ಯೋತಿರ್ಲಿಂಗ) ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಆತ ಕೊಳ್ಳೆಹೊಡೆದು, ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಒಡೆದುಹಾಕಿದನು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್ ಅನ್ನು **ಒಂದನೇ ಭೀಮ (ಸೋಲಂಕಿ)** ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

16.3 ಅಲ್-ಬರೂನಿ (Al-Biruni) ಮತ್ತು ಆಸ್ಥಾನ ವಿದ್ವಾಂಸರು

ಮಹಮೂದನು ಕೇವಲ ಲೂಟಿಕೋರನಾಗಿರದೆ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದರು:

ಅಲ್-ಬರೂನಿ (Al-Biruni)

ಇವನು ಮಹಮೂದನ ಜೊತೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಲಿತು, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಬಗ್ಗೆ **'ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್' (Kitab-ul-Hind / ತಾರೀಖ್-ಇ-ಹಿಂದ್)** ಎಂಬ ಅದ್ಭುತ ಅರೇಬಿಕ್ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಫಿರ್ದೌಸಿ (Firdausi)

ಇವನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ. ಮಹಮೂದನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಇವನು **'ಷಾನಾಮಾ' (Shahnama)** ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. (ಉತ್ಬಿ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ವಿದ್ವಾಂಸ 'ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಯಾಮಿನಿ' ಬರೆದನು).

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಬಟ್-ಶಿಕಾನ್

ಮಹಮೂದನು ವಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು **'ಬಟ್-ಶಿಕಾನ್' (Idol Destroyer / ವಿಗ್ರಹ ಭಂಜಕ)** ಎಂದು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ. ಆತನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರೂ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪಂಜಾಬ್ ಅನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ (Muhammad of Ghor)

17.1 ಘೋರಿಯ ಆಕ್ರಮಣದ ಉದ್ದೇಶ

ಘಜ್ನಿ ಮಹಮೂದನ ಮರಣದ ಸುಮಾರು 150 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಘೋರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಿಂದ **ಮುಯಿಜ್-ಉದ್-ದಿನ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ (ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ)** ಭಾರತದತ್ತ ದೃಷ್ಟಿ ಹರಿಸಿದನು. ಇವನ ಉದ್ದೇಶ ಕೇವಲ ಲೂಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿರಲಿಲ್ಲ; **ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದೇ (To build an Empire)** ಆತನ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದಲೇ ಇವನನ್ನು *ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಡಳಿತದ ನಿಜವಾದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ* ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

17.2 ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತರೈನ್ ಕದನಗಳು (Battles of Tarain)

ಘೋರಿಯು ಪಂಜಾಬ್ ಅನ್ನು ಗೆದ್ದು ದೆಹಲಿಯತ್ತ ಮುನ್ನಡೆದಾಗ, ದೆಹಲಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಮೀರ್ ಅನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಶೂರ ರಾಜಪೂತ ದೊರೆ **ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್ (Prithviraj Chauhan / ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ III)** ಆತನನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಹರಿಯಾಣದ ತರೈನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಎರಡು ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು.

ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ವರ್ಷ	ಯುದ್ಧದ ವಿವರ ಮತ್ತು ಫಲಿತಾಂಶ
ಮೊದಲನೇ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1191)	ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್‌ನ ನೇತೃತ್ವದ ರಜಪೂತ ಪಡೆಗಳು ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದವು. ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡ ಘೋರಿ ರಣರಂಗದಿಂದ ಪ್ರಾಣ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು.
ಎರಡನೇ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1192)	ಒಂದು ವರ್ಷ ಭಾರಿ ಸಿದ್ಧತೆ ನಡೆಸಿ 1.2 ಲಕ್ಷ ಅಶ್ವದಳದೊಂದಿಗೆ ಮರಳಿ ಬಂದ ಘೋರಿಯು, **ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂದನು.** ಈ ಯುದ್ಧವು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು; ದೆಹಲಿಯು ತುರ್ಕರ ವಶವಾಯಿತು.

ಚಂದಾವರ್ ಕದನ (1194)

ಘೋರಿಯು 1194 ರ ಚಂದಾವರ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಕನೌಜ್‌ನ ಗಹದ್ವಾಲ ದೊರೆ **ಜಯಚಂದ್ರನನ್ನು** ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂದನು. (ಜಯಚಂದ್ರನು ಪೃಥ್ವಿರಾಜನ ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದನು, ತರೈನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ).

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಿತ್ರವುಳ್ಳ ನಾಣ್ಯ

ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಘೋರಿಯು ತನ್ನ ಆಡಳಿತದ ಸಮ್ಮತಿಗಾಗಿ ಹಿಂದೂ ದೇವತೆ **ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಚಿತ್ರವಿರುವ (Goddess Lakshmi type)** ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದನು. ಇನ್ನೊಂದು ಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಸರು ಅರೇಬಿಕ್‌ನಲ್ಲಿದೆ.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ನಾಶ

ಘೋರಿಯ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಗುಲಾಮ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದ **ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು (Bakhtiyar Khalji)** ಕ್ರಿ.ಶ. 1204 ರಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದನು. ಆತನೇ **ನಳಂದಾ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ನಾಶಮಾಡಿದನು!** ಇದರಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಹೊಡೆತ ಬಿತ್ತು.

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತದ ಆರಂಭ

18.1 ಘೋರಿಯ ಮರಣ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹಂಚಿಕೆ

ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಗೆ ಸ್ವಂತ ಮಕ್ಕಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಆತನು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ತನ್ನ ನಂಬಿಕಸ್ಥ ಗುಲಾಮ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ (Slaves / Mamluks) ಒಪ್ಪಿಸಿ ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಕ್ರಿ.ಶ. 1206 ರಲ್ಲಿ ಹತ್ಯೆಯಾದನು. ಅವನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಗುಲಾಮರು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡರು: ತಾಜುದ್ದೀನ್ ಯಲ್ದೋಜ್ (ಘಜ್ನಿ), ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಕುಬಾಚಾ (ಸಿಂಧ್) ಮತ್ತು **ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ (ಭಾರತದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು)**.

18.2 ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1206)

ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ (Qutb al-Din Aibak) ನು ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಘೋಷಿಸುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **'ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ' (Delhi Sultanate)** ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದನು. ಇವನ ವಂಶವನ್ನು **ಗುಲಾಮಿ ವಂಶ (Slave Dynasty ಅಥವಾ Mamluk)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. (ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಒಟ್ಟು 5 ರಾಜವಂಶಗಳು 320 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿದವು: ಗುಲಾಮಿ, ಖಿಲ್ಜಿ, ತುಘಲಕ್, ಸೈಯದ್ ಮತ್ತು ಲೋದಿ ವಂಶ).

ಲಾಖ್-ಬಕ್ಷ್ (Lakh-Bakhsh)

ಐಬಕ್ ನು ಅತ್ಯಂತ ಉದಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬಡವರಿಗೆ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಹಣವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು **'ಲಾಖ್-ಬಕ್ಷ್' (ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಚೌಗಾನ್ ಆಟ ಮತ್ತು ಮರಣ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1210 ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೇರಿ **'ಚೌಗಾನ್' (Chaugan - ಆಧುನಿಕ ಪೋಲೋ / Polo)** ಆಟವಾಡುವಾಗ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಆಯತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಐಬಕ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

18.3 ಐಬಕ್‌ನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಕಟ್ಟಡದ ಹೆಸರು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಕುವ್ವತ್-ಉಲ್-ಇಸ್ಲಾಂ ಮಸೀದಿ	ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಈ ಮಸೀದಿಯು **ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಕಟ್ಟಡ (Mosque)** ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ (Qutub Minar)	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೂಫಿ ಸಂತ *'ಖ್ವಾಜಾ ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಕಾಕಿ'* ರವರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಇದರ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಐಬಕ್ ಆರಂಭಿಸಿದನು. (ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದವನು ಇಲ್ತುಮಿಶ್).
ಅಢಾಯ್ ದಿನ್ ಕಾ ಝೋಂಪ್ರಾ	ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಅಜ್ಮೀರ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಮಸೀದಿ (ಇದರ ಅರ್ಥ ಎರಡೂವರೆ ದಿನಗಳ ಗುಡಿಸಲು).

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಮಮ್ಲೂಕ್ (Mamluk)

ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ **'ಮಮ್ಲೂಕ್' ಎಂದರೆ 'ಮಾಲೀಕತ್ವಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟವನು' (Owned) ಅಥವಾ ಗುಲಾಮ** ಎಂದರ್ಥ. ಐಬಕ್, ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ಮತ್ತು ಬಲ್ಬನ್ ಎಲ್ಲರೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇವರ ವಂಶವನ್ನು ಗುಲಾಮಿ ಅಥವಾ ಮಮ್ಲೂಕ್ ವಂಶ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ (Mega Revision)

19.1 ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ತ್ವರಿತ ಸಾರಾಂಶ (Quick Glance)

ರಾಜವಂಶ / ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ಪ್ರದೇಶ & ರಾಜಧಾನಿ	ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು (Key Facts)
ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು	ರಾಜಸ್ಥಾನ (ಕನೌಜ್)	ಮಿಹಿರ ಭೋಜ (ಆದಿವರಾಹ)	ಅರಬ್ಬರನ್ನು ತಡೆದರು. ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಂತಿಮ ವಿಜಯ. ಸುಲೈಮಾನ್ ಭೇಟಿ.
ಪಾಲರು	ಬಂಗಾಳ (ಮುಂಗೇರ್)	ಧರ್ಮಪಾಲ	ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿ.ವಿ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಆಶ್ರಯ. ಅತೀಶ ದೀಪಂಕರನ ಸೇವೆ.
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	ಕರ್ನಾಟಕ (ಮಾನ್ಯಖೇಟ)	ಮೂರನೇ ಇಂದ್ರ, ಧ್ರುವ	ಕನೌಜ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಏಕೈಕ ದಕ್ಷಿಣದ ಅರಸರು. ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿ.
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ಚೋಳರು	ತಮಿಳುನಾಡು (ತಂಜಾವೂರು)	ರಾಜರಾಜ, ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ	ಪ್ರಬಲ ನೌಕಾಪಡೆ, ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಬಿರುದು, ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ, ಉತ್ತರಮೇರೂರು ಶಾಸನ (ಗ್ರಾಮ ಆಡಳಿತ).
ಚೌಹಾಣರು	ಅಜ್ಮೀರ್ & ದೆಹಲಿ	ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್	ಘೋರಿಯ ವಿರುದ್ಧ ತರೈನ್ ಕದನಗಳು (1191 & 1192). ಚಾಂದ್ ಬರ್ದಾಯ್‌ನ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ.

19.2 ಯುದ್ಧಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ (Chronology)

- **ಕ್ರಿ.ಶ. 712:** ಅರಬ್ಬರ (ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂ) ಸಿಂಧ್ ಆಕ್ರಮಣ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 750:** ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷದ ಆರಂಭ (ಕನೌಜ್‌ಗಾಗಿ).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 1010:** ತಂಜಾವೂರಿನ ಬೃಹದೀಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 1014:** ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನ ಗಂಗಾ ದಂಡಯಾತ್ರೆ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 1025:** ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿಯಿಂದ ಸೋಮನಾಥ ಲೂಟಿ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 1191:** ಮೊದಲ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧ (ಘೋರಿಗೆ ಸೋಲು).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 1192:** ಎರಡನೇ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧ (ಪೃಥ್ವಿರಾಜನ ಸಾವು).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 1206:** ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್).

19.3 ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲಾ-ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ (Art & Literature)

ಲೇಖಕ / ಕೃತಿ / ಕಲೆ	ಸಂಬಂಧಿತ ವಿಷಯ / ವಿಶೇಷತೆ
ಅಲ್-ಬರೂನಿ (ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್)	ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿಯ ಜೊತೆ ಬಂದವನು. ಭಾರತದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನದ ಅರೇಬಿಕ್ ವರದಿ.
ಆಳ್ವಾರರು ಮತ್ತು ನಾಯನಾರರು	ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿ. ಆಳ್ವಾರರು (12) ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರು, ನಾಯನಾರರು (63) ಶಿವ ಭಕ್ತರು.
ಚೋಳರ ಕಂಚಿನ ಶಿಲ್ಪ	ನಟರಾಜನ (ಶಿವನ ಆನಂದ ತಾಂಡವ) ವಿಗ್ರಹವು ಚೋಳರ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಲಾಕೃತಿ.
ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು	ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಜೀವ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಒಂದೇ). ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮಠಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಭಾಗ 6)

ಪುಟ 120 • 25 ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

Q1. ಇತಿಹಾಸ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷವು ಯಾವ ನಗರದ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ ಸಾಧಿಸಲು ನಡೆಯಿತು?
(A) ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ (B) ದೆಹಲಿ (C) ಕನೌಜ್ (D) ಉಜ್ಜಯಿನಿ

Q2. 'ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಚೋಳಪುರಂ' ಎಂಬ ಹೊಸ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಚೋಳ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ (B) ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ I (C) ವಿಜಯಾಲಯ (D) ಕರಿಕಾಳ ಚೋಳ

Q3. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ 'ಆಳ್ವಾರರು' ಯಾರ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು?
(A) ಶಿವ (B) ಮುರುಗನ್ (C) ವಿಷ್ಣು (D) ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆ

Q4. ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಮೊದಲ ಯಶಸ್ವಿ ಅರಬ್ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 712) ಮುನ್ನಡೆಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿ (B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ (C) ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ಖಾಸಿಂ (D) ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್

Q5. ಚೋಳರ ಗ್ರಾಮ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಗ್ರಹಾರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ಊರ್ (B) ನಗರಂ (C) ನಾಡು (D) ಸಭಾ / ಮಹಾಸಭಾ

Q6. 'ಅದ್ವೈತ' ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ದಾರ್ಶನಿಕ ಯಾರು?
(A) ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ (B) ಆದಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ (C) ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ (D) ಬಸವಣ್ಣ

Q7. ಘಜ್ನಿಯ ಮಹಮೂದನ ಜೊತೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು 'ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್' ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಯಾರು?
(A) ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ (B) ಅಲ್-ಬರೂನಿ (C) ಫಿರ್ದೌಸಿ (D) ಅಮೀರ್ ಖುಸ್ರೋ

Q8. ಎರಡನೇ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ (1192) ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಬಾಬರ್ (B) ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿ (C) ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ (D) ಐಬಕ್

Q9. ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ರಾಜವಂಶ ಯಾವುದು?
(A) ಗುಪ್ತರು (B) ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು (C) ಪಾಲರು (D) ಸೇನರು

Q10. ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್‌ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ' ಕಾವ್ಯದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
(A) ಜಯದೇವ (B) ಕಲ್ಹಣ (C) ಚಾಂದ್ ಬರ್ದಾಯ್ (D) ಬಾಣಭಟ್ಟ

Q11. ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು 'ತಮ್ಮ ಸರೋವರ'ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ ನೌಕಾ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?
(A) ಪಾಲರು (B) ಚೋಳರು (C) ಪಾಂಡ್ಯರು (D) ಗಂಗರು

Q12. 'ಕುಡವೊಲೈ' (Kudavolai) ಎಂಬ ಲಾಟರಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
(A) ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿ (B) ಚೋಳರ ಗ್ರಾಮ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರ ಆಯ್ಕೆ (C) ಯುದ್ಧದ ತಂತ್ರ (D) ಭೂದಾನ

Q13. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 'ಗುಲಾಮಿ ವಂಶ'ವನ್ನು (Slave Dynasty) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (B) ಬಲ್ಬನ್ (C) ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ (D) ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್

Q14. 'ಲಾಖ್-ಬಕ್ಷ್' (ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡುವವನು) ಎಂಬ ಬಿರುದು ಯಾವ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗಿತ್ತು?
(A) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ (B) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ (C) ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ (D) ಬಲ್ಬನ್

Q15. ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಖಜುರಾಹೋ' ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಜವಂಶ ಯಾವುದು?
(A) ಚಾಂದೇಲರು (B) ಪರಮಾರರು (C) ಚೌಹಾಣರು (D) ಪ್ರತಿಹಾರರು

Q16. ನಳಂದಾ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟು ನಾಶಮಾಡಿದ ತುರ್ಕ ಸೇನಾಪತಿ ಯಾರು?
(A) ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿ (B) ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಖಿಲ್ಜಿ (C) ಐಬಕ್ (D) ಘೋರಿ

Q17. ಪೋಲೋ (ಚೌಗಾನ್) ಆಟವಾಡುವಾಗ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಸುಲ್ತಾನ ಯಾರು?
(A) ಐಬಕ್ (B) ಬಾಬರ್ (C) ಹುಮಾಯೂನ್ (D) ಘೋರಿ

Q18. ರಾಜಪೂತ ವಂಶಗಳು ಅಗ್ನಿಕುಂಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವು ಎಂಬ 'ಅಗ್ನಿಕುಲ ಸಿದ್ಧಾಂತ'ದ ಉಲ್ಲೇಖ ಎಲ್ಲಿದೆ?
(A) ಕಿತಾಬ್ ಉಲ್ ಹಿಂದ್ (B) ರಾಜತರಂಗಿಣಿ (C) ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ (D) ಹರ್ಷಚರಿತ

Q19. ಚೋಳರ ಕಾಲದ ಕಲೆಯ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಲೋಹದ ಕಲಾಕೃತಿ ಯಾವುದು?
(A) ಬುದ್ಧನ ಮೂರ್ತಿ (B) ನಟರಾಜನ ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿ (C) ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೂರ್ತಿ (D) ನಂದಿಯ ಶಿಲ್ಪ

Q20. ಅರಬ್ಬರ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ಸಿಂಧ್ ಗಡಿಯಲ್ಲೇ ತಡೆದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ ಪ್ರಬಲ ರಜಪೂತ ಮನೆತನ ಯಾವುದು?
(A) ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು (B) ಚಾಂದೇಲರು (C) ಪಾಲರು (D) ಚೌಹಾಣರು

Q21. ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದೇವತೆಯ ಚಿತ್ರವಿರುವ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಆಕ್ರಮಣಕಾರ ಯಾರು?
(A) ಮಹಮೂದ್ ಘಜ್ನಿ (B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ (C) ಐಬಕ್ (D) ಖಾಸಿಂ

Q22. ಚೋಳರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಭಾ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯ ವಿವರ ನೀಡುವ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
(A) ಉತ್ತರಮೇರೂರು (B) ಐಹೊಳೆ (C) ಮಸ್ಕಿ (D) ಜುನಾಗಢ್

Q23. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳಾ ಸಂತೆ ಯಾರು?
(A) ಮೀರಾಬಾಯಿ (B) ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ (C) ಆಂಡಾಳ್ (D) ಕಣ್ಣಗಿ

Q24. ಘಜ್ನಿ ಮಹಮೂದನ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 16ನೇ ದಾಳಿಯು ಯಾವ ದೇವಾಲಯದ ಮೇಲಾಗಿತ್ತು?
(A) ಕಾಶಿ ವಿಶ್ವನಾಥ (B) ಸೋಮನಾಥ (C) ಪುರಿ ಜಗನ್ನಾಥ (D) ಮಧುರೈ ಮೀನಾಕ್ಷಿ

Q25. ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದ 'ಬೋರೋಬುದೂರ್' ಎಂಬುದು ಏನಾಗಿದೆ?
(A) ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯ (B) ಅರಮನೆ (C) ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪ (D) ಕೋಟೆ

📝 ಉತ್ತರಗಳ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ (Answers)

Q1:(C) ಕನೌಜ್‌ಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಹಾರ, ಪಾಲ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮಧ್ಯೆ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. **Q2:(B)** ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳನು ಗಂಗಾ ನದಿ ವರೆಗೆ ಜಯಿಸಿದ ನೆನಪಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. **Q3:(C)** 12 ಆಳ್ವಾರರು ವಿಷ್ಣು ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು (ನಾಯನಾರರು ಶಿವ ಭಕ್ತರು). **Q4:(C)** 712 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಧ್ ನ ದಾಹೀರ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. **Q5:(D)** ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಗ್ರಹಾರ ಗ್ರಾಮಗಳ ಸಮಿತಿ ಸಭಾ. **Q6:(B)** ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. **Q7:(B)** ಅಲ್-ಬರೂನಿ ಘಜ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದ ಅರೇಬಿಕ್ ವಿದ್ವಾಂಸ. **Q8:(C)** ಘೋರಿ 2ನೇ ತರೈನ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದನು. **Q9:(C)** ಪಾಲ ವಂಶದ ಧರ್ಮಪಾಲನು ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. **Q10:(C)** ಚಾಂದ್ ಬರ್ದಾಯ್ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ ಬರೆದನು. **Q11:(B)** ಚೋಳರ ನೌಕಾಪಡೆಯು ಬಂಗಾಳ ಕೊಲ್ಲಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿತ್ತು. **Q12:(B)** ಲಾಟರಿ ಮೂಲಕ ಗ್ರಾಮ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವ ಪದ್ಧತಿ. **Q13:(D)** 1206 ರಲ್ಲಿ ಐಬಕ್ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. **Q14:(C)** ಉದಾರಿಯಾಗಿದ್ದ ಐಬಕ್ ನನ್ನು ಲಾಖ್ ಬಕ್ಷ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. **Q15:(A)** ಬುಂದೇಲಖಂಡದ ಚಾಂದೇಲರು ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. **Q16:(B)** ಘೋರಿಯ ಸೇನಾಪತಿ ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು ಇದನ್ನು ಸುಟ್ಟನು. **Q17:(A)** ಐಬಕ್ ಚೌಗಾನ್ ಆಡುವಾಗ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನು. **Q18:(C)** ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ರಾಸೋ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಕುಂಡದ ಕಥೆಯಿದೆ. **Q19:(B)** ಆನಂದ ತಾಂಡವದ ನಟರಾಜ ಕಂಚಿನ ಮೂರ್ತಿ ಚೋಳರ ಕಲೆ. **Q20:(A)** ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು ಅರಬ್ಬರನ್ನು 300 ವರ್ಷ ತಡೆದರು. **Q21:(B)** ಘೋರಿಯು ಹಿಂದೂಗಳ ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ನಾಣ್ಯ ಮುದ್ರಿಸಿದ. **Q22:(A)** ಪರಾಂತಕ ಚೋಳನ ಉತ್ತರಮೇರೂರು ಶಾಸನ. **Q23:(C)** ಆಂಡಾಳ್ ಆಳ್ವಾರ್ ಸಂತರಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳೆ. **Q24:(B)** 1025 ರಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್ ನ ಸೋಮನಾಥವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ. **Q25:(C)** ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಇದು ಜಗತ್ತಿನ ಬೃಹತ್ ಬೌದ್ಧ ಸ್ಮಾರಕ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಪರಿಚಯ

1.1 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Historical Background)

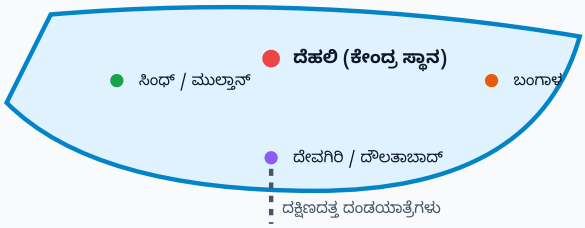
ಕ್ರಿ.ಶ. 1192 ರ ಎರಡನೇ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ **ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ**, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದನು. ಘೋರಿಯು ಕ್ರಿ.ಶ. 1206 ರಲ್ಲಿ ಹತ್ಯೆಯಾದಾಗ, ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ಅವನ ಗುಲಾಮ ಸೇನಾಪತಿಯಾದ **ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್** ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **'ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್' (Delhi Sultanate)** ಆಡಳಿತ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇವರು ಒಟ್ಟು 320 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1206 ರಿಂದ 1526 ರವರೆಗೆ) ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದರು.

1.2 ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಆಳಿದ 5 ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳು

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಐದು ರಾಜವಂಶಗಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದವು:

ರಾಜವಂಶ	ಕಾಲಮಾನ (ಕ್ರಿ.ಶ.)	ಸ್ಥಾಪಕ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ / ವಿಶೇಷತೆ
1. ಗುಲಾಮಿ ವಂಶ (Mamluk)	1206 – 1290 (84 ವರ್ಷಗಳು)	ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್	ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ. ಇಲ್ತುಮಿಶ್, ರಜಿಯಾ, ಬಲ್ಬನ್ ಪ್ರಮುಖರು.
2. ಖಿಲ್ಜಿ ವಂಶ (Khalji)	1290 – 1320 (30 ವರ್ಷಗಳು)	ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ	**ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆ.** ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು.
3. ತುಘಲಕ್ ವಂಶ (Tughlaq)	1320 – 1414 (94 ವರ್ಷಗಳು)	ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಘಲಕ್	**ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘಾವಧಿಯ ಆಳ್ವಿಕೆ.** ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು.
4. ಸಯ್ಯಿದ್ ವಂಶ (Sayyid)	1414 – 1451 (37 ವರ್ಷಗಳು)	ಖಿಜ್ರ್ ಖಾನ್	ತೈಮೂರನ ಆಕ್ರಮಣದ ನಂತರ ಬಂದ ಏಕೈಕ ಶಿಯಾ ವಂಶ (ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದರ ವಂಶಸ್ಥರು).
5. ಲೋದಿ ವಂಶ (Lodi)	1451 – 1526 (75 ವರ್ಷಗಳು)	ಬಹ್ಲೋಲ್ ಲೋದಿ	**ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಅಫಘಾನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.** ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದೊಂದಿಗೆ ಪತನ.

1.3 ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಮತ್ತು ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಗರಿಷ್ಠ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಮೆಮೊರಿ ಟ್ರಿಕ್ (Mnemonic)

5 ರಾಜವಂಶಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ನೆನಪಿಡಲು: **"G K T S L"** (ಗುಲಾಮಿ, ಖಿಲ್ಜಿ, ತುಘಲಕ್, ಸಯ್ಯಿದ್, ಲೋದಿ) ಅಥವಾ **"ಗುಲಾಬಿ ಖಿಲಿತು, ತೋಟ ಸುವಾಸನೆ ಲಭಿಸಿತು"**.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಗುಲಾಮ ಅಥವಾ ಮಾಮ್ಲೂಕ್ ವಂಶ (1206-1290)

2.1 ಮಾಮ್ಲೂಕ್ ಎಂದರೇನು?

ಅರೇಬಿಕ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ **'ಮಾಮ್ಲೂಕ್' (Mamluk) ಎಂದರೆ ಗುಲಾಮ (Owned)** ಎಂದರ್ಥ. ಈ ವಂಶದ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಗಳಾದ ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್, ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ಮತ್ತು ಬಲ್ಬನ್ ಎಲ್ಲರೂ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು 'ಗುಲಾಮಿ ವಂಶ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

2.2 ಆರಂಭಿಕ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆಗಳು (Comparison Table)

ದೊರೆ (Ruler)	ಸಾಧನೆಗಳು, ಸವಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಕುತುಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ (1206 - 1210)	ಸ್ಥಾಪಕ. **'ಲಾಖ್-ಬಕ್ಷ್'** (ಲಕ್ಷಗಳನ್ನು ದಾನ ನೀಡುವವನು) ಎಂಬ ಬಿರುದಿತ್ತು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕುವ್ವತ್-ಉಲ್-ಇಸ್ಲಾಂ ಮಸೀದಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ. ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಆರಂಭಿಸಿದ. ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ **ಪೋಲೋ (ಚೌಗಾನ್)** ಆಡುವಾಗ ಕುದುರೆಯಿಂದ ಬಿದ್ದು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.
ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (1211 - 1236)	ಐಬಕ್‌ನ ಅಳಿಯ. ಇವನನ್ನು **'ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ನ ನಿಜವಾದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ'** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಲಾಹೋರ್‌ನಿಂದ ದೆಹಲಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. ಮಂಗೋಲರ ನಾಯಕ **ಚಂಗೀಸ್ ಖಾನ್ನ (Genghis Khan)** ದಾಳಿಯಿಂದ ಭಾರತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು.
ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ (1236 - 1240)	ಇಲ್ತುಮಿಶ್‌ನ ಮಗಳು. **ಭಾರತವನ್ನು ಆಳಿದ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಏಕೈಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಮಹಿಳೆ.** ಆಕೆ ಪುರುಷರಂತೆ ಉಡುಪು ಧರಿಸಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದಳು. ಅಬಿಸ್ಸಿನಿಯಾದ ಗುಲಾಮ ಯಾಕೂತ್ (Yaqut) ಗೆ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆ ನೀಡಿದ್ದರಿಂದ ಟರ್ಕಿಷ್ ಸರದಾರರು (ಚಲಿಸಾ) ಆಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದರು.

ಚಲಿಸಾ ಕೂಟ (Turkan-i-Chahalgani)

ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ತನ್ನ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನೆರವಾಗಲು 40 ಜನ ನಂಬಿಕಸ್ಥ ಟರ್ಕಿಷ್ ಗುಲಾಮ ಸರದಾರರ ಕೂಟವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು **'ಚಲಿಸಾ' (ಗುಂಪು-40)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಇವರೇ ರಾಜರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವಷ್ಟು ಪ್ರಬಲರಾದರು.

ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ (Iqta System)

ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ನಗದು ವೇತನದ ಬದಲು **ಭೂಮಿಯನ್ನು (Iqta)** ನೀಡುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕನನ್ನು ಇಕ್ತಾದಾರ್ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಿ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಇಲ್ತುಮಿಶ್‌ನ ನಾಣ್ಯಗಳು

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ಅರೇಬಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ತಂದವನು ಇಲ್ತುಮಿಶ್. ಆತ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದನು: **ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯ (ಟಂಕಾ / Tanka)** ಮತ್ತು **ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯ (ಜಿತಾಲ್ / Jital)**. ಇವು ಮುಂದಿನ ಸುಲ್ತಾನರ ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯವಾದವು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಬಲ್ಬನ್ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ

3.1 ಗಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಬಲ್ಬನ್ (1266-1287)

ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನಳ ಮರಣದ ನಂತರದ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ, ದೆಹಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿದ ಗುಲಾಮಿ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ದೊರೆ **ಬಲ್ಬನ್ (Balban)**. ತಾನೊಬ್ಬ ಗುಲಾಮನಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ ನಂತರ ತನ್ನನ್ನು ಪರ್ಷಿಯಾದ ಪೌರಾಣಿಕ ವೀರ 'ಅಫ್ರಾಸಿಯಾಬ್' ವಂಶಸ್ಥನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

3.2 ಬಲ್ಬನ್‌ನ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Theory of Kingship)

ಸುಲ್ತಾನನ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಬಲ್ಬನ್ ಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ರಾಜನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ **'ದೇವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ' (ನಿಯಾಬತ್-ಇ-ಖುದಾಯಿ)** ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ **'ದೇವರ ನೆರಳು' (ಜಿಲ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ - Zill-i-Ilahi)** ಎಂಬ ಬಿರುದಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಶ್ನಾತೀತ ಅಧಿಕಾರವಿರಬೇಕೆಂದು ನಂಬಿದ್ದನು.

ಸಿಜ್ದಾ ಮತ್ತು ಪೈಬೋಸ್ (Sijda & Paibos)

ರಾಜನ ಗೌರವವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಆಸ್ಥಾನದ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. **ಸಿಜ್ದಾ** ಎಂದರೆ ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದು. **ಪೈಬೋಸ್** ಎಂದರೆ ರಾಜನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ಚುಂಬಿಸುವುದು.

ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ನೀತಿ

ತನ್ನ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು (ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮೇವಾಟಿ ಡಕಾಯಿತರು ಮತ್ತು ಬಂಡುಕೋರರನ್ನು) ಅಣಗಿಸಲು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರವಾದ **'ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ನೀತಿ' (Blood and Iron Policy)** ಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು. ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು.

3.3 ಬಲ್ಬನ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಸುಧಾರಣೆ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ
ಚಲಿಸಾ ಕೂಟದ ದಮನ	ರಾಜನ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂಟಕವಾಗಿದ್ದ 40 ಟರ್ಕಿಷ್ ಸರದಾರರ ಕೂಟವನ್ನು **(Turkan-i-Chahalgani) ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿದನು.** (ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಇಲ್ತುಮಿಶ್, ನಾಶಮಾಡಿದವನು ಬಲ್ಬನ್).
ಮಿಲಿಟರಿ ಇಲಾಖೆ	ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲು **'ದಿವಾನ್-ಇ-ಅರ್ಜ್' (Diwan-i-Arz)** ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಿಲಿಟರಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
ಗೂಢಚಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ಮತ್ತು ಬಂಡಾಯವನ್ನು ತಡೆಯಲು **'ಬರೀದ್' (Barids)** ಎಂಬ ಬಲವಾದ ಗೂಢಚಾರರ ಪಡೆಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ನವರೋಜ್ ಹಬ್ಬ (Navroz)

ಪರ್ಷಿಯನ್ ಹೊಸವರ್ಷದ ಹಬ್ಬವಾದ **'ನವರೋಜ್'** ಅನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ ಬಲ್ಬನ್. ಇದು ಅವನ ಆಸ್ಥಾನದ ವೈಭವ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಮೇಲಿನ ಒಲವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಖಿಲ್ಜಿ ವಂಶದ ಉದಯ (1290-1320)

4.1 ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ (ಸ್ಥಾಪಕ)

ಗುಲಾಮಿ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ದುರ್ಬಲ ದೊರೆ ಕೈಕಾಬಾದ್‌ನನ್ನು ಕೊಂದು **ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು** (Jalaluddin Khalji) 1290 ರಲ್ಲಿ ಖಿಲ್ಜಿ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ವೃದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ದಯಾಮಯಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ಅಳಿಯನೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ.

4.2 ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ (1296-1316)

ತನ್ನ ಮಾವ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್‌ನನ್ನು ಮೋಸದಿಂದ ಕೊಂದು ದೆಹಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು, ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿ ದೊರೆ. ಆತನಿಗೆ ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಗೆಲ್ಲುವ ಆಸೆಯಿತ್ತು; ಆದ್ದರಿಂದ ತನ್ನ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ **'ಸಿಕಂದರ್-ಇ-ಸಾನಿ' (ಎರಡನೇ ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್)** ಎಂದು ಮುದ್ರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ರಾಜ್ಯಾಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು (ಉಲೇಮಾಗಳನ್ನು) ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸುಲ್ತಾನ ಇವನೇ.

4.3 ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗುಜರಾತ್, ರಣತಂಬೋರ್ (ಹಮೀರ್ ದೇವ), ಚಿತ್ತೋರ್ (ರಾಣಾ ರತನ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಾವತಿ ಕಥೆ) ಮತ್ತು ಮಾಳ್ವಾವನ್ನು ಗೆದ್ದನು. **ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ.**

ಮಾಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್ (Malik Kafur)

ಅಲಾವುದ್ದೀನ್‌ನ ಗುಜರಾತ್ ದಾಳಿಯ ವೇಳೆ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ **ಮಾಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್** (ಹಜಾರ್ ದಿನಾರಿ - ಸಾವಿರ ದಿನಾರ್ ಕೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಸಿದ ಗುಲಾಮ) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್‌ನ ನಂಬಿಕಸ್ಥ ಸೇನಾಪತಿಯಾದನು. ಇವನೇ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದವನು.

ದಕ್ಷಿಣದ ವಿಜಯಗಳು

- **ದೇವಗಿರಿ:** ಯಾದವರ ರಾಮಚಂದ್ರ ದೇವನ ಸೋಲು.
- **ವಾರಂಗಲ್:** ಕಾಕತೀಯರ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸೋಲು (ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರ ದೆಹಲಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದು).
- **ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ:** ಹೊಯ್ಸಳರ 3ನೇ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನ ಸೋಲು.
- **ಮಧುರೈ:** ಪಾಂಡ್ಯರ ಸೋಲು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ದಕ್ಷಿಣದ ನೀತಿ

ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರೂ, **ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ನೇರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ!** ಬದಲಾಗಿ ಆ ರಾಜರಿಂದ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ, ವಾರ್ಷಿಕ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ (Tribute) ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಆದೇಶಿಸಿ ಅವರ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೇ ಮರಳಿಸಿದನು. (ಏಕೆಂದರೆ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಕುಳಿತು ದಕ್ಷಿಣವನ್ನು ಆಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವ ಅರಿವು ಅವನಿಗಿತ್ತು).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

5.1 ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ (Market Regulation)

ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯು ತನ್ನ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ವೇತನ ನೀಡಿ, ಆ ವೇತನದಲ್ಲೇ ಸೈನಿಕರು ಉತ್ತಮ ಜೀವನ ನಡೆಸುವಂತಾಗಲು **ದೈನಂದಿನ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದನು (Price Control Policy)**. ಇದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸುಧಾರಣೆಯಾಗಿದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಅಧಿಕಾರಿ / ವಿಭಾಗ	ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಶಹನಾ-ಇ-ಮಂಡಿ (Shahna-i-Mandi)	ಇದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಹುದ್ದೆ. ಎಲ್ಲಾ ವರ್ತಕರು ಇವನ ಬಳಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು.
ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳ ವಿಭಜನೆ	ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು 3 ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು: 1. ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ, 2. ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆ (ಸರಾಯ್-ಇ-ಅದಲ್), 3. ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ಗುಲಾಮರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ.
ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆ (Punishment)	ತೂಕದಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಮಾಡಿದರೆ, ಎಷ್ಟು ತೂಕ ಮೋಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೋ ಅಷ್ಟು ಮಾಂಸವನ್ನು ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ದೇಹದಿಂದ ಕತ್ತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು!

5.2 ಮಿಲಿಟರಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು (Military Reforms)

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ಕಾಯಂ ಸೇನೆಯನ್ನು (Permanent Standing Army)** ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಜಮೀನಿನ (ಇಕ್ತಾ) ಬದಲಾಗಿ **ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ವೇತನ (Cash salary)** ನೀಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸುಲ್ತಾನ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ.

ದಾಗ್ ಪದ್ಧತಿ (Daag System)
ಸೇನೆಗೆ ಸೇರಿದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಬದಲಿ ಮಾಡದಿರಲು ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಬಿಸಿ ಕಬ್ಬಿಣದಿಂದ **ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (Branding of Horses)** ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು.

ಚೆಹ್ರಾ / ಹುಲಿಯಾ (Chehra)
ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆಯಲು ಪ್ರತಿ ಸೈನಿಕನ ದೈಹಿಕ ಗುರುತುಗಳನ್ನು (Descriptive roll) ದಾಖಲಿಸುವ **ಚೆಹ್ರಾ ಅಥವಾ ಹುಲಿಯಾ** ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸಿದನು.

5.3 ಕಂದಾಯ ಆಡಳಿತ (Revenue Administration)

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳೆದು (Measurement of land), ಅದರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು (ಖರಾಜ್) ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸುಲ್ತಾನ. ಕಂದಾಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯ **ಶೇ. 50% (ಅರ್ಧದಷ್ಟು)** ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಜೊತೆಗೆ ಮನೆ ತೆರಿಗೆ (ಘರಿ) ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ತೆರಿಗೆ (ಚರಾಯ್) ವಿಧಿಸಿದನು. ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ತಡೆಯಲು **'ದಿವಾನ್-ಇ-ಮುಸ್ತಖರಾಜ್'** ಎಂಬ ಹೊಸ ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

🧠 ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿ: ಅಮೀರ್ ಖುಸ್ರೋ (Amir Khusrau)

ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ **ಅಮೀರ್ ಖುಸ್ರೋ**. ಇವನನ್ನು **'ಪ್ಯಾರೆಟ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' (ತೂತಿ-ಇ-ಹಿಂದ್ / ಭಾರತದ ಗಿಣಿ)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವನು ಖಡಿ-ಬೋಲಿ (ಉರ್ದುವಿನ ಮೂಲ) ಭಾಷೆಯ ಪಿತಾಮಹ ಮತ್ತು ಸಿತಾರ್ (Sitar) ವಾದ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ತುಘಲಕ್ ವಂಶ (1320-1414)

6.1 ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಘಲಕ್ (ಸ್ಥಾಪಕ)

ಖಿಲ್ಜಿ ವಂಶದ ಅಂತಿಮ ದೊರೆ ಖುಸ್ರೋ ಖಾನ್‌ನನ್ನು ಕೊಂದು, ಘಾಜಿ ಮಲಿಕ್ ಎಂಬ ಸೇನಾಪತಿಯು **ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಘಲಕ್** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ತುಘಲಕ್ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನು ದೆಹಲಿಯ ಬಳಿ **'ತುಘಲಕಾಬಾದ್'** ಎಂಬ ಭವ್ಯ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು (Canals) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸುಲ್ತಾನ ಇವನೇ. ಮರದ ವೇದಿಕೆ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದು ಇವನು ನಿಗೂಢವಾಗಿ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನು (ಇದರ ಹಿಂದೆ ಅವನ ಮಗ ಜೌನಾ ಖಾನ್ ನ ಕೈವಾಡವಿತ್ತು ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ).

6.2 ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1324-1351)

ಜೌನಾ ಖಾನ್ ನು **ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ (M.B.T)** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿದ್ಯಾವಂತ, ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ, ಗಣಿತಜ್ಞ ಮತ್ತು ಖಗೋಳಜ್ಞನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮಧುರೈವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ತನ್ನ **ಗರಿಷ್ಠ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು** ತಲುಪಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಆತನ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮೀರಿದ ವಿಲಕ್ಷಣ ಪ್ರಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಆತುರದ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಂದಾಗಿ, ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಅವನನ್ನು **'ಬುದ್ಧಿವಂತ ಮೂರ್ಖ' (Wise Fool)** ಅಥವಾ 'ವೈರುಧ್ಯಗಳ ಮಿಶ್ರಣ' (Mixture of Opposites) ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾಧನೆಗಳು / ಗುಣಗಳು	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ	ಹಿಂದೂಗಳ ಹೋಳಿ ಹಬ್ಬದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಮೊದಲ ಸುಲ್ತಾನ. ಜೈನ ಸಂತ ಜಿನಪ್ರಭ ಸೂರಿಯೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.
ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ	ಬರಗಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ **'ದಿವಾನ್-ಇ-ಅಮೀರ್-ಕೊಹಿ' (Diwan-i-Amir-Kohi)** ಎಂಬ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು ಮತ್ತು 'ತಕಾವಿ' ಸಾಲ ನೀಡಿದನು.
ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ (Ibn Battuta)	ಮೊರಾಕ್ಕೊ ದೇಶದ ಪ್ರವಾಸಿ **ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ** ಇವನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ದೆಹಲಿಯ 'ಖಾಜಿ'ಯಾಗಿ (ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ) 8 ವರ್ಷ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು. ಆತ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ: **'ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ರಿಹ್ಲಾ'**.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಗೊಂದಲ: ತುಘಲಕ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಸುಲ್ತಾನರ ಅಡಿಯಲ್ಲೇ ಇತ್ತೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ಕಠಿಣ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು, ಅವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯಗಳು ಶುರುವಾದವು. **ಕ್ರಿ.ಶ. 1336 ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ** (ಹರಿಹರ-ಬುಕ್ಕ) ಮತ್ತು **ಕ್ರಿ.ಶ. 1347 ರಲ್ಲಿ ಬಹುಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ** (ಹಸನ್ ಗಂಗು) ತುಘಲಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಸಿಡಿದು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದವು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

7.1 ವಿಫಲವಾದ 4 ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳು

ತುಘಲಕ್‌ನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿದ್ದವು, ಆದರೆ ಅವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಿದ (Execution) ಆತುರದ ವಿಧಾನದಿಂದಾಗಿ ಅವು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಫಲವಾದವು.

1. ರಾಜಧಾನಿ ವರ್ಗಾವಣೆ (1327)

ದೆಹಲಿಯಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದೇವಗಿರಿಗೆ (ಅದಕ್ಕೆ **ದೌಲತಾಬಾದ್** ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು) ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದನು. ಉದ್ದೇಶ: ದಕ್ಷಿಣವನ್ನೂ ಸುಲಭವಾಗಿ ಆಳಬಹುದು ಮತ್ತು ಮಂಗೋಲರ ದಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬುದು. ಆದರೆ ಇಡೀ ದೆಹಲಿಯ ಜನತೆಯನ್ನು 1500 ಕಿ.ಮೀ ದೂರ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದ ಪರಿಣಾಮ ದಾರಿಯಲ್ಲೇ ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸತ್ತರು. ಕೊನೆಗೆ ತಪ್ಪಿನ ಅರಿವಾಗಿ ಮತ್ತೆ ದೆಹಲಿಗೆ ಮರಳಿದನು.

2. ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಾಣ್ಯ (Token Currency - 1329)

ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೊರತೆಯಿದ್ದ ಕಾರಣ, ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯದಷ್ಟೇ ಮೌಲ್ಯವಿರುವ **ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು (Copper/Bronze)** ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದನು (ಚೀನಾ ಮಾದರಿ). ಆದರೆ ನಾಣ್ಯ ಮುದ್ರಣದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ (Monopoly) ಇರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿ ಮನೆಯೂ ನಾಣ್ಯ ಮುದ್ರಿಸುವ ಟಂಕಸಾಲೆಯಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ, ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ನಕಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳು ತುಂಬಿಹೋದವು. ಕೊನೆಗೆ ಹಿಂಪಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು.

3. ದೋಆಬ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಳ

ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಅತ್ಯಂತ ಫಲವತ್ತಾದ ದೋಆಬ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಭಾರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅದೇ ವರ್ಷ ಅಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ರೈತರು ಬಂಡಾಯವೆದ್ದರು.

4. ಖುರಾಸಾನ್ ಮತ್ತು ಕರಾಚಿಲ್ ದಂಡಯಾತ್ರೆ

ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಖುರಾಸಾನ್ (ಇರಾನ್) ಗೆಲ್ಲಲು 3.7 ಲಕ್ಷ ಸೈನಿಕರ ಬೃಹತ್ ಪಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದ ವೇತನವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ನೀಡಿದನು! ಆದರೆ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಯಿಂದ ದಾಳಿ ರದ್ದಾಯಿತು. ನಂತರ ಚೀನಾ ಗಡಿಯ ಕರಾಚಿಲ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಹಿಮಪಾತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಇಡೀ ಸೈನ್ಯ ನಾಶವಾಯಿತು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಬದೌನಿ (Badauni) ಅವರ ಹೇಳಿಕೆ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1351 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಧ್‌ನ ಥಟ್ಟಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ತುಘಲಕ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಾಗ, ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಬದೌನಿಯು: **"ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಅವನ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅವರ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು"** (The king was freed from his people and they from their king) ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಘಲಕ್ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

8.1 ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಘಲಕ್ (1351 - 1388)

ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ಸೋದರಸಂಬಂಧಿಯಾದ ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಘಲಕ್, ಉಲೇಮಾಗಳ (ಮುಸ್ಲಿಂ ಧರ್ಮಗುರುಗಳು) ಬೆಂಬಲದಿಂದ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಹಿಂದಿನವನ ವಿಫಲ ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟಿದ್ದ ಜನತೆಗೆ ನೆಮ್ಮದಿ ನೀಡಲು, ಇವನು ಯುದ್ಧಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ **ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ (Public works)** ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದನು.

8.2 ಪ್ರಮುಖ ಇಲಾಖೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು

ಇಲಾಖೆ / ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ / ವಿವರಣೆ
ದಿವಾನ್-ಇ-ಬಂದಗಾನ್ (Diwan-i-Bandagan)	ಇದು **ಗುಲಾಮರಿಗಾಗಿ (Slaves)** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಇಲಾಖೆ. ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದಾಖಲೆ 1.8 ಲಕ್ಷ ಗುಲಾಮರಿದ್ದರು.
ದಿವಾನ್-ಇ-ಖೈರಾತ್ (Diwan-i-Khairat)	ಬಡ ಮುಸ್ಲಿಂ ಯುವತಿಯರ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಧನಸಹಾಯ ಮತ್ತು ಅನಾಥರು/ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡುವ **ದಾನ-ಧರ್ಮದ ಇಲಾಖೆ**.
ದಾರ್-ಉಲ್-ಶಿಫಾ (Dar-ul-Shifa)	ಬಡವರಿಗೆ ಉಚಿತ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ **ಉಚಿತ ಆಸ್ಪತ್ರೆ (Charitable Hospital)**.
ನಗರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ	ಇವನು **ಫಿರೋಜಾಬಾದ್, ಹಿಸಾರ್, ಫತೇಹಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಜೌನ್‌ಪುರ್** (ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಜೌನಾ ಖಾನ್ ನೆನಪಿಗೆ) ಎಂಬ ಹೊಸ ನಗರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಅಶೋಕನ 2 ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ದೆಹಲಿಗೆ ತರಿಸಿದನು.

8.3 ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿ (Taxation System)

ಉಲೇಮಾಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಇವನು ಕುರಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದ 24 ಕಠಿಣ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು:

- **ಖರಾಜ್ (Kharaj):** ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಮೇಲಿನ ಭೂ-ಕಂದಾಯ (1/10 ರಷ್ಟು).
- **ಜಝಿಯಾ (Jizya):** ಮುಸ್ಲಿಮೇತರರ (ಹಿಂದೂಗಳ) ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ಷಣಾ ತೆರಿಗೆ. **ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೇಲೂ ಜಝಿಯಾ ವಿಧಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸುಲ್ತಾನ ಇವನೇ.**
- **ಜಕಾತ್ (Zakat):** ಮುಸ್ಲಿಮರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಶೇ. 2.5% ರಷ್ಟು ದಾನ.
- **ಖುಮ್ಸ್ (Khums):** ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು (1/5 ರಷ್ಟು).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಕಾಲುವೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಹಕ್-ಇ-ಶರ್ಬ್

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ **ಕಾಲುವೆಗಳ ಜಾಲವನ್ನು (Network of Canals)** ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಫಿರೋಜ್ ಶಾಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ (ಸಟ್ಲೆಜ್ ಮತ್ತು ಯಮುನಾ ನದಿಗಳಿಂದ). ಕಾಲುವೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸುವ ರೈತರಿಂದ **'ಹಕ್-ಇ-ಶರ್ಬ್' (Haq-i-Sharb - ಶೇ. 10% ನೀರಾವರಿ ತೆರಿಗೆ)** ವಿಧಿಸಿದನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸಯ್ಯಿದ್ ಮತ್ತು ಲೋದಿ ವಂಶಗಳು

9.1 ತೈಮೂರನ ಆಕ್ರಮಣ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1398)

ತುಘಲಕ್ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ದೊರೆ ನಾಸಿರುದ್ದೀನ್ ಮಹಮೂದ್‌ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ (1398), ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಸಮರ್‌ಖಂಡ್‌ನಿಂದ ಬಂದ ಕುಂಟ **ತೈಮೂರ್-ಲಂಗ್ (Timur)** ದೆಹಲಿಯ ಮೇಲೆ ಭೀಕರ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಮೂರು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ರಕ್ತದೋಕುಳಿ ಹರಿಸಿದನು. ಈ ದಾಳಿಯಿಂದ ತುಘಲಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪತನವಾಯಿತು.

9.2 ಸಯ್ಯಿದ್ ವಂಶ (Sayyid Dynasty : 1414-1451)

ತೈಮೂರ್ ಮರಳುವಾಗ ಮುಲ್ತಾನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ **ಖಿಜ್ರ್ ಖಾನ್ (Khizr Khan)** ನನ್ನು ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಇವನೇ 1414 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಯ್ಯಿದ್ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವರು ತಾವು ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದರ ವಂಶಸ್ಥರು ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಸಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಲಿಲ್ಲ.

9.3 ಲೋದಿ ವಂಶ (Lodi Dynasty : 1451-1526)

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ನ ಕೊನೆಯ ರಾಜವಂಶವಿದು. ಹಿಂದಿನ 4 ವಂಶಗಳು ಟರ್ಕಿಷ್ (Turks) ಮೂಲದವರಾಗಿದ್ದರೆ, **ಲೋದಿಗಳು ಅಫಘಾನ್ ಮೂಲದವರಾಗಿದ್ದರು (First Afghan Empire).**

ದೊರೆ (Ruler)	ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ
ಬಹ್ಲೋಲ್ ಲೋದಿ	ಲೋದಿ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ. ಅಫಘಾನ್ ಸರದಾರರನ್ನು ಸಮಾನರಂತೆ (ತನ್ನ ಸಹೋದರರಂತೆ) ಕಂಡು ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸ ಗಳಿಸಿದನು.
ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿ (1489 - 1517)	ಈ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1504 ರಲ್ಲಿ **ಆಗ್ರಾ (Agra)** ನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಆಗ್ರಾಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು **'ಗಜ್-ಇ-ಸಿಕಂದರಿ' (Gaz-i-Sikandari)** ಎಂಬ ಹೊಸ ಮಾಪನ ತಂದನು. *'ಗುಲ್-ರುಖಿ'* ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕವನಗಳನ್ನು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಕಠಿಣ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ನೀತಿ ಅನುಸರಿಸಿದನು.
ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿ (1517 - 1526)	ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ನ **ಕೊನೆಯ ಸುಲ್ತಾನ.** ಇವನ ದುರಹಂಕಾರದಿಂದಾಗಿ ಸ್ವತಃ ಅಫಘಾನ್ ಸರದಾರರೇ (ದೌಲತ್ ಖಾನ್ ಲೋದಿ) ಇವನ ವಿರುದ್ಧ ಸಿಡಿದೆದ್ದು, ಬಾಬರ್ ನನ್ನು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: 1526 ರ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1526 ರ ಏಪ್ರಿಲ್ 21 ರಂದು ನಡೆದ **ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದಲ್ಲಿ** ಬಾಬರನು ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯನ್ನು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಕೊಂದು ಹಾಕಿದನು. (ಯುದ್ಧರಂಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ತ ದೆಹಲಿಯ ಏಕೈಕ ಸುಲ್ತಾನ ಇವನೇ). ಇದರೊಂದಿಗೆ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ 320 ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಿ **ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ** ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

10.1 ಕೇಂದ್ರ ಆಡಳಿತ (Central Administration)

ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಒಂದು **ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು** (Islamic State). ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಕಾನೂನಿನ (ಶರಿಯತ್) ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆಡಳಿತ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಲ್ತಾನನೇ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನಾಯಕ. ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಜಗತ್ತಿನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕನಾದ 'ಖಲೀಫ' (Caliph) ನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲೇ ಸುಲ್ತಾನರು ಆಳ್ವಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

10.2 ಪ್ರಮುಖ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳು

ಇಲಾಖೆ (Diwan)	ಮುಖ್ಯಸ್ಥ / ಮಂತ್ರಿ	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ
ದಿವಾನ್-ಇ-ವಜೀರತ್	**ವಜೀರ್ (Wazir)**	ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆ. (ಇಂದಿನ ಪ್ರಧಾನಿ / ಹಣಕಾಸು ಸಚಿವ).
ದಿವಾನ್-ಇ-ಅರ್ಜ್	**ಅರಿಜ್-ಇ-ಮುಮಾಲಿಕ್**	ಮಿಲಿಟರಿ (ಸೇನಾ) ಇಲಾಖೆ. (ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವನು ಬಲ್ಬನ್).
ದಿವಾನ್-ಇ-ಇನ್ಷಾ	ದಾಬಿರ್-ಇ-ಖಾಸ್	ರಾಜನ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕೃತ ಆದೇಶಗಳ (ಫರ್ಮಾನ್) ಇಲಾಖೆ.
ದಿವಾನ್-ಇ-ರಿಸಾಲತ್	ಮುಖ್ಯ ಖಾಜಿ / ಸದರ್	ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಇಲಾಖೆ.

10.3 ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಭಜನೆ: ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ (Iqta System)

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ತಂದಿದ್ದ **'ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ'** ಯು ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತದ ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿತ್ತು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಂತಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಇಕ್ತಾದಾರ್‌ನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು

ಇಕ್ತಾ (Iqta): ಎಂದರೆ ವೇತನದ ಬದಲಾಗಿ ನೀಡಿದ ಭೂಮಿ. ಇದರ ಅಧಿಕಾರಿ (ಇಕ್ತಾದಾರ್ / ಮುಕ್ತಿ) ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ **ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ** ಮಾಡಬೇಕು, ತನ್ನ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು, ಉಳಿದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣವನ್ನು (Fawazil) ಕೇಂದ್ರದ ಖಜಾನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಸೈನ್ಯದ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕು.

ಸುಲ್ತಾನರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

11.1 ಆರ್ಥಿಕತೆ, ಕರಕುಶಲತೆ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣ (Urbanization)

ತುರ್ಕರ ಆಗಮನವು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಮೂರನೇ ನಗರೀಕರಣಕ್ಕೆ (Third Urbanization)** ಕಾರಣವಾಯಿತು (ಪ್ರೊ. ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಹಬೀಬ್ ಅವರ ಪ್ರಕಾರ). ಹೊಸ ನಗರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು

ತುರ್ಕರು ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಂದರು: 1. **ನೂಲುವ ಚರಕ (Spinning Wheel / Charkha)** - ಇದರಿಂದ ಜವಳಿ ಉದ್ಯಮ ಭಾರಿ ವೇಗ ಪಡೆಯಿತು. 2. **ಪರ್ಷಿಯನ್ ಚಕ್ರ (Persian Wheel / Rahat)** - ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತುವ ಸಾಧನ, ಇದು ಕೃಷಿಗೆ ವರದಾನವಾಯಿತು.

ರಫ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ

ಭಾರತದಿಂದ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ, ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಸಕ್ಕರೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕೊಲ್ಲಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೆಹಲಿ, ಲಾಹೋರ್, ಕ್ಯಾಂಬೆ ಮತ್ತು ಸೋನಾರ್‌ಗಾಂವ್ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು.

11.2 ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ (Social Structure)

ಸುಲ್ತಾನರ ಸಮಾಜವು ಅಸಮಾನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು:

- **ಅಮೀರ್ / ಉಮ್ರಾಗಳು (Nobles):** ಇವರು ಅತ್ಯಂತ ಉನ್ನತ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ ವರ್ಗದವರು (ಮಂತ್ರಿಗಳು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು). ಇವರಲ್ಲಿ ಟರ್ಕಿಷ್, ಅಫಘಾನ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಗುಂಪುಗಳಿದ್ದವು. ಇವರು ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಹೊಂದಿದ್ದರು.
- **ಉಲೇಮಾಗಳು (Ulemas):** ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ತಜ್ಞರು (ಖಾಜಿ). ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಇವರ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು (ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ಮತ್ತು M.B.T ಇವರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದ್ದರು).
- **ಗುಲಾಮರು (Slaves):** ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. ಯುದ್ಧದ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಗುಲಾಮರಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಭಾವಂತ ಗುಲಾಮರಿಗೆ (ಉದಾ: ಐಬಕ್, ಮಾಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್) ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳೇರುವ ಅವಕಾಶವಿತ್ತು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಹಿಂದೂಗಳ ಸ್ಥಿತಿ

ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನು **'ಝಿಮ್ಮಿಗಳು' (Zimmis - ರಕ್ಷಿತ ಪ್ರಜೆಗಳು)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು **'ಜಝಿಯಾ' (Jizya)** ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಕಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ ಲೆಕ್ಕಪತ್ರ, ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ (ಚೌಧರಿ, ಖೂತ್ ಗಳು) ಮತ್ತು ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಲಂಬಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

12.1 ಹೊಸ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪರಿಚಯ (Arcuate Style)

ತುರ್ಕರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅರೇಬಿಕ್ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಭಾರತೀಯ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು; ಹಾಗಾಗಿ ಇದು ಭಾರತೀಯ (ಹಿಂದೂ) ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಶೈಲಿಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿ **'ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ'** ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡಿತು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಹೊಸ ಲಕ್ಷಣಗಳು (ಕಮಾನು ಮತ್ತು ಗುಮ್ಮಟ)

12.2 ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ **Trabeate ಶೈಲಿಯ (ಕಂಬ ಮತ್ತು ತೊಲೆ)** ಬದಲಾಗಿ, **Arcuate ಶೈಲಿಯ (ಕಮಾನು ಮತ್ತು ಗುಮ್ಮಟ - Arch and Dome)** ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಶುರುವಾಯಿತು.
- ಸಿಮೆಂಟ್‌ನಂತೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ **ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಗಾರೆ (Mortar)** ಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಇವರೇ ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು.
- ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲು ಮನುಷ್ಯರ/ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಳಸದೆ, ಜ್ಯಾಮಿತೀಯ ಆಕಾರಗಳು, ಹೂವಿನ ವಿನ್ಯಾಸ (Arabesque) ಮತ್ತು ಕುರಾನ್‌ನ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು (Calligraphy) ಕೆತ್ತುತ್ತಿದ್ದರು.

12.3 ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು

ಸ್ಮಾರಕ (Monument)	ನಿರ್ಮಾತೃ (Builder)	ವಿಶೇಷತೆ / ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ (ದೆಹಲಿ)	ಐಬಕ್ / ಇಲ್ತುಮಿಶ್	ಭಾರತದ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಕಲ್ಲಿನ ಮಿನಾರ್ (73 ಮೀಟರ್). ಇದು ಸೂಫಿ ಸಂತ ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಕಾಕಿಯ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ.
ಅಲೈ ದರ್ವಾಜಾ	ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ	ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ಆವರಣದ ಮಹಾದ್ವಾರ. **ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಮಾನನ್ನು (True Arch) ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲನ್ನು** ಬಳಸಿದ ಮೊದಲ ಕಟ್ಟಡ.
ಸಿರಿ ಫೋರ್ಟ್ & ಹೌಜ್ ಖಾಸ್	ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ	ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಹೊಸ ನಗರ (ಸಿರಿ) ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ನೀರಿನ ಕೆರೆ (ಹೌಜ್ ಖಾಸ್).
ತುಘಲಕಾಬಾದ್ ಕೋಟೆ	ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಘಲಕ್	ಇಳಿಜಾರಾದ ಗೋಡೆಗಳನ್ನು (Batter/Sloping walls) ಹೊಂದಿರುವ ಬೃಹತ್ ಕೋಟೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸೂಫಿ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಗಳು

13.1 ಸೂಫಿ ಚಳವಳಿ (Sufi Movement)

ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿನ ಕಠಿಣತೆ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ವ್ಯಾಮೋಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, **ದೇವರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು (Mysticism)** ಸಾರಿದ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂತರೇ ಸೂಫಿಗಳು. ಇವರು ಸಂಗೀತವನ್ನು (ಖವ್ವಾಲಿ) ದೇವರನ್ನು ತಲುಪುವ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದರು. ಇವರ ಆಶ್ರಮವನ್ನು 'ಖಾನ್ಖಾ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಚಿಸ್ತಿ ಪಂಥ (Chishti Silsila)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯವಾದ ಸೂಫಿ ಪಂಥ. ಸ್ಥಾಪಕ: **ಖ್ವಾಜಾ ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಸ್ತಿ** (ಅಜ್ಮೀರ್ ದರ್ಗಾ). ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಔಲಿಯಾ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತ; ಇವನು ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ದೂರವಿದ್ದನು (7 ಸುಲ್ತಾನರ ಆಳ್ವಿಕೆ ನೋಡಿದ್ದನು).

ಸುಹ್ರಾವರ್ದಿ ಪಂಥ (Suhrawardi)

ಸ್ಥಾಪಕ: **ಶೇಖ್ ಶಹಾಬುದ್ದೀನ್ ಸುಹ್ರಾವರ್ದಿ**. ಚಿಸ್ತಿಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಇವರು ಬಡತನವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ; ರಾಜ್ಯದ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಐಷಾರಾಮಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು (ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಸಿಂಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ).

13.2 ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿ (Bhakti Movement)

ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯನ್ನು (ಆಳ್ವಾರ್/ನಾಯನಾರ್) 13-14ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು **ರಮಾನಂದರಿಗೆ (Ramananda)** ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇವರ ಶಿಷ್ಯರು ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರು (ಉದಾ: ರವಿದಾಸ್-ಚಮ್ಮಾರ, ಕಬೀರ್-ನೇಯುವವ, ಸೇನ-ಕ್ಷೌರಿಕ).

ಭಕ್ತಿ ಸಂತರು	ಬೋಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆ
ಕಬೀರ್ ದಾಸ್ (Kabir)	ರಾಮ ಮತ್ತು ರಹೀಮ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ; ದೇವರು ನಿರಾಕಾರ (Nirguna Bhakti) ಎಂದು ಸಾರಿದನು. ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ ಮತ್ತು ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದನು. ಇವನ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು **'ದೋಹೆ' (Dohas)** ಮತ್ತು **'ಬೀಜಕ್' (Bijak)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಗುರು ನಾನಕ್ (Guru Nanak)	ಸಿಖ್ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು (ಜನನ: ತಲ್ವಂಡಿ / ನನ್‌ಕಾನಾ ಸಾಹಿಬ್). ಇವರೂ ನಿರಾಕಾರ ದೇವರನ್ನು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನ **(ಲಂಗರ್ - Langar)** ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.
ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭು	ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ **ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತಿ (Saguna Bhakti)** ಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಸಂಕೀರ್ತನೆ (ಭಜನೆ ಕುಣಿತ) ಯ ಮೂಲಕ ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾರ್ಗ ತೋರಿದರು.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಸಗುಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ

ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿ: ದೇವರಿಗೆ ಆಕಾರವಿದೆ ಎಂದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದು. (ಉದಾ: ತುಳಸಿದಾಸ್, ಸೂರದಾಸ್, ಮೀರಾಬಾಯಿ, ಚೈತನ್ಯ).

ನಿರ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ: ದೇವರಿಗೆ ಆಕಾರವಿಲ್ಲ (Formless), ಅವನು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ ಎಂದು ನಂಬುವುದು. (ಉದಾ: ಕಬೀರ್ ದಾಸ್, ಗುರು ನಾನಕ್, ರವಿದಾಸ್).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಪುಟ 134 • ಬಾಬರ್ & ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ (1526)

14.1 ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಬಾಬರ್‌ನ ಆಗಮನ

16ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತವು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಛಿದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯ ದುರಾಡಳಿತದಿಂದ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದ ಪಂಜಾಬ್‌ನ ಗವರ್ನರ್ **ದೌಲತ್ ಖಾನ್ ಲೋದಿ** ಮತ್ತು ಮೇವಾರದ ರಜಪೂತ ದೊರೆ **ರಾಣಾ ಸಂಗನು** ಕಾಬೂಲ್‌ನಲ್ಲಿದ್ದ **ಜಹೀರುದ್ದೀನ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಾಬರ್ (Babur)** ನನ್ನು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು (ಬಾಬರ್ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತಾನೆಂದು ಅವರು ತಪ್ಪಾಗಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದರು). ಬಾಬರನು ತಂದೆಯ ಕಡೆಯಿಂದ ತೈಮೂರನ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯಿಂದ ಚಂಗೀಸ್ ಖಾನ್ ನ ವಂಶಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು (ಚಗತಾಯ್ ತುರ್ಕರು).

14.2 ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1526, ಏಪ್ರಿಲ್ 21)

ಬಾಬರನು ಕೇವಲ 12,000 ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ದೆಹಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯ 1 ಲಕ್ಷದ ಬೃಹತ್ ಸೇನೆಯನ್ನು ಹರಿಯಾಣದ **ಪಾಣಿಪತ್** ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದನು.

ಫಿರಂಗಿಗಳ ಬಳಕೆ (Artillery)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ **ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸಿಡಿಮದ್ದನ್ನು (Gunpowder)** ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಬಾಬರನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. (ಉಸ್ತಾದ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಮುಸ್ತಫಾ ಇವನ ಪ್ರಮುಖ ಫಿರಂಗಿ ತಜ್ಞರಾಗಿದ್ದರು).

ತುಲ್ಗುಮಾ ಯುದ್ಧತಂತ್ರ (Tulughma)

ಇದು ಶತ್ರು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆದು ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವ ಉಜ್ಬೇಕ್ ಯುದ್ಧತಂತ್ರ. ಫಿರಂಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಈ ತಂತ್ರದಿಂದಾಗಿ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲೇ ಹತನಾದನು. **ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.**

14.3 ಬಾಬರ್‌ನ ಕಾಲದ ಆರಂಭಿಕ ಮೊಘಲ್ ವಿಸ್ತರಣೆ

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಕ್ರಿ.ಶ. 1530 ರಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್‌ನ ಮರಣದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

SKY DIGITAL CYBER

ಬಾಬರ್ ಮತ್ತು ಹುಮಾಯೂನ್

15.1 ಬಾಬರ್‌ನ ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಯುದ್ಧಗಳು (1527-1529)

ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧವು ಕೇವಲ ಲೋದಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿವಾರಿಸಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಲು ಬಾಬರ್ ಇತರ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ವರ್ಷ	ವಿರೋಧಿ ರಾಜ	ಯುದ್ಧದ ಪರಿಣಾಮ & ವಿಶೇಷತೆ
ಖಾನ್ವಾ ಕದನ (1527)	**ರಾಣಾ ಸಂಗ** (ಮೇವಾಡ್)	ರಜಪೂತರ ಪ್ರಬಲ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಬಾಬರ್ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ **'ಜಿಹಾದ್' (ಪವಿತ್ರ ಯುದ್ಧ)** ಘೋಷಿಸಿ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದನು. 'ಘಾಜಿ' ಬಿರುದು ಪಡೆದನು.
ಚಂದೇರಿ ಕದನ (1528)	ಮೇದಿನಿ ರಾಯ್	ಮಾಳ್ವಾದ ಶೂರ ರಜಪೂತ ದೊರೆ ಮೇದಿನಿ ರಾಯ್ ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಚಂದೇರಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
ಘಾಗ್ರಾ ಕದನ (1529)	ಮಹಮೂದ್ ಲೋದಿ & ಅಫಘಾನರು	ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ಅಫಘಾನ್ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಜಲ ಮತ್ತು ಭೂಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. **ಬಾಬರ್‌ನ ಕೊನೆಯ ಯುದ್ಧವಿದು.** (1530 ರಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಮರಣ).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ತುಜುಕ್-ಇ-ಬಾಬರಿ (ಬಾಬರ್ ನಾಮಾ)

ಬಾಬರ್ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆತನು ತನ್ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾತೃಭಾಷೆಯಾದ **'ತುರ್ಕಿ'** (Chagatai Turkic) ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾನೆ (ತುಜುಕ್-ಇ-ಬಾಬರಿ). ಇದರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸಸ್ಯರಾಶಿ, ಪ್ರಾಣಿ ಸಂಕುಲ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ **ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ** ಬಗ್ಗೆ (ಭಾರತದ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ) ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

15.2 ಹುಮಾಯೂನ್ (1530-1540 ಮತ್ತು 1555-1556)

ಬಾಬರ್‌ನ ಮಗ ಹುಮಾಯೂನ್ (ಅಂದರೆ ಅದೃಷ್ಟವಂತ). ಆದರೆ ಆತ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ದುರದೃಷ್ಟವಂತ ರಾಜ! ಆತ ತನ್ನ ಸಹೋದರರಿಗೆ (ಕಾಮ್ರಾನ್, ಅಸ್ಕರಿ, ಹಿಂದಾಲ್) ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟ ದೊಡ್ಡ ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆತನ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರು ಅಫಘಾನ್ ಮೂಲದ **ಶೇರ್ ಖಾನ್ (ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ)**.

ಚೌಸಾ ಕದನ (1539)

ಶೇರ್ ಖಾನ್ ನು ಬಿಹಾರದ ಚೌಸಾ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಹುಮಾಯೂನ್ ಗಂಗಾ ನದಿಗೆ ಹಾರಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಭಿಸ್ತಿ (ನೀರು ಹೊರುವವನು) ಯೊಬ್ಬನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಕನೌಜ್/ಬಿಲ್ಗ್ರಾಮ್ ಕದನ (1540)

ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೇರ್ ಖಾನ್ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದೆಹಲಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿದನು. ಹುಮಾಯೂನ್ **15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (1540-1555) ಭಾರತದಿಂದ ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ** (Exile) ಇರಾನ್‌ಗೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1540-1545)

16.1 ಎರಡನೇ ಅಫಘಾನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ

ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿಯ ಮೂಲ ಹೆಸರು **ಫರೀದ್ (Farid)**. ಬಿಹಾರದ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದ ಆತ, ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ಓಡಿಸಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ **ಸೂರ್ ವಂಶವನ್ನು (Sur Dynasty)** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವನು ಆಳಿದ್ದು ಕೇವಲ 5 ವರ್ಷಗಳಾದರೂ, ಇವನ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕವಾದವು. ಇವನನ್ನು "ಅಕ್ಬರನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ" (Forerunner of Akbar) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

16.2 ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಸುಧಾರಣೆಯ ಹೆಸರು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ವಿವರಣೆ
ರೂಪಿಯಾ (Rupiya)	ಹಳೆಯ ಮಿಶ್ರಲೋಹದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿ, **178 ಗ್ರೇನ್ ತೂಕದ ಶುದ್ಧ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯವಾದ 'ರೂಪಿಯಾ'** ವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದನು. ಇದುವೇ ಇಂದಿನ ಭಾರತದ ರೂಪಾಯಿಯ (Rupee) ಮೂಲವಾಗಿದೆ! ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು 'ದಾಮ್' (Dam) ಎಂದನು.
ಜಬ್ತಿ ಪದ್ಧತಿ (Zabti / Measurement)	ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಿ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು. ರಾಜ್ಯದ ಪಾಲು 1/3 ರಷ್ಟಿತ್ತು. (ಇದೇ ಮುಂದೆ ಅಕ್ಬರನ ದಹಸಾಲ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಆಧಾರವಾಯಿತು).
ಪಟ್ಟಾ ಮತ್ತು ಖಬೂಲಿಯತ್	ರೈತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕುಪತ್ರವಾಗಿ **'ಪಟ್ಟಾ' (Patta)** ನೀಡಿದನು. ರೈತರು ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಲು ಒಪ್ಪಿದ ಕರಾರನ್ನು **'ಖಬೂಲಿಯತ್' (Qabuliyat)** ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ರೈತರನ್ನು ಶೋಷಣೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿದನು.

16.3 ಮೂಲಸೌಕರ್ಯ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳು (Infrastructure)

ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಸೇನೆಯ ತ್ವರಿತ ಚಲನೆಗಾಗಿ ಶೇರ್ ಶಾ 4 ಬೃಹತ್ ಹೆದ್ದಾರಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಟ್ರಂಕ್ ರಸ್ತೆ (GT Road)
ಬಂಗಾಳದ ಸೋನಾರ್‌ಗಾಂವ್ ನಿಂದ ಪಂಜಾಬ್‌ನ ಮೂಲಕ ಲಾಹೋರ್ ವರೆಗಿನ ಅತಿ ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದನ್ನು **'ಸಡಕ್-ಇ-ಅಜಮ್'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. (ಇಂದಿನ NH-1 & NH-2).

ಸರಾಯ್ ಮತ್ತು ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ರಸ್ತೆಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪ್ರತಿ 8 ಕಿ.ಮೀ ಗೆ ಒಂದರಂತೆ 1700 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು **'ಸರಾಯ್' (ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಗೃಹ / Sarais)** ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಈ ಸರಾಯ್ ಗಳನ್ನೇ ಕುದುರೆಗಳ ಮೂಲಕ **ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Postal System)** ನಡೆಸಲು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಪುರಾನಾ ಕಿಲಾ ಮತ್ತು ಮರಣ

ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ **'ಪುರಾನಾ ಕಿಲಾ' (Old Fort)** ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದು ಶೇರ್ ಶಾ. 1545 ರಲ್ಲಿ **ಕಲಿಂಜರ್ ಕೋಟೆ (Kalinjar Fort)** ಯನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುವಾಗ ತನ್ನದೇ ಫಿರಂಗಿಯ ಸಿಡಿಮದ್ದು ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡು ಶೇರ್ ಶಾ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಆತನ ಭವ್ಯವಾದ ಸಮಾಧಿ (Tomb) ಬಿಹಾರದ **ಸಾಸಾರಾಮ್ (Sasaram)** ನಲ್ಲಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಕ್ಬರನ ಉದಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1556-1605)

17.1 ಹುಮಾಯೂನ್ ಮರಳುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಕ್ಬರನ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ

ಶೇರ್ ಶಾ ನ ಮರಣದ ನಂತರ ದುರ್ಬಲರಾದ ಸೂರ್ ವಂಶವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, 15 ವರ್ಷಗಳ ಬಳಿಕ **ಹುಮಾಯೂನ್** ಇರಾನ್ ರಾಜನ ಸಹಾಯದಿಂದ 1555 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದನು. ಆದರೆ 1556 ರಲ್ಲಿ ಆತ ತನ್ನ ಗ್ರಂಥಾಲಯದ (Sher Mandal) ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿಂದ ಆಯತಪ್ಪಿ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತನು ("ಜೀವನವಿಡೀ ಎಡವುತ್ತಿದ್ದ ಆತ ಕೊನೆಗೂ ಎಡವಿಯೇ ಸತ್ತ" - ಲೇನ್ ಪೂಲ್). ಹುಮಾಯೂನ್ ಸತ್ತಾಗ ಅವನ ಮಗ **ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಅಕ್ಬರ್ (Akbar)** ಗೆ ಕೇವಲ 14 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸು (ಪಂಜಾಬ್‌ನ ಕಲ್ನೌರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು).

17.2 ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1556, ನವೆಂಬರ್ 5)

ಹುಮಾಯೂನ್ ಸತ್ತ ತಕ್ಷಣ, ಅಫಘಾನ್ ದೊರೆ ಆದಿಲ್ ಶಾ ನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಅಸಾಧಾರಣ ಹಿಂದೂ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದ **ಹೇಮು (Hemu - ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ)** ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ದೆಹಲಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಬಾಲಕ ಅಕ್ಬರ್‌ನ ಪರವಾಗಿ ಅವನ ಸಂರಕ್ಷಕ (Regent) **ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್ (Bairam Khan)** ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಮುವನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು.

📌 ಕದನದ ಫಲಿತಾಂಶ

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೇಮು ಗೆಲ್ಲುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಬಾಣವೊಂದು ಅವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಡಿದು ಆತ ಆನೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದನು. ನಾಯಕನಿಲ್ಲದ ಸೇನೆ ಚದುರಿತು, ಹೇಮುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತು. **ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಭದ್ರವಾಯಿತು.**

17.3 ಅಕ್ಬರನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ರಜಪೂತ ನೀತಿ

ಹಳದಿಘಾಟಿ ಕದನ (1576)

ಅಕ್ಬರನಿಗೆ ಶರಣಾಗಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ಮೇವಾರದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿ ರಜಪೂತ ದೊರೆ **ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್ (Maharana Pratap)**. 1576 ರ ಹಳದಿಘಾಟಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರನ ಸೇನಾಪತಿ ಮಾನ್ ಸಿಂಗ್, ಪ್ರತಾಪನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. (ಚೇತಕ್ ಪ್ರತಾಪನ ಕುದುರೆ).

ರಜಪೂತ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ

ಅಕ್ಬರ್ ಯುದ್ಧದ ಜೊತೆಗೆ ರಜಪೂತರೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ನೀತಿಯನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿದನು. ಅಂಬೇರ್ ನ (ಜೈಪುರ) ರಾಜ ಭಾರ್ಮಲ್ ನ ಮಗಳು **ಜೋಧಾಬಾಯಿ (Harkha Bai)** ಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು. ರಜಪೂತರಿಗೆ (ಮಾನ್ ಸಿಂಗ್, ತೋಡರ್‌ಮಲ್) ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು.

ಅಕ್ಬರನು ಮಾಳ್ವಾ, ಗುಜರಾತ್ (ಇದರ ನೆನಪಿಗೇ ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ 'ಬುಲಂದ್ ದರ್ವಾಜಾ' ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದು), ಬಂಗಾಳ, ಕಾಬೂಲ್ ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅಖಂಡ ಭಾರತವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ಅಕ್ಬರನ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ

18.1 ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (Mansabdari System)

ಅಕ್ಬರನು ಮೊಘಲ್ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು **'ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ'** ಯನ್ನು (ಮಧ್ಯ ಏಷ್ಯಾದ ಮೂಲ) ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. **'ಮನ್ಸಬ್' ಎಂದರೆ ಶ್ರೇಣಿ ಅಥವಾ ಹುದ್ದೆ (Rank).** ಆಡಳಿತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಗೂ ಒಂದು ಶ್ರೇಣಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (ಉದಾ: 10 ರಿಂದ 5000 ದವರೆಗೆ).

- **ಜಾತ್ (Zat):** ಅಧಿಕಾರಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ನೀಡುವ ವೇತನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಸವಾರ್ (Sawar):** ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ ಕುದುರೆ ಸವಾರರ (Cavalry) ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸೂಚನೆ: ಇವರಿಗೆ ವೇತನವನ್ನು ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ (Naqdi) ಅಥವಾ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಜಮೀನಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ **(ಜಾಗೀರ್ - Jagirdari system)** ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

18.2 ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ: ದಹಸಾಲ (Dahsala System)

ಅಕ್ಬರನ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿ **ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್ (Raja Todarmal)** ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯೇ ದಹಸಾಲ (ಅಥವಾ ಜಬ್ತಿ ಪದ್ಧತಿ). ಇದರ ಪ್ರಕಾರ, ಕಳೆದ **10 ವರ್ಷಗಳ (Dah-sala)** ಬೆಳೆಯ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿ ಮತ್ತು ಬೆಲೆಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ, ಅದರ **1/3 ಭಾಗವನ್ನು** ರಾಜ್ಯದ ಕಂದಾಯವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

18.3 ಅಕ್ಬರನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಸುಲ್-ಇ-ಕುಲ್

ಅಕ್ಬರ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮೀಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಂಡನು (Secular Outlook). ಅವನು ಹಿಂದೂಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ **'ಜಝಿಯಾ' (Jizya - 1564) ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದನು.** ಅವನು **'ಸುಲ್-ಇ-ಕುಲ್' (Sulh-i-Kul)** ಅಂದರೆ 'ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ' (Universal Peace) ತತ್ವವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದನು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ (Ibadat Khana)	ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ 1575 ರಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ **'ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ'**. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದ (ಹಿಂದೂ, ಜೈನ, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್, ಪಾರ್ಸಿ) ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರೆಸಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.
ಮಹಜರ್ ನಾಮ (Mahzar - 1579)	ಇದರ ಮೂಲಕ ಅಕ್ಬರ್ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಕಾನೂನಿನ **ಅಂತಿಮ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರ (Supreme Arbiter)** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡು ಉಲೇಮಾಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿದ.
ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ (Din-i-Ilahi)	1582 ರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರ್ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ **ಹೊಸ ಧರ್ಮ / ನೈತಿಕ ಸಂಹಿತೆ (Divine Faith).** ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಏಕೈಕ ಹಿಂದೂ 'ಬೀರಬಲ್'.

SKY DIGITAL CYBER

ಸುಲ್ತಾನರು ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಮೊಘಲರ ಪುನರವಲೋಕನ

19.1 ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಕರು

ಪದ್ಧತಿ / ವ್ಯವಸ್ಥೆ	ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದೊರೆ	ವಿವರಣೆ / ಪರೀಕ್ಷಾ ನೆನಪಿನಂಶ
ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ (Iqta)	ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (Iltutmish)	ಸೈನಿಕರಿಗೆ ನಗದು ವೇತನದ ಬದಲಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
ಚಲಿಸಾ (Turkan-i-Chahalgani)	ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (Iltutmish)	40 ಜನ ನಂಬಿಕಸ್ಥ ಟರ್ಕಿಷ್ ಸರದಾರರ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ (ಬಲ್ಬನ್ ಇದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ).
ದಾಗ್ ಮತ್ತು ಚೆಹ್ರಾ	ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ	ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುವುದು ಮತ್ತು ಸೈನಿಕರ ದೈಹಿಕ ಗುರುತು ಬರೆಯುವುದು.
ದಿವಾನ್-ಇ-ಅಮೀರ್-ಕೊಹಿ	ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್	ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ.
ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ	ಅಕ್ಬರ್ (Akbar)	ಜಾತ್ ಮತ್ತು ಸವಾರ್ ಆಧಾರಿತ ಮೊಘಲರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಶ್ರೇಣಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
ದಹಸಾಲ (ಜಬ್ತಿ ಪದ್ಧತಿ)	ಅಕ್ಬರ್ (ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್)	10 ವರ್ಷದ ಸರಾಸರಿ ಇಳುವರಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿ (1/3 ಭಾಗ).

19.2 ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕದನಗಳು (1191-1556)

ತರೈನ್ ಕದನಗಳು (Tarain)

- **1191 (1ನೇ):** ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್ ವಿರುದ್ಧ ಘೋರಿಗೆ ಸೋಲು.
- **1192 (2ನೇ):** ಘೋರಿಯಿಂದ ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಸಾವು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭ.

ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನಗಳು (Panipat)

- **1526 (1ನೇ):** ಬಾಬರ್ ವಿರುದ್ಧ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಗೆ ಸೋಲು. ಮೊಘಲ್ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **1556 (2ನೇ):** ಅಕ್ಬರ್ (ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್) ವಿರುದ್ಧ ಹೇಮುವಿಗೆ ಸೋಲು.

19.3 ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ & ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಗ್ಲಾನ್ಸ್ (Culture Glance)

ಸ್ಮಾರಕ / ಸಾಹಿತ್ಯ	ವ್ಯಕ್ತಿ / ರಾಜ	ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್	ಐಬಕ್ / ಇಲ್ತುಮಿಶ್	ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಕಾಕಿ (ಸೂಫಿ ಸಂತ) ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ನಿರ್ಮಾಣ.
ಅಲೈ ದರ್ವಾಜಾ	ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ	ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಮಾನು (True Arch) ಬಳಸಿದ ಮೊದಲ ಕಟ್ಟಡ.
ತುಜುಕ್-ಇ-ಬಾಬರಿ	ಬಾಬರ್	ಬಾಬರ್‌ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ (ತುರ್ಕಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ).
ಪದ್ಮಾವತ್ ಕಾವ್ಯ	ಮಲಿಕ್ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಜಾಯಸಿ	ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಚಿತ್ತೋರ್ ದಾಳಿ ಮತ್ತು ಪದ್ಮಾವತಿಯ ಕಥೆ (1540 ರಲ್ಲಿ ರಚನೆ).

SKY DIGITAL CYBER

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಭಾಗ 7)

ಪುಟ 140 • 25 ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

Q1. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆಳಿದ ರಾಜವಂಶ ಯಾವುದು?
(A) ಗುಲಾಮಿ (B) ಖಿಲ್ಜಿ (C) ತುಘಲಕ್ (D) ಲೋದಿ

Q2. 'ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣದ ನೀತಿ'ಯನ್ನು (Blood and Iron Policy) ಅನುಸರಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ ಯಾರು?
(A) ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (B) ಬಲ್ಬನ್ (C) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ (D) ಐಬಕ್

Q3. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ದಿವಾನ್-ಇ-ಅರ್ಜ್ (B) ಶಹನಾ-ಇ-ಮಂಡಿ (C) ಮುಕ್ತಿ (D) ಖಾಜಿ

Q4. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ'ಯನ್ನು (Iqta system) ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
(A) ಐಬಕ್ (B) ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (C) ಬಲ್ಬನ್ (D) ಖಿಲ್ಜಿ

Q5. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನ ಯಾರು?
(A) ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ (B) ಬಲ್ಬನ್ (C) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ (D) M.B.T

Q6. ತಾಮ್ರ ಮತ್ತು ಹಿತ್ತಾಳೆಯ 'ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಾಣ್ಯ'ಗಳನ್ನು (Token currency) ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದವನು?
(A) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ (B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ (C) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿ (D) ಬಾಬರ್

Q7. ಬಡವರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಗಾಗಿ 'ದಾರ್-ಉಲ್-ಶಿಫಾ' (ಉಚಿತ ಆಸ್ಪತ್ರೆ) ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ?
(A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ (B) M.B.T (C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಘಲಕ್ (D) ಬಲ್ಬನ್

Q8. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ನ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳಾ ಸುಲ್ತಾನೆ ಯಾರು?
(A) ನೂರ್ ಜಹಾನ್ (B) ಚಾಂದ್ ಬೀಬಿ (C) ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ (D) ಜಹನಾರಾ

Q9. 1526 ರ ಒಂದನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಯಾರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು?
(A) ರಾಣಾ ಸಂಗ (B) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿ (C) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿ (D) ಹೇಮು

Q10. 'ರೂಪಿಯಾ' (Rupiya) ಎಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದವನು?
(A) ಅಕ್ಬರ್ (B) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ (C) ಬಾಬರ್ (D) ಇಲ್ತುಮಿಶ್

Q11. ಅಕ್ಬರನು 1582 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹೊಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಹಿತೆಯ ಹೆಸರೇನು?
(A) ಸುಲ್-ಇ-ಕುಲ್ (B) ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ (C) ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ (D) ಮಹಜರ್

Q12. ಅಕ್ಬರನ ಆಸ್ಥಾನದ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ 'ದಹಸಾಲ' ಪದ್ಧತಿಯ ರೂವಾರಿ ಯಾರು?
(A) ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್ (B) ಮಾನ್ ಸಿಂಗ್ (C) ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್ (D) ಬೀರಬಲ್

Q13. 'ಚಲಿಸಾ' ಎಂಬ 40 ಟರ್ಕಿಷ್ ಸರದಾರರ ಕೂಟವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ ಸುಲ್ತಾನ ಯಾರು?
(A) ಇಲ್ತುಮಿಶ್ (B) ಬಲ್ಬನ್ (C) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ (D) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ

Q14. 'ಸಿಜ್ದಾ' ಮತ್ತು 'ಪೈಬೋಸ್' ಎಂಬ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಆಸ್ಥಾನ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವನು?
(A) ಬಲ್ಬನ್ (B) ಐಬಕ್ (C) M.B.T (D) ಬಾಬರ್

Q15. ಮೊರಾಕ್ಕೊದ ಪ್ರವಾಸಿ ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು?
(A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ (B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ (C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ (D) ಅಕ್ಬರ್

Q16. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೇನಾ ವಿಭಾಗವನ್ನು (Military Dept) ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ದಿವಾನ್-ಇ-ಅರ್ಜ್ (B) ದಿವಾನ್-ಇ-ವಜೀರತ್ (C) ದಿವಾನ್-ಇ-ಇನ್ಷಾ (D) ದಿವಾನ್-ಇ-ಖೈರಾತ್

Q17. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಫಿರಂಗಿ (Artillery) ಬಳಸಿದವನು ಯಾರು?
(A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ (B) ಬಾಬರ್ (C) ಅಕ್ಬರ್ (D) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ

Q18. 1556 ರ ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದವನು?
(A) ಮಾನ್ ಸಿಂಗ್ (B) ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್ (C) ತೋಡರ್‌ಮಲ್ (D) ಅಬುಲ್ ಫಜಲ್

Q19. ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಟ್ರಂಕ್ ರಸ್ತೆ' (GT Road) ಯನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಅಶೋಕ (B) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ (C) ಅಕ್ಬರ್ (D) ಔರಂಗಜೇಬ್

Q20. ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ಸೇನಾಪತಿ?
(A) ಮಾಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್ (B) ಉಲುಘ್ ಖಾನ್ (C) ನುಸ್ರತ್ ಖಾನ್ (D) ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್

Q21. ಹಿಂದೂಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ 'ಜಝಿಯಾ' ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ವಿಧಿಸಿದವನು?
(A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ (B) M.B.T (C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಘಲಕ್ (D) ಬಲ್ಬನ್

Q22. ಚಿಸ್ತಿ ಸೂಫಿ ಪಂಥವನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂತ ಯಾರು?
(A) ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಔಲಿಯಾ (B) ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಸ್ತಿ (C) ಕಬೀರ್ (D) ರಮಾನಂದ

Q23. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಮುದ್ರೆ ಒತ್ತುವ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
(A) ಚೆಹ್ರಾ (B) ಇಕ್ತಾ (C) ದಾಗ್ (D) ಜಕಾತ್

Q24. ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ಚೌಸಾ ಮತ್ತು ಕನೌಜ್ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದವನು ಯಾರು?
(A) ಬಹಾದೂರ್ ಶಾ (B) ರಾಣಾ ಸಂಗ (C) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ (D) ಹೇಮು

Q25. ಆಗ್ರಾ ನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಲೋದಿ ದೊರೆ ಯಾರು?
(A) ಬಹ್ಲೋಲ್ ಲೋದಿ (B) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿ (C) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿ (D) ದೌಲತ್ ಖಾನ್

📝 ಉತ್ತರಗಳ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ (Answers)

Q1:(C) ತುಘಲಕ್ ವಂಶ 94 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ (ಅತಿ ದೀರ್ಘ) ಆಳಿತು. **Q2:(B)** ಬಲ್ಬನ್ ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಅಣಗಿಸಲು ಈ ಕಠಿಣ ನೀತಿ ತಂದ. **Q3:(B)** ಶಹನಾ-ಇ-ಮಂಡಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಂತ್ರಕ. **Q4:(B)** ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಜಮೀನು (ಇಕ್ತಾ) ನೀಡಿದ. **Q5:(C)** ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ದೇವಗಿರಿ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ. **Q6:(B)** M.B.T ಯ ವಿಫಲ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. **Q7:(C)** ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ. **Q8:(C)** ಇಲ್ತುಮಿಶ್ ನ ಮಗಳು ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನ. **Q9:(B)** ಪಾಣಿಪತ್ ನಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಲೋದಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು. **Q10:(B)** ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೂಪಿಯಾವನ್ನು ತಂದನು. **Q11:(B)** ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ ಎಂಬುದು ಅಕ್ಬರ್ ತಂದ ಹೊಸ ನೈತಿಕ ಸಂಹಿತೆ. **Q12:(C)** ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್ ಜಬ್ತಿ/ದಹಸಾಲ ಪದ್ಧತಿ ತಂದ. **Q13:(B)** ಬಲ್ಬನ್ ಚಲಿಸಾ ಕೂಟವನ್ನು ನಿರ್ದಯವಾಗಿ ದಮನ ಮಾಡಿದ.

Q14:(A) ಬಲ್ಬನ್ ರಾಜನ ಗೌರವ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸಿಜ್ದಾ ತಂದನು. **Q15:(B)** ಇಬ್ನ್ ಬತೂತ 8 ವರ್ಷ M.B.T ಯ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ. **Q16:(A)** ದಿವಾನ್-ಇ-ಅರ್ಜ್ ಎಂಬುದು ಮಿಲಿಟರಿ ಇಲಾಖೆ. **Q17:(B)** ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಬಾಬರ್ ಫಿರಂಗಿ ಬಳಸಿದ. **Q18:(B)** ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್ ಹೇಮುವನ್ನು ಪಾಣಿಪತ್ ನಲ್ಲಿ ಕೊಂದನು. **Q19:(B)** ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ ಬಂಗಾಳದಿಂದ ಲಾಹೋರ್‌ಗೆ ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಿಸಿದ. **Q20:(A)** ಗುಲಾಮ ಮಾಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್ ದಕ್ಷಿಣದ ದಾಳಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ. **Q21:(C)** ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಉಲೇಮಾಗಳನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಸಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಜಝಿಯಾ ವಿಧಿಸಿದ. **Q22:(B)** ಅಜ್ಮೀರ್ ದರ್ಗಾದ ಖ್ವಾಜಾ ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಸ್ತಿ. **Q23:(C)** ದಾಗ್ ಎಂದರೆ ಕುದುರೆಗೆ ಬಿಸಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಮುದ್ರೆ. **Q24:(C)** ಶೇರ್ ಶಾ ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ದೇಶಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ. **Q25:(B)** 1504 ರಲ್ಲಿ ಸಿಕಂದರ್ ಲೋದಿ ಆಗ್ರಾವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಅಧ್ಯಾಯ 1: ಅಕ್ಬರನ ನಂತರದ ಮೊಘಲರು

1.1 ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಸಿಂಹಾಸನಾರೋಹಣ (1605–1627)

ಅಕ್ಬರನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಮಗ ಸಲೀಂ (Salim) **ಜಹಾಂಗೀರ್ (Jahangir - ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು)** ಎಂಬ ಬಿರುದಿನೊಂದಿಗೆ 1605 ರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ತಂದೆಯ ಸುಭದ್ರ ಆಡಳಿತದ ಮುಂದುವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇವನು ಕಲೆ, ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ವರ್ಣಚಿತ್ರಕಲೆಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದನು.

ನ್ಯಾಯದ ಸರಪಳಿ (Zanjir-i-Adl)

ಜಹಾಂಗೀರ್ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯದಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ್ರಾದ ಕೋಟೆಯಿಂದ ಯಮುನಾ ನದಿ ತೀರದವರೆಗೆ 60 ಗಂಟೆಗಳಿದ್ದ ಬೃಹತ್ **ಚಿನ್ನದ ಸರಪಳಿಯನ್ನು (Chain of Justice)** ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಇದನ್ನು ಬಾರಿಸಿ ನೇರವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ಕೇಳಬಹುದಿತ್ತು.

5ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರುವಿನ ಹತ್ಯೆ

ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಮಗ **ಖುಸ್ರೋ (Khusrau)** ತಂದೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದಾಗ, ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ 5ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರು **ಅರ್ಜುನ್ ದೇವ್ (Arjan Dev)** ರನ್ನು ಜಹಾಂಗೀರ್ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಸಿಖ್-ಮೊಘಲ್ ವೈರತ್ವ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

1.2 ನೂರ್ ಜಹಾನ್ ಮತ್ತು ಅವಳ ರಾಜಕೀಯ ಪಾತ್ರ (Nur Jahan Junta)

1611 ರಲ್ಲಿ ಜಹಾಂಗೀರ್ **ಮೆಹರುನ್ನಿಸಾ (Mehr-un-Nisa)** ಎಂಬ ವಿಧವೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ **ನೂರ್ ಜಹಾನ್ (Light of the World)** ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೀಡಿದನು. ಆಕೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಆಕೆ ತನ್ನ ತಂದೆ (ಇತಿಮಾದ್-ಉದ್-ದೌಲ), ಸಹೋದರ (ಅಸಫ್ ಖಾನ್) ಮತ್ತು ರಾಜಕುಮಾರ ಖುರ್ರಂ (ಶಾಹಜಹಾನ್) ಸೇರಿ **'ನೂರ್ ಜಹಾನ್ ಜುಂಟಾ' (Junta)** ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ರಾಜಕೀಯ ಕೂಟವನ್ನು ರಚಿಸಿದಳು. ಜಹಾಂಗೀರ್ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪೀಡಿತನಾದಾಗ ನೂರ್ ಜಹಾನ್‌ಳೇ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಿದಳು; ಅವಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳೂ ಚಲಾವಣೆಯಾದವು.

1.3 ವಿದೇಶಿಯರ ಆಗಮನ ಮತ್ತು ಆಧಾರಗಳು

ವಿದೇಶಿ ರಾಯಭಾರಿ	ಭೇಟಿಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ
ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಹಾಕಿನ್ಸ್ (Captain Hawkins, 1608)	ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಜ 1ನೇ ಜೇಮ್ಸ್‌ನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಪರವಾಗಿ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿ ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಜಹಾಂಗೀರ್ ಇವನಿಗೆ 400 ಮನ್ಸಬ್ (ಹುದ್ದೆ) ನೀಡಿದನು, ಆದರೆ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಒತ್ತಡದಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.
ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ (Sir Thomas Roe, 1615)	ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಅಧಿಕೃತ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದು, ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ 3 ವರ್ಷ ತಂಗಿದ್ದು, ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ **ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅಧಿಕೃತ ಫರ್ಮಾನ್ (ಅನುಮತಿ)** ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ತುಜುಕ್-ಇ-ಜಹಾಂಗೀರಿ (Tuzuk-i-Jahangiri)

ಬಾಬರ್‌ನಂತೆ ಜಹಾಂಗೀರ್ ಕೂಡ ಸ್ವತಃ ಸಾಹಿತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆತ ತನ್ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು **ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ (Persian)** ರಚಿಸಿದನು; ಅದೇ **'ತುಜುಕ್-ಇ-ಜಹಾಂಗೀರಿ'**. ಇದು ಅವನ ಆಡಳಿತ, ದೈನಂದಿನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಖರ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

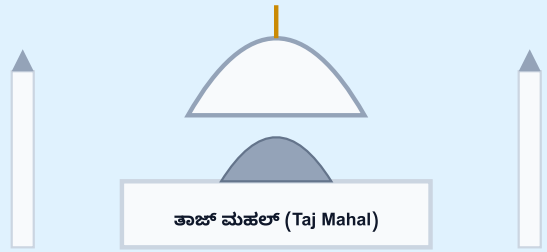
ಶಾಹಜಹಾನ್ (1628-1658)

2.1 ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು

ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಮರಣದ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮಗ ಖುರ್ರಂ **ಶಾಹಜಹಾನ್** (Shah Jahan - King of the World) ಎಂಬ ಹೆಸರಿನೊಂದಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. **ದಕ್ಷಿಣದ ನೀತಿ:** ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಜಹಾಂಗೀರ್ ಗೆಲ್ಲಲಾಗದಿದ್ದ ದಖನ್‌ನ ಪ್ರಬಲ ರಾಜ್ಯವಾದ **ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರವನ್ನು** (Ahmednagar - 1633) ಶಾಹಜಹಾನ್ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಬಿಜಾಪುರ ಮತ್ತು ಗೋಲ್ಕೊಂಡಗಳು ಇವನ ಮೇಲರಿಮೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ನೀಡಿದವು.

2.2 ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸುವರ್ಣಯುಗ (Golden Age of Architecture)

ಶಾಹಜಹಾನ್‌ನ ಕಾಲವನ್ನು ಮೊಘಲ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವನನ್ನು **'ನಿರ್ಮಾತೃಗಳ ರಾಜ'** (Engineer King) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಕ್ಬರನು ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬಳಸಿದ್ದರೆ, ಶಾಹಜಹಾನ್ ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಮಕ್ರಾನದಿಂದ ತರಿಸಿದ **ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಗೆ** (White Marble) ಒತ್ತು ನೀಡಿದನು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಪ್ರೀತಿಯ ಸಂಕೇತ ಮತ್ತು ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಮಕುಟಮಣಿ ತಾಜ್ ಮಹಲ್

2.3 ಪ್ರಮುಖ ನಿರ್ಮಾಣಗಳು (Major Monuments)

ಸ್ಮಾರಕದ ಹೆಸರು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ವಿಶೇಷತೆ
ತಾಜ್ ಮಹಲ್ (ಆಗ್ರಾ)	ತನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ಪತ್ನಿ **ಮುಮ್ತಾಜ್ ಮಹಲ್** (Arjumand Banu Begum) ಳ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಯಮುನಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಭವ್ಯ ಸಮಾಧಿ. ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ **ಉಸ್ತಾದ್ ಅಹ್ಮದ್ ಲಾಹೋರಿ**. (ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ 22 ವರ್ಷಗಳು ಬೇಕಾಯಿತು).
ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ (Red Fort)	ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಆಗ್ರಾದಿಂದ ದೆಹಲಿಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದ ಶಾಹಜಹಾನ್, **'ಶಹಜಹಾನಾಬಾದ್'** ಎಂಬ ಹೊಸ ನಗರ ಕಟ್ಟಿ ಅಲ್ಲಿ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ (ಲಾಲ್ ಖಿಲಾ) ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ದಿವಾನ್-ಇ-ಆಮ್** ಮತ್ತು **ದಿವಾನ್-ಇ-ಖಾಸ್** ಮಂಟಪಗಳಿವೆ.
ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ (ದೆಹಲಿ)	ಇದು ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಭವ್ಯವಾದ ಮಸೀದಿ (Jama Masjid). ಕೆಂಪು ಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಯ ಸುಂದರ ಸಂಯೋಜನೆ ಇಲ್ಲಿದೆ.
ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನ	ದಿವಾನ್-ಇ-ಖಾಸ್ ನಲ್ಲಿಡಲು ವಿಶ್ವದ ಅತಿ ಬೆಲೆಬಾಳುವ **'ಕೋಹಿನೂರ್ ವಜ್ರ'** (Koh-i-Noor) ವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ **ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು** (Peacock Throne / **ತಖ್ತ್-ಇ-ತಾವೂಸ್**) ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಸುವರ್ಣಯುಗ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯರ ಸ್ಥಿತಿ

ಶಾಹಜಹಾನ್‌ನ ಕಾಲ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಸುವರ್ಣಯುಗವಾಗಿದ್ದರೂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರಿಗೆ ಇದು ಕಷ್ಟದ ಕಾಲವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರಿ ವೆಚ್ಚದ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಮತ್ತು ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳಿಗೆ ಹಣ ಹೊಂದಿಸಲು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯ **ಅರ್ಧದಷ್ಟು** (1/2) ಏರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ದಖನ್ ನಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲವೂ ಆವರಿಸಿತ್ತು ಎಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಪ್ರವಾಸಿ ಬರ್ನಿಯರ್ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಔರಂಗಜೇಬ್ (1658-1707)

3.1 ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರದ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಆಗಮನ

ಶಾಹಜಹಾನ್ ಅನಾರೋಗ್ಯ ಪೀಡಿತನಾದಾಗ ಅವನ ನಾಲ್ಕು ಮಕ್ಕಳ (ದಾರಾ ಶಿಕೋ, ಶೂಜಾ, ಔರಂಗಜೇಬ್, ಮುರಾದ್) ನಡುವೆ ಭೀಕರ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಔರಂಗಜೇಬ್ ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ದಾರಾನನ್ನು ಕೊಂದು, ತಂದೆ ಶಾಹಜಹಾನ್ ನನ್ನು ಆಗ್ರಾದ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿ **'ಆಲಂಗೀರ್' (World Conqueror)** ಎಂಬ ಬಿರುದಿನೊಂದಿಗೆ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು.

3.2 ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ನೀತಿ (Deccan Policy)

ಔರಂಗಜೇಬನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದಿಂದ ದಕ್ಷಿಣದ ಕಾವೇರಿ ನದಿ ಕಣಿವೆಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, **ತನ್ನ ಗರಿಷ್ಠ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು (Maximum Territorial Extent)** ತಲುಪಿತ್ತು.

ದಖನ್ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಶ

ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಯಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ **ಬಿಜಾಪುರವನ್ನು (1686 - ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿಗಳು)** ಮತ್ತು **ಗೋಲ್ಕೊಂಡವನ್ನು (1687 - ಕುತುಬ್ ಶಾಹಿಗಳು)** ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಮರಾಠರೊಂದಿಗೆ ಸಂಘರ್ಷ

ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ (ಶಿವಾಜಿ) ಉದಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಆತ ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕೊನೆಯ 25 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ದಖನ್ ನಲ್ಲೇ ಕಳೆದನು. ಇದೇ ಆತನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ **'ದಖನ್ ಹುಣ್ಣು' (Deccan Ulcer)** ಆಯಿತು.

3.3 ಔರಂಗಜೇಬನ ಧಾರ್ಮಿಕ ನೀತಿಗಳು

ಅಕ್ಬರ್‌ನ ಸಹಿಷ್ಣುತಾ ನೀತಿಗೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಕಟ್ಟಾ ಸುನ್ನಿ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ನೀತಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದನು. ಇವನು ಅತ್ಯಂತ ಸರಳ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇವನನ್ನು **'ಜಿಂದಾ ಪೀರ್' (Living Saint - ಜೀವಂತ ಸಂತ)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವನ ಅಸಹಿಷ್ಣುತಾ ನೀತಿಗಳು ರಜಪೂತರು, ಸಿಖ್ಖರು ಮತ್ತು ಮರಾಠರನ್ನು ಮೊಘಲರ ಬದ್ಧ ಶತ್ರುಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವು.

ಕಠಿಣ ಕ್ರಮಗಳು	ಪರಿಣಾಮಗಳು / ವಿವರಣೆ
ಜಝಿಯಾ (Jizya) ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ	ಅಕ್ಬರ್ ರದ್ದು ಮಾಡಿದ್ದ **'ಜಝಿಯಾ' ತೆರಿಗೆಯನ್ನು (1679 ರಲ್ಲಿ) ಹಿಂದೂಗಳ ಮೇಲೆ ಮರಳಿ ವಿಧಿಸಿದನು.** ಹೊಸ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು (ಹಲವು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿದನು).
ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು	ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ, ನೃತ್ಯ, ನವರೋಜ್ ಹಬ್ಬದ ಆಚರಣೆ, ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಮಾ ಬರೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಜರೂಕಾ ದರ್ಶನ (ಬಾಲ್ಕನಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಜನರಿಗೆ ದರ್ಶನ ನೀಡುವುದು) ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದನು.
9ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರುವಿನ ಹತ್ಯೆ	ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ 9ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರು **ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ (Tegh Bahadur)** ರನ್ನು ದೆಹಲಿಯ ಚಾಂದಿನಿ ಚೌಕ್ ನಲ್ಲಿ ಶಿರಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಸಿಖ್ಖರು (10ನೇ ಗುರು ಗೋಬಿಂದ್ ಸಿಂಗ್) **'ಖಾಲ್ಸಾ'** ಎಂಬ ಸೇನಾ ಪಡೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಹಿಂದೂ ಮನ್ಸಬ್ದಾರರು

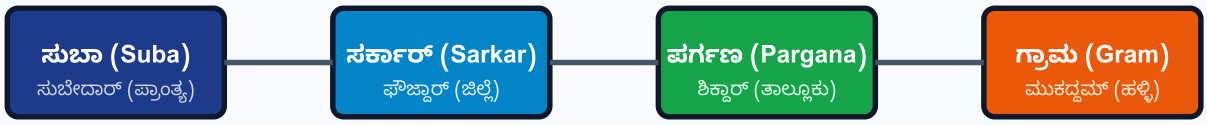
ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೆಂದರೆ, ಔರಂಗಜೇಬನು ಹಿಂದೂ ವಿರೋಧಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ, ಇಡೀ ಮೊಘಲ್ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯ ಹಿಂದೂ ಮನ್ಸಬ್ದಾರರು (ಅಧಿಕಾರಿಗಳು - ಸುಮಾರು 33%)** ಔರಂಗಜೇಬನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು! (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ರಜಪೂತರು).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೊಘಲ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

4.1 ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಆಡಳಿತ

ಮೊಘಲ್ ಆಡಳಿತವು ಸೇನಾ ಬಲದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಚಕ್ರವರ್ತಿಯೇ (Padshah) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನಾಯಕ. ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಖಲೀಫರ ಮೇಲರಿಮೆಯನ್ನು ಇವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ; ತಾವೇ ಸಾರ್ವಭೌಮರು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದರು.

ರೇಖಾಚಿತ್ರ: ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವಿಭಜನೆ

4.2 ಪ್ರಮುಖ ಮಂತ್ರಿಗಳು (Central Ministers)

ಹುದ್ದೆ / ಮಂತ್ರಿ	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ
ವಕೀಲ್ (Vakil) / ವಜೀರ್	ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ. ಆಡಳಿತದ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ವಿಭಾಗದ (ದಿವಾನ್) ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಅಧಿಕಾರಿ.
ಮೀರ್ ಬಕ್ಷಿ (Mir Bakhshi)	**ಸೇನಾ ವಿಭಾಗದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ.** ಮನ್ಸಬ್ದಾರರ ನೇಮಕಾತಿ, ವೇತನ ಮತ್ತು ಗುಪ್ತಚರ ಇಲಾಖೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ.
ಸದರ್-ಉಸ್-ಸದರ್	ಧಾರ್ಮಿಕ ದತ್ತಿ ಮತ್ತು ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ (ಮದದ್-ಇ-ಮಾಷ್ ಭೂದಾನ).
ಮೀರ್ ಸಮಾನ್ (Mir Saman)	ರಾಜನ ಅರಮನೆ, ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸರಬರಾಜು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಿ.

4.3 ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ ಮತ್ತು ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಅಕ್ಬರ್ ತಂದ **ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯು (Mansabdari System)** ಮೊಘಲ್ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ತಳಹದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಎರಡು ಶ್ರೇಣಿಗಳಿರುತ್ತಿದ್ದವು:

1. **ಜಾತ್ (Zat):** ಅಧಿಕಾರಿಯ ದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ಆತನಿಗೆ ನೀಡುವ ವೇತನದ ಪ್ರಮಾಣ.
2. **ಸವಾರ್ (Sawar):** ಆ ಅಧಿಕಾರಿ ತನ್ನ ಜೊತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಕುದುರೆ ಸವಾರರ ಸಂಖ್ಯೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (Jagirdari)

ಮನ್ಸಬ್ದಾರರಿಗೆ (ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ) ವೇತನವನ್ನು ಎರಡು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು: ನಗದು (ನಕ್ದಿ) ಅಥವಾ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು (ಜಾಗೀರ್) ನೀಡುವುದು. **ಜಾಗೀರ್ ಅನ್ನು ಪಡೆದವನೇ 'ಜಾಗೀರ್ದಾರ್'**. ಆತ ಆ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕನಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದನು. ಜಾಗೀರ್‌ಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿತವಾಗಿ ವರ್ಗಾವಣೆ (Transfer) ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೊಘಲ್ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

5.1 ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ (Zabti / Dahsala System)

ಮೊಘಲ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಮೂಲಾಧಾರ ಕೃಷಿ. ಅಕ್ಬರನ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿ **ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್** ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿಖರವಾಗಿ ಅಳತೆ ಮಾಡಲು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೇ **'ಜಬ್ತಿ' ಅಥವಾ 'ದಹಸಾಲ' ಪದ್ಧತಿ**.

ಭೂಮಿಯ ವರ್ಗೀಕರಣ

ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ 4 ವಿಧ: **1. ಪೋಲಾಜ್** (ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಬೆಳೆವ ಭೂಮಿ), **2. ಪರೌತಿ** (1 ವರ್ಷ ಬಿಡುವ ಭೂಮಿ), **3. ಛಾಚರ್** (3-4 ವರ್ಷ ಬಿಡುವ ಭೂಮಿ), **4. ಬಂಜಾರ್** (5 ವರ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಬೆಳೆಯಿಲ್ಲದ ಭೂಮಿ).

ಕಂದಾಯ ನಿರ್ಧಾರ (Dahsala)

ಕಳೆದ **10 ವರ್ಷಗಳ (Dah-sala) ಸರಾಸರಿ ಬೆಳೆಯ ಇಳುವರಿ** ಮತ್ತು ಅಂದಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿ, ಅದರ **1/3 ರಷ್ಟನ್ನು (ಮೂರನೇ ಒಂದು ಭಾಗ)** ರಾಜ್ಯದ ಕಂದಾಯವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು.

5.2 ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ (Trade & Economy)

ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ರಫ್ತು ಭಾರತವನ್ನು **'ಜಗತ್ತಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆ' (Workshop of the World)** ಯನ್ನಾಗಿಸಿತ್ತು. ಯುರೋಪಿಯನ್ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು (ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಡಚ್ಚರು, ಬ್ರಿಟಿಷರು) ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದು ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ಖರೀದಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

- **ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು (Karkhanas):** ರಾಜನ ಅರಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಐಷಾರಾಮಿ ವಸ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಲು ರಾಜ್ಯವೇ ಸ್ವಂತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿತ್ತು.
- **ಹುಂಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Hundi System):** ಇದು ಇಂದಿನ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಚೆಕ್ (Bill of Exchange) ನಂತಿತ್ತು. ವರ್ತಕರು ಹಣವನ್ನು ಒಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ, ರಶೀದಿ (ಹುಂಡಿ) ಪಡೆದು, ಮತ್ತೊಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ನಗದು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸುಲಭಗೊಳಿಸಿತು.

5.3 ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ನಗರೀಕರಣ

ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪ್ರವಾಸಿಗರಾದ ಫ್ರಾಂಕೋಯಿಸ್ ಬರ್ನಿಯರ್ ಮತ್ತು ಟ್ಯಾವರ್ನಿಯರ್ (Tavernier) ರ ಪ್ರಕಾರ, ಭಾರತದ ನಗರಗಳು ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಮತ್ತು ಲಂಡನ್‌ಗಿಂತಲೂ ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದವು. ಆಗ್ರಾ, ದೆಹಲಿ, ಲಾಹೋರ್, ಸೂರತ್ (ಮಕ್ಕಾಗೆ ಹೋಗುವ ಬಾಗಿಲು) ಮತ್ತು ಮಚಲೀಪಟ್ಟಣಂ ಪ್ರಮುಖ ನಗರಗಳಾಗಿದ್ದವು.

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ತಂಬಾಕು ಮತ್ತು ಹೊಸ ಬೆಳೆಗಳು

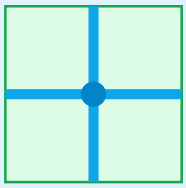
17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ದಕ್ಷಿಣ ಅಮೆರಿಕದಿಂದ **ತಂಬಾಕು, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಟೊಮ್ಯಾಟೋ, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಅನಾನಸ್ (Pineapple)** ಮುಂತಾದ ಹೊಸ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಂಬಾಕು ಸೇದುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಯಿತೆಂದರೆ, ಆತ ಅದನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿ ಆದೇಶ ಹೊರಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು!

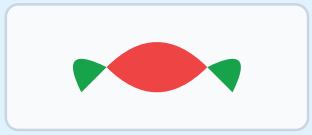
ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮೊಘಲ್ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

6.1 ಮೊಘಲ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಮೊಘಲರು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ (ಹಿಂದೂ-ರಜಪೂತ) ಕಲಾಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಬೆರೆಸಿ ಅದ್ಭುತ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದರು.

ಪಿಯೆಟ್ರಾ-ಡ್ಯೂರಾ (Pietra Dura)

ಚಾರ್-ಬಾಗ್ (Charbagh Style)
ಚೌಕಾಕಾರದ ಉದ್ಯಾನವನವನ್ನು ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ಕಾಲುವೆಗಳ ಮೂಲಕ **ನಾಲ್ಕು ಸಮ-ಭಾಗಗಳಾಗಿ** ವಿಂಗಡಿಸುವ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಶೈಲಿ. (ಉದಾ: ತಾಜ್ ಮಹಲ್, ಹುಮಾಯೂನ್ ಸಮಾಧಿ).

ಪಿಯೆಟ್ರಾ-ಡ್ಯೂರಾ (Pietra Dura)
ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಯನ್ನು ಕೊರೆದು, ಅದರೊಳಗೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ರತ್ನಗಳನ್ನು/ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೂವಿನ ವಿನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸುವ (Inlay work) ಕಲೆ. (ಉದಾ: ಇತಿಮಾದ್-ಉದ್-ದೌಲನ ಸಮಾಧಿ).

6.2 ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು

ಸ್ಮಾರಕದ ಹೆಸರು	ನಿರ್ಮಾತೃ (Builder)	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಸ್ಥಳ
ಹುಮಾಯೂನ್ ಸಮಾಧಿ	ಹಾಜಿ ಬೇಗಂ (ಪತ್ನಿ)	ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ತಾಜ್ ಮಹಲ್‌ನ ವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾದ **'ಮಾದರಿ' (Prototype of Taj).**
ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿ	ಅಕ್ಬರ್	ಗುಜರಾತ್ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಆಗ್ರಾ ಬಳಿಯ ನಗರ. ಇಲ್ಲಿ **ಬುಲಂದ್ ದರ್ವಾಜಾ, ಪಂಚಮಹಲ್ ಮತ್ತು ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ** ಇವೆ.
ಇತಿಮಾದ್-ಉದ್-ದೌಲ ಸಮಾಧಿ	ನೂರ್ ಜಹಾನ್ (ಮಗಳು)	ಆಗ್ರಾದಲ್ಲಿದೆ. ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಸಂಪೂರ್ಣ ಬಿಳಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಯಿಂದ** ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ಪಿಯೆಟ್ರಾ-ಡ್ಯೂರಾ ಕಲೆಯ ಮೊದಲ ಬಳಕೆ.
ಬೀಬಿ ಕಾ ಮಕ್ಬರಾ	ಔರಂಗಜೇಬ್	ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಔರಂಗಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು **'ಬಡವನ ತಾಜ್ ಮಹಲ್' (Taj of Deccan)** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ವರ್ಣಚಿತ್ರಕಲೆ (Mughal Paintings)

ಜಹಾಂಗೀರ್‌ನ ಕಾಲವು ಮೊಘಲ್ ವರ್ಣಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಸುವರ್ಣಯುಗವಾಗಿತ್ತು. ಆತನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚಿತ್ರ ಬಿಡಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದ **ಉಸ್ತಾದ್ ಮನ್ಸೂರ್ (Ustad Mansur)** ಮತ್ತು ಭಾವಚಿತ್ರಗಳನ್ನು (Portraits) ಬಿಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ **ಅಬುಲ್ ಹಸನ್** ಎಂಬ ಮಹಾನ್ ಕಲಾಕಾರರಿದ್ದರು.

ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ (Decline)

7.1 ಪತನದ ಬಹುಮುಖಿ ಕಾರಣಗಳು

1707 ರಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬೃಹತ್ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವೇಗವಾಗಿ ಕುಸಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಈ ಪತನಕ್ಕೆ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಕಾರಣನಲ್ಲ; ಇದು ಆಡಳಿತ, ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿತ್ತು.

1. ಔರಂಗಜೇಬನ ದಖನ್ ನೀತಿ (Deccan Ulcer)
ಔರಂಗಜೇಬ್ ತನ್ನ ಕೊನೆಯ 25 ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಮರಾಠರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಕಳೆದನು. ಇದರಿಂದ ಕೇಂದ್ರವಾದ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಕುಸಿಯಿತು ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿ ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು.

2. ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು (Jagirdari Crisis)
ಮನ್ಸಬ್ದಾರರ (ಅಧಿಕಾರಿಗಳ) ಸಂಖ್ಯೆ ಮಿತಿಮೀರಿತು, ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ವೇತನವಾಗಿ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ **ಸಾಕಷ್ಟು ಜಾಗೀರ್‌ಗಳು (ಭೂಮಿ) ಉಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ**. ಜಾಗೀರ್ ಸಿಗದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಬಂಡಾಯವೆದ್ದರು (ಸತೀಶ್ ಚಂದ್ರ ಅವರ ವಾದ).

3. ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ನಿಯಮದ ಕೊರತೆ
ಮೊಘಲರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಮಗನೇ ರಾಜನಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿಯಮವಿರಲಿಲ್ಲ (No law of Primogeniture). ಪ್ರತಿ ರಾಜ ಸತ್ತಾಗಲೂ ಮಕ್ಕಳ ನಡುವೆ ರಕ್ತಸಿಕ್ತ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದವು.

4. ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರ ಉದಯ
ಶಿವಾಜಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು, ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರು (ಖಾಲ್ಸಾ) ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮೊಘಲರ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ತೀವ್ರ ಹೊಡೆತ ನೀಡಿದರು.

7.2 ವಿದೇಶಿ ದಾಳಿಗಳು: ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದ ಪತನ

ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಅರಿತ ವಿದೇಶಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರು ಭಾರತವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದರು:

ದಾಳಿಕೋರ	ದಾಳಿಯ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ
ನಾದಿರ್ ಷಾ (Nadir Shah) (ಇರಾನ್‌ನ ನೆಪೋಲಿಯನ್)	**ಕ್ರಿ.ಶ. 1739:** ಇವನು ಕರ್ನಾಲ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದೆಹಲಿಗೆ ನುಗ್ಗಿದನು. 70 ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಸಂಪತ್ತು, **ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನ ಮತ್ತು ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರವನ್ನು** ಇರಾನ್‌ಗೆ ದೋಚಿಕೊಂಡು ಹೋದನು.
ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ (Ahmad Shah Abdali)	ಇವನು ನಾದಿರ್ ಷಾನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. 1748 ರಿಂದ 1767 ರವರೆಗೆ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ 8 ಬಾರಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. **1761 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ 3ನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ** ಮರಾಠರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಭಾರತದ ರಕ್ಷಣಾ ಕೋಟೆಯನ್ನೇ ಒಡೆದುಹಾಕಿದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ನಂತರದ ಮೊಘಲರು & ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶಕ್ತಿಗಳು

8.1 ನಂತರದ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆಗಳು (Later Mughals: 1707 - 1857)

ಔರಂಗಜೇಬನ ನಂತರ ಬಂದ ರಾಜರನ್ನು 'ನಂತರದ ಮೊಘಲರು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದು, ಮಂತ್ರಿಗಳ (Kingmakers) ಕೈಗೊಂಬೆಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಇವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು:

- **ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ I (1707-1712):** ಔರಂಗಜೇಬನ ಮಗ (ಮೂಲ ಹೆಸರು ಮುಅಜ್ಜಂ). ಇವನನ್ನು *'ಶಾ-ಇ-ಬೇಖಬರ್'* (Heedless King) ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.
- **ಫಾರೂಖ್ ಸಿಯಾರ್ (1713-1719):** ಸಯ್ಯದ್ ಸಹೋದರರ (Kingmakers) ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜನಾದ. ಇವನು **1717 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ಸುಂಕವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಪಾಸ್ (ದಸ್ತಕ್ - Dastak)** ನೀಡಿದನು. ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
- **ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾ ರಂಗೀಲಾ (1719-1748):** ಇವನು ಕಲೆ, ಸಂಗೀತ (ಖಯಾಲ್) ಮತ್ತು ವಿಲಾಸಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ (Rangeela) ಹೆಸರಾಗಿದ್ದ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಬಹುತೇಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರವಾದವು. ಇವನ ಮೇಲೆಯೇ ನಾದಿರ್ ಷಾ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದು.

8.2 ಸ್ವತಂತ್ರ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜ್ಯಗಳ ಉದಯ (Rise of Regional States)

ದೆಹಲಿಯ ಸುಲ್ತಾನನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು, ಮೊಘಲರ ನೇರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಗವರ್ನರ್ (ಸುಬೇದಾರ್) ಗಳು ತಾವೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅರಸರೆಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಹೊಸ ರಾಜ್ಯ	ಸ್ಥಾಪಕ / ಗವರ್ನರ್	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಹೈದರಾಬಾದ್ (1724)	**ನಿಜಾಮ್-ಉಲ್-ಮುಲ್ಕ್** (ಆಸಫ್ ಜಾ)	ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾನ ವಜೀರ್ (ಪ್ರಧಾನಿ) ಆಗಿದ್ದ ಇವನು ದೆಹಲಿಯ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಬೇಸತ್ತು ದಖನ್‌ಗೆ ಬಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಾಜ್ಯ (ನಿಜಾಮರು) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
ಬಂಗಾಳ (Bengal)	**ಮುರ್ಷಿದ್ ಕುಲಿ ಖಾನ್**	ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಢಾಕಾದಿಂದ 'ಮುರ್ಷಿದಾಬಾದ್' ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. (ಇದೇ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೊದಲು ಗೆದ್ದದ್ದು).
ಅವಧ್ (Awadh / Oudh)	**ಸಾದತ್ ಖಾನ್** (ಬುರ್ಹಾನ್-ಉಲ್-ಮುಲ್ಕ್)	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಲಕ್ನೋ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಫಲವತ್ತಾದ ರಾಜ್ಯ. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇದನ್ನು 'ಬಫರ್ ಸ್ಟೇಟ್' ಆಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಸಯ್ಯದ್ ಸಹೋದರರು (The Kingmakers)

18ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮೊಘಲ್ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರು (ಅಬ್ದುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಮತ್ತು ಹುಸೇನ್ ಅಲಿ ಖಾನ್) ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ತಮಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ದೆಹಲಿಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **'ಕಿಂಗ್ ಮೇಕರ್ಸ್' (Kingmakers)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಮರಾಠ ಶಕ್ತಿಯ ಉದಯ

9.1 ಮರಾಠರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಅಂಶಗಳು

17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಖನ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊಘಲರನ್ನು ಮತ್ತು ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿಗಳನ್ನು ನಡುಗಿಸಿದ ಪ್ರಬಲ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ **ಮರಾಠರು** ಉದಯಿಸಿದರು. ಈ ಏಳಿಗೆಗೆ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳಿದ್ದವು:

ಭೌಗೋಳಿಕ ಪರಿಸರ (Geography)
ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಬೆಟ್ಟ-ಗುಡ್ಡಗಳು ಮತ್ತು ದಟ್ಟ ಕಾಡುಗಳ ಪರಿಸರವು ಮರಾಠರನ್ನು ಹುಟ್ಟು ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಗುಡ್ಡಗಾಡು ಪ್ರದೇಶವು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಎರಗುವ **'ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರ' (Guerrilla Warfare / ಥಾಪಾಮಾರ್)** ವನ್ನು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತು.

ಭಕ್ತಿ ಸಂತರ ಪ್ರಭಾವ (Bhakti Movement)
ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಭಕ್ತಿ ಸಂತರಾದ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ, ನಾಮದೇವ, ಏಕನಾಥ, **ತುಕಾರಾಮ್ ಮತ್ತು ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು** ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಜಾತಿ ಭೇದ ಮರೆತು ಜನರಲ್ಲಿ **ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ಮರಾಠಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು (Maratha Nationalism)** ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದರು.

9.2 ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜ್ (1627 - 1680)

ಮರಾಠಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಶಿವಾಜಿ. ಜನನ: ಕ್ರಿ.ಶ. 1627 ರಲ್ಲಿ (ಕೆಲವರ ಪ್ರಕಾರ 1630) ಪುಣೆಯ ಬಳಿಯ **ಶಿವನೇರಿ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ** ಜನಿಸಿದನು.
ಪೋಷಕರು: ತಂದೆ **ಶಾಹಾಜಿ ಭೋಂಸ್ಲೆ** (ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನರ ಜಾಗೀರ್ದಾರ್) ಮತ್ತು ತಾಯಿ **ಜೀಜಾಬಾಯಿ**. ಶಿವಾಜಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಗುರು **ದಾದಾಜಿ ಕೊಂಡದೇವ್** ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರು ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸರು. ಶಿವಾಜಿಯು ತನ್ನ 19ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲೇ ತೋರಣದುರ್ಗ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ದಿಗ್ವಿಜಯ ಆರಂಭಿಸಿದನು.

9.3 ಶಿವಾಜಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೋರಾಟಗಳು

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ (Treaty of Purandar)

ಶಿವಾಜಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕಲು ಔರಂಗಜೇಬನು ತನ್ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಜಪೂತ ಸೇನಾಪತಿ **ರಾಜಾ ಜೈ ಸಿಂಗ್ (Raja Jai Singh)** ನನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಜೈಸಿಂಗ್ ಶಿವಾಜಿಯ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದಾಗ, ಶಿವಾಜಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ 1665 ರಲ್ಲಿ 'ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ'ಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದನು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಶಿವಾಜಿ ತನ್ನ 35 ಕೋಟೆಗಳಲ್ಲಿ 23 ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಮೊಘಲರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು.

ಶಿವಾಜಿಯ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಪುಟ 150 • ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನರು, ಚೌಥ್ & ಸರದೇಶಮುಖಿ

10.1 ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಆಡಳಿತ

ಕ್ರಿ.ಶ. 1674 ರಲ್ಲಿ ರಾಯಘಡ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ (Raigad) ಗಾಗಭಟ್ಟ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುರೋಹಿತನಿಂದ ಶಿವಾಜಿಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು **'ಛತ್ರಪತಿ'** ಮತ್ತು 'ಹೈಂದವ ಧರ್ಮೋದ್ಧಾರಕ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ರಾಜನಿಗೆ ನೆರವಾಗಲು 8 ಜನ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಂಡಳಿಯಿತ್ತು. ಇದನ್ನು **'ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನರು'** (Ashtapradhan) ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

10.2 ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ ಮಂಡಳಿ (The Council of Eight)

ಮಂತ್ರಿಯ ಹುದ್ದೆ	ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ (ಇಂದಿನ ಹುದ್ದೆಗೆ ಹೋಲಿಕೆ)
ಪೇಶ್ವೆ (Peshwa)	ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ. ಇಡೀ ಆಡಳಿತದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ. (ಶಿವಾಜಿಯ ನಂತರ ಇವರೇ ನಿಜವಾದ ಅರಸರಾದರು).
ಅಮಾತ್ಯ / ಮಜುಂದಾರ್	ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿ (Finance Minister).
ಸುರನಾವೀಸ್ / ಸಚಿವ್	ರಾಜನ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಗದಪತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ (Royal Correspondence).
ವಾಕಿಯಾನವೀಸ್	ಆಂತರಿಕ ಗುಪ್ತಚರ ಮತ್ತು ಗೃಹ ಸಚಿವ (Home Minister / Intelligence).
ಸೇನಾಪತಿ (ಸರಿ-ಇ-ನೌಬತ್)	ಮಿಲಿಟರಿ ದಂಡನಾಯಕ (Commander-in-Chief). ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲದ ಏಕೈಕ ಹುದ್ದೆ ಇದು.
ಸುಮಂತ್ / ಡಬೀರ್	ವಿದೇಶಾಂಗ ಮಂತ್ರಿ (Foreign Minister) - ಹೊರಗಿನ ರಾಜರ ಜೊತೆ ಸಂಪರ್ಕ.
ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ	ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ (Chief Justice).
ಪಂಡಿತರಾವ್	ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಮತ್ತು ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ.

10.3 ಮರಾಠರ ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Chauth & Sardeshmukhi)

ಮರಾಠರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಎರಡು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಂದಾಯ ವಿಧಾನಗಳು ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ನೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಮರಾಠರು ತಮ್ಮ ನೆರೆಯ (ಮೊಘಲ್ ಅಥವಾ ಬಿಜಾಪುರ) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು:

ಚೌಥ್ (Chauth)

ಉತ್ಪಾದನೆಯ 1/4 ಭಾಗ (ಶೇ. 25%). ಮರಾಠರು ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡದಿರಲು / ಲೂಟಿ ಮಾಡದಿರಲು ರಕ್ಷಣಾ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ (Protection money) ನೀಡಬೇಕಾದ ಕಡ್ಡಾಯ ತೆರಿಗೆ.

ಸರದೇಶಮುಖಿ (Sardeshmukhi)

ಉತ್ಪಾದನೆಯ 1/10 ಭಾಗ (ಶೇ. 10%). ಛತ್ರಪತಿಯು ಇಡೀ ದೇಶದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ದೇಶಮುಖ್ ಆಗಿದ್ದರಿಂದ, ಚೌಥ್‌ನ ಮೇಲೆಯೇ ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 10% ತೆರಿಗೆ.

⚡ ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆ: ಕೋಟೆಗಳ ಆಡಳಿತ

ಮರಾಠರ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿ **ಕೋಟೆಗಳ** (Forts) ಮೇಲಿತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಸಮತೋಲನದಿಂದ ಕಾಯಲು ಮೂರು ಬೇರೆ-ಬೇರೆ ಜಾತಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು (ಹವಾಲ್ದಾರ್, ಸಬನೀಸ್ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನಿಸ್) ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮರಾಠರ ವಿಸ್ತರಣೆ (Peshwas)

11.1 ಛತ್ರಪತಿಯರ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಮತ್ತು ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಉದಯ

ಶಿವಾಜಿಯ ಮರಣದ (1680) ನಂತರ ಅವನ ಮಗ **ಸಾಂಬಾಜಿ (Sambhaji)** ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ 1689 ರಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬನು ಸಾಂಬಾಜಿಯನ್ನು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿ, ಅವನ ಮಗ ಸಾಹು (Shahu) ವನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದನು. 1707 ರಲ್ಲಿ ಔರಂಗಜೇಬ್ ಸತ್ತ ನಂತರ ಬಿಡುಗಡೆಯಾದ ಸಾಹು, ಛತ್ರಪತಿಯಾದನು. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ಅಧಿಕಾರವು ಸಾಹುವಿನ ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ **'ಪೇಶ್ವೆ' (Peshwa)** ಯ ಕೈಗೆ ಹೋಯಿತು. ಪುಣೆ (Pune) ಇವರ ಹೊಸ ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು.

11.2 ಪ್ರಮುಖ ಪೇಶ್ವೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಪೇಶ್ವೆ (Peshwa)	ಕಾಲಾವಧಿ	ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರೀಕ್ಷಾ ಮಹತ್ವ
ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ್	1713 – 1720	ಮೊದಲ ಪ್ರಬಲ ಪೇಶ್ವೆ. ಇವನು ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಿಂಗ್‌ಮೇಕರ್ ಸಯ್ಯದ್ ಸಹೋದರರ ಜೊತೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ದಖನ್‌ನಲ್ಲಿ ಚೌಥ್ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದನು.
ಒಂದನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ (Baji Rao I)	1720 – 1740	ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಸೋಲಿಲ್ಲದ ಸೇನಾಪತಿ ಪೇಶ್ವೆ. ಇವನು **'ಹಿಂದೂ-ಪಾದ್-ಪಾದಶಾಹಿ' (Hindu Empire)** ಎಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ (ಮಾಳ್ವಾ, ಗುಜರಾತ್) ವಿಸ್ತರಿಸಿದನು. *(ಮಸ್ತಾನಿ ಇವನ ಎರಡನೇ ಪತ್ನಿ).*
ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ (ನಾನಾಸಾಹೇಬ್)	1740 – 1761	ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಪೇಶಾವರದಿಂದ ತಂಜಾವೂರಿನವರೆಗೆ **ತನ್ನ ಗರಿಷ್ಠ ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು** ತಲುಪಿತು. ಆದರೆ 1761 ರ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದ ಆಘಾತದಿಂದ ಇವನು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಮರಾಠಾ ಒಕ್ಕೂಟ (Maratha Confederacy)

ಪೇಶ್ವೆಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ತಮ್ಮ ಪ್ರಮುಖ ಸರದಾರರಿಗೆ ಬೇರೆಬೇರೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದರು. ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆ, **ಗ್ವಾಲಿಯರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಂಧಿಯಾ, ಇಂದೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೋಳ್ಕರ್, ಬರೋಡಾದಲ್ಲಿ ಗಾಯಕ್ವಾಡ್ ಮತ್ತು ನಾಗಪುರದಲ್ಲಿ ಭೋಂಸ್ಲೆ** ಎಂಬ ಮರಾಠಾ ಒಕ್ಕೂಟ ರಚನೆಯಾಯಿತು.

ಬಾಜಿರಾವ್ ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾತು

ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು 1ನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ ಹೇಳಿದ ಮಾತು: *"ನಾವು ಒಣಗುತ್ತಿರುವ ಮರದ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ (ದೆಹಲಿಗೆ) ಕೊಡಲಿಯೇಟು ಹಾಕೋಣ, ಆಗ ಕೊಂಬೆಗಳು (ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು) ತಾವಾಗಿಯೇ ಉದುರಿ ಬೀಳುತ್ತವೆ."*

SKY DIGITAL CYBER

ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ (1761)

12.1 ಯುದ್ಧದ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Background)

ಮರಾಠರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್ ವರೆಗೆ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಿದಾಗ, ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ದೊರೆ (ನಾದಿರ್ ಷಾನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ) **ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ (Ahmad Shah Abdali)** ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದರು. ಅಬ್ದಾಲಿಯ ಗವರ್ನರ್ ನನ್ನು ಮರಾಠರು ಪಂಜಾಬಿನಿಂದ ಓಡಿಸಿದ್ದೇ ಈ ಭೀಕರ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ — ಜನವರಿ 14, 1761

ಮರಾಠಾ ಸೇನೆ	VS	ಅಫಘಾನ್ ಸೇನೆ
• ಸೇನಾಪತಿ: ಸದಾಶಿವರಾವ್ ಭಾವು (Sadashivrao Bhau) ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸರಾವ್. • ಮರಾಠರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಜಪೂತರು, ಜಾಟರು ಮತ್ತು ಸಿಖ್ಖರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯುವಲ್ಲಿ ವಿಫಲರಾದರು (ಒಂಟಿಯಾದರು).		• ನಾಯಕ: ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ. • ಇವನಿಗೆ ರೋಹಿಲ್ ಖಂಡದ ನಜೀಬ್-ಉದ್-ದೌಲ ಮತ್ತು ಅವಧ್ ನ ನವಾಬ ಶುಜಾ-ಉದ್-ದೌಲನ ಬೆಂಬಲ ಸಿಕ್ಕಿತು.

12.2 ಯುದ್ಧದ ಫಲಿತಾಂಶ (Outcome)

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರ ಸೈನ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶವಾಯಿತು. ಸದಾಶಿವರಾವ್ ಭಾವು, ವಿಶ್ವಾಸರಾವ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು 28,000 ಮರಾಠಾ ಸೈನಿಕರು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಹತರಾದರು. ಈ ಸೋಲಿನ ಆಘಾತದಿಂದಲೇ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪೇಶ್ವೆ ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

12.3 ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಭಾರತವನ್ನು ಯಾರು ಆಳಬಾರದು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು!

ಇತಿಹಾಸಕಾರರ ಪ್ರಕಾರ, *"ಈ ಯುದ್ಧವು ಭಾರತವನ್ನು ಯಾರು ಆಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲಿಲ್ಲ, ಬದಲಿಗೆ **ಯಾರು ಆಳಬಾರದು** ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಿತು!"* ಮರಾಠರ ಶಕ್ತಿ ಕುಸಿಯಿತು ಮತ್ತು ಮೊಘಲರು ದೆಹಲಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತರಾದರು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಉದಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ

ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಅಫಘಾನರು ಬಡಿದಾಡಿ ಸುಸ್ತಾದಾಗ, ಅದರ ಅಂತಿಮ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದವರು **ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯವರು.** ಮರಾಠರ ಸೋಲಿನಿಂದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲದಂತಾಯಿತು (ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭದ್ರವಾದರು).

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂದೇಶ

ಮರಾಠರ ಸೋಲಿನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಪುಣೆಗೆ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯು ಈ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಸಂದೇಶದಲ್ಲಿ ತಂದನು: **"ಎರಡು ಮುತ್ತುಗಳು ಕರಗಿಹೋಗಿವೆ (ಭಾವು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸರಾವ್), 27 ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳು ಕಳೆದುಹೋಗಿವೆ (ಸೇನಾಪತಿಗಳು), ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ-ತಾಮ್ರ (ಸೈನಿಕರು) ಎಷ್ಟೋ ಲೆಕ್ಕವೇ ಇಲ್ಲ."**

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮರಾಠ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ (ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಕಾಲ)

13.1 ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತ

ಶಿವಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಛತ್ರಪತಿಯೇ ಸರ್ವೋಚ್ಚನಾಗಿದ್ದನು, ಆದರೆ ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ್‌ನ (1713) ನಂತರ **ಪೇಶ್ವೆಯ ಹುದ್ದೆ ಆನುವಂಶಿಕವಾಯಿತು** ಮತ್ತು ಪೇಶ್ವೆಯ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವಾದ **ಪುಣೆ (Pune)** ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಿಜವಾದ ರಾಜಧಾನಿಯಾಯಿತು. ಛತ್ರಪತಿಗಳು ಕೇವಲ ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಸತಾರಾದಲ್ಲಿ (Satara) ಉಳಿದರು.

13.2 ಮರಾಠರ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಆಡಳಿತ

ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಆಡಳಿತವು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿದ್ದು, ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಾತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು:

ವ್ಯವಸ್ಥೆ / ಅಧಿಕಾರಿ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆ
ಸರಂಜಾಮಿ ಪದ್ಧತಿ (Saranjami System)	ಇದು ಮರಾಠರ **ಭೂ-ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಿತ್ತು.** ಪ್ರಬಲ ಮರಾಠಾ ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ (ಸರದಾರರಿಗೆ) ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ನಗದು ವೇತನದ ಬದಲು ಊರುಗಳನ್ನು (ಭೂಮಿ) ವಹಿಸಿಕೊಡುವ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಸರಂಜಾಮಿ ಪದ್ಧತಿ. (ಇದು ಮೊಘಲರ ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಂತಿತ್ತು).
ಕಾಮವಿಸ್‌ದಾರ್ (Kamavisdar)	ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯವನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕಾಪಾಡಲು ನೇಮಕವಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ **ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿ**.
ದೇಶಮುಖ್ & ದೇಶಪಾಂಡೆ	ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಭೂ-ಕಂದಾಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜಮೀನುದಾರರು ಮತ್ತು ಲೆಕ್ಕಿಗರು (ಇಂದಿನ ಪಟೇಲ ಮತ್ತು ಶಾನುಭೋಗರಂತೆ). ಇವರ ಮೇಲೆ ರಾಜನ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಡಿಮೆ ಇತ್ತು.

ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಮರಾಠರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಚೌಥ್ ಮತ್ತು ಸರದೇಶಮುಖಿ ಎಂಬ ಬಲವಂತದ ತೆರಿಗೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿತ್ತು. ಇವರು ಕೃಷಿಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಅಥವಾ ನೀರಾವರಿಗೆ ಮೊಘಲರಷ್ಟು (ಅಥವಾ ಚೋಳರಷ್ಟು) ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

ಕೋಟೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆ

ಪೇಶ್ವೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೆಟ್ಟದ ಕೋಟೆಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಗ್ವಾಲಿಯರ್, ಇಂದೋರ್, ಮತ್ತು ಬರೋಡಾಗಳಲ್ಲಿ ಸಮತಟ್ಟಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಭಾರಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

⚠ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು: ಚೌಥ್ ಯಾರು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು?

ಗೊಂದಲ: ಚೌಥ್ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮರಾಠಾ ಪ್ರಜೆಗಳು ಕಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರೇ?

ಸ್ಪಷ್ಟನೆ: ಇಲ್ಲ! ಮರಾಠಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಒಳಗಿರುವ **ಸ್ವಂತ ಪ್ರಜೆಗಳು ಚೌಥ್ ಕಟ್ಟುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ**. ಮರಾಠರು ತಮ್ಮ ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ (ಉದಾ: ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ, ಮೊಘಲರು, ರಜಪೂತರು) *"ನಿಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾವು ಲೂಟಿ ಮಾಡದಿರಲು ನಮಗೆ ಚೌಥ್ (1/4 ಭಾಗ ಕಂದಾಯ) ಕೊಡಿ"* ಎಂದು ಹೆದರಿಸಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ರಕ್ಷಣಾ ಹಣವಿದು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

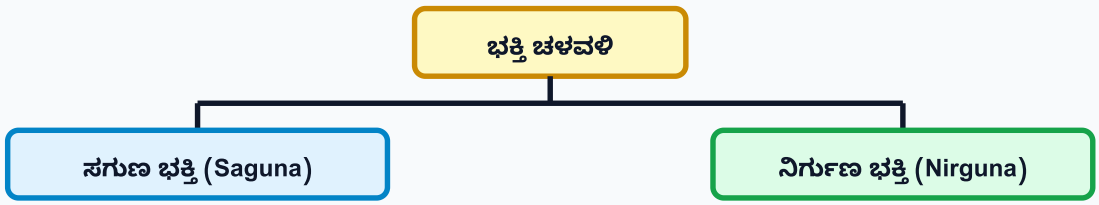
ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಪರಿಚಯ

14.1 ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Origins of Bhakti)

ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ತಮಿಳುನಾಡು) ಆರಂಭವಾದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯು, 14ನೇ ಶತಮಾನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಹರಡಿತು. ಮಧ್ಯಯುಗದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯು **ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದೊಳಗಿನ ಒಂದು ಸುಧಾರಣಾ ಚಳವಳಿಯಾಗಿತ್ತು (Reform Movement)**. ಕಠಿಣವಾದ ಯಜ್ಞಗಳು, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತ ಶಾಹಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, **ದೇವರೊಡನೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ (Devotion)** ಯೊಂದೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ದಾರಿ ಎಂದು ಸಂತರು ಬೋಧಿಸಿದರು.

14.2 ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಎರಡು ಮುಖ್ಯ ಪ್ರವಾಹಗಳು

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಭಕ್ತಿ ಸಂತರನ್ನು ಅವರು ಆರಾಧಿಸುವ ದೇವರ ಸ್ವರೂಪದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಭಾಗ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ:

ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿ (Saguna)	ನಿರ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ (Nirguna)
ದೇವರಿಗೆ **ಆಕಾರ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಿವೆ** ಎಂದು ನಂಬುವುದು. (God with attributes).	ದೇವರು **ನಿರಾಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿ** ಎಂದು ನಂಬುವುದು. (God without form).
ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು **ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನು** ಬೆಂಬಲಿಸುತ್ತಾರೆ (ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಶಿವ).	**ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ**. ದೇವರು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಲ್ಲ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಉದಾಹರಣೆ ಸಂತರು: ಮೀರಾಬಾಯಿ, ತುಳಸಿದಾಸ್, ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭು, ಸೂರದಾಸ್.	ಉದಾಹರಣೆ ಸಂತರು: **ಕಬೀರ್ ದಾಸ್**, ಗುರು ನಾನಕ್, ರವಿದಾಸ್.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಭಕ್ತಿ ಸಂತರ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದರೆ, ಅವರು ತಮ್ಮ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕಠಿಣವಾದ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಹೇಳದೆ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವ **ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ (Vernacular languages)** ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡ, ಮರಾಠಿ, ಹಿಂದಿ, ಮೈಥಿಲಿ, ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳಿ ಭಾಷೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಗಾಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಸಂತರು

ಪುಟ 155 • ಕಬೀರ್, ನಾನಕ್, ಮೀರಾಬಾಯಿ & ತುಳಸಿದಾಸ್

15.1 ಭಕ್ತಿ ಆಂದೋಲನದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪ್ರವೇಶ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಂದವರು **ರಮಾನಂದರು** (Ramananda). ಇವರು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ಸಂತರು. ಇವರ 12 ಪ್ರಮುಖ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಬೀರ್, ರವಿದಾಸ್, ಸೇನ ಮುಂತಾದವರು ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಯವರೂ ಇದ್ದರು.

15.2 ಪ್ರಮುಖ ಸಂತರು ಮತ್ತು ಅವರ ಕೊಡುಗೆ (Master Table)

ಭಕ್ತಿ ಸಂತರು	ಸಾಹಿತ್ಯ / ಕೃತಿಗಳು	ಬೋಧನೆ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ
ಕಬೀರ್ ದಾಸ್ (Kabir) (ನಿರ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ)	**ದೋಹೆ** (Dohas) ಮತ್ತು **ಬೀಜಕ್** (Bijak) - ಅವರ ವಚನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ.	ನೇಯ್ಗೆಯವನಾಗಿದ್ದ ಇವನು **ರಾಮ ಮತ್ತು ರಹೀಮ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ** ಎಂದು ಸಾರಿದನು. ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಎರಡೂ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದನು.
ಗುರು ನಾನಕ್ (Guru Nanak)	**ಆದಿ ಗ್ರಂಥ**ದಲ್ಲಿ ಇವರ ಉಪದೇಶಗಳಿವೆ. (ಸಿಖ್ಖರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ).	**ಸಿಖ್ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು.** ಜಾತಿಭೇದ ತಡೆಯಲು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡುವ **'ಲಂಗರ್'** (Langar) ಅಥವಾ ಸಾಮೂಹಿಕ ಭೋಜನ ಪದ್ಧತಿ ತಂದರು.
ಮೀರಾಬಾಯಿ (Mirabai)	ರಾಜಸ್ಥಾನಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ **ಭಜನೆಗಳು** (Bhajans).	ಮೇವಾರ್ ನ ರಜಪೂತ ರಾಜಕುಮಾರಿ. **ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿ**. ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಪತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಭಕ್ತಿ ಪರವಶಳಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣ ಭಕ್ತೆ.
ತುಳಸಿದಾಸ್ (Tulsidas)	**ರಾಮಚರಿತ ಮಾನಸ**	ಅಕ್ಬರನ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂತ. ರಾಮಾಯಣವನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುವಂತೆ ಹಿಂದಿಯ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು. (ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿ).
ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭು	ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳು.	ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ **ರಾಧಾ-ಕೃಷ್ಣ** ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ದೇವರನ್ನು ಹಾಡು ಮತ್ತು ಕುಣಿತದ (ಸಂಕೀರ್ತನೆ) ಮೂಲಕ ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದರು.

ಸೂರದಾಸ್ (Surdas)

ಅಂಧ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಸೂರದಾಸ್, ವ್ರಜ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನ ಬಾಲ್ಯಲೀಲೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ **'ಸೂರ್ ಸಾಗರ್'** ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ರವಿದಾಸ್ (Ravidas / Raidas)

ಚಮ್ಮಾರ (Cobbler) ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಇವರು ಮೀರಾಬಾಯಿಯ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಮಹಾನ್ ನಿರ್ಗುಣ ಸಂತ.

SKY DIGITAL CYBER

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆ (ಮುಂದುವರಿಕೆ)

16.1 ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶರಣ ಚಳವಳಿ (Vachana Movement)

12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ **ಬಸವಣ್ಣನವರ (Basavanna)** ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ವೀರಶೈವ / ಲಿಂಗಾಯತ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಇದು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿರದೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮಾನತೆಗಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟವಾಗಿತ್ತು. ಬಸವಣ್ಣನವರು **'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ'** ಎಂಬ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಂಸತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಮುಂತಾದ ನೂರಾರು ಶರಣರು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡುಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ **'ವಚನ' (Vachanas)** ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ (Work is Worship) ಎಂಬ ತತ್ವ ಸಾರಿದರು.

16.2 ಕರ್ನಾಟಕದ ಹರಿದಾಸ ಪರಂಪರೆ (Haridasas)

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಪುರಂದರದಾಸ (Purandara Dasa)** ಮತ್ತು **ಕನಕದಾಸರು (Kanaka Dasa)** ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇವರು ವಿಷ್ಣು (ವಿಠಲ) ಭಕ್ತರು. ಪುರಂದರದಾಸರನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಗೀತದ ಪಿತಾಮಹ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಕನಕದಾಸರು ಕುರುಬ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದರೂ ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ದರ್ಶನ ಪಡೆದರು (ಕನಕನ ಕಿಂಡಿ - ಉಡುಪಿ).

16.3 ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿ (Varkari Sampradaya)

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ 13ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಆರಂಭವಾದ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯು **ಪಂಡರಾಪುರದ ವಿಠೋಬ (ವಿಷ್ಣು/ಕೃಷ್ಣ)** ನ ಆರಾಧನೆಯ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಇವರನ್ನು **ವಾರ್ಕರಿಗಳು (Varkaris)** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂತರು	ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು
ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ (Jnaneshwar)	ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಗವದ್ಗೀತೆಗೆ **'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'** ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಬರೆದರು. ಇದು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿಯ ಮೂಲಾಧಾರವಾಗಿದೆ.
ನಾಮದೇವ (Namdev)	ಸಿಂಪಿ (ಟೈಲರ್) ಜಾತಿಯ ಸಂತ. ಇವರ ಮರಾಠಿ ಅಭಂಗಗಳು ಸಿಖ್ಖರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ 'ಆದಿ ಗ್ರಂಥ' ದಲ್ಲೂ ಸೇರಿವೆ.
ತುಕಾರಾಮ್ (Tukaram)	ಶಿವಾಜಿಯ ಸಮಕಾಲೀನ ಸಂತ. ಶೂದ್ರ ಕುಟುಂಬದ ಇವರು ರಚಿಸಿದ **'ಅಭಂಗ' (Abhangas)** ಎಂಬ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮನೆಮಾತಾಗಿವೆ.
ಸಮರ್ಥ ರಾಮದಾಸ	ಶಿವಾಜಿಯ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಗುರು. ಇವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ **'ದಾಸಬೋಧ' (Dasbodh)**.

SKY DIGITAL CYBER

ಸೂಫಿ ಪರಂಪರೆ (Sufi Tradition)

17.1 ಸೂಫಿಸಂ ಎಂದರೇನು?

ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಡಂಬರ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ನಿಯಮಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದಾಗ, ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಇಸ್ಲಾಮಿನ **ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಅನುಭಾವಿ (Mystic)** ಮಾರ್ಗವೇ ಸೂಫಿಸಂ. ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ **ದೇವರೊಡನೆ ಪ್ರೇಮದ ಮೂಲಕ ಐಕ್ಯತೆಯನ್ನು (Union with God)** ಸಾಧಿಸುವುದಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ಸಂಗೀತವನ್ನು (Sama/ಖವ್ವಾಲಿ) ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

17.2 ಸೂಫಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು (Terminology Table)

ಖಾನ್ಖಾ (Khanqah): ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಆಶ್ರಮ ಅಥವಾ ಮಠ. ಇಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮದವರಿಗೂ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಊಟ (ಲಂಗರ್) ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಿಲ್ಸಿಲಾ (Silsila): ಸೂಫಿ ಪರಂಪರೆ ಅಥವಾ ಪಂಥ. (ಇದರ ಅರ್ಥ ಸರಪಳಿ - ಗುರು ಶಿಷ್ಯರ ನಿರಂತರ ಸರಪಳಿ).

ಮುರ್ಷಿದ್ & ಮುರೀದ್ (Murshid & Murid): ಮುರ್ಷಿದ್ ಅಂದರೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ 'ಗುರು', ಮುರೀದ್ ಎಂದರೆ 'ಶಿಷ್ಯ'.

ಸಮಾ (Sama): ದೇವರನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ಮಾಡುವ ಸಂಗೀತ ಗಾಯನ (ಖವ್ವಾಲಿ).

17.3 ಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಸೂಫಿ ಪಂಥಗಳು (Silsilas)

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸೂಫಿ ಪಂಥಗಳಿದ್ದರೂ, ಎರಡು ಪಂಥಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದವು:

ಚಿಸ್ತಿ ಪಂಥ (Chishti Silsila)	ಸುಹ್ರಾವರ್ದಿ ಪಂಥ (Suhrawardi Silsila)
ಭಾರತದ **ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿ** ಪಂಥ. (ರಾಜಸ್ಥಾನ, ದೆಹಲಿ, ದಖನ್ ಸುತ್ತಮುತ್ತ).	ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಾಯವ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **(ಸಿಂಧ್ ಮತ್ತು ಪಂಜಾಬ್)** ಮಾತ್ರ ಪ್ರಭಾವ ಹೊಂದಿತ್ತು.
ಬಡತನವನ್ನು (Poverty) ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜರ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ದೂರವಿದ್ದರು.	ಬಡತನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಆರಾಮದಾಯಕ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದರು ಮತ್ತು **ಸರ್ಕಾರಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು**.
ಹಿಂದೂಗಳ ಯೋಗ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.	ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಚರಣೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು.
ಪ್ರಮುಖ ಸಂತರು: ಖ್ವಾಜಾ ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಸ್ತಿ (ಅಜ್ಮೀರ್), ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಔಲಿಯಾ (ದೆಹಲಿ), ಸಲೀಂ ಚಿಸ್ತಿ.	**ಪ್ರಮುಖ ಸಂತರು:** ಶೇಖ್ ಶಹಾಬುದ್ದೀನ್ ಸುಹ್ರಾವರ್ದಿ (ಸ್ಥಾಪಕ).

📌 ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳು: ಬಂದಾನವಾಜ್ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ)

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಚಿಸ್ತಿ ಪಂಥವನ್ನು ಪ್ರಚಲಿತಗೊಳಿಸಿದ ಮಹಾನ್ ಸೂಫಿ ಸಂತ **'ಖ್ವಾಜಾ ಬಂದಾನವಾಜ್ ಗೇಸುದರಾಜ್'**. ಇವರ ದರ್ಗಾ ಕಲಬುರಗಿ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ) ಯಲ್ಲಿದೆ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.

ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂಫಿ ಪರಂಪರೆ: ಹೋಲಿಕೆ

18.1 ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಭಾವ (Mutual Influence)

ಮಧ್ಯಯುಗದ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ 'ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿ' ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮದ 'ಸೂಫಿ ಚಳವಳಿ' ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಒಂದೇ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದವು. ಇವೆರಡೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸಹಿಷ್ಣುತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯನ್ನು (Hindu-Muslim Unity) ಬೆಳೆಸುವಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು. ಕಬೀರ್ ಮತ್ತು ನಾನಕ್ ರಂತಹ ಸಂತರ ಮೇಲೆ ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು.

18.2 ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂಫಿ ಚಳವಳಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಮಾನತೆಗಳು (Similarities)

1. ಆಡಂಬರದ ವಿರೋಧ
ಎರಡೂ ಚಳವಳಿಗಳು ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಠಿಣವಾದ ವಿಧಿ-ವಿಧಾನಗಳು, ಯಜ್ಞಗಳು, ಉಪವಾಸ ಮತ್ತು ಆಡಂಬರವನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಟೀಕಿಸಿದವು.

2. ದೇವರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೇಮ (Love)
ದೇವರನ್ನು ಒಲಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಜ್ಞಾನ (Knowledge) ಅಥವಾ ಕರ್ಮ (Rituals) ಗಳಿಗಿಂತ **ಭಕ್ತಿ, ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತಿಯೇ (Devotion) ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾರ್ಗ** ಎಂದು ಸಾರಿದವು.

3. ಗುರುವಿನ ಮಹತ್ವ
ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೇವರ ಬಳಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು **ಗುರುವಿನ (Guru / Murshid) ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಅನಿವಾರ್ಯ** ಎಂದು ಎರಡೂ ಪರಂಪರೆಗಳು ಬಲವಾಗಿ ನಂಬಿದ್ದವು.

4. ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭಾಷೆ
ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಎರಡೂ ವಿರೋಧಿಸಿದವು. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರನ್ನು ತಲುಪಲು ಸಂಸ್ಕೃತ/ಅರೇಬಿಕ್ ಬಿಟ್ಟು **ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು** ಬಳಸಿದವು.

18.3 ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು (Differences)

ಅಂಶ	ಭಕ್ತಿ ಚಳವಳಿ	ಸೂಫಿ ಚಳವಳಿ
ಉಗಮ ಸ್ಥಾನ	ಭಾರತದಲ್ಲೇ (ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ) ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಯಿತು.	ಪಶ್ಚಿಮ ಏಷ್ಯಾ (ಪರ್ಷಿಯಾ) ದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ತುರ್ಕರ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು.
ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆ	ಸಗುಣ ಭಕ್ತಿ ಸಂತರು **ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನು** (ರಾಮ, ಕೃಷ್ಣ, ಶಿವ) ಬೆಂಬಲಿಸಿದರು.	ಇಸ್ಲಾಂ ತತ್ವದಂತೆ ಮೂರ್ತಿಪೂಜೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು.
ಸಂಸ್ಥೆ / ಆಶ್ರಮ	ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೇವಾಲಯಗಳ (Temples) ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮಠಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು.	ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ **ಖಾನ್ಖಾ (Khanqah - ಆಶ್ರಮ)** ಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಮುಖ್ಯ: ಉರ್ದು ಭಾಷೆಯ ಉಗಮ

ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳು ಬೆರೆತಿದ್ದರಿಂದ, ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದಗಳು ಸೇರಿ **'ಉರ್ದು' (Urdu / Hindavi)** ಎಂಬ ಹೊಸ ಭಾಷೆಯು ಸೇನಾ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ (Camp language) ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಸಂವಹನವೂ ಈ ಭಾಷೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ (Mega Revision)

19.1 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳ ಕಾಲರೇಖೆ (Chronology Tracker)

ವರ್ಷ (ಕ್ರಿ.ಶ.)	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ / ಯುದ್ಧ	ಪರಿಣಾಮ / ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
1526	ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ	ಬಾಬರ್‌ನಿಂದ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋದಿಯ ಹತ್ಯೆ. ಮೊಘಲ್ ವಂಶ ಸ್ಥಾಪನೆ.
1540	ಕನೌಜ್ / ಬಿಲ್ಗ್ರಾಮ್ ಕದನ	ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿಯಿಂದ ಹುಮಾಯೂನ್‌ನ ಸೋಲು, ದೇಶಭ್ರಷ್ಟ.
1556	ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ	ಅಕ್ಬರ್ (ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್) ನಿಂದ ಹೇಮುವಿನ ಸೋಲು.
1576	ಹಳದಿಘಾಟಿ ಕದನ	ಅಕ್ಬರ್‌ನ ಸೇನೆಯಿಂದ ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪನ ಸೋಲು.
1582	ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ ಸ್ಥಾಪನೆ	ಅಕ್ಬರ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಸಾರವುಳ್ಳ ನೈತಿಕ ಸಂಹಿತೆ.
1665	ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ	ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಮೊಘಲ್ ಸೇನಾಪತಿ ಜೈ ಸಿಂಗ್ ನಡುವಿನ ಒಪ್ಪಂದ.
1674	ಶಿವಾಜಿಯ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ	ರಾಯಘಡ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಿವಾಜಿ 'ಛತ್ರಪತಿ' ಬಿರುದು ಧರಿಸಿದ.
1739	ನಾದಿರ್ ಷಾನ ದಾಳಿ (ಕರ್ನಾಲ್ ಯುದ್ಧ)	ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನ ಮತ್ತು ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರ ಇರಾನ್‌ಗೆ ರವಾನೆ.
1761	ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ	ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿಯಿಂದ ಮರಾಠರಿಗೆ (ಸದಾಶಿವರಾವ್) ಭೀಕರ ಸೋಲು.

19.2 ಪ್ರಮುಖ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು (Terms to Remember)

ಮೊಘಲ್ ಪದಗಳು
- **ಮನ್ಸಬ್:** ಅಧಿಕಾರಿಯ ಶ್ರೇಣಿ (Rank).
- **ಜಾಗೀರ್:** ವೇತನದ ಬದಲಾಗಿ ನೀಡಿದ ಭೂಮಿ.
- **ದಹಸಾಲ:** ತೋಡರ್‌ಮಲ್ ತಂದ ಭೂಕಂದಾಯ.
- **ಸುಲ್-ಇ-ಕುಲ್:** ಅಕ್ಬರನ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ನೀತಿ.

ಮರಾಠಾ ಪದಗಳು
- **ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ:** 8 ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮಂಡಳಿ.
- **ಚೌಥ್:** ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ನೆರೆಯವರಿಂದ 1/4 ಕಂದಾಯ.
- **ಸರದೇಶಮುಖಿ:** ಹೆಚ್ಚುವರಿ 1/10 ತೆರಿಗೆ.
- **ಪೇಶ್ವೆ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ.

ಭಕ್ತಿ / ಸೂಫಿ ಪದಗಳು
- **ನಿರ್ಗುಣ:** ನಿರಾಕಾರ ದೇವರ ಭಕ್ತಿ.
- **ಖಾನ್ಖಾ:** ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಆಶ್ರಮ.
- **ಅಭಂಗ:** ತುಕಾರಾಮ್‌ನ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳು.
- **ಲಂಗರ್:** ಸಿಖ್ಖರ ಉಚಿತ ಭೋಜನ ಶಾಲೆ.

⚡ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಟ್ರಿಕ್: ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು

ಹುಮಾಯೂನ್ ಸಮಾಧಿ = ಹಾಜಿ ಬೇಗಂ (ಅಕ್ಬರ್ ಕಾಲ). **ಬುಲಂದ್ ದರ್ವಾಜಾ (ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿ)** = ಅಕ್ಬರ್. **ಇತಿಮಾದ್-ಉದ್-ದೌಲ ಸಮಾಧಿ (ಪಿಯೆಟ್ರಾ-ಡ್ಯೂರಾ)** = ನೂರ್ ಜಹಾನ್. **ತಾಜ್ ಮಹಲ್, ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ, ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ** = ಶಾಹಜಹಾನ್. **ಬೀಬಿ ಕಾ ಮಕ್ಬರಾ** = ಔರಂಗಜೇಬ್.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (ಭಾಗ 8)

ಪುಟ 160 • 25 ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು

Q1. ತಾಜ್ ಮಹಲ್‌ನ ಪ್ರಧಾನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ ಯಾರು?
(A) ಉಸ್ತಾದ್ ಮನ್ಸೂರ್ (B) ಉಸ್ತಾದ್ ಅಹ್ಮದ್ ಲಾಹೋರಿ (C) ಅಬುಲ್ ಫಜಲ್ (D) ಬರ್ನಿಯರ್

Q2. ಮೊಘಲ್ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯಾದ 'ದಹಸಾಲ' (Zabti) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
(A) ಅಕ್ಬರ್ (B) ಬಿರ್ಬಲ್ (C) ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್ (D) ಅಬುಲ್ ಹಸನ್

Q3. ಶಿವಾಜಿಯು 1665 ರಲ್ಲಿ ಯಾರೊಂದಿಗೆ 'ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ'ಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದನು?
(A) ಶೈಸ್ತಾ ಖಾನ್ (B) ಅಫ್ಜಲ್ ಖಾನ್ (C) ರಾಜಾ ಜೈ ಸಿಂಗ್ (D) ಔರಂಗಜೇಬ್

Q4. 1739 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನು ದೋಚಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ (B) ನಾದಿರ್ ಷಾ (C) ತೈಮೂರ್ (D) ಚಂಗೀಸ್ ಖಾನ್

Q5. ಶಿವಾಜಿಯ ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಾಂಗ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ಪೇಶ್ವೆ (B) ಅಮಾತ್ಯ (C) ಸುಮಂತ್ / ಡಬೀರ್ (D) ವಾಕಿಯಾನವೀಸ್

Q6. ಮೊಘಲ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ 'ಮನ್ಸಬ್ದಾರ'ರ ವೇತನ ಮತ್ತು ದರ್ಜೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಪದ ಯಾವುದು?
(A) ಸವಾರ್ (B) ಜಾತ್ (C) ಜಾಗೀರ್ (D) ಖಾಲಿಸಾ

Q7. 'ಹಿಂದೂ-ಪಾದ್-ಪಾದಶಾಹಿ' (ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ) ಎಂಬ ಗುರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಪೇಶ್ವೆ ಯಾರು?
(A) ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ್ (B) ಒಂದನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ (C) ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ (D) ಮಾಧವರಾವ್

Q8. 1576 ರ ಹಳದಿಘಾಟಿ ಕದನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರನ ಸೈನ್ಯವು ಯಾರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತು?
(A) ರಾಣಾ ಸಂಗ (B) ಹೇಮು (C) ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್ (D) ಶಿವಾಜಿ

Q9. ಸಿಖ್ಖರ 9ನೇ ಗುರು ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ರನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾರು?
(A) ಜಹಾಂಗೀರ್ (B) ಶಾಹಜಹಾನ್ (C) ಔರಂಗಜೇಬ್ (D) ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ

Q10. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅಮೃತಶಿಲೆಯಿಂದ (Pietra Dura) ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಪ್ರಥಮ ಕಟ್ಟಡ ಯಾವುದು?
(A) ತಾಜ್ ಮಹಲ್ (B) ಇತಿಮಾದ್-ಉದ್-ದೌಲ ಸಮಾಧಿ (C) ಹುಮಾಯೂನ್ ಸಮಾಧಿ (D) ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ

Q11. ಮರಾಠರು ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣಾ ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ 1/4 ಕಂದಾಯ?
(A) ಸರದೇಶಮುಖಿ (B) ಚೌಥ್ (C) ಜಝಿಯಾ (D) ಖುಮ್ಸ್

Q12. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ 'ನಾಯನಾರರು' ಯಾರ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು?
(A) ವಿಷ್ಣು (B) ಶಿವ (C) ಕೃಷ್ಣ (D) ಶಕ್ತಿ ದೇವತೆ

Q13. ಬಿಹಾರದ ಚೌಸಾ ಕದನದಲ್ಲಿ (1539) ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಬಾಬರ್ (B) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ (C) ಬಹಾದೂರ್ ಶಾ (D) ಅಬ್ದಾಲಿ

Q14. 'ರೂಪಿಯಾ' (Rupiya) ಎಂಬ ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯವನ್ನು ಮೊದಲು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದವನು?
(A) ಅಕ್ಬರ್ (B) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ (C) ಶಿವಾಜಿ (D) ಔರಂಗಜೇಬ್

Q15. ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧವು (1761) ಯಾರ ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
(A) ಮರಾಠರು - ಮೊಘಲರು (B) ಮರಾಠರು - ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ (C) ಬಾಬರ್ - ಲೋದಿ (D) ಬ್ರಿಟಿಷರು - ಮರಾಠರು

Q16. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ 12 ಆಳ್ವಾರ್ ಸಂತರಲ್ಲಿರುವ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?
(A) ಮೀರಾಬಾಯಿ (B) ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ (C) ಆಂಡಾಳ್ (D) ಕಣ್ಣಗಿ

Q17. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ 'ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ' (Red Fort) ಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಅಕ್ಬರ್ (B) ಜಹಾಂಗೀರ್ (C) ಶಾಹಜಹಾನ್ (D) ಔರಂಗಜೇಬ್

Q18. ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಆಶ್ರಮ ಅಥವಾ ಮಠವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
(A) ದರ್ಗಾ (B) ಸಿಲ್ಸಿಲಾ (C) ಖಾನ್ಖಾ (D) ಮದರಸಾ

Q19. ನ್ಯಾಯದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಚಿನ್ನದ 'ನ್ಯಾಯದ ಸರಪಳಿ' (Zanjir-i-Adl) ಕಟ್ಟಿಸಿದ ದೊರೆ?
(A) ಅಕ್ಬರ್ (B) ಜಹಾಂಗೀರ್ (C) ಶಾಹಜಹಾನ್ (D) ಬಲ್ಬನ್

Q20. ನಿರ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ ಪರಂಪರೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತ 'ಕಬೀರ್ ದಾಸ್' ಅವರ ವಚನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಯಾವುದು?
(A) ದಾಸಬೋಧ (B) ಸೂರ್ ಸಾಗರ್ (C) ರಾಮಚರಿತ ಮಾನಸ (D) ಬೀಜಕ್ (Bijak)

Q21. 'ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ' ಎಂಬ ಹೊಸ ನೈತಿಕ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
(A) ಅಕ್ಬರ್ (B) ಶೇರ್ ಶಾ (C) ಔರಂಗಜೇಬ್ (D) ಬಾಬರ್

Q22. 'ಜಿಂಧಾ ಪೀರ್' (Living Saint) ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಔಲಿಯಾ (B) ಔರಂಗಜೇಬ್ (C) ಅಕ್ಬರ್ (D) ದಾರಾ ಶಿಕೋ

Q23. ಸಿಖ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮತ್ತು 'ಲಂಗರ್' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಂದ ಸಂತ ಯಾರು?
(A) ಗುರು ಗೋಬಿಂದ್ ಸಿಂಗ್ (B) ಕಬೀರ್ (C) ಗುರು ನಾನಕ್ (D) ತುಕಾರಾಮ್

Q24. ಮರಾಠರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
(A) ಅಮಾತ್ಯ (B) ಪೇಶ್ವೆ (C) ವಾಕಿಯಾನವೀಸ್ (D) ಸುಮಂತ್

Q25. ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು 1717 ರಲ್ಲಿ ಫರ್ಮಾನ್ ನೀಡಿದ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ?
(A) ಔರಂಗಜೇಬ್ (B) ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾ (C) ಫಾರೂಖ್ ಸಿಯಾರ್ (D) ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ

📝 ಉತ್ತರಗಳ ಕೀಲಿ & ವಿವರಣೆ (Answers)

Q1:(B) ಉಸ್ತಾದ್ ಅಹ್ಮದ್ ಲಾಹೋರಿ ತಾಜ್ ಮಹಲ್ ನ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ. **Q2:(C)** ರಾಜಾ ತೋಡರ್‌ಮಲ್ ಜಬ್ತಿ ಪದ್ಧತಿ ತಂದ. **Q3:(C)** ಮೊಘಲ್ ಸೇನಾಪತಿ ಜೈಸಿಂಗ್ ಜೊತೆ ಒಪ್ಪಂದ. **Q4:(B)** ನಾದಿರ್ ಷಾ 1739 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ. **Q5:(C)** ಸುಮಂತ್ ಅಥವಾ ಡಬೀರ್ ಎಂದರೆ ವಿದೇಶಾಂಗ ಮಂತ್ರಿ. **Q6:(B)** ಜಾತ್ ಎಂದರೆ ದರ್ಜೆ ಮತ್ತು ವೇತನ, ಸವಾರ್ ಎಂದರೆ ಕುದುರೆಗಳು. **Q7:(B)** 1ನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೊರಟ ಪೇಶ್ವೆ. **Q8:(C)** 1576 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್‌ನ ಸೋಲು. **Q9:(C)** ಔರಂಗಜೇಬ್ ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ರನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ. **Q10:(B)** ನೂರ್ ಜಹಾನ್ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಇತಿಮಾದ್-ಉದ್-ದೌಲ ಸಮಾಧಿ. **Q11:(B)** 1/4 ಕಂದಾಯವನ್ನು ಚೌಥ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. **Q12:(B)** 63 ನಾಯನಾರರು ಶಿವನ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರು. **Q13:(B)** ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ ಹುಮಾಯೂನ್ ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

Q14:(B) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ ಬೆಳ್ಳಿಯ ರೂಪಿಯಾವನ್ನು ತಂದನು. **Q15:(B)** ಅಬ್ದಾಲಿ ಮರಾಠರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಯುದ್ಧವಿದು. **Q16:(C)** ಆಂಡಾಳ್ ಆಳ್ವಾರ್ ಸಂತರಲ್ಲಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳೆ. **Q17:(C)** ಶಾಹಜಹಾನ್ ಷಹಜಹಾನಾಬಾದ್ ಕಟ್ಟಿ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ. **Q18:(C)** ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಮಠವನ್ನು ಖಾನ್ಖಾ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. **Q19:(B)** ಜಹಾಂಗೀರ್ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯದಾನಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ಸರಪಳಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದನು. **Q20:(D)** ಕಬೀರ್ ನ ವಚನಗಳ ಸಂಗ್ರಹವೇ ಬೀಜಕ್. **Q21:(A)** ಅಕ್ಬರ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನೈತಿಕ ಸಂಹಿತೆ ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ. **Q22:(B)** ಔರಂಗಜೇಬ್‌ನನ್ನು ಜಿಂಧಾ ಪೀರ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. **Q23:(C)** ಗುರು ನಾನಕ್ ಸಿಖ್ ಧರ್ಮ ಸ್ಥಾಪಕರು. **Q24:(B)** ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆಯೇ ಪ್ರಧಾನಿ. **Q25:(C)** ಫಾರೂಖ್ ಸಿಯಾರ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ದಸ್ತಕ್ ನೀಡಿದನು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಆಗಮನದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಯುರೋಪ್ ನಡುವೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿದ್ದವು. ಭಾರತದ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು (ಮೆಣಸು, ಲವಂಗ, ಏಲಕ್ಕಿ), ರೇಷ್ಮೆ, ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆಗಳಿಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ಬೇಡಿಕೆಯಿತ್ತು. ಈ ವ್ಯಾಪಾರವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಭೂಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಜಲಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ 15ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೆಲವು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆಗಳು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು.

ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗ ಶೋಧನೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು

- **ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ ಪತನ (1453):** ಆಟೋಮನ್ ಟರ್ಕರು ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ (ಇಂದಿನ ಇಸ್ತಾಂಬುಲ್) ನಗರವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇದು ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾ ನಡುವಿನ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಟರ್ಕರು ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಷ್ಟಕರವಾಯಿತು.
- **ಅರಬ್ಬರ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ:** ಮೆಡಿಟರೇನಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಇಟಲಿಯ ವರ್ತಕರ (ವೆನಿಸ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋವಾ) ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಸ್ಪೇನ್ ಮತ್ತು ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ದೇಶಗಳು ಹೊಸ ಮಾರ್ಗ ಹುಡುಕಲು ಮುಂದಾದವು.
- **ನವೋದಯ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪ್ರಗತಿ:** ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಆಸಕ್ತಿ, ದಿಕ್ಸೂಚಿ (Mariner's Compass), ಆಸ್ಟ್ರೋಲೋಬ್ ಮತ್ತು ಹೊಸ ನಕ್ಷೆಗಳ ಬಳಕೆ ನಾವಿಕರಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ತುಂಬಿತು.
- **ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಸಾರ:** ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪೌರಸ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶವೂ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಗಿತ್ತು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಅನ್ವೇಷಣೆಗಳ ಕಾಲಘಟ್ಟ

1487: ಪೋರ್ಚುಗಲ್‌ನ ಬಾರ್ತಲೋಮಿಯೋ ಡಯಾಸ್ ಆಫ್ರಿಕಾದ ದಕ್ಷಿಣ ತುದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ, ಅದಕ್ಕೆ 'ಕೇಪ್ ಆಫ್ ಗುಡ್ ಹೋಪ್' (ಭರವಸೆಯ ಭೂಶಿರ) ಎಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟನು.

1492: ಸ್ಪೇನ್ ಬೆಂಬಲಿತ ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಕೊಲಂಬಸ್ ಭಾರತವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ಹೊರಟಿ, ಅಮೆರಿಕ ಖಂಡವನ್ನು (ವೆಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್) ತಲುಪಿದನು.

1498: ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ ಆಫ್ರಿಕಾವನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಭಾರತದ ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆಯನ್ನು ತಲುಪುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದನು.

ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿ (Exam Focus)

ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ: **ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು → ಡಚ್ಚರು → ಇಂಗ್ಲಿಷರು → ಡೇನರು → ಫ್ರೆಂಚರು.** ಭಾರತವನ್ನು ಕೊನೆಯದಾಗಿ ತೊರೆದವರು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು (1961).

ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು (15-16ನೇ ಶತಮಾನ)

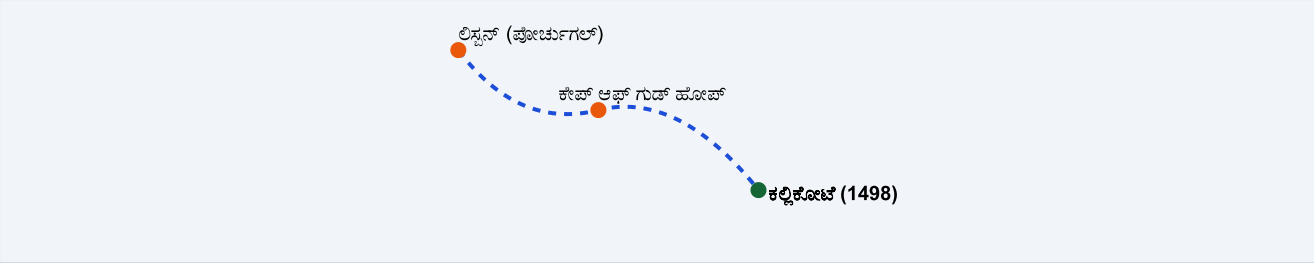
ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ	ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ	ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೊಂದಿದ್ದವರು (15ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ)
ಕಾನ್‌ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್	ಯುರೋಪ್ ಮತ್ತು ಏಷ್ಯಾದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು	ಬೈಜಾಂಟೈನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (ನಂತರ ಆಟೋಮನ್ ಟರ್ಕರು)
ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡ್ರಿಯಾ	ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರು, ಕೆಂಪು ಸಮುದ್ರದ ಮಾರ್ಗ	ಅರಬ್ ವರ್ತಕರು
ವೆನಿಸ್ ಮತ್ತು ಜಿನೋವಾ	ಯುರೋಪ್‌ಗೆ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವಿತರಣೆ	ಇಟಲಿಯ ವರ್ತಕರು

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಆಗಮನ

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಜಲಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಮೊದಲ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು. ಅವರ ಆಗಮನವು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಯುಗಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿತು. ಅರಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ಸಾಧಿಸುವುದು ಇವರ ಮುಖ್ಯ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನ ಆಗಮನ (1498)

1498ರ ಮೇ 17 (ಕೆಲವು ಮೂಲಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮೇ 20) ರಂದು ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು ಗುಜರಾತಿ ನಾವಿಕ ಅಬ್ದುಲ್ ಮಜೀದ್‌ನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿಯ **ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ (Calicut - ಕಪ್ಪಾಡ್)** ತಲುಪಿದನು. ಅಲ್ಲಿನ ಹಿಂದೂ ದೊರೆ 'ಝಾಮೊರಿನ್' (Zamorin) ಇವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದನು. ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು ಭಾರತದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮಾರಿ, ತನ್ನ ಪ್ರಯಾಣದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ 60 ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಗಳಿಸಿದನು. 1500ರಲ್ಲಿ ಪೆಡ್ರೊ ಅಲ್ವಾರೆಸ್ ಕ್ಯಾಬ್ರಲ್ ಎಂಬ ಮತ್ತೊಬ್ಬ ನಾವಿಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

ಪ್ರಮುಖ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಗವರ್ನರ್‌ಗಳು

ಗವರ್ನರ್ ಹೆಸರು	ಅವಧಿ	ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ನೀತಿಗಳು
ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಡಿ ಅಲ್ಮೇಡಾ	1505 - 1509	ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಗವರ್ನರ್. **ನೀಲಿ ನೀರಿನ ನೀತಿ (Blue Water Policy)** ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು (ಸಮುದ್ರದ ಮೇಲಿನ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ).
ಅಲ್ಫಾನ್ಸೋ ಡಿ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್	1509 - 1515	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ **ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕ**. 1510 ರಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ **ಗೋವಾ**ವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದನು.
ನಿನೋ ಡ ಕುನ್ಹಾ	1529 - 1538	ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು 1530 ರಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿನ್‌ನಿಂದ ಗೋವಾಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು. ಡಿಯು ಮತ್ತು ಬಸ್ಸೇನ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಎಸ್ಟಾಡೊ ಡ ಇಂಡಿಯಾ (Estado da Índia)

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು 'ಎಸ್ಟಾಡೊ ಡ ಇಂಡಿಯಾ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇವರು 'ಕಾರ್ಟಾಜ್' (Cartaze) ಎಂಬ ಪರವಾನಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಅರಬ್ಬರು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಚಲಾಯಿಸಲು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಂದ ಪರವಾನಗಿ ಪಡೆಯಬೇಕಿತ್ತು.

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ತಂಬಾಕು, ಆಲೂಗಡ್ಡೆ, ಟೊಮ್ಯಾಟೊ, ಗೋಡಂಬಿ ಮುಂತಾದ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣಾಲಯವನ್ನು (Printing Press)** 1556 ರಲ್ಲಿ ಗೋವಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಗೋಥಿಕ್ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು.

ಡಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವ್ಯಾಪಾರ ಕಂಪನಿಗಳು

ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಯಶಸ್ಸು ಯುರೋಪಿನ ಇತರ ದೇಶಗಳಿಗೂ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿತು. 17ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್ (ಡಚ್ಚರು) ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ದೇಶಗಳು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದ ದ್ವೀಪಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು.

ಡಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ (VOC - 1602)

ಡಚ್ಚರು 1602ರಲ್ಲಿ ಯುನೈಟೆಡ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಆಫ್ ನೆದರ್‌ಲ್ಯಾಂಡ್ಸ್ (VOC) ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ (ಸ್ಪೈಸ್ ದ್ವೀಪಗಳು) ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಗಮನಹರಿಸಿದರು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಪೆಟ್ಲು ಪ್ಪು (Saltpetre) ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿದರು.

- **ಮೊದಲ ಕಾರ್ಖಾನೆ:** ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ (1605).
- **ಇತರೆ ಕೇಂದ್ರಗಳು:** ಪುಲಿಕಾಟ್ (1610), ಸೂರತ್ (1616), ಕಾರೈಕಲ್, ಚಿನ್ಸುರಾ, ಕಾಸಿಂಬಜಾರ್, ನಾಗಪಟ್ಟಣ.
- **ಅವನತಿ:** 1759ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ **ಬೆದರಾ ಕದನದಲ್ಲಿ (Battle of Bedara)** ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸೋತ ನಂತರ ಡಚ್ಚರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ (EIC - 1600)

1600ರ ಡಿಸೆಂಬರ್ 31 ರಂದು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ರಾಣಿ ಒಂದನೇ ಎಲಿಜಬೆತ್, 'ಗವರ್ನರ್ ಅಂಡ್ ಕಂಪನಿ ಆಫ್ ಮರ್ಚೆಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಲಂಡನ್ ಟ್ರೇಡಿಂಗ್ ಇನ್‌ಟು ದಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡೀಸ್' ಎಂಬ ಕಂಪನಿಗೆ ಪೂರ್ವದೊಂದಿಗೆ 15 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ರಾಯಲ್ ಚಾರ್ಟರ್ (ಸನ್ನದು) ನೀಡಿದಳು.

- 1608 ರಲ್ಲಿ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ವಿಲಿಯಂ ಹಾಕಿನ್ಸ್ ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮತಿ ಕೇಳಿದನು.
- 1613 ರಲ್ಲಿ ಜಹಾಂಗೀರನು **ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರ ಮೊದಲ ಕಾಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆ** ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದನು.
- 1615 ರಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಒಂದನೇ ಜೇಮ್ಸ್‌ನ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ **ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ** ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಫರ್ಮಾನು (ಆದೇಶ) ಪಡೆದನು.

ಡಚ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಂಪನಿಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಡಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ	ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ
ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ	1602	1600
ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರ (ಆರಂಭಿಕ)	ಪುಲಿಕಾಟ್ (ನಂತರ ನಾಗಪಟ್ಟಣ)	ಸೂರತ್ (ನಂತರ ಬಾಂಬೆ, ಮದ್ರಾಸ್, ಕಲ್ಕತ್ತಾ)
ಮುಖ್ಯ ಆಸಕ್ತಿಯ ಪ್ರದೇಶ	ಇಂಡೋನೇಷ್ಯಾ (ಮಸಾಲೆ ದ್ವೀಪಗಳು)	ಭಾರತ (ಹತ್ತಿ, ರೇಷ್ಮೆ, ನೀಲಿ, ಚಹಾ)
ಬೆಂಬಲ / ನಿಯಂತ್ರಣ	ಸರ್ಕಾರದ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಂತ್ರಣ	ಖಾಸಗಿ ಷೇರುದಾರರ ಕಂಪನಿ, ಹೆಚ್ಚು ಸ್ವತಂತ್ರ
ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕದನ	ಬೆದರಾ ಕದನ (1759) - ಸೋಲು	ಪ್ಲಾಸಿ (1757), ಬಕ್ಸರ್ (1764) - ಜಯ

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪ್ರಮುಖ ವಸಾಹತುಗಳು (Presidencies)

1. **ಮದ್ರಾಸ್ (1639):** ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಡೇ ಎಂಬುವನು ಚಂದ್ರಗಿರಿಯ ರಾಜನಿಂದ ಮದ್ರಾಸನ್ನು ಪಡೆದು 'ಸೇಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆ' ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.
2. **ಬಾಂಬೆ (1668):** ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಎರಡನೇ ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ತನಗೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದ ಬಾಂಬೆಯನ್ನು ಕಂಪನಿಗೆ ಬಾಡಿಗೆಗೆ ನೀಡಿದನು.
3. **ಕಲ್ಕತ್ತಾ (1690):** ಜಾಬ್ ಚಾರ್ನಾಕ್ ಸುತಾನತಿ, ಗೋವಿಂದಪುರ ಮತ್ತು ಕಾಳಿಕಾಟ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ 'ಫೋರ್ಟ್ ವಿಲಿಯಂ' ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಫ್ರೆಂಚರು ಮತ್ತು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸ್ಪರ್ಧೆ

ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದ ಕೊನೆಯವರು ಫ್ರೆಂಚರು. ಇವರು ವಾಣಿಜ್ಯ ಲಾಭದ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಡುವೆ ತೀವ್ರ ಪೈಪೋಟಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು, ಇದು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳ' (Carnatic Wars) ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಿತು.

ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ (1664)

ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ರಾಜ 14ನೇ ಲೂಯಿಯ ಮಂತ್ರಿ 'ಕೋಲ್ಬರ್ಟ್' (Colbert) ನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ 1664 ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ (Compagnie des Indes Orientales) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದೊಂದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸರ್ಕಾರಿ ಒಡೆತನದ ಕಂಪನಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಫ್ರೆಂಚರ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳು

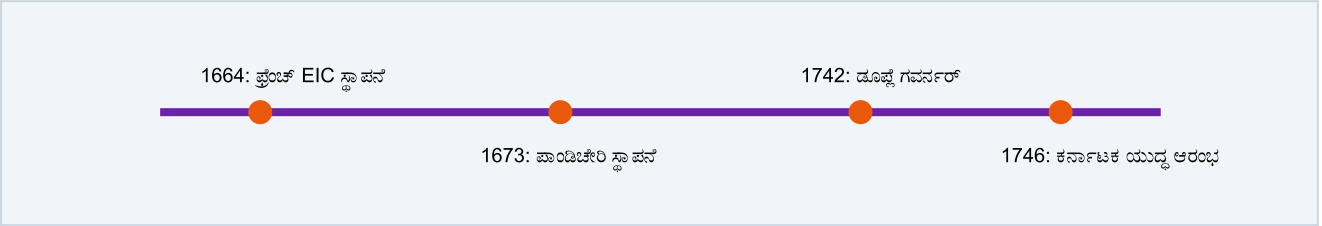
- **ಸೂರತ್:** 1668ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾಂಕೋಯಿಸ್ ಕ್ಯಾರೊನ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- **ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ:** 1669ರಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಕಾರ್ಖಾನೆ.
- **ಪಾಂಡಿಚೇರಿ (Pondicherry):** 1673ರಲ್ಲಿ ಫ್ರಾಂಕೋಯಿಸ್ ಮಾರ್ಟಿನ್ ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು.
- **ಇತರೆ:** ಚಂದ್ರನಾಗೂರ್ (ಬಂಗಾಳ), ಮಾಹೆ, ಕಾರೈಕಲ್ ಮತ್ತು ಯಾನಂ.

ಜೋಸೆಫ್ ಫ್ರಾಂಕೋಯಿಸ್ ಡೂಪ್ಲೆ (Dupleix)

1742ರಲ್ಲಿ ಫ್ರೆಂಚ್ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿ ಡೂಪ್ಲೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಇವನು ಅಪ್ರತಿಮ ಮುತ್ಸದ್ದಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಭಾರತೀಯ ರಾಜರ ಆಂತರಿಕ ಕಚ್ಚಾಟಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ತಂತ್ರವನ್ನು (ಬೆಂಬಲಿತ ಸೈನ್ಯ) ಮೊದಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವನೇ ಡೂಪ್ಲೆ.

ಆಂಗ್ಲ-ಫ್ರೆಂಚ್ ಪೈಪೋಟಿ (ಹಿನ್ನೆಲೆ)

ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಾಬಲ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಂಪನಿಗಳ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟನ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್ ನಡುವೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಯುದ್ಧಗಳ (ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಯುದ್ಧ, ಸಪ್ತವಾರ್ಷಿಕ ಯುದ್ಧ) ನೇರ ಪ್ರತಿಫಲನ ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣಗಳು

- **ವಾಣಿಜ್ಯ ಪೈಪೋಟಿ:** ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ (ಕೋರಮಂಡಲ್ ಕರಾವಳಿ) ವಾಣಿಜ್ಯ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಪರ್ಧೆ.
- **ಹೈದರಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬರ ಹುದ್ದೆ:** ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜರ ಸಿಂಹಾಸನದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರತ್ವದ ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಒಂದು ಬಣವನ್ನು, ಫ್ರೆಂಚರು ಮತ್ತೊಂದು ಬಣವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಿದ್ದು.
- **ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ರಾಜಕೀಯ:** ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳು (Carnatic Wars)

18ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ (1746 - 1763) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಕರ್ನಾಟಕ (Carnatic - ಕೋರಮಂಡಲ್ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರ ನಡುವೆ ಮೂರು ಪ್ರಮುಖ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು. ಇವು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸರ್ವೋಚ್ಚತೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧಗಳ ಸಮಗ್ರ ವಿವರಣೆ

ಯುದ್ಧ / ಅವಧಿ	ಕಾರಣಗಳು	ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು / ಕದನಗಳು	ಮುಕ್ತಾಯದ ಒಪ್ಪಂದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ
ಮೊದಲ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ (1746 - 1748)	ಯುರೋಪಿನ 'ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಯುದ್ಧದ' ನೇರ ಪರಿಣಾಮ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೌಕಾಪಡೆ ಕೆಲವು ಫ್ರೆಂಚ್ ಹಡಗುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು.	ಫ್ರೆಂಚ್ ಗವರ್ನರ್ ಡೂಪ್ಲೆ ಮದ್ರಾಸನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅನ್ವರುದ್ದೀನ್ (ಕರ್ನಾಟಕ ನವಾಬ) ಬ್ರಿಟಿಷರ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ ನಿಂತನು. **ಸೇಂಟ್ ಥೋಮ್ ಕದನ (1746):** ಸಣ್ಣ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸೈನ್ಯವು ನವಾಬನ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತು.	**ಏಕ್ಸ್-ಲಾ-ಚಾಪೆಲ್ ಒಪ್ಪಂದ (1748):** ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮುಗಿಯಿತು. ಮದ್ರಾಸನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಮರಳಿಸಲಾಯಿತು. *ಪರಿಣಾಮ:* ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೈನ್ಯದ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ಫಿರಂಗಿಗಳ ಬಲ ಸ್ಥಳೀಯರಿಗಿಂತ ಮೇಲು ಎಂದು ಸಾಬೀತಾಯಿತು.
ಎರಡನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ (1749 - 1754)	ಹೈದರಾಬಾದ್ (ನಾಸಿರ್ ಜಂಗ್ vs ಮುಜಾಫರ್ ಜಂಗ್) ಮತ್ತು ಆರ್ಕಾಟ್ (ಅನ್ವರುದ್ದೀನ್ vs ಚಂದಾಸಾಹೇಬ್) ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ವಿವಾದ. ಫ್ರೆಂಚರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಿರುದ್ಧ ಬಣಗಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ.	**ಅಂಬೂರ್ ಕದನ (1749):** ಡೂಪ್ಲೆ ಬೆಂಬಲಿತ ಬಣದಿಂದ ಅನ್ವರುದ್ದೀನ್ ಸಾವು. **ಆರ್ಕಾಟ್ ಮುತ್ತಿಗೆ (1751):** ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್‌ನ ದಿಟ್ಟತನದಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆರ್ಕಾಟ್ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಭಾರಿ ಹಿನ್ನಡೆ ಉಂಟುಮಾಡಿದರು.	**ಪಾಂಡಿಚೇರಿ ಒಪ್ಪಂದ (1754):** ಎರಡೂ ದೇಶಗಳು ಭಾರತೀಯ ರಾಜರ ಆಂತರಿಕ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ತಲೆಹಾಕದಿರಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದವು. ಡೂಪ್ಲೆಯನ್ನು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ಗೆ ವಾಪಸ್ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈ ಮೇಲಾಯಿತು.
ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ (1758 - 1763)	ಯುರೋಪಿನಲ್ಲಿ ಶುರುವಾದ 'ಸಪ್ತವಾರ್ಷಿಕ ಯುದ್ಧ' (Seven Years' War).	ಫ್ರೆಂಚ್ ಕಮಾಂಡರ್ ಕೌಂಟ್-ಡಿ-ಲಾಲಿ ಮದ್ರಾಸ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮಾಂಡರ್ ಸರ್ ಐರ್ ಕೂಟ್ ಫ್ರೆಂಚರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದನು. **ವಾಂಡಿವಾಶ್ ಕದನ (1760):** ಬ್ರಿಟಿಷರು ಫ್ರೆಂಚರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದರು. ಪಾಂಡಿಚೇರಿ ಪತನವಾಯಿತು.	**ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1763):** ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಕೇವಲ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. *ಪರಿಣಾಮ:* ಫ್ರೆಂಚರ ಪತನ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದ ಏಕೈಕ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದರು.

ಮಹತ್ವದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ವಾಂಡಿವಾಶ್ ಕದನ (Battle of Wandiwash - 1760) ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಈ ಕದನವು ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ಆಧಿಪತ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸುವ ಫ್ರೆಂಚರ ಕನಸನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನುಚ್ಚುನೂರು ಮಾಡಿತು. ಡೂಪ್ಲೆಯನ್ನು ವಾಪಸ್ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರ್ಧಾರವು ಅವರ ದೊಡ್ಡ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಮಾದ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪ್ರಭಾವ

18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಪ್ರಾಂತ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಇಂದಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾಗಳನ್ನು ಇದು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾಣಿಜ್ಯ ಲಾಭ ಬಂಗಾಳದಿಂದಲೇ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮುರ್ಷಿದ್ ಕುಲಿ ಖಾನ್, ಶುಜಾವುದ್ದೀನ್ ಮತ್ತು ಅಲಿವರ್ದಿ ಖಾನ್ ಬಂಗಾಳದ ಬಲಿಷ್ಠ ನವಾಬರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅಲಿವರ್ದಿ ಖಾನ್ ಸಾವಿನ ನಂತರ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ (Battle of Plassey - 1757)

1756ರಲ್ಲಿ ಅಲಿವರ್ದಿ ಖಾನ್ ಮೊಮ್ಮಗ **ಸಿರಾಜ್-ಉದ್-ದೌಲ** ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನಾದನು. ಆತನು ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನವನಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಉದ್ಧಟತನವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದನು. ಇದುವೇ ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು:

- **ದಸ್ತಕ್ (Dastak) ಗಳ ದುರ್ಬಳಕೆ:** 1717ರಲ್ಲಿ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ ಫಾರೂಖ್ ಸಿಯಾರ್ ಕಂಪನಿಗೆ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಲು 'ದಸ್ತಕ್' (ಪರವಾನಗಿ) ನೀಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಕಂಪನಿಯ ನೌಕರರು ತಮ್ಮ ಖಾಸಗಿ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೂ ಇದನ್ನು ಬಳಸಿ ನವಾಬನ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ನಷ್ಟವುಂಟು ಮಾಡಿದರು.
- **ಕೋಟೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ:** ಫ್ರೆಂಚರ ಭೀತಿಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಲ್ಕತ್ತಾದ ಫೋರ್ಟ್ ವಿಲಿಯಂ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನವಾಬನ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಲಪಡಿಸಿದರು.
- **ಕತ್ತಲೆ ಕೋಣೆ ದುರಂತ (Black Hole Tragedy):** 1756ರಲ್ಲಿ ಸಿರಾಜ್ ಕಲ್ಕತ್ತಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು 146 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳನ್ನು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿದನು. ಉಸಿರುಗಟ್ಟಿ 123 ಜನ ಸತ್ತರು ಎಂದು ಜೆ.ಜೆಡ್. ಹಾಲ್ವೆಲ್ ವರದಿ ಮಾಡಿದನು (ಇದರ ಸತ್ಯಾಸತ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ).

ಕದನದ ನಡೆಯುವಿಕೆ

ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಪತನದ ಸುದ್ದಿ ತಿಳಿದ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಮತ್ತು ಅಡ್ಮಿರಲ್ ವ್ಯಾಟ್ಸನ್ ಮದ್ರಾಸಿನಿಂದ ಸೈನ್ಯದೊಡನೆ ಆಗಮಿಸಿದರು. ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ನವಾಬನ ಸೇನಾಪತಿ **ಮೀರ್ ಜಾಫರ್**, ಸೇಠ್ ಅಮೀನ್ ಚಂದ್ ಮತ್ತು ಜಗತ್ ಸೇಠ್ ರೊಂದಿಗೆ ರಹಸ್ಯ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಜೂನ್ 23, 1757 ರಂದು ಭಾಗೀರಥಿ ನದಿಯ ತೀರದ 'ಪ್ಲಾಸಿ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಸೇನಾಪತಿ ಮೀರ್ ಜಾಫರ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸದೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಿದ್ದರಿಂದ, ಸಿರಾಜ್-ಉದ್-ದೌಲ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೋತು ಹತ್ಯೆಗೀಡಾದನು.

ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- **ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ:** ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಮೊದಲ ಪ್ರಮುಖ ಕದನ. ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿತು.
- **ಮೀರ್ ಜಾಫರ್ ನವಾಬ:** ಕ್ಲೈವ್ ಮೀರ್ ಜಾಫರ್‌ನನ್ನು ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕಂಪನಿಗೆ 24 ಪರಗಣಗಳ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಲಭಿಸಿತು.
- **ಬಂಗಾಳದ ಲೂಟಿ:** ಬಂಗಾಳದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಬಂಡವಾಳವಾಗಿ ಬಳಸಲಾಯಿತು.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ: WHATSAPP: 6360791580 | CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

ಬಕ್ಸರ್ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕುಗಳು

ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರೆ, 1764ರ ಬಕ್ಸರ್ ಕದನವು ಅವರನ್ನು ಭಾರತದ ನೈಜ ಆಡಳಿತಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಮೀರ್ ಜಾಫರ್‌ನಿಂದ ಹಣದ ಆಸೆ ತೀರಾಗ್ರ ಕಂಪನಿ, ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ 1760ರಲ್ಲಿ ಅವನ ಅಳಿಯ **ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ** ನನ್ನು ನವಾಬನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು.

ಬಕ್ಸರ್ ಯುದ್ಧ (Battle of Buxar - 1764)

ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಒಬ್ಬ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರ. ಅವನು ದಸ್ತಕ್ ಗಳ ದುರ್ಬಳಕೆಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಎಲ್ಲ ಆಂತರಿಕ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿ, ಭಾರತೀಯ ವರ್ತಕರಿಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರಂತೆಯೇ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದನು. ಇದರಿಂದ ಸಿಟ್ಟಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವನ ವಿರುದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದರು.

ಮಿತ್ರಕೂಟ (ಸಂಯುಕ್ತ ಸೇನೆ)

ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಸೋತು ಅವಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಒಂದು ಮಿತ್ರಕೂಟವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು:

1. **ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ** (ಬಂಗಾಳದ ಪದಚ್ಯುತ ನವಾಬ)
2. **ಶುಜಾ-ಉದ್-ದೌಲ** (ಅವಧ್ ನ ನವಾಬ)
3. **ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ** (ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ)

ಕದನ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22, 1764 ರಂದು ಬಿಹಾರದ 'ಬಕ್ಸರ್' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಿತು. ಹೆಕ್ಟರ್ ಮನ್ರೊ ನೇತೃತ್ವದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಈ ಮೂವರ ಸಂಯುಕ್ತ ಪಡೆಯನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿತು. ಈ ಯುದ್ಧವು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿತು.

ಅಲಹಾಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದ (1765) ಮತ್ತು ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು

ಬಕ್ಸರ್ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ 1765 ರಲ್ಲಿ ಶುಜಾ-ಉದ್-ದೌಲ ಮತ್ತು ಎರಡನೇ ಷಾ ಆಲಂ ಜೊತೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ 'ಅಲಹಾಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದ' ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಒಪ್ಪಂದದ ಪ್ರಮುಖ ಷರತ್ತುಗಳು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಣಾಮ
ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ 2ನೇ ಷಾ ಆಲಂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ **ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾಗಳ 'ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು'** (ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು) ನೀಡಿದನು.	ಕಂಪನಿಯು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಕಾರನಾಗಿ (ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವಾಗಿ) ಬದಲಾಯಿತು. ಅಪಾರ ಆದಾಯ ಕಂಪನಿಯ ಪಾಲಾಯಿತು.
ಅವಧ್ ನವಾಬನು ಯುದ್ಧ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ 50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಕಂಪನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅಲಹಾಬಾದ್ ಮತ್ತು ಕೋರಾಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು.	ಅವಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಶ್ರಿತ (Buffer State) ರಾಜ್ಯವಾಯಿತು. ಮರಾಠರ ದಾಳಿಯಿಂದ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಇದು ಸಹಕಾರಿಯಾಯಿತು.

ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವ (Dual Government - 1765-1772)

ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ' ಅಥವಾ 'ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ:

- **ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು (Diwani):** ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಂಪನಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿತ್ತು (ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ, ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇಲ್ಲ).
- **ನಿಜಾಮತ್ ಹಕ್ಕು (Nizamat):** ಕಾನೂನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಾಮಕಾವಸ್ತೆ ನವಾಬನಿಗೆ ಇತ್ತು (ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇದೆ, ಅಧಿಕಾರ/ಹಣ ಇಲ್ಲ).

ಸೂಚನೆ: ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಬಂಗಾಳದ ಜನತೆ ತೀವ್ರ ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದರು. 1772 ರಲ್ಲಿ ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಈ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು.

SKY DIGITAL CYBER

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಭೂಆದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಿಲಿಟರಿ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಭರಿಸಲು, ಹಾಗೂ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ರವಾನಿಸಲು ನಿರಂತರ ಆದಾಯದ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಭೂಕಂದಾಯವೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಆದಾಯದ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭೂಆದಾಯ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು.

ಭೂಆದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಖಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (Permanent Settlement)	ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (Ryotwari System)	ಮಹಲ್ವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (Mahalwari System)
ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು	ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ (1793)	ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೊ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರೀಡ್ (1820)	ಹಾಲ್ಟ್ ಮೆಕೆಂಜಿ ಮತ್ತು ಆರ್. ಎಂ. ಬರ್ಡ್ (1822)
ಅನ್ವಯವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳು	ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ, ಒರಿಸ್ಸಾ, ವಾರಣಾಸಿ, ಉತ್ತರ ಮದ್ರಾಸ್ (ಭಾರತದ 19% ಭಾಗ)	ಮದ್ರಾಸ್, ಬಾಂಬೆ, ಅಸ್ಸಾಂನ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು (ಭಾರತದ 51% ಭಾಗ)	ವಾಯುವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು, ಆಗ್ರಾ, ಪಂಜಾಬ್, ಗಂಗಾ ನದಿ ಜಲಾನಯನ ಪ್ರದೇಶ (30%)
ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕತ್ವ	**ಜಮೀನ್ದಾರರು** ಭೂಮಿಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಮಾಲೀಕರಾದರು. ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟುವವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಲೀಕತ್ವ.	**ರೈತ (Ryot)** ನೇರವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮಾಲೀಕ. ರೈತನೇ ನೇರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಬೇಕು.	ಗ್ರಾಮದ ಸಮುದಾಯ ಅಥವಾ **'ಮಹಲ್'** (ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡ) ಭೂಮಿಯ ಜಂಟಿ ಒಡೆತನ ಹೊಂದಿತ್ತು.
ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿಯ ವಿಧಾನ	ಒಟ್ಟು ಕಂದಾಯವನ್ನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ 10/11 ಭಾಗ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ, 1/11 ಭಾಗ ಜಮೀನ್ದಾರನಿಗೆ.	ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿ. ಪ್ರತಿ 20-30 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ.	ಇಡೀ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಒಂದು ಘಟಕವಾಗಿ (ಮಹಲ್) ಪರಿಗಣಿಸಿ, ಗ್ರಾಮದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪನ್ನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿ.
ರೈತರ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ	ರೈತರು ಕೇವಲ ಗೇಣಿದಾರರಾದರು. ಜಮೀನ್ದಾರರಿಂದ ತೀವ್ರ ಶೋಷಣೆ, ಅಕ್ರಮ ತೆರಿಗೆಗಳ ವಸೂಲಿ.	ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿರಲಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕಂದಾಯದ ದರ ಅತಿಯಾಗಿತ್ತು (ಶೇ 50% ರವರೆಗೆ). ಬೆಳೆ ಹಾನಿಯಾದರೂ ಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಲೇಬೇಕಿತ್ತು.	ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡರು ಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿ, ಬಡ ರೈತರ ಶೋಷಣೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು. ಕಂದಾಯದ ಹೊರೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು.

ಸೂರ್ಯಾಸ್ತ ನಿಯಮ (Sunset Clause)

ಖಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಕಠಿಣ ನಿಯಮ. ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ದಿನಾಂಕದಂದು ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಮುನ್ನ ಜಮೀನ್ದಾರನು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂದಾಯವನ್ನು ಪಾವತಿಸದಿದ್ದರೆ, ಆತನ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಹರಾಜು ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಈ ಮೂರೂ ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ ಗರಿಷ್ಠ ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ರೈತರು ಸಾಲದ ಶೂಲಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ, ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ (Moneylenders) ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದರು. ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕೃಷಿ ಆರ್ಥಿಕತೆ ನಾಶವಾಯಿತು, ಪದೇ ಪದೇ ಬರಗಾಲಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದವು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಸ್ತರಣಾ ನೀತಿಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೇವಲ ಯುದ್ಧಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ನೀತಿಗಳ ಮೂಲಕವೂ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ತಮ್ಮ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಮತ್ತು ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ನೀತಿಗಳು ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದವು.

ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Subsidiary Alliance - 1798)

ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಈ ಪದ್ಧತಿಯು ಭಾರತೀಯ ರಾಜರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಶ್ರಿತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಂದು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ತಂತ್ರವಾಗಿತ್ತು.

- **ಷರತ್ತುಗಳು:** ಈ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕುವ ಭಾರತೀಯ ರಾಜನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಸೈನ್ಯದ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ರಾಜನೇ ಭರಿಸಬೇಕು. ಹಣ ಕೊಡಲಾಗದಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕು.
- ತನ್ನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ 'ರೆಸಿಡೆಂಟ್' (Resident) ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅನುಮತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಇತರ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧ ಮಾಡುವಂತಿಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಇತರ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರಿಗೆ ಕೆಲಸ ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ.

ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳು (ಕ್ರಮಾನುಸಾರವಾಗಿ)

ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ನಿಜಾಮ (1798 - ಮೊದಲಿಗ), ಮೈಸೂರು (1799), ತಂಜಾವೂರು (1799), ಅವಧ್ (1801), ಪೇಶ್ವೆ (1802), ಭೋನ್ಸ್ಲೆ (1803), ಸಿಂಧ್ಯಾ (1804).

ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ (Doctrine of Lapse - 1848)

ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಈ ವಿಸ್ತರಣಾವಾದಿ ನೀತಿಯನ್ನು ತಂದನು.

ನಿಯಮ: ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವ (ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ) ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಜನು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾರಸುದಾರನಿಲ್ಲದೆ (ಪುತ್ರ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದೆ) ಮರಣ ಹೊಂದಿದರೆ, ಆತನು ದತ್ತು ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆದು ಸಿಂಹಾಸನ ನೀಡುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ರಾಜ್ಯವು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ.

ನೀತಿಯಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜ್ಯಗಳು	ವರ್ಷ	ವಿಶೇಷತೆ
ಸತಾರಾ (Satara)	1848	ಈ ನೀತಿಯಡಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ **ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ.**
ಜೈತ್‌ಪುರ ಮತ್ತು ಸಂಬಲ್ಪುರ	1849	-
ಬಗಾತ್	1850	-
ಉದಯಪುರ	1852	-
ಝಾನ್ಸಿ (Jhansi)	1853	ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಯ ದತ್ತುಪುತ್ರ ಆನಂದರಾವ್‌ನ ಹಕ್ಕನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಯಿತು.
ನಾಗಪುರ (Nagpur)	1854	-

ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ವಶ (Annexation on grounds of Misgovernance)

ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯು **ಅವಧ್ (Oudh)** ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ನವಾಬ ವಾಜಿದ್ ಅಲಿ ಷಾನ ಮೇಲೆ 'ದುರಾಡಳಿತ'ದ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸಿ, 1856 ರಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದು 1857ರ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆಗೆ ಪ್ರಬಲ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಂಘರ್ಷ

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನಷ್ಟೇ ಪ್ರಬಲವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಮತ್ತೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಮೈಸೂರು. ಒಡೆಯರ್ ರಾಜರ ದೌರ್ಬಲ್ಯದ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಸೇನಾನಿ **ಹೈದರ್ ಅಲಿ** 1761ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ವಾಸ್ತವಿಕ ಆಡಳಿತಗಾರನಾದನು. ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ **ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್** ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಸ್ತರಣೆಗೆ ಪ್ರಬಲ ತಡೆಗೋಡೆಯಾದರು.

ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು (1767 - 1799)

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಸುಲ್ತಾನರ ನಡುವೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಆಧಿಪತ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಘೋರ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು.

ಯುದ್ಧ / ಅವಧಿ	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನರ್	ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಾಯ
ಒಂದನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (1767 - 1769)	ಲಾರ್ಡ್ ಪೆರೆಲ್ಸ್ಟ್	ಹೈದರ್ ಅಲಿಯು ಬ್ರಿಟಿಷರು, ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ನಿಜಾಮನ ಕೂಟವನ್ನು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕವಾಗಿ ಒಡೆದನು. ಮದ್ರಾಸಿನವರೆಗೆ ನುಗ್ಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸೋಲಿನ ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದನು. **ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1769):** ಗೆದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಸ್ಪರ ಮರಳಿಸಲಾಯಿತು. ರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು.
ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (1780 - 1784)	ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್	ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಹೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭ. 1781ರ 'ಪೋರ್ಟೋ ನೋವೋ' ಕದನದಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಸರ್ ಐರ್ ಕೂಟ್ ನಿಂದ ಸೋತನು. 1782ರಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ನಿಂದ ಮರಣ. ಟಿಪ್ಪು ಯುದ್ಧ ಮುಂದುವರೆಸಿದನು. **ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ (1784):** ಯಾವುದೇ ಫಲಿತಾಂಶವಿಲ್ಲದೆ, ಪರಸ್ಪರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲಾಯಿತು.
ಮೂರನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (1790 - 1792)	ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್	ಟಿಪ್ಪು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಿತ್ರನಾಗಿದ್ದ ತಿರುವಾಂಕೂರು ರಾಜನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ ಸ್ವತಃ ಸೈನ್ಯ ಮುನ್ನಡೆಸಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು. ಟಿಪ್ಪುಗೆ ಭಾರಿ ಹಿನ್ನಡೆ. **ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ (1792):** ಟಿಪ್ಪು ತನ್ನ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು 3.3 ಕೋಟಿ ರೂ. ಯುದ್ಧ ದಂಡವನ್ನು ನೀಡಬೇಕಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಒತ್ತೆಯಾಳಾಗಿ ಇಟ್ಟನು.
ನಾಲ್ಕನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (1799)	ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ	ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಫ್ರೆಂಚರೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿ 'ಜಾಕೋಬಿನ್ ಕ್ಲಬ್' ಸೇರಿದನು. ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಒಪ್ಪಲು ಹೇಳಿದಾಗ ಟಿಪ್ಪು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. 1799 ಮೇ 4ರಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ **ಟಿಪ್ಪು ವೀರಮರಣ** ಹೊಂದಿದನು.

ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮರಣದ ನಂತರ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು (ಕೆನರಾ, ಕೊಯಮತ್ತೂರು, ವಯನಾಡು) ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಉಳಿದ ಭಾಗವನ್ನು ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್‌ಗೆ ನೀಡಿ, ಮೈಸೂರಿನ ಮೇಲೆ **ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ**ಯನ್ನು ಹೇರಿದರು.

ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು

18ನೇ ಶತಮಾನದ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ದೇಶಿ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದರು. 1761ರ ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಸೋತಿದ್ದರೂ, ಅವರು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಪೇಶ್ವೆಗಳು ಮರಾಠಾ ಒಕ್ಕೂಟದ (ಸಿಂಧ್ಯಾ, ಹೋಳ್ಕರ್, ಗಾಯಕ್ವಾಡ್, ಭೋನ್ಸ್ಲೆ) ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದರು. ಮರಾಠರ ಆಂತರಿಕ ಒಡಕುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಅವರನ್ನು ಮಟ್ಟಹಾಕಿದರು.

ಆಂಗ್ಲ-ಮರಾಠಾ ಯುದ್ಧಗಳು (1775 - 1818)

ಯುದ್ಧ / ಅವಧಿ	ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು	ಒಪ್ಪಂದ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ
ಮೊದಲ ಆಂಗ್ಲ-ಮರಾಠಾ ಯುದ್ಧ (1775 - 1782)	ಪೇಶ್ವೆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕಾಗಿ ರಘುನಾಥ್ ರಾವ್ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ 'ಸೂರತ್ ಒಪ್ಪಂದ' ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ನಾನಾ ಫಡ್ನವೀಸ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಾ ಸರದಾರರೆಲ್ಲರೂ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಎದುರಿಸಿದರು (ವಡಗಾಂವ್ ಕದನ). ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಸೈನ್ಯ ಕಳುಹಿಸಿದನು.	**ಸಾಲ್ಬಾಯ್ ಒಪ್ಪಂದ (Treaty of Salbai - 1782):** ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮಾಧವರಾವ್ II ನನ್ನು ಪೇಶ್ವೆ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಎರಡೂ ಬಣಗಳ ನಡುವೆ 20 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತು.
ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮರಾಠಾ ಯುದ್ಧ (1803 - 1805)	ಪೇಶ್ವೆ 2ನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ ಯಶವಂತರಾವ್ ಹೋಳ್ಕರ್‌ನಿಂದ ಸೋತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮೊರೆಹೋದನು. 1802ರಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ **ಬಸ್ಸೀನ್ ಒಪ್ಪಂದ (Treaty of Bassein)** ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಒಪ್ಪಿದನು. ಇದು ಮರಾಠಾ ಒಕ್ಕೂಟದ ಸ್ವಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದಿತು. ಸಿಂಧ್ಯಾ ಮತ್ತು ಭೋನ್ಸ್ಲೆ ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕಿಳಿದರು.	ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಭೋನ್ಸ್ಲೆ (ದೇವಗಾಂವ್ ಒಪ್ಪಂದ) ಮತ್ತು ಸಿಂಧ್ಯಾರನ್ನು (ಸುರ್ಜಿ ಅಂಜನಗಾಂವ್ ಒಪ್ಪಂದ) ಸೋಲಿಸಿದನು. ಮರಾಠರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು.
ಮೂರನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮರಾಠಾ ಯುದ್ಧ (1817 - 1818)	ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪಿಂಡಾರಿಗಳನ್ನು (ಮರಾಠರ ಕಡೆಯ ಕೂಲಿ ಸೈನಿಕರು) ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಮುಂದಾದರು. ಪೇಶ್ವೆ 2ನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ ತನ್ನ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಗೌರವ ಪಡೆಯಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಲಾರ್ಡ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಈ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಕಠಿಣವಾಗಿ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದನು. ಖಡ್ಕಿ, ಕೋರೆಗಾಂವ್ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಪೇಶ್ವೆಗೆ ಸೋಲು.	**ಪರಿಣಾಮ:** ಪೇಶ್ವೆ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಬಾಜಿರಾವ್-II ನನ್ನು ಕಾನ್ಪುರದ ಬಳಿಯ ಬಿತ್ತೂರ್‌ಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ನೀಡಿ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಮರಾಠಾ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಶವಾಯಿತು.

ಮರಾಠರ ಸೋಲಿಗೆ ಕಾರಣಗಳು

1. **ಆಂತರಿಕ ಕಚ್ಚಾಟ:** ಹೋಳ್ಕರ್, ಸಿಂಧ್ಯಾ, ಭೋನ್ಸ್ಲೆ ಮತ್ತು ಪೇಶ್ವೆ ನಡುವೆ ಒಗ್ಗಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ.
2. **ದುರ್ಬಲ ಗೂಢಚಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧತಂತ್ರ:** ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸುಸಜ್ಜಿತ ಸೇನೆ, ಫಿರಂಗಿ ದಳ ಮತ್ತು ಆಧುನಿಕ ಯುದ್ಧತಂತ್ರದ ಮುಂದೆ ಮರಾಠರ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗೆರಿಲ್ಲಾ ತಂತ್ರ ವಿಫಲವಾಯಿತು.
3. ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕರ ಕೊರತೆ (ಶಿವಾಜಿ, ಬಾಜಿರಾವ್-I ರಂತಹ ನಾಯಕರ ಅಭಾವ).

ಸಿಖ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿಸ್ತರಣೆ

19ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಲಿಷ್ಠವಾದ ಸಿಖ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. **ಮಹಾರಾಜ ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್** (ಶೇರ್-ಇ-ಪಂಜಾಬ್) ವಿವಿಧ ಸಿಖ್ ಮಿಸ್ಲ್ (ಒಕ್ಕೂಟ) ಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ಆಧುನಿಕ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ವಿಶಾಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನು.

ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ನಡುವೆ 1809 ರಲ್ಲಿ **'ಅಮೃತಸರ ಒಪ್ಪಂದ'** ನಡೆಯಿತು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಸಟ್ಲೆಜ್ ನದಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ರಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿಯಾಗಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪಂಜಾಬ್ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡುವ ಸಾಹಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

ಆಂಗ್ಲ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧಗಳು

1839 ರಲ್ಲಿ ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಸಿಖ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಥಿರತೆ ಉಂಟಾಯಿತು. ಆಸ್ಥಾನದ ಒಳಸಂಚುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಇದೇ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಪಂಜಾಬನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿದರು.

- **ಒಂದನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ (1845-1846):** ಸಿಖ್ ಸೇನೆ ಸಟ್ಲೆಜ್ ನದಿ ದಾಟಿದ್ದನ್ನು ನೆಪವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದರು. ಸಿಖ್ ಸೇನಾಪತಿಗಳಾದ ತೇಜ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಲಾಲ್ ಸಿಂಗ್ ರ ದೇಶದ್ರೋಹದಿಂದ ಸಿಖ್ಖರು ಮುಡ್ಕಿ, ಫಿರೋಜ್‌ಶಾ, ಆಲಿವಾಲ್ ಮತ್ತು ಸೊಬ್ರಾವ್ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಸೋತರು. **ಲಾಹೋರ್ ಒಪ್ಪಂದದ (1846)** ಮೂಲಕ ಪಂಜಾಬ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಶ್ರಿತ ರಾಜ್ಯವಾಯಿತು. ಕಾಶ್ಮೀರವನ್ನು ಗುಲಾಬ್ ಸಿಂಗ್‌ಗೆ ಮಾರಲಾಯಿತು. ದುಲೀಪ್ ಸಿಂಗ್ ನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ (1848-1849):** ಮುಲ್ತಾನ್ ನ ಗವರ್ನರ್ ಮೂಲರಾಜ್ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದನು. ಸಿಖ್ಖರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲು ಅಂತಿಮ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಚಿಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ (ಫಿರಂಗಿಗಳ ಕದನ) ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಖ್ ಸೇನೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋತಿತು.

ಪಂಜಾಬ್ ವಿಲೀನ (Annexation of Punjab)

1849 ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯು ಪಂಜಾಬ್ ಅನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು. ಬಾಲಕ ರಾಜ ದುಲೀಪ್ ಸಿಂಗ್ ನನ್ನು ಪಿಂಚಣಿ ನೀಡಿ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರಸಿದ್ಧ **'ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರ'**ವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಣಿಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯಿಂದ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಂತೆ, ಅದರ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಹಲವಾರು ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು (Acts) ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಭಾರತದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಇವೇ ಬುನಾದಿಯಾದವು.

ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ಕಾಯ್ದೆ / ವರ್ಷ	ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು (Provisions)	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆ (Regulating Act - 1773)	- ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಅನ್ನು **'ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಬೆಂಗಾಲ್'** ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು (ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಮೊದಲಿಗ). - ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು 4 ಸದಸ್ಯರ ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮಂಡಳಿ ಸ್ಥಾಪನೆ. - ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ (1774 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಎಲಿಜಾ ಇಂಪೇ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ).	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ. ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ.
ಪಿಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾಯ್ದೆ (Pitt's India Act - 1784)	- ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಎಂದು ವಿಭಜಿಸಲಾಯಿತು. - ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ 6 ಸದಸ್ಯರ **'ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್'** (ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಂಡಳಿ) ಸ್ಥಾಪನೆ. - ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮಂಡಳಿಯ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 4 ರಿಂದ 3 ಕ್ಕೆ ಇಳಿಕೆ.	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಅಂತಿಮ ನಿಯಂತ್ರಣ ದೊರೆಯಿತು. 'ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ' ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಾಯಿತು.
ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ 1813 (Charter Act - 1813)	- ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ರದ್ದು** (ಚಹಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾದೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ). - ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳಿಗೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರಲು ಅನುಮತಿ. - ಭಾರತೀಯರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ವಾರ್ಷಿಕ 1 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಮೀಸಲು.	ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿ ಜಾರಿ. ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಮೊದಲ ಬದ್ಧತೆ.
ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ 1833 (Charter Act - 1833)	- ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಅನ್ನು **'ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ'** ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು (ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ಮೊದಲಿಗ). - ಕಂಪನಿಯ ಎಲ್ಲಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. - ಕಾಯ್ದೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಕಾರ್ಯಾಂಗ ಮಂಡಳಿಗೆ 'ಕಾನೂನು ಸದಸ್ಯ'ನ ಸೇರ್ಪಡೆ (ಮೆಕಾಲೆ ಮೊದಲಿಗ).	ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕೇಂದ್ರೀಕರಣ. ಕಂಪನಿಯು ಕೇವಲ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು.
ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ 1853 (Charter Act - 1853)	- ಕಾರ್ಯಾಂಗ (Executive) ಮತ್ತು ಶಾಸಕಾಂಗ (Legislative) ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲಾಯಿತು. - ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ (Civil Services) ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಲು **ಬಹಿರಂಗ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ** ಪರಿಚಯ.	ಭಾರತೀಯ ಶಾಸಕಾಂಗ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಹುಟ್ಟು. ಮೆಕಾಲೆ ಸಮಿತಿ ವರದಿ ಆಧರಿಸಿ ನಾಗರಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಮೇಲೆ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಬೀರಿತು. ಭಾರತವು ಕೇವಲ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು.

ಕೈಗಾರಿಕಾ ನಾಶ (De-industrialization)

ಭಾರತದ ಜವಳಿ ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು (ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಢಾಕಾದ ಮಸ್ಲಿನ್ ಬಟ್ಟೆ). ಆದರೆ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ, ಯಂತ್ರಗಳಿಂದ ತಯಾರಾದ ಅಗ್ಗದ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಭಾರತದ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವು.

- **ತಾರತಮ್ಯದ ಸುಂಕ ನೀತಿ (Discriminatory Tariff Policy):** ಭಾರತದಿಂದ ಬ್ರಿಟನ್‌ಗೆ ರಫ್ತಾಗುವ ಸಿದ್ಧ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ಆಮದು ಸುಂಕ ವಿಧಿಸಲಾಯಿತು (ಭಾರತೀಯ ವಸ್ತುಗಳು ದುಬಾರಿಯಾದವು). ಆದರೆ ಬ್ರಿಟನ್‌ನಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬರುವ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಸುಂಕ ಇರಲಿಲ್ಲ.
- ನೇಕಾರರು, ಕಮ್ಮಾರರು, ಕುಂಬಾರರು ತಮ್ಮ ಕಸುಬು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರುದ್ಯೋಗಿಗಳಾದರು. ಅವರು ಕೃಷಿಯನ್ನು ನಂಬಬೇಕಾಯಿತು, ಇದರಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಒತ್ತಡ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ನಗರಗಳು (ಢಾಕಾ, ಸೂರತ್, ಮುರ್ಷಿದಾಬಾದ್) ಕ್ಷೀಣಿಸಿ, ಹಳ್ಳಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು.

ಕೃಷಿಯ ವಾಣಿಜ್ಯೀಕರಣ (Commercialization of Agriculture)

ಬ್ರಿಟಿಷರು ರೈತರನ್ನು ಆಹಾರ ಬೆಳೆಗಳ (ಭತ್ತ, ಗೋಧಿ) ಬದಲಾಗಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು (ಹತ್ತಿ, ಸೆಣಬು, ನೀಲಿ/Indigo, ಕಬ್ಬು, ಚಹಾ) ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು.

- ಇದರ ಉದ್ದೇಶ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಿಗೆ ಕಚ್ಚಾ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- **ಪರಿಣಾಮ:** ಆಹಾರದ ಕೊರತೆ ಉಂಟಾಗಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲಗಳು ಬಂದವು. ಬೆಲೆಗಳು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಲಿಂಕ್ ಆದ್ದರಿಂದ, ರೈತರು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಏರಿಳಿತಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಸಾಲಗಾರರಾದರು.

ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Drain of Wealth)

ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ ಅವರು ತಮ್ಮ 'Poverty and Un-British Rule in India' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಭಾರತದ ಸಂಪತ್ತು ವೇತನ, ಪಿಂಚಣಿ, ಕಂಪನಿಯ ಲಾಭ ಮತ್ತು 'ಹೋಮ್ ಚಾರ್ಜಸ್' (Home Charges - ಲಂಡನ್ ಕಚೇರಿಯ ವೆಚ್ಚ) ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಫಲವಿಲ್ಲದೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿಗೆ ಹರಿದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು.

> **ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ**
>
> ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯ, ಸರಕುಗಳ ಸಾಗಣೆಗಾಗಿ ರಸ್ತೆ, ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. **1853 ರಲ್ಲಿ ಬಾಂಬೆ ಮತ್ತು ಥಾಣೆ** ನಡುವೆ ಮೊದಲ ರೈಲು ಸಂಚಾರ ಆರಂಭವಾಯಿತು (ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ). ಇದು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಭಾರತದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತೀಯರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ತರಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಿಗೆ, ತಮ್ಮ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳದ ಗುಮಾಸ್ತರ (Clerks) ಪಡೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದರು. "ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಾಗಿದ್ದು, ಅಭಿರುಚಿ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷರಾಗಿರುವ ವರ್ಗವೊಂದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು" ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಶಿಕ್ಷಣದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಘಟ್ಟಗಳು

- **1781:** ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಮದ್ರಾಸಾವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- **1791:** ಜೊನಾಥನ್ ಡಂಕನ್ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- **1813ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ:** ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 1 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಅನುದಾನ ಮೀಸಲಿಡಲಾಯಿತು.

ಆಂಗ್ಲ-ಪೌರಸ್ತ್ಯ ವಿವಾದ (Anglicist-Orientalist Controversy)

ಸರ್ಕಾರದ ಹಣವನ್ನು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ (ಸಂಸ್ಕೃತ/ಅರೇಬಿಕ್) ಬಳಸಬೇಕೇ ಅಥವಾ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಬಳಸಬೇಕೇ ಎಂಬ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಯಿತು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ **ಥಾಮಸ್ ಬಾಬಿಂಗ್ಟನ್ ಮೆಕಾಲೆ (Macaulay's Minute - 1835)** ಯ ವರದಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದನು.

ವುಡ್ಸ್ ಡೆಸ್ಪಾ ಚ್ (Charles Wood's Despatch - 1854)

ಇದನ್ನು **'ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮ್ಯಾಗ್ನಾ ಕಾರ್ಟಾ' (Magna Carta of English Education in India)** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಶಿಫಾರಸುಗಳು:

1. ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರಬೇಕು, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನಲ್ಲಿರಬೇಕು.
2. ಲಂಡನ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಬಾಂಬೆ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ (1857 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು).
3. ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು.

ಸರ್ಕಾರಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

19ನೇ ಶತಮಾನದ ಮೊದಲಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸುಧಾರಣಾವಾದಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು, ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರ ಒತ್ತಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ಕೆಲ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದರು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆ / ಕಾಯ್ದೆ	ವರ್ಷ	ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್	ಶ್ರಮಿಸಿದ ಭಾರತೀಯರು / ವಿವರ
ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ	1829	ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್	ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಅವರ ನಿರಂತರ ಹೋರಾಟ.
ಶಿಶುಹತ್ಯೆ (Infanticide) ನಿಷೇಧ	1795, 1804	ಜಾನ್ ಶೋರ್, ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ	ಹೆಣ್ಣು ಶಿಶುಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಲೆಗೆ ಸಮಾನ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
ಠಗ್ಗರು (Thugs) ಮತ್ತು ಪಿಂಡಾರಿಗಳ ದಮನ	1830s	ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್	ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಸ್ಲೀಮನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ದರೋಡೆಕೋರರ ಹತ್ತಿಕ್ಕುವಿಕೆ.
ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ	1856	ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ (ಕಾಯ್ದೆ ರಚನೆ), ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ (ಜಾರಿ)	ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್ ಅವರ ಅಪಾರ ಶ್ರಮ.

ಪ್ರಮುಖ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕರು

19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ವೈಚಾರಿಕತೆಯ ಎಚ್ಚರದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣಾ ಚಳುವಳಿಗಳು ಆರಂಭವಾದವು. ಇವು ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಧ್ವನಿ ಎತ್ತಿದವು.

ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ (ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ಪಿತಾಮಹ)

- **ಸಂಸ್ಥೆಗಳು:** 1815 ರಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮೀಯ ಸಭಾ', 1828 ರಲ್ಲಿ **'ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ'** ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ಕೊಡುಗೆ:** ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ, ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಸತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ಇವರ ಹೋರಾಟದ ಫಲವಾಗಿಯೇ 1829 ರಲ್ಲಿ ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ರದ್ದಾಯಿತು.
- **ಪತ್ರಿಕೆಗಳು:** ಸಂವಾದ ಕೌಮುದಿ (ಬೆಂಗಾಲಿ), ಮಿರಾತ್-ಉಲ್-ಅಕ್ಬರ್ (ಪರ್ಷಿಯನ್). ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ 2ನೇ ಅಕ್ಬರ್ ಇವರಿಗೆ 'ರಾಜಾ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೀಡಿದನು.

ಈಶ್ವರ ಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್

- ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನ ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲರಾಗಿದ್ದ ಇವರು, ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವಿಧವಾ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಸಮ್ಮತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು.
- ಇವರ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಾಗಿ 1856 ರಲ್ಲಿ **'ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ'** ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 35ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆದರು.

ಜ್ಯೋತಿರಾವ್ ಫುಲೆ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)

- 1873 ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ **'ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜ'** ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.
- ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ, ದಲಿತರ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಉದ್ಧಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.
- ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ: **'ಗುಲಾಮಗಿರಿ'**.

ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ

- ಭಾರತದ **ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿ** ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
- ತಮ್ಮ ಪತಿ ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ ಅವರೊಡನೆ ಸೇರಿ 1848 ರಲ್ಲಿ ಪುಣೆಯ ಭಿಡೆ ವಾಡದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಮೊದಲ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆದರು. ವಿಧವೆಯರ ಆಶ್ರಮವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಸುಧಾರಣಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು (ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿ)

ಸಂಸ್ಥೆ / ಚಳುವಳಿ	ಸ್ಥಾಪಕರು / ನಾಯಕರು	ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳ	ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ
ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ	ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ	1875, ಬಾಂಬೆ	ವೇದಗಳತ್ತ ಮರಳಿ. ವಿಗ್ರಹಾರಾಧನೆ ವಿರೋಧ, ಶುದ್ಧಿ ಚಳುವಳಿ.
ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್	ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ	1897, ಬೇಲೂರು (ಬಂಗಾಳ)	ಮಾನವ ಸೇವೆಯೇ ಮಾಧವ ಸೇವೆ, ವೇದಾಂತದ ಪ್ರಸಾರ.
ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜ	ಆತ್ಮಾರಾಮ್ ಪಾಂಡುರಂಗ್	1867, ಬಾಂಬೆ	ಜಾತಿ ತಾರತಮ್ಯ ವಿರೋಧ, ಸ್ತ್ರೀ ಶಿಕ್ಷಣ.
ಅಲಿಘರ್ ಚಳುವಳಿ	ಸರ್ ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್	1875, ಅಲಿಘರ್	ಮುಸ್ಲಿಮರಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಸಾರ.

SKY DIGITAL CYBER

ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧದ ಆರಂಭಿಕ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳು

1857ರ ಮಹಾದಂಗೆಗಿಂತ ಮುಂಚೆಯೇ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಅರಣ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಕಂದಾಯ ನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು ಮತ್ತು ಪದಚ್ಯುತ ರಾಜರು ಬಂಡಾಯವೆದ್ದಿದ್ದರು. ಈ ಸ್ಥಳೀಯ ಬಂಡಾಯಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿರೋಧ ಒಡ್ಡಿದವು.

ಪ್ರಮುಖ ಬುಡಕಟ್ಟು ಬಂಡಾಯಗಳು (Tribal Uprisings)

ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮತ್ತು ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ (ದಿಕುಗಳು/ಹೊರಗಿನವರು) ಆಕ್ರಮಣ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಡಿತವು ಈ ದಂಗೆಗಳಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ಬಂಡಾಯ / ವರ್ಷ	ಪ್ರದೇಶ	ನಾಯಕರು	ಕಾರಣ / ವಿಶೇಷತೆ
ಸನ್ಯಾಸಿ ದಂಗೆ (1763 - 1800)	ಬಂಗಾಳ	ಮಜ್ನು ಂ ಷಾ, ಭವಾನಿ ಪಾಠಕ್	ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ. ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರ **'ಆನಂದಮಠ'** ಕಾದಂಬರಿಯ ವಸ್ತು ಇದಾಗಿದೆ.
ಕೋಲ್ ಬಂಡಾಯ (1831 - 1832)	ಛೋಟಾ ನಾಗ್ಪುರ	ಬುದ್ಧೋ ಭಗತ್	ಹೊರಗಿನವರಿಗೆ (ಸಿಕ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ) ತಮ್ಮ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ್ದರ ವಿರುದ್ಧ.
ಸಂತಾಲರ ದಂಗೆ (1855 - 1856)	ರಾಜ್‌ಮಹಲ್ ಬೆಟ್ಟಗಳು (ಬಂಗಾಳ/ಜಾರ್ಖಂಡ್)	**ಸಿದ್ಧು ಮತ್ತು ಕಾನ್ಹು**	ಜಮೀನ್ದಾರರು ಮತ್ತು ಲೇವಾದೇವಿಗಾರರ ಶೋಷಣೆ ವಿರುದ್ಧದ ಅತ್ಯಂತ ಉಗ್ರವಾದ ದಂಗೆ. 1857ರ ದಂಗೆಗೆ ಮುನ್ನ ನಡೆದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಬಂಡಾಯ.

ರೈತ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ದಂಗೆಗಳು (Peasant and Military Uprisings)

ಬಂಡಾಯ / ವರ್ಷ	ಪ್ರದೇಶ	ನಾಯಕರು	ಕಾರಣ / ವಿಶೇಷತೆ
ಪೈಕ ಬಂಡಾಯ (Paika) (1817)	ಒರಿಸ್ಸಾ	ಬಕ್ಷಿ ಜಗಬಂಧು	ಪೈಕರು ಒರಿಸ್ಸಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಸೈನಿಕ-ರೈತರಾಗಿದ್ದರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇವರ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ ಜಮೀನುಗಳನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರ ವಿರುದ್ಧ. (ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು 'ಮೊದಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ).
ಫರೈಜಿ ಚಳುವಳಿ (1838 - 1857)	ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳ	ಹಾಜಿ ಷರಿಯತ್‌ಉಲ್ಲಾ, ದೂದು ಮಿಯಾನ್	ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು/ಜಮೀನ್ದಾರರ ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರೈತರ ಸಂಘಟನೆ.
ವೆಲ್ಲೂರ್ ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ (1806)	ವೆಲ್ಲೂರ್ (ತಮಿಳುನಾಡು)	ಭಾರತೀಯ ಸಿಪಾಯಿಗಳು	ಹೊಸ ಸಮವಸ್ತ್ರ ನಿಯಮಗಳು (ನಾಮ ಹಾಕದಿರುವುದು, ಗಡ್ಡ ತೆಗೆಯುವುದು) ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತಂದವು. ಇದು 1857ರ ದಂಗೆಗೆ ಮುನ್ಸೂಚನೆಯಂತಿತ್ತು.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ತೀವ್ರ ಪ್ರತಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿತ್ತು. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ (1824), ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು (1857 - ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ವಿರುದ್ಧ), ಮತ್ತು ಸುರಪುರದ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕನ ಬಂಡಾಯವು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ (ಇವುಗಳ ವಿವರವಾದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ).

1857ರ ಬಂಡಾಯದ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Revolt of 1857)

1857ರ ದಂಗೆಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಮೊದಲ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಸಂಘಟಿತ ಹೋರಾಟವಾಗಿದೆ. ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ ಇದನ್ನು **'ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ'** ಎಂದು ಕರೆದರು. ಇದು ಕೇವಲ ಸೈನಿಕರ ದಂಗೆಯಾಗಿರದೆ, ರೈತರು, ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಮತ್ತು ಪದಚ್ಯುತ ರಾಜರ ಅಸಮಾಧಾನದ ಸ್ಫೋಟವಾಗಿತ್ತು.

ದಂಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣಗಳು

- **ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು:** ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯ 'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ನೀತಿಯಿಂದ ಝಾನ್ಸಿ, ಸತಾರಾ, ನಾಗ್ಪುರದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳು ವಶವಾದವು. ನಾನಾಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ನಿರಾಕರಣೆ, ಅವಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ವಿಲೀನ.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು:** ಕಠಿಣ ಭೂಕಂದಾಯ ನೀತಿಗಳು, ರೈತರ ಶೋಷಣೆ, ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಸ್ತುಗಳ ಆಮದಿನಿಂದಾಗಿ ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳ ನಾಶ.
- **ಸಾಮಾಜಿಕ-ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳು:** ಸತಿ ಸಹಗಮನ ನಿಷೇಧ ಮತ್ತು ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಎಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತೀಯರು ಭಾವಿಸಿದರು. ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಮಿಷನರಿಗಳ ಮತಾಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.
- **ಸೈನಿಕ ಕಾರಣಗಳು:** ಭಾರತೀಯ ಸಿಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಸಂಬಳ, ಭಡ್ತಿ ನಿರಾಕರಣೆ. 1856ರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ನೇಮಕಾತಿ ಕಾಯ್ದೆ (ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಕಡ್ಡಾಯ ನಿಯಮ - ಇದು ಹಿಂದೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು).
- **ತತ್‌ಕ್ಷಣದ ಕಾರಣ:** ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ **'ಎನ್‌ಫೀಲ್ಡ್ ರೈಫಲ್' (Enfield Rifle)** ಗಳ ಪರಿಚಯ. ಈ ಬಂದೂಕುಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಕಾಡತೂಸು (Cartridges) ಗಳಿಗೆ ಹಂದಿ ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಸವರಿದ್ದಾರೆಂಬ ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಇದು ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೈನಿಕರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು.

ದಂಗೆಯ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು

ಮಾರ್ಚ್ 29, 1857: ಬ್ಯಾರಕ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ (ಬಂಗಾಳ) **ಮಂಗಲ್ ಪಾಂಡೆ** ಎಂಬ ಸೈನಿಕನು ಕೊಬ್ಬು ಸವರಿದ ಕಾಡತೂಸು ಬಳಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದನು (ಏಪ್ರಿಲ್ 8 ರಂದು ಅವನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು).

ಮೇ 10, 1857: ಮೀರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದು, ದೆಹಲಿಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು. ಬಂಡಾಯದ ನೈಜ ಆರಂಭ.

ಮೇ 11, 1857: ಸಿಪಾಯಿಗಳು ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ವೃದ್ಧ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ **2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ** ನನ್ನು ಭಾರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ದಂಗೆಯ ಕೇಂದ್ರ	ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕ(ರು)	ದಂಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ
ದೆಹಲಿ	2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ, ಬಖ್ತ್ ಖಾನ್ (ಸೇನಾಪತಿ)	ಜಾನ್ ನಿಕೋಲ್ಸನ್, ಹಡ್ಸನ್
ಕಾನ್ಪುರ	ನಾನಾಸಾಹೇಬ್, ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ	ಕಾಲಿನ್ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್
ಲಕ್ನೋ (ಅವಧ್)	ಬೇಗಂ ಹಜರತ್ ಮಹಲ್	ಕಾಲಿನ್ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್
ಝಾನ್ಸಿ ಮತ್ತು ಗ್ವಾಲಿಯರ್	ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ	ಹ್ಯೂ ರೋಸ್ (Hugh Rose)
ಜಗದೀಶ್‌ಪುರ (ಬಿಹಾರ)	ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್ (Kunwar Singh - 80 ವರ್ಷದ ನಾಯಕ)	ವಿಲಿಯಂ ಟೇಲರ್
ಫೈಜಾಬಾದ್	ಮೌಲ್ವಿ ಅಹಮದುಲ್ಲಾ	ಜನರಲ್ ರೆನಾರ್ಡ್

ಗಮನಿಸಿ: ದಂಗೆಯ ವೈಫಲ್ಯದ ಕಾರಣಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಮುಂದಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿ (Part 10) ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು.

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ (Revision Tables)

1. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಪ್ರಥಮ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು

ದೇಶ	ವರ್ಷ	ಮೊದಲ ಕಾರ್ಖಾನೆ
ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು	1503	ಕೊಚ್ಚಿನ್
ಡಚ್ಚರು	1605	ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ
ಇಂಗ್ಲಿಷರು	1613	ಸೂರತ್
ಫ್ರೆಂಚರು	1668	ಸೂರತ್

2. ಪ್ರಮುಖ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್‌ಗಳು

ವ್ಯಕ್ತಿ	ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ / ನೀತಿ
ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್	ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಬಂಗಾಳ)
ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್	ಖಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ
ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ	ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ
ಡಾಲ್ಹೌಸಿ	ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ, ರೈಲ್ವೆ

3. ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕದನಗಳು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳು

ಕದನ / ಯುದ್ಧ	ವರ್ಷ	ಮುಕ್ತಾಯದ ಒಪ್ಪಂದ ಮತ್ತು ವರ್ಷ
1ನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ	1746 - 48	ಏಕ್ಸ್-ಲಾ-ಚಾಪೆಲ್ ಒಪ್ಪಂದ (1748)
3ನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧ	1758 - 63	ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1763)
ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ	1757	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಒಪ್ಪಂದವಿಲ್ಲ)
ಬಕ್ಸರ್ ಕದನ	1764	ಅಲಹಾಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದ (1765) - ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು
3ನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ	1790 - 92	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ (1792)
1ನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮರಾಠಾ ಯುದ್ಧ	1775 - 82	ಸಾಲ್ಬಾಯ್ ಒಪ್ಪಂದ (1782)
1ನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ	1745 - 46	ಲಾಹೋರ್ ಒಪ್ಪಂದ (1846)

4. ಭೂಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳು

- **ಖಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ:** ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್, ಜಮೀನ್ದಾರ ಮಾಲೀಕ, ಬಂಗಾಳ/ಬಿಹಾರ.
- **ರೈತವಾರಿ:** ಮನ್ರೊ, ರೈತ ಮಾಲೀಕ, ಮದ್ರಾಸ್/ಬಾಂಬೆ (ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರದೇಶ).
- **ಮಹಲ್ವಾರಿ:** ಮೆಕೆಂಜಿ, ಗ್ರಾಮ ಸಮುದಾಯ, ವಾಯುವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು.

5. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

- **ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ (1828):** ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್.
- **ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ (1829):** ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್.
- **ವಿಧವಾ ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ (1856):** ಡಾಲ್ಹೌಸಿ / ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ (ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ್ ಶ್ರಮ).

1857ರ ದಂಗೆಯ ನಾಯಕರು - ತ್ವರಿತ ನೋಟ

ದೆಹಲಿ: 2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ, **ಕಾನ್ಪುರ:** ನಾನಾಸಾಹೇಬ್ & ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ, **ಲಕ್ನೋ:** ಬೇಗಂ ಹಜರತ್ ಮಹಲ್, **ಝಾನ್ಸಿ:** ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, **ಬಿಹಾರ (ಜಗದೀಶ್‌ಪುರ):** ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್.

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (Pages 161 - 179)

1. ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮನು 1498ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಯಾವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಲುಪಿದನು?
a. ಗೋವಾ
b. ಸೂರತ್
c. ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ (Calicut)
d. ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣ

2. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ 'ನೀಲಿ ನೀರಿನ ನೀತಿ' (Blue Water Policy) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
a. ಅಲ್ಫಾನ್ಸೋ ಡಿ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್
b. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಡಿ ಅಲ್ಮೇಡಾ
c. ನಿನೋ ಡ ಕುನ್ಹಾ
d. ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ

3. 1759ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಬೆದರಾ ಕದನ'ದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಸೋತು ಭಾರತವನ್ನು ತೊರೆದವರು ಯಾರು?
a. ಫ್ರೆಂಚರು
b. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು
c. ಡೇನರು
d. ಡಚ್ಚರು

4. 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
a. ಅಕ್ಬರ್
b. ಜಹಾಂಗೀರ್
c. ಷಹಜಹಾನ್
d. ಔರಂಗಜೇಬ್

5. ಮೂರನೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಯುದ್ಧವು ಯಾವ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಕದನದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು?
a. ವಾಂಡಿವಾಶ್ ಕದನ (1760)
b. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ
c. ಬಕ್ಸರ್ ಕದನ
d. ಅಂಬೂರ್ ಕದನ

6. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವ' (Dual Government) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
a. ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
b. ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
c. ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
d. ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ

7. 1764ರ ಬಕ್ಸರ್ ಕದನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನೆಯ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದವರು ಯಾರು?
a. ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
b. ಹೆಕ್ಟರ್ ಮನ್ರೊ
c. ಸರ್ ಐರ್ ಕೂಟ್
d. ಆರ್ಥರ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ

8. 'ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' (Subsidiary Alliance) ಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ ಯಾರು?
a. ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರ್
b. ಅವಧ್ ನವಾಬ
c. ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ನಿಜಾಮ
d. ಪೇಶ್ವೆ ಬಾಜಿರಾವ್-II

9. ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯ 'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ನೀತಿಗೆ ಬಲಿಯಾದ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?
a. ಝಾನ್ಸಿ
b. ನಾಗಪುರ
c. ಸತಾರಾ
d. ಅವಧ್

10. 'ಮದ್ರಾಸ್' ಮತ್ತು 'ಬಾಂಬೆ' ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವುದು?
a. ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ
b. ಮಹಲ್ವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ
c. ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ
d. ಮಾಲ್ಗುಜಾರಿ ಪದ್ಧತಿ

11. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಯಾವ ಆಂಗ್ಲ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು?
a. ಒಂದನೇ
b. ಎರಡನೇ
c. ಮೂರನೇ
d. ನಾಲ್ಕನೇ (1799)

12. ಒಂದನೇ ಆಂಗ್ಲ-ಮರಾಠಾ ಯುದ್ಧವು ಯಾವ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು?
a. ಬಸ್ಸಿನ್ ಒಪ್ಪಂದ
b. ಸಾಲ್ಬಾಯ್ ಒಪ್ಪಂದ (1782)
c. ಸೂರತ್ ಒಪ್ಪಂದ
d. ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ

13. ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಹುದ್ದೆಯನ್ನು 'ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಬೆಂಗಾಲ್' ಎಂದು ಯಾವ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು?
a. ಪಿಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾಯ್ದೆ 1784
b. ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ 1813
c. ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆ 1773
d. ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ 1833

14. 'ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ' (Drain of Wealth theory) ವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವರು ಯಾರು?
a. ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ
b. ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ
c. ಆರ್. ಸಿ. ದತ್
d. ಎಂ. ಜಿ. ರಾನಡೆ

15. 'ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮ್ಯಾಗ್ನಾ ಕಾರ್ಟಾ' ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
a. ಮೆಕಾಲೆ ವರದಿ
b. ಹಂಟರ್ ಆಯೋಗ
c. ವುಡ್ಸ್ ಡೆಸ್ಪಾ ಚ್ (1854)
d. ಸಾಡ್ಲರ್ ಆಯೋಗ

16. 1829ರಲ್ಲಿ ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಿದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
a. ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
b. ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
c. ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
d. ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್

1857ರ ಬಂಡಾಯ: ಘಟನೆಗಳ ಕ್ರಮ

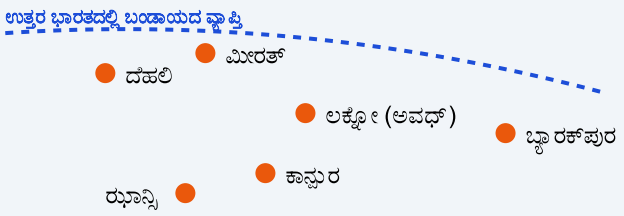
1857ರ ಬಂಡಾಯವು ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ತಿರುವು. ಇದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಕೇವಲ 'ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ' ಎಂದು ಕರೆದರೆ, ಭಾರತೀಯರು 'ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ' ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಂಡಾಯವು ಬ್ರಿಟಿಷರ 100 ವರ್ಷಗಳ ಆಡಳಿತದ ಅಸಮಾಧಾನದ ಸ್ಫೋಟವಾಗಿತ್ತು.

ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣ (Immediate Trigger)

ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾದ **ಎನ್ಫೀಲ್ಡ್ ರೈಫಲ್ (Enfield Rifle)** ಗಳಿಗೆ ಬಳಸುವ ಕಾಡತೂಸುಗಳಿಗೆ (Cartridges) ಹಂದಿ ಮತ್ತು ಹಸುವಿನ ಕೊಬ್ಬನ್ನು ಸವರಿದ್ದಾರೆಂಬ ವದಂತಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಇದು ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೈನಿಕರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿತು.

- **29 ಮಾರ್ಚ್ 1857:** ಬ್ಯಾರಕ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ (ಬಂಗಾಳ) **ಮಂಗಲ್ ಪಾಂಡೆ** ಎಂಬ ಸಿಪಾಯಿಯು ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಿದನು.
- **10 ಮೇ 1857:** ಮೀರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದು ದೆಹಲಿಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದರು. ಬಂಡಾಯದ ನೈಜ ಆರಂಭ.
- **11 ಮೇ 1857:** ದೆಹಲಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ **2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ** ನನ್ನು ಭಾರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.
- **ಜೂನ್ 1857:** ಕಾನ್ಪುರ, ಲಕ್ನೋ, ಝಾನ್ಸಿ ಮತ್ತು ಬರೇಲಿ ಮುಂತಾದೆಡೆ ಬಂಡಾಯ ವ್ಯಾಪಿಸಿತು.

ದಂಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿ (Exam Focus)

1857ರ ಬಂಡಾಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿದ್ದವರು: **ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ (Lord Canning)**. ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದವರು ಲಾರ್ಡ್ ಪಾಮರ್ಸ್‌ಟನ್.

SKY DIGITAL CYBER

1857ರ ಬಂಡಾಯದ ನಾಯಕರು

ಬಂಡಾಯವು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಹರಡಿದರೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕತ್ವದ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು. ವಿವಿಧ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ನಾಯಕರು, ಪದಚ್ಯುತ ರಾಜರು ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರರು ಬಂಡಾಯದ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಕೇಂದ್ರ	ನಾಯಕರು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಪಾತ್ರ	ಬಂಡಾಯ ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ
ದೆಹಲಿ	2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ (ಬಖ್ತ್ ಖಾನ್ - ನೈಜ ಸೇನಾಪತಿ)	ಬಂಡಾಯಗಾರರು ಇವನನ್ನು ಭಾರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ದೆಹಲಿ ಪತನದ ನಂತರ ಇವನನ್ನು ರಂಗೂನ್‌ಗೆ ಗಡೀಪಾರು ಮಾಡಲಾಯಿತು (1862ರಲ್ಲಿ ಮರಣ).	ಜಾನ್ ನಿಕೋಲ್ಸನ್, ಹಡ್ಸನ್
ಕಾನ್ಪುರ	ನಾನಾಸಾಹೇಬ್ (ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ)	ನಾನಾಸಾಹೇಬನು ಪೇಶ್ವೆ 2ನೇ ಬಾಜಿರಾವ್‌ನ ದತ್ತುಪುತ್ರ. ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯು ಇವನಿಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದನು. ಸೋತ ನಂತರ ನೇಪಾಳಕ್ಕೆ ಪಲಾಯನ.	ಕಾಲಿನ್ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್
ಲಕ್ನೋ (ಅವಧ್)	ಬೇಗಂ ಹಜರತ್ ಮಹಲ್	ಅವಧ್ ಅನ್ನು ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ತನ್ನ ಮಗ ಬಿರ್ಜಿಸ್ ಖಾದಿರ್ ನನ್ನು ನವಾಬನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದಳು.	ಕಾಲಿನ್ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್
ಝಾನ್ಸಿ & ಗ್ವಾಲಿಯರ್	ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ, ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ	'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ನೀತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದಳು. ಸರ್ ಹ್ಯೂ ರೋಸ್ ಇವಳನ್ನು "ಬಂಡಾಯಗಾರರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ" ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ. 1858ರಲ್ಲಿ ವೀರಮರಣ.	ಸರ್ ಹ್ಯೂ ರೋಸ್ (Hugh Rose)
ಜಗದೀಶ್‌ಪುರ (ಬಿಹಾರ)	ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್	80 ವರ್ಷದ ವಯಸ್ಸಿನ ಈ ರಜಪೂತ ಜಮೀನ್ದಾರನು ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಿಂಹಸ್ವಪ್ನವಾಗಿದ್ದನು.	ವಿಲಿಯಂ ಟೇಲರ್ & ವಿನ್ಸೆಂಟ್ ಐರ್
ಫೈಜಾಬಾದ್	ಮೌಲ್ವಿ ಅಹಮದುಲ್ಲಾ	ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ 'ಜಿಹಾದ್' ಘೋಷಿಸಿದನು. ಅತ್ಯಂತ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ನಾಯಕ.	ಜನರಲ್ ರೆನಾರ್ಡ್

ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ (Tantia Tope)

ನಾನಾಸಾಹೇಬ ಮತ್ತು ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಗೆ ಸೇನಾ ನೆರವು ನೀಡಿದ ಮಹಾನ್ ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಹೋರಾಟಗಾರ. ಇವನ ನೈಜ ಹೆಸರು **ರಾಮಚಂದ್ರ ಪಾಂಡುರಂಗ**. ಏಪ್ರಿಲ್ 1859 ರಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ 1857ರ ಬಂಡಾಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

1857ರ ಬಂಡಾಯದ ಕಾರಣಗಳು

1857ರ ಬಂಡಾಯವು ಕೇವಲ ಕಾಡತೂಸಿನ ಘಟನೆಯಿಂದ ಏಕಾಏಕಿ ಸ್ಫೋಟಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಶಕಗಳ ಶೋಷಣಾ ನೀತಿಗಳಿಂದಾಗಿ ವಿವಿಧ ವರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಡುಗಟ್ಟಿದ್ದ ಅಸಮಾಧಾನದ ಪ್ರತಿಫಲನವಾಗಿತ್ತು.

1. ರಾಜಕೀಯ ಕಾರಣಗಳು (Political Causes)

- **ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ (Doctrine of Lapse):** ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿಯ ಈ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಝಾನ್ಸಿ, ಸತಾರಾ, ನಾಗ್ಪುರದಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡವು. ಇದು ರಾಜಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಅಸಮಾಧಾನ ಮೂಡಿಸಿತು.
- **ಅವಧ್ ವಶ:** 1856ರಲ್ಲಿ ವಾಜಿದ್ ಅಲಿ ಷಾನನ್ನು ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿ ಅವಧ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು.
- **ಪಿಂಚಣಿ ರದ್ದತಿ:** ಪೇಶ್ವೆ ಬಾಜಿರಾವ್-II ನ ದತ್ತುಪುತ್ರ ನಾನಾಸಾಹೇಬನಿಗೆ ಪಿಂಚಣಿ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದು.
- ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ 2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾನನ್ನು ಕೆಂಪು ಕೋಟೆಯನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದ್ದು.

2. ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು (Economic Causes)

- ಕಠಿಣ ಭೂಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಗಳಾದ (ಜಮೀನ್ದಾರಿ, ರೈತವಾರಿ, ಮಹಲ್ವಾರಿ) ರೈತರ ಶೋಷಣೆ.
- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸರಕುಗಳ ಆಮದಿನಿಂದಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಗುಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ನಾಶ.
- ಭಾರಿ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಪದೇ ಪದೇ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬರಗಾಲಗಳು.

3. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳು (Socio-Religious Causes)

- ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ (1829) ಮತ್ತು ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ (1856) ಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದರು.
- ಕ್ರೈಸ್ತ ಮಿಷನರಿಗಳ ಮತಾಂತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು.
- **1850ರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ (Lex Loci Act):** ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದಿಂದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡವರಿಗೂ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ನೀಡಿದ್ದು ಸನಾತನಿಗಳನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು.

4. ಸೈನಿಕ ಕಾರಣಗಳು

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಹುಪಾಲು ಭಾರತೀಯ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ರೈತ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವರಾಗಿದ್ದರು ("ಸಿಪಾಯಿ ಎಂದರೆ ಸಮವಸ್ತ್ರ ತೊಟ್ಟ ರೈತ"). ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ಇವರಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ವೇತನ ಇತ್ತು. **1856ರ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೇವಾ ನೇಮಕಾತಿ ಕಾಯ್ದೆ (General Service Enlistment Act)** ಯ ಪ್ರಕಾರ ಸಿಪಾಯಿಗಳು ಸಮುದ್ರ ದಾಟಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿತ್ತು. (ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ದಾಟುವುದು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು).

ದಂಗೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಬಂಡಾಯವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತ (ದೆಹಲಿ, ಅವಧ್, ಬಿಹಾರ, ಕಾನ್ಪುರ) ದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿತ್ತು. **ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ, ಪಂಜಾಬ್ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳ**ದ ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರದೇಶಗಳು ಈ ಬಂಡಾಯದಿಂದ ಹೊರಗುಳಿದವು ಅಥವಾ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದವು.

SKY DIGITAL CYBER

1857ರ ಬಂಡಾಯದ ವಿಫಲತೆ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು

ಬಂಡಾಯದ ವೈಫಲ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳು

- **ಸಮರ್ಥ ನಾಯಕತ್ವದ ಕೊರತೆ:** ಬಂಡಾಯಗಾರರಿಗೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಒಬ್ಬ ಬಲಿಷ್ಠ ನಾಯಕನಿರಲಿಲ್ಲ. 2ನೇ ಬಹದ್ದೂರ್ ಷಾ ವಯಸ್ಸಾದ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು.
- **ಸೀಮಿತ ವ್ಯಾಪ್ತಿ:** ಬಂಡಾಯವು ಇಡೀ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಪಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸಿಂಧ್ಯಾ, ಹೋಳ್ಕರ್, ನಿಜಾಮ ಮತ್ತು ಗೂರ್ಖಾ ಸೈನಿಕರು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಶಿಕ್ಷಿತ ಭಾರತೀಯರು ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸಲಿಲ್ಲ.
- **ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ:** ಬಂಡಾಯಗಾರರಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳು, ಸಂವಹನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್) ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಬಳಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಬಂದೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತಿನ ಸೇನೆಯಿತ್ತು.
- **ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಕೊರತೆ:** ಬಂಡಾಯಗಾರರು ಭಿನ್ನ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನಾಸಾಹೇಬನಿಗೆ ತನ್ನ ಪಿಂಚಣಿ ಬೇಕಿತ್ತು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಬೇಕಿತ್ತು. ಸಮಾನ ಗುರಿಯ ಕೊರತೆಯಿತ್ತು.

ದಂಗೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮಗಳು

1857ರ ಬಂಡಾಯವು ವಿಫಲವಾದರೂ, ಅದು ಭಾರತದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತಂದಿತು.

ಕ್ಷೇತ್ರ	ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು
ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬದಲಾವಣೆ	**1858ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ:** ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ಭಾರತದ ಆಡಳಿತವು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಿರೀಟದ (ರಾಣಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ) ಅಧೀನಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು.
ಹೊಸ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿ	'ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್' ಹುದ್ದೆಯನ್ನು **'ವೈಸರಾಯ್' (Viceroy)** ಎಂದು ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು (ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಮೊದಲ ವೈಸರಾಯ್). ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವ್ಯವಹಾರ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು **'ಸೆಕ್ರೆಟರಿ ಆಫ್ ಸ್ಟೇಟ್ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯಾ'** ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.
ಸೈನ್ಯದ ಪುನರ್ರಚನೆ	ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಸೈನಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು (Peel Commission). ಫಿರಂಗಿ ದಳವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.
ರಾಜಕೀಯ ನೀತಿ	'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ನೀತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯ ರಾಜರುಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಾಗಿ ರಾಣಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಘೋಷಿಸಿದಳು.

ರಾಣಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾಳ ಘೋಷಣೆ (Nov 1, 1858)

ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಈ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅಲಹಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಿದನು. ಇದನ್ನು **'ಭಾರತದ ಆಡಳಿತದ ಮ್ಯಾಗ್ನಾ ಕಾರ್ಟಾ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಾರತೀಯರ ಧಾರ್ಮಿಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡದಿರಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ನಿರ್ಧರಿಸಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

1858ರ ನಂತರ ಭಾರತವು ನೇರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ (Crown Rule) ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮುಂದುವರೆಯಿತು, ಆದರೆ ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯು ಭಾರತೀಯರಲ್ಲಿ 'ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ'ಯ (Nationalism) ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣಗಳು

- **ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಏಕೀಕರಣ:** ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಕನ್ಯಾಕುಮಾರಿಯವರೆಗೆ ಒಂದೇ ರೀತಿಯ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು. ರೈಲ್ವೆ, ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳು ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಹತ್ತಿರ ತಂದವು.
- **ಆಧುನಿಕ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣ:** ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದಾಗಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಅರ್ಥವಾದವು (ರೂಸೋ, ವಾಲ್ಟೇರ್ ಮುಂತಾದವರ ವಿಚಾರಗಳು). ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯು ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ನಾಯಕರ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ಭಾಷೆಯಾಯಿತು.
- **ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ:** ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ನಾಶವಾದವು. ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿಯವರ 'ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ' ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೈಜ ಮುಖವನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡಿತು.
- **ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ:** 'ಹಿಂದೂ', 'ಅಮೃತ ಬಜಾರ್ ಪತ್ರಿಕಾ', 'ಕೇಸರಿ', 'ಮರಾಠಾ' ಮುಂತಾದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಕಿಡಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿಸಿದವು. ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿಯವರ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಗೀತೆ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಾಯಿತು.
- **ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್‌ನ ದಮನಕಾರಿ ನೀತಿಗಳು:**

ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್‌ನ ಕಾಯ್ದೆಗಳು (1876-1880)	ಭಾರತೀಯರ ಮೇಲಿನ ಪರಿಣಾಮ
ದೇಶೀಯ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾಯ್ದೆ (Vernacular Press Act - 1878)	ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. (ಇದನ್ನು Gagging Act ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು).
ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ (Arms Act - 1878)	ಭಾರತೀಯರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದನ್ನು ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಯಿತು.

ಇಲ್ಬರ್ಟ್ ಬಿಲ್ ವಿವಾದ (Ilbert Bill Controversy - 1883)

ಉದಾರವಾದಿ ವೈಸರಾಯ್ **ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್** ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ತರಲಾಯಿತು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಇದನ್ನು ಉಗ್ರವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿ ಮಸೂದೆಯನ್ನು ವಾಪಸ್ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು. ಇದು ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಜನಾಂಗೀಯ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (INC)

19ನೇ ಶತಮಾನದ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದವು (ಉದಾ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್, ಪೂನಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಭಾ). ಆದರೆ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಒಂದು ರಾಜಕೀಯ ವೇದಿಕೆಯ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಇದು 1885ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (1885)

ನಿವೃತ್ತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಾಗರಿಕ ಸೇವಾ ಅಧಿಕಾರಿ **ಎ.ಓ. ಹ್ಯೂಮ್ (Allan Octavian Hume)** ಅವರು INC ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು.

- **ಡಿಸೆಂಬರ್ 28, 1885:** ಬಾಂಬೆಯ ಗೋಕುಲದಾಸ್ ತೇಜ್‌ಪಾಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ INC ಯ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ ನಡೆಯಿತು.
- **ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:** **ಡಬ್ಲ್ಯು . ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ (ವ್ಯೋಮೇಶ್ ಚಂದ್ರ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ)**.
- **ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು:** ದೇಶದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಿಂದ 72 ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಸುರಕ್ಷತಾ ಕವಾಟ ಸಿದ್ಧಾಂತ (Safety Valve Theory)

ಬ್ರಿಟಿಷರು 1857ರಂತಹ ಮತ್ತೊಂದು ಮಹಾದಂಗೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು, ಭಾರತೀಯರ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಹೊರಹಾಕಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅನ್ನು ಒಂದು 'ಸುರಕ್ಷತಾ ಕವಾಟ'ವಾಗಿ (Safety Valve) ಬಳಸಿಕೊಂಡರು ಎಂದು ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಆರಂಭಿಕ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಏಕತೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಂದೆ ಭಾರತೀಯರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಮಂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದು.

ಪ್ರಮುಖ ಆರಂಭಿಕ ಅಧಿವೇಶನಗಳು

ವರ್ಷ	ಸ್ಥಳ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು	ವಿಶೇಷತೆ
1885	ಬಾಂಬೆ	ಡಬ್ಲ್ಯು . ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ	ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನ.
1886	ಕಲ್ಕತ್ತಾ	ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ	ಮೊದಲ ಪಾರ್ಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ.
1887	ಮದ್ರಾಸ್	ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತ್ಯಾಬ್ಜಿ	**ಮೊದಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ.**
1888	ಅಲಹಾಬಾದ್	ಜಾರ್ಜ್ ಯೂಲ್	**ಮೊದಲ ಆಂಗ್ಲ (ಬ್ರಿಟಿಷ್) ಅಧ್ಯಕ್ಷ.**
1896	ಕಲ್ಕತ್ತಾ	ರಹಮತುಲ್ಲಾ ಸಯಾನಿ	ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **'ವಂದೇ ಮಾತರಂ'** ಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡಲಾಯಿತು.

(ಸೂಚನೆ: 1885 ರಿಂದ 1905ರವರೆಗಿನ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅವಧಿಯನ್ನು 'ಮಿತವಾದಿಗಳ ಯುಗ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ).

SKY DIGITAL CYBER

ಮಿತವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು

ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಹೋರಾಟದ ವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದರ ನಾಯಕರನ್ನು ಮಿತವಾದಿಗಳು (Moderates) ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದಿಗಳು (Extremists) ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಿತವಾದಿಗಳು (1885 - 1905)

ಇವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನ್ಯಾಯಪರತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಇವರ ಹೋರಾಟದ ವಿಧಾನವು **'3 P ಗಳು' (Prayers, Petitions, Protests)** - ಅಂದರೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ, ಮನವಿ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿತ್ತು. ರಕ್ತಪಾತವಿಲ್ಲದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದು ಇವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

- **ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು:** ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ, ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ, ಫಿರೋಜ್ ಷಾ ಮೆಹ್ತಾ, ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ.
- **ಸಾಧನೆಗಳು:** 1892ರ ಭಾರತೀಯ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿ. 'ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ'ದ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ಬಯಲು ಮಾಡಿದ್ದು.

ಉಗ್ರವಾದಿಗಳು / ತೀವ್ರಗಾಮಿಗಳು (1905 - 1920)

ಮಿತವಾದಿಗಳ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ರಾಜಕೀಯದಿಂದ (Political Mendicancy) ಬೇಸತ್ತ ಯುವ ನಾಯಕರ ಗುಂಪು ತೀವ್ರಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಇವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನ್ಯಾಯಪರತೆಯನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. **'ಸ್ವರಾಜ್ಯ' (Swaraj)** ವನ್ನು ತಮ್ಮ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಸ್ವದೇಶಿ, ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಪ್ರತಿರೋಧ ಇವರ ಅಸ್ತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು (ಲಾಲ್-ಬಾಲ್-ಪಾಲ್)

- **ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ):** "ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನನ್ನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು, ಅದನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದೇ ತೀರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದರು. 'ಕೇಸರಿ' ಮತ್ತು 'ಮರಾಠಾ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪಕ.
- **ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ (ಪಂಜಾಬ್):** ಪಂಜಾಬ್ ಕೇಸರಿ.
- **ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್ (ಬಂಗಾಳ)** ಮತ್ತು ಅರಬಿಂದೋ ಘೋಷ್.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉತ್ಸವಗಳ ಬಳಕೆ

ತಿಲಕರು ಜನರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ ಮತ್ತು ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮೂಡಿಸಲು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ **'ಗಣೇಶೋತ್ಸವ' (1893)** ಮತ್ತು **'ಶಿವಾಜಿ ಉತ್ಸವ' (1895)** ಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಮಿತವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಹೋಲಿಕೆ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಮಿತವಾದಿಗಳು (Moderates)	ಉಗ್ರವಾದಿಗಳು (Extremists)
ಸಾಮಾಜಿಕ ನೆಲೆ	ಜಮೀನ್ದಾರರು, ಮೇಲ್ವರ್ಗದವರು, ವಕೀಲರು.	ಮಧ್ಯಮ ವರ್ಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು.
ಹೋರಾಟದ ವಿಧಾನ	ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ (ಮನವಿ, ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕಾರ).	ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ಸ್ವದೇಶಿ, ಮುಷ್ಕರ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಪ್ರತಿರೋಧ.
ಮುಖ್ಯ ಗುರಿ	ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪಾಲು.	'ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ಅಥವಾ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.

ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿ

20ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳವು ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ನರಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಒಗ್ಗಟ್ಟು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸರಾಯ್ **ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ (Lord Curzon)** 'ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ'ಯ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬಳಸಿದನು.

ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ (1905)

ಕರ್ಜನ್ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲತೆಯ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಬಂಗಾಳವನ್ನು ಎರಡು ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದನು:

1. **ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂ:** ಮುಸ್ಲಿಂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶ (ರಾಜಧಾನಿ: ಢಾಕಾ).
2. **ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒರಿಸ್ಸಾ:** ಹಿಂದೂ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶ (ರಾಜಧಾನಿ: ಕಲ್ಕತ್ತಾ).

ಜುಲೈ 1905: ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯ ಅಧಿಕೃತ ಘೋಷಣೆ.

ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16, 1905: ವಿಭಜನೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ದಿನ. ಈ ದಿನವನ್ನು ಬಂಗಾಳದಾದ್ಯಂತ **'ಶೋಕ ದಿನ' (Day of Mourning)** ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು. ಜನರು ಗಂಗಾಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ, ಪರಸ್ಪರ 'ರಾಖಿ' ಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದರು. ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಗೀತೆ ಮೊಳಗಿತು.

ಸ್ವದೇಶಿ ಮತ್ತು ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಚಳವಳಿ (Swadeshi Movement)

ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಉಗ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳು (ಲಾಲ್-ಬಾಲ್-ಪಾಲ್) ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು.

- **ಬಹಿಷ್ಕಾರ:** ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರಕುಗಳು, ಬಟ್ಟೆಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಉದ್ಯೋಗಗಳನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಲಾಯಿತು. ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಹೋಳಿ ಆಡಲಾಯಿತು.
- **ಸ್ವದೇಶಿ ಉದ್ಯಮ:** ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಲಾಯಿತು (ಉದಾ: ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಚಂದ್ರ ರಾಯ್ ಅವರ 'ಬೆಂಗಾಲ್ ಕೆಮಿಕಲ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ').
- **ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ:** ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷತ್ತನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಯಿತು.

ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು (1906 - 1911)	ವಿವರಣೆ
ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (1906)	ಬ್ರಿಟಿಷರ 'ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿ'ಯ ಫಲವಾಗಿ ಢಾಕಾದ ನವಾಬ್ ಸಲೀಮುಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಆಘಾ ಖಾನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.
ಸೂರತ್ ಒಡಕು (1907)	ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಬಂಗಾಳದ ಹೊರಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಮಿತವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದಿಗಳ ನಡುವೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇಬ್ಭಾಗವಾಯಿತು.
ಮಿಂಟೋ-ಮಾರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆ (1909)	ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು (Separate Electorates) ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಕೋಮುವಾದಕ್ಕೆ ಕಾನೂನಿನ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.
ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ ರದ್ದತಿ (1911)	ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯ ತೀವ್ರತೆಗೆ ಮಣಿದು, ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಬ್ರಿಟನ್ ದೊರೆ **5ನೇ ಜಾರ್ಜ್** ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಿಂದ **ದೆಹಲಿಗೆ** ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿ

ಮಿತವಾದಿಗಳ 'ಮನವಿ' ರಾಜಕೀಯದಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಮತ್ತು ಉಗ್ರವಾದಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವೈಫಲ್ಯದಿಂದ ನಿರಾಶರಾದ ಯುವಕರು ದೇಶದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಹತ್ಯೆ, ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳ ಲೂಟಿಯ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟಿಷರಲ್ಲಿ ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವುದು ಇವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಯಕರು

1. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ಆರಂಭಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು

- **ಅಭಿನವ ಭಾರತ್ ಸಮಾಜ (1904):** ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ (ವಿನಾಯಕ್ ದಾಮೋದರ್ ಸಾವರ್ಕರ್) ಅವರು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ರಹಸ್ಯ ಸಂಘಟನೆ (ಮೊದಲು ಇದು 1899ರಲ್ಲಿ 'ಮಿತ್ರ ಮೇಳ'ವಾಗಿತ್ತು).
- **ಅನುಶೀಲನ್ ಸಮಿತಿ (1902):** ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಥ ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬರೀಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಘೋಷ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ.
- **ಮುಜಾಫರ್‌ಪುರ ಬಾಂಬ್ ಪ್ರಕರಣ (1908):** ಖುದಿರಾಮ್ ಬೋಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಚಾಕಿ ಸೇರಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಕಿಂಗ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆದರು. ಖುದಿರಾಮ್ ಬೋಸ್ 18ನೇ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿದನು (ಅತಿ ಕಿರಿಯ ಹುತಾತ್ಮ).

2. ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (HRA - 1924)

ಸಚಿನ್ ಸನ್ಯಾಲ್, ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ ಸೇರಿ ಕಾನ್ಪುರದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

> **ಕಾಕೋರಿ ರೈಲು ದರೋಡೆ (1925)**
>
> HRA ಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಹಣ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಲಕ್ನೋ ಬಳಿಯ 'ಕಾಕೋರಿ' ರೈಲ್ವೆ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ದೋಚಿದರು. ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್, ಅಶ್ಫಾಖುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಮತ್ತು ರೋಷನ್ ಸಿಂಗ್ ಅವರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರು.

3. ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ (HSRA - 1928)

ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ ಮತ್ತು ಸುಖದೇವ್ ಸೇರಿ ದೆಹಲಿಯ ಫಿರೋಜ್ ಷಾ ಕೋಟ್ಲಾದಲ್ಲಿ HRA ಯನ್ನು HSRA ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದಿ (Socialist) ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಘಟನೆಗಳು	ನಾಯಕರು / ವಿವರ
ಸ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ ಹತ್ಯೆ (1928)	ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಅವರ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಪೊಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸ್ಯಾಂಡರ್ಸ್‌ನನ್ನು ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ರಾಜಗುರು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದರು.
ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಸನಸಭೆ ಮೇಲೆ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ (1929)	ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿರೋಧಿ ಮಸೂದೆಗಳನ್ನು (Public Safety Bill) ವಿರೋಧಿಸಿ **ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್** ದೆಹಲಿಯ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆದು, ತಾವಾಗಿಯೇ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದರು. ("ಕಿವುಡರಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ದೊಡ್ಡ ಶಬ್ದದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ" - ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್).
ಲಾಹೋರ್ ಪಿತೂರಿ ಮೊಕದ್ದಮೆ	ಸ್ಯಾಂಡರ್ಸ್ ಹತ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ **ಮಾರ್ಚ್ 23, 1931** ರಂದು ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖದೇವ್ ಅವರನ್ನು ಲಾಹೋರ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು (ಹುತಾತ್ಮರ ದಿನ).

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಾರತ ಪ್ರವೇಶ ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಹೋರಾಟಗಳು

ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಭೇದ ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧ 'ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (Satyagraha) ಎಂಬ ನೂತನ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೋಹನದಾಸ್ ಕರಮಚಂದ್ ಗಾಂಧಿಯವರು **ಜನವರಿ 9, 1915** ರಂದು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು (ಈ ದಿನವನ್ನು 'ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸ' ಎಂದು ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ).

ತಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ಗುರು **ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ** ಅವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮೊದಲ ಒಂದು ವರ್ಷ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತರು. 1916ರಲ್ಲಿ ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಬಳಿ 'ಸಾಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಆರಂಭಿಕ ಮೂರು ಯಶಸ್ವಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ದೊಡ್ಡ ಚಳವಳಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಮೂರು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.

ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (ವರ್ಷ)	ಸ್ಥಳ	ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಹೋರಾಟ	ಫಲಿತಾಂಶ
ಚಂಪಾರಣ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1917)	ಬಿಹಾರ	**ತೀನ್‌ಕಥಿಯಾ (Tinkathia) ಪದ್ಧತಿ:** ಯುರೋಪಿಯನ್ ಪ್ಲಾಂಟರ್‌ಗಳು ರೈತರನ್ನು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನ 3/20 ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ **'ನೀಲಿ' (Indigo)** ಬೆಳೆಯುವಂತೆ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಶುಕ್ಲ ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರು. (ಇದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಿಯವರ **ಮೊದಲ ಶಾಸನಭಂಗ** ಚಳವಳಿ).	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ತನಿಖಾ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸಿತು. ತೀನ್‌ಕಥಿಯಾ ಪದ್ಧತಿ ರದ್ದಾಯಿತು ಮತ್ತು ರೈತರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ದೊರೆಯಿತು.
ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಗಿರಣಿ ಮುಷ್ಕರ (1918)	ಗುಜರಾತ್	ಪ್ಲೇಗ್ ಬೋನಸ್ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಶೇ.35ರಷ್ಟು ವೇತನ ಹೆಚ್ಚಳಕ್ಕೆ ಆಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಪರವಾಗಿ **ಮೊದಲ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (Hunger Strike)** ನಡೆಸಿದರು.	ಮಿಲ್ ಮಾಲೀಕರು ಮಣಿದರು. ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ 35% ವೇತನ ಹೆಚ್ಚಳವಾಯಿತು.
ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1918)	ಗುಜರಾತ್	ಭಯಂಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದು ಬೆಳೆ ನಾಶವಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿಗೆ ಮುಂದಾಯಿತು. ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಪಾವತಿಸದಂತೆ **ಮೊದಲ ಅಸಹಕಾರ (Non-cooperation)** ಚಳವಳಿ ನಡೆಯಿತು.	ಸರ್ಕಾರವು ಕೇವಲ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಶಕ್ತರಾದವರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಆದೇಶಿಸಿತು.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ

ಈ ಮೂರು ಆರಂಭಿಕ ಯಶಸ್ಸುಗಳು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರನ್ನು ಕೇವಲ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ನಾಯಕನನ್ನಾಗಿಸದೆ, ರೈತರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ **'ಮಹಾತ್ಮ'**ನನ್ನಾಗಿ (ಈ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದವರು ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್) ರೂಪಿಸಿದವು. ಇವರ 'ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆ) ತಂತ್ರದ ಮೇಲಿನ ನಂಬಿಕೆ ದೃಢವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ರೌಲಟ್ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್

ಒಂದನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ (1914-1918) ನಂತರ ತಮಗೆ ಸ್ವಯಂ-ಆಡಳಿತದ ಅವಕಾಶ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ಭಾರತೀಯರು ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು 'ಮಾಂಟೆಗೋ-ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆ'ಗಳ (1919) ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಕರಾಳ ಶಾಸನವೊಂದನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು.

ರೌಲಟ್ ಕಾಯ್ದೆ (Rowlatt Act - 1919)

ಸರ್ ಸಿಡ್ನಿ ರೌಲಟ್ ನೇತೃತ್ವದ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸಿನ ಮೇರೆಗೆ 'ಅರಾಜಕತೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಅಪರಾಧಗಳ ಕಾಯ್ದೆ-1919' ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು.

- **ಕರಾಳ ಶಾಸನ:** ಈ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಸರ್ಕಾರವು ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯನನ್ನು **ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ 2 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಬಹುದಿತ್ತು.**
- ಹ್ಯಾಬಿಯಸ್ ಕಾರ್ಪಸ್ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಭಾರತೀಯರು ಇದನ್ನು **"No Dalil, No Vakil, No Appeal"** (ಯಾವುದೇ ವಾದವಿಲ್ಲ, ವಕೀಲನಿಲ್ಲ, ಮೇಲ್ಮನವಿ ಇಲ್ಲ) ಎಂದು ವಿರೋಧಿಸಿದರು.
- ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 1919 ರಂದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ 'ರೌಲಟ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (ಹರತಾಳ) ಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ (ಏಪ್ರಿಲ್ 13, 1919)

ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ ರೌಲಟ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಪ್ರತಿಭಟನೆಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದವು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಮಾರ್ಷಲ್ ಲಾ' (ಸೇನಾ ಆಡಳಿತ) ಹೇರಿತು. ಮಿಲಿಟರಿ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಗಿ **ಜನರಲ್ ರೆಜಿನಾಲ್ಡ್ ಡಯರ್ (General Dyer)** ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಏಪ್ರಿಲ್ 13, 1919 ರಂದು (ಬೈಸಾಖಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನ) ಅಮೃತಸರದ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಜನರು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದ್ದರು. ಪಂಜಾಬಿನ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರಾದ **ಡಾ. ಸೈಫುದ್ದೀನ್ ಕಿಚ್ಲು ಮತ್ತು ಡಾ. ಸತ್ಯಪಾಲ್** ಅವರ ಬಂಧನವನ್ನು ಖಂಡಿಸುವುದು ಸಭೆಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ಘಟನೆಯ ವಿವರ

ಯಾವುದೇ ಮುನ್ಸೂಚನೆ ನೀಡದೆ ಜನರಲ್ ಡಯರ್ ತನ್ನ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಬಂದು ಮೈದಾನದ ಏಕೈಕ ನಿರ್ಗಮನ ದ್ವಾರವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದನು. ನಿಸ್ಶಸ್ತ್ರರಾಗಿದ್ದ ಅಮಾಯಕ ಜನರ ಮೇಲೆ 10 ನಿಮಿಷಗಳ ಕಾಲ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ 379 ಜನ ಸತ್ತರು, ಆದರೆ ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 1000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಹುತಾತ್ಮರಾದರು.

ಘಟನೆಯ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- ಈ ಅಮಾನವೀಯ ಘಟನೆಯನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ **ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್** ತಮ್ಮ **'ನೈಟ್‌ಹುಡ್' (Knighthood)** ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು 'ಕೈಸರ್-ಇ-ಹಿಂದ್' ಪದಕ ವಾಪಸ್ ನೀಡಿದರು.
- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ತನಿಖೆಗಾಗಿ **'ಹಂಟರ್ ಆಯೋಗ' (Hunter Commission)** ವನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಡಯರ್ ನನ್ನು ಕೇವಲ ಕರ್ತವ್ಯದಿಂದ ವಜಾಗೊಳಿಸಿತೇ ಹೊರತು ಶಿಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ.
- 1940ರಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ **ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್** ಲಂಡನ್‌ಗೆ ತೆರಳಿ ಪಂಜಾಬಿನ ಅಂದಿನ ಗವರ್ನರ್ ಆಗಿದ್ದ ಮೈಕಲ್ ಓ ಡಯರ್ ನನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದನು.

ಅಸಹಕಾರ ಮತ್ತು ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳವಳಿ

ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ಮತ್ತು ರೌಲಟ್ ಕಾಯ್ದೆಗಳಿಂದ ಬೇಸತ್ತ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಬೃಹತ್ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದ 'ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳವಳಿ'ಯನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದರು.

ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳವಳಿ (Khilafat Movement - 1919)

ಒಂದನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಟರ್ಕಿಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಿಭಜಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತಿನ ಮುಸ್ಲಿಮರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಂಡನಾಗಿದ್ದ **'ಖಲೀಫ' (Caliph)** ನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡರು. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ **ಅಲಿ ಸಹೋದರರು (ಶೌಕತ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ)** ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಖಿಲಾಫತ್ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ (Non-Cooperation Movement - 1920-1922)

1920ರ ನಾಗ್ಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಗೆ ಅನುಮೋದನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾರತೀಯರು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸಹಕಾರ ನೀಡದಿರುವುದೇ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವವಾಗಿತ್ತು.

ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು
ಬಹಿಷ್ಕಾರ: ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆ-ಕಾಲೇಜುಗಳು, ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಶಾಸನಸಭೆಗಳು, ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಬಿರುದುಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರ (Boycott).
ರಚನಾತ್ಮಕ ಕಾರ್ಯಗಳು: ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿದ್ಯಾಪೀಠಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಕಾಶೀ, ಗುಜರಾತ್ ವಿದ್ಯಾಪೀಠ), ಖಾದಿ ಮತ್ತು ಚರಕದ ಬಳಕೆ, ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಏಕತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ನಿವಾರಣೆ.

ಲಕ್ಷಾಂತರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಾಲೆ ತೊರೆದರು, ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್, ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅವರಂತಹ ವಕೀಲರು ವೃತ್ತಿ ತ್ಯಜಿಸಿದರು. ದೇಶಾದ್ಯಂತ ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಸುಡಲಾಯಿತು. ಚಳವಳಿಯು ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯಿತು.

ಚೌರಿ ಚೌರಾ ಘಟನೆ ಮತ್ತು ಚಳವಳಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ (1922)

ಚೌರಿ ಚೌರಾ ದುರಂತ (ಫೆಬ್ರವರಿ 5, 1922)

ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಗೋರಖ್‌ಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ **'ಚೌರಿ ಚೌರಾ'** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟಿದ್ದ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಪೊಲೀಸರು ಗೋಲಿಬಾರ್ ಮಾಡಿದರು. ರೊಚ್ಚಿಗೆದ್ದ ಗುಂಪು ಪೊಲೀಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ 22 ಪೊಲೀಸರು ಸಜೀವ ದಹನವಾದರು.

ಚಳವಳಿ ರದ್ದತಿ: ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾರ ನಂಬಿಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಈ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಘಟನೆಯಿಂದ ತೀವ್ರ ನೊಂದು, **ಫೆಬ್ರವರಿ 1922 ರಲ್ಲಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆದರು.** ಇದರಿಂದ ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ ಮತ್ತು ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು ಅಸಮಾಧಾನಗೊಂಡು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಳಗೆ **'ಸ್ವರಾಜ್ ಪಕ್ಷ' (1923)** ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು (ಶಾಸನಸಭೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಒಳಗಿನಿಂದ ವಿರೋಧಿಸಲು).

ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ

1920ರ ದಶಕದ ಅಂತ್ಯವು ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತಂದಿತು. ಯುವ ನಾಯಕರಾದ ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಮತ್ತು ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಹಳೆ ಮೊಳಗಿಸಿದರು.

ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗ (Simon Commission - 1927)

1919ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಾರ್ಯವೈಖರಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಲು ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ 'ಸರ್ ಜಾನ್ ಸೈಮನ್' ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 7 ಸದಸ್ಯರ ಆಯೋಗವನ್ನು ರಚಿಸಿತು.

- **ವಿರೋಧಕ್ಕೆ ಕಾರಣ:** ಈ ಆಯೋಗದ ಎಲ್ಲಾ 7 ಸದಸ್ಯರೂ ಶ್ವೇತವರ್ಣೀಯರಾಗಿದ್ದರು (ಬ್ರಿಟಿಷರು). ಭಾರತದ ಭವಿಷ್ಯ ನಿರ್ಧರಿಸುವ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ **ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಭಾರತೀಯ ಸದಸ್ಯನಿರಲಿಲ್ಲ.** ಇದನ್ನು 'ಶ್ವೇತ ಆಯೋಗ' ಎಂದು ಕರೆದು ವಿರೋಧಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಗೋ ಬ್ಯಾಕ್ ಸೈಮನ್:** 1928ರಲ್ಲಿ ಆಯೋಗ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ದೇಶಾದ್ಯಂತ ಕಪ್ಪು ಬಾವುಟ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿ "ಸೈಮನ್ ಹಿಂದಿರುಗಿ" ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ಕೂಗಲಾಯಿತು. ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಲಾಠಿ ಪ್ರಹಾರದಲ್ಲಿ **ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್** ತೀವ್ರವಾಗಿ ಗಾಯಗೊಂಡು ಮರಣ ಹೊಂದಿದರು.

ನೆಹರು ವರದಿ (Nehru Report - 1928)

ಭಾರತೀಯರು ತಮಗಾಗಿ ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನ ರಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥರು ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಲಾರ್ಡ್ ಬಿರ್ಕನ್‌ಹೆಡ್ ನ ಸವಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, **ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು** ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಸಮಿತಿಯು ಒಂದು ಕರಡು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. ಇದು ಭಾರತಕ್ಕೆ 'ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ' (Dominion Status - ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ) ಕೇಳಿತು.

ಲಾಹೋರ್ ಅಧಿವೇಶನ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ (1929)

ನೆಹರು ವರದಿಯ 'ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ'ದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಯುವ ನಾಯಕರು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗೆ ಈ ಬೇಡಿಕೆ ಈಡೇರಿಸದಿದ್ದಾಗ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿತು.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಲಾಹೋರ್ ಅಧಿವೇಶನ (ಡಿಸೆಂಬರ್ 1929)

- **ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:** ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು.
- **ನಿರ್ಣಯ:** ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಅಂತಿಮ ಗುರಿ **'ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' (Complete Independence)** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.
- ಡಿಸೆಂಬರ್ 31, 1929 ರ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಲಾಹೋರ್‌ನ ರಾವಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಲಾಯಿತು.
- **ಜನವರಿ 26, 1930** ರಂದು ದೇಶಾದ್ಯಂತ **'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ'** ಎಂದು ಆಚರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು. (ಈ ದಿನದ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿಯೇ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು 1950 ಜನವರಿ 26 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು).

ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ

'ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ನಿರ್ಣಯದ ನಂತರ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ 11 ಅಂಶಗಳ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು (ಉದಾ: ಉಪ್ಪಿನ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ ರದ್ದತಿ) ಮುಂದಿಟ್ಟರು. ವೈಸರಾಯ್ ಲಾರ್ಡ್ ಇರ್ವಿನ್ ಇದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದಾಗ 'ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ' (Civil Disobedience Movement) ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ದಾಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ / ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1930)

ಉಪ್ಪು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಬಡವನ ಅಗತ್ಯವಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಉಪ್ಪು ತಯಾರಿಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಅದರ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ಕಾನೂನನ್ನು ಮುರಿಯಲು ಗಾಂಧೀಜಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು.

ಮಾರ್ಚ್ 12, 1930: ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ 78 ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಹಮದಾಬಾದ್‌ನ **ಸಾಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮದಿಂದ** ಗುಜರಾತ್ ಕರಾವಳಿಯ 'ದಾಂಡಿ' (Dandi) ಯತ್ತ ಪಾದಯಾತ್ರೆ (390 ಕಿ.ಮೀ) ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 1930: ದಾಂಡಿ ತಲುಪಿದ ಗಾಂಧೀಜಿ, ಸಮುದ್ರದ ನೀರನ್ನು ಕುದಿಸಿ ಉಪ್ಪು ತಯಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾನೂನನ್ನು ಮುರಿದರು. ಇದು ನಾಗರಿಕ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.

ಚಳವಳಿಯ ಸ್ವರೂಪ

ಮಹಿಳೆಯರು ಬೃಹತ್ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡದ್ದು ಈ ಚಳವಳಿಯ ವಿಶೇಷ. ಕಾನೂನು ಉಲ್ಲಂಘನೆ, ಕಂದಾಯ ನಿರಾಕರಣೆ (No Tax campaign), ಅರಣ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಗಳು ದೇಶಾದ್ಯಂತ ನಡೆದವು. ವಾಯುವ್ಯ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ **ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫಾರ್ ಖಾನ್ ('ಗಡಿನಾಡ ಗಾಂಧಿ')** ನೇತೃತ್ವದ 'ಖುದಾಯ್ ಖಿದ್ಮತ್‌ಗಾರ್' (ಕೆಂಪು ಅಂಗಿ ದಳ) ಚಳವಳಿ ನಡೆಸಿತು.

ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು (Round Table Conferences)

ಭಾರತದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚಿಸಲು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು ನಡೆದವು.

ಸಮ್ಮೇಳನ	ವಿವರಣೆ
1ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ (1930)	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕರೆಲ್ಲರೂ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾರಣ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಇದನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿತು. ಸಮ್ಮೇಳನ ವಿಫಲ.
ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದ (1931)	ಚಳವಳಿ ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು 2ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ವೈಸರಾಯ್ ಇರ್ವಿನ್ ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದ (Delhi Pact).
2ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ (1931)	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಏಕೈಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ **ಗಾಂಧೀಜಿ** ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಿಗೆ 'ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರ' ನೀಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮತ ಮೂಡದೆ ಸಮ್ಮೇಳನ ವಿಫಲವಾಯಿತು.
3ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ (1932)	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮೂರೂ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು.

ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ (Poona Pact - 1932)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿ ರಾಮ್ಸೆ ಮ್ಯಾಕ್ಡೊನಾಲ್ಡ್ ದಲಿತರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು (Communal Award) ಘೋಷಿಸಿದ. ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಯರವಾಡ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ **ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್** ನಡುವೆ ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದವಾಗಿ, ಜಂಟಿ ಚುನಾವಣಾ ಪದ್ಧತಿಯೊಳಗೆ ದಲಿತರಿಗೆ ಮೀಸಲಾತಿ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಯಿತು.

1935ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಆಡಳಿತ

ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಚರ್ಚೆ ಮತ್ತು ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗದ ವರದಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಂಸತ್ತು ಭಾರತದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ವಿಸ್ತೃತವಾದ **'1935ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ'** ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿತು. ಇದು ಇಂದಿನ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲವಾಗಿದೆ.

ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು

- **ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಒಕ್ಕೂಟ (All India Federation):** ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು (Princely States) ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲಾಯಿತು. (ಆದರೆ ದೇಶೀಯ ರಾಜರು ಸೇರಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇದು ಜಾರಿಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ).
- **ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (Provincial Autonomy):** 1919ರ ಕಾಯ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ 'ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವ' (Dyarchy) ವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು.
- **ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವ:** ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರದ್ದಾದ ದ್ವಿ-ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ (Federal level) ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು.
- **ಅಧಿಕಾರಗಳ ವಿಭಜನೆ:** ಆಡಳಿತ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮೂರು ಪಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು - 1. ಕೇಂದ್ರ ಪಟ್ಟಿ (Federal), 2. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಪಟ್ಟಿ (Provincial), 3. ಸಮವರ್ತಿ ಪಟ್ಟಿ (Concurrent).
- **ಫೆಡರಲ್ ಕೋರ್ಟ್:** ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ (Federal Court) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ. ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ (RBI) ಸ್ಥಾಪನೆ.

1937ರ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಚುನಾವಣೆಗಳು

1935ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನ್ವಯ 1937ರಲ್ಲಿ 11 ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳು ನಡೆದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಯಶಸ್ಸು ಸಾಧಿಸಿತು.

ಚುನಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶ	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜೀನಾಮೆ
ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ 11 ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಪೈಕಿ **8 ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ** (ಮದ್ರಾಸ್, ಬಾಂಬೆ, ಯುಪಿ, ಬಿಹಾರ, ಮಧ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಒರಿಸ್ಸಾ ಇತ್ಯಾದಿ) ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ತೀವ್ರ ಹಿನ್ನಡೆ ಅನುಭವಿಸಿತು.	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ, ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸುಧಾರಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತ ನೀಡಿದವು. **ರಾಜೀನಾಮೆ (1939):** 2ನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧ ಆರಂಭವಾದಾಗ, ಭಾರತೀಯರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಭಾರತವನ್ನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಎಳೆದಿದ್ದನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ, ಎಲ್ಲಾ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳು **ರಾಜೀನಾಮೆ** ನೀಡಿದವು.

ವಿಮೋಚನಾ ದಿನ (Day of Deliverance)

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿದ ದಿನವನ್ನು (ಡಿಸೆಂಬರ್ 22, 1939) ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ನಾಯಕ ಎಂ.ಎ. ಜಿನ್ನಾ 'ವಿಮೋಚನಾ ದಿನ' ಎಂದು ಆಚರಿಸಲು ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಇದು ಕೋಮು ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ ಚಳವಳಿ (QUIT INDIA MOVEMENT)

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ (1942) ಜಪಾನ್ ಸೇನೆಯು ಭಾರತದ ಗಡಿಯತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯರ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಳುಹಿಸಿದ 'ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ಆಯೋಗ' (Cripps Mission) ವಿಫಲವಾಯಿತು (ಗಾಂಧೀಜಿ ಇದನ್ನು "ದಿವಾಳಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಂದಿನ ದಿನಾಂಕದ ಚೆಕ್" ಎಂದರು). ಬ್ರಿಟಿಷರು ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವವರೆಗೂ ಅಪಾಯ ಕಟ್ಟಿಟ್ಟ ಬುತ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ ಗಾಂಧೀಜಿ, ಅಂತಿಮ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಚಳವಳಿಯ ಆರಂಭ (ಆಗಸ್ಟ್ 1942)

ಆಗಸ್ಟ್ 8, 1942: ಬಾಂಬೆಯ **ಗೋವಾಲಿಯಾ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ (August Kranti Maidan)** ನಡೆದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ "ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ" ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ: ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ದೇಶವಾಸಿಗಳಿಗೆ **"ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ" (Do or Die)** ಎಂಬ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಂದೇಶ ನೀಡಿದರು. "ಒಂದೋ ನಾವು ಭಾರತವನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತೇವೆ, ಅಥವಾ ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಾಯುತ್ತೇವೆ."

ಆಗಸ್ಟ್ 9, 1942 (Operation Zero Hour): ಬೆಳಗಾಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ, ನೆಹರು, ಪಟೇಲ್ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಬಂಧಿಸಿ ಜೈಲಿಗಟ್ಟಿತು.

ನಾಯಕರೇ ಇಲ್ಲದ ಜನಪರ ಚಳವಳಿ (Leaderless Revolt)

ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ ನಾಯಕರು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರೇ ಚಳವಳಿಯ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದರು. ಇದು ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಅತ್ಯಂತ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಜನಾಂದೋಲನವಾಗಿತ್ತು.

- ಯುವ ನಾಯಕರಾದ ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್, ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಅಲಿ, ರಾಮ್ ಮನೋಹರ್ ಲೋಹಿಯಾ **ಭೂಗತ (Underground)** ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು.
- ಉಷಾ ಮೆಹ್ತಾ ಅವರು ಬಾಂಬೆಯಲ್ಲಿ **'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರೇಡಿಯೋ'** (ಭೂಗತ ರೇಡಿಯೋ ಕೇಂದ್ರ) ಆರಂಭಿಸಿ ಸುದ್ದಿ ಬಿತ್ತರಿಸಿದರು.
- ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕುವುದು, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ತಂತಿ ಕತ್ತರಿಸುವುದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಯಿತು.

ಸಮಾನಾಂತರ ಸರ್ಕಾರಗಳು (Parallel Governments)

ದೇಶದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಜನರೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪ್ರಮುಖವಾದವು:

1. **ಬಲಿಯಾ (ಯುಪಿ):** ಚಿತ್ತು ಪಾಂಡೆ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ.
2. **ತಮ್ಲುಕ್ (ಬಂಗಾಳ):** 'ಜಾತೀಯ ಸರ್ಕಾರ್'.
3. **ಸತಾರಾ (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ):** ವೈ.ಬಿ. ಚವಾಣ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ (ಅತ್ಯಂತ ದೀರ್ಘಕಾಲ ನಡೆದದ್ದು).

ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಮನಕಾರಿ ನೀತಿ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿತು. ವಿಮಾನಗಳಿಂದ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಲಕ್ಷಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನರನ್ನು ಬಂಧಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು 10,000ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಗುಂಡೇಟಿಗೆ ಬಲಿಯಾದರು. ಆದರೂ ಇದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ "ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ" ಎಂಬ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂದೇಶ ರವಾನಿಸಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಮತ್ತು ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್

ಒಂದೆಡೆ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ಚಳವಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಮತ್ತೊಂದೆಡೆ **ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ (ನೇತಾಜಿ)** ಅವರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶತ್ರುಗಳ (ಜರ್ಮನಿ, ಜಪಾನ್) ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟದ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ

- ಬೋಸ್ ಅವರು 1938ರ ಹರಿಪುರ ಮತ್ತು 1939ರ ತ್ರಿಪುರಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು (ತ್ರಿಪುರಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಬೆಂಬಲಿತ ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು).
- ತೀವ್ರಗಾಮಿ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರೊಡನೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಟಾಗಿ 1939ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ, **'ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್' (Forward Bloc)** ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಮಹಾ ಪಲಾಯನ ಮತ್ತು INA ನಾಯಕತ್ವ

1941ರಲ್ಲಿ ಗೃಹಬಂಧನದಿಂದ ವೇಷ ಮರೆಸಿಕೊಂಡು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ ಬೋಸ್, ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನದ ಮೂಲಕ ಜರ್ಮನಿ ತಲುಪಿ ಹಿಟ್ಲರ್ ನನ್ನು ಭೇಟಿಯಾದರು. ನಂತರ ಸಬ್‌ಮೆರಿನ್ ಮೂಲಕ ಜಪಾನ್ ತಲುಪಿದರು.

ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್ (Indian National Army - INA)
ಸ್ಥಾಪನೆ: INA ಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಲಯಾದಲ್ಲಿ **ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್** ಮತ್ತು ರಾಷ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ ಅವರು ಜಪಾನಿಯರ ಯುದ್ಧ ಕೈದಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರನ್ನು ಬಳಸಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.
ನೇತಾಜಿ ನಾಯಕತ್ವ: 1943ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ ಬೋಸ್ INA ಯ ಕಮಾಂಡರ್ ಆಗಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು. "ನನಗೆ ರಕ್ತ ಕೊಡಿ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಮತ್ತು **"ಚಲೋ ದೆಹಲಿ"** ಎಂಬ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು.
ಹಂಗಾಮಿ ಸರ್ಕಾರ (1943): ಸಿಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಹಂಗಾಮಿ ಸರ್ಕಾರ'ವನ್ನು (Provisional Government of Free India) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಜಪಾನ್, ಜರ್ಮನಿ ಸೇರಿದಂತೆ 9 ದೇಶಗಳು ಇದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದವು. ಅಂಡಮಾನ್ ಮತ್ತು ನಿಕೋಬಾರ್ ದ್ವೀಪಗಳಿಗೆ 'ಶಾಹೀದ್' ಮತ್ತು 'ಸ್ವರಾಜ್' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು.
ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ: ಜಪಾನ್ ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ INA ಭಾರತದ ಗಡಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಇಂಫಾಲ್ ಮತ್ತು ಕೊಹಿಮಾದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಪಾನ್ ಶರಣಾಗತಿಯಿಂದ (1945) INA ಸೋಲನುಭವಿಸಿತು.

ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ ವಿಚಾರಣೆ (Red Fort Trials - 1945)

ಸೆರೆಸಿಕ್ಕ INA ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ (ಶಹನವಾಜ್ ಖಾನ್, ಪ್ರೇಮ್ ಸೆಹಗಲ್, ಗುರ್ಬಕ್ಷ್ ಸಿಂಗ್ ಧಿಲ್ಲಾನ್) ವಿಚಾರಣೆಯನ್ನು ದೆಹಲಿಯ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಇವರ ಪರವಾಗಿ ಭೂಲಾಭಾಯ್ ದೇಸಾಯಿ, ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು, ನೆಹರು ಮುಂತಾದ ಖ್ಯಾತ ವಕೀಲರು ವಾದಿಸಿದರು. ದೇಶಾದ್ಯಂತ INA ಪರವಾದ ಭಾರಿ ಬೆಂಬಲ ವ್ಯಕ್ತವಾಯಿತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದತ್ತ ಭಾರತ ಮತ್ತು ವಿಭಜನೆ

ಎರಡನೇ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಬ್ರಿಟನ್ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ದುರ್ಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದ ನೌಕಾ ದಂಗೆ (RIN Mutiny-1946) ಮತ್ತು ಜನಾಂದೋಲನಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆ (Cabinet Mission Plan - 1946)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿ ಕ್ಲೆಮೆಂಟ್ ಅಟ್ಲಿ, ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಲು 3 ಸದಸ್ಯರ ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದರು (ಪೆಥಿಕ್ ಲಾರೆನ್ಸ್, ಸ್ಟಾಫರ್ಡ್ ಕ್ರಿಪ್ಸ್, ಎ.ವಿ. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್).

- **ಶಿಫಾರಸುಗಳು:** ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು (ದೇಶ ವಿಭಜನೆ) ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ದುರ್ಬಲ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ' ರಚನೆ. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ (Constituent Assembly) ಮತ್ತು ಹಂಗಾಮಿ ಸರ್ಕಾರ (Interim Government) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಸೂಚಿಸಿತು.
- **ಹಂಗಾಮಿ ಸರ್ಕಾರ:** ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1946 ರಲ್ಲಿ **ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು** ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಹಂಗಾಮಿ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಮೊದಲು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿ ನಂತರ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಯಿತು.

ನೇರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ದಿನ (Direct Action Day - Aug 16, 1946)

ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬೇಡಿಕೆ ಈಡೇರದಿದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಟ್ಟಾದ ಜಿನ್ನಾ, 'ನೇರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ'ಗೆ ಕರೆ ನೀಡಿದರು. ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಕೋಮುಗಲಭೆಗಳು (Great Calcutta Killings) ಭುಗಿಲೆದ್ದು ಸಾವಿರಾರು ಜನ ಸತ್ತರು. ನೌಖಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ ಮಿತಿಮೀರಿತು (ಗಾಂಧೀಜಿ ನೌಖಾಲಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು, ಇದರಿಂದ ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಗಾಂಧೀಜಿಯನ್ನು **'One Man Boundary Force'** ಎಂದರು).

ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆ (Mountbatten Plan - ಜೂನ್ 3, 1947)

ಕೊನೆಯ ವೈಸರಾಯ್ ಆಗಿ ಬಂದ ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್, ಕೋಮುಗಲಭೆಗಳಿಗೆ 'ದೇಶ ವಿಭಜನೆ'ಯೇ ಅಂತಿಮ ಪರಿಹಾರ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಎಂಬ 2 ಸ್ವತಂತ್ರ ಡೊಮಿನಿಯನ್‌ಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು.

ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕಾಯ್ದೆ 1947 (Indian Independence Act)

ಪ್ರಮುಖ ನಿಬಂಧನೆಗಳು
ಆಗಸ್ಟ್ 15, 1947 ರಂದು ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಿರೀಟದ ಆಡಳಿತ ಅಂತ್ಯ.
ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು (Princely States) ಭಾರತಕ್ಕಾಗಲಿ, ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕಾಗಲಿ ಸೇರಬಹುದು ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿಯಬಹುದು.
ಹೊಸ ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆಯಾಗುವವರೆಗೆ 1935ರ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅನ್ವಯ ಆಡಳಿತ. ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಹುದ್ದೆ ಕೇವಲ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಆಗಸ್ಟ್ 15, 1947 ರ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ಭಾರತವು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಯಿತು. ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಪ್ರಧಾನಿಯಾದರು (ಅವರ ಭಾಷಣ: Tryst with Destiny).

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಭಾರತ: ಆರಂಭಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಂಭ್ರಮದ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರತವು ಬೃಹತ್ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ವಿಭಜನೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೋಟ್ಯಂತರ ನಿರಾಶ್ರಿತರ ಪುನರ್ವಸತಿ, ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ವಿಲೀನ, ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊಂದುವಂತಹ ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಏಕೀಕರಣ (Integration of Princely States)

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 562 ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದವು. ಇವುಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಅಥವಾ ಪಾಕ್ ಗೆ ಸೇರುವ ಅಥವಾ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರುವ ಆಯ್ಕೆಯಿತ್ತು. ಈ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸುವ ಬೃಹತ್ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಗೃಹ ಸಚಿವ **ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಭಾಯ್ ಪಟೇಲ್ (ಉಕ್ಕಿನ ಮನುಷ್ಯ)** ಮತ್ತು ಅವರ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ **ವಿ.ಪಿ. ಮೆನನ್** ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಬಹುಪಾಲು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಭಾರತದೊಂದಿಗೆ ವಿಲೀನ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ (Instrument of Accession) ಸಹಿ ಹಾಕಿದವು. ಆದರೆ ಮೂರು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳು ಸಮಸ್ಯೆ ತಂದೊಡ್ಡಿದವು:

ಸಂಸ್ಥಾನ	ಸಮಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರ
ಜುನಾಗಢ (ಗುಜರಾತ್)	ಮುಸ್ಲಿಂ ನವಾಬ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಬಯಸಿದರೆ, ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಹಿಂದೂ ಪ್ರಜೆಗಳು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಲು ಬಯಸಿದರು. **'ಜನಮತ ಸಂಗ್ರಹ' (Plebiscite)** ದ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ.
ಹೈದರಾಬಾದ್	ನಿಜಾಮನು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲು ಬಯಸಿದನು. ರಜಾಕಾರರ ಹಾವಳಿ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಪಟೇಲರು ಸೇನೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ **'ಆಪರೇಷನ್ ಪೋಲೊ' (Operation Polo - 1948)** ಎಂಬ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಮೂಲಕ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಅನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.
ಕಾಶ್ಮೀರ	ಹಿಂದೂ ರಾಜ ಹರಿಸಿಂಗ್ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿರಲು ಬಯಸಿದನು. ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ಬೆಂಬಲಿತ ಬುಡಕಟ್ಟು ದಾಳಿಕೋರರು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಾಗ, ಹರಿಸಿಂಗ್ ಭಾರತದ ಸಹಾಯ ಕೋರಿ 'ವಿಲೀನ ಒಪ್ಪಂದ'ಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದನು.

ಸಂವಿಧಾನದ ರಚನೆ

ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಚಿತವಾದ 'ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ'ಯು (ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್) 2 ವರ್ಷ, 11 ತಿಂಗಳು, 18 ದಿನಗಳ ಕಾಲ ಶ್ರಮಿಸಿ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿತು. **ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್** ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನದ ಶಿಲ್ಪಿಯಾದರು. **ನವೆಂಬರ್ 26, 1949** ರಂದು ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಗಣರಾಜ್ಯೋದಯ

ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಘೋಷಣೆಯ (1930) ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು **ಜನವರಿ 26, 1950** ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಯಿತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಭಾರತವು ಸಾರ್ವಭೌಮ, ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಯಿತು. ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ ಮೊದಲ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯಾದರು.

ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ರಚನೆ (Linguistic Reorganisation)

ಆಂಧ್ರ ರಾಜ್ಯದ ಬೇಡಿಕೆಗಾಗಿ ಪೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾಮುಲು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ, 1953 ರಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಆಧಾರಿತ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ 'ಆಂಧ್ರ' ರಚನೆಯಾಯಿತು. ನಂತರ **'ಫಜಲ್ ಅಲಿ ಆಯೋಗ'**ದ ವರದಿಯನ್ವಯ 1956ರ ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದು, 14 ರಾಜ್ಯಗಳು ಮತ್ತು 6 ಕೇಂದ್ರಾಡಳಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಯಾದವು (ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ).

SKY DIGITAL CYBER

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ ಮತ್ತು MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (PAGES 181 - 199)

1. 1857ರ ಬಂಡಾಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?

a. ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
b. ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
c. ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
d. ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್

2. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ 1857ರ ಬಂಡಾಯದ ನೈಜ ಸೇನಾಪತಿತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

a. ಬಖ್ತ್ ಖಾನ್
b. ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ
c. ನಾನಾಸಾಹೇಬ್
d. ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್

3. 'ದೇಶೀಯ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾಯ್ದೆ'ಯನ್ನು (Vernacular Press Act) ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?

a. ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
b. ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
c. ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
d. ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್

4. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಮೊದಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಯಾರು?

a. ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಂ ಆಜಾದ್
b. ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತ್ಯಾಬ್ಜಿ
c. ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್
d. ಎಂ.ಎ. ಜಿನ್ನಾ

5. 1905ರ ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಗೆ ಕಾರಣನಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸರಾಯ್ ಯಾರು?

a. ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
b. ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
c. ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
d. ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್

6. "ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನನ್ನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು" ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದವರು ಯಾರು?

a. ಬಾಲಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
b. ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
c. ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ
d. ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್

7. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಮೊದಲ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಯಾವುದು?

a. ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
b. ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಮುಷ್ಕರ
c. ಚಂಪಾರಣ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
d. ರೌಲಟ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

8. ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?

a. 1917
b. 1919
c. 1920
d. 1922

9. ಯಾವ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆದರು?

a. ಕಾಕೋರಿ ಪ್ರಕರಣ
b. ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್
c. ಚೌರಿ ಚೌರಾ ದುರಂತ
d. ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗ ಆಗಮನ

10. 1929ರ ಲಾಹೋರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದವರು ಯಾರು?

a. ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು
b. ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು
c. ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
d. ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್

11. 'ಸೈಮನ್ ಹಿಂದಿರುಗಿ' ಹೋರಾಟದ ವೇಳೆ ಲಾಠಿ ಏಟಿನಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?

a. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
b. ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್
c. ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್
d. ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್

12. ಯಾವ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು?

a. ಮೊದಲನೇ
b. ಎರಡನೇ (1931)
c. ಮೂರನೇ
d. ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ

13. 'ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ' ಯಾರ ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?

a. ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಇರ್ವಿನ್
b. ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
c. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಕ್ಡೊನಾಲ್ಡ್
d. ನೆಹರು ಮತ್ತು ಜಿನ್ನಾ

14. 'ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ' (Provincial Autonomy) ಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವುದು?

a. 1909ರ ಕಾಯ್ದೆ
b. 1919ರ ಕಾಯ್ದೆ
c. 1935ರ ಕಾಯ್ದೆ
d. 1947ರ ಕಾಯ್ದೆ

15. "ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ" ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ಯಾವ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದರು?

a. ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ
b. ದಾಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ
c. ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ (1942)
d. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

16. 'ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್' ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

a. ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್
b. ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು
c. ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
d. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

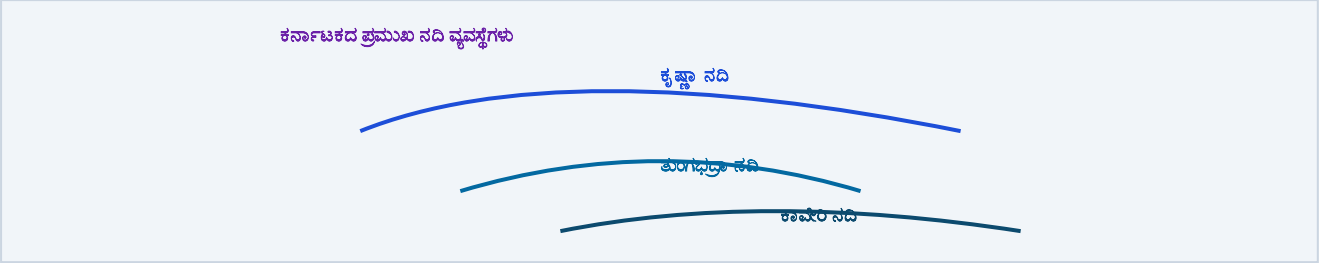
ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪರಿಚಯ

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು ತನ್ನದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಭೌಗೋಳಿಕ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಅಸ್ಮಿತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ದಖನ್ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿಯ (Deccan Plateau) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕವು, ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ನಡುವಿನ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ. ಕೃಷ್ಣಾ, ತುಂಗಭದ್ರಾ, ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿಗಳ ಕಣಿವೆಗಳು ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳ ತೊಟ್ಟಿಲಾಗಿವೆ.

ಭೌಗೋಳಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ (Geographical Setting)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯನ್ನು ಮೂರು ಮುಖ್ಯ ಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು:

1. **ಕರಾವಳಿ (Coastal Region):** ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬಿ ಸಮುದ್ರದ ನಡುವಿನ ಕಿರಿದಾದ ಪ್ರದೇಶ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ರೋಮ್, ಅರಬ್ ಮತ್ತು ಈಜಿಪ್ಟ್ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಾಗರೋತ್ತರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ (ಬಾರ್ಕೂರು, ಹೊನ್ನಾವರ, ಮಂಗಳೂರು ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ) ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು.
2. **ಮಲೆನಾಡು (Western Ghats):** ದಟ್ಟವಾದ ಅರಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶ. ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳರಂತಹ ಪ್ರಬಲ ರಾಜವಂಶಗಳ ಉಗಮಸ್ಥಾನ.
3. **ಬಯಲುಸೀಮೆ (Maidan):** ವಿಶಾಲವಾದ ಪ್ರಸ್ಥಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೃಷ್ಣಾ-ತುಂಗಭದ್ರಾ ಬಯಲು (ಚಾಲುಕ್ಯರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ನೆಲೆ) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಕಾವೇರಿ ಬಯಲು (ಗಂಗರು, ಒಡೆಯರ ನೆಲೆ) ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜವಂಶಗಳ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ (Chronological Overview)

ಕಾಲಘಟ್ಟ	ರಾಜವಂಶ / ಪ್ರಭಾವ	ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಧಾನಿ / ಕೇಂದ್ರ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನ	ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ಸುವರ್ಣಗಿರಿ, ಇಸಿಲ	ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳು, ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರ.
ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1 - ಕ್ರಿ.ಶ. 3ನೇ ಶತಮಾನ	ಶಾತವಾಹನರು	ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ಪೈಠಣ್)	ದಖನ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿರತೆ, ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರ.
ಕ್ರಿ.ಶ. 4ನೇ - 6ನೇ ಶತಮಾನ	ಕದಂಬರು	ಬನವಾಸಿ (ವೈಜಯಂತಿ)	**ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ದೇಶೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ.**
ಕ್ರಿ.ಶ. 4ನೇ - 10ನೇ ಶತಮಾನ	ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು	ಕುವಲಾಲ, ತಲಕಾಡು	ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸುದೀರ್ಘ ಆಡಳಿತ, ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪೋಷಕರು.
ಕ್ರಿ.ಶ. 6ನೇ - 8ನೇ ಶತಮಾನ	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ವಾತಾಪಿ (ಬಾದಾಮಿ)	ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ, ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಉಗಮ.

'ಕರ್ನಾಟಕ' ಪದದ ಉಗಮ

ಕರ್ನಾಟಕ ಪದದ ಪ್ರಾಚೀನ ಉಲ್ಲೇಖ ಮಹಾಭಾರತದ 'ಭೀಷ್ಮ ಪರ್ವ'ದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ಣಾಟ' ಎಂದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಕರು + ನಾಡು (ಕಪ್ಪು ಮಣ್ಣಿನ ನಾಡು) ಅಥವಾ ಕರು + ನಾಡು (ಎತ್ತರವಾದ ಪ್ರದೇಶ) ಎಂಬುದರಿಂದ ಈ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ. **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'** (ಕ್ರಿ.ಶ. 850) ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿ ವರೆಗಿನ ನಾಡು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಮೂಲಗಳು

ಯಾವುದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನರ್ರಚಿಸಲು ಆಧಾರಗಳು (Sources) ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಪುರಾತತ್ವ ಮೂಲಗಳು (ಶಾಸನಗಳು, ನಾಣ್ಯಗಳು, ಸ್ಮಾರಕಗಳು) ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೂಲಗಳು ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರಗಳಿವೆ.

1. ಪುರಾತತ್ವ ಮೂಲಗಳು (Archaeological Sources)

ಎ) ಶಾಸನಗಳು (Inscriptions - Epigraphy)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಶಾಸನಗಳೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಆಧಾರಗಳು. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ, ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಶಾಸನಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿ ದೊರೆತಿವೆ.

- **ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳು:** ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನಗಳು (ಉದಾ: ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ - ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ 'ಅಶೋಕ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ). ಇವು ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ.
- **ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 450):** ಕರ್ನಾಟಕದ **ಮೊದಲ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ**. ಇದು ಕದಂಬರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದು, ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.
- **ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 634):** ಎರಡನೇ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ರವಿಕೀರ್ತಿ ರಚಿಸಿದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನ. ಪುಲಕೇಶಿಯು ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ವಿವರ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.
- **ತಾಮ್ರಶಾಸನಗಳು (Copper Plates):** ಭೂದಾನಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಇವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (ಉದಾ: ಕದಂಬರ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ ಶಾಸನ, ಗಂಗರ ತಾಮ್ರಪಟಗಳು).

ಬಿ) ನಾಣ್ಯಗಳು (Coins - Numismatics)

ನಾಣ್ಯಗಳು ರಾಜರ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ, ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ಥಿತಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಅವರ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ಸೀಸ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳು, ಕದಂಬರ 'ಪದ್ಮಟಂಕ' ನಾಣ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯಗಳು (ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಯಶವಂತಪುರ, ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ) ದೊರೆತಿವೆ.

ಸಿ) ಸ್ಮಾರಕಗಳು (Monuments)

ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು, ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು ಆ ಕಾಲದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ, ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ.

2. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮೂಲಗಳು (Literary Sources)

ಸಾಹಿತ್ಯದ ವಿಧ	ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ತೃ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ದೇಶೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ (ಕನ್ನಡ / ಸಂಸ್ಕೃತ)	- ಶ್ರೀವಿಜಯನ **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'** - ಪಂಪನ **'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ'** - ಬಿಲ್ಹಣನ **'ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತ'** (ಸಂಸ್ಕೃತ)	ಗಂಗರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಮತ್ತು ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ರಾಜಕೀಯ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.
ವಿದೇಶಿ ಬರಹಗಳು (Foreign Accounts)	- ಟಾಲೆಮಿಯ **'ಭೂಗೋಳ'** (Geography) - ಪ್ಲಿನಿಯ **'ನ್ಯಾಚುರಲ್ ಹಿಸ್ಟರಿ'** - ಹ್ಯೂ ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನ **'ಸಿಯುಕಿ'**	ಟಾಲೆಮಿಯು ಬನವಾಸಿ (Banaouase), ಮಲ್ಪೆ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಹ್ಯೂ ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಜನರ ಶೌರ್ಯವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಮೂಲಗಳ ಮಿತಿಗಳು (Limitations)

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ರಾಜರನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಹೊಗಳುವ (ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ) ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳು ಉಂಟಾಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು **ಶಾಸನಗಳ** ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪೂರ್ವೈತಿಹಾಸಿಕ ನೆಲೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ವಿಕಾಸ ಮತ್ತು ವಸತಿಯ ಕುರುಹುಗಳು ಲಕ್ಷಾಂತರ ವರ್ಷಗಳಷ್ಟು ಹಳೆಯವು. ಅಕ್ಷರಗಳ ಆವಿಷ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ಮಾನವನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳು, ಮಡಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಗುಹಾಚಿತ್ರಗಳು ಈ ಕಾಲದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ. ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್ ಅವರನ್ನು ಭಾರತದ ಪೂರ್ವೈತಿಹಾಸದ ಪಿತಾಮಹ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಪೂರ್ವೈತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲಘಟ್ಟಗಳ ವಿಂಗಡಣೆ

1. ಹಳೆಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Paleolithic Age)

ಈ ಕಾಲದ ಮಾನವನು ಅಲೆಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬೇಟೆ ಮತ್ತು ಆಹಾರ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದನು. ಒರಟಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳನ್ನು (ಕೈಕೊಡಲಿ - Hand-axes) ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದನು.

- **ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳು:** ಲಿಂಗಸಗೂರು, **ಹುಣಸಗಿ** ಮತ್ತು **ಇಸಂಪುರ** (ಯಾದಗಿರಿ ಜಿಲ್ಲೆ - ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧ ತಯಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ), ಕಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ (ತುಮಕೂರು), ನಿಟ್ಟೂರು.

2. ಮಧ್ಯ ಶಿಲಾಯುಗ (Mesolithic Age)

ಮಾನವನು ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಹರಿತವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶಿಲಾಯುಧಗಳನ್ನು (Microliths) ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು.

- **ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳು:** ಸಂಗನಕಲ್ಲು (ಬಳ್ಳಾರಿ), ಜಾಲಹಳ್ಳಿ, ಕಿಬ್ಬನಹಳ್ಳಿ. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ಫಟಿಕ ಶಿಲೆ (Quartz) ಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆಯುಧಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

3. ನವ ಶಿಲಾಯುಗ (Neolithic Age)

ಇದು ಮಾನವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಘಟ್ಟ. ಮನುಷ್ಯನು **ಕೃಷಿ** ಮಾಡಲು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು (ದನ, ಕುರಿ) ಸಾಕಲು ಮತ್ತು ಒಂದೆಡೆ ನೆಲೆಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಯಗೊಳಿಸಿ ಆಯುಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ನವ ಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳು	ಪುರಾತತ್ವ ಆಧಾರಗಳು (Archaeological Evidence)
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ)	ಕೃಷಿಯ ಕುರುಹುಗಳು, ಕೈಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಡಿಕೆಗಳು. (ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್ ಉತ್ಖನನ ಮಾಡಿದರು).
ಸಂಗನಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಕುಪ್ಪಗಲ್ಲು (ಬಳ್ಳಾರಿ)	ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು (Ash Mounds - ಸಗಣಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟ ದಿಬ್ಬಗಳು), ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಚಿತ್ರಗಳು, ನಯಗೊಳಿಸಿದ ಕಲ್ಲಿನ ಕೊಡಲಿಗಳು.
ತೆಕ್ಕಲಕೋಟೆ (ಬಳ್ಳಾರಿ)	ಬಂಗಾರದ ಆಭರಣಗಳ (ಕಿವಿಯೋಲೆ) ಆರಂಭಿಕ ಕುರುಹುಗಳು ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ಆಯುಧಗಳು.
ಟಿ. ನರಸೀಪುರ (ಮೈಸೂರು)	ಕಾವೇರಿ ನದಿ ತೀರದ ವಸತಿಗಳು, ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಮಡಿಕೆಗಳು.

4. ಬೃಹತ್ ಶಿಲಾಯುಗ (Megalithic Age)

ಇದನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಕಬ್ಬಿಣದ ಯುಗ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1000). **ಮೆಗಾಲಿತ್** ಎಂದರೆ ಸತ್ತವರ ದೇಹವನ್ನು ಹೂಳುವಾಗ ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಲೂ ಜೋಡಿಸಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸಮಾಧಿಗಳು (ಕಲ್ಮನೆ - Dolmens).

ನೆಲೆಗಳು: ಹಿರೇಬೆಣಕಲ್ (ಕೊಪ್ಪಳ), ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ, ಜಡಿಗೇನಹಳ್ಳಿ, ಕೊರಮಂಗಲ (ಬೆಂಗಳೂರು).

> **ಬೂದಿ ದಿಬ್ಬಗಳು (Ash Mounds)**
>
> ಕರ್ನಾಟಕದ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಬೂದಿಯ ದಿಬ್ಬಗಳು. ದನಗಳ ಸಗಣಿಯನ್ನು ಗುಡ್ಡೆಹಾಕಿ ಸುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಇವು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿವೆ. ಇವು ಪಶುಸಂಗೋಪನೆಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸುತ್ತವೆ (ಉದಾ: ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆಲೆಗಳು).

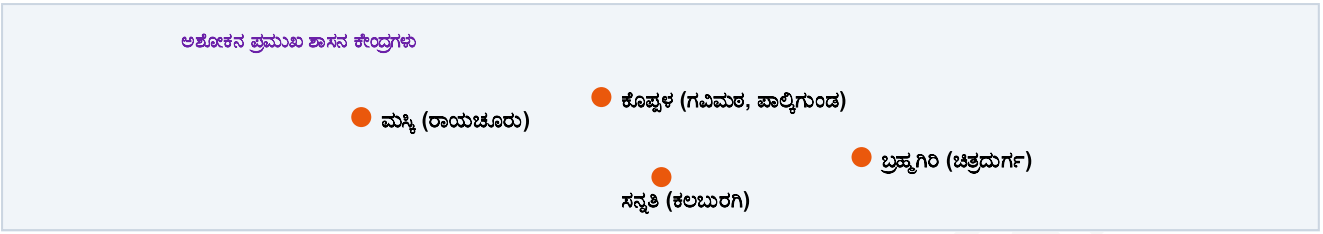
SKY DIGITAL CYBER

ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಆರಂಭವಾಗುವುದು ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನ) ಕಾಲದಿಂದ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವು ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರಾಂತವಾಗಿತ್ತು. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರ ಮತ್ತು ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲೆ ಅಪಾರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿತು.

ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ

ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಶೋಕನ 17ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿವೆ. ಇವು **ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆ** ಮತ್ತು **ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿ**ಯಲ್ಲಿವೆ. ಈ ಶಾಸನಗಳು ಅಶೋಕನ ಧಮ್ಮ (ಧರ್ಮ) ಪ್ರಸಾರದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೇಲಿದ್ದ ಅವನ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನ ಸ್ಥಳ	ಜಿಲ್ಲೆ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶೇಷತೆ
ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ (1915 ರಲ್ಲಿ ಸಿ.ಬೀಡನ್ ಶೋಧಿಸಿದರು)	ರಾಯಚೂರು	ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **"ದೇವಾನಾಂಪ್ರಿಯ ಅಶೋಕ"** ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅಶೋಕನನ್ನು ಕೇವಲ 'ದೇವಾನಾಂಪ್ರಿಯ ಪಿಯದಸ್ಸಿ' ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಾಸನ	ಚಿತ್ರದುರ್ಗ	ಮೌರ್ಯರ ದಕ್ಷಿಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ **'ಸುವರ್ಣಗಿರಿ'** (ಇಂದಿನ ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕನಕಗಿರಿ) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಕಚೇರಿ **'ಇಸಿಲ'** ದ (ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ) ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.
ನಿಟ್ಟೂರು ಮತ್ತು ಉದೇಗೋಳಂ	ಬಳ್ಳಾರಿ	ಈ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲೂ ಅಶೋಕನ ಹೆಸರಿನ ಸ್ಪಷ್ಟ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.
ಸನ್ನತಿ ಶಾಸನ	ಕಲಬುರಗಿ	ಇತ್ತೀಚೆಗೆ (1989) ಪತ್ತೆಯಾದ ಬೃಹತ್ ಶಾಸನ. ಇಲ್ಲಿ ಅಶೋಕ ಮತ್ತು ಅವನ ಪತ್ನಿಯ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪ (Relief sculpture) ಹಾಗೂ 'ರಾಯೋ ಅಶೋಕ' ಎಂಬ ಶಾಸನ ದೊರೆತಿದೆ.

ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ

ಜೈನ ಸಾಹಿತ್ಯದ (ಭದ್ರಬಾಹು ಚರಿತ) ಪ್ರಕಾರ, ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನು ತನ್ನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗ ಜೈನ ಮುನಿ **ಭದ್ರಬಾಹು** ಅವರೊಂದಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣದ **ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ (ಹಾಸನ)** ಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದ 'ಸಲ್ಲೇಖನ' ವ್ರತ ಕೈಗೊಂಡು ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಸಾರ

ಮಹಾವಂಶ (ಸಿಲೋನ್ ಗ್ರಂಥ) ದ ಪ್ರಕಾರ, ಅಶೋಕನು ಮೂರನೇ ಬೌದ್ಧ ಮಹಾಸಭೆಯ ನಂತರ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡಲು **ಮಹಾದೇವ** ಎಂಬ ಭಿಕ್ಷುವನ್ನು 'ಮಹೀಶಮಂಡಲ'ಕ್ಕೆ (ಮೈಸೂರು) ಮತ್ತು **ರಖಿತ** ಎಂಬ ಭಿಕ್ಷುವನ್ನು 'ವನವಾಸಿ'ಗೆ (ಬನವಾಸಿ) ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು.

SKY DIGITAL

ಶಾತವಾಹನರು ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಂಪರ್ಕ

ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ನಂತರ ದಖನ್ (Deccan) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಮೊದಲ ಪ್ರಬಲ ರಾಜವಂಶವೆಂದರೆ ಶಾತವಾಹನರು (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 1ನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಕ್ರಿ.ಶ. 3ನೇ ಶತಮಾನ). ಇವರ ರಾಜಧಾನಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ **ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ (ಪೈಠಣ್)** ಆಗಿದ್ದರೂ, ಇವರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು (ಬನವಾಸಿ, ಸನ್ನತಿ) ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

ರಾಜಕೀಯ ಸಂಪರ್ಕಗಳು

- **ಸಿಮುಖ:** ಈ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ.
- **ಗೌತಮೀಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ:** ಶಾತವಾಹನರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ನಾಸಿಕ್ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ ಈತನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ 'ವೈಜಯಂತಿ' (ಬನವಾಸಿ - ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ) ವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು.
- **ವಸಿಷ್ಠೀಪುತ್ರ ಪುಲೋಮಾವಿ:** ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಆ ಪ್ರದೇಶದ ಚುಟು (Chutu) ವಂಶಸ್ಥರೊಂದಿಗೆ ಶಾತವಾಹನರು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಶಾತವಾಹನರ ಕುರುಹುಗಳು

ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾತತ್ವ ನೆಲೆಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲವಾಗಿವೆ:

- **ಸನ್ನತಿ (ಕಲಬುರಗಿ):** ಭೀಮಾ ನದಿ ತೀರದ ಈ ಸ್ಥಳವು ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಬೌದ್ಧ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಸ್ತೂಪಗಳ ಅವಶೇಷಗಳು, ಟೆರಾಕೋಟಾ (ಸುಟ್ಟಮಣ್ಣಿನ) ಗೊಂಬೆಗಳು ಮತ್ತು ನಾಣ್ಯಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.
- **ಬನವಾಸಿ (ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ):** ಶಾತವಾಹನರ ಸಾಮಂತಮಂಡಲವಾಗಿತ್ತು.
- **ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ (ಚಿತ್ರದುರ್ಗ):** ಇಲ್ಲಿ ಉತ್ಖನನದ ವೇಳೆ ಶಾತವಾಹನರ ಸೀಸ (Lead) ಮತ್ತು ಪೋಟೀನ್ (Potin) ನಾಣ್ಯಗಳು ವಿಪುಲವಾಗಿ ದೊರೆತಿವೆ.

ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ರೋಮನ್ ವ್ಯಾಪಾರ

ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಒಳನಾಡು ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಲಾಭದಾಯಕ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊಂದಿತ್ತು. ಮೆಣಸು, ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಮುತ್ತುಗಳನ್ನು ರಫ್ತು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಗಳೂರಿನ **ಯಶವಂತಪುರ** ಮತ್ತು ಎಚ್.ಎ.ಎಲ್. ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣದ ಬಳಿ **ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಅಗಸ್ಟಸ್ ಮತ್ತು ಟೈಬೀರಿಯಸ್** ಅವರ ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ದೊರೆತಿರುವುದು ಈ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಶಾತವಾಹನರು ಮೂಲತಃ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಉದಾರವಾಗಿ ದಾನ-ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಸನ್ನತಿಯ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪವು ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇವರ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ **'ಪ್ರಾಕೃತ'** ಆಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೃತಿ / ಆಧಾರ	ಕರ್ತೃ	ವಿಶೇಷತೆ
ಗಾಥಾ ಸಪ್ತಶತಿ	ರಾಜ **ಹಾಲ** (ಶಾತವಾಹನ ದೊರೆ)	ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿರುವ 700 ಶೃಂಗಾರ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಕಲನ. ಇದು ದಖನ್ ಪ್ರದೇಶದ ಗ್ರಾಮೀಣ ಜನಜೀವನವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡದ ಪದಗಳ (ಉದಾ: ಪೊಟ್ಟ, ತುಪ್ಪ) ಛಾಯೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕದಂಬ ವಂಶದ ಉದಯ

ಶಾತವಾಹನರ ಪತನದ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ **ಮೊದಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ದೇಶೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವೇ 'ಕದಂಬ ವಂಶ'** (ಕ್ರಿ.ಶ. 345 - 540). ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಅಥವಾ ಆಂಧ್ರ ಮೂಲದ ರಾಜರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಕದಂಬರು **ಬನವಾಸಿ (ವೈಜಯಂತಿ)** ಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಅಸ್ಮಿತೆಗೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದರು.

ಕದಂಬರ ಉಗಮ: ಶಾಸನಾಧಾರಿತ ಇತಿಹಾಸ

ಕದಂಬರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಆಧಾರವೆಂದರೆ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲೂಕಿನ **'ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ' (Talagunda Inscription)**. ಇದನ್ನು ಕದಂಬ ದೊರೆ ಶಾಂತಿವರ್ಮನು ಬರೆಸಿದನು ಮತ್ತು ಕವಿ **'ಕುಬ್ಜ'** ಎಂಬುವನು ಇದನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದನು.

ಮಯೂರಶರ್ಮನ ಹೋರಾಟ (ಕ್ರಿ.ಶ. 345 - 365)

- **ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾಂಚಿಗೆ:** ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ, ಕದಂಬ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ **ಮಯೂರಶರ್ಮ**. ಈತನು ಮಾನವ್ಯ ಗೋತ್ರದ ಕಟ್ಟಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಈತನು ತನ್ನ ಗುರು ವೀರಶರ್ಮನೊಡನೆ ಉನ್ನತ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪಲ್ಲವರ ರಾಜಧಾನಿ 'ಕಾಂಚಿ'ಯ ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ (ವಿದ್ಯಾಕೇಂದ್ರ) ಹೋದನು.
- **ಪಲ್ಲವರೊಡನೆ ಸಂಘರ್ಷ:** ಕಾಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವ ಅಶ್ವಾರೋಹಿ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬ ಮಯೂರಶರ್ಮನನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ತೀವ್ರ ಕೋಪಗೊಂಡ ಮಯೂರಶರ್ಮನು, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದ ಈ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿಯುವುದೇ ಲೇಸು" ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ದರ್ಭೆ ಹಿಡಿಯುವ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕತ್ತಿ ಹಿಡಿದನು.
- **ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಕಾಂಚಿಯಿಂದ ಕಾಡಿಗೆ ಮರಳಿದ ಮಯೂರಶರ್ಮನು, ಶ್ರೀಶೈಲದ ಬಳಿ ಸೇನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಪಲ್ಲವರ ವಿರುದ್ಧ ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧ ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಪಲ್ಲವರ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಅವರಿಂದ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿದನು.
- **ಮಾನ್ಯತೆ:** ಮಯೂರಶರ್ಮನ ಪರಾಕ್ರಮವನ್ನು ಅರಿತ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ, ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜನೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅಪಾರವಾದ ಭೂಭಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು. ಹೀಗೆ **ಕ್ರಿ.ಶ. 345 ರಲ್ಲಿ** ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಕದಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಐತಿಹ್ಯ ಮತ್ತು ದಂತಕಥೆಗಳು (Traditional Accounts)

ಸ್ಥಳೀಯ ಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ತ್ರಿಲೋಚನ ಕದಂಬ (ಅಥವಾ ಜಯಂತ) ಈ ವಂಶದ ಮೂಲ ಪುರುಷ. ಶಿವನ ಬೆವರಿನ ಹನಿಯು ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳು ಮತ್ತು ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ತ್ರಿಲೋಚನ ಕದಂಬ ಜನಿಸಿದನೆಂಬ ಕಥೆಯಿದೆ. ಆದರೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು **ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನದ ನೈಜ ವಿವರಗಳನ್ನೇ** ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೆಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

ಲಾಂಛನ ಮತ್ತು ಧ್ವಜ

ಕದಂಬರ ರಾಜ ಲಾಂಛನ **'ಸಿಂಹ'**. ಇವರ ಧ್ವಜ **'ವಾನರ ಧ್ವಜ'** (ಕಪಿ ಧ್ವಜ). ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷವು ಇವರ ಮನೆಯಂಗಳದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಕದಂಬರು ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬಂತು ಎಂದು ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಕದಂಬರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ

ಮಯೂರಶರ್ಮನಿಂದ ಸ್ಥಾಪಿತವಾದ ಕದಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತಷ್ಟು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಇವರು ಗುಪ್ತರು ಮತ್ತು ವಾಕಾಟಕದಂತಹ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಪ್ರಬಲ ರಾಜವಂಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಕದಂಬ ಅರಸರು

ರಾಜ / ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳು
ಮಯೂರಶರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 345 - 365)	- ಕದಂಬ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ. - 18 ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದು ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ ಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. - ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದ ಈತ ರಾಜನಾದ ಮೇಲೆ 'ವರ್ಮ' (ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಬಿರುದು) ಎಂದು ಹೆಸರು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡನು (ಮಯೂರವರ್ಮ).
ಕಾಂಗವರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 365 - 390)	ಮಯೂರಶರ್ಮನ ಮಗ. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಕಾಟಕ ಅರಸ ವಿಂಧ್ಯಸೇನನು ಬನವಾಸಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದನು.
ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 405 - 430)	- **ಕದಂಬ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ.** - ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕದಂಬರ ಸುವರ್ಣಯುಗವಾಗಿತ್ತು. - ಗುಪ್ತ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಕುಮಾರಗುಪ್ತನ ಮಗನಿಗೆ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು (ಗುಪ್ತರೊಂದಿಗೆ ವೈವಾಹಿಕ ಸಂಬಂಧ). - ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲೇ **'ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ'** (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 450) ರಚನೆಯಾಯಿತು.
ಶಾಂತಿವರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 430 - 455)	- ಕದಂಬರ ಇತಿಹಾಸ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ **'ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ'**ವನ್ನು ಬರೆಸಿದನು.
ರವಿವರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 485 - 519)	- ಕದಂಬರ ಕೊನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಗಂಗರನ್ನು ಮತ್ತು ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. - ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬನವಾಸಿಯಿಂದ **ಪಲಾಶಿಕಾಗೆ (ಹಲಸಿ)** ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದನು.

ರಾಜಕೀಯ ಅವನತಿ

ರವಿವರ್ಮನ ಮರಣದ ನಂತರ ಕದಂಬ ಮನೆತನದಲ್ಲಿ ಆಂತರಿಕ ಕಲಹಗಳು ಶುರುವಾದವು. ರಾಜ್ಯವು ಬನವಾಸಿ, ತ್ರಿಪರ್ವತ, ಮತ್ತು ಹಲಸಿ ಎಂಬ ಶಾಖೆಗಳಾಗಿ ಒಡೆಯಿತು. ಇದೇ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು **ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನು** ಬನವಾಸಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಕದಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 540). ನಂತರ ಕದಂಬರು ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಾಮಂತರಾಗಿ ಆಳಿದರು (ಉದಾ: ಗೋವಾ ಕದಂಬರು, ಹಾನಗಲ್ ಕದಂಬರು).

- **ಕ್ರಿ.ಶ. 345:** ಮಯೂರಶರ್ಮನಿಂದ ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ಕದಂಬ ವಂಶ ಸ್ಥಾಪನೆ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 405 - 430:** ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮನ ಆಳ್ವಿಕೆ - ಗುಪ್ತರು ಮತ್ತು ವಾಕಾಟಕರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 450:** ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ ರಚನೆ (ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನ).
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 540:** ಚಾಲುಕ್ಯರಿಂದ ಕದಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನ.

SKY DIGITAL CYBER

ಕದಂಬರ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಕದಂಬರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸಕ್ಕೆ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭಾಷೆ, ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಇವರು ಕೇವಲ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿರದೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ಮಹಾನ್ ಪೋಷಕರಾಗಿದ್ದರು.

ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡದ ಉಗಮ

ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ 'ಹಲ್ಮಿಡಿ' (Halmidi) ಎಂಬಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಶಾಸನವು **ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ** (ಕ್ರಿ.ಶ. ಸುಮಾರು 450). ಇದನ್ನು ಕದಂಬ ಅರಸ ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

- **ವಿವರ:** ಪಲ್ಲವರ ವಿರುದ್ಧದ ಕದನದಲ್ಲಿ ಶೌರ್ಯ ಮೆರೆದ **'ವಿಜ ಅರಸ'** ಎಂಬುವನಿಗೆ ಪಲ್ಮಿಡಿ (ಹಲ್ಮಿಡಿ) ಮತ್ತು ಮೂಳಿವಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿದ ಉಲ್ಲೇಖ ಇದರಲ್ಲಿದೆ.
- **ಭಾಷೆ:** ಇದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡದ (Pre-Old Kannada) ಲಕ್ಷಣಗಳಿವೆ. ಸಂಸ್ಕೃತದ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿದೆ (ಉದಾ: "ಜಯತಿ ಶ್ರೀ ಪರಿಷ್ವಂಗ ಶಾರ್ಙ್ಗ ವ್ಯಾನತಿರ್ ಅಚ್ಯುತಃ..." ಎಂದು ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ).

ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕದಂಬರು ಶಾತವಾಹನರ ಆಡಳಿತ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು. ರಾಜ್ಯವನ್ನು 'ಮಂಡಲ' ಅಥವಾ 'ದೇಶ'ಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಹುದ್ದೆಗಳು:

- *ಪ್ರಧಾನ:* ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ
- *ರಹಸ್ಯಾಧಿಕೃತ:* ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ
- *ಸುಂಕವೆರ್ಗಡೆ:* ಸುಂಕ ವಸೂಲಿಗಾರ
- *ಮಾನೆವೆರ್ಗಡೆ:* ಅರಮನೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ

ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

ಮೂಲತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದ ಕದಂಬರು ವೈದಿಕ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು (ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು). ಆದರೂ ಇವರು ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಅಪಾರ ದತ್ತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿದರು. **ಹಲಸಿ (Halasi)** ಇವರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಜೈನ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಕೊಡುಗೆಗಳು (Kadamba Architecture)

ಕರ್ನಾಟಕದ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅಡಿಪಾಯ ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಇವರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶೈಲಿಯಾದ **'ಕದಂಬ ಶಿಖರ' (Kadamba Shikara)** ಗಳು ಮೆಟ್ಟಿಲು ಮೆಟ್ಟಿಲಾದ ಪಿರಮಿಡ್ ಆಕಾರವನ್ನು (Stepped pyramid) ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ 'ಕಲಶ'ವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಿದ್ದವು.

- **ಬನವಾಸಿಯ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ:** ಕದಂಬರ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೇವಾಲಯ. ಇದರ ಮೂಲ ಗರ್ಭಗೃಹವನ್ನು ಕದಂಬರೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದರು (ನಂತರ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಹೊಯ್ಸಳರು ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು).
- **ಹಲಸಿಯ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳು:** ರವಿವರ್ಮನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ಭವ್ಯ ಬಸದಿಗಳು.

ಬನವಾಸಿ (ವೈಜಯಂತಿ) ಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವ

ವರದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಬನವಾಸಿಯು ಕದಂಬರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇದನ್ನು ಟಾಲೆಮಿಯು **'ಬನೌಸಿ' (Banaouase)** ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾನೆ. ಚೀನಾದ ಪ್ರವಾಸಿ ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಇಲ್ಲಿನ ಬೌದ್ಧ ಸ್ತೂಪಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಕವಿ ಪಂಪನು **"ಆರಂಕುಶವಿಟ್ಟೊಡಂ ನೆನೆವುದೆನ್ನ ಮನಂ ಬನವಾಸಿ ದೇಶಮಂ"** ಎಂದು ಬನವಾಸಿಯ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗ ವಂಶದ ಉದಯ

ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು (Western Gangas)** ಅತ್ಯಂತ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 350 ರಿಂದ 999 ರವರೆಗೆ) ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶ. ಇವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಸಾಮಂತರಾಗಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ರಾಜಧಾನಿಗಳು

ಗಂಗರು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು **'ಗಂಗವಾಡಿ 96000'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಇಂದಿನ ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ, ಚಾಮರಾಜನಗರ, ಹಾಸನ, ತುಮಕೂರು, ಕೋಲಾರ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು.

- **ಆರಂಭಿಕ ರಾಜಧಾನಿ:** ಕುವಲಾಲ (ಇಂದಿನ ಕೋಲಾರ).
- **ನಂತರದ ರಾಜಧಾನಿಗಳು:** ತಲಕಾಡು (ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ) ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯಪುರ (ಮಣ್ಣೆ - ನೆಲಮಂಗಲ ತಾಲೂಕು). ಇವರು **'ಮಕರ'** (ಮೊಸಳೆ) ಅಥವಾ ಆನೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಲಾಂಛನವಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗಂಗ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರು

ಶಾಸನಗಳ (ಉದಾ: ಕಲ್ಲೂರು ಗುಡ್ಡ ಶಾಸನ) ಪ್ರಕಾರ, **ದಡಿಗ** ಮತ್ತು **ಮಾಧವ** ಎಂಬ ಸೋದರರು ಜೈನಮುನಿ **ಸಿಂಹನಂದಿ ಆಚಾರ್ಯರ** ಆಶೀರ್ವಾದ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ ಕುವಲಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಸಾಧನೆಗಳು
ದಡಿಗ (ಕೊಂಗಣಿವರ್ಮ)	ಗಂಗ ವಂಶದ ಮೊದಲ ದೊರೆ. 'ಧರ್ಮಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದಿತ್ತು.
ದುರ್ವಿನೀತ (ಕ್ರಿ.ಶ. 529 - 579)	ಗಂಗ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ. ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಸ್ವತಃ ಉತ್ತಮ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು. ಗುಣಾಢ್ಯನ 'ಬೃಹತ್ಕಥಾ' (ಪೈಶಾಚಿ ಭಾಷೆ) ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದನು. ಶಬ್ದಾವತಾರ ಎಂಬ ವ್ಯಾಕರಣ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದನು.
ಶ್ರೀಪುರುಷ (ಕ್ರಿ.ಶ. 725 - 788)	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ 'ಪೆರ್ಮಾನಡಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯವು ಸಂಪದ್ಭರಿತವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಗಂಗವಾಡಿಯನ್ನು **'ಶ್ರೀರಾಜ್ಯ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆನೆಗಳ ಪಾಲನೆ ಬಗ್ಗೆ 'ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ' ಎಂಬ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದನು.
ಎರಡನೇ ರಾಚಮಲ್ಲ	ಈತನ ಮಂತ್ರಿಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ಚಾವುಂಡರಾಯ**. ಇವನು ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದನು.

ರಾಜಕೀಯ ಅಂತ್ಯ

ಕ್ರಿ.ಶ. 999 ರಲ್ಲಿ ಚೋಳರ ರಾಜ ಒಂದನೇ ರಾಜರಾಜ ಚೋಳನು ಗಂಗವಾಡಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ತಲಕಾಡನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದರೊಂದಿಗೆ 6 ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಆಳಿದ ಗಂಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

ಗಂಗರು ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರು. ಇವರ ಆಡಳಿತವು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣ (Decentralization) ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ (Local Institutions) ಸಕ್ರಿಯ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿತ್ತು.

ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರ, ವಿಷಯ, ನಾಡು, ಮತ್ತು ಕಂಪಣಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮವೇ ಆಡಳಿತದ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕವಾಗಿತ್ತು.

ಆಡಳಿತ ಪದನಾಮ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿ
ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ	ರಾಜನ ನಂತರದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಅಧಿಕಾರಿ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ).
ಮಹಾಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ	ವಿದೇಶಾಂಗ ಅಥವಾ ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಯ ಮಂತ್ರಿ.
ಗಾವುಂಡ / ಪ್ರಭುಗಾವುಂಡ	ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ. ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದಾನ ಇವನ ಜವಾಬ್ದಾರಿ.
ಸೇನಬೋವ (Shanbhag)	ಗ್ರಾಮದ ಲೆಕ್ಕಿಗ ಅಥವಾ ಕರಣಿಕ (Accountant).

ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ (Economy and Agriculture)

ಗಂಗರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಕೃಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮಳೆಯಾಶ್ರಿತ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಗಂಗರು **ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ (Tank Irrigation)** ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ಇಂದು ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಬಹುಪಾಲು ದೊಡ್ಡ ಕೆರೆಗಳು ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾದವುಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

- **ಕೆರೆ ಬಿಟ್ಟರ (Kere bittara):** ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರಿಗೆ ಅಥವಾ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಉಚಿತ ಭೂದಾನ.
- **ಬಿಟ್ಟುವಟ್ಟ (Bittuvatta):** ಕೆರೆಯ ನೀರಿನ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ರೈತರು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ.
- ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು 'ಸಿದ್ಧಾಯ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು (1/6).

ಭೂದಾನ ಪದ್ಧತಿಗಳು

ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ / ಅಗ್ರಹಾರ: ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಥವಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಭೂಮಿ.
ರಕ್ತಮಾನ್ಯ / ಕಲ್ಲಾಡು: ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಸೈನಿಕನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಭೂದಾನ (ವೀರಗಲ್ಲು ಗಳ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು).

ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ಪದ್ಧತಿ ಇತ್ತು. ಆದರೂ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ, ದಾನ-ದತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೈನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು **'ಸಲ್ಲೇಖನ'** ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಗಂಗರ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ

ಗಂಗರ ಕಾಲವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸುವರ್ಣಯುಗ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆಗೆ ಇವರು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದರು. ಗಂಗ ಅರಸರು ವೈದಿಕ (ಹಿಂದೂ) ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆ

- **ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪೋಷಣೆ:** ಗಂಗ ವಂಶವು ಜೈನ ಮುನಿ ಸಿಂಹನಂದಿ ಆಚಾರ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದಲೇ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕವು **ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಬಲ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ** ಬೆಳೆಯಿತು. ಪೂಜ್ಯಪಾದ, ಜಿನಸೇನ, ಗುಣಭದ್ರ ಮುಂತಾದ ಜೈನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಗಂಗರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದರು.
- **ವೈದಿಕ ಧರ್ಮ:** ಹಲವು ಗಂಗ ಅರಸರು ವಿಷ್ಣು ಮತ್ತು ಶಿವನ ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು (ಉದಾ: ಹರಿವರ್ಮ, ದುರ್ವಿನೀತ). ತಲಕಾಡು ಮತ್ತು ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಅಗ್ರಹಾರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೂದಾನ ಮಾಡಿದರು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ, ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಸ್ವತಃ ಗಂಗ ಅರಸರೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದು ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದರು.

ವಿದ್ವಾಂಸ / ಅರಸ	ಭಾಷೆ	ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆ
ದುರ್ವಿನೀತ (ರಾಜ)	ಸಂಸ್ಕೃತ	'ಶಬ್ದಾವತಾರ' (ವ್ಯಾಕರಣ ಕೃತಿ). ಗುಣಾಢ್ಯನ 'ಬೃಹತ್ಕಥಾ' ಕೃತಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಅನುವಾದ. ಭಾರವಿಯ 'ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯ' ಕೃತಿಗೆ ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದನು.
ಶ್ರೀಪುರುಷ (ರಾಜ)	ಸಂಸ್ಕೃತ	**'ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ'** (ಆನೆಗಳ ಪಾಲನೆ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ಬಗೆಗಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಗ್ರಂಥ).
ಶಿವಮಾರ - II	ಸಂಸ್ಕೃತ	'ಗಜಾಷ್ಟಕ' ಮತ್ತು 'ಸೇತುಬಂಧ'.
ಚಾವುಂಡರಾಯ (ಮಂತ್ರಿ)	ಕನ್ನಡ	**'ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ'** (ಅಥವಾ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿ ಲಕ್ಷಣ ಮಹಾಪುರಾಣ) - ಇದು 63 ಜೈನ ತೀರ್ಥಂಕರರು ಮತ್ತು ಸಲಾಕ ಪುರುಷರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗದ್ಯ ಕೃತಿ.
ಹೇಮಸೇನ	ಸಂಸ್ಕೃತ	'ರಘುವಂಶ' ದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಉಗಮ

ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'** (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಬರೆದದ್ದು) ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ದೊರೆ 'ದುರ್ವಿನೀತ'ನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯ ಲೇಖಕನೆಂದು ಸ್ಮರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ದುರ್ವಿನೀತನ ಯಾವುದೇ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳು ನಮಗೆ ಲಭ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

SKY DIGITAL CYBER

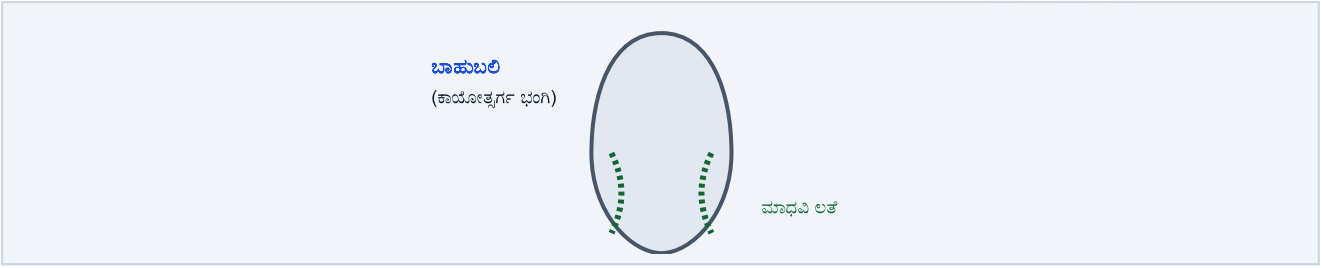
ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಮತ್ತು ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಸ್ಮಾರಕಗಳು

ಗಂಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಸಾಧನೆ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ **ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ**ದಲ್ಲಿದೆ. ಇದು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಜೈನ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿದೆ. ಚಂದ್ರಗಿರಿ (ಚಿಕ್ಕಬೆಟ್ಟ) ಮತ್ತು ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿ (ದೊಡ್ಡಬೆಟ್ಟ) ಎಂಬ ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳು ಜೈನ ಮುನಿಗಳ ತಪೋಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದವು.

ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ (ಬಾಹುಬಲಿ) ಮೂರ್ತಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 981)

ಗಂಗರ ಅರಸ 4ನೇ ರಾಚಮಲ್ಲನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ **ಚಾವುಂಡರಾಯನು (Chavundaraya)** ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ 58 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾ 'ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ' (ಬಾಹುಬಲಿ) ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದನು.

- **ಬಾಹುಬಲಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ:** ಜೈನರ ಮೊದಲ ತೀರ್ಥಂಕರ ವೃಷಭನಾಥನ (ಆದಿನಾಥ) ಪುತ್ರ. ತನ್ನ ಅಣ್ಣ ಭರತನೊಡನೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದಾಡಿ, ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ವಿರಕ್ತಿ ಹೊಂದಿ ತಪಸ್ಸಿಗೆ ಕುಳಿತನು.
- **ಮೂರ್ತಿಯ ವಿಶೇಷತೆ:** ಕಾಯೋತ್ಸರ್ಗ ಭಂಗಿಯಲ್ಲಿರುವ (ನಿಂತಿರುವ) ಈ ಮೂರ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ವಿರಕ್ತಿ, ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ. ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಮಾಧವಿ ಲತೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇದು **ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.**
- **ಶಿಲ್ಪಿ:** ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ ಎಂಬ ಶಿಲ್ಪಿಯು ಇದನ್ನು ಕೆತ್ತಿದನು ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕ

ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರನಿಗೆ ಪ್ರತಿ **12 ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ** ನಡೆಯುವ ಮಹಾಮಸ್ತಕಾಭಿಷೇಕವು ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯಂತದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ 2018ರಲ್ಲಿ ಇದು ಜರುಗಿತ್ತು (ಮುಂದಿನದು 2030ರಲ್ಲಿ).

ಇತರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಗಂಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಸರಳತೆ ಮತ್ತು ಗಾಂಭೀರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಸರಾಗಿದೆ. ಇವರು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದರು.

- **ಮಾನಸ್ತಂಭಗಳು:** ಜೈನ ಬಸದಿಗಳ ಮುಂದೆ ಎತ್ತರವಾದ ಸುಂದರ ಕೆತ್ತನೆಯ ಕಂಬಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಗಂಗರು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದರು (ಉದಾ: ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ತ್ಯಾಗದ ಕಂಬ).
- **ಪಂಚಕೂಟ ಬಸದಿ:** ಕದಂಬಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿರುವ 5 ಗರ್ಭಗೃಹಗಳಿರುವ ಬಸದಿ.
- ತಲಕಾಡಿನ ಪಾತಾಳೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಮರುಳೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಗಳು, ಕೋಲಾರದ ಕೋಲಾರಮ್ಮ ದೇವಾಲಯ ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದೂ ಸ್ಮಾರಕಗಳು.

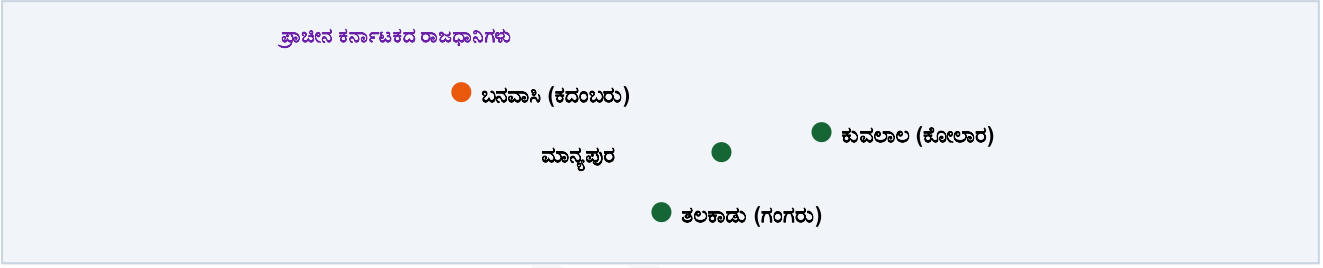
SKY DIGITAL CYBER

ಬನವಾಸಿ, ತಲಕಾಡು ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತದೆ. ಈ ನಗರಗಳು ಕೇವಲ ರಾಜಧಾನಿಗಳಾಗಿರದೆ, ಧರ್ಮ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ಕಲೆಯ ಮಹಾನ್ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜಧಾನಿಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ಅಧ್ಯಯನ

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೇಂದ್ರ	ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜವಂಶ	ಭೌಗೋಳಿಕ ನೆಲೆ	ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಬನವಾಸಿ (ವೈಜಯಂತಿ)	ಶಾತವಾಹನರು, **ಕದಂಬರು**	ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆ (ವರದಾ ನದಿ ತೀರ)	ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು. ಅಶೋಕನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ವನವಾಸಿ' ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ** ಇಲ್ಲಿದೆ. ಕದಂಬರ ರಾಜಧಾನಿ.
ತಲಕಾಡು (ಗಂಗವಾಡಿ)	**ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು**, ಚೋಳರು, ಹೊಯ್ಸಳರು	ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ, ಟಿ. ನರಸೀಪುರ ತಾಲೂಕು (ಕಾವೇರಿ ತೀರ)	ಗಂಗರ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲದ ರಾಜಧಾನಿ. ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಮರಳಿನಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿರುವ ಇಲ್ಲಿನ **'ಪಂಚಲಿಂಗ ದೇವಾಲಯಗಳು'** ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ. (ಚೋಳರು ಇದನ್ನು ರಾಜರಾಜಪುರ ಎಂದು ಕರೆದರು).
ಕುವಲಾಲ (ಕೋಲಾರ)	ಗಂಗರು (ಆರಂಭಿಕ)	ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ	ಗಂಗರ ಮೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ. ಇಲ್ಲಿನ ಕೋಲಾರಮ್ಮ (ದುರ್ಗೆ) ದೇವಾಲಯ ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು. ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಹೆಸರಾಗಿತ್ತು.
ಮಾನ್ಯಪುರ (ಮಣ್ಣೆ)	ಗಂಗರು, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	ಬೆಂಗಳೂರು ಗ್ರಾಮಾಂತರ (ನೆಲಮಂಗಲ ಬಳಿ)	ಶ್ರೀಪುರುಷ ಮತ್ತು ಶಿವಮಾರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ಭವ್ಯವಾದ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳು ಮತ್ತು ಕಪಿಲೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಅವಶೇಷಗಳಿವೆ.

ತಲಕಾಡಿನ ಶಾಪ (The Curse of Talakad)

17ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಶ್ರೀರಂಗರಾಯನ ಪತ್ನಿ ಅಲಮೇಲಮ್ಮ, ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ರಾಜರ ದಾಳಿಯಿಂದ ನೊಂದು **"ತಲಕಾಡು ಮರಳಾಗಲಿ, ಮಾಲಂಗಿ ಮಡುವಾಗಲಿ, ಮೈಸೂರು ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗದಿರಲಿ"** ಎಂದು ಶಾಪ ನೀಡಿ ಕಾವೇರಿಗೆ ಹಾರಿದಳು ಎಂಬ ಐತಿಹ್ಯವಿದೆ. ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ತಲಕಾಡು ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ಮರಳಿನಿಂದ (Sand dunes) ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿರುವುದು ಒಂದು ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿದೆ.

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಉದಯ

ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಗಂಗರ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದವರು **ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 540 - 753)**. ಇವರು ಕರ್ನಾಟಕದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯಿಂದ ಕಾವೇರಿ ನದಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿದರು. ಇವರನ್ನು 'ಆರಂಭಿಕ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪನೆ

ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮೂಲತಃ ಕದಂಬರ ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದರು. ಜಯಸಿಂಹ ಮತ್ತು ರಣರಾಗ ಈ ವಂಶದ ಆರಂಭಿಕ ನಾಯಕರು. ಆದರೆ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ **ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕ ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ** (Pulakeshin I). ಇವರ ಲಾಂಛನ **'ವರಾಹ'** (ಕಾಡುಹಂದಿ).

- **ಕ್ರಿ.ಶ. 540 - ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ:** ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ **ವಾತಾಪಿ (ಬಾದಾಮಿ)** ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಬಲವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಸಾರಿದನು.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 566 - ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ:** ಪುಲಕೇಶಿಯ ಮಗ. ಈತನು ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಕರ್ನಾಟಕವನ್ನು ಏಕೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು.
- **ಕ್ರಿ.ಶ. 597 - ಮಂಗಳೇಶ:** ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಮಗ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಮಂಗಳೇಶನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈತನು ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಭುತವಾದ **ವೈಷ್ಣವ ಗುಹಾಲಯವನ್ನು (ಗುಹೆ-3)** ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ರಾಜಕೀಯ ಸಂಘರ್ಷ

ಮಂಗಳೇಶನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ನೀಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ, ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯು ದಂಗೆಯೆದ್ದು ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ಕೊಂದು ಕ್ರಿ.ಶ. 610 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು. ಇಲ್ಲಿಂದ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

ವಾತಾಪಿ (ಬಾದಾಮಿ) ಯ ಭೌಗೋಳಿಕ ರಕ್ಷಣೆ

ವಾತಾಪಿಯು ಮೂರು ಕಡೆ ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲಿನ (Red Sandstone) ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಒಂದು ಕಡೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ ತೀರ್ಥ (ಕೆರೆ) ಯಿಂದ ಆವೃತವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಶತ್ರುಗಳ ದಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಣೆ ಪಡೆಯಲು ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕೋಟೆಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಇತಿಹಾಸವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ **ಎರಡನೇ ಪುಲಕೇಶಿ (ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ)** ಯ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತದೆ. ಈತನು ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಟನಾಗಿದ್ದನು.

ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 610 - 642)

ಈತನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಆತನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಮತ್ತು ಜೈನ ವಿದ್ವಾಂಸ **ರವಿಕೀರ್ತಿ**ಯು ರಚಿಸಿದ **'ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ'** (ಕ್ರಿ.ಶ. 634 - ಮೇಗುತಿ ಜೈನ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿದೆ) ದಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದು.

ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪರಿಣಾಮ / ವಿಶೇಷತೆ
ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಸೋಲು (ಕ್ರಿ.ಶ. 618)	ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿದ್ದ ಹರ್ಷವರ್ಧನನು ನರ್ಮದಾ ನದಿ ದಾಟಿ ದಕ್ಷಿಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಪುಲಕೇಶಿಯು ಅವನನ್ನು ಹೀನಾಯವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ **'ಪರಮೇಶ್ವರ' ಮತ್ತು 'ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇಶ್ವರ'** ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದನು.
ಪಲ್ಲವರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿ	ಕಾಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ವೆಂಗಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಕುಬ್ಜ ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು (ಇದೇ ಮುಂದೆ **'ವೆಂಗಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶ'** ವಾಯಿತು).
ವಿದೇಶಿ ಸಂಪರ್ಕ	ಪರ್ಷಿಯಾದ (ಇರಾನ್) ರಾಜ **ಎರಡನೇ ಖುಸ್ರೋ** (Khusrau II) ನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು (ಅಜಂತಾ ಗುಹಾಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಇದರ ಚಿತ್ರಣವಿದೆ). ಚೀನಿ ಪ್ರವಾಸಿ **ಹ್ಯೂ ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್** ಕ್ರಿ.ಶ. 639 ರಲ್ಲಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು.

ಚಾಲುಕ್ಯ - ಪಲ್ಲವ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಸಂಘರ್ಷ

ಪುಲಕೇಶಿಯು ಪಲ್ಲವರ ಮೇಲೆ ಎರಡನೇ ಬಾರಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ **ಒಂದನೇ ನರಸಿಂಹವರ್ಮನು (ಮಹಾಮಲ್ಲ)** ಪುಲಕೇಶಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 642 ರಲ್ಲಿ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು **'ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ'** ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದನು. ಬಾದಾಮಿಯು 12 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪಲ್ಲವರ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು.

ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪುನರುತ್ಥಾನ

- **ಒಂದನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ:** ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಬಾದಾಮಿಯಿಂದ ಓಡಿಸಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- **ಎರಡನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. 733 - 746):** ಕಾಂಚಿಯ ಮೇಲೆ ಮೂರು ಬಾರಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ರಾಜಕೀಯ ಅಂತ್ಯ:** ಕೊನೆಯ ಅರಸ ಎರಡನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನನ್ನು ಅವನ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದ **ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ದಂತಿದುರ್ಗನು** ಕ್ರಿ.ಶ. 753 ರಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದನು.

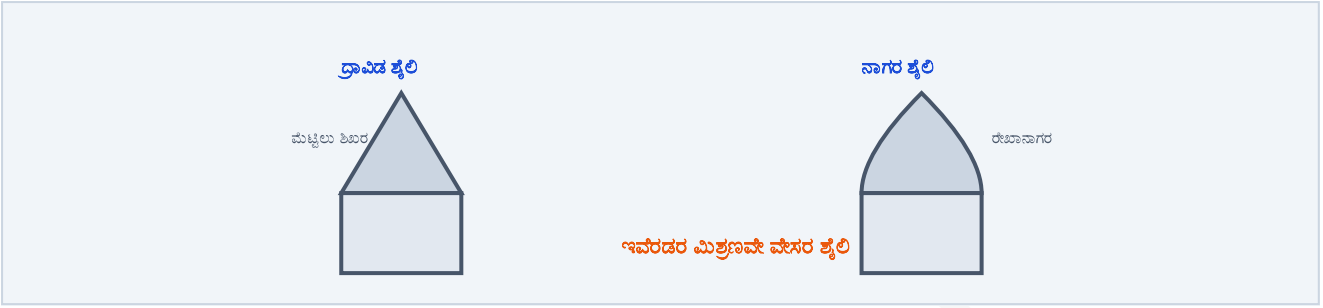
> **ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ**
>
> ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಮಂಡಲ (ಪ್ರಾಂತ್ಯ), ವಿಷಯ (ಜಿಲ್ಲೆ), ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. **'ಮಹಾಜನರು'** (ಅಗ್ರಹಾರಗಳ ಆಡಳಿತ ಮಂಡಳಿ) ಮತ್ತು 'ಗಾವುಂಡ'ರು (ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡ) ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸೈನ್ಯವು ಆನೆ, ಕುದುರೆ ಮತ್ತು ಪದಾತಿ ದಳಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪ್ರಬಲ **'ಕರ್ನಾಟ ಬಲ'** ಎಂದು ಹ್ಯೂ ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಭಾರತೀಯ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪಾಲು ಅಪಾರವಾಗಿದೆ. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರನ್ನು **'ಭಾರತೀಯ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ತೊಟ್ಟಿಲು'** (Cradle of Indian Temple Architecture) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಎಂಬಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಗಳ ಸಂಗಮ

ಚಾಲುಕ್ಯರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ **ನಾಗರ ಶೈಲಿ** (ರೇಖಾನಾಗರ ಶಿಖರ) ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ **ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ** (ವಿಮಾನ ಶಿಖರ) ಗಳೆರಡನ್ನೂ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು. ಇವೆರಡರ ಮಿಶ್ರಣದಿಂದ ಹೊಸ **'ವೇಸರ ಶೈಲಿ' (Vesara / ಚಾಲುಕ್ಯ ಶೈಲಿ)** ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಕೇಂದ್ರ	ವಿಶೇಷತೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಮಾರಕಗಳು
ಬಾದಾಮಿ	ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕೊರೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ **4 ಗುಹಾಲಯಗಳು (Cave Temples)** ಇಲ್ಲಿವೆ. ಗುಹೆ 1 (ಶಿವ), ಗುಹೆ 2 ಮತ್ತು 3 (ವಿಷ್ಣು), ಗುಹೆ 4 (ಜೈನ). ಗುಹೆ-3 ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡದು (ಮಂಗಳೇಶನಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ). ಭೂತನಾಥ ದೇವಾಲಯ ಸಮೂಹ.
ಐಹೊಳೆ	ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ (Laboratory of Architecture). ಇಲ್ಲಿ 70ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. **ಲಾಡ್ ಖಾನ್ ದೇವಾಲಯ, ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯ** (ಗಜಪೃಷ್ಠಾಕಾರ - Apsidal), ಮೇಗುತಿ ಜೈನ ಬಸದಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ.
ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು	ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಿರೀಟಧಾರಣೆಯ (ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ) ಸ್ಥಳ. ಇದು **UNESCO ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ**. ಇಲ್ಲಿ 10 ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ (4 ನಾಗರ ಶೈಲಿ, 6 ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ). ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ **'ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ'** (ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ) ಅತ್ಯಂತ ಭವ್ಯವಾದದ್ದು. ಕಾಶಿವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವಾಲಯ ನಾಗರ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ ಮತ್ತು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ

ಎರಡನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಪಲ್ಲವರ ಕಾಂಚಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಅವನ ಪತ್ನಿ **ಲೋಕಮಹಾದೇವಿಯು** ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ 'ಲೋಕೇಶ್ವರ' (ಇಂದಿನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ) ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕಾಂಚಿಯ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ **'ಗುಂಡನ್ ಅನಿವಾರಿತಾಚಾರಿ'** ಇದರ ನಿರ್ಮಾತೃ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ವರದಿಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಘಗಳು (Guilds) ಈ ಆರ್ಥಿಕತೆಗೆ ಬಲ ತುಂಬಿದ್ದವು.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ (Agriculture and Irrigation)

ಕೃಷಿಯೇ ಜನರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬಾಗಿತ್ತು. ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ಮೂಲ ಭೂಕಂದಾಯ (1/6 ಭಾಗ). ರಾಜರು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಕೆರೆ, ಬಾವಿ ಮತ್ತು ನಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.

- ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಭತ್ತ, ರಾಗಿ, ಜೋಳ, ಕಬ್ಬು ಮತ್ತು ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.
- ನೀರು ಹಂಚಿಕೆಗಾಗಿ **'ಘಟಿಯಂತ್ರ' (ಏತ)** ದಂತಹ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.
- ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ **ಅಗ್ರಹಾರ (Agrahara)** ಗಳನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ತಂತ್ರವೂ ಆಗಿತ್ತು.

ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸಂಘಗಳು (Trade Guilds)

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಸಂಘಟಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರನ್ನು 'ಶ್ರೇಣಿ' ಅಥವಾ 'ನಗರಂ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವು ಇಂದಿನ ಕಾರ್ಪೊರೇಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ
ಅಯ್ಯಾವೊಳೆ ಐನೂರ್ವರ್ (500)	ಐಹೊಳೆ (ಆರ್ಯಪುರ) ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘ. ಇವರು ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರಿಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಸೇನಾಪಡೆಯೂ ಇತ್ತು.
ನಾನಾದೇಶಿ	ವಿದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳೊಡನೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವರ್ತಕರ ಗುಂಪು.
ಮಣಿಗ್ರಾಮಂ	ಒಳನಾಡು ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯ ನಡುವೆ ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಳೀಯ ವರ್ತಕರ ಸಂಘ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೂ ವೃತ್ತಿ ಆಧಾರಿತ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿಯು ರಾಜಮನೆತನಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಳವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ (ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ). **ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ** ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಬಲವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಾಹಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತು ಸಿಕ್ಕಿತು.

ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಅಗ್ರಹಾರಗಳು, ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನಗಳು, ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅಗ್ರಹಾರಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಸತಿ ಮತ್ತು ಪಾಠಶಾಲೆಗಳಾಗಿದ್ದವು (ಉದಾ: ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ, ತಾಳಗುಂದ). ಇಲ್ಲಿ ವೇದ, ವ್ಯಾಕರಣ, ತರ್ಕ, ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯವನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ

ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯಿಂದ ವಿಕಾಸಗೊಂಡ **ಕದಂಬ ಲಿಪಿ** ಮತ್ತು **ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಲಿಪಿ**ಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾಕೃತ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಹೊಂದಿದ್ದರೂ, ಕ್ರಮೇಣ **ಕನ್ನಡವು** ಶಾಸನಗಳ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳು

- **ಅಶೋಕನ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. 3ನೇ ಶತಮಾನ):** ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಬರುವ **'ಇಸಿಲ'** (Isila - ಅಂದರೆ ಕೋಟೆ) ಪದವೇ ಶಾಸನವೊಂದರಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿರುವ ಮೊದಲ ಕನ್ನಡ ಪದ ಎಂದು ಡಿ.ಎಲ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- **ಗ್ರೀಕ್ ನಾಟಕ:** ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನ ಆಕ್ಸಿರಿಂಕಸ್ (Oxyrhynchus) ನಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಕ್ರಿ.ಶ. 2ನೇ ಶತಮಾನದ ಗ್ರೀಕ್ ಪ್ರಹಸನ (Charition mime) ದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು ಬಳಕೆಯಾಗಿವೆ. ಇದು ಮಲ್ಲಿ ಬಂದರಿನ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 450):** ಮೊದಲ ಸ್ಪಷ್ಟ ಕನ್ನಡ ಶಾಸನ (ಕದಂಬರ ಕಾಲ).
- **ಬಾದಾಮಿ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 7ನೇ ಶತಮಾನ):** ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ **'ತ್ರಿಪದಿ'** (ಮೂರು ಸಾಲುಗಳ ಪದ್ಯ) ಯ ಬಳಕೆ ಇದೆ. ("ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು, ಮಾಧುರ್ಯಂಗೆ ಮಾಧುರ್ಯ...").

ಸಾಹಿತ್ಯ ರಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರು

ರಾಜವಂಶ	ಕೃತಿ / ಶಾಸನ	ಕರ್ತೃ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಕದಂಬರು	ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ	ಕುಬ್ಜ (ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ)	ಸಂಸ್ಕೃತದ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಂದರ ಶಾಸನ. ಮಯೂರಶರ್ಮನ ಇತಿಹಾಸದ ಆಕರ.
ಗಂಗರು	ಶಬ್ದಾವತಾರ	ದುರ್ವಿನೀತ	ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಕೃತಿ.
ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 634)	ರವಿಕೀರ್ತಿ	ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ. ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕಾಳಿದಾಸ ಮತ್ತು ಭಾರವಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಸಾಧನೆಗಳ ವಿವರ.
ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ಕೌಮುದಿ ಮಹೋತ್ಸವ	ವಿಜ್ಜಿಕಾ (ವಿಜಯಭಟ್ಟಾರಿಕಾ)	ಚಂದ್ರಾಪೀಡನ ಪತ್ನಿಯಾದ ಈಕೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಯಿತ್ರಿ ಎಂದು ಹೆಸರಾಗಿದ್ದಳು. ದಂಡಿ ಕವಿಯು ಇವಳನ್ನು ಕೊಂಡಾಡಿದ್ದಾನೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಕಾಲಮಿತಿ (Limitations of Dating)

ಕನ್ನಡವು ಕ್ರಿ.ಶ. 450 ರ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಶಾಸನ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೂ, ನಮಗೆ ದೊರೆತಿರುವ ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' (ಕ್ರಿ.ಶ. 850)**. ಅದಕ್ಕೂ ಮುನ್ನ ದುರ್ವಿನೀತ, ವಿಮಲೋದಯ, ನಾಗಾರ್ಜುನರಂತಹ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಿದ್ದರು ಎಂದು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಯಾವುದೇ ಕೃತಿಗಳು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಇದು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಇತಿಹಾಸದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೊರತೆಯಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ (REVISION TABLES)

ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳ ತ್ವರಿತ ಪುನರವಲೋಕನ (Pages 201-218).

1. ರಾಜವಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಥಾಪಕರು

ರಾಜವಂಶ	ಸ್ಥಾಪಕ	ರಾಜಧಾನಿ
ಶಾತವಾಹನರು	ಸಿಮುಖ	ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ
ಕದಂಬರು	ಮಯೂರಶರ್ಮ	ಬನವಾಸಿ
ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು	ದಡಿಗ	ಕುವಲಾಲ/ತಲಕಾಡು
ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	1ನೇ ಪುಲಕೇಶಿ	ವಾತಾಪಿ (ಬಾದಾಮಿ)

2. ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಬರೆಸಿದವರು

ಶಾಸನ	ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜ/ವ್ಯಕ್ತಿ
ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ	ಅಶೋಕ (ದೇವಾನಾಂಪ್ರಿಯ)
ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ	ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮ (ಕದಂಬ)
ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ	ಶಾಂತಿವರ್ಮ (ಕವಿ: ಕುಬ್ಜ)
ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ	2ನೇ ಪುಲಕೇಶಿ (ಕವಿ: ರವಿಕೀರ್ತಿ)

3. ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳು

ಸ್ಥಳ / ಸ್ಮಾರಕ	ರಾಜವಂಶ / ನಿರ್ಮಾತೃ	ಶೈಲಿ / ವಿಶೇಷತೆ
ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ)	ಚಾವುಂಡರಾಯ (ಗಂಗರು)	58 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹ (ಕ್ರಿ.ಶ. 981).
ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ (ಬನವಾಸಿ)	ಕದಂಬರು	ಕದಂಬ ಶಿಖರ ಶೈಲಿಯ ಮೂಲರೂಪ.
ಬಾದಾಮಿ ಗುಹಾಲಯಗಳು	ಮಂಗಳೇಶ (ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ)	ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊರೆದ ಗುಹಾಲಯಗಳು (ವಿಷ್ಣು-ಗುಹೆ 3 ದೊಡ್ಡದು).
ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ (ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು)	ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ	ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ. 2ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಪಲ್ಲವ ವಿಜಯದ ಸ್ಮರಣೆ.
ಲಾಡ್ ಖಾನ್, ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯ (ಐಹೊಳೆ)	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ವೇಸರ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ (ಗಜಪೃಷ್ಠಾಕಾರ).

4. ಪ್ರಮುಖ ಬಿರುದುಗಳು

- **ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇಶ್ವರ:** ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (ಹರ್ಷನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕೆ).
- **ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ:** 1ನೇ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ ಪಲ್ಲವ (ಪುಲಕೇಶಿಯನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದಕ್ಕೆ).
- **ಪೆರ್ಮಾನಡಿ:** ಶ್ರೀಪುರುಷ (ಗಂಗ ಅರಸ).

5. ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತ ಪದಗಳು

- **ಅಗ್ರಹಾರ:** ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರ / ದಾನದ ಭೂಮಿ.
- **ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ:** ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ.
- **ಗಾವುಂಡ:** ಗ್ರಾಮದ ಮುಖಂಡ / ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿ.
- **ಬಿಟ್ಟುವಟ್ಟ:** ಕೆರೆ ನೀರಿನ ಬಳಕೆ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆ.

ನೆನಪಿಡಬೇಕಾದ ಸತ್ಯಗಳು: ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ವಾಸವಿದ್ದ ಮಾನವರು ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಶೋಕನ 17 ಶಾಸನಗಳು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿವೆ. ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯಗಳು ಯಶವಂತಪುರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. 'ಅಯ್ಯಾವೊಳೆ 500' ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘ. ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ತ್ರಿಪದಿ ಇದೆ.

SK DIGITAL CYBER

ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (PAGES 201 - 219)

1. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ದೇಶೀಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?

a. ಮೌರ್ಯರು
b. ಶಾತವಾಹನರು
c. ಕದಂಬರು
d. ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು

2. ಅಶೋಕನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?

a. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಾಸನ
b. ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ
c. ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ
d. ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ

3. ಕದಂಬ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?

a. ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮ
b. ಮಯೂರಶರ್ಮ
c. ಶಾಂತಿವರ್ಮ
d. ರವಿವರ್ಮ

4. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಶಾಸನ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನವನ್ನು ಬರೆಸಿದ ಕದಂಬ ದೊರೆ ಯಾರು?

a. ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮ
b. ಮಯೂರಶರ್ಮ
c. ದಡಿಗ
d. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ

5. ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಮೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?

a. ತಲಕಾಡು
b. ಬನವಾಸಿ
c. ಮಾನ್ಯಪುರ
d. ಕುವಲಾಲ (ಕೋಲಾರ)

6. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

a. ದುರ್ವಿನೀತ
b. ಶ್ರೀಪುರುಷ
c. ಚಾವುಂಡರಾಯ
d. ರಾಚಮಲ್ಲ

7. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ನೈಜ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?

a. ಜಯಸಿಂಹ
b. ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ
c. ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ
d. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ

8. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?

a. ಕುಬ್ಜ
b. ರವಿಕೀರ್ತಿ
c. ಪಂಪ
d. ಶ್ರೀವಿಜಯ

9. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಅರಸ ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ದೊರೆ ಯಾರು?

a. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ
b. ಒಂದನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
c. ದುರ್ವಿನೀತ
d. ಮಯೂರಶರ್ಮ

10. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?

a. ವಿಜಯಭಟ್ಟಾರಿಕಾ
b. ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ
c. ಅತ್ತಿಮಬ್ಬೆ
d. ಚಾವುಂಡರಾಯ

11. ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಅಯ್ನೂವೊಳೆ ಐನೂರ್ವರ್' ಎಂದರೆ ಏನಾಗಿತ್ತು?

a. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿ
b. ಸೈನ್ಯದ ತುಕಡಿ
c. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳ ಸಂಘ
d. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಗ್ರಹಾರ

12. 'ಇಸಿಲ' ಎಂಬ ಪ್ರಾಚೀನ ಪದದ ಅರ್ಥವೇನು?

a. ಕೋಟೆ
b. ಕೆರೆ
c. ದೇವಸ್ಥಾನ
d. ಕತ್ತಿ

13. ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು 'ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ ಯಾರು?

a. ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮ
b. ಒಂದನೇ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ
c. ದಂಡಿ
d. ಅಪರಾಜಿತವರ್ಮ

14. ಗುಣಾಢ್ಯನ 'ಬೃಹತ್ಕಥಾ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಗಂಗ ಅರಸ ಯಾರು?

a. ಶ್ರೀಪುರುಷ
b. ದುರ್ವಿನೀತ
c. ಶಿವಮಾರ
d. ದಡಿಗ

15. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯಗಳು ದೊರೆತ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?

a. ಯಶವಂತಪುರ (ಬೆಂಗಳೂರು)
b. ಬಾದಾಮಿ
c. ತಲಕಾಡು
d. ಮಸ್ಕಿ

16. ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನವು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದೆ?

a. ಕನ್ನಡ
b. ಪ್ರಾಕೃತ
c. ಸಂಸ್ಕೃತ
d. ಪಾಳಿ

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಕೀಯ ಇತಿಹಾಸ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕದಂಬರ ನಂತರ ಸಮಗ್ರ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ, ನರ್ಮದಾ ನದಿಯಿಂದ ಕಾವೇರಿಯವರೆಗೆ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ **ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 540 - 753)** ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇವರನ್ನು 'ಆರಂಭಿಕ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರು' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಆಡಳಿತವು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸುವರ್ಣಯುಗವಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಉದಯ

ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿವೆ. ಕೆಲವರು ಇವರನ್ನು ಅಯೋಧ್ಯೆ ಮೂಲದವರೆಂದು ವಾದಿಸಿದರೆ, ಬಹುಪಾಲು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವರು **ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ಥಳೀಯರೇ** ಎಂದು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ಕದಂಬರ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ (ಆರಂಭಿಕ) ಸಾಮಂತರಾಗಿದ್ದರು. **ಜಯಸಿಂಹ** ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ **ರಣರಾಗ** ಈ ವಂಶದ ಆರಂಭಿಕ ನಾಯಕರು.

ರಾಜಧಾನಿ: ವಾತಾಪಿ (ಬಾದಾಮಿ) ಯ ನಿರ್ಮಾಣ

ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕನಾದ **ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ (Pulakeshin I)** ಕದಂಬರ ಮೇಲುಗೈಯನ್ನು ಧಿಕ್ಕರಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರನಾದನು. ಆತನು ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿರುವ **'ವಾತಾಪಿ' (ಇಂದಿನ ಬಾದಾಮಿ)** ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಭದ್ರವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 543). ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲಿನ ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಿದವು.

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ

ರಾಜರು	ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅಂದಾಜು ಕಾಲ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ	ಕ್ರಿ.ಶ. 540 - 566	ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕ. ವಾತಾಪಿ ಕೋಟೆಯ ನಿರ್ಮಾತೃ. ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ.
ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ	ಕ್ರಿ.ಶ. 566 - 597	ಕದಂಬರು, ನಳರು ಮತ್ತು ಮೌರ್ಯರನ್ನು (ಕೊಂಕಣ) ಸೋಲಿಸಿದನು.
ಮಂಗಳೇಶ	ಕ್ರಿ.ಶ. 597 - 609	ಬಾದಾಮಿಯ 3ನೇ ಗುಹಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾತೃ. ಕಲಚೂರಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (2ನೇ)	ಕ್ರಿ.ಶ. 610 - 642	**ಚಾಲುಕ್ಯರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ.** ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
ಒಂದನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ	ಕ್ರಿ.ಶ. 655 - 681	ಪಲ್ಲವರಿಂದ ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪುನರುತ್ಥಾನಗೊಳಿಸಿದನು.
ಎರಡನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ	ಕ್ರಿ.ಶ. 733 - 746	ಕಾಂಚಿಯನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಗೆದ್ದನು. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು.
ಎರಡನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ	ಕ್ರಿ.ಶ. 746 - 753	ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ಅರಸ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದಂತಿದುರ್ಗನಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು.

ಲಾಂಛನ ಮತ್ತು ಬಿರುದುಗಳು

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಲಾಂಛನ **'ವರಾಹ' (ಕಾಡುಹಂದಿ)**. ಇವರು 'ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ', 'ಶ್ರೀಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭ' ಮತ್ತು 'ರಣವಿಕ್ರಮ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇವರ ಆರಾಧ್ಯ ದೈವ ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ ಮತ್ತು ಸಪ್ತಮಾತೃಕೆಯರಾಗಿದ್ದರು.

ಪುಲಕೇಶಿ I ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ I

ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿ, ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಮಿಲಿಟರಿ ಶಕ್ತಿಯನ್ನಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದವರು ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಮಗ ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಗಡಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿತು.

ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 540 - 566)

ರಣರಾಗನ ಮಗನಾದ ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿಯು ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಪ್ರಥಮ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಅರಸ. **'ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನ'** (ಕ್ರಿ.ಶ. 543) ದ ಪ್ರಕಾರ, ಇವನು ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಅಭೇದ್ಯವಾದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು.

- **ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಸ್ಥಾಪನೆ:** ಕದಂಬರ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದ ಇವನು, ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧ, ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದನು.
- **ಬಿರುದುಗಳು:** 'ಸತ್ಯಾಶ್ರಯ' (ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾದವನು), 'ರಣವಿಕ್ರಮ', ಮತ್ತು 'ಶ್ರೀಪೃಥ್ವೀವಲ್ಲಭ'.
- **ಮಹತ್ವ:** ಕೇವಲ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದವನು ತನ್ನ ಶೌರ್ಯದಿಂದ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿಶ್ಚಿತ ರಾಜಧಾನಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದನು.

ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ (ಕ್ರಿ.ಶ. 566 - 597)

ಪುಲಕೇಶಿಯ ಮರಣದ ನಂತರ ಅವನ ಹಿರಿಯ ಮಗ ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನು ಸಿಂಹಾಸನವನ್ನೇರಿದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಮಿಲಿಟರಿ ವಿಸ್ತರಣೆ ತೀವ್ರಗೊಂಡಿತು.

ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ವಿಜಯಗಳು

ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದ ಪ್ರಕಾರ, ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನು ನೆರೆಯ ಪ್ರಬಲ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಿದನು:

1. **ಕದಂಬರು:** ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಅವರ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು. ("ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಕಡಿದುರುಳಿಸಿದನು").
2. **ನಳರು:** ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನೂಲು ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ನಳ ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು.
3. **ಮೌರ್ಯರು:** ಕೊಂಕಣ ಪ್ರದೇಶದ (ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ) ಮೌರ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ರೇವತಿದ್ವೀಪ (ಗೋವಾ) ವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆಗಳು

ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನು ಕೇವಲ ಯುದ್ಧವೀರನಾಗಿರದೆ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪೋಷಕನೂ ಆಗಿದ್ದನು. ಬಾದಾಮಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗುಹಾಲಯಗಳ (Cave Temples) ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯವು ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲೇ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಈತನು ವಾತಾಪಿ ನಗರವನ್ನು ಸುಂದರವಾದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಕೆರೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದನು.

ರಾಜ	ಶಾಸನಾಧಾರ	ಪ್ರಮುಖ ವಿಜಯ / ಸಾಧನೆ
ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ	ಬಾದಾಮಿ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 543)	ವಾತಾಪಿ ಕೋಟೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗ.
ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ	ಮಹಾಕೂಟ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ & ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ	ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಶ, ಕೊಂಕಣ ವಿಜಯ (ಪುರರಾಣಪರಾಕ್ರಮ).

ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ

ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನನ್ನು **"ವಾತಾಪಿ ನಗರದ ಪ್ರಥಮ ನಿರ್ಮಾತೃ"** ಎಂದು ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತವೆ (ಆದರೆ ಕೋಟೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದು ಪುಲಕೇಶಿ). ಇವನು ಕದಂಬ, ನಳ ಮತ್ತು ಮೌರ್ಯರೆಂಬ 'ರಾತ್ರಿ (ಕತ್ತಲೆ)'ಯನ್ನು ಸೀಳಿದ **'ಕಾಲರಾತ್ರಿ'** ಎಂದು ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಮಂಗಳೇಶ ಮತ್ತು ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನು ಕ್ರಿ.ಶ. 597ರಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ, ಅವನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಪುಲಕೇಶಿ-II, ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಜಯಸಿಂಹರು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನ ತಮ್ಮ (ಪುಲಕೇಶಿ I ರ ಎರಡನೇ ಮಗ) **ಮಂಗಳೇಶನು** ರಾಜಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ (Regent) ಮತ್ತು ನಂತರ ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ದೊರೆಯಾಗಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು.

ಮಂಗಳೇಶನ ಆಳ್ವಿಕೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. 597 - 609)

ಮಂಗಳೇಶನು ಪರಾಕ್ರಮಿ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷಿ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಗುಜರಾತ್ ಕಡೆಗೆ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು.

- **ಕಲಚೂರಿಗಳ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯ:** ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಮಾಳವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಲಿಷ್ಠ ಕಲಚೂರಿ ದೊರೆ ಬುದ್ಧರಾಜನನ್ನು ಮಂಗಳೇಶನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಈ ಮೂಲಕ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಗಡಿಯು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯವರೆಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು.
- **ರೇವತಿದ್ವೀಪ (ಗೋವಾ) ಕದನ:** ಕೊಂಕಣ ಕರಾವಳಿಯ ರೇವತಿದ್ವೀಪದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿನ ಗವರ್ನರ್ ಸ್ವಾಮಿದೀಕ್ಷಿತನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ಮಹಾಕೂಟ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 602):** ಈ ಶಾಸನವು ಮಂಗಳೇಶನ ಸೈನಿಕ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ. ಆತನು **'ಪರಮಭಾಗವತ'** (ವಿಷ್ಣುವಿನ ಭಕ್ತ) ಎಂದು ಇದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಬಾದಾಮಿ ಗುಹಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ

ಮಂಗಳೇಶನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆ ಎಂದರೆ ಬಾದಾಮಿಯ ಗುಹಾಲಯಗಳು. ಆತನು ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬೃಹತ್ ಮತ್ತು ಸುಂದರವಾದ **ವೈಷ್ಣವ ಗುಹಾಲಯವನ್ನು (ಗುಹೆ - 3)** ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿನ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ, ನರಸಿಂಹ ಮತ್ತು ವರಾಹ ಅವತಾರಗಳ ಭವ್ಯವಾದ ಉಬ್ಬುಶಿಲ್ಪಗಳಿವೆ.

ವಾರಸುದಾರಿಕೆಯ ಸಂಘರ್ಷ (Succession Struggle)

ಮಂಗಳೇಶನು ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಅಧಿಕಾರದ ಆಸೆಗೆ ತುತ್ತಾದನು. ತನ್ನ ಅಣ್ಣನ ಮಗನಾದ **ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (ಎರಡನೇ ಪುಲಕೇಶಿ)** ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡದೆ, ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಮಗನಿಗೆ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮಾಡಲು ಸಂಚು ಹೂಡಿದನು.

ಅಂತರ್ಯುದ್ಧ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ

ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯು ಬಾದಾಮಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬನವಾಸಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ತನ್ನ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಬೆಂಬಲಿಗರು ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಮಂಗಳೇಶನ ಮೇಲೆ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದನು. **ಕ್ರಿ.ಶ. 609 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಎಲಪಟ್ಟು-ಸಿಂಬಿಗೆ ಕದನದಲ್ಲಿ** ಮಂಗಳೇಶನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂದನು.

> **ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ**
>
> ರವಿಕೀರ್ತಿಯ ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನವು ಈ ಅಂತರ್ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಹಳ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದೆ: "ಮಂಗಳೇಶನ ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದ ದಾಹವು ಅವನ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಪುಲಕೇಶಿಯು ತನ್ನ ಹುಟ್ಟುಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಕತ್ತಿ ಹಿರಿಯಬೇಕಾಯಿತು." ಈ ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷದಿಂದಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅನೇಕ ಸಾಮಂತರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಲು ಯತ್ನಿಸಿದರು, ಇದು ಪುಲಕೇಶಿಗೆ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸವಾಲಾಯಿತು.

ಎರಡನೇ ಪುಲಕೇಶಿ (ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ)

ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 610 - 642) ಪ್ರಾಚೀನ ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಟ್. ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ಕೊಂದು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಆಂತರಿಕ ದಂಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ದಾಳಿಯಿಂದ ನಲುಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ತನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಸೇನಾಬಲದಿಂದ ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು (Military Campaigns)

ರವಿಕೀರ್ತಿಯ **ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನವು (Aihole Inscription - 634 CE)** ಪುಲಕೇಶಿಯ ಸೈನಿಕ ಸಾಧನೆಗಳ ಅಧಿಕೃತ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರದೇಶ / ಶತ್ರು	ಹೋರಾಟದ ವಿವರ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ
ಆಂತರಿಕ ದಂಗೆಗಳ ದಮನ	ಅಪ್ಪಾಯಿಕ ಮತ್ತು ಗೋವಿಂದ ಎಂಬ ಬಂಡುಕೋರ ನಾಯಕರನ್ನು ಭೀಮಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದನು. ಅಪ್ಪಾಯಿಕನನ್ನು ಓಡಿಸಿ, ಶರಣಾಗತನಾದ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದನು.
ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಆಳುಪರು	ಬನವಾಸಿಯ ಕದಂಬರನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಣಿಸಿದನು. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಆಳುಪರು ಮತ್ತು ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರು ಪುಲಕೇಶಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಸಾಮಂತರಾದರು.
ಮೌರ್ಯರು (ಕೊಂಕಣ)	ಕೊಂಕಣದ ಮೌರ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ 'ಪುರಿ' (ಎಲಿಫೆಂಟಾ ದ್ವೀಪ ಅಥವಾ ಮುಂಬೈ ಬಳಿ) ಯ ಮೇಲೆ ನೂರಾರು ಹಡಗುಗಳ ಮೂಲಕ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
ಲಾಟರು, ಮಾಳವರು, ಗುರ್ಜರರು	ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ಮಾಳವ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ) ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಈ ರಾಜರು ಪುಲಕೇಶಿಯ ಶಕ್ತಿ ಕಂಡು ತಾವಾಗಿಯೇ ಶರಣಾಗಿ ಸಾಮಂತರಾದರು.
ಕೋಸಲ ಮತ್ತು ಕಳಿಂಗ	ಪೂರ್ವದ ದಕ್ಷಿಣ ಕೋಸಲ ಮತ್ತು ಕಳಿಂಗ (ಒರಿಸ್ಸಾ) ರಾಜರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕರಾವಳಿ ಆಂಧ್ರದ ಕಡೆಗೆ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು.
ಪಲ್ಲವರ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿ	ಕಾಂಚಿಯ ಪ್ರಬಲ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ವೆಂಗಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ಕಿತ್ತುಕೊಂಡನು. ಇದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ **ಚಾಲುಕ್ಯ-ಪಲ್ಲವ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ** ಕಾರಣವಾಯಿತು.

ವೆಂಗಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪನೆ (Eastern Chalukyas)

ಪಲ್ಲವರಿಂದ ಗೆದ್ದುಕೊಂಡ ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಫಲವತ್ತಾದ **'ವೆಂಗಿ ಮಂಡಲ'** (ಆಂಧ್ರ) ವನ್ನು ಆಳಲು ತನ್ನ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದರ **ಕುಬ್ಜ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನನ್ನು** ನೇಮಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 624 ರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿ 'ಪೂರ್ವ ಚಾಲುಕ್ಯ' (ವೆಂಗಿ ಚಾಲುಕ್ಯ) ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ವಿದೇಶಿ ಸಂಪರ್ಕ (Foreign Relations)

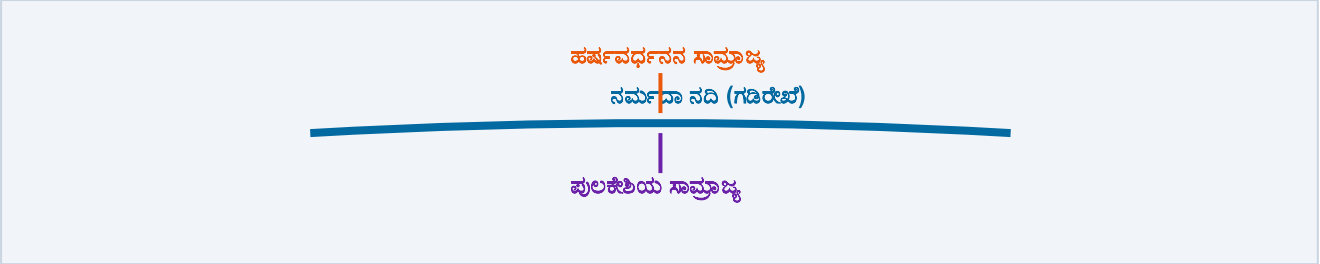
ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಕೀರ್ತಿ ಭಾರತದ ಗಡಿ ದಾಟಿತ್ತು. ಪರ್ಷಿಯಾದ (ಇರಾನ್) ರಾಜ **ಎರಡನೇ ಖುಸ್ರೋ (Khusrau II)** ಪುಲಕೇಶಿಯ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 625-26). ಇದರ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ **ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಯ (ಗುಹೆ ನಂ. 1)** ಭಿತ್ತಿಚಿತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಚೀನಿ ಯಾತ್ರಿಕ **ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್** ಕ್ರಿ.ಶ. 639 ರಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು.

ಪುಲಕೇಶಿ II ಮತ್ತು ಹರ್ಷವರ್ಧನ

ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಘಟನೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆಂದರೆ, ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮ ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕದನ. ಇದು ಎರಡು ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ಗಡಿ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಸಂಘರ್ಷವಾಗಿತ್ತು.

ನರ್ಮದಾ ನದಿ ಕದನ (ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 618-620)

ಉತ್ತರ ಭಾರತವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ್ದ ವರ್ಧನ ವಂಶದ **ಹರ್ಷವರ್ಧನನು**, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ಬೃಹತ್ ಸೇನೆ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಪಡೆಯೊಂದಿಗೆ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ಕಡೆಗೆ ಧಾವಿಸಿದನು. ಇದೇ ವೇಳೆ ಉತ್ತರದತ್ತ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪುಲಕೇಶಿಯು ಅವನನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಿದನು.

ಕದನದ ಪರಿಣಾಮಗಳು

- **ಹರ್ಷನಿಗೆ ಸೋಲು:** ಪುಲಕೇಶಿಯ ಶಿಸ್ತಿನ ಸೇನೆಯ (ಕರ್ನಾಟ ಬಲ) ಮುಂದೆ ಹರ್ಷನ ಗಜಪಡೆಯು (ಆನೆಗಳು) ಮಣ್ಣು ಮುಕ್ಕಿತು. ಹರ್ಷವರ್ಧನನು ಸೋಲೊಪ್ಪಿಕೊಂಡು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.
- **ನರ್ಮದಾ ಗಡಿ:** ಈ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗಡಿಯಾಗಿ ಉಭಯ ನಾಯಕರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು.
- **ಬಿರುದುಗಳು:** ಈ ಮಹಾನ್ ವಿಜಯದ ನಂತರ ಪುಲಕೇಶಿಯು **'ಪರಮೇಶ್ವರ'** ಮತ್ತು **'ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇಶ್ವರ'** (ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಒಡೆಯ) ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನು.

ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದ ಸಾಕ್ಷ್ಯ

ರವಿ ಕೀರ್ತಿಯು ಈ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ: **"ಹರ್ಷನ ಹರ್ಷವು (ಸಂತೋಷವು) ಕರಗಿಹೋಯಿತು"** (Harsha lost his Harsha). ಅವನ ಆನೆಗಳು ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತುಬಿದ್ದಿದ್ದವು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನ ವರದಿ

ಹರ್ಷನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಚೀನಿ ಯಾತ್ರಿಕ ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಕೂಡ, "ಶಿಲಾದಿತ್ಯನು (ಹರ್ಷ) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ರಾಜ ಪುಲಕೇಶಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಪುಲಕೇಶಿಯ ಅಂತ್ಯ ಮತ್ತು ಪಲ್ಲವರ ಸೇಡು

ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಭರದಲ್ಲಿ ಪುಲಕೇಶಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕಾಂಚಿಯ ಪಲ್ಲವರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಈ ಬಾರಿ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ **ಒಂದನೇ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ (ಮಹಾಮಲ್ಲ)** ನು ಪುಲಕೇಶಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. 642 ರಲ್ಲಿ ಪಲ್ಲವ ಸೈನ್ಯವು ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅದನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿತು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪುಲಕೇಶಿಯು ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದನೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ. ನರಸಿಂಹವರ್ಮನು **'ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ'** ಎಂಬ ಬಿರುದು ಧರಿಸಿದನು. ಬಾದಾಮಿಯು ಮುಂದಿನ 12 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪಲ್ಲವರ ವಶದಲ್ಲಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಲು ಕದಂಬರು ಮತ್ತು ಶಾತವಾಹನರ ಆಡಳಿತ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ್ದರು.

ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು

ರಾಜನೇ ಕಾರ್ಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ಪರಮೋಚ್ಚ ನಾಯಕ. ಯುವರಾಜ ಅಥವಾ ರಾಜಕುಮಾರರನ್ನು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಗವರ್ನರ್‌ಗಳಾಗಿ (ಮಂಡಲೇಶ್ವರ) ನೇಮಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು:

ಆಡಳಿತ ಘಟಕ	ಆಧುನಿಕ ಸಮಾನಾರ್ಥಕ	ಮುಖ್ಯಾಧಿಕಾರಿ (ಹುದ್ದೆ)
ಮಂಡಲ / ರಾಷ್ಟ್ರ	ಪ್ರಾಂತ್ಯ (Province)	ಮಂಡಲೇಶ್ವರ / ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ
ವಿಷಯ	ಜಿಲ್ಲೆ (District)	ವಿಷಯಪತಿ
ನಾಡು / ಭುಕ್ತಿ	ತಾಲೂಕು (Taluk)	ನಾಡಗಾವುಂಡ
ಗ್ರಾಮ	ಹಳ್ಳಿ (Village)	ಗಾವುಂಡ (ಗೌಡ) / ಮಹಾಜನರು

ಮಹಾಜನರು (Local Governance)

ಗ್ರಾಮಗಳ ಆಡಳಿತವನ್ನು **'ಮಹಾಜನರು'** ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹಿರಿಯರ ಸಮಿತಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಗ್ರಹಾರಗಳಲ್ಲಿ (ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಳ್ಳಿಗಳು) ಈ ಸಮಿತಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಇತ್ತು. ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ, ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ, ಕೆರೆಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇವರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿತ್ತು.

ಆರ್ಥಿಕತೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ

ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ **ಭೂಕಂದಾಯವೇ (ಸಿದ್ಧಾಯ)** ಪ್ರಮುಖ ಆದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯ 1/6 ಭಾಗವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಕೃಷಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಒದಗಿಸಲು ರಾಜರು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೆರೆ, ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ (Trade)

ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ **ಕಲ್ಯಾಣ, ರೇವಾತಿದ್ವೀಪ (ಗೋವಾ), ಭರೂಚ್** ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ ಪರ್ಷಿಯಾ, ಅರೇಬಿಯಾ ಮತ್ತು ರೋಮ್ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ, ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥ, ಗಂಧದ ಮರ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು.

ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು (Guilds)

ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು **'ಶ್ರೇಣಿ'** ಅಥವಾ ಸಂಘಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿತರಾಗಿದ್ದರು. **'ಮಹಾಜನ'** ಮತ್ತು **'ನಗರಂ'** ಗಳು ವ್ಯಾಪಾರದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉದಾರ ದಾನಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.

ನಾಣ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Coinage)

ಚಾಲುಕ್ಯರು ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದರು. ಇವರ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ **'ವರಾಹ' (ಕಾಡುಹಂದಿ)** ಯ ಮುದ್ರೆಯಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವರ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು **'ವರಾಹ'** ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. (ಈ ಪದವು ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದವರೆಗೂ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿತ್ತು).

ಚಾಲುಕ್ಯರ ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿಕಾಸದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿತ್ತು. ಇವರು ವೇದೋಕ್ತ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ, ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮಗಳಿಗೂ ಸಮಾನ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದರು.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆ

- **ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಪಂಥಗಳು:** ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜರು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು (ಉದಾ: 1ನೇ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಅಶ್ವಮೇಧ). ಇವರು ಶಿವ ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಭವ್ಯವಾದ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗುಹಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು.
- **ಜೈನ ಧರ್ಮ:** ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ಜೈನ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಐಹೊಳೆಯ ಮೇಗುತಿ ಜೈನ ಬಸದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಬಾದಾಮಿಯ 4ನೇ ಗುಹಾಲಯವು ಜೈನ ತೀರ್ಥಂಕರರ (ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ, ಮಹಾವೀರ) ಸುಂದರ ಶಿಲ್ಪಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.
- **ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ:** ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನ ವರದಿಯಂತೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಬನವಾಸಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರಗಳಿದ್ದವು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯು ಆಸ್ಥಾನದ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಭಾಷೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, **ಕನ್ನಡವು** ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ಭಾಷೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಶಾಸನಗಳು (ಉದಾ: ಬಾದಾಮಿ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು) ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿವೆ.

ವಿದ್ವಾಂಸ / ಕವಿ	ಭಾಷೆ / ಕೃತಿ / ಶಾಸನ	ವಿಶೇಷತೆ
ರವಿಕೀರ್ತಿ	ಸಂಸ್ಕೃತ (ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ)	ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ. ಈತನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಕಾಳಿದಾಸ ಮತ್ತು ಭಾರವಿಗೆ ಸರಿಸಮಾನ ಎಂದು ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.
ವಿಜ್ಜಿಕಾ (ವಿಜಯಮಹಾದೇವಿ)	ಸಂಸ್ಕೃತ (ಕೌಮುದಿ ಮಹೋತ್ಸವ)	ಚಂದ್ರಾಪೀಡನ ಪತ್ನಿ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿದಾಸನ ನಂತರದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಯಿತ್ರಿ ಎಂದು ದಂಡಿ ಕವಿಯಿಂದ ಹೊಗಳಿಸಿಕೊಂಡವಳು (ಸರಸ್ವತಿಯು ಕಪ್ಪು ವರ್ಣದವಳು ಎಂದು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದವಳು).
ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನ	ಕನ್ನಡ (ತ್ರಿಪದಿ)	ಬಾದಾಮಿಯ ತಟ್ಟಿಕೋಟ್ ಶಾಸನ. ಇದು **ಕನ್ನಡದ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ತ್ರಿಪದಿ** (ಮೂರು ಸಾಲಿನ ಪದ್ಯ) ಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. (ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು, ಮಾಧುರ್ಯಂಗೆ ಮಾಧುರ್ಯ...).

ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ನ ವರ್ಣನೆ (ಕರ್ನಾಟ ಬಲ)

ಚೀನಿ ಯಾತ್ರಿಕ ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಹೀಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ: "ಇಲ್ಲಿನ ಜನರು ಎತ್ತರವಾಗಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನಿಗಳು. ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಬೇಕಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಅಪಕಾರ ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸೋತ ಶತ್ರುವನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಬಟ್ಟೆ ತೊಡಿಸಿ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಸೈನಿಕರು ಮತ್ತು ಆನೆಗಳಿಗೆ ಮದ್ಯ ಕುಡಿಸುತ್ತಾರೆ."

ಐಹೊಳೆ, ಬಾದಾಮಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರನ್ನು **'ಭಾರತೀಯ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ನಿರ್ಮಾತೃಗಳು'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ನಾಗರ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಇವರು **'ವೇಸರ ಶೈಲಿ' (ಚಾಲುಕ್ಯ ಶೈಲಿ)** ಯನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಇವರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವಿಕಾಸವನ್ನು ಐಹೊಳೆ, ಬಾದಾಮಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಬಹುದು.

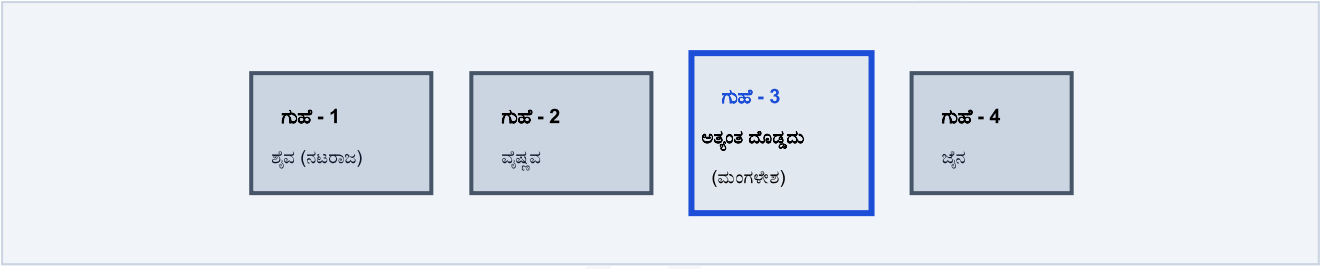
1. ಐಹೊಳೆ (Aihole) - ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ

ಮಲಪ್ರಭಾ ನದಿ ತೀರದ ಐಹೊಳೆಯನ್ನು 'ಭಾರತೀಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ತೊಟ್ಟಿಲು' ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ 70 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ. ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ವಿವಿಧ ಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರು.

- **ಲಾಡ್ ಖಾನ್ ದೇವಾಲಯ:** ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ದೇವಾಲಯ. ಮರದ ಕಟ್ಟಡದ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ತರುವ ಪ್ರಯತ್ನ. ಚಾವಣಿಯ ಮೇಲೆ ಕಮಲದ ಕೆತ್ತನೆ ಇದೆ.
- **ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯ:** ಇದು **'ಗಜಪೃಷ್ಠಾಕಾರ' (Apsidal)** ದಲ್ಲಿದೆ (ಆನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಂತೆ ಅರ್ಧವೃತ್ತಾಕಾರ). ಇದು ಬೌದ್ಧ ಚೈತ್ಯಾಲಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿದೆ.
- **ಮೇಗುತಿ ಜೈನ ಬಸದಿ:** ರವಿಕೀರ್ತಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಈ ಬಸದಿಯ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ'ವಿದೆ.

2. ಬಾದಾಮಿ (Badami) - ಗುಹಾಲಯಗಳ ತವರು

ಬಾದಾಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಡಿದಾದ ಮರಳುಗಲ್ಲಿನ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಕೊರೆದು **4 ಬೃಹತ್ ಗುಹಾಲಯಗಳನ್ನು** ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.

3. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು (Pattadakal) - ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಶಿಖರ

ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಸ್ಥಳವಾಗಿತ್ತು (UNESCO ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ). ಇಲ್ಲಿನ 10 ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ 4 ನಾಗರ ಶೈಲಿ ಮತ್ತು 6 ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿವೆ.

- **ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ (ಲೋಕೇಶ್ವರ):** 2ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಪತ್ನಿ **ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ**ಯು ಪಲ್ಲವರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಕಾಂಚಿಯ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ (ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ) ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದಳು. ಶಿಲ್ಪಿ: ಗುಂಡನ್ ಅನಿವಾರಿತಾಚಾರಿ.
- **ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ (ತ್ರೈಲೋಕೇಶ್ವರ):** ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಹಾದೇವಿಯಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣ.
- ಪಾಪನಾಥ, ಗಲಗನಾಥ ಮತ್ತು ಕಾಶಿವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವಾಲಯಗಳು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ **ನಾಗರ ಶೈಲಿ** (ರೇಖಾನಾಗರ) ಯಲ್ಲಿವೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಉದಯ

ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪತನದ ನಂತರ, ಇಡೀ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತ ಮತ್ತು ದಖನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 2 ಶತಮಾನಗಳಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ (ಕ್ರಿ.ಶ. 753 - 973) ಸಾರ್ವಭೌಮರಾಗಿ ಆಳಿದವರು **ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು**. ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಕನೌಜ್ ವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಉಗಮ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿವೆ. ಇವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಲಾತೂರು (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ) ಮತ್ತು ಎಲ್ಲೋರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ **'ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ'ಗಳಾಗಿ (ಗವರ್ನರ್‌ಗಳು)** ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕ್ರಮೇಣ ಇವರೇ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಇವರ ಲಾಂಛನ **'ಗರುಡ'** ಮತ್ತು ರಾಜಧಾನಿ **'ಮಾನ್ಯಖೇಟ'** (ಇಂದಿನ ಮಳಖೇಡ, ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆ).

ದಂತಿದುರ್ಗ (ಕ್ರಿ.ಶ. 735 - 756): ಸ್ಥಾಪಕ

ದಂತಿದುರ್ಗನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ನೈಜ ಸ್ಥಾಪಕ. ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ 2ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದ ಇವನು, ಪಲ್ಲವರ ವಿರುದ್ಧದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೆ ನೆರವಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕೊನೆಯ ದೊರೆ **ಎರಡನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮನ ದೌರ್ಬಲ್ಯವನ್ನು** ಅರಿತು, ಕ್ರಿ.ಶ. 753 ರಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣ (ಕ್ರಿ.ಶ. 756 - 774):

ದಂತಿದುರ್ಗನಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪ ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈತನು ಚಾಲುಕ್ಯರನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಮಾಡಿ ಗಂಗರು ಮತ್ತು ಪಲ್ಲವರನ್ನು ಮಣಿಸಿದನು. **ಎಲ್ಲೋರಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ'ದ (ಏಕಶಿಲಾ ದೇವಾಲಯ) ನಿರ್ಮಾತೃ.**

ಧ್ರುವ (ಕ್ರಿ.ಶ. 780 - 793):

ಈತನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು. **ಕನೌಜ್‌ಗಾಗಿ ನಡೆದ ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷ‌ದಲ್ಲಿ (Tripartite Struggle)** ಪಾಲ್ಗೊಂಡು, ಪ್ರತಿಹಾರರ ವತ್ಸರಾಜ ಮತ್ತು ಪಾಲರ ಧರ್ಮಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ನದಿಗಳ ಲಾಂಛನವನ್ನು ತಂದನು.

ಮಾನ್ಯಖೇಟ (Malkheda)

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜಧಾನಿ ಎಲ್ಲೋರ ಅಥವಾ ಮಯೂರಖಂಡಿ (ಬೀದರ್ ಬಳಿ) ಆಗಿತ್ತು. **ಒಂದನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷನು** ಕಲಬುರಗಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕಾಗಿಣಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ **'ಮಾನ್ಯಖೇಟ'** ಎಂಬ ಭವ್ಯ ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಇದು ಆ ಕಾಲದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶವು ಅನೇಕ ಪರಾಕ್ರಮಿ ಹಾಗೂ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿ ಅರಸರನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಡಿಯು ಹಿಮಾಲಯದಿಂದ ರಾಮೇಶ್ವರದವರೆಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 793 - 814)

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸೇನಾನಿ ಮತ್ತು ಪರಾಕ್ರಮಿ ದೊರೆ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿತು. ಇವನ ಸೈನ್ಯದ ಕುದುರೆಗಳು ಹಿಮಾಲಯದ ತಪ್ಪಲಿನ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದವು ಮತ್ತು ರಾಮೇಶ್ವರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದವು ಎಂದು ಶಾಸನಗಳು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತವೆ.

- **ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ವಿಜಯ:** ಕನೌಜ್ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಹಾರರ ಎರಡನೇ ನಾಗಭಟ ಮತ್ತು ಪಾಲರ ಧರ್ಮಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
- **ದಕ್ಷಿಣದ ವಿಜಯ:** ಪಲ್ಲವರು, ಗಂಗರು, ಚೋಳರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯರ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಶ್ರೀಲಂಕಾದ ರಾಜನು ಇವನಿಗೆ ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಒಂದನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ (ಕ್ರಿ.ಶ. 814 - 878)

ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದನ ಮಗ. ಇವನು ಯುದ್ಧಗಳಿಗಿಂತ ಶಾಂತಿ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಒತ್ತು ನೀಡಿದನು. ಇವನನ್ನು **'ದಕ್ಷಿಣದ ಅಶೋಕ'** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈತನು **64 ವರ್ಷಗಳ** ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದನು.

- **ರಾಜಧಾನಿ:** ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಮಳಖೇಡ) ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.
- **ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ:** ಜೈನಮುನಿ ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ಇವನ ಗುರುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಸ್ವತಃ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದ ಇವನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ **'ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ರತ್ನಮಾಲಿಕಾ'** ಎಂಬ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದನು. ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲೇ **'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ'** ರಚನೆಯಾಯಿತು.
- **ತ್ಯಾಗ:** ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಬರಗಾಲ ಬಂದಾಗ, ನಾಡಿನ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಹಾಪುರದ ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಗೆ **ತನ್ನ ಎಡಗೈ ಬೆರಳನ್ನೇ ಕತ್ತರಿಸಿ ಅರ್ಪಿಸಿದನು** ಎಂದು ಸಂಜಾನ್ ತಾಮ್ರಶಾಸನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.

ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣ (ಕ್ರಿ.ಶ. 939 - 968)

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕೊನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಸ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪರಮಾಧಿಕಾರ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಕದನ / ಸಾಧನೆ	ಪರಿಣಾಮ
ತಕ್ಕೋಲಂ ಕದನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 949)	ತಮಿಳುನಾಡಿನ ತಕ್ಕೋಲಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ **ಚೋಳರ ರಾಜಾಧಿತ್ಯನನ್ನು** ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂದನು. (ಇದರಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಬೂತುಗ-II ನೆರವು ನೀಡಿದ್ದನು).
ರಾಮೇಶ್ವರಂ ವಿಜಯ	ರಾಮೇಶ್ವರದವರೆಗೆ ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿ, ಅಲ್ಲಿ **'ಕೃಷ್ಣೇಶ್ವರ' ಮತ್ತು 'ಗಂಡಮಾರ್ತಾಂಡಾದಿತ್ಯ'** ಎಂಬ ವಿಜಯ ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.
ಸಾಹಿತ್ಯ ಪೋಷಣೆ	ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕವಿ **'ಪೊನ್ನ'** ನಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ, 'ಉಭಯ ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೀಡಿದ್ದನು.

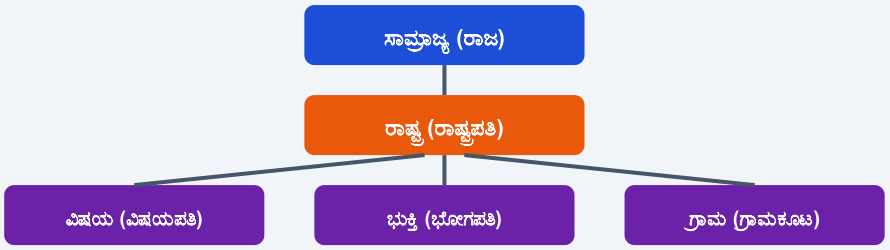
SKY DIGITAL CYBER

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ವಿಶಾಲವಾದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಳಲು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ಹಾಗೂ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾದ ಆಡಳಿತ ಯಂತ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅರಸನು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳದ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು (Administrative Structure)

ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು:

- **ರಾಷ್ಟ್ರ:** ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯ (ಇಂದಿನ ರಾಜ್ಯದಂತೆ). ಇದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ 'ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ'.
- **ವಿಷಯ:** ಇಂದಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಸಮಾನ. ಮುಖ್ಯಸ್ಥ 'ವಿಷಯಪತಿ'.
- **ಭುಕ್ತಿ / ನಾಡು:** 50 ರಿಂದ 70 ಹಳ್ಳಿಗಳ ಸಮೂಹ (ತಾಲೂಕು). ಮುಖ್ಯಸ್ಥ 'ಭೋಗಪತಿ' ಅಥವಾ 'ನಾಡಗಾವುಂಡ'.
- **ಗ್ರಾಮ:** ಆಡಳಿತದ ಕೊನೆಯ ಘಟಕ. **ಗ್ರಾಮಕೂಟ / ಗಾವುಂಡ** ಎಂಬುವನು ಲೆಕ್ಕಿಗನ (ಕರಣಿಕ) ಸಹಾಯದಿಂದ ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತ, ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಸೈನ್ಯ (Revenue and Military)

ಭೂಕಂದಾಯವನ್ನು **'ಉದ್ರಂಗ' (Udranga)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಭೂಮಿಯ ಫಲವತ್ತತೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯ 1/4 ರಿಂದ 1/6 ಭಾಗದಷ್ಟಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಸುಂಕ, ದಂಡಗಳು ಮತ್ತು ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆಗಳು ಇತರ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ **ಸುಲೈಮಾನ್** ನ ಪ್ರಕಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಜಗತ್ತಿನ 4 ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದ್ದರು (ರೋಮ್, ಅರಬ್, ಚೀನಾ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ). ಇವರ ಬಳಿ ಬೃಹತ್ ಕಾಯಂ ಸೈನ್ಯವಿತ್ತು. ಆನೆಗಳ ಪಡೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಭೂದಾನಗಳ ವಿಧಗಳು

1. **ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ / ಅಗ್ರಹಾರ:** ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಥವಾ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ ಹೊಂದಿದ್ದ ಭೂಮಿ. ಇಲ್ಲಿ **'ಮಹಾಜನರು'** ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.
2. **ದೇವದಾನ:** ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ದತ್ತಿ.
3. **ಮಠಪುರ:** ಶೈವ ಅಥವಾ ಜೈನ ಮಠಗಳಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ದಾನ.

SKY DIGITAL CYBER

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರಗಳೆರಡೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ ಅರಬ್ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಬಿರುಸಿನ ವ್ಯಾಪಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಾರ (Agriculture and Trade)

ರಾಜ್ಯದ ಬಹುಪಾಲು ಜನಸಂಖ್ಯೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿತ್ತು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದರು.

ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಧಾರ ಮತ್ತು ವಿವರ
ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳು (Guilds)	ವರ್ತಕರು ಮತ್ತು ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು ಶ್ರೇಣಿಗಳಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಂತೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. **'ವೀರಬಣಂಜು'** ಮತ್ತು **'ಅಯ್ಯಾವೊಳೆ 500'** ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘಗಳಾಗಿದ್ದವು.
ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ	ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿಗರಾದ ಸುಲೈಮಾನ್, ಅಲ್-ಮಸೂದಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ನ್ ಹೌಕಲ್ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರು. ಕಲ್ಯಾಣ್, ಥಾಣೆ ಮತ್ತು ಭರೂಚ್ ಬಂದರುಗಳ ಮೂಲಕ ಹತ್ತಿ, ತೇಗ, ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಬಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳು ಅರೇಬಿಯಾಕ್ಕೆ ರಫ್ತಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಆಮದು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
ನಾಣ್ಯಗಳು	ಸುವರ್ಣ, ದ್ರಮ್ಮ, ಕಳಂಜು, ಗದ್ಯಾಣ, ಕಾಸು ಮುಂತಾದ ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿಯ ನಾಣ್ಯಗಳು ಚಲಾವಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು. ಚಾತುರ್ವರ್ಣ ಪದ್ಧತಿ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಆಧಾರಿತ ಜಾತಿಗಳೂ ರೂಪುಗೊಂಡಿದ್ದವು (ಉದಾ: ನೇಕಾರರು, ಕಮ್ಮಾರರು). ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ **ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಾಹಾರಕ್ಕೆ** ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆಯಿತು.

ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ

ಮಹಿಳೆಯರು ಆಡಳಿತ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಮಗಳು **ಚಂದ್ರಬ್ಬಲಬ್ಬೆ** ರಾಯಚೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸತಿ ಸಹಗಮನ ಮತ್ತು ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿಗಳು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ (ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ) ಆರಾಧಕರಾಗಿದ್ದರು. ದಂತಿದುರ್ಗವು ಹರಣ್ಯಗರ್ಭ ಯಾಗ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಇವರು **ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ** ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದರು (ಅಮೋಘವರ್ಷ, ಇಂದ್ರ IV ಜೈನರಾಗಿದ್ದರು). ಅರಬ್ ವರ್ತಕರಿಗೆ ಮಸೀದಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಂ ಆಚರಿಸಲು ಮುಕ್ತ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದರು.

SKY DIGITAL CYBER

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಪರಂಪರೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲವನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯದ **'ಸುವರ್ಣಯುಗ'** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಜೈನ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ಕನ್ನಡದ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಮತ್ತು ಪೊನ್ನ ಇದೇ ಕಾಲದವರು.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (ಕ್ರಿ.ಶ. 850)

ಇದು **ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಉಪಲಬ್ಧವಿರುವ ಮೊಟ್ಟಮೊದಲ ಗ್ರಂಥ**. ಇದು ದಂಡಿಯ 'ಕಾವ್ಯಾದರ್ಶ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥ (ಅಲಂಕಾರ ಶಾಸ್ತ್ರ).

- **ಕರ್ತೃ:** ಒಂದನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ **ಶ್ರೀವಿಜಯ** ಎಂಬ ಕವಿಯು ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದನೆಂದು ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ. (ಕೆಲವರು ಅಮೋಘವರ್ಷನೇ ಬರೆದನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ).
- **ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ:** ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿಸ್ತಾರವನ್ನು **"ಕಾವೇರಿಯಿಂದಮಾ ಗೋದಾವರಿವರಮಿರ್ಪ ನಾಡದಾ ಕನ್ನಡದೊಳ್..."** ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಕುರಿತು "ಕುರಿತೋದದೆಯುಂ ಕಾವ್ಯ ಪ್ರಯೋಗ ಪರಿಣತಮತಿಗಳ್" (ಓದದಿದ್ದರೂ ಕಾವ್ಯ ರಚಿಸುವ ಬುದ್ಧಿವಂತರು) ಎಂದು ಹೊಗಳಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಕೃತಿಗಳು

ಕವಿ	ಆಶ್ರಯದಾತ ರಾಜ	ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು
ಪಂಪ (ಆದಿಕವಿ)	ಅರಿಕೇಸರಿ (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಸಾಮಂತ)	**ಕನ್ನಡ:** 'ಆದಿಪುರಾಣ' (ವೃಷಭನಾಥನ ಕಥೆ) ಮತ್ತು 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ' (ಪಂಪಭಾರತ - ಇದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಯದಾತ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದ್ದಾನೆ).
ಪೊನ್ನ	ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣ	**ಕನ್ನಡ:** 'ಶಾಂತಿಪುರಾಣ' ಮತ್ತು 'ಭುವನೈಕ ರಾಮಾಭ್ಯುದಯ'. ರಾಜನಿಂದ **'ಉಭಯ ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ'** ಬಿರುದು.
ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯ	ಒಂದನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ	**ಸಂಸ್ಕೃತ:** 'ಪಾರ್ಶ್ವಾಭ್ಯುದಯ' ಮತ್ತು 'ಆದಿಪುರಾಣ'ದ ಪೂರ್ವ ಭಾಗ.
ಮಹಾವೀರಾಚಾರ್ಯ	ಒಂದನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ	**ಸಂಸ್ಕೃತ: 'ಗಣಿತ ಸಾರಸಂಗ್ರಹ'** (ಗಣಿತಶಾಸ್ತ್ರದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿ).
ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ಭಟ್ಟ	ಮೂರನೇ ಇಂದ್ರ	**ಸಂಸ್ಕೃತ:** 'ನಳಚಂಪು' (ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೊದಲ ಚಂಪೂ ಕಾವ್ಯ) ಮತ್ತು 'ಮದಾಲಸಾ ಚಂಪು'.
ಹಲಾಯುಧ	ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣ	**ಸಂಸ್ಕೃತ:** 'ಕವಿರಹಸ್ಯ'.

ರತ್ನತ್ರಯರು (Three Gems of Kannada Literature)

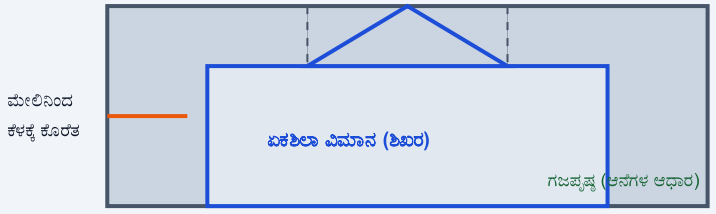
ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನ ರತ್ನತ್ರಯರೆಂದರೆ **ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ ಮತ್ತು ರನ್ನ**. ಇವರಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಮತ್ತು ಪೊನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾದರೆ, ರನ್ನನು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ (ತೈಲಪ - 2) ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು.

ಎಲ್ಲೋರಾದ ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಮಯಕಾರಿ ಕೊಡುಗೆಯೆಂದರೆ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ **ಎಲ್ಲೋರಾ** (ಔರಂಗಾಬಾದ್ ಬಳಿ) ದಲ್ಲಿರುವ **'ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ'** (Kailasa Temple - Cave 16). ಇದನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಅರಸ **ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣ (Krishna I)** ಕ್ರಿ.ಶ. 8ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವಿಸ್ಮಯ (Monolithic Wonder)

ಇದು ಸಾಮಾನ್ಯ ದೇವಾಲಯಗಳಂತೆ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಜೋಡಿಸಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, **ಒಂದೇ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ (Top to Bottom) ಕೊರೆದು** ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಜಗತ್ತಿನ ಏಕೈಕ ಮತ್ತು ಅತಿದೊಡ್ಡ ಏಕಶಿಲಾ ದೇವಾಲಯವಾಗಿದೆ.

ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- **ವಿನ್ಯಾಸ:** ಇದು ಪಲ್ಲವರ ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ (ಕಾಂಚಿಯ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯದ ಪ್ರಭಾವ). ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿಗಳು ಇದನ್ನು ಕೊರೆದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.
- **ಆಯಾಮಗಳು:** ದೇವಾಲಯವು 276 ಅಡಿ ಉದ್ದ, 154 ಅಡಿ ಅಗಲ ಮತ್ತು 107 ಅಡಿ ಆಳದ ಕಂದಕದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಸುಮಾರು 2 ಲಕ್ಷ ಟನ್ ಕಲ್ಲನ್ನು ಒಡೆದು ತೆಗೆಯಲಾಗಿದೆ.
- **ಶಿಲ್ಪಕಲೆ:** ದೇವಾಲಯದ ತಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ **ಆನೆಗಳು** ಇಡೀ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವಂತೆ ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.
- **ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳ ಚಿತ್ರಣ:** ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ರಾಮಾಯಣ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾರತದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ. ರಾವಣನು ಕೈಲಾಸ ಪರ್ವತವನ್ನು ಎತ್ತುವ (ರಾವಣಾನುಗ್ರಹ) ಶಿಲ್ಪವು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಎಲಿಫೆಂಟಾ ಗುಹೆಗಳು (Elephanta Caves)

ಮುಂಬೈ ಬಳಿಯ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ಎಲಿಫೆಂಟಾ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಸುಂದರವಾದ ಗುಹಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿರುವ 20 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ **'ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ' (ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮಹೇಶ್ವರ)** ಅಥವಾ 'ಮಹೇಶಮೂರ್ತಿ' ವಿಗ್ರಹವು ಭಾರತೀಯ ಶಿಲ್ಪಕಲೆಯ ಅದ್ಭುತವಾಗಿದೆ.

> **ದಸಾವತಾರ ಗುಹೆ (ಗುಹೆ 15)**
>
> ದಂತಿದುರ್ಗನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೋರಾದಲ್ಲಿ ದಸಾವತಾರ ಗುಹೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹ ಅವತಾರದಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಉಗ್ರವಾದ ಮತ್ತು ನೈಜವಾದ ಶಿಲ್ಪವಿದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

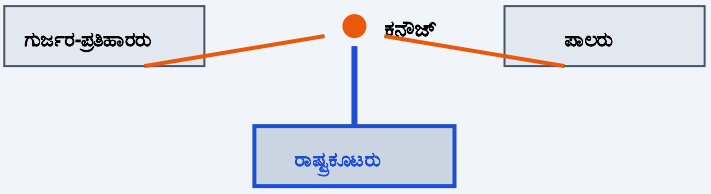
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಸಂಪರ್ಕಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಕೇವಲ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇವರು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ನೇರವಾಗಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ ದಕ್ಷಿಣದ ಮೊದಲ ಅರಸರು. 8 ಮತ್ತು 9ನೇ ಶತಮಾನದ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ **'ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷ' (Tripartite Struggle)** ವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಕನೌಜ್‌ಗಾಗಿ ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಸಂಘರ್ಷ

ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಮರಣದ ನಂತರ, ಗಂಗಾ ನದಿ ಬಯಲಿನ **'ಕನೌಜ್' (Kannauj)** ನಗರವು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾರ್ವಭೌಮತ್ವದ ಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಮೇಲಿನ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರು ಪ್ರಬಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಕಾದಾಡಿದವು:

1. **ಪಶ್ಚಿಮದಿಂದ:** ಗುರ್ಜರ-ಪ್ರತಿಹಾರರು (ರಾಜಸ್ಥಾನ, ಗುಜರಾತ್).
2. **ಪೂರ್ವದಿಂದ:** ಪಾಲರು (ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ).
3. **ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ:** ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು (ಕರ್ನಾಟಕ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ).

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪಾತ್ರ

- **ಧ್ರುವ:** ಕನೌಜ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಪ್ರತಿಹಾರರ ವತ್ಸರಾಜ ಮತ್ತು ಪಾಲರ ಧರ್ಮಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
- **ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದ:** ಪ್ರತಿಹಾರರ 2ನೇ ನಾಗಭಟನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ಗಂಗಾ-ಯಮುನಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ಮೂರನೇ ಇಂದ್ರ (ಕ್ರಿ.ಶ. 915):** ಪ್ರತಿಹಾರ ದೊರೆ ಮಹಿಪಾಲನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕನೌಜ್ ನಗರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿದನು. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಇಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಶಾಶ್ವತ ಆಡಳಿತ ಸ್ಥಾಪಿಸದಿದ್ದರೂ, ತಮ್ಮ ಮಿಲಿಟರಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾಬೀತುಪಡಿಸಿದರು.

ವಿದೇಶಿ ಸಂಪರ್ಕ ಮತ್ತು ಅರಬ್ ವರದಿಗಳು

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಅರಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಅರಬ್ಬರು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆಯನ್ನು **'ಬಲ್ಹರ' (ವಲ್ಲಭರಾಯ)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

> **ಸುಲೈಮಾನ್ ನ ವರದಿ**
>
> ಕ್ರಿ.ಶ. 851 ರಲ್ಲಿ (ಅಮೋಘವರ್ಷನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ) ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಅರಬ್ ಪ್ರವಾಸಿ **ಸುಲೈಮಾನ್** ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ 4 ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು (ರೋಮ್, ಚೀನಾ, ಅರಬ್ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ) ಎಂದು ಹೊಗಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಆ ಕಾಲದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾಗತಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪತನ

ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮರಣದ (ಕ್ರಿ.ಶ. 968) ನಂತರ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ವೇಗವಾಗಿ ಪತನದತ್ತ ಸಾಗಿತು. ಬಲಿಷ್ಠ ನಾಯಕತ್ವದ ಕೊರತೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಂತರ ನಿರಂತರ ದಂಗೆಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸಿದವು.

ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು

1. ಮಾಳವದ ಪರಮಾರರ ದಾಳಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 972)

ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣನ ನಂತರ ಅವನ ತಮ್ಮ **ಖೊಟ್ಟಿಗ (Khottiga)** ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಈತನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾಳವದ (ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ) ಪರಮಾರ ದೊರೆ **ಸಿಯ್ಯಕ (Siyaka)** ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಮೇಲೆ ಭಾರಿ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು. ಆತನು ರಾಜಧಾನಿ ಮಾನ್ಯಖೇಟವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು. ಈ ಅವಮಾನ ಮತ್ತು ಆಘಾತದಿಂದ ಖೊಟ್ಟಿಗನು ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಇದು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ಪೆಟ್ಟಾಗಿತ್ತು.

2. ಸಾಮಂತರ ದಂಗೆಗಳು

ರಾಜಧಾನಿ ಲೂಟಿಯಾದ ನಂತರ ಕೇಂದ್ರದ ಅಧಿಕಾರ ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಅರಿತ ಸಾಮಂತ ರಾಜರಾದ ಗಂಗರು (ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ) ಮತ್ತು ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ) ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

3. ಎರಡನೇ ಕರ್ಕನ ಅಸಮರ್ಥತೆ

ಖೊಟ್ಟಿಗನ ನಂತರ ಅವನ ಸೋದರಳಿಯ **ಎರಡನೇ ಕರ್ಕ (Karka II)** ಕ್ರಿ.ಶ. 972 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು. ಈತನು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ದೊರೆ. ಇವನು ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು ದುರಾಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು.

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಉದಯ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಸಾಮಂತನಾಗಿದ್ದ (ತರ್ದವಾಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗವರ್ನರ್) **ಎರಡನೇ ತೈಲಪ (Tailapa II)**, ಇದುವೇ ತಕ್ಕ ಸಮಯವೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಎರಡನೇ ಕರ್ಕನ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದನು. **ಕ್ರಿ.ಶ. 973 ರಲ್ಲಿ** ತೈಲಪನು ಎರಡನೇ ಕರ್ಕನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕೊಂದನು.

> **ಪರಿಣಾಮ**
>
> ಎರಡನೇ ತೈಲಪನ ವಿಜಯದೊಂದಿಗೆ 220 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ವಿಜೃಂಭಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಇತಿಹಾಸದ ಪುಟ ಸೇರಿತು. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಂಶಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ತೈಲಪನು ಮರಳಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಇವರೇ ಮುಂದೆ **'ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು'** ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಕಾಲಘಟ್ಟ	ಘಟನೆ
ಕ್ರಿ.ಶ. 968	ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣನ ಮರಣ. ಖೊಟ್ಟಿಗನಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ.
ಕ್ರಿ.ಶ. 972	ಪರಮಾರ ದೊರೆ ಸಿಯ್ಯಕನಿಂದ ಮಾನ್ಯಖೇಟದ ಲೂಟಿ. ಖೊಟ್ಟಿಗನ ಸಾವು.
ಕ್ರಿ.ಶ. 973	ಸಾಮಂತ 2ನೇ ತೈಲಪನಿಂದ 2ನೇ ಕರ್ಕನ ಹತ್ಯೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಅಂತ್ಯ.

SKY DIGITAL CYBER

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಉದಯ

ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶವನ್ನು **ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಕ್ರಿ.ಶ. 973 - 1189)** ಅಥವಾ 'ನಂತರದ ಪಶ್ಚಿಮ ಚಾಲುಕ್ಯರು' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ತಮಗೂ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರಿಗೂ ರಕ್ತಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಎರಡನೇ ತೈಲಪ (Tailapa II - ಕ್ರಿ.ಶ. 973-997)

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕೊನೆಯ ಅರಸ 2ನೇ ಕರ್ಕನನ್ನು ಕೊಂದು ಮಾನ್ಯಖೇಟದಲ್ಲಿಯೇ ತನ್ನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು.

- **ಪರಮಾರರ ಸೋಲು:** ಮಾನ್ಯಖೇಟವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಮಾಳವದ ಪರಮಾರ ದೊರೆ 'ಮುಂಜ'ನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ, ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ಗಡಿ ವಿಸ್ತರಣೆ:** ಚೋಳರು, ಗುಜರಾತಿನ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಗಂಗರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದನು. ರನ್ನ ಕವಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿ 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಬಿರುದು ನೀಡಿದನು.

ರಾಜಧಾನಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ (Basavakalyan)

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯಖೇಟ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ **ಒಂದನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ** (ಕ್ರಿ.ಶ. 1042-1068) ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ **'ಕಲ್ಯಾಣಿ' (ಇಂದಿನ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ)** ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದನು. ಇದೇ ಮುಂದೆ 12ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನ ಚಳವಳಿಯ (ಶರಣ ಚಳವಳಿ) ಕೇಂದ್ರವಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 973: 2ನೇ ತೈಲಪನಿಂದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶ ಸ್ಥಾಪನೆ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1042: 1ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನಿಂದ 'ಕಲ್ಯಾಣಿ' ನೂತನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಾಣ.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1054: ಕೊಪ್ಪಂ ಕದನ - ಚೋಳರ ರಾಜಾಧಿರಾಜನನ್ನು 1ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಕೊಂದನು.

ಕ್ರಿ.ಶ. 1076: 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ಮತ್ತು 'ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕ'ಯ ಆರಂಭ.

ಚೋಳರೊಡನೆ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಘರ್ಷ

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಚೋಳರ ನಡುವೆ ತುಂಗಭದ್ರಾ ದೋ-ಆಬ್ (ರಾಯಚೂರು ಪ್ರದೇಶ) ಮತ್ತು ವೆಂಗಿ (ಆಂಧ್ರ) ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ನೂರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಭೀಕರ ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು. 1ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ಚೋಳರ ರಾಜಾಧಿರಾಜನನ್ನು 'ಕೊಪ್ಪಂ ಕದನ'ದಲ್ಲಿ ಕೊಂದರೆ, ಚೋಳರು ಕಲ್ಯಾಣಿಯನ್ನು ಒಮ್ಮೆ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದರು.

ಸೋಮೇಶ್ವರನ ಜಲಸಮಾಧಿ

ಒಂದನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನು ತೀವ್ರವಾದ ಗುಣಪಡಿಸಲಾಗದ ಜ್ವರದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ (ಕುರುವತ್ತಿ) ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನು (ಕ್ರಿ.ಶ. 1068). ಇದನ್ನು **'ಜಲಸಮಾಧಿ'** ಅಥವಾ 'ಪರಮಯೋಗ' ಎಂದು ಶಾಸನಗಳು ವರ್ಣಿಸಿವೆ.

SKY DIGITAL CYBER

ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಹಾಗೂ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆ **ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1076 - 1127)**. ಇವನು ಸತತ 51 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದನು. ಇವನ ಕಾಲವು ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಉತ್ತುಂಗವಾಗಿತ್ತು.

ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ (Vikrama Era - 1076 CE)

ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ತನ್ನ ಅಣ್ಣ 2ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನನ್ನು ಪದಚ್ಯುತಗೊಳಿಸಿ ಕ್ರಿ.ಶ. 1076 ರಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿದನು. ತನ್ನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದ ಸವಿನೆನಪಿಗಾಗಿ ಹಳೆಯ ಶಕವರ್ಷವನ್ನು (ಶಾತವಾಹನರ ಶಕವರ್ಷ) ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ಹೊಸದಾಗಿ **'ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ' (Chalukya Vikrama Era)** ಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಇವನ ಕಾಲದ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಸನಗಳು ಇದೇ ಶಕೆಯಲ್ಲವೆ.

ರಾಜಕೀಯ ಸಾಧನೆಗಳು

- **ಚೋಳರ ನಿಯಂತ್ರಣ:** ತನ್ನ ಬದ್ಧ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಚೋಳರ (ಕುಲೋತ್ತುಂಗ ಚೋಳ) ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ತಡೆಗಟ್ಟಿದನು. ವೆಂಗಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮರುಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- **ಸಾಮಂತರ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತ:** ಹೊಯ್ಸಳರು, ಕಾಕತೀಯರು, ಯಾದವರು ಮತ್ತು ಕದಂಬರಂತಹ ಪ್ರಬಲ ಸಾಮಂತರನ್ನು ತನ್ನ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು (ಹೊಯ್ಸಳ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ದಂಗೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿದನು).

ಆಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಮುಖ ವಿದ್ವಾಂಸರು (Historical Sources)

ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನು ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಹಾನ್ ಪೋಷಕನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಜಗತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಇವನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದಾರೆ:

ವಿದ್ವಾಂಸ	ಭಾಷೆ / ಕೃತಿ	ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಬಿಲ್ಹಣ (Bilhana)	ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ: **ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತಂ**	ಕಾಶ್ಮೀರದಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಕವಿಯು ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಜೀವನ ಮತ್ತು ವಿಜಯಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಈ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಗೆ 'ವಿದ್ಯಾಪತಿ' ಬಿರುದಿತ್ತು.
ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ (Vijnaneshwara)	ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾನೂನು ಗ್ರಂಥ: **ಮಿತಾಕ್ಷರ (Mitakshara)**	ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ ಸ್ಮೃತಿಗೆ ಬರೆದ ಭಾಷ್ಯ. ಇದು **ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ (Hindu Law)** ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಆಸ್ತಿ ಹಂಚಿಕೆ, ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯದಾನದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ (ಇಂದಿಗೂ ಭಾರತದ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಉಲ್ಲೇಖವಾಗುತ್ತದೆ).

ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನ ವರ್ಣನೆ

ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಗರವನ್ನು ಕೊಂಡಾಡುತ್ತಾ, **"ಕಲ್ಯಾಣದಂತಹ ನಗರ ಹಿಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನಂತಹ ರಾಜ ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಮುಂದೆಯೂ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ"** ಎಂದು ತನ್ನ ಮಿತಾಕ್ಷರ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಬರೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಡಳಿತ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಉತ್ತುಂಗಕ್ಕೇರಿತು. **ರನ್ನ** (ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯ / ಗದಾಯುದ್ಧ), **ದುರ್ಗಸಿಂಹ** (ಪಂಚತಂತ್ರ), **ನಾಗಚಂದ್ರ** (ಮಲ್ಲಿನಾಥ ಪುರಾಣ, ರಾಮಚಂದ್ರ ಚರಿತ ಪುರಾಣ), **ಬ್ರಹ್ಮಶಿವ** (ಸಮಯಪರೀಕ್ಷೆ) ಮುಂತಾದ ಕವಿಗಳು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು.

ಶಿಕ್ಷಣ: ವಿಜಯಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಲಟಗಿ (Sallatagi), ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಮತ್ತು ನಾಗೈ ಗಳು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನಗಳಾಗಿದ್ದವು (ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು).

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ (Architecture)

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ **ವೇಸರ ಶೈಲಿ**ಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿ, ಅದಕ್ಕೆ ನುಣುಪಾದ ಬಳಪದ ಕಲ್ಲನ್ನು (Soapstone / Chlorite schist) ಬಳಸಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕಂಬಗಳನ್ನು ಕಡೆದು ನುಣುಪುಗೊಳಿಸುವ (Lathe-turned pillars) ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. (ಇದನ್ನೇ ಮುಂದೆ ಹೊಯ್ಸಳರು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದರು).

- **ಕಾಶಿವಿಶ್ವನಾಥ ದೇವಾಲಯ:** ಲಕ್ಕುಂಡಿ (ಗದಗ).
- **ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯ:** ಇಟಗಿ (ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆ) - ಇದನ್ನು **'ದೇವಾಲಯಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ'** ಎಂದು ಶಾಸನಗಳು ಬಣ್ಣಿಸಿವೆ (ಶಿಲ್ಪಿ: ಮಹಾದೇವ ದಂಡನಾಯಕ).
- **ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದೇವಾಲಯ:** ಕುರುವತ್ತಿ.

ಮೂರು ರಾಜವಂಶಗಳ ತುಲನಾತ್ಮಕ ನೋಟ

ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು
ಕಾಲಘಟ್ಟ	ಕ್ರಿ.ಶ. 540 - 753	ಕ್ರಿ.ಶ. 753 - 973	ಕ್ರಿ.ಶ. 973 - 1189
ರಾಜಧಾನಿ	ವಾತಾಪಿ (ಬಾದಾಮಿ)	ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಮಳಖೇಡ)	ಮಾನ್ಯಖೇಟ, ಕಲ್ಯಾಣಿ
ಸ್ಥಾಪಕ	ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ	ದಂತಿದುರ್ಗ	ಎರಡನೇ ತೈಲಪ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಸ	ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (2ನೇ)	ಅಮೋಘವರ್ಷ, 3ನೇ ಗೋವಿಂದ	ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
ಲಾಂಛನ	ವರಾಹ	ಗರುಡ	ವರಾಹ
ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಕೇಂದ್ರ	ಬಾದಾಮಿ, ಐಹೊಳೆ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು	ಎಲ್ಲೋರಾ, ಎಲಿಫೆಂಟಾ	ಲಕ್ಕುಂಡಿ, ಇಟಗಿ
ಪ್ರಮುಖ ಶತ್ರುಗಳು	ಪಲ್ಲವರು	ಪಾಲರು, ಪ್ರತಿಹಾರರು (ಉತ್ತರ)	ಚೋಳರು (ದಕ್ಷಿಣ)

ಮೂರನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಮತ್ತು 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ'

ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ಮಗ 3ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1127-1139) ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದನು. ಈತನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ **'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ'** (ಅಥವಾ ಅಭಿಲಷಿತಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ) ಕೃತಿಯು ಆ ಕಾಲದ ವಿಶ್ವಕೋಶವಿದ್ದಂತೆ (Encyclopedia). ಇದರಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ, ಕಲೆ, ಆಹಾರ ಪದ್ಧತಿ, ರೋಗಗಳ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ವಿನೋದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ವಿಸ್ತೃತ ಮಾಹಿತಿಯಿದೆ. ಇವನಿಗೆ **'ಸರ್ವಜ್ಞ ಚಕ್ರವರ್ತಿ'** ಎಂಬ ಬಿರುದಿತ್ತು.

ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ ಮತ್ತು MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (PAGES 221 - 239)

1. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಂಶದ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
a. ಜಯಸಿಂಹ
b. ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ
c. ೇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ
d. ಮಂಗಳೇಶ

2. ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅರಸ ಯಾರು?
a. ಒಂದನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ
b. 2ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
c. ೇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ
d. ದಂತಿದುರ್ಗ

3. 'ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ'ವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
a. ರವಿಕೀರ್ತಿ
b. ಬಿಲ್ಹಣ
c. ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ
d. ಶ್ರೀವಿಜಯ

4. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಯಾರು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು?
a. ಮಂಗಳೇಶ
b. ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ
c. ವಿಜ್ಜಿಕಾ
d. ಚಂದ್ರಬ್ಬಲಬ್ಬೆ

5. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
a. ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣ
b. ಮೂರನೇ ಗೋವಿಂದ
c. ಅಮೋಘವರ್ಷ
d. ದಂತಿದುರ್ಗ

6. ಎಲ್ಲೋರಾದ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅರಸ ಯಾರು?
a. ಒಂದನೇ ಕೃಷ್ಣ
b. ಧ್ರುವ
c. ದಂತಿದುರ್ಗ
d. ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣ

7. ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಮಳಖೇಡ) ನಗರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವರು?
a. ದಂತಿದುರ್ಗ
b. 1ನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ
c. 3ನೇ ಗೋವಿಂದ
d. 2ನೇ ಕರ್ಕ

8. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
a. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ
b. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ
c. ಆದಿಪುರಾಣ
d. ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ

9. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಯಾರ ದಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು (ಕ್ರಿ.ಶ. 972)?
a. ಚೋಳರ ರಾಜರಾಜ
b. ಪರಮಾರ ಸಿಯ್ಯಕ
c. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು
d. ಪಲ್ಲವರು

10. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
a. 2ನೇ ತೈಲಪ
b. 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
c. 1ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ
d. ಬಿಲ್ಹಣ

11. 'ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ' ಯಾವ ವರ್ಷ ಆರಂಭವಾಯಿತು?
a. ಕ್ರಿ.ಶ. 973
b. ಕ್ರಿ.ಶ. 1042
c. ಕ್ರಿ.ಶ. 1076
d. ಕ್ರಿ.ಶ. 1127

12. ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನಿಗೆ ಆಧಾರವಾದ 'ಮಿತಾಕ್ಷರ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಯಾರು ರಚಿಸಿದರು?
a. ಬಿಲ್ಹಣ
b. ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ
c. 3ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ
d. ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯ

13. 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' ಎಂಬ ವಿಶ್ವಕೋಶವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಅರಸ ಯಾರು?
a. 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
b. 1ನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ
c. 3ನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ
d. ದುರ್ವಿನೀತ

14. ಬಾದಾಮಿಯನ್ನು ೆಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು 'ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು?
a. ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮ
b. 1ನೇ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ
c. ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ
d. ಹರ್ಷವರ್ಧನ

15. ದಕ್ಷಿಣದ ಅಶೋಕ ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
a. ೇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ
b. 1ನೇ ಅಮೋಘವರ್ಷ
c. 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
d. ದಂತಿದುರ್ಗ

16. ಕೊಪ್ಪಳದ ೇಟಗಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
a. ದೇವಾಲಯಗಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
b. ಏಕಶಿಲಾ ವಿಮಾನ
c. ಗಜಪೃಷ್ಠ
d. ರೇಖಾನಾಗರ

17. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
a. ವರಾಹ
b. ಸಿಂಹ
c. ಗರುಡ
d. ಮಕರ

18. ಐಹೊಳೆಯ ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯವು ಯಾವ ಆಕಾರದಲ್ಲಿದೆ?
a. ಚೌಕ
b. ಗಜಪೃಷ್ಠಾಕಾರ
c. ಅಷ್ಟಭುಜಾಕಾರ
d. ತ್ರಿಕೋನ

19. ವೆಂಗಿ ಚಾಲುಕ್ಯ (ಪೂರ್ವ ಚಾಲುಕ್ಯ) ವಂಶವನ್ನು ಯಾರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು?
a. ಮಂಗಳೇಶ
b. ಕುಬ್ಜ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ

20. ತಕ್ಕೋಳಂ ಕದನದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. 949) ಚೋಳರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ?
a. 3ನೇ ಕೃಷ್ಣ
b. ಧ್ರುವ

೧. ಹೊಯ್ಸಳರ ಉದಯ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಮೂಲ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ನಂತರ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶವೆಂದರೆ **ಹೊಯ್ಸಳರು**. ಇವರು ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಗಂಗರ ಮತ್ತು ನಂತರ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಾಮಂತರಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿರುವ ಮೂಡಿಗೆರೆ ತಾಲೂಕಿನ **ಅಂಗಡಿ (ಸೊಸವೂರು)** ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇವರ ರಾಜಕೀಯ ಶಕ್ತಿ ಉದಯವಾಯಿತು. ಇವರ ಲಾಂಛನ "ಸಲಾ" ಎಂಬ ಯುವಕನು ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಮೂಲದ ಬಗೆಗಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು

ದಂತಕಥೆ: ಜೈನ ಮುನಿ ಸುದತ್ತರ ಆದೇಶದಂತೆ 'ಸಲ' ಎಂಬ ಯುವಕನು ವಾಸಂತಿಕಾ ದೇವಿಯ ಮಂದಿರದ ಬಳಿ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದನು (ಹೊಯ್+ಸಲ = ಹುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆ). ಆದರೆ ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರಕಾರ, ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಂಕೇತಿಕ ದಂತಕಥೆಯಾಗಿದ್ದು, ಇವರು ಮಲೆನಾಡು ಪ್ರದೇಶದ ಸ್ಥಳೀಯ ಬುಡಕಟ್ಟು ನಾಯಕರೆಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಒಪ್ಪುತ್ತಾರೆ.

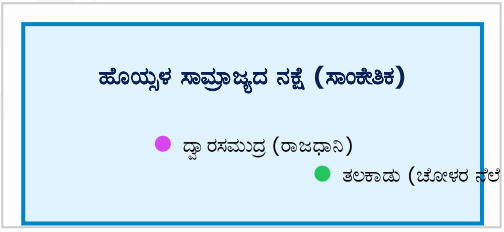
ಆರಂಭಿಕ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಮೊದಲ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದೊರೆ **ನೃಪಕಾಮ** (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೨೨-೧೦೪೭). ಇವನ ನಂತರ **ವಿನಯಾದಿತ್ಯ, ಎರೆಯಂಗ ಮತ್ತು ಒಂದನೇ ಬಲ್ಲಾಳ** ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ಇವರು ಚೋಳರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ಗಂಗವಾಡಿ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು. ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜಧಾನಿ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಸೊಸವೂರು ಆಗಿದ್ದು, ನಂತರ **ಬೇಲೂರು** ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ **ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ (ಹಳೇಬೀಡು)** ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡಿತು.

ದಿನಾಂಕ / ಕಾಲಘಟ್ಟ	ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆ / ಅರಸ
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೨೨ - ೧೦೪೭	ನೃಪಕಾಮ - ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸ್ಥಾಪಕ
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦೪೭ - ೧೦೯೮	ವಿನಯಾದಿತ್ಯ - ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಾಮಂತನಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ, ಪ್ರಬಲ ಬುನಾದಿ
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೦೦ - ೧೧೦೮	ಒಂದನೇ ಬಲ್ಲಾಳ - ಬೇಲೂರಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಕಾವೇರಿ ನದಿ ತೀರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ಹಾಸನ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು, ಮೈಸೂರು, ಮಂಡ್ಯ ಮತ್ತು ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಇವರ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

೨. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೦೮ - ೧೧೫೨)

ರಾಜಕೀಯ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳು

ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ **ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ** (ಮೂಲ ಹೆಸರು ಬಿಟ್ಟಿದೇವ). ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಯ್ಸಳರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಪ್ರವರ್ಧಮಾನಕ್ಕೆ ಬಂದರು. ಇವನ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಗಂಗವಾಡಿಯಿಂದ ಚೋಳರನ್ನು ಓಡಿಸಿದ್ದು.

- **ತಲಕಾಡು ಕದನ (೧೧೧೬):** ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಸೇನಾಪತಿ ಗಂಗರಾಜನು ಚೋಳರ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಅದಿಯಮಾನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ತಲಕಾಡನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನಿಗೆ **"ತಲಕಾಡು ಗೊಂಡ"** ಮತ್ತು **"ವೀರ ಗಂಗ"** ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳು ಲಭಿಸಿದವು.
- **ಉತ್ತರದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳು:** ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆರನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯನ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದು, ಕಣ್ಣಾಲ್, ನೊಳಂಬವಾಡಿ, ಬನವಾಸಿ ಮತ್ತು ಹಾನುಗಲ್ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದನು. ಆದರೆ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೨೨ ರಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸೇನಾಪತಿ ಅಚ್ಚುಗಿಯಿಂದ ಸೋಲನುಭವಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಸಾಮಂತನಾಗಬೇಕಾಯಿತು.

ಪ್ರಮುಖ ಬಿರುದುಗಳು: ತಲಕಾಡು ಗೊಂಡ, ಕಾಂಚಿಗೊಂಡ, ಮಲೆನಾಡು ಗೊಂಡ, ವೀರ ಗಂಗ, ಮತ್ತು ಚಲದಂಕರಾಮ.

ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೊಡುಗೆ

ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಆಳ್ವಿಕೆಯು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮೀಯನಾಗಿದ್ದ ಇವನು, ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಸಂತ **ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ** ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡು 'ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಪಡೆದನು ಎಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ, ಆತ ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸಮಾನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ್ದನು. ಇವನ ಪತ್ನಿ **ಶಾಂತಲೆ** ಅಪ್ರತಿಮ ನರ್ತಕಿ ಮತ್ತು ಪರಮ ಜೈನ ಭಕ್ತೆಯಾಗಿದ್ದಳು.

ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ

ತಲಕಾಡಿನ ವಿಜಯದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ಬೇಲೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ **ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೧೭)** ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದು ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಗೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿತು. ಮೇಲುಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಲುವನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೂ ಇವನು ಕಾರಣನಾದನು.

ನೆರೆಹೊರೆಯ ರಾಜರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧ

ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನು ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಚೋಳರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯರನ್ನು ಮಣಿಸಿದರೆ, ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಚಾಲುಕ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವು ಒಂದು ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

೩. ಬಲ್ಲಾಳರು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೧೭೩ - ೧೨೨೦)

ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಳಿಸಿದ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಖರಕ್ಕೇರಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ **ಎರಡನೇ ಬಲ್ಲಾಳ**ನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಇವನು ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಕಳಚೂರಿಗಳ ಅವನತಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಘೋಷಿಸಿದನು.

- **ಸೊರಟೂರು ಕದನ (೧೧೯೦):** ಸೇವುಣರ (ದೇವಗಿರಿ ಯಾದವರು) ಭಿಲ್ಲಮನನ್ನು ಸೊರಟೂರು ಕದನದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ, ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯವರೆಗಿನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ಚೋಳರ ರಕ್ಷಕ:** ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚೋಳ ಅರಸ ೩ನೇ ಕುಲೋತ್ತುಂಗನಿಗೆ ಪಾಂಡ್ಯರ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡಿ, **"ಚೋಳರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ"** ಮತ್ತು "ಪಾಂಡ್ಯ ಗಜಕೇಸರಿ" ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಮೂರನೇ ಬಲ್ಲಾಳ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೯೨ - ೧೩೪೨)

ಹೊಯ್ಸಳರ ಕೊನೆಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಇವನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಸವಾಲಿನ ಘಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ನಿರಂತರ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಇವನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೧೧ ರಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಸೇನಾಪತಿ **ಮಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್** ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಬಲ್ಲಾಳನು ತಂತ್ರಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ನಂತರ ೧೩೨೭ ರಲ್ಲಿ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್ ನ ದಾಳಿಯನ್ನೂ ಎದುರಿಸಿದನು. ಮಧುರೈ ಸುಲ್ತಾನರ ವಿರುದ್ಧದ ಕದನದಲ್ಲಿ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೪೨) ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಇವನ ಮರಣಾನಂತರ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವು ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನವಾಯಿತು.

ಅರಸನ ಹೆಸರು	ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲ	ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು / ಬಿರುದುಗಳು
೧ನೇ ನರಸಿಂಹ	೧೧೫೨ - ೧೧೭೩	ಚಾಲುಕ್ಯರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯೇಕಗೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ, ದುರ್ಬಲ ಆಳ್ವಿಕೆ.
೨ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ	೧೧೭೩ - ೧೨೨೦	ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವತಂತ್ರ. "ಚೋಳರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ".
೨ನೇ ನರಸಿಂಹ	೧೨೨೦ - ೧೨೩೫	ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಕಣ್ಣನೂರಿನಲ್ಲಿ ಉಪರಾಜಧಾನಿ ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಸೋಮೇಶ್ವರ	೧೨೩೫ - ೧೨೫೪	ತಮಿಳು ರಾಜಕೀಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ.
೩ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ	೧೨೯೨ - ೧೩೪೨	ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ದಾಳಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ, ವಿಜಯನಗರ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರೇರಣೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೪. ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಕೇಂದ್ರೀಯ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ರಾಜತ್ವ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೇಂದ್ರೀಕೃತ ರಾಜಪ್ರಭುತ್ವವಾಗಿತ್ತು. ರಾಜನೇ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸೇನಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ರಾಜನಿಗೆ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಲು **ಪಂಚಪ್ರಧಾನರು** ಎಂಬ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಳವಿತ್ತು.

ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು

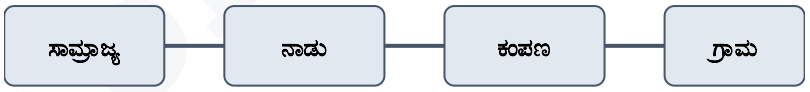
- **ನಾಡು / ಸೀಮೆ:** ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ವಿಭಾಗ.
- **ಕಂಪಣ:** ನಾಡಿನ ಉಪವಿಭಾಗ.
- **ಗ್ರಾಮ:** ಆಡಳಿತದ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಕ್ಕ ಘಟಕ. ಗೌಡ (ಪಾಟೀಲ) ಮತ್ತು ಶ್ಯಾನುಭೋಗರು ಇದರ ನಿರ್ವಾಹಕರು.

ಗರುಡ ಪಡೆ: ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮಿಲಿಟರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೆಂದರೆ 'ಗರುಡರು'. ಇವರು ರಾಜನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದು, ರಾಜ ಮರಣಹೊಂದಿದಾಗ ತಾವೂ ಆತ್ಮಾಹುತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಭೂದಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಭೂಕಂದಾಯವು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಆದಾಯ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಐದನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು (೧/೫) ಅಥವಾ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕಂದಾಯವಾಗಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಂದಾಯವನ್ನು ಧಾನ್ಯ ಅಥವಾ ನಗದು ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡಬಹುದಿತ್ತು. ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡುವ ತೆರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನು **ಅಗ್ರಹಾರ** ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಪಾರಿಭಾಷಿಕ ಪದಗಳು	
ಮಹಾಪಸಾಯ್ತ	ರಾಜನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಅಥವಾ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರ.
ದಂಡನಾಯಕ	ಸೇನಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಂತೀಯ ಅಧಿಕಾರಿ.
ಶ್ರೀಕರಣಾಧಿಕಾರಿ	ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಲಿಕ್ಕಪತ್ರ ಸಚಿವ.
ಹಿರಿಯ ಭಂಡಾರಿ	ರಾಜ್ಯದ ಖಜಾನೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿ.
ನಾಡ ಪ್ರಭು	ನಾಡಿನ (ಪ್ರಾಂತ್ಯದ) ಮುಖ್ಯಸ್ಥ.

SKY DIGITAL CYBER

೫. ಹೊಯ್ಸಳರ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬೆನ್ನೆಲುಬು ಕೃಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮಲೆನಾಡು ಮತ್ತು ಬಯಲುಸೀಮೆ ಎರಡೂ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರಿಂದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬತ್ತ, ಕಬ್ಬು, ರಾಗಿ, ಅಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಏಲಕ್ಕಿ ಪ್ರಮುಖ ಬೆಳೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆಗಳು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಅನೇಕ ಕೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. **ಶಾಂತಿಸಾಗರ (ಸೂಳೆಕೆರೆ)**, **ಬಲ್ಲಾಳರಾಯನ ಸಮುದ್ರ** ಮತ್ತು **ವಿಷ್ಣು ಸಮುದ್ರ** ಇವುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದಾಹರಣೆಗಳು.

ವಾಣಿಜ್ಯ, ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿ ಸಂಘಗಳು

ಆಂತರಿಕ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ಎರಡೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿದ್ದವು. ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು **'ನಾನಾದೇಶಿ'**, **'ವೀರಬಣಂಜು'** ಮತ್ತು **'ಮಣಿಗ್ರಾಮಂ'** ಎಂಬ ಪ್ರಬಲ ಸಂಘಗಳನ್ನು (Guilds) ರಚಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ, ಬೇಲೂರು, ಅರಸೀಕೆರೆ ಮತ್ತು ಬನವಾಸಿ ಪ್ರಮುಖ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅರಬ್ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ಕುದುರೆ ವ್ಯಾಪಾರವು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.

ಶಾಸನಗಳ ಕೊಡುಗೆ ಮತ್ತು ಸಮಾಜ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಸಮಾಜವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಸಾವಿರಾರು ಶಾಸನಗಳು (ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿರುವ) ಪ್ರಮುಖ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಸಮಾಜವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವರ್ಣಾಶ್ರಮ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೇಲೆ ಆಧಾರಿತವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಸ್ಥಾನವಿತ್ತು; ರಾಣಿ ಶಾಂತಲೆ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆದಾಗ್ಯೂ, **ಸತಿಸಹಗಮನ** ಮತ್ತು **ದೇವದಾಸಿ** ಪದ್ಧತಿಗಳಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅನಿಷ್ಟಗಳು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿದ್ದವು ಎಂಬುದನ್ನು ಶಾಸನಗಳು ಖಚಿತಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ರಚನೆ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳು

- **ಶಿಕ್ಷಣ:** ಅಗ್ರಹಾರಗಳು, ಮಠಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಪುರಿಗಳು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ವೇದ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಗಣಿತಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- **ವೀರಗಲ್ಲು ಗಳು:** ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ, ಊರಿನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹಸುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಾಗ ಮಡಿದ ವೀರರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ವೀರಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನೆಡುವ ಪದ್ಧತಿ ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು.
- **ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲು ಗಳು:** ಪತಿಯ ಚಿತೆಯೇರಿ ಸತಿಯಾದ ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ಮಾಸ್ತಿಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು (ಮಹಾಸತಿಕಲ್ಲು) ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

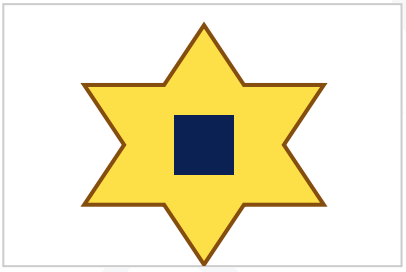
೬. ಹೊಯ್ಸಳರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು

ಮೂಲಭೂತ ಲಕ್ಷಣಗಳು

ಹೊಯ್ಸಳರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ 'ವೇಸರ' ಶೈಲಿಯ ಮುಂದುವರಿದ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದರೂ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಭಾರತೀಯ ಕಲಾ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದಿದೆ. ಇವರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ **ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು (Soapstone / Chloritic Schist)** ಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಈ ಕಲ್ಲು ಮೃದುವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ತವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಮುಖ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅಂಶಗಳು

- **ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಜಗತಿ:** ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಭೂಮಟ್ಟದಿಂದ ಸುಮಾರು ೩-೪ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ, ನಕ್ಷತ್ರದ ಆಕಾರದ ಜಗತಿಯ (ಪ್ಲಾಟ್‌ಫಾರ್ಮ್) ಮೇಲೆ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಲು ಸ್ಥಳಾವಕಾಶ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ.
- **ತಳವಿನ್ಯಾಸ:** ಇವುಗಳನ್ನು ಏಕಕೂಟ, ದ್ವಿಕೂಟ, ತ್ರಿಕೂಟ, ಚತುಷ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ಪಂಚಕೂಟ (ಗರ್ಭಗೃಹಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ) ವಿನ್ಯಾಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- **ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲಿನ ಕೆತ್ತನೆಗಳು:** ದೇವಾಲಯದ ಹೊರಗೋಡೆಗಳ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆನೆ, ಕುದುರೆ, ಬಳ್ಳಿ, ಸಿಂಹ (ಮಕರ), ಮತ್ತು ಹಂಸಗಳ ಸಮತಲ ಪಟ್ಟಿಗಳಿವೆ (Friezes). ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತ ಮತ್ತು ಭಾಗವತದ ದೃಶ್ಯಗಳಿವೆ.
- **ನವರಂಗ ಮತ್ತು ಕಂಬಗಳು:** ಒಳಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರದ, ನುಣುಪಾದ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಕಡೆದ ಕಂಬಗಳಿವೆ (Lathe-turned pillars).

ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು

ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಶಿಲ್ಪಿಗಳು ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಹೆಸರು ಮತ್ತು ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಕೊರೆಯುವ ಅಪರೂಪದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಹೊಂದಿದ್ದರು. **ದಾಸೋಜ, ಚವಣ, ಜಕಣಾಚಾರಿ, ಡಂಕಣ, ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿತಮ್ಮ** ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಮಲ್ಲಿತಮ್ಮನು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಶಿಲ್ಪಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ.

SKY DIGITAL C

೭. ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು ಮತ್ತು ಸೋಮನಾಥಪುರ

ಹೊಯ್ಸಳ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಈ ಮೂರು ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ (೨೦೨೩) ಈ ಮೂರೂ ದೇವಾಲಯಗಳ ಸಮೂಹವು **"ಹೊಯ್ಸಳರ ಪವಿತ್ರ ಸಮೂಹಗಳು"** ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ಪಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಂಡಿವೆ.

ದೇವಾಲಯ	ಸ್ಥಳ / ನಿರ್ಮಾತೃ	ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಲಕ್ಷಣಗಳು	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ	ಬೇಲೂರು (ಹಾಸನ) *ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ (೧೧೧೭)*	ಏಕಕೂಟ ವಿನ್ಯಾಸ. ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾದ ನವರಂಗ, ಮದನಿಕಾ (ಶಿಲಾಬಾಲಿಕೆ) ವಿಗ್ರಹಗಳು. ದರ್ಪಣ ಸುಂದರಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.	ತಲಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಚೋಳರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು. ವೈಷ್ಣವ ಪರಂಪರೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ.
ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ	ಹಳೇಬೀಡು (ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ) *ಕೇತಮಲ್ಲ (ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಕಾಲ)*	ದ್ವಿಕೂಟ ವಿನ್ಯಾಸ (ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರ ಮತ್ತು ಶಾಂತಲೇಶ್ವರ). ಅಪೂರ್ಣವಾದರೂ, ಹೊರಗೋಡೆಯ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಅಪ್ರತಿಮ.	ಹೊಯ್ಸಳರ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಶಿವ ದೇವಾಲಯ. ಮಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್‌ನ ದಾಳಿಯಿಂದ ಹಾನಿಗೀಡಾದರೂ ತನ್ನ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.
ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ	ಸೋಮನಾಥಪುರ (ಮೈಸೂರು) *ಸೋಮ ದಂಡನಾಯಕ (೧೨೬೮)*	ತ್ರಿಕೂಟ ವಿನ್ಯಾಸ (ಕೇಶವ, ಜನಾರ್ದನ, ವೇಣುಗೋಪಾಲ). ಪರಿಪೂರ್ಣ ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಜಗತಿ ಮತ್ತು ಮೂರೂ ಶಿಖರಗಳು ಸುಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿವೆ.	ಮೂರನೇ ನರಸಿಂಹನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತ. ಹೊಯ್ಸಳ ಶೈಲಿಯ ಅಂತಿಮ ಹಂತದ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇವಾಲಯ.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ದೇವಾಲಯಗಳು: ಅಮೃತೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ (ಅಮೃತಾಪುರ), ವೀರನಾರಾಯಣ ದೇವಾಲಯ (ಬೆಳವಾಡಿ - ಇದು ತ್ರಿಕೂಟ), ಈಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ (ಅರಸೀಕೆರೆ), ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ (ಕಿಕ್ಕೇರಿ).

SKY DIGITAL CYBER

೮. ಹೊಯ್ಸಳರ ಧರ್ಮ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಮನ್ವಯತೆ

ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೈನ, ಶೈವ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮಗಳು ಸಹಬಾಳ್ವೆಯಿಂದಿದ್ದವು. ಆರಂಭಿಕ ಹೊಯ್ಸಳ ಅರಸರು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳವು ಜೈನರ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಆಗಮನದಿಂದ (ಮೇಲುಕೋಟೆ) ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಪಂಥವು ಪ್ರಬಲವಾಯಿತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಳಚೂರಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸಿದ **ವೀರಶೈವ ಚಳುವಳಿಯು** ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ ಹೊಯ್ಸಳ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೂ ಹರಡಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲವು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಸುವರ್ಣಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಿಂದ ಷಟ್ಪದಿ ಮತ್ತು ರಗಳೆ ಶೈಲಿಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು.

ಕವಿ	ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳು / ಸಾಧನೆಗಳು
ಜನ್ನ	'ಯಶೋಧರ ಚರಿತ', 'ಅನಂತನಾಥ ಪುರಾಣ'. ಇವನಿಗೆ *"ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ"* ಬಿರುದಿತ್ತು.
ಹರಿಹರ	'ಗಿರಿಜಾ ಕಲ್ಯಾಣ', 'ಶಿವಗಣದ ರಗಳೆಗಳು'. ರಗಳೆ ಸಾಹಿತ್ಯದ ರೂವಾರಿ.
ರಾಘವಾಂಕ	'ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ ಕಾವ್ಯ', 'ಸೋಮನಾಥ ಚರಿತ'. ಷಟ್ಪದಿ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬ್ರಹ್ಮ.
ರುದ್ರಭಟ್ಟ	'ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಜಯ' (ವೈಷ್ಣವ ಕಾವ್ಯ).
ಆಂಡಯ್ಯ	'ಕಬ್ಬಿಗರ ಕಾವ' (ಶುದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬರೆದ ಕೃತಿ).
ಕೇಶಿರಾಜ	'ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ' (ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ).

ಸಂಸ್ಕೃತ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ಆಶ್ರಯವಿತ್ತು. ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು 'ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯ'ವನ್ನು, ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ಆರಂಭಿಕ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇದೇ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದರು.

SKY DIGITAL CYBER

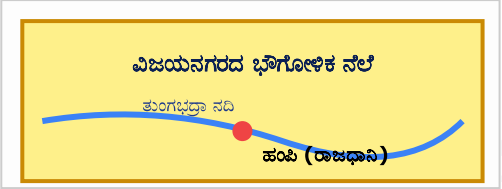
೯. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೩೬)

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೧೪ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ (ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ ಮತ್ತು ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್) ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆಗಳಿಂದಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಂದೂ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ದೇವಗಿರಿಯ ಯಾದವರು, ವಾರಂಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರು ಮತ್ತು ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಹೊಯ್ಸಳರು ಪತನಗೊಂಡರು. ಈ ರಾಜಕೀಯ ಶೂನ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯುವ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಗತ್ಯತೆಯಿಂದ **ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು** ಉದಯಿಸಿತು.

ಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು

ಸಂಗಮ ವಂಶದ ಐದು ಜನ ಸಹೋದರರ ಪೈಕಿ **ಹರಿಹರ (ಹಕ್ಕ) ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕರಾಯ** ಎಂಬುವವರು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ **ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೩೬** ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರವನ್ನು (ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಜಯವಿದ್ಯಾನಗರ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇವರಿಗೆ ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಗುರುಗಳಾದ **ಶ್ರೀ ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು** ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಆಶೀರ್ವಾದ ನೀಡಿದರು ಎಂದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿ 'ಹಂಪಿ' (ಆನೆಗೊಂದಿ ಸುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶ) ಯನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಹರಿಹರ I (೧೩೩೬ - ೧೩೫೬): ವಿಜಯನಗರದ ಮೊದಲ ದೊರೆ. ಇವನು ಬಾದಾಮಿ, ಉದಯಗಿರಿ ಮತ್ತು ಗುತ್ತಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಭದ್ರಪಡಿಸಿದನು. ಹೊಯ್ಸಳರ ಮೂರನೇ ಬಲ್ಲಾಳನ ಮರಣಾನಂತರ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಜಯನಗರದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದನು.

ಹರಿಹರನ ನಂತರ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ **ಬುಕ್ಕರಾಯ I (೧೩೫೬ - ೧೩೭೭)** ಮಧುರೈ ಸುಲ್ತಾನರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬಹುಪಾಲು ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ತೆಕ್ಕೆಗೆ ತಂದನು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರೊಂದಿಗೆ ರಾಯಚೂರು ದೋಆಬ್ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಸಂಘರ್ಷ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೦. ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳು

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೩೬ ರಿಂದ ೧೬೪೬ ರವರೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಮುಖ ರಾಜವಂಶಗಳು ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದವು.

ರಾಜವಂಶ	ಕಾಲಘಟ್ಟ	ಸ್ಥಾಪಕ	ಪ್ರಮುಖ ರಾಜರು ಮತ್ತು ವಿವರಗಳು
ಸಂಗಮ	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೩೬ - ೧೪೮೫	ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕ	**ಎರಡನೇ ದೇವಾರಾಯ (ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯ):** ಸಂಗಮ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. "ಗಜಬೇಂಟೆಕಾರ" ಎಂಬ ಬಿರುದಿತ್ತು. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಸಿಲೋನ್ ವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಯೋಧರನ್ನು ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡನು.
ಸಾಳುವ	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೮೫ - ೧೫೦೫	ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹ	ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅರಾಜಕತೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ, ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡಿದನು. ಇದು ವಿಜಯನಗರದ ಮೊದಲ ಅಪಹರಣ (First Usurpation). ಇವನ ನಂತರ ತುಳುವ ನರಸನಾಯಕನು ಅಧಿಕಾರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
ತುಳುವ	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೫ - ೧೫೭೦	ವೀರ ನರಸಿಂಹ	**ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ:** ಈ ವಂಶದ ಮತ್ತು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ. ಇವನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರವು ಅತ್ಯುನ್ನತ ಶಿಖರ ತಲುಪಿತು. **ಅಚ್ಯುತರಾಯ** ಮತ್ತು **ಸದಾಶಿವರಾಯ** (ರಾಮರಾಯನ ಕೈಗೊಂಬೆ) ಇತರರು. ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧ ಇವರ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ನಡೆಯಿತು.
ಅರವೀಡು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೭೦ - ೧೬೪೬	ತಿರುಮಲರಾಯ	ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಪೆನುಗೊಂಡೆ, ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಮತ್ತು ವೇಲೂರುಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮುಂದುವರೆಸಿದರು. **ಎರಡನೇ ವೆಂಕಟಪತಿ** ಈ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ. ಕೊನೆಯ ಅರಸ ೩ನೇ ಶ್ರೀರಂಗ.

ರಾಜಕೀಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳು

ಸಂಗಮ ವಂಶವು ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹನು ಅಧಿಕಾರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು (ಇದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **ಮಹಾ ಅಪಹಾರ** ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ). ನಂತರ ವೀರನರಸಿಂಹನು ತುಳುವ ವಂಶವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು (**ಎರಡನೇ ಅಪಹಾರ**). ಈ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿದೇಶಿ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದವು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೧. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೦೯ - ೧೫೨೯)

ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ. ಬಾಬರ್ ತನ್ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ 'ಬಾಬರ್‌ನಾಮ'ದಲ್ಲಿ ಇವನನ್ನು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠ ದೊರೆ ಎಂದು ಬಣ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಸೇನಾ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಜಯಗಳು

- **ಉಮ್ಮತ್ತೂರಿನ ಬಂಡಾಯ ನಿಗ್ರಹ:** ಗಂಗರಾಜನ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಶಿವನಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
- **ರಾಯಚೂರು ಕದನ (೧೫೨೦):** ಬಿಜಾಪುರದ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಆದಿಲ್ ಷಾನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ, ರಾಯಚೂರು ದೋಆಬ್ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆದನು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ಕೋವಿ ಮತ್ತು ಫಿರಂಗಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಲಾಯಿತು.
- **ಒಡಿಶಾದ ಗಜಪತಿಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಜಯ:** ಉದಯಗಿರಿ, ಕೊಂಡವೀಡು ಮತ್ತು ಕೊಂಡಪಲ್ಲಿ ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಗಜಪತಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆತನ ಪುತ್ರಿ ಜಗನ್ಮೋಹಿನಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದನು.

ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಿರುದುಗಳು	
ಬಿರುದುಗಳು	ಯವನರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ, ಅಭಿನವ ಭೋಜ, ಆಂಧ್ರ ಭೋಜ, ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯ ರಮಾರಮಣ, ಮೂರುರಾಯರ ಗಂಡ.
ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಡುಗೆ	ಸ್ವತಃ ಮಹಾನ್ ವಿದ್ವಾಂಸ. ತೆಲುಗಿನಲ್ಲಿ 'ಆಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ', ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ' ಮತ್ತು 'ಮದಾಲಸ ಚರಿತ' ರಚಿಸಿದನು.
ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರು	ಇವನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ೮ ಜನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳು. ಅಲ್ಲಸಾನಿ ಪೆದ್ದಣ್ಣ (ಆಂಧ್ರ ಕವಿತಾ ಪಿತಾಮಹ), ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಮುಖರು.
ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ	ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ, ವಿಜಯ ವಿಠಲ ದೇವಾಲಯದ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಕಮಲಾಪುರ ಕೆರೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ **ನಾಗಲಾಪುರ** ಎಂಬ ಹೊಸ ನಗರ ನಿರ್ಮಾಣ.

ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ: ಪೋರ್ಚುಗೀಸರೊಂದಿಗೆ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಗವರ್ನರ್ ಅಲ್ಫಾನ್ಸೋ-ಡಿ-ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಇವನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಫ್ರೈ ಲೂಯಿಸ್ ಎಂಬ ರಾಯಭಾರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು. ಇವನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಡೊಮಿಂಗೋ ಪಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಬಾರ್ಬೋಸಾ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದರು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೨. ವಿಜಯನಗರದ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ನಾಯಂಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Nayankara System)

ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಆಡಳಿತದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ **'ನಾಯಂಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ'**. ಇದು ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಐರೋಪ್ಯ ಊಳಿಗಮಾನ್ಯ (Feudalism) ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ.

ಅರಸನು ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ (ನಾಯಕರಿಗೆ) ವೇತನದ ಬದಲಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಭೂಪ್ರದೇಶವನ್ನು (ಅಮರಂ) ನೀಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನಾಯಕರು:

- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಯುದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರಸನಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು.
- ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಕೇಂದ್ರದ ಖಜಾನೆಗೆ (ಕಪ್ಪಕಾಣಿಕೆ) ಕಟ್ಟಬೇಕಿತ್ತು.

ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕ ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನಂತಹ ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಜರಿದ್ದಾಗ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗಿತ್ತು, ಆದರೆ ದುರ್ಬಲ ರಾಜರಿದ್ದಾಗ ನಾಯಕರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾಗಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ: ಆಯಗಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Ayagar System)

ಗ್ರಾಮದ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ೧೨ ಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಗುಂಪನ್ನು ನೇಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಇವರನ್ನು **ಆಯಗಾರರು** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು (ಉದಾ: ಗೌಡ, ಶ್ಯಾನುಭೋಗ, ತಳವಾರ, ಕಂಬಾರ, ಅಗಸ ಇತ್ಯಾದಿ). ಇವರಿಗೆ ವೇತನದ ಬದಲಾಗಿ ತೆರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಜಮೀನನ್ನು (ಮಾನ್ಯ) ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕತೆ

- **ಭೂಕಂದಾಯ:** ಉತ್ಪಾದನೆಯ ೧/೬ ಭಾಗವನ್ನು ಭೂಕಂದಾಯವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದನ್ನು 'ಸಿಸ್ತು' ಅಥವಾ 'ರೇಖೆ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.
- ವೃತ್ತಿ ತೆರಿಗೆ, ವಿವಾಹ ತೆರಿಗೆ (ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಇದನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದ), ಮತ್ತು ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆಯ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯಿಂದಲೂ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು (ವೇಶ್ಯಾ ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ವಹಣೆ).
- **ನೀರಾವರಿ:** ಕೃಷಿಗೆ ಅಪಾರ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಲಾಯಿತು. ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗೆ ಆನೆಗೊಂದಿ ಬಳಿ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲಾಯಿತು. ಬೃಹತ್ ಕೆರೆ ಕಾಲುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೩. ವಿಜಯನಗರದ ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು

ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನ

ಸಮಾಜವು ಚತುರ್ವರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿತ್ತು. ರೇಷ್ಮೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತಿ ಉಡುಪುಗಳ ಬಳಕೆ ಹೇರಳವಾಗಿತ್ತು. ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಮಿಶ್ರವಾಗಿತ್ತು; ಗಂಗಾದೇವಿಯಂತಹ ಕವಿಯತ್ರಿಯರಿದ್ದರು (ಮಧುರಾ ವಿಜಯಂ ಕೃತಿ), ಹಾಗೆಯೇ ಮಲ್ಲಯುದ್ಧಗಾರ್ತಿಯರು, ಲೆಕ್ಕಿಗರು ಇದ್ದರು ಎಂದು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ **ಸತಿಸಹಗಮನ (ಸಹಗಮನ ಪದ್ಧತಿ)**, **ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ** ಮತ್ತು **ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ** ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು.

ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ವರದಿಗಳು

ವಿಜಯನಗರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಪುನರ್‌ರಚಿಸಲು ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಬರಹಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರವಾಸಿಗ	ಮೂಲ ದೇಶ	ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಕಾಲದ ದೊರೆ	ಪ್ರಮುಖ ವರದಿಗಳು / ಉಲ್ಲೇಖಗಳು
ಇಬ್ನ್ ಬಟೂಟ	ಮೊರಾಕ್ಕೊ	ಹರಿಹರ I	ವಿಜಯನಗರದ ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ.
ನಿಕೋಲೊ ಕಾಂಟಿ	ಇಟಲಿ	ದೇವರಾಯ I (೧೪೨೦)	ನಗರದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ (೬೦ ಮೈಲಿ ಸುತ್ತಳತೆ), ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ, ಮತ್ತು ಸತಿಸಹಗಮನದ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ವಿವರಣೆ.
ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್	ಪರ್ಷಿಯಾ	ದೇವರಾಯ II (೧೪೪೩)	"ವಿಜಯನಗರದಂತಹ ಅದ್ಭುತ ನಗರವನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಕಂಡಿಲ್ಲ, ಕೇಳಿಲ್ಲ." ೭ ಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಸಚಿವಾಲಯದ (ದಿವಾನ್ ಖಾನಾ) ವಿವರಣೆ.
ಡೊಮಿಂಗೋ ಪಯಾಸ್	ಪೋರ್ಚುಗಲ್	ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ (೧೫೨೦)	ರೋಮ್ ನಗರದಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದು ಮತ್ತು ಸುಂದರ. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರ, ವೈಡೂರ್ಯಗಳನ್ನು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖ. ನವರಾತ್ರಿ ಉತ್ಸವದ ವರ್ಣನೆ.
ಫರ್ನಾವೋ ನೂನಿಜ್	ಪೋರ್ಚುಗಲ್	ಅಚ್ಯುತರಾಯ	ನಾಯಂಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆ ತೆರಿಗೆ, ಮತ್ತು ಮಹಿಳೆಯರು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ.

ಮಿತಿಗಳು: ವಿದೇಶಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ನಗರದ ವೈಭವವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡು ಬರೆದರೂ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಬಡತನ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಕರ ನೈಜ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಭಾಷೆಯ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೪. ವಿಜಯನಗರದ ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ವಿಕಾಸ

ವಿಜಯನಗರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವು ಚಾಲುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಸಳ, ಚೋಳ ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯ ಶೈಲಿಗಳ ಸುಂದರ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗಿದೆ. ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಠಿಣವಾದ ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರು. **ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳು** ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ **ರಾಯಗೋಪುರಗಳು** ಇವರ ಶೈಲಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳಾಗಿವೆ.

ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಮಾರಕಗಳು

- **ಸ್ತಂಭಗಳು:** ಕುದುರೆ ಅಥವಾ ಯಾಲಿಯ (ಸಿಂಹ-ಆನೆ ಮಿಶ್ರಿತ ಕಾಲ್ಪನಿಕ ಪ್ರಾಣಿ) ಕೆತ್ತನೆಗಳಿರುವ ಬೃಹತ್ ಏಕಶಿಲಾ ಕಂಬಗಳು.
- **ಸಂಗೀತ ಸ್ತಂಭಗಳು:** ಹಂಪಿಯ ವಿಜಯ ವಿಠಲ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿರುವ ೫೬ ಸ್ತಂಭಗಳನ್ನು ತಟ್ಟಿದರೆ ಸರಿಗಮಪದನಿಸ ಎಂಬ ಸಂಗೀತ ಸ್ವರಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತವೆ.
- **ಏಕಶಿಲಾ ವಿಗ್ರಹಗಳು:** ಹಂಪಿಯ ಸಾಸಿವೆಕಾಳು ಗಣೇಶ, ಕಡಲೇಕಾಳು ಗಣೇಶ ಮತ್ತು ೨೨ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಉಗ್ರ ನರಸಿಂಹ ವಿಗ್ರಹ.
- **ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಶೈಲಿ:** ಕಮಲ್ ಮಹಲ್ (ಕಮಲದ ಅರಮನೆ), ಆನೆ ಲಾಯ, ಮತ್ತು ರಾಣಿಯರ ಸ್ನಾನದ ಗೃಹಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸಮ್ಮಿಲನವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಹಜಾರ ರಾಮಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ: ಇದು ರಾಜಮನೆತನದವರ ಖಾಸಗಿ ದೇವಾಲಯವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಹೊರಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ರಾಮಾಯಣದ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಲಾಗಿದೆ.

SKY DIGITAL

೧೫. ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಕದನ (ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನ - ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೬೫)

ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಅತ್ಯಂತ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಯುದ್ಧವೆಂದರೆ ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಕದನ. ಇದನ್ನು **ಬನ್ನಿಹಟ್ಟಿ ಕದನ** ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದು **ಜನವರಿ ೨೩, ೧೫೬೫** ರಂದು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ಹಿನ್ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳು

- **ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ:** ಸದಾಶಿವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ರಾಮರಾಯನು ಚಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆತ ದಖ್ಖನ್ ಸುಲ್ತಾನರ (ಬಿಜಾಪುರ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ, ಅಹಮದ್‌ನಗರ) ಆಂತರಿಕ ಕಲಹಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿ, ಅವರ ನಡುವೆ ವೈಷಮ್ಯ ಬೆಳೆಸುವ ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು.
- **ಸುಲ್ತಾನರ ಒಕ್ಕೂಟ:** ರಾಮರಾಯನ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅರಿತ ಸುಲ್ತಾನರು, ತಮ್ಮ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮರೆತು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಂಡರು. (ಬೀರಾರ್ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡವು).

ಯುದ್ಧದ ಗತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಗಳು

ವಿಜಯನಗರದ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ರಾಮರಾಯ, ತಿರುಮಲ ಮತ್ತು ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು. ಸುಲ್ತಾನರ ಫಿರಂಗಿ ಪಡೆ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರದ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸೇನಾಪತಿಗಳ (ಗಿಲಾನಿ ಸಹೋದರರು) ದ್ರೋಹದಿಂದಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಸೋಲನುಭವಿಸಿತು. ೆಂ ವರ್ಷದ ರಾಮರಾಯನನ್ನು ಅಹಮದ್‌ನಗರದ ಹುಸೇನ್ ನಿಜಾಮ್ ಷಾ ಶಿರಚ್ಛೇದ ಮಾಡಿದನು.

> **ಹಂಪಿಯ ಲೂಟಿ:** ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾದ ಸುಲ್ತಾನರ ಸೈನ್ಯವು ಹಂಪಿಗೆ ನುಗ್ಗಿ, ಸತತ ಐದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಆ ಭವ್ಯ ನಗರವನ್ನು ಲೂಟಿ ಮಾಡಿ, ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ನಾಶಪಡಿಸಿತು. ರಾಬರ್ಟ್ ಸೆವೆಲ್ ತನ್ನ *'A Forgotten Empire'* ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನವು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಅದರ ಸುವರ್ಣಯುಗವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿತು ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಾಬಲ್ಯವನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೬. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನಾನಂತರದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು

ಅರವೀಡು ವಂಶದ ಮುಂದುವರಿಕೆ

ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ರಾಮರಾಯನ ಸಹೋದರ **ತಿರುಮಲರಾಯನು** ರಾಜಮನೆತನದ ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ನಾಮಮಾತ್ರ ದೊರೆ ಸದಾಶಿವರಾಯನೊಂದಿಗೆ ಪೆನುಗೊಂಡೆಗೆ (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ) ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೬೦ ರಲ್ಲಿ ಆತ **ಅರವೀಡು ವಂಶ**ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವಿಜಯನಗರದ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದನು.

ಅರವೀಡು ಅರಸರು ಪೆನುಗೊಂಡೆ, ನಂತರ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಮತ್ತು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ವೇಲೂರಿಗೆ ತಮ್ಮ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಿದರು. ಈ ವಂಶದ **ಎರಡನೇ ವೆಂಕಟಪತಿರಾಯ (೧೫೮೬-೧೬೧೪)** ಕೊನೆಯ ಪ್ರಬಲ ದೊರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ಮಧುರೈ ಮತ್ತು ವೆಲ್ಲೂರು ನಾಯಕರ ಬಂಡಾಯಗಳನ್ನು ಅಡಗಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಕಾಪಾಡಿದನು. ೧೬೪೬ ರಲ್ಲಿ ಒನೇ ಶ್ರೀರಂಗನ ಮರಣದೊಂದಿಗೆ ವಿಜಯನಗರದ ಇತಿಹಾಸ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು.

ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡ ನಾಯಕರು (ಪಾಳೆಯಗಾರರು)

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ದುರ್ಬಲವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ನಾಯಂಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲರಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಾಯಕರು ಸ್ವತಂತ್ರರಾದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮುಂದಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಇವರೇ ರೂಪಿಸಿದರು:

ನಾಯಕ ಮನೆತನ	ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿ
ಕೆಳದಿ ನಾಯಕರು	ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಆಳ್ವಿಕೆ. ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕನ ಶಿಸ್ತು, ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾಜಿಯ ಶೌರ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ನಾಯಕರು	ಮದಕರಿ ನಾಯಕರು, ಓಬವ್ವನ ಕಥೆ. ಬಲಿಷ್ಠ ಏಳುಸುತ್ತಿನ ಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಾಣ.
ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು	ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರು, ನಂತರ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಬಲಿಷ್ಠ ರಾಜ್ಯ ಕಟ್ಟಿದರು.
ಮಧುರೈ ಮತ್ತು ತಂಜಾವೂರು ನಾಯಕರು	ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಬೆಳೆಸಿದರು.

ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ರಾಜಕೀಯ ಸ್ಥಿತ್ಯಂತರ

ವಿಜಯನಗರದ ಪತನವು ಮರಾಠರ ಉದಯಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಶಿವಾಜಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿಸ್ತರಣೆಯು ವಿಜಯನಗರದ ಖಾಲಿ ಜಾಗವನ್ನು ತುಂಬಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು (ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು, ಡಚ್ಚರು, ಬ್ರಿಟಿಷರು) ದಕ್ಷಿಣದ ಕರಾವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲೆವೂರತೊಡಗಿದರು.

೧೭. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಉದಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೪೭)

ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಹಿನ್ನೆಲೆ

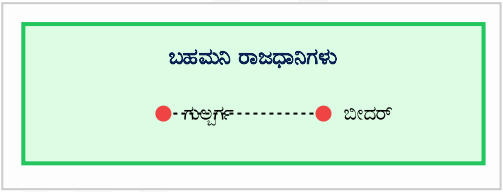
ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಘಲಕ್‌ನ ಕಠಿಣ ನೀತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಖ್ಖನ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಅಮೀರ್-ಇ-ಸದಾಹ್ (ಶತಕಾಧಿಪತಿಗಳು) ದಂಗೆಯೆದ್ದರು. ಈ ದಂಗೆಯ ನಾಯಕತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದ **ಹಸನ್ ಗಂಗೂ (ಅಲಾ-ಉದ್-ದೀನ್ ಹಸನ್ ಬಹಮನ್ ಷಾ)** ಎಂಬಾತನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೪೭ ರಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರ **ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ**ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯವು ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕೃಷ್ಣಾ ನದಿಯಿಂದ ನರ್ಮದಾ ನದಿಯವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿತ್ತು. ಇವರ ಆರಂಭಿಕ ರಾಜಧಾನಿ **ಗುಲ್ಬರ್ಗ (ಅಹಸನಾಬಾದ್)** ಆಗಿತ್ತು.

ರಾಜಧಾನಿಯ ಸ್ಥಳಾಂತರ

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೨೪ ರಲ್ಲಿ **ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ ವಲಿ**ಯು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಿಂದ **ಬೀದರ್ (ಮುಹಮ್ಮದಾಬಾದ್)** ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಿದನು. ಬೀದರ್‌ನ ಉತ್ತಮ ಹವಾಮಾನ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

ದಿನಾಂಕ	ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆ
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೪೭	ಹಸನ್ ಗಂಗೂವಿನಿಂದ ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ (ರಾಜಧಾನಿ: ಗುಲ್ಬರ್ಗ).
೧೩೯೭ - ೧೪೨೨	ತಾಜ್-ಉದ್-ದೀನ್ ಫಿರೋಜ್ ಷಾ ಆಳ್ವಿಕೆ (ಬಹಮನಿ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ, ಭೀಮಾ ನದಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು).
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೨೪	ಅಹ್ಮದ್ ಷಾನಿಂದ ಬೀದರ್‌ಗೆ ರಾಜಧಾನಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ.
೧೪೬೩ - ೧೪೮೧	ಮೂರನೇ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾ ಮತ್ತು ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್‌ನ ಸುವರ್ಣಯುಗ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೨೭	ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕೃತ ಪತನ ಮತ್ತು ೫ ಶಾಹಿ ರಾಜ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೮. ಬಹಮನಿ ಆಡಳಿತ, ಸಮಾಜ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್‌ನ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಬಹಮನಿ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿ **ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್** (ಮೂರನೇ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾನ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ). ಇವನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಮೂಲದವನಾಗಿದ್ದು, ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರ ಮತ್ತು ಸೇನಾನಿಯಾಗಿದ್ದನು.

- **ಆಡಳಿತ ವಿಭಜನೆ:** ರಾಜ್ಯವನ್ನು ೪ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ (ತರಫ್) ಬದಲಾಗಿ ೮ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದನು. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಾಂತೀಯ ಗವರ್ನರ್ (ತರಫ್‌ದಾರ್) ಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮೊಟಕುಗೊಂಡಿತು.
- **ಕಂದಾಯ ಸುಧಾರಣೆ:** ಕೃಷಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಳತೆ ಮಾಡಿ, ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಕಂದಾಯ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದನು.
- **ಶಿಕ್ಷಣ:** ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಬೃಹತ್ **ಮದರಸಾ (Mahmud Gawan Madrasa)** ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಇದರಲ್ಲಿ ೩೦೦೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳ ಗ್ರಂಥಾಲಯವಿತ್ತು.

ಗವಾನ್‌ನ ಏಳಿಗೆಯನ್ನು ಸಹಿಸದ ಸ್ಥಳೀಯ (ದಖ್ಖನಿ) ಮುಸ್ಲಿಂ ಸರದಾರರು, ಆತ ರಾಜನ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಚು ರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಸುಳ್ಳು ಪತ್ರ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಗವಾನ್‌ಗೆ ಮರಣದಂಡನೆ ವಿಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದರು (೧೪೮೧). ಇದು ಬಹಮನಿ ರಾಜ್ಯದ ಪತನಕ್ಕೆ ನಾಂದಿಯಾಯಿತು.

ಕಲೆ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ

ಬಹಮನಿಗಳು **ಇಂಡೋ-ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ (ದಖ್ಖನಿ ಶೈಲಿ)** ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಇವರ ಕಟ್ಟಡಗಳಲ್ಲಿ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಕಲೆಯ ಪ್ರಭಾವ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಾಮಿಯಾ ಮಸೀದಿ	ರಫಿ ಎಂಬ ಪರ್ಷಿಯನ್ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ (Covered) ಹೊಂದಿರುವ ಏಕೈಕ ಮಸೀದಿ.
ಬೀದರ್ ಕೋಟೆ	ರಂಗೀನ್ ಮಹಲ್, ತರ್ಕಶ್ ಮಹಲ್, ಗಗನ್ ಮಹಲ್ ಮತ್ತು ಸೋಲಾ ಕಂಬ ಮಸೀದಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
ಗೋಲ್ ಗುಂಬಜ್	ವಿಜಯಪುರದ ಆದಿಲ್ ಷಾಹಿಗಳು (ಬಹಮನಿಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಿಶ್ವದ ೨ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟ. ವಿಸ್ಪರಿಂಗ್ ಗ್ಯಾಲರಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಗುಂಪುಗಳು

ಬಹಮನಿ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಆಂತರಿಕ ಕಚ್ಚಾಟವಿತ್ತು. ಮುಸ್ಲಿಂ ನಾಯಕರು ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಾಗಿ ಒಡೆದಿದ್ದರು: **ದಖ್ಖನಿಗಳು** (ಸ್ಥಳೀಯ ಮತಾಂತರಿತರು ಮತ್ತು ಹಳೆಯ ಸುನ್ನಿ ಮುಸ್ಲಿಮರು) ಮತ್ತು **ಅಫಾಕಿಗಳು / ಘರೀಬ್ ಗಳು** (ಪರ್ಷಿಯಾ, ಟರ್ಕಿಯಿಂದ ಹೊಸದಾಗಿ ವಲಸೆ ಬಂದ ಶಿಯಾ ಮುಸ್ಲಿಮರು). ಈ ಕಚ್ಚಾಟವೇ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೯. ಬಹಮನಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯನಗರ: ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಹೋಲಿಕೆ

ಎರಡೂ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಬಹುತೇಕ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಗೊಂಡು, ನೆರೆಹೊರೆಯವರಾಗಿ ಸುಮಾರು ಎರಡು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿನಿಮಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವು.

ಅಂಶಗಳು	ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್
ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ರಾಜಧಾನಿ	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೩೬. ಹಂಪಿ (ಆನೆಗೊಂದಿ), ಪೆನುಗೊಂಡೆ.	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೪೭. ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೀದರ್.
ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರು	ಹರಿಹರ, ಬುಕ್ಕ, ದೇವರಾಯ-೨, ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ.	ಹಸನ್ ಗಂಗೂ, ಫಿರೋಜ್ ಷಾ, ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ ವಲಿ.
ಪ್ರಾಂತೀಯ ಆಡಳಿತ	**ನಾಯಂಕರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ನಾಯಕರಿಗೆ (ಸೇನಾನಿಗಳಿಗೆ) ಅಮರಂ ಭೂಮಿ ನೀಡಿಕೆ.	**ತರಫ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ:** ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತರಫ್‌ಗಳಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿ ತರಫ್‌ದಾರ್‌ಗಳ ನೇಮಕ.
ಆರ್ಥಿಕತೆ / ಕಂದಾಯ	ಕೃಷಿ, ನೀರಾವರಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ. ಉತ್ಪಾದನೆಯ ೧/೬ ಕಂದಾಯ (ಸಿಸ್ತು). ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ.	ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್‌ನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅಳತೆ ಆಧಾರಿತ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿ.
ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ	ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ, ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳು, ಗೋಪುರಗಳು, ಏಕಶಿಲಾ ರಥ.	ದಖ್ಖನಿ-ಇಂಡೋ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಶೈಲಿ, ಗುಮ್ಮಟಗಳು, ಕಮಾನುಗಳು, ಮದರಸಾ.
ಪತನದ ಕಾರಣಗಳು	೧೫೬೫ ರ ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧ, ನಾಯಕರ ಒಳಜಗಳ.	ದಖ್ಖನಿ ಮತ್ತು ಅಫಾಕಿ ಗುಂಪುಗಳ ಆಂತರಿಕ ಸಂಘರ್ಷ, ಗವಾನ್‌ನ ಹತ್ಯೆ.
ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಗಳು	ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು, ಕೆಳದಿ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗ, ಮಧುರೈ ನಾಯಕರು.	ಬಿಜಾಪುರ (ಆದಿಲ್ ಷಾಹಿ), ಗೋಲ್ಕೊಂಡ (ಕುತುಬ್ ಷಾಹಿ), ಅಹಮದ್‌ನಗರ (ನಿಜಾಮ್ ಷಾಹಿ), ಬೀದರ್, ಬೀರಾರ್.

ನಿರಂತರ ಸಂಘರ್ಷದ ಕಾರಣಗಳು

ಈ ಎರಡು ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಯುದ್ಧಗಳು ಕೇವಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗಾಗಿರಲಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಭೌಗೋಳಿಕ ಕಾರಣಗಳೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿದ್ದವು. **ರಾಯಚೂರು ದೋಆಬ್** (ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗಳ ನಡುವಿನ ಫಲವತ್ತಾದ ಪ್ರದೇಶ), **ಕೃಷ್ಣಾ-ಗೋದಾವರಿ ನದಿಮುಖಜ ಭೂಮಿ**, ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿಯ ಬಂದರುಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ಇವರು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾದಾಡಿದರು.

SKY DIGITAL CYBER

೨೦. ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ ಮತ್ತು 25 MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ

1. ಹೊಯ್ಸಳರ ರಾಜಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ಆನೆ B) ಗಂಡಭೇರುಂಡ
C) ಸಲಾ ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು D) ವರಾಹ

2. 'ತಲಕಾಡು ಗೊಂಡ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಯಾರಿಗಿತ್ತು?
A) ೧ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ B) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ
C) ೨ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ D) ನೃಪಕಾಮ

3. ಬೇಲೂರಿನ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು?
A) ಜಕಣಾಚಾರಿ B) ಶಾಂತಲೆ
C) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ D) ೩ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ

4. ಹೊಯ್ಸಳರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೇನು?
A) ರಥಗಳು B) ಗೋಪುರಗಳು
C) ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಜಗತಿ D) ಗುಮ್ಮಟಗಳು

5. 'ಚೋಳರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ' ಯಾರು?
A) ೨ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ B) ೩ನೇ ನರಸಿಂಹ
C) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ D) ಸೋಮೇಶ್ವರ

6. ಮಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್ ಹೊಯ್ಸಳರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ವರ್ಷ?
A) 1292 B) 1311
C) 1327 D) 1342

7. ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಯಾವ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು?
A) ಕಾವೇರಿ B) ಕೃಷ್ಣಾ
C) ತುಂಗಭದ್ರಾ D) ಗೋದಾವರಿ

8. ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜವಂಶಗಳ ಸರಿಯಾದ ಕ್ರಮ?
A) ಸಂಗಮ, ತುಳುವ, ಸಾಳುವ, ಅರವೀಡು B) ಸಂಗಮ, ಸಾಳುವ, ತುಳುವ, ಅರವೀಡು
C) ಸಾಳುವ, ತುಳುವ, ಸಂಗಮ, ಅರವೀಡು D) ಅರವೀಡು, ತುಳುವ, ಸಾಳುವ, ಸಂಗಮ

9. 'ಗಜಬೇಂಟೆಕಾರ' ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ್ದ ದೊರೆ?
A) ಹರಿಹರ II B) ದೇವರಾಯ I
C) ದೇವರಾಯ II D) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ

10. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಬರೆದ ತೆಲುಗು ಕೃತಿ?
A) ಆಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ B) ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣ
C) ಮನುಚರಿತ D) ಪಾಂಡುರಂಗ ಮಹಾತ್ಮೆ

11. ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಯಾವ ದೇಶದವನು?
A) ಪೋರ್ಚುಗಲ್ B) ಇಟಲಿ
C) ಪರ್ಷಿಯಾ D) ಮೊರಾಕ್ಕೊ

12. ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನ ನಡೆದ ವರ್ಷ?
A) 1520 B) 1565
C) 1646 D) 1336

13. 'ಅಮರಂ' ಎಂದರೆ ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ?
A) ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಭೂಮಿ B) ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ
C) ದೇವಸ್ಥಾನದ ತೆರಿಗೆ D) ಕುದುರೆ ಪಡೆ

14. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಮುಹಮ್ಮದ್ ಷಾ B) ಫಿರೋಜ್ ಷಾ
C) ಹಸನ್ ಗಂಗೂ D) ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್

15. ಬಹಮನಿ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗದಿಂದ ಬೀದರ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದವರು?
A) ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ ವಲಿ B) ಹಸನ್ ಗಂಗೂ
C) ಫಿರೋಜ್ ಷಾ D) ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್

16. ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮದರಸಾವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಷಾ B) ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್
C) ಮೂರನೇ ಮುಹಮ್ಮದ್ D) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಷಾ

17. ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಾಮಿಯಾ ಮಸೀದಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಿ?
A) ರಫಿ B) ದಾಸೋಜ
C) ಜಕಣಾಚಾರಿ D) ಮಲ್ಲಿತಮ್ಮ

18. ವಿಜಯನಗರದ ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯ ಯಾರು?
A) ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ B) ಅಲ್ಲಸಾನಿ ಪೆದ್ದಣ್ಣ
C) ನಂದಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ D) ಧೂರ್ಜಟಿ

19. 'ಸಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ' ಕೃತಿಯ ರಚನೆಕಾರ?
A) ಜನ್ನ B) ರಾಘವಾಂಕ
C) ಕೇಶಿರಾಜ D) ಹರಿಹರ

20. ಸೋಮನಾಥಪುರದ ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ ಯಾವ ವಿನ್ಯಾಸ ಹೊಂದಿದೆ?
A) ಏಕಕೂಟ B) ದ್ವಿಕೂಟ
C) ತ್ರಿಕೂಟ D) ಚತುಷ್ಕೂಟ

21. 'ಗರುಡರು' ಎಂಬುದು ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿತ್ತು?
A) ಗೂಢಚಾರರು B) ಅಂಗರಕ್ಷಕ ಪಡೆ
C) ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು D) ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸಂಘ

22. ವಿಜಯನಗರದ ಕೊನೆಯ ರಾಜವಂಶ?
A) ಸಾಳುವ B) ತುಳುವ
C) ಅರವೀಡು D) ನಾಯಕರು

23. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಾಡಳಿತ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ?
A) ನಾಯಂಕರ B) ಆಯಗಾರ
C) ಇಕ್ತಾ D) ತರಫ್

24. ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ದೊರೆ?
A) ರಾಮರಾಯ B) ಸದಾಶಿವರಾಯ
C) ಅಚ್ಯುತರಾಯ D) ವೆಂಕಟಪತಿ

25. ರಾಯಚೂರು ಕದನದಲ್ಲಿ (1520) ಸೋತ ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನ?
A) ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಆದಿಲ್ ಷಾ B) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಷಾ
C) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಷಾ D) ಯುಸೂಫ್ ಆದಿಲ್ ಷಾ

ಉತ್ತರಗಳು: 1-C, 2-B, 3-C, 4-C, 5-A, 6-B, 7-C, 8-B, 9-C, 10-A, 11-C, 12-B, 13-A, 14-C, 15-A, 16-B, 17-A, 18-B, 19-C, 20-C, 21-B, 22-C, 23-B, 24-B, 25-A

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ WHATSAPP: 6360791580 CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

೧. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ಉದಯ ಮತ್ತು ವಿಕಾಸ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ನಂತರ ಉದಯಿಸಿದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಕಾಲಿಕ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದ ಮನೆತನವೆಂದರೆ **ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ವಂಶ**. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೯೯ ರಲ್ಲಿ ಯದುರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಎಂಬ ಸಹೋದರರು ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಬಂದು ಮೈಸೂರನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಐತಿಹ್ಯ. ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಇವರು ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

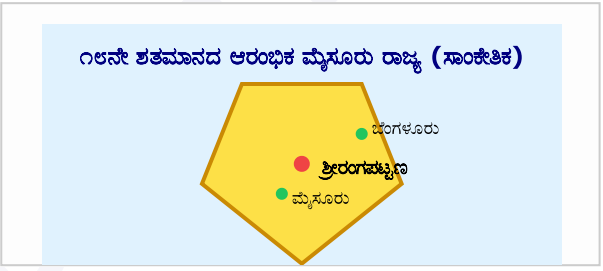
೧೭ ಮತ್ತು ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದ ರಾಜಕೀಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೧೫೬೫ ರ ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ ಕದನದ ನಂತರ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ದುರ್ಬಲವಾಯಿತು. ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು **ರಾಜ ಒಡೆಯರ್** (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೭೮-೧೬೧೭) ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೧೦ ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾದ ತಿರುಮಲರಾಯನಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಇದೇ ವರ್ಷ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ **ದಸರಾ ಮಹೋತ್ಸವ**ವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಯಿತು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಣೆ

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಮೈಸೂರು ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದ ರಾಜ್ಯವು, ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು. ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಕೊಯಮತ್ತೂರು, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ಮಲೆನಾಡು ಗಡಿ, ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರು, ಮಾಗಡಿ ವರೆಗೂ ರಾಜ್ಯ ವಿಸ್ತರಣೆಯಾಯಿತು.

ಕಾಲಘಟ್ಟ	ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಘಟನೆ
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೯೯	ಯದುರಾಯನಿಂದ ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ಮನೆತನದ ಸ್ಥಾಪನೆ (ವಿಜಯನಗರದ ಸಾಮಂತರಾಗಿ).
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೮೪	ಮೈಸೂರು ಕೋಟೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು 'ಮಹಿಷೂರು' ಹೆಸರಿನ ಜನಪ್ರಿಯತೆ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೧೦	ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ವಶ, ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಆರಂಭ, ದಸರಾ ಉತ್ಸವ ಪ್ರಾರಂಭ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೩೮ - ೧೬೫೯	ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಳ್ವಿಕೆ - ಟಂಕಸಾಲೆ ಸ್ಥಾಪನೆ.

೧೭ನೇ ಶತಮಾನದ ಅಂತ್ಯದ ವೇಳೆಗೆ ಮೈಸೂರು ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು. ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿಗಳು, ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ದೆಹಲಿಯ ಮೊಘಲರ ಸತತ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕೀರ್ತಿ ಈ ಅರಸರಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

೨. ಒಡೆಯರ್ ವಂಶ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಆಡಳಿತ

ಪ್ರಮುಖ ಅರಸರು ಮತ್ತು ಸಾಧನೆಗಳು

- **ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (೧೬೪೮-೧೬೫೯):** 'ರಣಧೀರ' ಎಂಬ ಬಿರುದಾಂಕಿತ. ಇವರು ಮರಾಠರ ಶಿವಾಜಿಯ ತಂದೆ ಶಹಾಜಿಯ ದಾಳಿಯನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಟಂಕಸಾಲೆಯನ್ನು (Mint) ಸ್ಥಾಪಿಸಿ *'ಕಂಠೀರವ ಹಣ'* ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದರು.
- **ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (೧೬೭೨-೧೭೦೪):** ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅರಸರಲ್ಲೊಬ್ಬರು. ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಮೊಘಲರೊಡನೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಔರಂಗಜೇಬನಿಂದ 'ಜಗ್ದೇವ್ ರಾಯ್' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದರು. ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಡಳಿತ ಸುಧಾರಣೆಗಳು (ನವಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣ)

ಆಡಳಿತದ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಇಲಾಖೆಗಳನ್ನು ೧೮ ಛಾವಡಿಗಳಾಗಿ (ಅಠಾರಾ ಕಚೇರಿ) ವಿಂಗಡಿಸಿದರು. ಅಂಚೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (ಬೆಹರಿಖಾನೆ) ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು. ಕಂದಾಯವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬೊಕ್ಕಸವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ **'ನವಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣ'** ಎಂಬ ಬಿರುದು ಬಂತು.

ದಳವಾಯಿಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ (Dalavayi Rule)

ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜರ ಮರಣದ ನಂತರ ಅರಸರು ದುರ್ಬಲರಾದರು. ಈ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಮೈಸೂರಿನ ಸೇನಾಧಿಪತಿಗಳಾದ **'ದಳವಾಯಿ'**ಗಳು (ಮಿಲಿಟರಿ ಕಮಾಂಡರ್‌ಗಳು) ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದ 'ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ'ಗಳು ವಾಸ್ತವಿಕ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅರಸರು ಕೇವಲ ನಾಮಮಾತ್ರದ ಆಡಳಿತಗಾರರಾದರು.

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ೧೮ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ **ದೇವರಾಜಯ್ಯ** ಮತ್ತು **ನಂಜರಾಜಯ್ಯ** ಎಂಬ ಇಬ್ಬರು ಸಹೋದರರು ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ನಡೆಸಿದರು. ೨ನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಇವರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹುದ್ದೆಗಳು	
ದಳವಾಯಿ	ಸೇನಾ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ರಕ್ಷಣಾ ಮಂತ್ರಿ (ಹೈದರ ಅಲಿ ನಂತರ ಇದೇ ಹುದ್ದೆಗೇರಿದ).
ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ	ಹಣಕಾಸು ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಇಲಾಖೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ.
ಪ್ರಧಾನ	ರಾಜನ ಮುಖ್ಯ ಸಲಹೆಗಾರ / ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ.
ಅಮಲ್ದಾರ	ಗಡಿ (ತಾಲೂಕು) ಮಟ್ಟದ ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾ ಅಧಿಕಾರಿ.

ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಆಡಳಿತ

ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳು, ಗಡಿಗಳು ಮತ್ತು ಹೋಬಳಿಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಭೂಕಂದಾಯವೇ ಆದಾಯದ ಮುಖ್ಯ ಮೂಲವಾಗಿತ್ತು (ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ೧/೩ ಭಾಗ). ನೀರಾವರಿಗಾಗಿ ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ದಳವಾಯಿಗಳ ಕಾಲದ ಅಸ್ಥಿರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮರಾಠರ ಸತತ ದಾಳಿಗಳಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಕಂಗೆಟ್ಟಿತ್ತು. ಈ ಗೊಂದಲಮಯ ವಾತಾವರಣವು ಓರ್ವ ಪ್ರಬಲ ಸೇನಾನಿಯ ಉದಯಕ್ಕೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು.

೩. ಹೈದರ ಅಲಿಯ ಉದಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೬೧ - ೧೭೮೨)

ಆರಂಭಿಕ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಸೈನಿಕ ವೃತ್ತಿ

ಹೈದರ ಅಲಿಯು ಓರ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈನಿಕನಾಗಿ ವೃತ್ತಿ ಆರಂಭಿಸಿ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೆಳೆದವನು. ಇವನ ತಂದೆ ಫತೇ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಕೋಲಾರದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದ. ಹೈದರನು ತನ್ನ ಅದ್ಭುತ ಶೌರ್ಯ, ಸಂಘಟನಾ ಚಾತುರ್ಯ ಮತ್ತು ರಣನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ವೇಗವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗೇರಿದನು.

ದಿಂಡಿಗಲ್ ನ ಫೌಜ್ದಾರ್ (೧೭೫೫): ಹೈದರನ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿದ ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನು ಅವನನ್ನು ೧೭೫೫ ರಲ್ಲಿ 'ದಿಂಡಿಗಲ್' ನ ಫೌಜ್ದಾರ್ (ಸೇನಾ ಗವರ್ನರ್) ಆಗಿ ನೇಮಿಸಿದನು. ಇಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಫ್ರೆಂಚ್ ತಜ್ಞರ ನೆರವಿನಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರದ ಬಲವರ್ಧನೆ

ಮರಾಠರ ದಾಳಿಯಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ತತ್ತರಿಸಿದ್ದಾಗ, ದಳವಾಯಿಗಳ ಆಡಳಿತ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಫಲವಾಗಿತ್ತು. ಸೈನಿಕರಿಗೆ ವೇತನ ನೀಡಲು ಹಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೈದರನು ಸೈನಿಕರ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸಿ ಅರಸರ (೨ನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್) ಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾದನು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೫೯ ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠರನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅರಸರು ಹೈದರನಿಗೆ **'ನವಾಬ್ ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಖಾನ್ ಬಹದ್ದೂರ್'** ಎಂಬ ಬಿರುದು ನೀಡಿದರು.

ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೬೧ ರ ವೇಳೆಗೆ, ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜಯ್ಯನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಅರಸನನ್ನು ನಾಮಮಾತ್ರವಾಗಿರಿಸಿ ಹೈದರನು ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು (ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ತನ್ನ ಕೈಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು).

ವರ್ಷ	ಹೈದರ ಅಲಿಯ ಜೀವನದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು
೧೭೨೧	ಜನನ (ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೂದಿಕೋಟೆ).
೧೭೫೫	ದಿಂಡಿಗಲ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಫೌಜ್ದಾರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮತ್ತು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪನೆ.
೧೭೬೧	ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ (Dictator) ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕಾರ.
೧೭೬೩	ಬಿದನೂರು (ಕೆಳದಿ ಸಂಸ್ಥಾನ) ವಶ, ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತು ಲಭ್ಯ, ಹೈದರ್‌ನಗರ ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ.
೧೭೬೬	ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿ ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ (Calicut) ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು.

ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆತಂಕ

ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ತಕ್ಷಣ ಹೈದರನು ತನ್ನ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸತೊಡಗಿದನು. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಪಾಳೆಯಗಾರರನ್ನು ಮಣಿಸಿದನು. ಬಿದನೂರಿನ ಶ್ರೀಮಂತ ನಾಯಕ ವಂಶವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಪಾರ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದುಕೊಂಡದ್ದು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವ್ಯಾಪಾರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ನೇರ ಸವಾಲಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿತು. ಇದು ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಡುವಿನ ಸುದೀರ್ಘ ಸಂಘರ್ಷಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ ಬರೆಯಿತು.

೪. ಹೈದರ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಂಘರ್ಷ (೧ ಮತ್ತು ೨ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು)

ಒಂದನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (೧೭೬೭ - ೧೭೬೯)

ಕಾರಣಗಳು: ಹೈದರ ಅಲಿಯ ಶೀಘ್ರ ಏಳಿಗೆ, ಫ್ರೆಂಚರೊಂದಿಗಿನ ಆತನ ಸ್ನೇಹ, ಮತ್ತು ಆರ್ಕಾಟ್ ನವಾಬನ ಜೊತೆಗಿನ ಗಡಿ ವಿವಾದವು ಬ್ರಿಟಿಷರಲ್ಲಿ ಭೀತಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಹೈದರನ ವಿರುದ್ಧ ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನೊಂದಿಗೆ ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು (Triple Alliance) ರಚಿಸಿದರು.

ಗತಿ: ಹೈದರನು ತನ್ನ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಚಾತುರ್ಯದಿಂದ ಮರಾಠರಿಗೆ ಹಣ ನೀಡಿ ಒಕ್ಕೂಟದಿಂದ ಹೊರಗಿಟ್ಟನು. ನಿಜಾಮನನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿ, ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದವರೆಗೂ ಮುನ್ನುಗ್ಗಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ದಿಕ್ಕುತೋಚದೆ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಶರಣಾದರು.

ಪರಿಣಾಮ: ೧೭೬೯ ರಲ್ಲಿ **ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (Treaty of Madras)**. ಇದು ಪರಸ್ಪರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಮರಳಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರೆ ಪರಸ್ಪರ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸುವ ಷರತ್ತನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು.

ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (೧೭ ೮೦ - ೧೭೮೪)

ಕಾರಣಗಳು: ೧೭೭೧ ರಲ್ಲಿ ಮರಾಠರು ಹೈದರನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದದಂತೆ ಸಹಾಯಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ, ಹೈದರನ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಫ್ರೆಂಚ್ ನೆಲೆ 'ಮಾಹೆ'ಯನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಗತಿ: ಹೈದರನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿ ಕರ್ನಲ್ ಬೈಲಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಆರ್ಕಾಟ್ ನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ನಂತರ ಸರ್ ಐರ್ ಕೂಟ್ (Sir Eyre Coote) ನಾಯಕತ್ವದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನೆಯು ಹೈದರನನ್ನು ೧೭೮೧ ರ **ಪೋರ್ಟೋನೋವೊ ಕದನ**ದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿತು. ಯುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ **೧೭೮೨ ರಲ್ಲಿ ಹೈದರ ಅಲಿಯು ಕ್ಯಾನ್ಸರ್ ರೋಗದಿಂದ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.** ಆತನ ಮಗ ಟಿಪ್ಪು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದನು.

ಪರಿಣಾಮ: ೧೭೮೪ ರ **ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ (Treaty of Mangalore)**. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟ ಜಯ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ.

ಯುದ್ಧ	ಕಾಲಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗವರ್ನರ್	ಅಂತ್ಯಗೊಂಡ ಒಪ್ಪಂದ	ಪ್ರಮುಖ ಫಲಿತಾಂಶ
೧ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ	೧೭೬೭ - ೧೭೬೯ (ಲಾರ್ಡ್ ವೆರೆಲ್ಸ್ಟ್)	**ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (೧೭೬೯)**	ಹೈದರನ ಮೇಲುಗೈ. ರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ.
೨ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ	೧೭೮೦ - ೧೭೮೪ (ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್)	**ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ (೧೭೮೪)**	ಯಥಾಸ್ಥಿತಿ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ. ಹೈದರನ ಮರಣ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕಾರ.

SKY DIGITAL CYBER

೫. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಉದಯ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ

ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕಾರ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು

ಹೈದರ ಅಲಿಯ ಹಿರಿಯ ಮಗನಾದ **ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೮೨ - ೧೭೯೯)** ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆತನು ತನ್ನ ತಂದೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ವಿದ್ಯಾವಂತ ಮತ್ತು ದೂರದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ **'ಮೈಸೂರಿನ ಹುಲಿ' (Tiger of Mysore)** ಎಂಬ ಬಿರುದಿತ್ತು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡುವುದೇ ಆತನ ಪ್ರಧಾನ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು.

ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚರೊಂದಿಗಿನ ಒಡನಾಟ

ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಭಾರತದಿಂದ ಓಡಿಸಲು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮೈತ್ರಿಕೂಟವನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಟರ್ಕಿ, ಇರಾನ್ ಮತ್ತು ಅಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಆದರ್ಶಗಳಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತನಾಗಿ, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ **'ಜಾಕೋಬಿನ್ ಕ್ಲಬ್' (Jacobin Club)** ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದನು ಮತ್ತು ಫ್ರೆಂಚ್ ಗಣರಾಜ್ಯದ ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ **'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವೃಕ್ಷ' (Tree of Liberty)** ವನ್ನು ನೆಟ್ಟನು.

ಮಿಲಿಟರಿ ಸಂಘಟನೆ ಮತ್ತು ಆಧುನೀಕರಣ

ಟಿಪ್ಪುವು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಭಾರತೀಯ ಯುದ್ಧತಂತ್ರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮಾದರಿಯ ಮಿಲಿಟರಿ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

- **ರಾಕೆಟ್ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ:** ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಹೊದಿಕೆಯುಳ್ಳ **ಮೈಸೂರು ರಾಕೆಟ್** ಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಟಿಪ್ಪುವಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. (ಇದನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಂತರ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಕಾಂಗ್ರೀವ್ ರಾಕೆಟ್ ಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದರು).
- **ನೌಕಾಪಡೆ:** ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೌಕಾ ಬಲವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಟಿಪ್ಪು, ನೌಕಾಪಡೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (Board of Admiralty) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ಮಂಗಳೂರು, ವಜೀರಾಬಾದ್, ಮತ್ತು ಮೌಲಿದಾಬಾದ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಕಟ್ಟುವ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
- **ಪದಾತಿ ದಳ:** ಸೇನೆಯನ್ನು ಫ್ರೆಂಚ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿದನು.

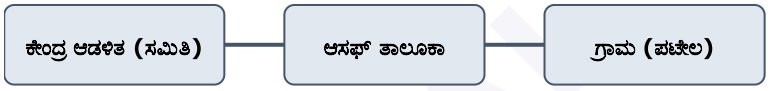
ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೆ ದಾನ: ಮರಾಠರು ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಹಾನಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಠದ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಶಾರದಾಂಬೆಯ ವಿಗ್ರಹ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆಗೆ ಧನಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನು (ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ ದೇವರಿಗೆ ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು ಲಭ್ಯವಿವೆ). ನಂಜನಗೂಡು ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯಗಳಿಗೂ ದತ್ತಿ ನೀಡಿದ್ದನು.

SKY DIGITAL CYBER

೬. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಟಿಪ್ಪು ಕೇವಲ ಯೋಧನಾಗಿರದೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನ ರಾಜ್ಯವು ಆ ಕಾಲದ ಭಾರತದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತ ಮತ್ತು ಸುಸಜ್ಜಿತ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿತ್ತು ಎಂದು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಇತಿಹಾಸಕಾರರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಸುಧಾರಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ	ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳು
ಕಂದಾಯ ಆಡಳಿತ	ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದ (ಪಾಳೆಯಗಾರರು) ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ, ನೇರವಾಗಿ ರೈತರಿಂದ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ **'ರೈತವಾರಿ'** ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಕ್ಕೆ 'ಆಮಿಲ್' ಎಂಬ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು.
ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ	ಬಂಜರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಸಲು ರೈತರಿಗೆ **'ತಕ್ಕಾವಿ' ಸಾಲ (Taccavi loans)** ನೀಡಿದನು. ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರದ ಸಮೀಪ *ಕಣ್ಣಂಬಾಡಿ ಅಣೆಕಟ್ಟಿನ* ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದನು.
ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ	ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ (State Monopoly) ವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಬೆಂಗಾಲ್ ಮತ್ತು ಚೀನಾದಿಂದ ರೇಷ್ಮೆ ಹುಳುಗಳನ್ನು ತರಿಸಿದನು. ಮಸ್ಕತ್, ಪೆಗು ಮತ್ತು ಒಮಾನ್ ಗಳಲ್ಲಿ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು (Factories) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು. ವಾಣಿಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು (Commercial Board) ರಚಿಸಿದನು.
ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿ	ಹೊಸ ಟಂಕಸಾಲೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿದನು. ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೂ ಮತ್ತು ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿದ್ದವು. ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯವನ್ನು **ಅಹಮದಿ** ಮತ್ತು ಬೆಳ್ಳಿ ನಾಣ್ಯವನ್ನು **ಇಮಾಮಿ** ಎಂದು ಕರೆದನು.
ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆ / ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್	ಹೊಸ ತೂಕ ಮತ್ತು ಅಳತೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು. **'ಮೌಲೂದಿ' (Mauludi)** ಎಂಬ ಹೊಸ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (ಸೌರಮಾನ ಮತ್ತು ಚಾಂದ್ರಮಾನದ ಮಿಶ್ರಣ) ಪರಿಚಯಿಸಿದನು.

ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಆಡಳಿತವು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಮದ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಮಾದಕ ವಸ್ತುಗಳ ಮಾರಾಟವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

೭. ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು (೩ ಮತ್ತು ೪ನೇ)

ಮೂರನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (೧೭೯೦ - ೧೭೯೨)

ಕಾರಣಗಳು: ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಿತ್ರರಾಷ್ಟ್ರವಾದ **ತಿರುವಾಂಕೂರು** ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಟಿಪ್ಪು ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಈ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣ. ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ನಿಜಾಮನೊಂದಿಗೆ ಒಕ್ಕೂಟ ರಚಿಸಿ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡಿದನು.

ಗತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆಗಳು ಬೆಂಗಳೂರನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದವು. ಟಿಪ್ಪು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ಶರಣಾಗಿ ೧೭೯೨ ರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಅವಮಾನಕಾರಿ **'ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಒಪ್ಪಂದ'**ಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದನು.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದದ ಷರತ್ತುಗಳು (೧೭೯೨):

- ಟಿಪ್ಪು ತನ್ನ ರಾಜ್ಯದ **ಅರ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು** ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಅವರ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಬೇಕಾಯಿತು (ಮಲಬಾರ್, ಡಿಂಡಿಗಲ್, ಬಾರಾಮಹಲ್ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ).
- ಯುದ್ಧದ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಾಗಿ ೩ ಕೋಟಿ (ಮೂರು ಕೋಟಿ) ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಪಾವತಿಸಬೇಕಿತ್ತು.
- ಹಣ ಪಾವತಿಸುವವರೆಗೆ ತನ್ನ **ಇಬ್ಬರು ಗಂಡುಮಕ್ಕಳನ್ನು** ಬ್ರಿಟಿಷರಲ್ಲಿ ಒತ್ತೆಯಾಳಾಗಿ (Hostages) ಇಡಬೇಕಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ (೧೭೯೯)

ಕಾರಣಗಳು: ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಅವಮಾನವನ್ನು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಟಿಪ್ಪು ಫ್ರೆಂಚರೊಂದಿಗೆ ಮೈತ್ರಿ ಬಲಪಡಿಸಿದನು. ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯು ಪರಿಚಯಿಸಿದ 'ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ'ಗೆ (Subsidiary Alliance) ಒಳಪಡಲು ಟಿಪ್ಪು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಇದೇ ನೆಪದಲ್ಲಿ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಸಾರಿದನು.

ಗತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮ: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪಡೆಗಳು (ಆರ್ಥರ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ಮತ್ತು ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ), ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ನಿಜಾಮನ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಅಂತಿಮ ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದವು. **ಮೇ ೪, ೧೭೯೯** ರಂದು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಕೋಟೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ **ವೀರಮರಣ** ಹೊಂದಿದನು.

ಯುದ್ಧ	ಕಾಲಘಟ್ಟ ಮತ್ತು ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್	ಒಪ್ಪಂದ / ಅಂತ್ಯ	ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮ
೩ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ	೧೭೯೦ - ೧೭೯೨ (ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್)	**ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ (೧೭೯೨)**	ಟಿಪ್ಪು ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ಕಳೆದುಕೊಂಡನು, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಒತ್ತೆಯಾಳಾಗಿಟ್ಟನು.
೪ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ	೧೭೯೯ (ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ)	ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಸಾವು, **ಒಪ್ಪಂದವಿಲ್ಲ.**	ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪತನ, ಬ್ರಿಟಿಷರ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಯಂತ್ರಣ.

SKY DIGITAL CYBER

೮. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ಪತನ ಮತ್ತು ಒಡೆಯರ್ ಆಡಳಿತದ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ವಿಭಜನೆ (Partition of Mysore - 1799)

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಮರಣದ ನಂತರ, ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಿತ್ರರೊಂದಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು. ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೆನರಾ (ಕರಾವಳಿ), ವಯನಾಡು, ಕೊಯಮತ್ತೂರು, ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ನಿಜಾಮನಿಗೆ ಗುತ್ತಿ, ಗುರ್ರಂಕೊಂಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು (ನಂತರ ಅವನು ಅವನ್ನೂ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು). ಮರಾಠರಿಗೆ ಸವಣೂರು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೇಶ್ವರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು, ಆದರೆ ಅವರು ಅದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ

ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರ ಉಳಿದ ಮೈಸೂರಿನ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗವನ್ನು ಹಳೆಯ **ಒಡೆಯರ್ ರಾಜಮನೆತನಕ್ಕೆ** ಮರಳಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಕೇವಲ ಐದು ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನ **ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ಇನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್)** ಅವರನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಲಾಯಿತು.

ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರ ಆಡಳಿತ (೧೭೯೯ - ೧೮೧೧)

ಅರಸರು ಅಪ್ರಾಪ್ತರಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಸಚಿವರಾಗಿದ್ದ **ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ** ಅವರನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರಾಗಿ (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ) ನೇಮಿಸಲಾಯಿತು. ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರು ಅತ್ಯಂತ ದಕ್ಷ ಆಡಳಿತಗಾರರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ಸರಿದಾರಿಗೆ ತಂದರು, ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸಿದರು, ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ, ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡಿದರು. ೧೮೧೧ ರಲ್ಲಿ ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಡಳಿತದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಾಗ, ರಾಜ್ಯದ ಬೊಕ್ಕಸದಲ್ಲಿ ೨ ಕೋಟಿಗೂ ಅಧಿಕ ಹಣವಿತ್ತು.

ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಮೈಸೂರಿಗೆ ರಾಜಧಾನಿ ಸ್ಥಳಾಂತರ

ಹೈದರ್ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ೧೭೯೯ ರ ನಂತರ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ಅಂಬಾವಿಲಾಸ ಅರಮನೆಯನ್ನು ಮರುನಿರ್ಮಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಗೆ ಆಶ್ರಯ: ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರು ರಾಜಕೀಯ ಅಧಿಕಾರಕ್ಕಿಂತ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಕಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದರು. ಇವರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅಲಿಮಿಯಾನ್, ದೇವಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಕೆಂಪುನಾರಾಯಣರಂತಹ (ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷ ಕೃತಿ) ವಿದ್ವಾಂಸರಿದ್ದರು.

೯. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿನ ಮೈಸೂರು (ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ)

ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (Subsidiary Alliance)

೧೭೯೯ ರಲ್ಲಿ ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ತಕ್ಷಣವೇ, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯ 'ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ'ಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಇದರ ಪ್ರಮುಖ ಷರತ್ತುಗಳೆಂದರೆ:

- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನಾ ತುಕಡಿಯೊಂದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರ ನಿರ್ವಹಣಾ ವೆಚ್ಚವನ್ನು (ವಾರ್ಷಿಕ ೭ ಲಕ್ಷ ಪಗೋಡಾ/ವರಹಗಳು) ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವೇ ಭರಿಸಬೇಕು.
- ಮೈಸೂರು ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ **ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ (British Resident)** ಇರುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ಸಲಹೆಯಂತೆಯೇ ರಾಜನು ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಬೇಕು.
- ಯಾವುದೇ ವಿದೇಶಿ ಅಥವಾ ಇತರ ದೇಶಿ ರಾಜ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸುವಂತಿಲ್ಲ.

ಮೊದಲ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಆಗಿ ಸರ್ ಬ್ಯಾರಿ ಕ್ಲೋಸ್ (Sir Barry Close) ನೇಮಕಗೊಂಡರು. ಅರ್ಥರ್ ಕೋಲ್, ಕ್ಯಾಸಮೈಜರ್ ಮುಂತಾದವರು ನಂತರದ ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಗಳಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಚಲಾಯಿಸಿದರು.

ನಗರ ಬಂಡಾಯ (೧೮೩೦ - ೧೮೩೧)

ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಶಿಸ್ತು ಹದಗೆಟ್ಟಿತು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕಂದಾಯ ವಸೂಲಿ (ಶರತ್ ಪದ್ಧತಿ) ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ರೈತರು ತೀವ್ರ ಶೋಷಣೆಗೊಳಗಾದರು. ಈ ಅಸಮಾಧಾನವು ೧೮೩೦ ರಲ್ಲಿ ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ 'ನಗರ' ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ರೈತ ಬಂಡಾಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. **ಬೂದಿ ಬಸಪ್ಪ** ಎಂಬಾತ ಈ ಬಂಡಾಯದ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದನು.

ಆಡಳಿತ ಹಸ್ತಾಂತರ (೧೮೩೧)

ನಗರ ಬಂಡಾಯವನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕರೆಯಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆಡಳಿತ ವೈಫಲ್ಯದ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ, ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ **ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ (Lord William Bentinck)** ೧೮೩೧ ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡು ನೇರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ (ಕಮಿಷನರ್ ಆಡಳಿತ) ಒಳಪಡಿಸಿದನು.

ವರ್ಷ	ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ
೧೭೯೯	ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಮೈಸೂರು ಒಳಪಟ್ಟದ್ದು.
೧೮೧೧	ಪೂರ್ಣಯ್ಯನವರ ನಿವೃತ್ತಿ, ಮುಮ್ಮಡಿಯವರ ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭ.
೧೮೩೦	ನಗರ ರೈತ ಬಂಡಾಯ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಪ್ರಾಂತ್ಯ).
೧೮೩೧	ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ (ಕಮಿಷನರ್ ಆಡಳಿತ) ಮೈಸೂರು ಆಡಳಿತ ವಶ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

೧೦. ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರು ಆಧುನೀಕರಣ

ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳ ಆಡಳಿತ (೧೮೩೧ - ೧೮೮೧)

ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೈಸೂರನ್ನು ೫೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನೇರವಾಗಿ ಆಳಿದರು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ **ಸರ್ ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ (೧೮೩೪-೧೮೬೧)** ಮತ್ತು **ಲೆವಿನ್ ಬೌರಿಂಗ್ (೧೮೬೨-೧೮೬೦)** ಅವರು ರಾಜ್ಯದ ಆಧುನೀಕರಣಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಕಬ್ಬನ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅಂಚೆ, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್, ರೈಲ್ವೆ (ಬೆಂಗಳೂರು-ಮದ್ರಾಸ್ ೧೮೬೪), ಮತ್ತು ಲೋಕೋಪಯೋಗಿ ಇಲಾಖೆಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು. ಬೌರಿಂಗ್ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಗಳು ಆಧುನೀಕರಣಗೊಂಡವು.

ಪುನರ್ದಾನ (Rendition of 1881)

ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕಾನೂನು ಹೋರಾಟದ ನಂತರ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರವು **ಮಾರ್ಚ್ ೨೫, ೧೮೮೧** ರಂದು ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಹತ್ತನೇ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರಿಗೆ ಮರಳಿಸಿತು. ಇದನ್ನು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ **'ಪುನರ್ದಾನ' (Rendition)** ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಮುಖ ದಿವಾನರುಗಳು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳು

ಪುನರ್ದಾನದ ನಂತರ ಮೈಸೂರನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಮಾದರಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಗಿ (Model State) ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ದಿವಾನರ ಪಾತ್ರ ಅಪಾರವಾಗಿದೆ.

ದಿವಾನರು	ಅವಧಿ	ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆಗಳು / ಸುಧಾರಣೆಗಳು
ಸಿ. ರಂಗಾಚಾರ್ಲು	೧೮೮೧ - ೧೮೮೫	ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ **'ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ' (೧೮೮೧)** ಸ್ಥಾಪನೆ. ರೈಲ್ವೆ ವಿಸ್ತರಣೆ (ಬೆಂಗಳೂರು-ಮೈಸೂರು).
ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್	೧೮೮೫ - ೧೯೦೧	ಶಿವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಏಷ್ಯಾದ ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ (೧೯೦೨). ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ನಿರ್ಮಾಣ. 'ಮೈಸೂರು ಸಿವಿಲ್ ಸರ್ವಿಸ್' ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಆರಂಭ.
ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ	೧೯೧೨ - ೧೯೧೮	"ಕೈಗಾರೀಕರಣಗೊಳಿಸು ಇಲ್ಲವೆ ನಾಶವಾಗು". ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್ (KRS) ಅಣೆಕಟ್ಟು, ಭದ್ರಾವತಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ (೧೯೧೬), ಸ್ಟೇಟ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್	೧೯೪೬ - ೧೯೪೧	ವೃಂದಾವನ ಉದ್ಯಾನವನ, ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಏರೋನಾಟಿಕ್ಸ್ (HAL), ಭದ್ರಾವತಿ ಕಾಗದ ಕಾರ್ಖಾನೆ ನಿರ್ಮಾಣ. ಮೈಸೂರನ್ನು 'ಸುಂದರ ನಗರ'ವನ್ನಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ.

ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (೧೯೦೨ - ೧೯೪೦): ಇವರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮೈಸೂರಿನ "ಸುವರ್ಣಯುಗ" ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಇವರನ್ನು "ರಾಜರ್ಷಿ" ಎಂದು ಕರೆದರು. ದಲಿತರಿಗೆ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಮೀಸಲಾತಿ ನೀಡಿದ (ಮಿಲ್ಲರ್ ಕಮಿಷನ್-೧೯೧೯) ಮೊದಲ ಅರಸ.

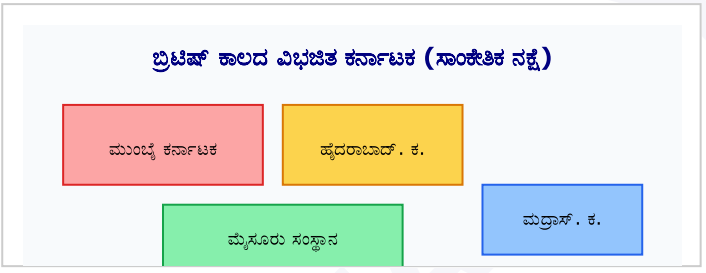
SKY DIGITAL CYBER

೧೧. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದ ಸ್ವರೂಪ

ವಿಭಜಿತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇಂದಿನ ವಿಶಾಲ ಕರ್ನಾಟಕವು ಯಾವುದೇ ಏಕೀಕೃತ ಆಡಳಿತ ಘಟಕವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೌಗೋಳಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ **ಐದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ** ಹಂಚಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಈ ವಿಭಜನೆಯು ಕನ್ನಡಿಗರ ಭಾಷೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರವಾದ ನಕಾರಾತ್ಮಕ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿತು.

1. **ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ:** ಒಡೆಯರ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಪರೋಕ್ಷ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿದ್ದ (Princely State) ಪ್ರದೇಶ. ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ನಾಟಕದ ೯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಇದರಲ್ಲಿದ್ದವು.
2. **ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ (ಬಾಂಬೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ):** ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಬಿಜಾಪುರ (ವಿಜಯಪುರ) ಮತ್ತು ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ನೇರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ (ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯ) ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದವು.
3. **ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ:** ಬೀದರ್, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮನ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದವು. ಇಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆಯಾಗಿತ್ತು.
4. **ಮದ್ರಾಸ್ ಕರ್ನಾಟಕ:** ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ ಪ್ರದೇಶಗಳು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿಯ ಭಾಗವಾಗಿದ್ದವು (ನೇರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ).
5. **ಕೊಡಗು:** ಇದೊಂದು ಚಿಕ್ಕದಾದ ಆದರೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ 'ಚೀಫ್ ಕಮಿಷನರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ'ವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ನೇರ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು.
6. ಇದಲ್ಲದೆ ಸಂಡೂರು, ಮುಧೋಳ, ಜಮಖಂಡಿ, ರಾಮದುರ್ಗದಂತಹ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ **ಪಾಳೆಯಗಾರ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳಿದ್ದವು.**

ಬ್ರಿಟಿಷರು ನೇರ ಆಡಳಿತವಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಂದಾಯ (ರೈತವಾರಿ ಮತ್ತು ಮಹಲ್ವಾರಿ) ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಕಠಿಣ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು, ಇದು ವ್ಯಾಪಕ ರೈತ ಅಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೨. ಕರ್ನಾಟಕದ ರೈತ ಮತ್ತು ಜನಪ್ರತಿರೋಧಗಳು (ಆರಂಭಿಕ ಬಂಡಾಯಗಳು)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ ಸಂಘಟಿತ ರೂಪ ಪಡೆಯುವ ಮುನ್ನವೇ, ೧೯ನೇ ಶತಮಾನದಾದ್ಯಂತ ಕರ್ನಾಟಕದ ವಿವಿಧ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಪಾಳೆಯಗಾರರು, ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗದವರು ಮತ್ತು ರೈತರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪದ ವಿರುದ್ಧ ತೀವ್ರ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಬಂಡಾಯ / ಸ್ಥಳ	ವರ್ಷ	ನಾಯಕತ್ವ	ಕಾರಣ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವ
ಧೋಂಡಿಯಾ ವಾಘ್ ದಂಗೆ	೧೮೦೦	ಧೋಂಡಿಯಾ ವಾಘ್ (ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕ)	'ಶಿಕಾರಿಪುರದ ಹುಲಿ' ಎಂದೇ ಖ್ಯಾತ. ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸೈನ್ಯ ಕಟ್ಟಿ ಹೋರಾಡಿದನು. ಆರ್ಥರ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟನು.
ಕೊಪ್ಪಳ ದಂಗೆ	೧೮೧೯	ವೀರಪ್ಪ	ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಜಂಟಿ ಆಡಳಿತದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಜಮೀನ್ದಾರರ ಹೋರಾಟ.
ನಗರ ರೈತ ಬಂಡಾಯ	೧೮೩೦-೩೧	ಬೂದಿ ಬಸಪ್ಪ, ಸರ್ಜಪ್ಪ ನಾಯಕ	ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಕಂದಾಯ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ (ಶರತ್ ಪದ್ಧತಿ) ಶೋಷಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ರೈತರ ಬೃಹತ್ ಕ್ರಾಂತಿ. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.
ಕೊಡಗಿನ ಬಂಡಾಯ	೧೮೩೭	ಅಪರಂಪಾರ, ಕಲ್ಯಾಣಸ್ವಾಮಿ, ಪುಟ್ಟಬಸಪ್ಪ	ಹಾಲೇರಿ ವಂಶದ ಚಿಕ್ಕವೀರರಾಜೇಂದ್ರನನ್ನು ೧೮೩೪ ರಲ್ಲಿ ಗಡಿಪಾರು ಮಾಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕೊಡಗನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಅಮರ ಸುಳ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ದಂಗೆ.
ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರ ಬಂಡಾಯ	೧೮೫೭	ಬೇಡ ಜನಾಂಗದವರು (ಮುಧೋಳ ಸಂಸ್ಥಾನ)	ಬ್ರಿಟಿಷರು ತಂದ **'ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ' (Arms Act)** ಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಬೇಡ ಜನಾಂಗವು ಮಾಡಿದ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಹೋರಾಟ.
ಸುರಪುರ ಬಂಡಾಯ	೧೮೫೮	ರಾಜಾ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ	ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸುರಪುರದ ನಾಯಕ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ೧೮೫೭ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದನು. ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್ ಈತನ ಆಪ್ತ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಈ ಮೇಲಿನ ಬಂಡಾಯಗಳು ಸ್ಥಳೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತವಾಗಿದ್ದರೂ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ವಿರುದ್ಧದ ಆಕ್ರೋಶದ ಮೊದಲ ಕಿಡಿಗಳಾಗಿದ್ದವು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೩. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಬಂಡಾಯ (೧೮೨೪)

ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ **ಕಿತ್ತೂರು** ಒಂದು ಪ್ರಬಲ ದೇಸಾಯಿ ಸಂಸ್ಥಾನವಾಗಿತ್ತು. ಕಿತ್ತೂರಿನ ದೊರೆ **ಮಲ್ಲಸರ್ಜ**ನ ಮರಣದ (೧೮೧೬) ನಂತರ, ಆತನ ಪುತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗರುದ್ರ ಸರ್ಜನು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಆದರೆ ೧೮೨೪ ರಲ್ಲಿ ಆತನು ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದೆ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ 'ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪ' ಎಂಬ ಬಾಲಕನನ್ನು ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಮಲ್ಲಸರ್ಜನ ಎರಡನೇ ಪತ್ನಿಯೇ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ.

ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ (Doctrine of Lapse) ನೀತಿ ಪ್ರಯೋಗ

ಧಾರವಾಡದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್ **ಥ್ಯಾಕರೆ (St John Thackeray)** ದತ್ತು ಸ್ವೀಕಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ನಿಯಮದ ಪ್ರಕಾರ ವಾರಸುದಾರರಿಲ್ಲದ ಕಿತ್ತೂರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಕಿತ್ತೂರಿನ ಖಜಾನೆಗೆ ಬೀಗ ಜಡಿದನು.

ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಕೆಚ್ಚೆದೆಯ ಹೋರಾಟ

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಈ ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಸಿಡಿದೆದ್ದಳು. ಶಾಂತಿಯುತ ಮಾತುಕತೆ ವಿಫಲವಾದಾಗ, **ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೩, ೧೮೨೪** ರಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಕಿತ್ತೂರು ಕೋಟೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು. ಈ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಕಲಿ **ಅಮಟೂರು ಬಾಳಪ್ಪ**ನ ಗುಂಡೇಟಿಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಥ್ಯಾಕರೆ ಬಲಿಯಾದನು.

- **ಮೊದಲ ಜಯ:** ಥ್ಯಾಕರೆಯ ಸಾವು ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ (ಸ್ಟಿವೆನ್ಸನ್ ಮತ್ತು ಎಲಿಯಟ್) ಸೆರೆಮನೆಯಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಭಾರಿ ಮುಖಭಂಗವಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಷರತ್ತಿನ ಮೇರೆಗೆ ಜಯ ಲಭಿಸಿತು.
- **ಎರಡನೇ ದಾಳಿ ಮತ್ತು ಪತನ:** ಅವಮಾನಿತರಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಬಾಂಬೆ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್‌ನಿಂದ ಬೃಹತ್ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತರಿಸಿ, ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೮೨೪ ರಲ್ಲಿ ಲೆಫ್ಟಿನೆಂಟ್ ಕರ್ನಲ್ ಚಾಪ್ಲಿನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದರು.

ಕೋಶಾಗಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳಿಗೆ ಕಿತ್ತೂರಿನ ದೇಶದ್ರೋಹಿಗಳೇ ಸಗಣಿಯ ನೀರು ಬೆರೆಸಿದ್ದರಿಂದ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಸೈನ್ಯ ಸೋಲಬೇಕಾಯಿತು. ಚೆನ್ನಮ್ಮನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ **ಬೈಲಹೊಂಗಲದ ಸೆರೆಮನೆ**ಯಲ್ಲಿ ಇಡಲಾಯಿತು. ಆಕೆ ಫೆಬ್ರವರಿ ೧೮೨೯ ರಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲೇ ಮರಣ ಹೊಂದಿದಳು.

ಮಹತ್ವ: ೧೮೫೭ ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮಕ್ಕೂ ೩೩ ವರ್ಷಗಳ ಮುಂಚೆಯೇ ಬ್ರಿಟಿಷರ ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟ ಮಾಡಿದ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವೀರ ಮಹಿಳೆ ಎಂಬ ಹೆಮ್ಮೆ ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೪. ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ

ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಜ್ವಾಲೆಯ ಮುಂದುವರಿಕೆ

ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಬಂಧನದ ನಂತರ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ ಧೀಮಂತ ನಾಯಕನೇ **ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ**. ಕುರುಬ ಜನಾಂಗದ ವಾಲ್ಮೀಕಿ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಈತ ಕಿತ್ತೂರು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕಾವಲುಗಾರನಾಗಿದ್ದನು.

ಗೆರಿಲ್ಲಾ (ಚೆಂಡಾ) ಯುದ್ಧತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು

ರಾಯಣ್ಣನು ತನ್ನ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು: ದತ್ತುಪುತ್ರ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪನನ್ನು ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ನಾಡಿನಿಂದ ಓಡಿಸುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಆತ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು **ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧ (Guerrilla warfare)** ತಂತ್ರವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದನು.

- ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸೇರಿದ ಖಜಾನೆಗಳು, ತಾಲ್ಲೂಕು ಕಚೇರಿಗಳು, ಮತ್ತು ಭೂಕಂದಾಯ ಕಚೇರಿಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು.
- ಖಾನಾಪುರ, ನಂದಗಡ, ಸಂಪಗಾವಿ ಮುಂತಾದೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರು, ಕುರುಬರು, ಮತ್ತು ಯುವಕರನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿ ರಹಸ್ಯ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದನು. ಇದರಿಂದ ಆತ ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರ ಪಾಲಿನ 'ರಾಬಿನ್ ಹುಡ್' ಆದನು.

ಸೆರೆ ಮತ್ತು ಮರಣಗಂಡನೆ

ರಾಯಣ್ಣನ ಜನಪ್ರಿಯತೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ಕಂಗೆಟ್ಟ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಆತನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಸಂಚು ಹೂಡಿದರು. ನೇರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ರಾಯಣ್ಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಾಗದೆ, ಸ್ಥಳೀಯರಾದ ಕೃಷ್ಣರಾಯ ಮತ್ತು ಲಿಂಗನಗೌಡರ ಸಹಾಯದಿಂದ (ದ್ರೋಹದಿಂದ) ರಾಯಣ್ಣನು ಸ್ನಾನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತನನ್ನು ೧೮೩೦ ರಲ್ಲಿ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲಾಯಿತು.

ರಾಯಣ್ಣನ ಅಂತ್ಯ

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ರಾಯಣ್ಣನಿಗೆ ದೇಶದ್ರೋಹದ ಆರೋಪದ ಮೇಲೆ ಗಲ್ಲು ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಿತು. **ಜನವರಿ ೨೬, ೧೮೩೧ ರಂದು ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನಂದಗಡ**ದಲ್ಲಿ ಆಲದ ಮರಕ್ಕೆ ರಾಯಣ್ಣನನ್ನು ನೇಣಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು. ಸಾಯುವ ಮುನ್ನ ಆತ *"ಈ ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬಂದು ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ಓಡಿಸುತ್ತೇನೆ"* ಎಂದು ಘರ್ಜಿಸಿದನು ಎಂಬುದು ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಾಖಲಾಗಿದೆ.

ರಾಯಣ್ಣನ ಸಮಾಧಿಯು ನಂದಗಡದಲ್ಲಿದೆ. ಆತನ ಶೌರ್ಯದ ಕಥೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಗೀಗೀ ಪದ'ಗಳು ಮತ್ತು ಲಾವಣಿಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿವೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೫. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದ ಆರಂಭಿಕ ನಾಯಕರು (೧೮೫೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿ)

೧೮೫೭ ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ (ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ) ಕಿಡಿ ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೂ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇದರ ಪ್ರಭಾವ ದಟ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದರು.

೧. ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾಯ

ಗದಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಂಡರಗಿಯ ಭೀಮರಾಯನು ೧೮೫೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ. ಇವನು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಂದಾಯ ನೀತಿಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತು, ರೈತರ ಪರವಾಗಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದನು. ಕೊಪ್ಪಳದ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡಿದನು. ಮೇ ೧೮೫೮ ರಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳ ಕೋಟೆಯ ಕದನದಲ್ಲಿ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದನು. ಇವನ ಜೊತೆ ಕೆಂಚನಗೌಡ ಮತ್ತು ಶೋರಪುರದ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕರೂ ಕೈಜೋಡಿಸಿದ್ದರು.

೨. ನರಗುಂದದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ (ಭಾಸ್ಕರರಾವ್ ಭಾವೆ)

ಗದಗ ಸಮೀಪದ ನರಗುಂದ ಸಂಸ್ಥಾನದ ದೊರೆ. ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದನು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ 'ಮ್ಯಾನ್ಸನ್' (Manson) ನ ತಲೆಯನ್ನು ಕಡಿದು ನರಗುಂದದ ಅಗಸಿ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ತೂಗುಹಾಕಿದ ಶೂರ. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಇವನ ಕ್ಯಾಂಪ್ ನಲ್ಲಿದ್ದ ದ್ರೋಹಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಸೆರೆಸಿಕ್ಕಿ, ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೇಣಿಗೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟನು (೧೮೫೯).

೩. ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು (ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ ವಿರುದ್ಧ)

೧೮೫೭ ರ ನವೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಮುಧೋಳ ಸಂಸ್ಥಾನದ ಹಲಗಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಬೇಡ (ವಾಲ್ಮೀಕಿ) ಜನಾಂಗದವರು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ **Disarming Act (ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ)** ಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ಮತ್ತು ಪೂಜ್ಯ ಭಾವನೆಯಿದ್ದ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಜಡಗ, ಬಾಲ, ಮತ್ತು ರಾವಜಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಿದರು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೈನ್ಯವು ಇಡೀ ಗ್ರಾಮವನ್ನೇ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ನಾಯಕರನ್ನು ಮುಧೋಳದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ೧೮೫೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ

ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ೧೮೫೭ ರ ಕ್ರಾಂತಿಯು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ದಂಗೆಯಾಗಿದ್ದರೆ, ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದು ಜಮೀನ್ದಾರರು, ದೇಶಗತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೈತರ ಕ್ರಾಂತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬ್ರಿಟಿಷರ 'ಇನಾಂ ಕಮಿಷನ್' (ತೆರಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಭೂಮಿಯ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ) ಈ ಎಲ್ಲಾ ದಂಗೆಗಳಿಗೆ ಮೂಲ ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೬. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ

೧೮೮೫ ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ, ಅದರ ಮೊದಲ ಮುಂಬೈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಿಂದ **ಕೊಳಚಲಂ ವೆಂಕಟರಾವ್** ಮತ್ತು **ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಚಂದಾವರ್ಕರ್** ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ೧೯೨೦ ರ ದಶಕದ ವೇಳೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ತೀವ್ರಗೊಂಡವು.

೧೯೨೪ ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ: ಇದು ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ಇದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ *ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ* ಅವರು ಸ್ವಾಗತ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅವರು ರಚಿಸಿದ *"ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು"* ಗೀತೆಯನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹಾಡಲಾಯಿತು.

ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಸಂಘಟನೆಗಳ ಪಾತ್ರ

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದವು.

- **ಸಂಯುಕ್ತ ಕರ್ನಾಟಕ:** ಮೊಹರೆ ಹಣಮಂತರಾಯರ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಿತು.
- **ಕರ್ಮವೀರ ಮತ್ತು ತರುಣ ಭಾರತ:** ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಧಾರವಾಡ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದವು.
- **ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ (೧೮೯೦ - ಧಾರವಾಡ):** ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಇದು ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿತು.

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಳವಳಿಗಳು	
ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸೇವಾದಳ	**ಡಾ. ಎನ್. ಎಸ್. ಹರ್ಡೀಕರ್** ಅವರಿಂದ ೧೯೩೩ ರಲ್ಲಿ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಯುವಕರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಶಿಸ್ತು ಕಲಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ.
ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಕಮಿಟಿ (KPCC)	೧೯೨೦ ರ ನಾಗ್ಪುರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೆಪಿಸಿಸಿ (KPCC) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅನುಮತಿ ಸಿಕ್ಕಿತು.

ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಚಳವಳಿ (ಸ್ವದೇಶಿ)

೧೯೦೫ ರ ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿಯು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲೂ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿತು. ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಶಿವಾಜಿ ಉತ್ಸವ ಮತ್ತು ಗಣೇಶೋತ್ಸವಗಳ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಘೋಷಣೆ ಕೂಗಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಉಚ್ಚಾಟನೆಗೊಂಡರು.

SKY DIGITAL CYBER

೧೭. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಚಳವಳಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ

ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ (೧೯೨೦ - ೧೯೨೨)

ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರ, ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಧಾರವಾಡ, ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ, ಬೆಳಗಾವಿ) ಪ್ರಮುಖ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಾಗಿದ್ದವು. ೧೯೨೧ ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಗೋಲಿಬಾರ್ ನಲ್ಲಿ ಮೂವರು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು ಹುತಾತ್ಮರಾದರು.

ಶಾಸನಭಂಗ ಚಳವಳಿ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (೧೯೩೦)

- **ಅಂಕೋಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (೧೯೩೦ ಏಪ್ರಿಲ್ ೧೩):** ದಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ, ಎಂ.ಪಿ. ನಾಡಕರ್ಣಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕೋಲಾದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಕಾನೂನು ಮುರಿಯಲಾಯಿತು. ಅಂಕೋಲಾವನ್ನು *"ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಾಡ್ರೋಲಿ"* ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.
- **ಸಿರ್ಸಿ-ಸಿದ್ದಾಪುರ ಕರನಿರಾಕರಣೆ ಚಳವಳಿ (No-Tax Campaign):** ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಭೂಕಂದಾಯ ಕಟ್ಟಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ರೈತರು ಮಾಡಿದ ಬೃಹತ್ ಹೋರಾಟ. ಮಹಿಳೆಯರು (ಗೌರಮ್ಮ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಿ) ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿ, ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿದರೂ ಜಗ್ಗದೆ ಕರನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡಿದರು.

ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳವಳಿ - ೧೯೪೨ (ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ)

೧೯೪೨ ರ ಆಗಸ್ಟ್ ನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ' ಕರೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಹೋರಾಟ ನಡೆಯಿತು. ರೈಲ್ವೆ ಹಳಿ ಕೀಳುವುದು, ಟೆಲಿಗ್ರಾಫ್ ತಂತಿ ಕತ್ತರಿಸುವುದು ಮುಂತಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಡೆದವು.

ಈಸೂರು ದುರಂತ (ಶಿವಮೊಗ್ಗ)

ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶಿಕಾರಿಪುರ ತಾಲೂಕಿನ 'ಈಸೂರು' ಗ್ರಾಮದ ಜನರು ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮವನ್ನು **"ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಳ್ಳಿ" (ಏಸೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಈಸೂರು ಬಿಡೆವು)** ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡರು. ೧೯೪೨ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ನಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಗುಂಪೊಂದು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಗುರಪ್ಪ, ಮಲ್ಲಪ್ಪ, ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಚಾರಿ ಮುಂತಾದ ೫ ಜನರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದರು.

ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ದುರಂತ (೧೯೪೮)

ಕೋಲಾರ (ಇಂದಿನ ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ) ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದಲ್ಲಿ ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರಿದ ಜನರ ಮೇಲೆ ೧೯೪೮ ಏಪ್ರಿಲ್ ೨೫ ರಂದು ಪೊಲೀಸ್ ಗೋಲಿಬಾರ್ ನಡೆಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ೩೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಜನ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದರು. ಇದನ್ನು **"ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್"** ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೮. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವು ವಿವಿಧ ನಾಯಕರ ತ್ಯಾಗ ಮತ್ತು ಬಲಿದಾನಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪರಿಚಯ ಕೆಳಗಿನಂತಿದೆ:

ನಾಯಕರು	ಬಿರುದು / ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ	ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆಗಳು
ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಿಂಹ (Lion of Karnataka)	ಬೆಳಗಾವಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿಲಕರು ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಪಸರಿಸಿದರು. ಖಾದಿ ಪ್ರಚಾರ, ೧೯೨೪ ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ರೂವಾರಿ.
ಹರ್ಡೀಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ	ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಂಧಿ	ಬಸವಣ್ಣನವರ ತತ್ವಗಳು ಮತ್ತು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಹಿಂಸಾ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದವರು. ಆಲಮಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ 'ವಿದ್ಯಾಲಯ' ಸ್ಥಾಪನೆ, 'ಧನುರ್ದಾರಿ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸಂಪಾದನೆ. ಖಾದಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆಗೆ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.
ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಧೀಮಂತ	ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಹರಿಜನೋದ್ಧಾರ, ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ತಮ್ಮ ಅಪಾರ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿದರು. ಬಡತನದಲ್ಲಿ ತೀರಿಕೊಂಡ ತ್ಯಾಗಮಯಿ.
ಡಾ. ಎನ್. ಎಸ್. ಹರ್ಡೀಕರ್	ಸೇವಾದಳದ ಜನಕ	ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೨೩ ರಲ್ಲಿ **'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸೇವಾದಳ'** ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಯುವಕರಿಗೆ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿದರು. 'ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ'ದ ರೂವಾರಿ.
ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ	ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕಿ	ಮಂಗಳೂರಿನವರು. ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು. ಕರಕುಶಲ ಕಲೆಗಳ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ಶ್ರಮ.
ಮೈಲಾರ ಮಹದೇವಪ್ಪ	-	ಹಾವೇರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮೋಟೆಬೆನ್ನೂರಿನವರು. ದಂಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದ ಏಕೈಕ ಕನ್ನಡಿಗ. ೧೯೪೨ ರ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಸರಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದರು.

ಮೈಸೂರು ಚಲೋ (ಅರಮನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ - ೧೯೪೭): ಭಾರತಕ್ಕೆ ೧೯೪೭ ಆಗಸ್ಟ್ ೧೫ ಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕರೂ, ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಲು ವಿಳಂಬ ಮಾಡಿದರು. ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 'ಮೈಸೂರು ಚಲೋ' ಚಳವಳಿ ನಡೆಯಿತು. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೪, ೧೯೪೭ ರಂದು ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿಯವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆಯಾಯಿತು.

೧೯. ಸಮಗ್ರ ಪುನರವಲೋಕನ (ಪುಟ ೨೬೧ - ೨೭೮)

ವಿಭಾಗ ಎ: ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಗಳು

ಅಂಶಗಳು	ವಿವರಣೆ / ಮಾಹಿತಿ
ಸ್ಥಾಪಕರು ಮತ್ತು ವರ್ಷ	ಯದುರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೯೯)
ಸ್ವತಂತ್ರ ಆಳ್ವಿಕೆ ಮತ್ತು ದಸರಾ	ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೧೦ - ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ)
'ನವಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣ'	ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ಅಠಾರಾ ಕಚೇರಿ ಸ್ಥಾಪಕ)
ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ (೧೭೯೯)	ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್, ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಪುನರ್ದಾನ (Rendition - ೧೮೮೧)	೧೦ನೇ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ವಾಪಸ್)

ವಿಭಾಗ ಬಿ: ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು (ಹೈದರ್ & ಟಿಪ್ಪು)

ಯುದ್ಧ	ಒಪ್ಪಂದ	ಪ್ರಮುಖ ಪರಿಣಾಮ
೧ನೇ ಯುದ್ಧ (೧೭೬೭-೬೯)	ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ	ಹೈದರ ಅಲಿಯ ಮೇಲುಗೈ, ರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದ.
೨ನೇ ಯುದ್ಧ (೧೭೮೦-೮೪)	ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ	ಹೈದರನ ಸಾವು (೧೭೮೨ - ಪೋರ್ಟೋನೋವೊ ನಂತರ).
೩ನೇ ಯುದ್ಧ (೧೭೯೦-೯೨)	ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ	ರಾಜ್ಯದ ಅರ್ಧ ಭಾಗ ನಷ್ಟ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಮಕ್ಕಳು ಒತ್ತೆಯಾಳು.
೪ನೇ ಯುದ್ಧ (೧೭೯೯)	ಯಾವುದೇ ಒಪ್ಪಂದವಿಲ್ಲ	ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಮರಣ (ಮೇ ೪, ೧೭೯೯).

ವಿಭಾಗ ಸಿ: ಪ್ರಮುಖ ಬಂಡಾಯಗಳು ಮತ್ತು ನಾಯಕರು

ಬಂಡಾಯ / ದುರಂತ	ವರ್ಷ	ನಾಯಕತ್ವ / ಪ್ರಮುಖಾಂಶ
ಕಿತ್ತೂರು ಬಂಡಾಯ	೧೮೨೪	ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ, ಥ್ಯಾಕರೆಯ ಸಾವು (ಅಮಟೂರು ಬಾಳಪ್ಪ).
ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ	೧೮೩೧	ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧ, ನಂದಗಡದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ್ದು.
ನಗರ ಬಂಡಾಯ	೧೮೩೦	ಬೂದಿ ಬಸಪ್ಪ, ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ಆಡಳಿತ ವಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.
ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರ ಬಂಡಾಯ	೧೮೫೭	ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ವಿರೋಧಿಸಿ (ಮುಧೋಳ ಸಂಸ್ಥಾನ).
ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ದುರಂತ	೧೯೩೮	ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್.
ಈಸೂರು ದುರಂತ	೧೯೪೨	ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ, 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಳ್ಳಿ' ಘೋಷಣೆ.

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

೨೦. ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ (25 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು)

1. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ದಸರಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಒಡೆಯರ್ ಯಾರು?
A) ಯದುರಾಯ
B) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
D) ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ

2. 'ನವಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
B) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
C) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
D) ದೊಡ್ಡ ದೇವರಾಜ

3. ಹೈದರ ಅಲಿಯು 1755 ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯ ಫೌಜ್ದಾರ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದನು?
A) ಬಿದನೂರು
B) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ
C) ದಿಂಡಿಗಲ್
D) ಮಲಬಾರ್

4. ಒಂದನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವು ಯಾವ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡಿತು?
A) ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ
B) ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ
C) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ
D) ಸಾಲ್ಬಾಯ್ ಒಪ್ಪಂದ

5. 'ಜಾಕೋಬಿನ್ ಕ್ಲಬ್' ನ ಸದಸ್ಯನಾದ ಭಾರತೀಯ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಹೈದರ್ ಅಲಿ
B) ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್
C) ನಿಜಾಮ
D) ಮರಾಠಾ ಪೇಶ್ವೆ

6. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಹೊಸ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ನ ಹೆಸರೇನು?
A) ಹಿಜರಿ
B) ಮೌಲೂದಿ
C) ಶಕ ವರ್ಷ
D) ಇಲಾಹಿ

7. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1792
B) 1799
C) 1782
D) 1801

8. 1799 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರನ್ನು ಆಳಲು ಬ್ರಿಟಿಷರು ನೇಮಿಸಿದ ದಿವಾನ್ ಯಾರು?
A) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್
B) ಪೂರ್ಣಯ್ಯ
C) ರಂಗಾಚಾರ್ಲು
D) ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್

9. 'ನಗರ ಬಂಡಾಯ' (1830) ದ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದವರು?
A) ಧೋಂಡಿಯಾ ವಾಘ್
B) ಬೂದಿ ಬಸಪ್ಪ
C) ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ
D) ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ

10. 1881 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಒಡೆಯರಿಗೆ ಮರಳಿಸಿದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ಪುನರ್ದಾನ (Rendition)
B) ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ
C) ಇನಾಂ ಕಮಿಷನ್
D) ಆಡಳಿತ ಹಸ್ತಾಂತರ

11. ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ 'ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ' (1881) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದಿವಾನ್ ಯಾರು?
A) ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

13. ಕಿತ್ತೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ 'ಥ್ಯಾಕರೆ'ಯನ್ನು ಕೊಂದವನು ಯಾರು?
A) ರಾಯಣ್ಣ
B) ಗುರಪ್ಪ
C) ಅಮಟೂರು ಬಾಳಪ್ಪ
D) ವೆಂಕಟಪ್ಪ

14. ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು?
A) ಬೈಲಹೊಂಗಲ
B) ನಂದಗಡ
C) ಕಿತ್ತೂರು
D) ಧಾರವಾಡ

15. ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆಯ ವಿರುದ್ಧ 1857 ರಲ್ಲಿ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದ ಬೇಡರು ಯಾವ ಗ್ರಾಮದವರು?
A) ಸುರಪುರ
B) ಮುಂಡರಗಿ
C) ನರಗುಂದ
D) ಹಲಗಲಿ

16. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ 'ಮ್ಯಾನ್ಸನ್' ನನ್ನು ಕೊಂದ 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?
A) ಭೀಮರಾಯ
B) ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ
C) ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ
D) ರಾಯಣ್ಣ

17. 1924 ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಧಾರವಾಡ
B) ಬೆಳಗಾವಿ
C) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
D) ಮಂಗಳೂರು

18. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಿಂಹ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ
B) ಹರ್ದೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ
C) ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್
D) ಎನ್.ಎಸ್. ಹರ್ಡೀಕರ್

19. 1923 ರಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸೇವಾದಳ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಕಮಲಾದೇವಿ
B) ನಾ.ಸು. ಹರ್ಡೀಕರ್
C) ಗಾಂಧೀಜಿ
D) ಮೈಲಾರ ಮಹದೇವಪ್ಪ

20. ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಕೇಂದ್ರವಾದ 'ಅಂಕೋಲಾ'ವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ದಕ್ಷಿಣದ ಕಾಶಿ
B) ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಾರ್ಡೋಲಿ
C) ಕರುನಾಡ ದಂಡಿ
D) ಮಲೆನಾಡ ಮುತ್ತು

21. ಕರನಿರಾಕರಣೆ (No-Tax) ಚಳವಳಿ ನಡೆದ ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ಸಿರ್ಸಿ-ಸಿದ್ದಾಪುರ
B) ಶಿವಮೊಗ್ಗ
C) ಬೆಳಗಾವಿ
D) ಬಳ್ಳಾರಿ

22. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್' ಎಂದು ಕುಖ್ಯಾತವಾದ ಸ್ಥಳ?
A) ಈಸೂರು
B) ಗೋಲಿಬಾರ್ ಮೈದಾನ
C) ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ
D) ಶಿವಪುರ

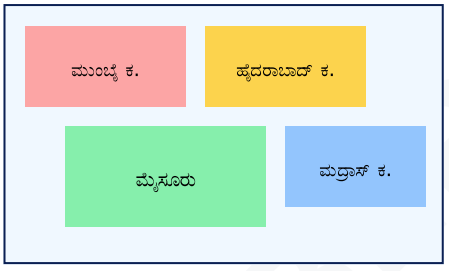
23. 1942 ರಲ್ಲಿ 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಳ್ಳಿ' ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಗ್ರಾಮ?
A) ಶಿವಪುರ
B) ಈಸೂರು

೧. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆ

ವಿಭಜಿತ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಹಂಚಿಕೆ

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶವು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಐದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಚಿಹೋಗಿತ್ತು. ಇದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮದೇ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿಯಬೇಕಾಯಿತು.

- **ಮುಂಬೈ ಪ್ರಾಂತ್ಯ:** ಬೆಳಗಾವಿ, ಧಾರವಾಡ, ಬಿಜಾಪುರ, ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ. (ಇಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವ).
- **ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ:** ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ನೀಲಗಿರಿ. (ಇಲ್ಲಿ ತಮಿಳು/ತೆಲುಗು ಪ್ರಭಾವ).
- **ಹೈದರಾಬಾದ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ:** ಬೀದರ್, ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗ. (ಇಲ್ಲಿ ಉರ್ದು ಪ್ರಭಾವ).
- **ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ:** ೯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಒಡೆಯರ್ ಆಳ್ವಿಕೆ.
- **ಕೊಡಗು:** ಸ್ವತಂತ್ರ ಚೀಫ್ ಕಮಿಷನರ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯ.

ಏಕೀಕರಣದ ಮೊದಲ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೇರಣೆ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಥಮ ಕಲ್ಪನೆ ಮೂಡಿದ್ದು ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ (ಧಾರವಾಡ-ಬೆಳಗಾವಿ) ಭಾಗದಲ್ಲಿ. ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯ ಹೇರಿಕೆಯಿಂದ ಬೇಸತ್ತಿದ್ದ ಕನ್ನಡಿಗರು ತಮ್ಮ ಭಾಷೆಯ ಉಳಿವಿಗಾಗಿ ಸಂಘಟಿತರಾದರು. ೧೮೯೦ ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ **ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ**ವು ಏಕೀಕರಣದ ಬೀಜ ಬಿತ್ತಿತು.

ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ - ಆರಂಭಿಕ ಕಾಲಕ್ರಮ	
೧೮೫೬	ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರಿಂದ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ.
೧೮೯೦	ರಾ. ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆ.
೧೯೧೫	ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು' ಸ್ಥಾಪನೆ.
೧೯೧೬	ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಭಾ'** ರಚನೆ (ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು).

SKY DIGITAL CYBER

೨. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯ ಆರಂಭ

ಕನ್ನಡ ಜಾಗೃತಿಯ ಕಾಲಘಟ್ಟ

೨೦ನೇ ಶತಮಾನದ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಯ ಕೂಗು ಕೇಳಿಬಂತು. ೧೯೦೫ ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು ಕನ್ನಡಿಗರೆಲ್ಲ ಒಂದಾಗಬೇಕು ಎಂಬ ಕನಸು ಕಂಡರು.

೧೯೨೪ ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ - ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು

ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಅಧಿವೇಶನವು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಹೊಸ ಬಲ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿತು. ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್ ಅವರು ರಚಿಸಿದ **"ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು"** ಗೀತೆಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಹಾಡಲಾಯಿತು. ಇದು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಚಲನ ಮೂಡಿಸಿತು.

ರಾಜಕೀಯ ಸಮಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಣಯಗಳು

- **೧೯೨೦ - ನಾಗ್ಪುರ ಅಧಿವೇಶನ:** ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕೆಪಿಸಿಸಿ (KPCC) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತು. ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಕೆಪಿಸಿಸಿಯ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.
- **೧೯೨೮ - ನೆಹರು ವರದಿ:** ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರು ಸಮಿತಿಯು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ರಚನೆಗೆ (ಕರ್ನಾಟಕವೂ ಸೇರಿದಂತೆ) ತಾತ್ವಿಕ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಿತು.
- **೧೯೪೬ - ದಾವಣಗೆರೆ ಸಮ್ಮೇಳನ:** ಎಂ.ಪಿ. ಪಾಟೀಲ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣದ ಕುರಿತು ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ವರ್ಷ	ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನಾವಳಿಗಳು
೧೯೦೭	ಮೊದಲ ಅಖಿಲ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜಕೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ (ಧಾರವಾಡ).
೧೯೧೭	ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪನವರಿಂದ 'ಧನುರ್ದಾರಿ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿ.
೧೯೩೬	ಮುಂಬೈ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಗೊತ್ತುವಳಿ ಮಂಡನೆ.
೧೯೪೬	ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಪರಿಷತ್ತು ಸ್ಥಾಪನೆ.

"ಹೆಸರಾಯ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ, ಉಸಿರಾಗಲಿ ಕನ್ನಡ": ಇದು ಕುವೆಂಪು, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ ರವರ ಬರಹಗಳ ಮೂಲಕ ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸಿದ ಘೋಷವಾಕ್ಯವಾಗಿತ್ತು.

SKY DIGITAL CYBER

೩. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು

ಏಕೀಕರಣವು ಕೇವಲ ರಾಜಕೀಯ ಚಳವಳಿಯಾಗಿರದೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಚಳವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಹನೀಯರು ಶ್ರಮಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು (ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಲಪುರೋಹಿತ)

ಕನ್ನಡ ನಾಡು-ನುಡಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮರಾಠಿ ಪ್ರಭಾವಿತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರು. ಇವರು ೧೯೧೭ ರಲ್ಲಿ ಬರೆದ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ'** ಎಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ತಮ್ಮ ಭವ್ಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿತು. ಇವರನ್ನು *"ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಪಿತಾಮಹ"* ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ನಾಯಕರು	ಬಿರುದು / ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ	ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕೊಡುಗೆ
ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು	ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಲಪುರೋಹಿತ	'ಜಯಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪನೆ, 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' ಕೃತಿ ರಚನೆ, ಏಕೀಕರಣ ಸಭಾ ಸ್ಥಾಪನೆ.
ರಾ. ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ	ಸಂಘಟಕ	೧೯೯೦ ರಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ' ಸ್ಥಾಪಕ.
ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್	ಕವಿ	'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು' ಗೀತೆಯ ರಚನೆಕಾರರು.
ಅಂದಾನಪ್ಪ ದೊಡ್ಡಮೇಟಿ	ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕ	ಮುಂಬೈ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೩೮ ರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿ ಏಕೀಕರಣದ ನಿರ್ಣಯ ಮಂಡಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡಿಗ.
ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ	ಆಧುನಿಕ ಕರ್ನಾಟಕದ ನಿರ್ಮಾತೃ	ಏಕೀಕರಣಗೊಂಡ ನೂತನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ **ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ (೧೯೫೬)**. ರಾಜ್ಯಗಳ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗದ ಮುಂದೆ ವಾದ ಮಂಡನೆ.
ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ	ಶಿಕ್ಷಣ ತಜ್ಞ	ಧಾರವಾಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು: ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ (ವಚನ ಪಿತಾಮಹ), ಬೆಣಗಲ್ ರಾಮರಾವ್, ಮಂಗೇಶರಾವ್, ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ, ಕೆ.ಎಫ್. ಪಾಟೀಲ್, ಮತ್ತು ಕದಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರಭಟ್ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು.

SKY DIGITAL CYBER

೪. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡ ಸಂಘಟನೆಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ, ಧಾರವಾಡ (೧೮೯೦)

ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿ, ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿ ಬೆಳೆಸುವ ಮಹದುದ್ದೇಶದಿಂದ **ಜುಲೈ ೨೦, ೧೮೯೦ ರಂದು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ** ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

- **ಸ್ಥಾಪಕರು:** ರಾ. ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ (ರಾಮಚಂದ್ರ ಹನುಮಂತರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ).
- **ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು:** ಶಾಮರಾವ್ ವಿಠ್ಠಲರಾವ್ ಕಾಯ್ಕಿಣಿ.
- **ಪತ್ರಿಕೆ:** ೧೮೯೬ ರಲ್ಲಿ ಸಂಘವು 'ವಾಗ್ಭೂಷಣ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು.
- **ಸಾಧನೆ:** ಇದು ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸಂಘಟನೆಯಾಗಿದ್ದು, ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಬೌದ್ಧಿಕ ತಳಪಾಯ ಹಾಕಿತು.

ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸ್ಥಿತಿ (೧೯ನೇ ಶತಮಾನ)

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧಾರವಾಡ, ಬೆಳಗಾವಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಗಳೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ದಾಖಲೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮರಾಠಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ ಮತ್ತು ರಸೆಲ್ ಎಂಬ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸೇರಿ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ತೆರೆಯುವ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಪುನರುಜ್ಜೀವನಕ್ಕೆ ಚಾಲನೆ ನೀಡಿದರು.

ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು

ಸಂಘಟನೆ	ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಕೊಡುಗೆ
ಮಿತ್ರ ಮಂಡಳಿ (ಬೆಂಗಳೂರು)	ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ಎ.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಕಾವ್ಯ, ನಾಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ.
ಗೆಳೆಯರ ಗುಂಪು (ಧಾರವಾಡ)	ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಶಂಬಾ ಜೋಶಿ, ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣಶರ್ಮರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ನವೋದಯ ಕೇಂದ್ರ.
ಕನ್ನಡ ಸಂಘ (ಮೈಸೂರು)	ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ ಮತ್ತು ಕುವೆಂಪು ಅವರಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ. ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ.
ಶಿವಶರಣ ತತ್ವ ಪ್ರಚಾರಕ ಮಂಡಳಿ	ಫ. ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ ಅವರಿಂದ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ (೧೯೨೫). ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮರುಶೋಧ.

SKY DIGITAL CYBER

೫. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಜಾಗೃತಿ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಸ್ಥಾಪನೆ (೧೯೧೫)

ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘವು ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದ ಎಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಲು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಗತ್ಯವಿತ್ತು. ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರ ಪೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ, ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ **ಮೇ ೫, ೧೯೧೫** ರಂದು ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ **'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು'** (ನಂತರ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಎಚ್. ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯನವರು ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು. ಇವರು ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಮೊದಲ ಉಪಕುಲಪತಿಗಳೂ ಹೌದು.

ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳು

ಪರಿಷತ್ತು ನಾಡಿನಾದ್ಯಂತ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿತು. ಇದು ಕೇವಲ ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೇದಿಕೆಯಾಗದೆ, ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣದ ಬಲವಾದ ಧ್ವನಿಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಸಮ್ಮೇಳನ	ವರ್ಷ / ಸ್ಥಳ	ಅಧ್ಯಕ್ಷರು / ಮಹತ್ವ
೧ ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ	೧೯೧೫ (ಬೆಂಗಳೂರು)	ಎಚ್. ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ (ಪರಿಷತ್ತಿನ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮ್ಮೇಳನ).
೩ ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ	೧೯೧೭ (ಮೈಸೂರು)	ಎಚ್. ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ (ಏಕೀಕರಣದ ಕುರಿತು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಬಹಿರಂಗ ಚರ್ಚೆ).
೪ ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ	೧೯೧೯ (ಧಾರವಾಡ)	ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ (ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನ).
೩೭ ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ	೧೯೫೫ (ಮೈಸೂರು)	ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ. (ಏಕೀಕರಣದ ಮುನ್ನಾದಿನ ನಡೆದ ಸಮ್ಮೇಳನ).

ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕೊಡುಗೆ

ಏಕೀಕರಣದ ಕಿಚ್ಚನ್ನು ಹಚ್ಚುವಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಮತ್ತು ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಪಾತ್ರ ಅಪಾರ. **ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ** ಅವರ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು', **ಕುವೆಂಪು** ಅವರ "ಜಯ ಭಾರತ ಜನನಿಯ ತನುಜಾತೆ, ಜಯ ಹೇ ಕರ್ನಾಟಕ ಮಾತೆ" (ಇಂದಿನ ನಾಡಗೀತೆ), ಮತ್ತು **ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ**ಯವರ ಕವಿತೆಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದವು.

SKY DIGITAL CYBER

೬. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ

ಕೇಂದ್ರ ಆಯೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಾವಾರು ಪ್ರಾಂತ್ಯ ವಿಂಗಡನೆ

೧೯೪೭ ರಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ನಂತರ, ತಕ್ಷಣವೇ ಭಾಷಾವಾರು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಹಿಂದೇಟು ಹಾಕಿತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿತು:

- **ಧಾರ್ ಕಮಿಷನ್ (೧೯೪೮):** ಇದು ಭಾಷೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯ ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿತು. ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲವನ್ನೇ ಒಪ್ಪಿತು.
- **ಜೆ.ವಿ.ಪಿ. ಸಮಿತಿ (JVP Committee - ೧೯೪೮):** ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು, ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಅವರ ಸಮಿತಿ. ಇದೂ ಕೂಡ ಭಾಷಾವಾರು ವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಮುಂದೂಡಿತು.

ಫಜಲ್ ಅಲಿ ಆಯೋಗ (SRC - ೧೯೫೩)

೧೯೫೩ ರಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪೊಟ್ಟಿ ಶ್ರೀರಾಮುಲು ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟಾಗ, ಆಂಧ್ರ ರಚನೆಯಾಯಿತು. ಇದೇ ಒತ್ತಡದಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವು **ಫಜಲ್ ಅಲಿ** ಅವರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ, ಕೆ.ಎಂ. ಪಣಿಕ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಹೆಚ್.ಎನ್. ಕುಂಜ್ರು ಅವರನ್ನೊಳಗೊಂಡ **ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗ (SRC)** ವನ್ನು ರಚಿಸಿತು.

ನೂತನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಉದಯ (ನವೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೫೬)

ಫಜಲ್ ಅಲಿ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಅನ್ವಯ, ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸೇರಿಸಿ **ನವೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೫೬** ರಂದು 'ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ'ವನ್ನು ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ತರಲಾಯಿತು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿ, ಕೊಡಗು, ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದ ೪ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕದ ೩ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದವು.

೧೯೫೬ ರ ಏಕೀಕರಣದ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖಂಡರು	
ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ	ಏಕೀಕೃತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ.
ಕದಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರಭಟ್	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದ ಏಕೀಕರಣ ಮುಖಂಡ. ಕಾಸರಗೋಡು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೋರಾಟ.
ಎಸ್. ಆರ್. ಕಂಠಿ	ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಮುಂಬೈ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ ದನಿ ಎತ್ತಿದವರು.

SKY DIGITAL CYBER

೭. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ (೧೯೭೩)

ನಾಮಕರಣದ ಹಿನ್ನೆಲೆ

೧೯೫೬ ರಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣವಾದಾಗ, ಹಳೆಯ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದ ಜನರ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಹೊಸ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ **'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ'** ಎಂದೇ ಹೆಸರಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ಕರಾವಳಿಯ ನಾಯಕರು ಇಡೀ ನಾಡಿಗೆ **'ಕರ್ನಾಟಕ'** ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಆಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

> **ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು: ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಹರಿಕಾರ, ಅಂದಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು ಅವರ ದೃಢ ನಿರ್ಧಾರದಿಂದಾಗಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣಗೊಂಡಿತು.**

ನವೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೭೩ ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಿನ

ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆದು, **ನವೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೭೩** ರಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ **"ಕರ್ನಾಟಕ"** ಎಂದು ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಈ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ವರ್ಷ / ದಿನಾಂಕ	ಮೈಲಿಗಲ್ಲು / ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೪, ೧೯೪೭	ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ ರಚನೆ (ಮೈಸೂರು ಚಲೋ).
೧೯೫೩	ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ವಾಂಚೂ ಸಮಿತಿ ವರದಿ ಅನ್ವಯ **ಬಳ್ಳಾರಿ**ಯು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ.
ನವೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೫೬	ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ. ನೂತನ 'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ' ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ. ೧೯ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದವು.
ನವೆಂಬರ್ ೧, ೧೯೭೩	ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ **'ಕರ್ನಾಟಕ'** ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ.

೧೯೫೬ ಮತ್ತು ೧೯೭೩ ರ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸ

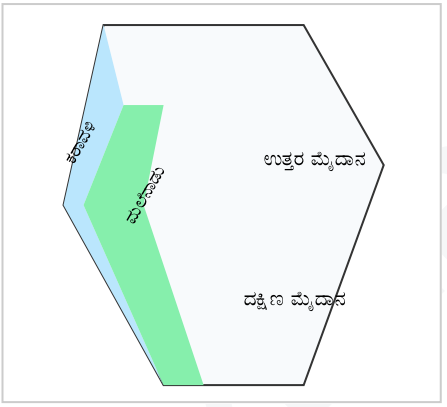
- **೧೯೫೬ (ಏಕೀಕರಣ):** ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹರಿದುಹಂಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಕನ್ನಡ ಮಾತನಾಡುವ ಪ್ರದೇಶಗಳೆಲ್ಲ ಒಗ್ಗೂಡಿ ಒಂದೇ ರಾಜ್ಯವಾದ ವರ್ಷ.
- **೧೯೭೩ (ನಾಮಕರಣ):** ಏಕೀಕೃತಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 'ಮೈಸೂರು' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಬದಲಾಗಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯುಳ್ಳ *'ಕರ್ನಾಟಕ'* ಎಂಬ *ಹೆಸರನ್ನು ಅಧಿಕೃತಗೊಳಿಸಿದ* ವರ್ಷ.

SKY DIGITAL CYBER

೮. ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ-ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರದೇಶಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕದ ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಇಲ್ಲಿನ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿವೆ. ಇದನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮೂರು ನೈಸರ್ಗಿಕ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು.

1. **ಕರಾವಳಿ (Coastal Region):** ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರದೇಶ. ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಿಂದಲೂ (ಕದಂಬರು, ಅಲೂಪರು) ರೋಮ್, ಈಜಿಪ್ಟ್, ಮತ್ತು ಅರಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಕಡಲ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಇದು ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾರವಾರ, ಮಂಗಳೂರು, ಬಾರ್ಕೂರು ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬಂದರುಗಳು.
2. **ಮಲೆನಾಡು (Western Ghats):** ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪ್ರದೇಶ. ಹೊಯ್ಸಳರು, ಕೆಳದಿ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನ ಹಾಲೇರಿ ಅರಸರಿಗೆ ಇದು ಭದ್ರಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಫಿ, ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ.
3. **ಮೈದಾನ (Deccan Plateau):** ಇದನ್ನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ ಮೈದಾನವೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಬಾದಾಮಿ, ಕಲ್ಯಾಣಿ, ಹಂಪಿ, ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನಂತಹ ಬೃಹತ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು ಇದೇ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಅರಳಿದವು.

ಭೌಗೋಳಿಕತೆಯ ಪ್ರಭಾವ

ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದ ಬಯಲುಸೀಮೆಯು ಕೃಷ್ಣಾ ಮತ್ತು ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗಳಿಂದ ಫಲವತ್ತಾಗಿದ್ದು, ರಾಯಚೂರು ದೋಆಬ್ (Doab) ಗಾಗಿ ವಿಜಯನಗರ ಮತ್ತು ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ನಡುವೆ ೨೦೦ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಯುದ್ಧ ನಡೆಯಲು ಇದೇ ಭೌಗೋಳಿಕ ಸಂಪತ್ತು ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟಗಳ ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶ್ರೇಣಿಯು ಮರಾಠರ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವಲ್ಲಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಗೋಡೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೯. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನಗಳು

ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಗೆ ಶಾಸನಗಳು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಹ ಮೂಲಗಳಾಗಿವೆ. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೩೦,೦೦೦ ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಶಾಸನಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

ಶಾಸನ	ರಾಜ / ವಂಶ	ಕಾಲ / ಭಾಷೆ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ	ಕಾಕುತ್ಸ್ಥವರ್ಮ (ಕದಂಬರು)	ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೫೦ (ಪೂರ್ವದ ಹಳಗನ್ನಡ)	**ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಶಾಸನ.** ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೇಲೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಹಲ್ಮಿಡಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ. ದತ್ತಿ ನೀಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ.
ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನ	ಶಾಂತಿವರ್ಮ (ಕದಂಬರು)	ಕ್ರಿ.ಶ. ೪೫೦ (ಸಂಸ್ಕೃತ)	ಕವಿ ಕುಬ್ಜ ರಚಿಸಿದ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನ. ಕದಂಬ ವಂಶದ ಉದಯ, ಮಯೂರಶರ್ಮನ ಬಂಡಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ.
ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ	ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ (ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ)	ಕ್ರಿ.ಶ. ೬೩೪ (ಸಂಸ್ಕೃತ/ಬ್ರಾಹ್ಮಿ)	ಕವಿ **ರವಿಕೀರ್ತಿ** ರಚಿಸಿದ್ದು. ಪುಲಕೇಶಿಯು ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.
ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ	ಅಶೋಕ (ಮೌರ್ಯರು)	ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩ನೇ ಶತಮಾನ (ಪ್ರಾಕೃತ)	ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಅಶೋಕನ ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ **"ದೇವಾಣಾಂಪಿಯ ಪಿಯದಸಿ ಅಸೋಕ"** ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಶಾಸನ.
ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಶಾಸನ	ಗಂಗರು / ಹೊಯ್ಸಳರು	ವಿವಿಧ ಕಾಲಘಟ್ಟ (ಹಳಗನ್ನಡ)	ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ ಮತ್ತು ಭದ್ರಬಾಹುವಿನ ವಲಸೆ, ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣ (ಚಾವುಂಡರಾಯ) ಕುರಿತ ಮಾಹಿತಿಗಳಿವೆ.

ಬಾದಾಮಿ ಕಪ್ಪೆ ಅರಭಟ್ಟನ ಶಾಸನ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೭೦೦): *"ಸಾಧುಗೆ ಸಾಧು, ಮಾಧುರ್ಯಂಗೆ ಮಾಧುರ್ಯಂ..."* ಎಂಬ ತ್ರಿಪದಿ ಛಂದಸ್ಸನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಮುಖ ಶಾಸನ. ಕನ್ನಡಿಗರ ಗುಣಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೦. ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಪಂಪಪೂರ್ವ ಯುಗ, ಪಂಪ ಯುಗ (ಹಳಗನ್ನಡ/ಚಂಪೂ), ಬಸವ ಯುಗ (ನಡುಗನ್ನಡ/ವಚನ), ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಯುಗ (ಷಟ್ಪದಿ), ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ನವೋದಯ ಎಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಕಾಲಘಟ್ಟ / ಯುಗ	ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿ / ಲೇಖಕ	ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರ
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	**ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ** (ಶ್ರೀವಿಜಯ/ ಅಮೋಘವರ್ಷ)	ಕನ್ನಡದ **ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ** (ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥ). ಕನ್ನಡ ನಾಡು "ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿ" ವರೆಗಿತ್ತು ಎಂದು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿದೆ.
ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಪಂಪ ಯುಗ)	ರನ್ನ (ಗದಾಯುದ್ಧ), ಪಂಪ (ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ)	**ಚಂಪೂ ಶೈಲಿ**ಯ (ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯ ಮಿಶ್ರಿತ) ಸುವರ್ಣಯುಗ. ಪಂಪ, ಪೊನ್ನ, ರನ್ನ - ರತ್ನತ್ರಯರು.
ಕಳಚೂರಿ ವಂಶ (ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ)	ಬಸವಣ್ಣ, ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ, ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು	೧೨ನೇ ಶತಮಾನದ **ವಚನ ಕ್ರಾಂತಿ**. ಸರಳ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನ ಬೋಧನೆ (ನಡುಗನ್ನಡ).
ಹೊಯ್ಸಳರು	ಹರಿಹರ (ರಗಳೆ), ರಾಘವಾಂಕ (ಷಟ್ಪದಿ), ಜನ್ನ	ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಿಂದ ದೇಶಿ ಶೈಲಿಗಳಾದ **ರಗಳೆ ಮತ್ತು ಷಟ್ಪದಿ**ಗೆ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾದ ಕಾಲ. ಜನ್ನನಿಗೆ 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಬಿರುದು.
ವಿಜಯನಗರ (ದಾಸ/ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ)	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ)	ಪುರಂದರದಾಸರು, ಕನಕದಾಸರಿಂದ **ದಾಸ ಸಾಹಿತ್ಯ** (ಕೀರ್ತನೆಗಳು) ರಚನೆ. ಭಾಮಿನಿ ಷಟ್ಪದಿಯ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ ಸ್ಥಿತಿ.

ಆಧುನಿಕ ನವೋದಯ ಸಾಹಿತ್ಯ (೨೦ನೇ ಶತಮಾನ)

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಕಥೆ, ಕಾದಂಬರಿ, ಭಾವಗೀತೆಗಳು ರಚನೆಯಾದವು. ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ, ಕುವೆಂಪು, ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ, ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ ಮುಂತಾದವರು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟಕ್ಕೇರಿಸಿದರು (೮ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು).

SKY DIGITAL CYBER

೧೧. ಕರ್ನಾಟಕದ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವಿಕಾಸ

ಭಾರತೀಯ ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ *ನಾಗರ* ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ *ದ್ರಾವಿಡ* ಶೈಲಿಗಳೆರಡರ ಸಮ್ಮಿಲನವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ **'ವೇಸರ ಶೈಲಿ'** (ಕರ್ನಾಟಕ ದ್ರಾವಿಡ) ಉದಯವಾಯಿತು. ಇದರ ವಿಕಾಸವನ್ನು ವಿವಿಧ ರಾಜವಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದು.

ರಾಜವಂಶ	ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳು	ವಸ್ತು / ಮಾಧ್ಯಮ	ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು
ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ಐಹೊಳೆ, ಬಾದಾಮಿ, ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು	ಮರಳುಗಲ್ಲು (Sandstone)	**'ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ತೊಟ್ಟಿಲು'.** ಗುಹಾಂತರ ದೇವಾಲಯಗಳು (ಬಾದಾಮಿ) ಮತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಗರ್ಭಗೃಹ ಮಾದರಿ (ಲಾಡ್ ಖಾನ್). ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	ಎಲ್ಲೋರ, ಎಲಿಫೆಂಟಾ	ಬೃಹತ್ ಏಕಶಿಲೆ (Monolith)	ಒಂದೇ ಬಂಡೆಯನ್ನು ಮೇಲಿನಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಕೊರೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ **ಎಲ್ಲೋರದ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯ** (೧ನೇ ಕೃಷ್ಣ) ಇವರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಧನೆ.
ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ಲಕ್ಕುಂಡಿ, ಕುರುವತ್ತಿ, ಇಟಗಿ	ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು (Soapstone)	ಮೃದುವಾದ ಕಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಗಳು, ಕಡೆದ ಕಂಬಗಳು ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ತಳವಿನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ. (ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯ, ಇಟಗಿ).
ಹೊಯ್ಸಳರು	ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು, ಸೋಮನಾಥಪುರ	ಬಳಪದ ಕಲ್ಲು (Chloritic Schist)	ಎತ್ತರವಾದ **ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಜಗತಿ**, ತ್ರಿಕೂಟ ವಿನ್ಯಾಸ, ಮದನಿಕಾ (ಶಿಲಾಬಾಲಿಕೆ) ವಿಗ್ರಹಗಳು. ಅಪ್ರತಿಮ ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ.
ವಿಜಯನಗರ	ಹಂಪಿ, ಲೇಪಾಕ್ಷಿ	ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲು (Granite)	ಬೃಹತ್ ಪ್ರಾಕಾರಗಳು, **ರಾಯಗೋಪುರಗಳು**, ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಟಪಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಗೀತ ಸ್ತಂಭಗಳು (ವಿಠಲ ದೇವಾಲಯ). ವಿಜಯನಗರ ಶೈಲಿಯ ಉಚ್ಛ್ರಾಯ.

ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು : ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ. ಇಲ್ಲಿ ನಾಗರ (ಉ.ಭಾರತ) ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ (ದ.ಭಾರತ) ಶೈಲಿಯ ದೇವಾಲಯಗಳು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿವೆ. ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೨. ಕರ್ನಾಟಕದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಪರಂಪರೆ

ಜೈನ ಧರ್ಮ

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸದ ಆರಂಭಿಕ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮ ಪ್ರಬಲವಾಗಿತ್ತು. ಕದಂಬರು, ಗಂಗರು, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದರು. **ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ** ಜೈನರ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಕೇಂದ್ರ. ಗಂಗರ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯನು ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೮೧ ರಲ್ಲಿ ೫೮ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಬಾಹುಬಲಿ (ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ) ಏಕಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಜೈನ ಕವಿಗಳು (ರತ್ನತ್ರಯರು) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು.

ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ

ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳ ಪ್ರಕಾರ (ಮಸ್ಕಿ, ಸನ್ನತಿ, ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ) ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತ್ತು. **ಬನವಾಸಿ** ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗದ **ಸನ್ನತಿ** ಪ್ರಮುಖ ಬೌದ್ಧ ಕೇಂದ್ರಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಸನ್ನತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸ್ತೂಪದ ಅವಶೇಷಗಳು ದೊರೆತಿವೆ.

ವೀರಶೈವ / ಲಿಂಗಾಯತ ಚಳುವಳಿ (೧೨ನೇ ಶತಮಾನ)

ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು ಮತ್ತು ಕಳಚೂರಿಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಸವಣ್ಣನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ **'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ'** (ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು. ಇದು ವಿಶ್ವದ ಮೊದಲ ಸಂಸತ್ತು (ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಜಾತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮೌಢ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕಾಯಕ ಮತ್ತು ದಾಸೋಹ ತತ್ವಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ ನಡೆಯಿತು.

ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ದಾಸ ಪರಂಪರೆ

ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರು **ಮೇಲುಕೋಟೆ**ಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿ ಶ್ರೀವೈಷ್ಣವ ಪಂಥವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದರು. ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ **ಶ್ರೀ ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯರು** ಅಷ್ಟಮಠಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪುರಂದರದಾಸರು ಮತ್ತು ಕನಕದಾಸರು ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿಯ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಹರಿಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಸರಿಸಿದರು.

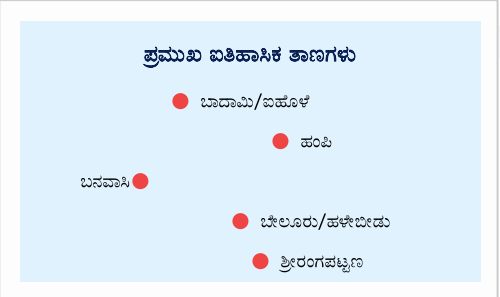
ಸೂಫಿ ಪರಂಪರೆ

ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ **ಗುಲ್ಬರ್ಗ** ಮತ್ತು **ಬೀದರ್** ಸೂಫಿ ಸಂತರ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಾದವು. ಬಂದೇ ನವಾಜ್ (ಖ್ವಾಜಾ ಬಂದೇ ನವಾಜ್) ಅವರ ದರ್ಗಾ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದು, ಹಿಂದೂ-ಮುಸ್ಲಿಂ ಭಾವೈಕ್ಯತೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೩. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳು

ಕೇಂದ್ರ / ಸ್ಥಳ	ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ರಾಜವಂಶ	ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ / ಸ್ಮಾರಕಗಳು
ಬನವಾಸಿ (ಉ. ಕನ್ನಡ)	ಶಾತವಾಹನರು, ಕದಂಬರು	ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ರಾಜಧಾನಿ (ಕದಂಬರ ಕೇಂದ್ರ). ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
ಬಾದಾಮಿ (ಬಾಗಲಕೋಟೆ)	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ವಾತಾಪಿ ಎಂದು ಹೆಸರಿತ್ತು. ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲಿನ ೪ ಗುಹಾಂತರ ದೇವಾಲಯಗಳು (ಶೈವ, ವೈಷ್ಣವ, ಜೈನ).
ಐಹೊಳೆ (ಬಾಗಲಕೋಟೆ)	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	'ದೇವಾಲಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ತೊಟ್ಟಿಲು'. ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯ, ಲಾಡ್ ಖಾನ್, ಮತ್ತು ರವಿಕೀರ್ತಿಯ ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ.
ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ (ಹಾಸನ)	ಗಂಗರು	ವಿಶ್ವವಿಖ್ಯಾತ ೫೮ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಏಕಶಿಲಾ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿ (ಚಾವುಂಡರಾಯ ನಿರ್ಮಿತ).
ಹಳೇಬೀಡು (ಹಾಸನ)	ಹೊಯ್ಸಳರು	ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರು 'ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ'. ಅಪೂರ್ಣವಾದರೂ ಅತ್ಯದ್ಭುತವಾಗಿರುವ ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯವಿದೆ.
ಹಂಪಿ (ವಿಜಯನಗರ)	ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ	ತುಂಗಭದ್ರಾ ತೀರದಲ್ಲಿದೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ, ವಿಠಲ, ಕಮಲ್ ಮಹಲ್, ಕಲ್ಲಿನ ರಥ. ಯುನೆಸ್ಕೋ ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣ.
ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ (ಮಂಡ್ಯ)	ಒಡೆಯರು, ಹೈದರ್/ಟಿಪ್ಪು	ಕಾವೇರಿ ನದಿಯ ದ್ವೀಪ. ರಂಗನಾಥಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯ, ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಬೇಸಿಗೆ ಅರಮನೆ (ದರಿಯಾ ದೌಲತ್), ಗುಂಬಜ್.
ಬಿಜಾಪುರ (ವಿಜಯಪುರ)	ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿಗಳು	ವಿಶ್ವದ ೨ನೇ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟ 'ಗೋಲ್ ಗುಂಬಜ್' (ವಿಸ್ಪರಿಂಗ್ ಗ್ಯಾಲರಿ), ಇಬ್ರಾಹಿಂ ರೋಜಾ (ದಖ್ಖನ್ ತಾಜ್ ಮಹಲ್).

SKY DIGITAL CYBER

೧೪. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಮುಖ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು (ಪುನರವಲೋಕನ)

ವ್ಯಕ್ತಿ	ರಾಜವಂಶ / ಕಾಲ	ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ / ಐತಿಹಾಸಿಕ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ
ಮಯೂರಶರ್ಮ	ಕದಂಬರು (ಕ್ರಿ.ಶ. ೩೪೫)	ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಜವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ. ಪಲ್ಲವರ ವಿರುದ್ಧ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದು ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ದಕ್ಷಿಣಪಥೇಶ್ವರ. ನರ್ಮದಾ ನದಿ ತೀರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಸಾಮ್ರಾಟ್ ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ.
ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗ	ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	೬೪ ವರ್ಷಗಳ ದೀರ್ಘ ಆಳ್ವಿಕೆ. ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಮಳಖೇಡ) ನಗರ ನಿರ್ಮಾತೃ. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ರಚನೆಗೆ ಆಶ್ರಯ.
ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು	೧೪ನೇ ಶತಮಾನ	ಶೃಂಗೇರಿ ಮಠದ ಗುರುಗಳು. ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕರಿಗೆ ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (೧೩೩೬) ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದರು.
ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ	ವಿಜಯನಗರ (ತುಳುವ)	ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬ. ಆಂಧ್ರ ಭೋಜ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಕಲೆಯ ಸುವರ್ಣಯುಗ, ರಾಯಚೂರು ಕದನ ವಿಜಯ.
ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್	ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್	ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ. ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮದರಸಾ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ಸುಧಾರಣೆ. ಆಂತರಿಕ ಸಂಚಿನಿಂದ ಕೊಲೆ.
ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ	ಕಿತ್ತೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ	ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ (೧೮೨೪) ಶಸ್ತ್ರ ಹಿಡಿದು ಹೋರಾಡಿದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳೆ.
ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್	ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು	ಮೈಸೂರಿನ ಸುವರ್ಣಯುಗ. ಮಿಲ್ಲರ್ ಆಯೋಗ ರಚನೆ (ಮೀಸಲಾತಿ). ಗಾಂಧೀಜಿಯಿಂದ "ರಾಜರ್ಷಿ" ಬಿರುದು.

ಶಾಂತಲೆ: ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನನ ಪತ್ನಿ. ಅಪ್ರತಿಮ ನರ್ತಕಿ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಆರಾಧಕಿ. ಬೇಲೂರಿನ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ.

SKY DIGITAL CYBER

೧೫. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ: ರಾಜವಂಶಗಳ ಸಮಗ್ರ ಕಾಲಕ್ರಮ

(ಸೂಚನೆ: ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ದಿನಾಂಕಗಳು ಅಂದಾಜಾಗಿದ್ದು, ಇತಿಹಾಸಕಾರರಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿರಬಹುದು.)

ರಾಜವಂಶ	ಅಂದಾಜು ಕಾಲ	ರಾಜಧಾನಿ	ಸ್ಥಾಪಕ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ
ಕದಂಬರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೩೪೫ - ೫೪೦	ಬನವಾಸಿ (ವೈಜಯಂತಿ)	ಸ್ಥಾಪಕ: ಮಯೂರಶರ್ಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ಕಾಕುತ್ಸ್ಥವರ್ಮ
ಗಂಗರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೩೫೦ - ೧೦೦೪	ತಲಕಾಡು, ಕುವಲಾಲ	ಸ್ಥಾಪಕ: ದಡಿಗ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ದುರ್ವಿನೀತ, ಶ್ರೀಪುರುಷ
ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೫೪೦ - ೭೫೩	ಬಾದಾಮಿ (ವಾತಾಪಿ)	ಸ್ಥಾಪಕ: ಒಂದನೇ ಪುಲಕೇಶಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ
ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೭೫೩ - ೯೭೩	ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಮಳಖೇಡ)	ಸ್ಥಾಪಕ: ದಂತಿದುರ್ಗ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗ
ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೯೭೩ - ೧೧೮೯	ಕಲ್ಯಾಣ (ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ)	ಸ್ಥಾಪಕ: ಇಮ್ಮಡಿ ತೈಲಪ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ಒನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
ಹೊಯ್ಸಳರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೦ನೇ - ೧೪ನೇ ಶತಮಾನ	ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ (ಹಳೇಬೀಡು)	ಸ್ಥಾಪಕ: ಸಲಾ / ನೃಪಕಾಮ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, ೩ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ
ವಿಜಯನಗರ	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೩೬ - ೧೬೪೬	ಹಂಪಿ, ಪೆನುಗೊಂಡೆ	ಸ್ಥಾಪಕ: ಹರಿಹರ, ಬುಕ್ಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ (ತುಳುವ)
ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೩೪೭ - ೧೫೨೭	ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೀದರ್	ಸ್ಥಾಪಕ: ಹಸನ್ ಗಂಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ: ಫಿರೋಜ್ ಷಾ, ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ
ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು	ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೯೯ - ೧೯೪೭	ಮೈಸೂರು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ	ಸ್ಥಾಪಕ: ಯದುರಾಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರು: ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ, ೪ನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ

SKY DIGITAL CYBER

೧೬. ಭಾರತೀಯ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಲಕ್ರಮ (ಸಮಗ್ರ ದೃಷ್ಟಿ)

ಕಾಲಘಟ್ಟ	ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು
ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೫೦೦ – ೧೫೦೦	ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆ (ಹರಪ್ಪಾ ಮತ್ತು ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೋ). ನಗರ ಯೋಜನೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ.
ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೧೫೦೦ – ೬೦೦	ವೇದಗಳ ಕಾಲ (ಆರ್ಯರ ಆಗಮನ, ಋಗ್ವೇದ ರಚನೆ).
ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೬ನೇ ಶತಮಾನ	ಜೈನ (ಮಹಾವೀರ) ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ (ಗೌತಮ ಬುದ್ಧ) ಧರ್ಮಗಳ ಉದಯ. ೧೬ ಮಹಾಜನಪದಗಳು.
ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೩೨೧ – ೧೮೫	**ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ:** ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ. ಅಶೋಕನ ಆಳ್ವಿಕೆ, ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧ (ಕ್ರಿ.ಪೂ. ೨೬೧).
ಕ್ರಿ.ಶ. ೩೨೦ – ೫೫೦	**ಗುಪ್ತರ ಕಾಲ:** ಭಾರತದ ಸುವರ್ಣಯುಗ. ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ, ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ-೨. ಕಾಳಿದಾಸನ ಸಾಹಿತ್ಯ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೨೦೬ – ೧೫೨೬	**ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್:** ಗುಲಾಮಿ, ಖಿಲ್ಜಿ, ತುಘಲಕ್, ಸೈಯದ್ ಮತ್ತು ಲೋಧಿ ವಂಶಗಳ ಆಳ್ವಿಕೆ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೨೬	ಒಂದನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ - ಬಾಬರ್ ನಿಂದ **ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ** ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೬೦೦	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೭೫೭ & ೧೭೬೪	ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ (೧೭೫೭) ಮತ್ತು ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ (೧೭೬೪) - ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಬುನಾದಿ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೫೭	ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ (ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ). ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಆಡಳಿತ ಅಂತ್ಯ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೮೮೫	ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ಸ್ಥಾಪನೆ (ಎ.ಓ. ಹ್ಯೂಮ್).
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೨೦	ಮಹಾತ್ಮಾ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೪೨	ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳವಳಿ (ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ).
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೪೭, ಆ. ೧೫	ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.
ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೯೫೦, ಜ. ೨೬	ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿ (ಗಣರಾಜ್ಯ ದಿನ).

SKY DIGITAL CYBER

೧೭. ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಯುದ್ಧಗಳು, ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಒಪ್ಪಂದಗಳು

ಪ್ರಮುಖ ಯುದ್ಧಗಳು

ಯುದ್ಧ	ವರ್ಷ	ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು / ಪರಿಣಾಮ
ತರೈನ್ ಕದನಗಳು	೧೧೯೧, ೧೧೯೨	ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್ ನಡುವೆ. ಎರಡನೇ ಕದನದಲ್ಲಿ ಘೋರಿಗೆ ಜಯ, ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ.
ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನಗಳು	೧೫೨೬, ೧೫೫೬, ೧೭೬೧	೧-ಬಾಬರ್ X ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ (ಮೊಘಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ). ೨-ಅಕ್ಬರ್ X ಹೇಮು. ೩-ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿ X ಮರಾಠರು.
ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನ	೧೫೬೫	ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ. ವಿಜಯನಗರ (ರಾಮರಾಯ) ಮತ್ತು ೪ ಸುಲ್ತಾನರ ಒಕ್ಕೂಟ. ವಿಜಯನಗರದ ಪತನ.
ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ	೧೭೫೭	ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ (ಬ್ರಿಟಿಷ್) X ಸಿರಾಜ್-ಉದ್-ದೌಲ (ಬಂಗಾಳ). ಮೀರ್ ಜಾಫರ್ ನ ದ್ರೋಹ, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗೆಲುವು.
ರಾಯಚೂರು ಕದನ	೧೫೨೦	ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಬಿಜಾಪುರದ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಆದಿಲ್ ಷಾನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಕಾಯ್ದೆಗಳು (Acts)

ಕಾಯ್ದೆ	ವರ್ಷ	ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳು
ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆ	೧೭೭೩	ಕಂಪನಿಯ ಆಡಳಿತವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದ ಮೊದಲ ಕಾಯ್ದೆ. ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿ (ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್). ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ.
ಮಿಂಟೋ-ಮಾರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆ	೧೯೦೯	ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ **ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಚುನಾವಣಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು (Communal Electorates)** ನೀಡಲಾಯಿತು. ಒಡೆದು ಆಳುವ ನೀತಿಯ ಅಧಿಕೃತ ಆರಂಭ.
ಮಾಂಟೆಗೊ-ಚೆಲ್ಮ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್	೧೯೧೯	ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ **ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ (Dyarchy)** ಜಾರಿ. ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಸದನ ಶಾಸಕಾಂಗ ರಚನೆ.
ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ	೧೯೩೫	ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (Provincial Autonomy). ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ. **ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮತ್ತು ಫೆಡರಲ್ ಕೋರ್ಟ್** ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಅವಕಾಶ. ಸಂವಿಧಾನದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಮೂಲ.

SKY DIGITAL

೧೮. ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳ ಅಂತಿಮ ಪುನರವಲೋಕನ (QUICK RECALL)

ಪ್ರಮುಖ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖಕರು

- ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ - ಕೌಟಿಲ್ಯ (ಚಾಣಕ್ಯ)
- ಇಂಡಿಕಾ - ಮೆಗಾಸ್ತನೀಸ್
- ಹರ್ಷಚರಿತ - ಬಾಣಭಟ್ಟ
- ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ - ಶ್ರೀವಿಜಯ
- ಪಂಪಭಾರತ - ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ
- ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ - ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು
- ಆಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ - ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ

'ಪ್ರಥಮ' ಗಳು (ಕರ್ನಾಟಕ)

- ಮೊದಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ - ಕದಂಬರು
- ಮೊದಲ ಶಾಸನ - ಹಲ್ಮಿಡಿ (೪೫೦ CE)
- ಮೊದಲ ಮುಸ್ಲಿಂ ರಾಜ್ಯ - ಬಹಮನಿ
- ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ - ಶಿವನಸಮುದ್ರ (೧೯೦೨)
- ಮೈಸೂರಿನ ಮೊದಲ CM - ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ (೧೯೪೭)
- ಕರ್ನಾಟಕದ (ಏಕೀಕೃತ) ಮೊದಲ CM - ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗುವ ಅಂಶಗಳು

ಅಂಶ	ವ್ಯತ್ಯಾಸ - ೧	ವ್ಯತ್ಯಾಸ - ೨
ಭಾರತದ ಶಿವಾಜಿ / ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿವಾಜಿ	ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕ (ಶಿವಾಜಿ)	ಕೆಳದಿ ಶಿವಪ್ಪನಾಯಕ (ಕರ್ನಾಟಕದ ಶಿವಾಜಿ)
ಗಜಬೇಂಟೆಕಾರ / ಪಾಂಡ್ಯ ಗಜಕೇಸರಿ	೨ನೇ ದೇವರಾಯ (ಸಂಗಮ ವಂಶ)	೨ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ (ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶ)
ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿರೋಧಿ ಬಂಡಾಯ (ಮಹಿಳೆಯರು)	ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ (೧೮೨೪ - ಕಿತ್ತೂರು)	ಝಾನ್ಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ (೧೮೫೭)
ಸ್ಥಾಪಕರು: ಹರಿಹರ-ಬುಕ್ಕ / ಹಸನ್ ಗಂಗೂ	ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (೧೩೩೬)	ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ (೧೩೪೭)

ಮಹತ್ವದ ದಿನಾಂಕಗಳು ನೆನಪಿಡಿ: ೧೫೬೫ (ತಾಳಿಕೋಟೆ), ೧೭೯೯ (ಟಿಪ್ಪು ಸಾವು/ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ), ೧೮೨೪ (ಕಿತ್ತೂರು ಬಂಡಾಯ), ೧೮೩೧ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮಿಷನರ್ ಆಡಳಿತ ಆರಂಭ), ೧೮೮೧ (ಪುನರ್ದಾನ), ೧೯೫೬ (ಏಕೀಕರಣ), ೧೯೭೩ (ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಮಕರಣ).

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

೧೯. ಮಾದರಿ MCQ ಪರೀಕ್ಷೆ: ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ

1. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರು ನಗರ ಯಾವುದು?
A) ಹರಪ್ಪಾ
B) ಲೋಥಾಲ್
C) ಕಾಲಿಬಂಗನ್
D) ಧೋಲವೀರ

2. 'ಇಂಡಿಕಾ' ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಕೌಟಿಲ್ಯ
B) ಪ್ಲಿನಿ
C) ಮೆಗಾಸ್ತನೀಸ್
D) ಫಾಹಿಯಾನ್

3. ಅಶೋಕನ ಯಾವ ಶಾಸನವು ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ?
A) 13ನೇ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಶಾಸನ
B) ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ
C) ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಶಾಸನ
D) ರುಮಿಂಡೈ ಶಾಸನ

4. ಭಾರತದ ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ
B) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
C) ಹರ್ಷವರ್ಧನ
D) ಅಕ್ಬರ್

5. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
A) ಐಹೊಳೆ
B) ಮಸ್ಕಿ
C) ಹಲ್ಮಿಡಿ
D) ತಾಳಗುಂದ

6. ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಕುಬ್ಜ
B) ರವಿಕೀರ್ತಿ
C) ಶ್ರೀವಿಜಯ
D) ಪಂಪ

7. 'ದಕ್ಷಿಣಪಥೇಶ್ವರ' ಬಿರುದು ಯಾರಿಗಿತ್ತು?
A) ಮಯೂರಶರ್ಮ
B) 2ನೇ ಪುಲಕೇಶಿ
C) ಅಮೋಘವರ್ಷ
D) 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ

8. ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯವನ್ನು (ಎಲ್ಲೋರ) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ?
A) ದಂತಿದುರ್ಗ
B) 1ನೇ ಕೃಷ್ಣ
C) ಅಮೋಘವರ್ಷ
D) ಧ್ರುವ

9. ಹಳೇಬೀಡಿನ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರೇನು?
A) ವಾತಾಪಿ
B) ಕಲ್ಯಾಣ
C) ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ
D) ಮಾನ್ಯಖೇಟ

10. 1ನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ ನಡೆದ ವರ್ಷ?
A) 1526
B) 1556
C) 1761
D) 1565

11. 'ಆಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ' ಕೃತಿಯ ಭಾಷೆ ಯಾವುದು?
A) ಕನ್ನಡ
B) ಸಂಸ್ಕೃತ
C) ತಮಿಳು
D) ತೆಲುಗು

12. ತಾಳಿಕೋಟೆ ಕದನದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ಸೈನ್ಯ ಮುನ್ನಡೆಸಿದವರು?
A) ಸದಾಶಿವರಾಯ
B) ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯ
C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ
D) ದೇವರಾಯ

13. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ವರ್ಷ?
A) 1784
B) 1792

16. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?
A) ಎ.ಓ. ಹ್ಯೂಮ್
B) ಡಬ್ಲ್ಯೂ .ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ
C) ದಾದಾಭಾಯಿ ನವರೋಜಿ
D) ಗಾಂಧೀಜಿ

17. ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯಾದ ವರ್ಷ?
A) 1905
B) 1909
C) 1919
D) 1942

18. ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದ ಏಕೈಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ?
A) ಲಾಹೋರ್
B) ಬೆಳಗಾವಿ
C) ನಾಗ್ಪುರ
D) ಸೂರತ್

19. 1824 ರಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತೂರಿನ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ?
A) ಥ್ಯಾಕರೆ
B) ಡಾಲ್ ಹೌಸಿ
C) ಮ್ಯಾನ್ಸನ್
D) ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್

20. ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ ಸ್ಥಳ?
A) ಬೈಲಹೊಂಗಲ
B) ಕಿತ್ತೂರು
C) ನಂದಗಡ
D) ಧಾರವಾಡ

21. 1923 ರಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಸ್ತಾನಿ ಸೇವಾದಳ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಎನ್.ಎಸ್. ಹರ್ಡೀಕರ್
B) ಗಂಗಾಧರರಾವ್
C) ಕಾರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್
D) ಕಮಲಾದೇವಿ

22. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ದುರಂತ?
A) ಈಸೂರು
B) ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ
C) ಅಂಕೋಲಾ
D) ಗೋಲಿಬಾರ್

23. ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ?
A) 1890
B) 1915
C) 1924
D) 1956

24. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' ಗ್ರಂಥದ ಲೇಖಕರು?
A) ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್
B) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾಯರು
C) ಹುಯಿಲಗೋಳ
D) ಕುವೆಂಪು

25. ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ (ಏಕೀಕರಣ) ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದದ್ದು?
A) 1947 ನವೆಂಬರ್ 1
B) 1956 ನವೆಂಬರ್ 1
C) 1973 ನವೆಂಬರ್ 1
D) 1953 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1

26. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದಾಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ?
A) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
B) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ
C) ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು
D) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ

27. ಏಷ್ಯಾದ ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ಜೋಗ
B) ಶಿವನಸಮುದ್ರ
C) ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್
D) ಶರಾವತಿ

28. 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು' ಗೀತೆಯ ರಚನೆಕಾರರು?
A) ಕುವೆಂಪು
B) ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀ

ಯಾವುದೇ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಾಗಿ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ
WHATSAPP: 6360791580
CREATED BY SKY DIGITAL CYBER

೨೦. ಅಂತಿಮ ಮಾದರಿ ಪರೀಕ್ಷೆ (25 ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು) & ಚೆಕ್ ಲಿಸ್ಟ್

1. ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಅಶೋಕ
B) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ
C) ಬಿಂದುಸಾರ
D) ಕನಿಷ್ಕ

2. 'ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರು' ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರು?
A) 2ನೇ ದೇವರಾಯ
B) ಶಿವಾಜಿ
C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ
D) ಅಕ್ಬರ್

3. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಝಾನ್ಸಿ ರಾಣಿ ಏರೋಧಿಸಿದ ಕಾಯ್ದೆ?
A) ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ
B) ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ
C) ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ
D) ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ

4. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾ ಅಪಹಾರ' ಯಾವ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಹೊಯ್ಸಳ
B) ವಿಜಯನಗರ (ಸಾಳುವ)
C) ಬಹಮನಿ
D) ಮೈಸೂರು

5. 1942 ರ 'ಈಸೂರು' ಗ್ರಾಮ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದೆ?
A) ಬೆಳಗಾವಿ
B) ಶಿವಮೊಗ್ಗ
C) ಬಳ್ಳಾರಿ
D) ಧಾರವಾಡ

6. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ?
A) ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ
B) ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ
C) ಪಂಪಭಾರತ
D) ಶಬ್ದಮಣಿದರ್ಪಣ

7. 'ಚೋಳರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನಾಚಾರ್ಯ' ಬಿರುದು ಯಾರಿಗೆ ಇತ್ತು?
A) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ
B) 2ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ
C) ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ
D) ಪುಲಕೇಶಿ

8. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' ತಂದವರು?
A) ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
B) ಡಾಲ್ ಹೌಸಿ
C) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
D) ರಿಪ್ಪನ್

9. ಬಸವಣ್ಣನವರ 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ಕೂಡಲಸಂಗಮ
B) ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ
C) ಬಿಜಾಪುರ
D) ಬಾದಾಮಿ

10. 1956 ರ ಏಕೀಕೃತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿದ್ದವು?
A) 19
B) 20
C) 15
D) 30

11. 'ವಚನ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ಫ.ಗು. ಹಳಕಟ್ಟಿ
B) ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ
C) ಬಸವಣ್ಣ
D) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್

12. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ 'ರಾಜರ್ಷಿ' ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು?
A) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
B) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
C) ಜಯಚಾಮರಾಜ
D) ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ

13. ಕರನಿರಾಕರಣೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?
A) ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ
B) ಕಮಲಾದೇವಿ
C) ಗೌರಮ್ಮ (ಸಿದ್ದಾಪುರ)
D) ಉಮಾದೇವಿ

14. ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?
A) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ
B) ಎಚ್.ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ
C) ಕುವೆಂಪು
D) ಟಿ.ಎಸ್. ವೆಂಕಣ್ಣಯ್ಯ

15. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು?
A) ರಾಚಮಲ್ಲ
B) ಚಾವುಂಡರಾಯ
C) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ
D) ಶಾಂತಲೆ

16. ಯಾವ ಕದನದಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮರಣ ಹೊಂದಿದನು?
A) 1ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು
B) 2ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು
C) 3ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು
D) 4ನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು

17. ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ ಚಳವಳಿ ಆರಂಭವಾದ ವರ್ಷ?
A) 1930
B) 1942
C) 1920
D) 1947

18. 1857 ರಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ಏರೋಧಿಸಿದವರು?
A) ಕೊಪ್ಪಳದ ಜಮೀನ್ದಾರರು
B) ಹಲಗಲಿ ಬೇಡರು
C) ಕೊಡಗಿನ ರೈತರು
D) ನಗರದ ಬೂದಿ ಬಸಪ್ಪ

19. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ' ಆರಂಭಿಸಿದ ದಿವಾನ್?
A) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್
B) ರಂಗಾಚಾರ್ಲು
C) ಪೂರ್ಣಯ್ಯ
D) ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್

20. ವಿಜಯನಗರದ ನಾಣ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ನಾಣ್ಯ?
A) ಪಗೋಡ/ವರಹ
B) ದಿನಾರ್
C) ರೂಪಾಯಿ
D) ಜಿತಾಲ್

21. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನದಲ್ಲಿ (1757) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸೇನಾಪತಿ ಯಾರು?
A) ಹೆಕ್ಟರ್ ಮನ್ರೊ
B) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
C) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
D) ಡಾಲ್ ಹೌಸಿ

22. ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಜಗತಿ ಯಾವ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಲಕ್ಷಣ?
A) ಚಾಲುಕ್ಯ
B) ಹೊಯ್ಸಳ
C) ವಿಜಯನಗರ
D) ಪಲ್ಲವ

23. 1973 ರಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಮಕರಣಗೊಂಡಾಗ ನಡೆದ ಸಮಾರಂಭ ಎಲ್ಲಾಯಿತು?
A) ಮೈಸೂರು
B) ಬೆಂಗಳೂರು
C) ಹಂಪಿ
D) ಬೆಳಗಾವಿ

24. ಶಾತವಾಹನರ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಪೈಠಾಣ್ (ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ)
B) ಬನವಾಸಿ
C) ಮಾನ್ಯಖೇಟ
D) ಕಲ್ಯಾಣ

25. ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಒಡೆಯರ್ ಯಾರು?
A) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
B) ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್

IMPORTANT DATES & YEARS

HISTORY FINAL QUICK REVISION | KAS • KPSC • KEA • POLICE • RRB • SSC

SECTION 1 — ANCIENT INDIAN HISTORY (PART 1)

ಸೂಚನೆ: ಈ ಭಾಗವು ತ್ವರಿತ ಪುನರಾವರ್ತನೆಗೆ (Quick Revision) ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿದೆ. ಪರೀಕ್ಷಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಂಕಗಳು ಮತ್ತು ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

Prehistoric India & Indus Valley (ಇತಿಹಾಸ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
2500 - 1750 BCE	Indus Valley Civilization	ಭಾರತದ ಮೊದಲ ನಗರೀಕರಣ (Bronze Age)
1921	Discovery of Harappa	ದಯಾರಾಮ್ ಸಾಹ್ನಿ ಅವರಿಂದ ಶೋಧ (ರಾವಿ ನದಿ)
1922	Discovery of Mohenjo-Daro	ಆರ್. ಡಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಅವರಿಂದ ಶೋಧ (ಸಿಂಧೂ ನದಿ)

Vedic Age (ವೈದಿಕ ಕಾಲ: 1500 BCE - 600 BCE)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1500 - 1000 BCE	Early Vedic Period	ಋಗ್ವೇದ ರಚನೆ. ಸಪ್ತಸಿಂಧು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆರ್ಯರ ನೆಲೆ.
1000 - 600 BCE	Later Vedic Period	ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದ ರಚನೆ. ವರ್ಣವ್ಯವಸ್ಥೆ.
1000 BCE (Approx)	Discovery of Iron	ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಅತ್ರಂಜಿಕೇರಾದಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣದ ಬಳಕೆ ಪತ್ತೆ.

BCE = Before Common Era (ಕ್ರಿಸ್ತಪೂರ್ವ). CE = Common Era (ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ).

SKY DIGITAL

SECTION 1 — ANCIENT INDIAN HISTORY (PART 2)

Jainism and Buddhism (ಜೈನ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
563 - 483 BCE	Gautama Buddha	ಲುಂಬಿನಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ, ಕುಶಿನಗರದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣ.
540 - 468 BCE	Vardhamana Mahavira	ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಜನನ, ಪಾವಾಪುರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣ (24ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರ).
483 BCE	First Buddhist Council	ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ಅಜಾತಶತ್ರುವಿನ ಪೋಷಣೆ (ಮಹಾಕಶ್ಯಪ ಅಧ್ಯಕ್ಷ).
383 BCE	Second Buddhist Council	ವೈಶಾಲಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಶೋಕನ ಪೋಷಣೆ.
250 BCE	Third Buddhist Council	ಪಾಟಲೀಪುತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಪೋಷಣೆ (ಮೊಗ್ಗಲಿಪುತ್ತ ತಿಸ್ಸ).
72 CE	Fourth Buddhist Council	ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಕನ ಪೋಷಣೆ (ವಸುಮಿತ್ರ). ಮಹಾಯಾನ & ಹೀನಯಾನ ವಿಭಜನೆ.
300 BCE	First Jain Council	ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ (ಶ್ವೇತಾಂಬರ ಮತ್ತು ದಿಗಂಬರ ವಿಭಜನೆ).

Mahajanapadas & Early Empires (ಮಹಾಜನಪದಗಳು ಮತ್ತು ಆರಂಭಿಕ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳು)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
6th Century BCE	16 Mahajanapadas	ಮಗಧವು ಅತ್ಯಂತ ಬಲಿಷ್ಠವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು (ರಾಜಗೃಹ ರಾಜಧಾನಿ).
326 BCE	Alexander's Invasion	ಹೈಡಾಸ್ಪಸ್ ಕದನ (ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಮತ್ತು ಪೋರಸ್ ನಡುವೆ).
321 - 297 BCE	Chandragupta Maurya	ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕ. ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ ನಿಕೇಟರ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
268 - 232 BCE	Reign of Ashoka	ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಚಾರ. ಸ್ತೂಪಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ.
261 BCE	Kalinga War	ಅಶೋಕನು ಯುದ್ಧ ತ್ಯಜಿಸಿ ಧಮ್ಮಘೋಷ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡನು (13ನೇ ಬಂಡೆಗಲ್ಲು ಶಾಸನ).
185 BCE	End of Mauryan Empire	ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗನಿಂದ ಕೊನೆಯ ದೊರೆ ಬೃಹದ್ರಥನ ಹತ್ಯೆ.

SECTION 1 — ANCIENT INDIAN HISTORY (PART 3)

Post-Mauryan Dynasties (ಮೌರ್ಯೋತ್ತರ ರಾಜವಂಶಗಳು)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
185 - 73 BCE	Shunga Dynasty	ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗ ಸ್ಥಾಪಕ. ಪತಂಜಲಿಯಿಂದ ಮಹಾಭಾಷ್ಯ ರಚನೆ.
1st Cent BCE - 3rd CE	Satavahanas	ಗೌತಮೀಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ. ಸೀಸದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಬಳಕೆ.
78 CE	Shaka Era Starts	ಕುಶಾಣ ದೊರೆ ಕನಿಷ್ಕನಿಂದ ಆರಂಭ (ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್).

Gupta Empire & Harshavardhana (ಗುಪ್ತರು ಮತ್ತು ಹರ್ಷವರ್ಧನ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
319 - 550 CE	Gupta Empire	ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಸುವರ್ಣಯುಗ (Golden Age).
319 - 320 CE	Gupta Era Starts	1ನೇ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕದೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭ.
335 - 375 CE	Samudragupta	'ಭಾರತದ ನೆಪೋಲಿಯನ್'. ಅಲಹಾಬಾದ್ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನ (ಹರಿಷೇಣ).
380 - 415 CE	Chandragupta II	'ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ'. ನವರತ್ನರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ. ಫಾಹಿಯಾನ್ (ಚೀನಾ) ಭೇಟಿ.
415 - 455 CE	Kumaragupta I	ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸ್ಥಾಪಕ.
606 - 647 CE	Harshavardhana	ಪುಷ್ಯಭೂತಿ ವಂಶ. ರಾಜಧಾನಿ ಕನೌಜ್. ಹ್ಯುಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಭೇಟಿ.

Memory Trick (Gupta Rulers): S-C-S-C-K-S
Sri Gupta (Founder) > Chandragupta I > Samudragupta > Chandragupta II > Kumaragupta I > Skandagupta.

SECTION 2 — MEDIEVAL INDIAN HISTORY (PART 1)

Delhi Sultanate (ದಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್: 1206 - 1526)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1206 - 1290	Mamluk (Slave) Dynasty	ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ ಸ್ಥಾಪಕ. ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಆರಂಭ.
1211 - 1236	Iltutmish	ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ಛಹಾಲ್ ಗಾನಿ (40 ಸರದಾರರ ಒಕ್ಕೂಟ) ಸ್ಥಾಪನೆ.
1236 - 1240	Razia Sultana	ದೆಹಲಿಯ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳಾ ಸುಲ್ತಾನೆ.
1266 - 1287	Ghiyasuddin Balban	ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕತ್ತಿ (Blood and Iron) ನೀತಿ. ಸಿಜ್ದಾ, ಪೈಬೋಸ್ ಜಾರಿ.
1290 - 1320	Khalji Dynasty	ಸ್ಥಾಪಕ ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ (ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯ ವಂಶ).
1296 - 1316	Alauddin Khalji	ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಯಾತ್ರೆ (ಮಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್).
1320 - 1414	Tughlaq Dynasty	ಘಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಘಲಕ್ ಸ್ಥಾಪಕ. ದೀರ್ಘಕಾಲ ಆಳಿದ ವಂಶ.
1325 - 1351	Muhammad bin Tughlaq	ರಾಜಧಾನಿ ದೇವಗಿರಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆ, ಸಾಂಕೇತಿಕ ನಾಣ್ಯ ಚಲಾವಣೆ.
1414 - 1451	Sayyid Dynasty	ಖಿಜರ್ ಖಾನ್ ಸ್ಥಾಪಕ. ತೈಮೂರನ ದಾಳಿಯ ನಂತರ ಆಳ್ವಿಕೆ.
1451 - 1526	Lodi Dynasty	ಬಹ್ಲೋಲ್ ಲೋಧಿ ಸ್ಥಾಪಕ. ಆಗ್ರಾ ನಗರವನ್ನು ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

Memory Trick (Delhi Sultanate Dynasties):
"Some Kings Try Some Luck"
Slave > Khalji > Tughlaq > Sayyid > Lodi.

SKY DIGITAL

SECTION 2 — MEDIEVAL INDIAN HISTORY (PART 2)

Mughal Empire (ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ: 1526 - 1707)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1526	First Battle of Panipat	ಬಾಬರ್ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.
1530 - 1540	Humayun (Phase 1)	ಶೇರ್ ಷಾ ಸೂರಿಯಿಂದ ಚೌಸಾ (1539) ಕದನದಲ್ಲಿ ಸೋಲು.
1540 - 1555	Suri Empire	ಶೇರ್ ಷಾ ಸೂರಿಯಿಂದ ಆಡಳಿತ (ಗ್ರಾಂಡ್ ಟ್ರಂಕ್ ರಸ್ತೆ, ರೂಪಾಯಿ ಪರಿಚಯ).
1556 - 1605	Akbar the Great	ಮನಸಬ್‌ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ (1571), ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ (1582), ಜಿಸಿಯಾ ರದ್ದು.
1556	Second Battle of Panipat	ಅಕ್ಬರ್ (ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್) ಹೇಮುವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.
1576	Battle of Haldighati	ಅಕ್ಬರ್ ಸೇನೆ ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್‌ನನ್ನು ಎದುರಿಸಿತು.
1605 - 1627	Jahangir	ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಸುವರ್ಣಯುಗ. ವಿಲಿಯಂ ಹಾಕಿನ್ಸ್ ಭೇಟಿ. ನ್ಯಾಯದ ಗಂಟೆ.
1628 - 1658	Shah Jahan	ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸುವರ್ಣಯುಗ (ತಾಜ್ ಮಹಲ್, ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ).
1658 - 1707	Aurangzeb	ಜಿಸಿಯಾ ಮರುಜಾರಿ (1679). 'ಜಿಂದಾಪೀರ್' ಎಂದು ಕರೆಸಿಕೊಂಡನು.
1707	Death of Aurangzeb	ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಅವನತಿ ಆರಂಭ (ನಂತರದ ಮೊಘಲರು ದುರ್ಬಲರಾದರು).

Memory Trick (Great Mughals in Order): BHAJSA
Babur > Humayun > Akbar > Jahangir > Shah Jahan > Aurangzeb.

SKY DIGITAL

SECTION 2 — MEDIEVAL INDIAN HISTORY (PART 3)

Maratha Empire (ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1630	Birth of Shivaji	ಶಿವನೇರಿ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನನ (ತಾಯಿ ಜೀಜಾಬಾಯಿ).
1665	Treaty of Purandar	ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಜೈಸಿಂಗ್ (ಮೊಘಲ್ ಸೇನಾಪತಿ) ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದ.
1674	Coronation of Shivaji	ರಾಯಗಢದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ ('ಛತ್ರಪತಿ' ಬಿರುದು).
1680	Death of Shivaji	ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ ಮಂಡಳಿ, ಚೌತ್ ಮತ್ತು ಸರ್‌ದೇಶಮುಖಿ ತೆರಿಗೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.
1713 - 1818	Peshwa Period	ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ್, 1ನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ ಪ್ರಮುಖರು.
1761	Third Battle of Panipat	ಅಹ್ಮದ್ ಷಾ ಅಬ್ದಾಲಿ ಮರಾಠರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು.

Bhakti & Sufi Movements (ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಸೂಫಿ ಚಳವಳಿಗಳು)

Century / Year	Important Saint / Movement	Quick Revision Fact
8th Century	Adi Shankaracharya	ಅದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (4 ಮಠಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆ).
11th Century	Ramanujacharya	ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಶ್ರೀಭಾಷ್ಯ).
12th Century	Basavanna	ವಚನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಭವ ಮಂಟಪ (ಲಿಂಗಾಯತ ಧರ್ಮ).
13th Century	Madhvacharya	ದ್ವೈತ ಸಿದ್ಧಾಂತ (ಉಡುಪಿ ಅಷ್ಟಮಠಗಳು).
15th Century	Kabirdas	ನಿರ್ಗುಣ ಭಕ್ತಿ (ದೋಹೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಿಜಕ್).
1469 - 1539	Guru Nanak	ಸಿಖ್ ಧರ್ಮದ ಸ್ಥಾಪಕ (ಲಂಗರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ).
12th - 13th C.	Sufi Movement	ಖ್ವಾಜಾ ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಸ್ತಿ (ಅಜ್ಮೀರ್ ದರ್ಗಾ - ಚಿಸ್ತಿ ಪಂಥ).

SKY DIGITAL

SECTION 3 — ARRIVAL OF EUROPEANS & BRITISH RULE

Arrival of Europeans (ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಆಗಮನ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1498	Vasco da Gama	ಕಲ್ಲಿಕೋಟೆ (Calicut) ತಲುಪಿದನು. (ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು ಮೊದಲಿಗರು).
1510	Portuguese conquer Goa	ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್ ಬಿಜಾಪುರ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಗೋವಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.
1600	British EIC formed	ಡಿಸೆಂಬರ್ 31 ರಂದು ಎಲಿಜಬೆತ್ ರಾಣಿಯಿಂದ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಗೆ ಸನ್ನದು.
1602	Dutch EIC formed	ಮಚಲಿಪಟ್ಟಣಂನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕೋಠಿ (1605).
1664	French EIC formed	ಕೊನೆಯದಾಗಿ ಬಂದ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರು. ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಕೋಠಿ (1668).

British Expansion (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳು)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1746 - 1763	Carnatic Wars	ಆಂಗ್ಲೋ-ಫ್ರೆಂಚ್ ಯುದ್ಧಗಳು. ವಾಂಡಿವಾಷ್ ಕದನದಲ್ಲಿ (1760) ಫ್ರೆಂಚರಿಗೆ ಸೋಲು.
1757	Battle of Plassey	ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲಾನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಸ್ತರಣೆಯ ಆರಂಭ.
1764	Battle of Buxar	ಬ್ರಿಟಿಷರು (ಮನ್ರೊ) ಮೀರ್ ಖಾಸಿಂ ಒಕ್ಕೂಟವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು ಪಡೆದರು.
1798	Subsidiary Alliance	ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿಯಿಂದ ಜಾರಿ (ಮೊದಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡದ್ದು ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ).
1848	Doctrine of Lapse	ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ ಹೌಸಿಯಿಂದ ಜಾರಿ (ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ - ಸತಾರಾ ಮೊದಲು).

Memory Trick (Arrival Sequence): P-D-E-D-F
Portuguese > Dutch > English > Danes > French.

SECTION 4 — IMPORTANT BRITISH ACTS

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತದ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕಾಯ್ದೆಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

British Acts (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಯ್ದೆಗಳು: 1773 - 1947)

Year	Act Name	Quick Revision Fact (One-line significance)
1773	Regulating Act	ಬಂಗಾಳದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿ (ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್); ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆ (1774).
1784	Pitt's India Act	ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ (Board of Control & Court of Directors).
1813	Charter Act	ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ರದ್ದು; ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ 1 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಮೀಸಲು.
1833	Charter Act	ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿ (ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್); ಕಂಪನಿ ಕೇವಲ ಆಡಳಿತ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಯಿತು.
1853	Charter Act	ಸಿವಿಲ್ ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ಮುಕ್ತ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಆರಂಭ.
1858	Government of India Act	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಣಿಯ ನೇರ ಆಡಳಿತ; 'ವೈಸ್‌ರಾಯ್' ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿ (ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್).
1861	Indian Councils Act	ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ; ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ.
1892	Indian Councils Act	ಪರೋಕ್ಷ ಚುನಾವಣೆ ತತ್ವ; ಬಜೆಟ್ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಸುವ ಹಕ್ಕು.
1909	Morley-Minto Reforms	ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ **ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ (Separate Electorates)**.
1919	Montagu-Chelmsford	ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ ಪದ್ಧತಿ (Dyarchy); ದ್ವಿಸದನ ಶಾಸಕಾಂಗ.
1935	Government of India Act	ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (Provincial Autonomy); ಫೆಡರಲ್ ಕೋರ್ಟ್, RBI ಸ್ಥಾಪನೆ. ಸಂವಿಧಾನದ ಬೃಹತ್ ಮೂಲ.
1947	Indian Independence Act	ಭಾರತ ವಿಭಜನೆ; ಎರಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳ ಉದಯ.

SKY DI

SECTION 5 — INDIAN FREEDOM STRUGGLE (PART 1)

Revolt of 1857 & Early Nationalism (1857 ರ ದಂಗೆ & ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯ ಉದಯ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1857 (Mar 29)	Mangal Pandey	ಬ್ಯಾರಕ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಗುಂಡು; ಕ್ರಾಂತಿಯ ಮೊದಲ ಕಿಡಿ.
1857 (May 10)	Revolt of 1857	ಮೀರತ್‌ನಿಂದ ಅಧಿಕೃತ ದಂಗೆ ಆರಂಭ (1st War of Independence).
1828	Brahmo Samaj	ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ (1829 ಸತಿ ರದ್ದು).
1875	Arya Samaj	ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿಯವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ ("ವೇದಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ").
1897	Ramakrishna Mission	ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ.

Indian National Congress & Extremist Phase (ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಯುಗ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1885	Formation of INC	ಎ.ಓ. ಹ್ಯೂಮ್ ಸ್ಥಾಪಕ. ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷ (ಬಾಂಬೆ).
1905	Partition of Bengal	ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ವಿಭಜಿಸಿದನು. ವಂದೇ ಮಾತರಂ/ಸ್ವದೇಶಿ ಚಳವಳಿ.
1906	Muslim League	ಢಾಕಾದಲ್ಲಿ ಆಗಾ ಖಾನ್ ಮತ್ತು ಸಲೀಮುಲ್ಲಾ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
1907	Surat Split	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂದಗಾಮಿ ಮತ್ತು ತೀವ್ರಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆ (ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಘೋಷ್).
1911	Delhi Durbar	ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ ರದ್ದು. ರಾಜಧಾನಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಿಂದ ದೆಹಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ ನಿರ್ಧಾರ.
1915	Gandhi returns to India	ಜನವರಿ 9 (ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸ).
1916	Home Rule League	ತಿಲಕ್ ಮತ್ತು ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ ಅವರಿಂದ ಸ್ವರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಚಳವಳಿ.
1916	Lucknow Pact	ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (ಮಂದ-ತೀವ್ರಗಾಮಿ) ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ನಡುವೆ ಒಪ್ಪಂದ.

SKY D

SECTION 5 — INDIAN FREEDOM STRUGGLE (PART 2: GANDHIAN ERA)

Gandhian Movements & Independence (ಗಾಂಧೀ ಯುಗ 1917 - 1947)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1917	Champaran Satyagraha	ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (ನೀಲಿ ಬೆಳೆಗಾರರ ಪರ).
1919 (Apr 13)	Jallianwala Bagh	ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ಸೇರಿದ್ದವರ ಮೇಲೆ ಜನರಲ್ ಡೈಯರ್ ಗುಂಡಿನ ದಾಳಿ.
1920	Non-Cooperation Movement	ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಮೊದಲ ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಚಳವಳಿ (ಖಿಲಾಫತ್ ಬೆಂಬಲಿತ).
1922 (Feb 5)	Chauri Chaura Incident	ಉ.ಪ್ರ.ದಲ್ಲಿ ಹಿಂಸಾಚಾರ; ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ ಹಿಂಪಡೆದರು.
1924	Belagavi Congress	ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಅಧಿವೇಶನ.
1928	Simon Commission	ಭಾರತೀಯರಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಬಹಿಷ್ಕಾರ; ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ ಸಾವು.
1929	Lahore Congress	ನೆಹರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ; 'ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕಾರ.
1930 (Mar 12)	Dandi March	ಸಬರಮತಿಯಿಂದ ದಂಡಿವರೆಗೆ ನಡೆದು ಉಪ್ಪಿನ ಕಾನೂನು ಭಂಗ (ಏಪ್ರಿಲ್ 6).
1931	Gandhi-Irwin Pact	ಶಾಸನಭಂಗ ಚಳವಳಿ ಸ್ಥಗಿತ, 2ನೇ ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾಗಿ.
1932	Poona Pact	ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಡುವೆ ದಲಿತರ ಮೀಸಲಾತಿ ಒಪ್ಪಂದ.
1942 (Aug 8)	Quit India Movement	ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ "ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೆ ಮಡಿ" (Do or Die) ಕರೆ.
1946	Cabinet Mission	ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆ (Constituent Assembly) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಶಿಫಾರಸು.
1947 (Aug 15)	Indian Independence	ಮೌಂಟ್ ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಭಾರತ ವಿಭಜನೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ.

SKY DIGITAL

SECTION 6 — KARNATAKA HISTORY (PART 1)

ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸವು ಪ್ರಬಲ ರಾಜವಂಶಗಳು ಮತ್ತು ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ.

Ancient Dynasties of Karnataka (ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜವಂಶಗಳು)

Year / Period	Dynasty / Event	Quick Revision Fact
345 - 540 CE	Kadambas	ಮಯೂರಶರ್ಮ ಸ್ಥಾಪಕ. ಬನವಾಸಿ ರಾಜಧಾನಿ. ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ (450 CE).
350 - 1004 CE	Western Gangas	ತಲಕಾಡು. ದುರ್ವಿನೀತ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ (981 CE).
540 - 753 CE	Badami Chalukyas	ವಾತಾಪಿ. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ. ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ (634 CE - ರವಿಕೀರ್ತಿ).
753 - 973 CE	Rashtrakutas	ಮಾನ್ಯಖೇಟ. ಅಮೋಘವರ್ಷ. ಎಲ್ಲೋರದ ಕೈಲಾಸನಾಥ (1ನೇ ಕೃಷ್ಣ). ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (850 CE).
973 - 1189 CE	Kalyani Chalukyas	ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ. 6ನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠ (ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆ: 1076).
12th Century	Vachana Movement	ಕಳಚೂರಿಗಳ ಕಾಲ. ಬಸವಣ್ಣನವರ ಅನುಭವ ಮಂಟಪ (ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿ).

Hoysalas, Vijayanagara & Bahmani (ಹೊಯ್ಸಳರು, ವಿಜಯನಗರ & ಬಹಮನಿ)

Year / Period	Dynasty / Event	Quick Revision Fact
11th - 14th Cent	Hoysala Dynasty	ಬೇಲೂರು, ಹಳೇಬೀಡು. ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ, 2ನೇ ಬಲ್ಲಾಳ. ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಜಗತಿ.
1336	Vijayanagara Founded	ಹರಿಹರ, ಬುಕ್ಕ. ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದ. ರಾಜಧಾನಿ: ಹಂಪಿ.
1347	Bahmani Sultanate	ಹಸನ್ ಗಂಗೂ (ಗುಲ್ಬರ್ಗ, ಬೀದರ್). ಮಹಮೂದ್ ಗವಾನ್ ಮದರಸಾ.
1509 - 1529	Krishnadevaraya	ವಿಜಯನಗರದ ಸುವರ್ಣಯುಗ. ಆಂಧ್ರಭೋಜ. ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರು.
1565 (Jan 23)	Battle of Talikota	ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ. ವಿಜಯನಗರ ಪತನ (ರಾಮರಾಯನ ಹತ್ಯೆ).

SKY DI

SECTION 6 — KARNATAKA HISTORY (PART 2: MODERN PERIOD & UNIFICATION)

Mysore Wodeyars & Anglo-Mysore Wars (ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರು ಮತ್ತು ಯುದ್ಧಗಳು)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1399	Wodeyar Dynasty	ಯದುರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
1610	Dasara Started	ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಅವರಿಂದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದಸರಾ ಆರಂಭ.
1767 - 1769	1st Anglo-Mysore War	ಹೈದರ್ ಅಲಿ x ಬ್ರಿಟಿಷರು (ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ).
1780 - 1784	2nd Anglo-Mysore War	1782 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರ್ ಸಾವು. ಟಿಪ್ಪು ಒಪ್ಪಂದ (ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ).
1790 - 1792	3rd Anglo-Mysore War	ಟಿಪ್ಪು ಸೋಲು (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ). ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯ ನಷ್ಟ.
1799 (May 4)	4th Anglo-Mysore War	ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ವೀರಮರಣ. ಒಡೆಯರ್ ಮನೆತನ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ.
1831 - 1881	Commissioner Rule	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮಿಷನರ್‌ಗಳ (ಕಬ್ಬನ್, ಬೌರಿಂಗ್) ಆಡಳಿತ. 1881: ಪುನರ್ದಾನ.

Freedom Struggle & Unification Milestones (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣ)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1824	Kittur Rebellion	ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸಶಸ್ತ್ರ ಹೋರಾಟ.
1831	Sangolli Rayanna	ನಂದಗಡದಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.
1857	Halagali Bedas	ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ (Arms Act) ವಿರೋಧಿಸಿ ಬಂಡಾಯ.
1890	Vidyavardhaka Sangha	ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ರಾ.ಹ. ದೇಶಪಾಂಡೆ ಅವರಿಂದ ಸ್ಥಾಪನೆ.
1915	Kannada Sahitya Parishat	ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ (ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷ: ಎಚ್.ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ).
1924	Belagavi Congress	ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ. "ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು" ಹಾಡಲಾಯಿತು.
1938	Vidurashwatha Tragedy	ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್ (ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಗೋಲಿಬಾರ್).
1942	Esuru Incident	ಶಿವಮೊಗ್ಗ: 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಳ್ಳಿ' (ಏಸೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಈಸೂರು ಬಿಡೆವು).
1956 (Nov 1)	Mysore State Formed	ಭಾಷಾವಾರು ಏಕೀಕರಣ. ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ಮೊದಲ CM.
1973 (Nov 1)	Renamed as Karnataka	ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು CM ಆಗಿದ್ದಾಗ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ.

SECTION 7 — WORLD HISTORY (ವಿಶ್ವ ಇತಿಹಾಸದ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಗಳು)

Major Global Events (ಜಾಗತಿಕ ಮೈಲಿಗಲ್ಲುಗಳು)

Year / Date	Important Event	Quick Revision Fact
1215	Magna Carta	ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ರಾಜ ಜಾನ್ ಸಹಿ. ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೊದಲ ದಾಖಲೆ.
1453	Fall of Constantinople	ಟರ್ಕರು ಯುರೋಪ್‌ನ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು (ಭೌಗೋಳಿಕ ಶೋಧನೆಗೆ ಕಾರಣ).
1776 (Jul 4)	American Independence	ಅಮೆರಿಕನ್ ಕ್ರಾಂತಿ (No taxation without representation).
1789 (Jul 14)	French Revolution	ಬ್ಯಾಸ್ಟಿಲ್ ಜೈಲಿನ ಪತನ. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಭ್ರಾತೃತ್ವ ಸಂದೇಶ.
1815	Battle of Waterloo	ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಬೋನಪಾರ್ಟೆ ಅಂತಿಮ ಸೋಲು.
1914 - 1918	First World War	ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾ ರಾಜಕುಮಾರನ ಹತ್ಯೆ ಕಾರಣ. 1919 ರ ವರ್ಸೇಲ್ಸ್ ಒಪ್ಪಂದ.
1917	Russian Revolution	ಲೆನಿನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ (ಬೊಲ್ಶೆವಿಕ್) ಕ್ರಾಂತಿ.
1939 - 1945	Second World War	ಜರ್ಮನಿ ಪೋಲೆಂಡ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಆರಂಭ. ಜಪಾನ್ ಮೇಲೆ ಅಣುಬಾಂಬ್.
1945 (Oct 24)	United Nations (UN)	ಜಾಗತಿಕ ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆ (ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ ಕೇಂದ್ರ).

SECTION 8 — IMPORTANT PERSONALITIES AND YEARS (PART 1)

Personality	Period / Year	Major Achievement / Contribution
Kautilya (Chanakya)	4th Cent BCE	'ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ' ಕರ್ತೃ. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ.
Aryabhata	Gupta Period	ಶೂನ್ಯ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯ ತಿರುಗುವಿಕೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದ ವಿಜ್ಞಾನಿ (ಆರ್ಯಭಟೀಯ).
Aluru Venkata Rao	1880 - 1964	ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಲಪುರೋಹಿತ. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' (1917).
Raja Ram Mohan Roy	1772 - 1833	ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ (1828), ಭಾರತೀಯ ನವೋದಯದ ಪಿತಾಮಹ.
Swami Vivekananda	1863 - 1902	ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್ (1897), ಚಿಕಾಗೋ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನ (1893).

SECTION 8 — IMPORTANT PERSONALITIES AND YEARS (PART 2)

Personality	Period / Year	Major Achievement / Contribution
Jyotirao Phule	1827 - 1890	ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜ (1873), 'ಗುಲಾಮಗಿರಿ' ಗ್ರಂಥ. ದಲಿತ ಶಿಕ್ಷಣ.
Dadabhai Naoroji	1825 - 1917	ಭಾರತದ ಪಿತಾಮಹ (Grand Old Man). Drain of Wealth ಸಿದ್ಧಾಂತ (1867).
B. G. Tilak	1856 - 1920	ಲೋಕಮಾನ್ಯ. ಹೋಮ್ ರೂಲ್ ಲೀಗ್ (1916). 'ಕೇಸರಿ' ಪತ್ರಿಕೆ.
B. R. Ambedkar	1891 - 1956	ಸಂವಿಧಾನದ ಶಿಲ್ಪಿ. ಮಹಾದ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1927), ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ (1932).
S. Nijalingappa	1902 - 2000	ಏಕೀಕೃತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ (1956).
Hardekar Manjappa	1886 - 1947	ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಂಧಿ. ಬಸವಣ್ಣ ಮತ್ತು ಗಾಂಧಿ ತತ್ವಗಳ ಸಮನ್ವಯ.

SECTION 9 — IMPORTANT BATTLES AND THEIR YEARS

Year	Battle Name & Participants	One-Line Outcome / Significance
326 BCE	Hydaspes (Alexander x Porus)	ಗ್ರೀಕರ ವಿಜಯ, ಆದರೆ ಪೋರಸ್‌ನ ಶೌರ್ಯಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ.
261 BCE	Kalinga War (Ashoka x Kalinga)	ಅಶೋಕನು ಯುದ್ಧ ತ್ಯಜಿಸಿ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.
1191 & 1192	Tarain Wars (Ghori x Prithviraj)	2ನೇ ಕದನದಲ್ಲಿ ಘೋರಿಗೆ ಜಯ, ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಮುನ್ನುಡಿ.
1526	1st Panipat (Babur x Lodi)	ಬಾಬರ್‌ಗೆ ಜಯ, ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆ.
1556	2nd Panipat (Akbar x Hemu)	ಅಕ್ಬರ್‌ಗೆ ಜಯ, ಮೊಘಲ್ ಅಧಿಕಾರ ಪುನಃ ಭದ್ರ.
1565	Talikota (Vijayanagara x Sultans)	ವಿಜಯನಗರ ಪತನ, ಹಂಪಿ ನಗರ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೂಟಿ.
1576	Haldighati (Akbar x Pratap)	ಮೊಘಲರಿಗೆ ಜಯ, ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್‌ನ ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಹೋರಾಟ.
1757	Plassey (Clive x Siraj-ud-Daulah)	ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಭುತ್ವಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ.
1761	3rd Panipat (Abdali x Marathas)	ಮರಾಠರಿಗೆ ತೀವ್ರ ಸೋಲು, ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಏಳಿಗೆಗೆ ಅನುಕೂಲ.
1764	Buxar (Munro x Mir Qasim)	ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು ಲಭ್ಯ (ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ, ಒರಿಸ್ಸಾ).

SECTION 10 — SUPER-FAST MEMORY REVISION (MNEMONICS)

ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮ (Chronology) ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಬಳಸಿ:

1. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ವಂಶಗಳು (1206 - 1526)

Trick: S-K-T-S-L (Some Kings Try Some Luck)

Slave (ಗುಲಾಮಿ) > Khalji (ಖಿಲ್ಜಿ) > Tughlaq (ತುಘಲಕ್) > Sayyid (ಸೈಯದ್) > Lodi (ಲೋಧಿ).

2. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು (1526 - 1707)

Trick: BHAJSA (ಭಜ್ಸಾ)

Babur > Humayun > Akbar > Jahangir > Shah Jahan > Aurangzeb.

3. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ರಾಜವಂಶಗಳು

Trick: ಕದಂಬ ಗಂಗರು ಬಾದಾಮಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣ ಹೊಯ್ದರು

ಕದಂಬರು > ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು > ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು > ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು > ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು > ಹೊಯ್ಸಳರು.

4. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ವಂಶಗಳು (1336 - 1646)

Trick: S-S-T-A (ಸ-ಸಾ-ತು-ಅ)

Sangama (ಸಂಗಮ) > Saluva (ಸಾಳುವ) > Tuluva (ತುಳುವ) > Aravidu (ಅರವೀಡು).

5. ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ಆಗಮನದ ಕ್ರಮ

Trick: P-D-E-D-F

Portuguese (1498) > Dutch (1602) > English (1600/1608) > Danes (1616) > French (1664).

6. ಬೌದ್ಧ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳ ಸ್ಥಳಗಳು (483, 383, 250 BCE, 72 CE)

Trick: R-V-P-K

Rajagriha > Vaishali > Pataliputra > Kashmir.

SECTION 11 — LAST-MINUTE IMPORTANT DATES (PART 1)

ಪರೀಕ್ಷಾ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಬೇಕಾದ ಅತಿ ಪ್ರಮುಖ ದಿನಾಂಕಗಳು:

Ancient & Medieval India (ప్రాచీన & మధ్యకాలీన)

Date / Year	Event
2500 - 1750 BCE	Indus Valley Civilization (ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ)
563 - 483 BCE	Life of Gautama Buddha (ಬುದ್ಧನ ಜೀವಿತಾವಧಿ)
321 BCE	Chandragupta Maurya founds Mauryan Empire
261 BCE	Kalinga War (ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧ)
78 CE	Shaka Era Starts (ಶಕ ಯುಗ - ಕನಿಷ್ಕ)
319 CE	Gupta Era Starts (ಗುಪ್ತ ಯುಗ)
450 CE	Halmidi Inscription (ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ)
634 CE	Aihole Inscription (ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ)
1206	Delhi Sultanate Established (ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್)
1336	Vijayanagara Empire Founded (ವಿಜಯನಗರ ಸ್ಥಾಪನೆ)
1347	Bahmani Sultanate Founded (ಬಹಮನಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)
1498	Vasco da Gama reaches Calicut (ವಾಸ್ಕೋಡಗಾಮ)
1526	First Battle of Panipat (1ನೇ ಪಾಣಿಪತ್)
1565	Battle of Talikota (ತಾಳಿಕೋಟೆ / ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ)
1600	British East India Company formed (EIC ಸ್ಥಾಪನೆ)
1674	Shivaji's Coronation (ಶಿವಾಜಿ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕ)

SKY DIG

SECTION 11 — LAST-MINUTE IMPORTANT DATES (PART 2)

Modern India & Freedom Struggle (ಆಧುನಿಕ ಭಾರತ)

Date / Year	Event
1757	Battle of Plassey (ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ)
1764	Battle of Buxar (ಬಕ್ಸಾರ್ ಕದನ)
1773	Regulating Act (ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆ)
1799	Tipu Sultan's death (ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಸಾವು - 4ನೇ ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ)
1824	Kittur Chennamma's Rebellion (ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮ)
1828	Brahmo Samaj founded (ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ)
1857	First War of Independence (ಸಿಪಾಯಿ ದಂಗೆ)
1885	Indian National Congress founded (INC ಸ್ಥಾಪನೆ)
1905	Partition of Bengal (ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ)
1909	Minto-Morley Reforms (ಮಿಂಟೋ-ಮಾರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆ)
1919 (Apr 13)	Jallianwala Bagh Massacre (ಜಲಿಯನ್ ವಾಲಾಬಾಗ್)
1920	Non-Cooperation Movement (ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ)
1924	Belagavi Congress Session (ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನ - ಗಾಂಧೀಜಿ)
1930 (Mar 12)	Dandi March Starts (ದಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ ಆರಂಭ)
1942 (Aug 8)	Quit India Movement (ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ)
1947 (Aug 15)	Indian Independence (ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ)
1950 (Jan 26)	Constitution comes into force (ಸಂವಿಧಾನ ಜಾರಿ)
1956 (Nov 1)	Mysore State Formation (ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ)
1973 (Nov 1)	Renamed as Karnataka (ಕರ್ನಾಟಕ ನಾಮಕರಣ)

SKY DI

ಪರೀಕ್ಷಾ ಪುನರಾವರ್ತನೆ - ಗೊಂದಲಕ್ಕೀಡಾಗುವ ಅಂಶಗಳು

ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೊಂದಲಗಳು (Frequently Confused Facts):

- **1ನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ (1526) = ಬಾಬರ್ × ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ (ಮೊಘಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ).**
  2ನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ (1556) = ಅಕ್ಬರ್ × ಹೇಮು.
- **ಮಿಂಟೋ-ಮಾರ್ಲೆ (1909) = ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ (Separate Electorate).**
  ಮಾಂಟೆಗೊ-ಚೆಲ್ಮ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ (1919) = ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿ-ಸರ್ಕಾರ (Dyarchy).
  ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ (1935) = ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (Provincial Autonomy).
- **ಸ್ಥಾಪಕರು: ವಿಜಯನಗರ = 1336 (ಹರಿಹರ, ಬುಕ್ಕ). ಬಹಮನಿ = 1347 (ಹಸನ್ ಗಂಗೂ).**
- **ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ: ಶಾಸನ = ಹಲ್ಮಿಡಿ (450 CE). ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ = ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ (850 CE).**

ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮಗಳು (First in Karnataka)

ಅಂಶ (Fact)	ವಿವರ (Detail)
ಮೊದಲ ರಾಜವಂಶ	ಕದಂಬರು (ಮಯೂರಶರ್ಮ - ಬನವಾಸಿ)
ಮೊದಲ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ (ವಿಶಾಲ)	ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು (ಪುಲಕೇಶಿ)
ಏಷ್ಯಾದ ಮೊದಲ ಜಲವಿದ್ಯುತ್	ಶಿವನಸಮುದ್ರ (1902)
ಮೊದಲ ಪ್ರಜಾ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ	ಮೈಸೂರು (1881 - ಸಿ. ರಂಗಾಚಾರ್ಲು)
ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ	ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ (1824)

SKY DIGITAL

ಅಂತಿಮ ಮಾದರಿ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು (RAPID MCQ CHECKS)

1. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಹರಪ್ಪಾ ಶೋಧನೆಯಾದ ವರ್ಷ?
A) 1921 B) 1922 C) 1953 D) 1911
2. ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧ ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 273 BCE B) 261 BCE C) 321 BCE D) 185 BCE
3. 1ನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಕದನ ನಡೆದ ವರ್ಷ?
A) 1526 B) 1556 C) 1761 D) 1565
4. ತಾಳಿಕೋಟೆ (ರಕ್ಕಸ-ತಂಗಡಿ) ಕದನ ನಡೆದ ವರ್ಷ?
A) 1565 B) 1526 C) 1336 D) 1646
5. ಪ್ಲಾಸಿ ಕದನ (ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಭುತ್ವದ ಆರಂಭ) ವರ್ಷ?
A) 1757 B) 1764 C) 1799 D) 1857
6. ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ವರ್ಷ?
A) 1828 B) 1875 C) 1897 D) 1857
7. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ಸ್ಥಾಪನೆ?
A) 1885 B) 1905 C) 1906 D) 1857
8. ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನ?
A) 1920 B) 1924 C) 1929 D) 1930
9. ದಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ (ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ) ಆರಂಭ?
A) 1920 B) 1930 C) 1942 D) 1919
10. ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳವಳಿ ವರ್ಷ?
A) 1930 B) 1942 C) 1947 D) 1922
11. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಬಂಡಾಯವೆದ್ದ ವರ್ಷ?
A) 1824 B) 1857 C) 1799 D) 1831
12. ಕನ್ನಡದ ಮೊದಲ ಶಾಸನ 'ಹಲ್ಮಿಡಿ' ಕಾಲ?
A) 350 CE B) 450 CE C) 634 CE D) 850 CE
13. ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಅಸ್ತಿತ್ವಕ್ಕೆ ಬಂದ ದಿನ?
A) 1 ನವೆಂಬರ್ 1956 B) 1 ನವೆಂಬರ್ 1973 C) 15 ಆಗಸ್ಟ್ 1947 D) 26 ಜನವರಿ 1950
14. ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ?
A) 1956 B) 1973 C) 1947 D) 2000
15. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (UN) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ?
A) 1945 B) 1914 C) 1919 D) 1939

ಉತ್ತರಗಳು (Answer Key): 1-A, 2-B, 3-A, 4-A, 5-A, 6-A, 7-A, 8-B, 9-B, 10-B, 11-A, 12-B, 13-A, 14-B, 15-A.

SKY DIGITAL CYBER

ಅಂತಿಮ ಶುಭಹಾರೈಕೆಗಳು & ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು

ಪರೀಕ್ಷಾ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಗಳು

- ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕಗಳಿಗಿಂತ ಆ ಕಾಲಘಟ್ಟದ (Chronology) ಅರಿವು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ.
- ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದ ಕೆಲವು ದಿನಾಂಕಗಳು (ಉದಾ: ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆ, ವೇದಗಳ ಕಾಲ) ಅಂದಾಜಾಗಿರುತ್ತವೆ.
- ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಾಯ್ದೆಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು (1909, 1919, 1935) ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪುನರಾವರ್ತಿಸಿ.
- ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೀಕರಣ, ಬಂಡಾಯಗಳು ಮತ್ತು ಶಾಸನಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನವಿರಲಿ.
- **SKY DIGITAL CYBER** ವತಿಯಿಂದ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಈ 320 ಪುಟಗಳ ಸಮಗ್ರ ಅಧ್ಯಯನ ಸಾಮಗ್ರಿಯು ನಿಮ್ಮ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಮೆಟ್ಟಿಲಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇವೆ.

ALL THE BEST FOR YOUR EXAMS!

SKY DIGITAL CYBER

ಪ್ರಶ್ನೆ 1. ಸಿಂಧೂ ಕಣಿವೆ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ನರ್ತಕಿ ತಾಮ್ರ/ಕಂಚಿನ ವಿಗ್ರಹ' ಎಲ್ಲಿ ದೊರೆತಿದೆ?

A) ಹರಪ್ಪ
B) ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೋ
C) ಲೋಥಾಲ್
D) ಕಾಲಿಬಂಗನ್

ಉತ್ತರ: B ಮೊಹೆಂಜೋದಾರೋದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುಹೋದ ಮೇಣ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಬಳಸಿ ಮಾಡಿದ ವಿಗ್ರಹ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 2. 'ಸತ್ಯಮೇವೇ ಜಯತೇ' ಎಂಬ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಯಾವ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ?

A) ಕಠೋಪನಿಷತ್
B) ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್
C) ಚಾಂದೋಗ್ಯ
D) ಪ್ರಶ್ನೋಪನಿಷತ್

ಉತ್ತರ: B ಮುಂಡಕೋಪನಿಷತ್ ಸತ್ಯದ ಜಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಲನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 3. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು ತನ್ನ ಮೊದಲ ಬೋಧನೆಯನ್ನು (ಧರ್ಮಚಕ್ರ ಪ್ರವರ್ತನ) ನೀಡಿದ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?

A) ಬೋಧಗಯಾ
B) ಸಾರನಾಥ
C) ಕುಶಿನಗರ
D) ಶ್ರಾವಸ್ತಿ

ಉತ್ತರ: B ಸಾರನಾಥದ ಜಿಂಕೆ ವನದಲ್ಲಿ 5 ಜನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಥಮ ಬೋಧನೆ ನೀಡಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 4. ಜೈನ ಧರ್ಮದ 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?

A) ಋಷಭನಾಥ
B) ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ
C) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ
D) ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ

ಉತ್ತರ: C ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರು ಚಾತುರ್ಯಾಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 5. ಮಗಧ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಹರ್ಯಂಕ ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?

A) ಅಜಾತಶತ್ರು
B) ಬಿಂಬಿಸಾರ
C) ಶಿಶುನಾಗ
D) ಮಹಾಪದ್ಮನಂದ

ಉತ್ತರ: B ಬಿಂಬಿಸಾರನು ರಾಜಗೃಹವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಆಳಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 6. ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಗ್ರೀಕ್ ರಾಯಭಾರಿ ಮೆಗಾಸ್ಥನೀಸ್ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?

A) ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ
B) ಇಂಡಿಕಾ
C) ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ
D) ನ್ಯಾಚುರಲಿಸ್ ಹಿಸ್ಟೋರಿಯಾ

ಉತ್ತರ: B ಇಂಡಿಕಾ ಗ್ರಂಥವು ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಪಾಟಲಿಪುತ್ರದ ವಿವರಣೆ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 7. ಅಶೋಕನ ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧವು ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು (BCE)?

A) 261 BCE
B) 326 BCE
C) 232 BCE
D) 185 BCE

ಉತ್ತರ: A ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಅಶೋಕನು ಯುದ್ಧ ಪರಿತ್ಯಾಗ ಮಾಡಿ ಧಮ್ಮವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 8. ಗುಪ್ತ ಶಕೆಯನ್ನು ಕ್ರಿ.ಶ. 319-320 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಗುಪ್ತರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ ಯಾರು?

A) ಶ್ರೀಗುಪ್ತ
B) ಪ್ರಥಮ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ
C) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
D) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ

ಉತ್ತರ: B ಪ್ರಥಮ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ ಬಿರುದು ಧರಿಸಿ ಗುಪ್ತ ಶಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 9. 'ಭಾರತದ ನೆಪೋಲಿಯನ್' ಎಂದು ಇತಿಹಾಸಕಾರ ವಿ.ಎ. ಸ್ಮಿತ್ ಯಾರನ್ನು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ?

A) ಅಶೋಕ
B) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
C) ಹರ್ಷವರ್ಧನ
D) ಕನಿಷ್ಕ

ಉತ್ತರ: B ಅವರ ನಿರಂತರ ದಿಗ್ವಿಜಯಗಳು ಹಾಗೂ ಅಲಹಾಬಾದ್ ಕಂಬದ ಶಾಸನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 10. ಚೀನಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯಾತ್ರಿಕ ಫಾಹಿಯಾನ್ ಯಾರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದನು?

A) ದ್ವಿತೀಯ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ
B) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
C) ಹರ್ಷವರ್ಧನ
D) ಕನಿಷ್ಕ

ಉತ್ತರ: A ದ್ವಿತೀಯ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ (ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ) ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೌದ್ಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 11. ನಾಲ್ಕನೇ ಬೌದ್ಧ ಸಮ್ಮೇಳನವು ಕನಿಷ್ಕನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ರಾಜಗೃಹ
B) ವೈಶಾಲಿ
C) ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ
D) ಕುಂಡಲವನ (ಕಾಶ್ಮೀರ)

ಉತ್ತರ: D ವಸುಮಿತ್ರನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕುಂಡಲವನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 12. ಕುಷಾಣ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ ಯಾರು?

A) ಕುಜುಲ ಕಾಡ್‌ಫಿಸೆಸ್
B) ವಿಮಾ ಕಾಡ್‌ಫಿಸೆಸ್
C) ಕನಿಷ್ಕ
D) ಹುವಿಷ್ಕ

ಉತ್ತರ: C ಶಕ ಶಕೆಯನ್ನು (78 CE) ಆರಂಭಿಸಿದ ಕನಿಷ್ಕ ಕುಷಾಣರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 13. 'ಹರ್ಷಚರಿತೆ' ಮತ್ತು 'ಕಾದಂಬರಿ' ಗ್ರಂಥಗಳ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

A) ಹರ್ಷವರ್ಧನ
B) ಬಾಣಭಟ್ಟ
C) ರವಿಕೀರ್ತಿ
D) ದಂಡಿ

ಉತ್ತರ: B ಬಾಣಭಟ್ಟನು ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಆಸ್ಥಾನದ ಪ್ರಮುಖ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 14. ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸೋಲಿಸಿದ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ ಯಾರು?

A) ಪ್ರಥಮ ಪುಲಕೇಶಿ
B) ದ್ವಿತೀಯ ಪುಲಕೇಶಿ
C) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ I
D) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ

ಉತ್ತರ: B ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಈ ಯುದ್ಧದ ವಿವರಣೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 15. ಆರ್ಯಭಟೀಯಂ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಯಾರು?

A) ವರಾಹಮಿಹಿರ
B) ಆರ್ಯಭಟ
C) ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತ
D) ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯ

ಉತ್ತರ: B ಶೂನ್ಯದ ಬಳಕೆ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿ ತನ್ನ ಅಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತಿರುಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 16. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ 'ಡಾಕ್-ಯಾರ್ಡ್' (ಹಡಗು ಗೂಡು) ಪತ್ತೆಯಾದ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?

A) ರೋಪಾರ್
B) ಸುರಕೋಟಡಾ
C) ಲೋಥಾಲ್
D) ಚಾನ್ಹುದಾರೋ

ಉತ್ತರ: C ಗುಜರಾತ್‌ನ ಭೋಗಾವೋ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲಿರುವ ಲೋಥಾಲ್ ಬಂದರು ನಗರವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 17. ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತಗಳನ್ನು (ಸುಮಾರು 250) ಯಾರಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ?

A) ಅಗ್ನಿ
B) ಇಂದ್ರ
C) ವರುಣ
D) ಸೋಮ

ಉತ್ತರ: B ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಪುರಂದರ (ಕೋಟೆಗಳನ್ನು ಕೆಡವಿದವನು) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 18. ಮಹಾವೀರನು ಜೈನ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಐದನೇ ಮಹಾವ್ರತ ಯಾವುದು?

A) ಅಹಿಂಸೆ
B) ಸತ್ಯ
C) ಅಪರಿಗ್ರಹ
D) ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ

ಉತ್ತರ: D ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ವ್ರತಗಳನ್ನು ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರು ನೀಡಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 19. ಪ್ರಾಚೀನ ತಕ್ಷಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾವ ದೇಶದಲ್ಲಿದೆ?

A) ಭಾರತ
B) ಪಾಕಿಸ್ತಾನ
C) ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ
D) ನೇಪಾಳ

ಉತ್ತರ: B ರಾವಲ್ಪಿಂಡಿ ಹತ್ತಿರ ತಕ್ಷಶಿಲೆಯ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 20. ಚಾಣಕ್ಯನ (ಕೌಟಿಲ್ಯ) ನಿಜವಾದ ಹೆಸರೇನು?

A) ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತ
B) ಶ್ರೀಗುಪ್ತ
C) ಭಾನುಗುಪ್ತ
D) ದೇವಗುಪ್ತ

ಉತ್ತರ: A ವಿಷ್ಣುಗುಪ್ತನು ತಕ್ಷಶಿಲೆಯ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿದ್ದು ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರ ರಚಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 21. ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ 1837 ರಲ್ಲಿ ಓದಿದವರು ಯಾರು?

A) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್
B) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್
C) ಸರ್ ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್
D) ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್

ಉತ್ತರ: B ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಿಪಿಯ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥೈಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 22. ಕನಿಷ್ಕನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈದ್ಯ (ಆಯುರ್ವೇದ ಪಂಡಿತ) ಯಾರು?

A) ಸುಶ್ರುತ
B) ಚರಕ
C) ಧನ್ವಂತರಿ
D) ವಾಗ್ಭಟ

ಉತ್ತರ: B ಚರಕನು ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 23. 'ಕವಿರಾಜ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಗುಪ್ತ ದೊರೆ ಯಾರು?

A) ಪ್ರಥಮ ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ
B) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
C) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ
D) ಕುಮಾರಗುಪ್ತ

ಉತ್ತರ: B ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವೀಣೆ ನುಡಿಸುತ್ತಿರುವ ಚಿತ್ರವಿರುವ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನಿಗೆ ಕವಿರಾಜ ಬಿರುದಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 24. ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಗುಪ್ತ ದೊರೆ ಯಾರು?

A) ಶಕ್ರಾದಿತ್ಯ/ಕುಮಾರಗುಪ್ತ I
B) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ
C) ಬುದ್ಧಗುಪ್ತ
D) ನರಸಿಂಹಗುಪ್ತ

ಉತ್ತರ: A ಕ್ರಿ.ಶ. 5 ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಮಾರಗುಪ್ತ I ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 25. 'ಮಿಲಿಂದಪನ್ಹ' ಎಂಬ ಬೌದ್ಧ ಗ್ರಂಥವು ಯಾವ ಗ್ರೀಕ್ ರಾಜ ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷುವಿನ ಸಂವಾದವಾಗಿದೆ?

A) ಮೆನಾಂಡರ್ & ನಾಗಸೇನ
B) ಡೆಮೆಟ್ರಿಯಸ್ & ವಸುಮಿತ್ರ
C) ಸೆಲ್ಯೂಕಸ್ & ಉಪಗುಪ್ತ
D) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ & ಅಶ್ವಘೋಷ

ಉತ್ತರ: A ಇಂಡೋ-ಗ್ರೀಕ್ ರಾಜ ಮೆನಾಂಡರ್ (ಮಿಲಿಂದ) ಮತ್ತು ನಾಗಸೇನರ ಸಂವಾದ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 26. ಸಂಗಮ್ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಯಾವ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗಿದೆ?

A) ತೆಲುಗು
B) ತಮಿಳು
C) ಮಲಯಾಳಂ
D) ಕನ್ನಡ

ಉತ್ತರ: B ಮಧುರೈನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂಗಮ್ ಕೂಟಗಳಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾದ ತಮಿಳು ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 27. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನಾಟಕ 'ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ' ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಕಾಳಿದಾಸ
B) ಶೂದ್ರಕ
C) ವಿಶಾಖದತ್ತ
D) ಭಾಸ

ಉತ್ತರ: B ಶೂದ್ರಕನು ಬರೆದ ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ ಎಂದರೆ 'ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಡಿ'.

ಪ್ರಶ್ನೆ 28. ಪುಷ್ಯಭೂತಿ ಅಥವಾ ವರ್ಧನ ವಂಶದ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?

A) ಕನ್ಯಾಕುಬ್ಜ (ಖನೌಜ್)
B) ಥಾಣೇಶ್ವರ
C) ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ
D) ಉಜ್ಜಯಿನಿ

ಉತ್ತರ: B ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಥಾಣೇಶ್ವರ, ನಂತರ ಹರ್ಷವರ್ಧನ ಕನ್ನೌಜ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 29. ಚೀನಾದ ಯಾತ್ರಿಕ ಹುಯೆನ್ ಸಾಂಗ್ ಭಾರತದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದ ಪ್ರಯಾಣ ಕಥನ ಯಾವುದು?

A) ಫೊ-ಕೊ-ಕೀ
B) ಸಿ-ಯು-ಕೀ
C) ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್
D) ಮುದ್ರಾರಾಕ್ಷಸ

ಉತ್ತರ: B ಸಿ-ಯು-ಕೀ ಗ್ರಂಥವು ಹರ್ಷನ ಕಾಲದ ಹಾಗೂ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ವಿವರ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 30. ಅಲಹಾಬಾದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (ಪ್ರಯಾಗ ಪ್ರಶಸ್ತಿ) ಶಾಸನವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ ಯಾರು?

A) ಹರಿಷೇಣ
B) ರವಿಕೀರ್ತಿ
C) ದಂಡಿ
D) ಅಮರಸಿಂಹ

ಉತ್ತರ: A ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ಚಂಪೂ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹರಿಷೇಣನು ಬರೆದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 31. ಗಾಂಧಾರ ಕಲಾಶೈಲಿಯು ಯಾವ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ?

A) ಭಾರತೀಯ & ಪರ್ಷಿಯನ್
B) ಭಾರತೀಯ & ಗ್ರೀಕ್ (ಹೆಲ್ಲೆನಿಸ್ಟಿಕ್)
C) ಭಾರತೀಯ & ಚೀನಿ
D) ಭಾರತೀಯ & ಈಜಿಪ್ಟಿಯನ್

ಉತ್ತರ: B ಕುಷಾಣರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರ ಕಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 32. ಹರಪ್ಪ ನಾಗರಿಕತೆಯ 'ಕಾಲಿಬಂಗನ್' ತಾಣವು ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ?

A) ಗುಜರಾತ್
B) ರಾಜಸ್ಥಾನ
C) ಪಂಜಾಬ್
D) ಹರಿಯಾಣ

ಉತ್ತರ: B ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿದ ಹೊಲ ಮತ್ತು ಗಡ್ಡೆಗಳ ಕುರುಹುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 33. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರವು ವೇದದ ಯಾವ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿದೆ?
A) ಋಗ್ವೇದದ 3 ನೇ ಮಂಡಲ B) ಋಗ್ವೇದದ 10 ನೇ ಮಂಡಲ
C) ಸಾಮವೇದ D) ಅಥರ್ವವೇದ
ಉತ್ತರ: A ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರ ಸವಿತೃ ದೇವತೆಗೆ ಅರ್ಪಿತ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 34. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಥಮ ಸಂಗೀತ (ಸಮ್ಮೇಳನ) ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ B) ವಲ್ಲಭಿ
C) ವೈಶಾಲಿ D) ರಾಜಗೃಹ
ಉತ್ತರ: A ಸ್ಥೂಲಭದ್ರನ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಟಲಿಪುತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 35. 'ಅಮಿತಘಾತ' (ಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರಕ) ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾರು?
A) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ B) ಬಿಂದುಸಾರ
C) ಅಶೋಕ D) ಬೃಹದ್ರಥ
ಉತ್ತರ: B ಚಂದ್ರಗುಪ್ತನ ಮಗ ಬಿಂದುಸಾರನಿಗೆ ಗ್ರೀಕರು ಅಮಿತ್ರೋಚೇಟ್ಸ್ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 36. ಶಾತವಾಹನ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜ ಗೌತಮಿಪುತ್ರ ಶಾತಕರ್ಣಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
A) ನಾಸಿಕ್ ಶಾಸನ B) ಹಾಥಿಗುಂಫಾ ಶಾಸನ
C) ಜೂನಾಗಢ ಶಾಸನ D) ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ
ಉತ್ತರ: A ಅವನ ತಾಯಿ ಗೌತಮಿ ಬಾಲಶ್ರೀ ಈ ಶಾಸನವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 37. ಖಾರವೇಲ ರಾಜನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಹಾಥಿಗುಂಫಾ ಶಾಸನ' ಯಾವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿದೆ?
A) ಒಡಿಶಾ B) ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ
C) ಬಿಹಾರ D) ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ
ಉತ್ತರ: A ಕಳಿಂಗದ ಚೇದಿ ವಂಶದ ರಾಜ ಖಾರವೇಲನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 38. 'ಪಂಚತಂತ್ರ' ಕಥಾಸಂಕಲನವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮಾ B) ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತ
C) ಡಂಡಿ D) ಬಾಣಭಟ್ಟ
ಉತ್ತರ: A ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಕುಮಾರರಿಗೆ ನೀತಿ ಬೋಧಿಸಲು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 39. ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಶುದ್ಧ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಸುದೀರ್ಘ 'ಜೂನಾಗಢ ಶಾಸನ' ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಶಕ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ರುದ್ರದಾಮನ್ I B) ಮೋಗಾ
C) ನಹಪಾನ D) ಗೊಂಡೋಫರ್ನೆಸ್
ಉತ್ತರ: A ಸುದರ್ಶನ ಸರೋವರದ ದುರಸ್ತಿ ವಿವರಣೆ ಈ ಶಾಸನದಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 40. ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳ ವರ್ಣಚಿತ್ರಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ?
A) ಜೈನ ಧರ್ಮ B) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ
C) ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ D) ಅಜೀವಿಕ
ಉತ್ತರ: B ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಬೌದ್ಧ ಜೀವನದ ಚಿತ್ರಣಗಳಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 41. ಮೌರ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ಅರಸ ಯಾರು?
A) ದೇವವರ್ಮ B) ಶಂಕರವರ್ಮ
C) ಬೃಹದ್ರಥ D) ಸಂಪನ್ನ
ಉತ್ತರ: C 185 BCE ನಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗನು ಬೃಹದ್ರಥನನ್ನು ಕೊಂದು ಶುಂಗ ವಂಶ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 42. ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ 'ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿ' ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಪತಂಜಲಿ B) ಪಾಣಿನಿ
C) ಕಾತ್ಯಾಯನ D) ಭರ್ತೃಹರಿ
ಉತ್ತರ: B ಪಾಣಿನಿಯು ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 43. 'ಮಾಳವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರಂ' ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ ಯಾವ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು?
A) ಮೌರ್ಯ B) ಶುಂಗ
C) ಕಣ್ವ D) ಸಾತವಾಹನ
ಉತ್ತರ: B ಕಾಳಿದಾಸನು ಶುಂಗ ವಂಶದ ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರನ ಪ್ರೇಮ ಕಥೆಯನ್ನು ನಾಟಕವಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 44. 'ಮಹಾಭಾಷ್ಯ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಪಾಣಿನಿ B) ಪತಂಜಲಿ
C) ಭಾಸ D) ವರಾಹಮಿಹಿರ
ಉತ್ತರ: B ಪಾಣಿನಿಯ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಗೆ ಪತಂಜಲಿ ವಿವರಣೆ/ಭಾಷ್ಯ ಬರೆದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 45. ವಿಕ್ರಮ ಶಕೆಯನ್ನು (Vikram Samvat) ಆರಂಭಿಸಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 57 BCE B) 78 CE
C) 319 CE D) 622 CE
ಉತ್ತರ: A ಉಜ್ಜಯಿನಿಯ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ ರಾಜ ಶಕರ ಮೇಲಿನ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 46. 'ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ' ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ B) ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ
C) ವೈದ್ಯಕೀಯ (ಆಯುರ್ವೇದ) D) ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ
ಉತ್ತರ: C ಆಯುರ್ವೇದ ಔಷಧೀಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಮುಖ್ಯ ಗ್ರಂಥ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 47. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ 'ತ್ರಿಪಿಟಕಗಳು' ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ?
A) ಸಂಸ್ಕೃತ B) ಪಾಲೀ
C) ಪ್ರಾಕೃತ D) ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ
ಉತ್ತರ: B ಸುತ್ತ, ವಿನಯ ಮತ್ತು ಅಭಿದಮ್ಮ ಪಾಲೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 48. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ 'ಧೋಲಾವೀರಾ' ತಾಣವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ?
A) ಇಟ್ಟಿಗೆ ಕುಲುಮೆಗಳು B) ಉತ್ತಮ ನೀರು ನಿರ್ವಹಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
C) ಕಂಚಿನ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ D) ನೌಕಾ ನೆಲೆ
ಉತ್ತರ: B ಗುಜರಾತ್‌ನ ಕಚ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಧೋಲಾವೀರಾದಲ್ಲಿ ಜಲಾಶಯಗಳ ಜಾಲ ಸಿಕ್ಕಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 49. 'ದೇವರನಾಂಪಿಯ' ಮತ್ತು 'ಪಿಯದಸ್ಸಿ' ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ B) ಅಶೋಕ
C) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ D) ಕನಿಷ್ಕ
ಉತ್ತರ: B ಮಾಸ್ಕಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಹೆಸರು ನೇರವಾಗಿ ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 50. ಉಪನಿಷತ್‌ಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆ ಎಷ್ಟು?
A) 108 B) 18
C) 4 D) 1008
ಉತ್ತರ: A ವೇದಾಂತ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಮುಖ್ಯ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು 108.

ಪ್ರಶ್ನೆ 51. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಮತ್ತು ಪೋರಸ್ (ಪುರು) ನಡುವೆ ಜೀಲಂ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಯಾವುದು?
A) ಹೈಡಾಸ್ಪಸ್ ಯುದ್ಧ B) ಕಳಿಂಗ ಯುದ್ಧ
C) ತರೈನ್ ಯುದ್ಧ D) ಪ್ಲಾಸಿ ಯುದ್ಧ
ಉತ್ತರ: A 326 BCE ನಲ್ಲಿ ಗ್ರೀಕರು ಜೀಲಂ ನದಿಯನ್ನು ಹೈಡಾಸ್ಪಸ್ ಎನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 52. ಪಲ್ಲವರ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಮಧುರೈ B) ಕಾಂಚೀಪುರಂ
C) ತಂಜಾವೂರು D) ಬಾದಾಮಿ
ಉತ್ತರ: B ಕಾಂಚೀಪುರಂ ಪಲ್ಲವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 53. 'ಮಹಾಬಲಿಪುರಂ'ನ ರಥ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಪಲ್ಲವರ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಸಿಂಹವಿಷ್ಣು B) ಪ್ರಥಮ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ (ಮಾಮಲ್ಲ)
C) ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮ I D) ದ್ವಿತೀಯ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: B ಮಾಮಲ್ಲ ಶೈಲಿಯ ಏಕಶಿಲಾ ರಥ ದೇವಾಲಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 54. ತಂಜಾವೂರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಬೃಹದೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ'ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚೋಳ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ರಾಜರಾಜ ಚೋಳ I B) ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ I
C) ಪರಾಂತಕ I D) ವಿಜಯಾಲಯ
ಉತ್ತರ: A ದ್ರಾವಿಡ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉದಾಹರಣೆಯಾದ ಶಿವ ದೇವಾಲಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 55. 'ಗಂಗೈಕೊಂಡ ಚೋಳ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಚೋಳ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾರು?
A) ರಾಜರಾಜ I B) ರಾಜೇಂದ್ರ ಚೋಳ I
C) ಕುಲೋತ್ತುಂಗ I D) ರಾಜಾಧಿರಾಜ
ಉತ್ತರ: B ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಗಂಗಾ ನದಿಯವರೆಗಿನ ದಿಗ್ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗೆ ಬಿರುದು ಪಡೆದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 56. ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಸನ್ನಿಧಾತ್ರ' ಎಂದರೆ ಯಾರು?
A) ಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ B) ಮುಖ್ಯ ಖಜಾಂಚಿ (Treasurer)
C) ಸೇನಾಪತಿ D) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ
ಉತ್ತರ: B ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಖಜಾನೆಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 57. ಗೌತಮ ಬುದ್ಧನು ಜನ್ಮತಾಳಿದ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ಲುಂಬಿನಿ B) ಬೋಧಗಯಾ
C) ಕುಶಿನಗರ D) ಪಾಟಲಿಪುತ್ರ
ಉತ್ತರ: A ನೇಪಾಳದ ಕಪಿಲವಸ್ತುವಿನ ಲುಂಬಿನಿಯಲ್ಲಿ ಶಾಕ್ಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 58. ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಥಮ ತೀರ್ಥಂಕರ ಯಾರು?
A) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ B) ವರ್ಧಮಾನ ಮಹಾವೀರ
C) ಋಷಭನಾಥ (ಆದಿನಾಥ) D) ನೇಮಿನಾಥ
ಉತ್ತರ: C ಋಷಭನಾಥರು ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ತೀರ್ಥಂಕರ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 59. 'ಬುದ್ಧಚರಿತ' ಎಂಬ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಅಶ್ವಘೋಷ B) ನಾಗಾರ್ಜುನ
C) ವಸುಮಿತ್ರ D) ಬಾಣಭಟ್ಟ
ಉತ್ತರ: A ಕನಿಷ್ಕನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶ್ವಘೋಷ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 60. 'ಶೂನ್ಯವಾದ' ಅಥವಾ ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಬೌದ್ಧ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಯಾರು?
A) ನಾಗಾರ್ಜುನ B) ಅಸಂಗ
C) ವಸುಬಂಧು D) ದಿಙ್ನಾಗ
ಉತ್ತರ: A ನಾಗಾರ್ಜುನನನ್ನು ಭಾರತದ ಐನ್‌ಸ್ಟೈನ್ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 61. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಜಯಸಿಂಹ B) ಪ್ರಥಮ ಪುಲಕೇಶಿ
C) ಮಂಗಳೇಶ D) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ I
ಉತ್ತರ: B ಬಾದಾಮಿ ಕೋಟೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 62. ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ'ವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ರವಿಕೀರ್ತಿ B) ಹರಿಷೇಣ
C) ಭಾರವಿ D) ದಂಡಿ
ಉತ್ತರ: A ರವಿಕೀರ್ತಿಯು ದ್ವಿತೀಯ ಪುಲಕೇಶಿಯ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 63. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ದಂತಿದುರ್ಗ B) ಗೋವಿಂದ III
C) ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗ D) ಕೃಷ್ಣ I
ಉತ್ತರ: A ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಮಾನ್ಯಖೇಟವನ್ನು ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 64. ಎಲ್ಲೋರಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಕೈಲಾಸನಾಥ ಏಕಶಿಲಾ ದೇವಾಲಯ'ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ದಂತಿದುರ್ಗ B) ಪ್ರಥಮ ಕೃಷ್ಣ
C) ಧ್ರುವ D) ಅಖಂಡ ಮೂರ್ತಿ
ಉತ್ತರ: B ಬಂಡೆಯನ್ನು ಮೇಲಿಂದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಕೊರೆದು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಅದ್ಭುತ ದೇವಾಲಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 65. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ನ ದಾಸ/ಗುಲಾಮಿ ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿ B) ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್
C) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್ D) ಬಲ್ಬನ್
ಉತ್ತರ: B 1206 ರಲ್ಲಿ ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ ಗುಲಾಮಿ ವಂಶ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 66. 'ಲಾಖ್ ಬಕ್ಷ್' (ಲಕ್ಷಗಳ ದಾನಿ) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ B) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್
C) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ D) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್
ಉತ್ತರ: A ಅವರ ಉದಾರ ದಾನ ಗುಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹೆಸರಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 67. ದೆಹಲಿಯ ಕುತುಬ್ ಮಿನಾರ್ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್ B) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್
C) ಬಲ್ಬನ್ D) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
ಉತ್ತರ: B ಐಬಕ್ ಆರಂಭಿಸಿದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 68. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ ಆಳಿದ ಏಕೈಕ ಮಹಿಳಾ ಆಡಳಿತಾಗಾರ್ತಿ ಯಾರು?
A) ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನಾ B) ಛಾಂದ್ ಬೀಬಿ
C) ನೂರ್ ಜಹಾನ್ D) ಮುಮ್ತಾಜ್
ಉತ್ತರ: A ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್‌ನ ಮಗಳಾದ ರಜಿಯಾ 1236-1240 ರವರೆಗೆ ಆಳಿದಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 69. 'ಚಾಹಲ್ಗಾನಿ' ಅಥವಾ 40 ತುರ್ಕಿ ನಾಯಕರ ಕೂಟವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್ B) ಬಲ್ಬನ್
C) ಖಿಲ್ಜಿ D) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್
ಉತ್ತರ: B ಸುಲ್ತಾನನ ಅಧಿಕಾರ ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಗಿಯಾಜುದ್ದೀನ್ ಬಲ್ಬನ್ ಇದನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 70. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ B) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
C) ಗಿಯಾಜುದ್ದೀನ್ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ
ಉತ್ತರ: B ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 71. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಮೇಲೆ ದಂಡಯಾತ್ರೆ ನಡೆಸಿದ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಂಡನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಮಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್ B) ಆಲ್ಪ್ ಖಾನ್
C) ಜಫರ್ ಖಾನ್ D) ನುಸ್ರತ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A ಹಜಾರ್ ದಿನಾರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಲಿಕ್ ಕಾಫೂರ್.

ಪ್ರಶ್ನೆ 72. ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ದೆಹಲಿಯಿಂದ ದೇವಗಿರಿಗೆ (ದೌಲತಾಬಾದ್) ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ B) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್
C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ
ಉತ್ತರ: B 1327 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಧಾನಿ ಬದಲಾಯಿಸಿ ವಿಫಲನಾದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 73. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೊರಾಕ್ಕೊ ಯಾತ್ರಿಕ ಇಬ್ನ್ ಬಟೂಟ ಯಾರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದನು?
A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ B) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್
C) ಬಾಬರ್ D) ಅಕ್ಬರ್
ಉತ್ತರ: B 'ರಿಹ್ಲಾ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಇಬ್ನ್ ಬಟೂಟ ಕಾಜಿಯಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡಿದ್ದ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 74. ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಾ ನಗರವನ್ನು 1504 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಬಹ್ಲೋಲ್ ಲೋಧಿ B) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ
C) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ D) ಖಿಜರ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: B ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ ಅಗ್ರಾವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 75. ಮೊದಲನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1526 B) 1556
C) 1761 D) 1530
ಉತ್ತರ: A ಬಾಬರ್ ಮತ್ತು ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ ನಡುವೆ ನಡೆದು ಮೊಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 76. 'ತುಜುಕ್-ಇ-ಬಾಬರಿ' (ಬಾಬರ್‌ನಾಮಾ) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬಾಬರ್ ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದನು?
A) ಪರ್ಷಿಯನ್ B) ಚಗತಾಯ್ ಟರ್ಕಿಶ್
C) ಅರೇಬಿಕ್ D) ಉರ್ದು
ಉತ್ತರ: B ಬಾಬರ್ ತನ್ನ ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಚಗತಾಯ್ ಟರ್ಕಿಶ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 77. ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ ಮತ್ತು ಹುಮಾಯೂನ್ ನಡುವೆ 1539 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯುದ್ಧ ಯಾವುದು?
A) ಚೌಸಾ ಯುದ್ಧ B) ಕನ್ನೌಜ್ ಯುದ್ಧ
C) ಖಾನ್ವಾ ಯುದ್ಧ D) ಘಾಗ್ರಾ ಯುದ್ಧ
ಉತ್ತರ: A ಚೌಸಾ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶೇರ್ ಶಾ ಜಯಗಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 78. ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಗ್ರ್ಯಾಂಡ್ ಟ್ರಂಕ್ ರಸ್ತೆ' (GT Road) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಶಸಕ ಯಾರು?
A) ಅಕ್ಬರ್ B) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ
C) ಜಹಾಂಗೀರ್ D) ಶಹಜಹಾನ್
ಉತ್ತರ: B ಸಡಕ್-ಇ-ಆಜಮ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ರಸ್ತೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 79. ಎರಡನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ (1556) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಅಕ್ಬರ್ (ಬೈರಂ ಖಾನ್) & ಹೇಮು B) ಬಾಬರ್ & ರಾಣಾ ಸಂಗಾ
C) ಹುಮಾಯೂನ್ & ಶೇರ್ ಶಾ D) ಅಹಮದ್ ಶಾ & ಮರಾಠರು
ಉತ್ತರ: A ಹೇಮು ಹೆಮಚಂದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಕ್ಬರ್ ಅಧಿಕಾರ ಭದ್ರಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 80. ಅಕ್ಬರನು 1582 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಹೊಸ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪಂಥ ಯಾವುದು?
A) ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ B) ಸುಲ್ಹ್-ಇ-ಕುಲ್
C) ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ D) ತೌಹೀದ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ
ಉತ್ತರ: A ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಪಂಥ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 81. ಅಕ್ಬರ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿ (ಭೂಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ 'ಜಪ್ತಿ' ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದವನು) ಯಾರು?
A) ಮಾನ್ ಸಿಂಗ್ B) ತಾನ್‌ಸೇನ್
C) ರಾಜಾ ತೋಡರಮಲ್ D) ಬೀರಬಲ್
ಉತ್ತರ: C ದಹಶಾಲಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತೋಡರಮಲ್ ಜಾರಿಗೆ ತಂದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 82. ಅಕ್ಬರನು ಗುಜರಾತ್ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಬೃಹತ್ ದ್ವಾರ ಯಾವುದು?
A) ಬುಲಂದ್ ದರ್ವಾಜಾ B) ಅಲೈ ದರ್ವಾಜಾ
C) ಲಹಾಂಗಿ ದರ್ವಾಜಾ D) ದಿಲ್ಲಿ ದರ್ವಾಜಾ
ಉತ್ತರ: A ಪ್ರಪಂಚದ ಅತ್ಯಂತ ಎತ್ತರದ ಪ್ರವೇಶ ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 83. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಗೀತಗಾರ ತಾನ್‌ಸೇನ್ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದನು?
A) ಜಹಾಂಗೀರ್ B) ಅಕ್ಬರ್
C) ಶಹಜಹಾನ್ D) ಅಕ್ಬರ್ II
ಉತ್ತರ: B ತೋಮರ ವಂಶದ ರಾಜ ರಾಮಚಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನದಿಂದ ಅಕ್ಬರನ ನವರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 84. 'ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ' (ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ) ವನ್ನು ಅಕ್ಬರ್ ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು?
A) ಆಗ್ರಾ B) ದೆಹಲಿ
C) ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿ D) ಲಾಹೋರ್
ಉತ್ತರ: C 1575 ರಲ್ಲಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚರ್ಚೆಗಳಿಗಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 85. 'ಐನ್-ಇ-ಅಕ್ಬರಿ' ಮತ್ತು 'ಅಕ್ಬರ್‌ನಾಮಾ' ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಅಬುಲ್ ಫಜಲ್ B) ಫೈಜಿ
C) ಬದಾವುನಿ D) ಗುಲ್‌ಬದನ್ ಬೇಗಂ
ಉತ್ತರ: A ಅಬುಲ್ ಫಜಲ್ ಅಕ್ಬರನ ನವರತ್ನಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬ ಹಾಗೂ ಆಸ್ಥಾನ ಇತಿಹಾಸಕಾರ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 86. ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್ ರಾಜ ಪ್ರಥಮ ಜೇಮ್ಸ್‌ನ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದವರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ B) ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಹಾಕಿನ್ಸ್
C) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ D) ಜಾನ್ ಸುರ್ಮನ್
ಉತ್ತರ: A 1615 ರಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಾರ ರಿಯಾಯಿತಿ ಪಡೆಯಲು ಬಂದಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 87. ತಾಜ್ ಮಹಲ್ ಅನ್ನು ಶಹಜಹಾನ್ ಯಾರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು?
A) ನೂರ್ ಜಹಾನ್ B) ಮುಮ್ತಾಜ್ ಮಹಲ್
C) ಜೋಧಾ ಬಾಯಿ D) ಜಹನಾರಾ
ಉತ್ತರ: B ಆಗ್ರಾ ಯಮುನಾ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿಳಿ ಮಾರ್ಬಲ್‌ನಿಂದ ನಿರ್ಮಿತ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 88. ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನವಿಲು ಸಿಂಹಾಸನ (ಮಯೂರ ಸಿಂಹಾಸನ) ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೊಘಲ್ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಅಕ್ಬರ್ B) ಜಹಾಂಗೀರ್
C) ಶಹಜಹಾನ್ D) ಔರಂಗಜೇಬ್
ಉತ್ತರ: C ಇದರಲ್ಲಿ ಕೊಹಿನೂರ್ ವಜ್ರವನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 89. 'ಜಿಂದಾ ಪೀರ್' (ಜೀವಂತ ಫಕೀರ) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾರು?
A) ಶಹಜಹಾನ್ B) ಔರಂಗಜೇಬ್
C) ಬಹದೂರ್ ಶಾ I D) ಜಹಾಂಗೀರ್
ಉತ್ತರ: B ಅವರ ಸರಳ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನಶೈಲಿಯಿಂದಾಗಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 90. ಸಿಖ್ಖರ 9ನೇ ಗುರು ಗುರು ತೇಜ್ ಬಹದೂರ್ ಅವರನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಜಹಾಂಗೀರ್ B) ಔರಂಗಜೇಬ್
C) ಅಕ್ಬರ್ D) Shah Alam
ಉತ್ತರ: B 1675 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 91. ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವು 1674 ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಪೂನಾ B) ರಾಯಗಡ
C) ಪ್ರತಾಪಗಡ D) ಶಿವನೇರಿ
ಉತ್ತರ: B ಗಂಗಾಭಟ್ಟ ಎಂಬ ಪಂಡಿತನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಯಗಡದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 92. ಮರಾಠರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ್' ಮಂಡಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?
A) ಅಮಾತ್ಯ B) ಪೇಷ್ವೆ
C) ಸೇನಾಪತಿ D) ಸುಮನಶ
ಉತ್ತರ: B ಪೇಷ್ವೆ ಎಂದರೆ ಮರಾಠ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 93. ಶಿವಾಜಿಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ಚೌತ್' ಎಂದರೆ ಎಷ್ಟು ಭಾಗದ ಕಂದಾಯವಾಗಿತ್ತು?
A) 1/4 ಭಾಗ (25%) B) 1/10 ಭಾಗ (10%)
C) 1/3 ಭಾಗ D) 1/2 ಭಾಗ
ಉತ್ತರ: A ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡದಿರಲು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 94. ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಸರ್ದೇಶ್‌ಮುಖಿ' ತೆರಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟಾಗಿತ್ತು?
A) 25% B) 10%
C) 15% D) 50%
ಉತ್ತರ: B ಹೆಚ್ಚುವರಿ 10% ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೆರಿಗೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 95. ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ (1761) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಮರಾಠರು & ಅಹಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ B) ಬಾಬರ್ & ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ
C) ಸಿಖ್ಖರು & ಮೊಘಲರು D) ಬ್ರಿಟಿಷರು & ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ
ಉತ್ತರ: A ಮರಾಠರ ಸೇನಾಪತಿ ಸದಾಶಿವರಾವ್ ಭಾವ್ ಅಬ್ದಾಲಿ ಎದುರು ಸೋತರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 96. ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂತ ಕಬೀರ್‌ದಾಸ್ ಅವರ ಉಪದೇಶಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಬೀಜಕ್ B) ದೋಹಾವಳಿ
C) ಸುರಸಾಗರ D) ರಾಮಚರಿತಮಾನಸ
ಉತ್ತರ: A ಕಬೀರರ ಶಿಷ್ಯರು ಅವರ ದೋಹೆಗಳನ್ನು ಬೀಜಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 97. 'ಪುಷ್ಟಿಮಾರ್ಗ' ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಭಕ್ತಿ ಸಂತ ಯಾರು?

A) ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭು
B) ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯ
C) ರಮಾನಂದ
D) ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ

ಉತ್ತರ: B ಶುದ್ಧಾದ್ವೈತ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಟಿಮಾರ್ಗ ಬೋಧಿಸಿದ ವೈಷ್ಣವ ಸಂತ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 98. ಸಿಖ್ಖರ ಪವಿತ್ರ ಗ್ರಂಥ 'ಆದಿ ಗ್ರಂಥ' (ಗುರು ಗ್ರಂಥ ಸಾಹಿಬ್) ವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ 5ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರು ಯಾರು?

A) ಗುರು ನಾನಕ್
B) ಗುರು ಅರ್ಜನ್ ದೇವ್
C) ಗುರು ಗೋವಿಂದ ಸಿಂಗ್
D) ಗುರು ಅಂಗದ್

ಉತ್ತರ: B ಅಮೃತಸರದ ಹರ್ಮಂದಿರ್ ಸಾಹಿಬ್ (ಚಿನ್ನದ ದೇವಸ್ಥಾನ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 99. 1699 ರಲ್ಲಿ 'ಖಾಲ್ಸಾ ಪಂಥ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 10ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರು ಯಾರು?

A) ಗುರು ತೇಜ್ ಬಹದೂರ್
B) ಗುರು ಗೋವಿಂದ ಸಿಂಗ್
C) ಗುರು ಹರಗೋವಿಂದ್
D) ಗುರು ರಾಮದಾಸ್

ಉತ್ತರ: B ಬೈಸಾಖಿ ಹಬ್ಬದಂದು ಆನಂದ್‌ಪುರ ಸಾಹಿಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಖಾಲ್ಸಾ ಪಡೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 100. 'ತುಳಸೀದಾಸ್' ಅವರು ರಘುವಂಶದ ರಾಮನ ಕಥೆಯನ್ನು ಅವಧಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?

A) ರಾಮಚರಿತಮಾನಸ
B) ವಾಲ್ಮೀಕಿ ರಾಮಾಯಣ
C) ಕಂಬ ರಾಮಾಯಣ
D) ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ರಾಮಾಯಣ

ಉತ್ತರ: A ಅಕ್ಬರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂತ ತುಳಸೀದಾಸ್ ರಚಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 101. ಸೂಫಿ ಪಂಥದ 'ಚಿಶ್ತಿ' ಶಾಖೆಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಖ್ವಾಜಾ ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಶ್ತಿ
B) ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಔಲಿಯಾ
C) ಭಕ್ತಿಯಾರ್ ಕಾಕಿ
D) ಸಲೀಂ ಚಿಶ್ತಿ

ಉತ್ತರ: A ಅಜ್ಮೀರ್‌ನಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದರ್ಗಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 102. 'ತೂತಿ-ಇ-ಹಿಂದ್' (ಭಾರತದ ಗಿಳಿ) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ/ಸಂಗೀತಗಾರ ಯಾರು?

A) ಅಮೀರ್ ಖುಸ್ರೋ
B) ಅಲ್-ಬೆರೂನಿ
C) ಫಿರ್ದೌಸಿ
D) ಮಿರ್ಜಾ ಗಾಲಿಬ್

ಉತ್ತರ: A ಸಿತಾರ್ ಮತ್ತು ತಬಲಾ ವಾದ್ಯಗಳ ಜನಕ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 103. 'ಕಿತಾಬ್-ಉಲ್-ಹಿಂದ್' (ತಹ್ಖೀಕ್-ಇ-ಹಿಂದ್) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರೇಬಿಕ್ ವಿದ್ವಾಂಸ ಯಾರು?

A) ಅಲ್-ಬೆರೂನಿ
B) ಉತ್ತಿ
C) ಫಿರ್ದೌಸಿ
D) ಇಬ್ನ್ ಬಟೂಟ

ಉತ್ತರ: A ಮಹಮ್ಮದ್ ಘಜ್ನಿಯ ಜೊತೆ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ವಾಂಸ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 104. ಶಹಜಹಾನ್ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ (Red Fort) ಯಾವ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ?

A) ಬಿಳಿ ಮಾರ್ಬಲ್
B) ಕೆಂಪು ಮರಳುಕಲ್ಲು (Red Sandstone)
C) ಗ್ರಾನೈಟ್
D) ಬಸಾಲ್ಟ್

ಉತ್ತರ: B ಕೆಂಪು ಮರಳುಕಲ್ಲಿನಿಂದ ನಿರ್ಮಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 105. 'ಬೀಬಿ ಕಾ ಮಕ್ಬರಾ' (ದಕ್ಷಿಣದ ತಾಜ್ ಮಹಲ್) ಅನ್ನು ಔರಂಗಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಔರಂಗಜೇಬ್ / ಆಜಮ್ ಶಾ
B) ಶಹಜಹಾನ್
C) ಜಹಾಂಗೀರ್
D) ಶೇರ್ ಶಾ

ಉತ್ತರ: A ಔರಂಗಜೇಬನ ಹೆಂಡತಿ ದಿಲ್ರಸ್ ಬಾನು ಬೇಗಂ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 106. ವಿಜಯನಗರ ಸಾ□ರಾಜ್ಯವನ್ನು 1336 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಹೋದರರು ಯಾರು?

A) ಹರಿಹರ & ಬುಕ್ಕ
B) ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹ & ತಿಮ್ಮ
C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ & ಅಚ್ಯುತರಾಯ
D) ರಾಮರಾಯ & ತಿರುಮಲ

ಉತ್ತರ: A ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 107. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ತೆಲುಗು ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?

A) ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ
B) ಅಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ
C) ಮದಾಲಸಾ ಚರಿತ
D) ರಸಮಂಜರಿ

ಉತ್ತರ: B ಆಂಡಾಳ್ (ಗೋformatದೇವಿ) ಜೀವನದ ಆಧಾರಿತ ತೆಲುಗು ಕಾವ್ಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 108. ತಾಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧ (ರಕ್ಕಸ ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧ) ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?

A) 1565 ಜನವರಿ 23
B) 1526 ಏಪ್ರಿಲ್ 21
C) 1556 ನವೆಂಬರ್ 5
D) 1761 ಜನವರಿ 14

ಉತ್ತರ: A ಡೆಕ್ಕನ್ ಸುಲ್ತಾನರ ಒಕ್ಕೂಟ ಮತ್ತು ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 109. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಗಂಗೂ ಬಹಮನ್ ಶಾ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?

A) ಬೀದರ್
B) ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ (ಕಲಬುರಗಿ)
C) ಬಿಜಾಪುರ
D) ಗೋಲ್ಕೊಂಡ

ಉತ್ತರ: B 1347 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದಾಗ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 110. ಬಿಜಾಪುರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಗೋಲ ಗುಮ್ಮಟ' (Gol Gumbaz) ಅನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?

A) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
C) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ II
D) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ

ಉತ್ತರ: B ಪ್ರಪಂಚದ ಎರಡನೇ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟ ಹಾಗೂ ಪಿಸುಮಾತಿನ ಗ್ಯಾಲರಿ ಹೊಂದಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 111. 'ಕಿತಾಬ್-ಇ-ನವರಸ್' ಎಂಬ ಸಂಗೀತ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?

A) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ II
B) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ I
C) ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
D) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ

ಉತ್ತರ: A ಜಗದ್ಗುರು ಬಾದ್‌ಶಾ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಲ್ತಾನ್.

ಪ್ರಶ್ನೆ 112. ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ಮದ್ರಸಾ' ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?

A) 1472
B) 1336
C) 1565
D) 1526

ಉತ್ತರ: A ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 113. 1498 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ (ಕಾಲಿಕಟ್) ಸಮುದ್ರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನಾವಿಕ ಯಾರು?
A) ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಕೊಲಂಬಸ್ B) ವಾಸ್ಕೋ ಡ ಗಾಮ
C) ಪೆಡ್ರೋ ಅಲ್ವಾರೆಜ್ ಕಬ್ರಾಲ್ D) ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಮೆಗಲನ್
ಉತ್ತರ: B ಕಾಲಿಕಟ್‌ನ ರಾಜ ಜಾಮೊರಿನ್ ವಾಸ್ಕೋ ಡ ಗಾಮನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 114. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ನೈಜ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಡಿ ಅಲ್ಮೇಡಾ B) ಅಫೋನ್ಸೋ ಡಿ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್
C) ನಿನೋ ಡ ಕುನ್ಹಾ D) ಮಾರ್ಟಿನ್ ಅಲ್ಫೋನ್ಸೋ
ಉತ್ತರ: B 1510 ರಲ್ಲಿ ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನನಿಂದ ಗೋವಾವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 115. 'ಬ್ಲೂ ವಾಟರ್ ಪಾಲಿಸಿ' (ನೀಲಿ ನೀರಿನ ನೀತಿ) ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಡಿ ಅಲ್ಮೇಡಾ B) ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್
C) ಕ್ಯಾಬ್ರಲ್ D) ಡ ಕುನ್ಹಾ
ಉತ್ತರ: A ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ನೌಕಾ ಪ್ರಾಬಲ್ಯ ಸಾಧಿಸಲು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 116. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊದಲ ಕಾಯಂ ಕಾರ್ಖಾನೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿತು?
A) ಸೂರತ್ (1613) B) ಮಸುಲಿಪಟ್ಟಂ
C) ಮದ್ರಾಸ್ D) ಕಲ್ಕತ್ತಾ
ಉತ್ತರ: A ಜಹಾಂಗೀರನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 117. ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಪ್ಲಾಸಿ ಯುದ್ಧ' ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1757 ಜೂನ್ 23 B) 1764 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 22
C) 1761 ಜನವರಿ 14 D) 1746
ಉತ್ತರ: A ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದ ನವಾಬ ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 118. 'ಬಕ್ಸಾರ್ ಯುದ್ಧ' ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1757 B) 1764
C) 1765 D) 1773
ಉತ್ತರ: B ಹೆಕ್ಟರ್ ಮನ್ರೋ ನೇತೃತ್ವದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಡೆ ಜಯಗಳಿಸಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 119. 1765 ರ 'ಅಲಹಾಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದ'ದ ಮೂಲಕ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒಡಿಶಾಗಳ 'ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು' ನೀಡಿದ ಮೊಘಲ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಪ್ರಥಮ ಷಾ ಆಲಂ B) ದ್ವಿತೀಯ ಷಾ ಆಲಂ
C) ಫಾರೂಕ್ ಸಿಯಾರ್ D) ಮಹಮ್ಮದ್ ಷಾ
ಉತ್ತರ: B ದಿವಾನಿ ಎಂದರೆ ಭೂಕಂದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 120. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ' (Dual Government) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ B) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
C) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: B 1765 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು 1772 ರಲ್ಲಿ ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 121. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ತಂದ 'ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆ' ಯಾವ ವರ್ಷದ್ದಾಗಿದೆ?
A) 1773 B) 1784
C) 1793 D) 1813
ಉತ್ತರ: A ಈ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 122. ಬಂಗಾಳದ ಮೊದಲ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ B) ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
ಉತ್ತರ: B 1773 ರ ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 123. 'ಸಹಾಯಕ್ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' (Subsidiary Alliance) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
ಉತ್ತರ: A 1798 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ನಿಜಾಮ ಇದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ದೇಶೀಯ ರಾಜ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 124. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ಶಾಶ್ವತ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ' (Permanent Settlement) ಯನ್ನು 1793 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
C) ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ D) ಹಾಲ್ಟ್ ಮೆಕೆಂಜಿ
ಉತ್ತರ: B ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಒಡೆತನದ ಹಕ್ಕು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 125. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ' (Ryotwari System) ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ & ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ರೀಡ್ B) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
C) ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ D) ಬೆಂಟಿಂಕ್
ಉತ್ತರ: A ನೇರವಾಗಿ ರೈತರೊಂದಿಗೆ ಭೂಕಂದಾಯ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 126. 'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' (Doctrine of Lapse) ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
ಉತ್ತರ: B 1848 ರಲ್ಲಿ ಸತಾರಾ ಈ ನೀತಿಯಡಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ರಾಜ್ಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 127. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ರೈಲ್ವೆ ಮಾರ್ಗವನ್ನು (ಮುಂಬೈ ನಿಂದ ಠಾಣೆ) 1853 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ B) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
ಉತ್ತರ: A ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿಯನ್ನು ಭಾರತೀಯ ರೈಲ್ವೆಯ ಪಿತಾಮಹ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 128. 1829 ರಲ್ಲಿ 'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ಪ್ರತಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ'ಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಏಲನ್‌ಬರೋ
ಉತ್ತರ: A ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಅವರ ಸತತ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿ ಜಾರಿಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 129. ಭಾರತದ ಇಡೀ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ 'ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಯಾರು?

A) ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ

ಉತ್ತರ: B 1833 ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ಮೂಲಕ ಈ ಪದನಾಮ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 130. 1857 ರ ಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ B) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಎಲ್ಗಿನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್

ಉತ್ತರ: B ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಂತರ ಇವರು ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಆದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 131. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀರತ್‌ನಲ್ಲಿ ದಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಸಿಪಾಯಿ ಯಾರು?

A) ಮಂಗಲ್ ಪಾಂಡೆ B) ಕದಂ ಸಿಂಗ್
C) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ D) ತಾಂತ್ಯಾ ಟೋಪಿ

ಉತ್ತರ: A ಬರಾಕ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಕೊಬ್ಬು ಸವರಿದ ತೋಟಾಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹ್ಯೂಸನ್‌ನನ್ನು ಕೊಂದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 132. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಪುರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬಹದೂರ್ ಶಾ II B) ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ್ & ತಾಂತ್ಯಾ ಟೋಪಿ
C) ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿಬಾಯಿ D) ಕನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: B ಪೇಷ್ವೆ ಬಾಜಿರಾವ್ II ರ ದತ್ತು ಮಗ ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ್ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 133. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದ ಜಗದೀಶಪುರದಲ್ಲಿ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವೃದ್ಧ ನಾಯಕ ಯಾರು?

A) ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್ B) ಅಮರ್ ಸಿಂಗ್
C) ಮೌಲ್ವಿ ಅಹ್ಮದುಲ್ಲಾ D) ಲಿಯಾಖತ್ ಅಲಿ

ಉತ್ತರ: A 80 ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 134. 1828 ರಲ್ಲಿ 'ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಪಿತಾಮಹ ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ B) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
C) ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ D) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ

ಉತ್ತರ: B ಆಧುನಿಕ ಭಾರತೀಯ ನವೋದಯದ ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 135. 'ವೇದಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ' (Go back to the Vedas) ಎಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ B) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
C) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ D) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ

ಉತ್ತರ: A 1875 ರಲ್ಲಿ ಬಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ 'ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 136. 'ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ B) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್
C) ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ D) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜೀ

ಉತ್ತರ: A ಆರ್ಯ ಸಮಾಜದ ಮುಖ್ಯ ತತ್ವಗಳು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 137. 1897 ರಲ್ಲಿ 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್' ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ B) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
C) ಶಾರದಾ ದೇವಿ D) ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ

ಉತ್ತರ: B ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಬೇಲೂರು ಮಠದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 138. 1893 ರ ಶಿಕಾಗೋ ವಿಶ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ B) ಸ್ವಾಮಿ ರಾಮತೀರ್ಥ
C) ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ D) ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ

ಉತ್ತರ: A "ಅಮೆರಿಕದ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರೇ" ಎಂದು ಭಾಷಣ ಆರಂಭಿಸಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 139. 1873 ರಲ್ಲಿ 'ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕ ಯಾರು?

A) ಮಹಾತ್ಮ ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ B) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಪೆರಿಯಾರ್ E.V.R. D) ನಾರಾಯಣ ಗುರು

ಉತ್ತರ: A ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ಅತಿಶೂದ್ರರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 140. 'ಗುಲಾಮಗಿರಿ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ B) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ D) ಕಂದೂಕೂರಿ ವೀರೇಶಲಿಂಗಂ

ಉತ್ತರ: A ಅಮೆರಿಕದ ಕಪ್ಪು ವರ್ಣೀಯರ ವಿಮೋಚನೆಗೆ ಈ ಕೃತಿ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 141. 1856 ರ 'ವಿಧವಾ ಮರುಮದುವೆ ಕಾಯ್ದೆ' (Widow Remarriage Act) ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ ಬಂಗಾಳದ ಸುಧಾರಕ ಯಾರು?

A) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ B) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
C) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್ D) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್

ಉತ್ತರ: A ಅವರ ಸತತ ಹೋರಾಟದಿಂದ ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 142. ಅಲಿಗಢ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಲಿಗಢ ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸರ್ ಸಯ್ಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್ B) ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಂ ಆಜಾದ್
C) ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ ಜಿನ್ನಾ D) ಶೌಕತ್ ಅಲಿ

ಉತ್ತರ: A 1875 ರಲ್ಲಿ ಮೊಹಮ್ಮಡನ್ ಆಂಗ್ಲೋ-ಓರಿಯಂಟಲ್ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 143. 'ಥಿಯೋಸಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ' (ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನ ಸಮಾಜ) ಯನ್ನು 1875 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮೇಡಮ್ H.P. ಬ್ಲಾವಟ್ಸ್ಕಿ & ಕರ್ನಲ್ H.S. ಓಲ್ಕಾಟ್ B) ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ಎ.ಓ. ಹ್ಯೂಮ್ D) ಸಿಸ್ಟರ್ ನಿವೇದಿತಾ

ಉತ್ತರ: A ನಂತರ ಇದರ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್‌ನ ಅಡ್ಯಾರ್‌ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 144. 'ಒಂದೇ ಜಾತಿ, ಒಂದೇ ಮತ, ಒಂದೇ ದೇವರು ಮಾನವನಿಗೆ' ಎಂದು ಸಾರಿದ ಕೇರಳದ ಸುಧಾರಕ ಯಾರು?

A) ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು B) ಚಟ್ಟಂಪಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳು
C) K. ಕೆಳಪ್ಪನ್ D) V.T. ಭಟ್ಟತಿರಿಪಾಡ್

ಉತ್ತರ: A ಅರುವಿಪ್ಪುರಂನಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಚಳುವಳಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 145. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ಅನ್ನು 1885 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಿವೃತ್ತ ಅಧಿಕಾರ ಯಾರು?

A) ಎ.ಓ. ಹ್ಯೂಮ್ (Allan Octavian Hume)
B) ಲಾರ್ಡ್ ಡುಫರಿನ್
C) ವಿಲಿಯಂ ವೆಡ್ಡರ್‌ಬರ್ನ್
D) ಜಾರ್ಜ್ ಯೂಲ್

ಉತ್ತರ: A ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಥಮ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 146. 1885 ರ ಬಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

A) ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ (W.C. Bonnerjee)
B) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜೀ
C) ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತ್ಯಾಬ್ಜಿ
D) ರಸ್‌ಬಿಹಾರಿ ಘೋಷ್

ಉತ್ತರ: A ಮೊದಲ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ 72 ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 147. 'ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ'ವನ್ನು (Drain of Wealth Theory) ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಮಂಡಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜೀ
B) ಆರ್.ಸಿ. ದತ್
C) ಜಿ.ಕೆ. ಗೋಖಲೆ
D) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ

ಉತ್ತರ: A 'Poverty and Un-British Rule in India' ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 148. 'ಭಾರತದ ವಯೋವೃದ್ಧ' (Grand Old Man of India) ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?

A) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜೀ
B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ
D) ಪಂಡಿತ್ ಮದನ ಮೋಹನ ಮಾಳವೀಯ

ಉತ್ತರ: A ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹೌಸ್ ಆಫ್ ಕಾಮನ್ಸ್‌ಗೆ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 149. 1905 ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
B) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
D) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅನುಕೂಲದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಕೋಮುವಾದಿ ವಿಭಜನೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 150. 1906 ರಲ್ಲಿ 'ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್' ಅನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು?

A) ಢಾಕಾ
B) ಅಲಿಗಢ
C) ಲಾಹೋರ್
D) ಕರಾಚಿ

ಉತ್ತರ: A ನವಾಬ್ ಸಲಿಮುಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಆಘಾ ಖಾನ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 151. 1907 ರ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಸೂರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಿತವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾದಿಗಳ ನಡುವೆ ಪಿಳವಾಯಿತು. ಈ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಘೋಷ್
B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
D) ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ

ಉತ್ತರ: A ಸೂರತ್ ಸೀಳು (Surat Split) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 152. 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ ನನ್ನ ಜನ್ಮಸಿದ್ಧ ಹಕ್ಕು, ಅದನ್ನು ನಾನು ಪಡೆದೇ ತೀರುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಸಾರಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
B) ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್
C) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
D) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: A ಲೋಕಮಾನ್ಯ ತಿಲಕರು ಮರಾಠಿ ಮತ್ತು ಕೇಸರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 153. 'ಕೇಸರಿ' ಮತ್ತು 'ಮರಾಠ' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
B) ಜಿ.ಜಿ. ಅಗರ್ಕರ್
C) ಗಣೇಶ ಜೋಶಿ
D) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A ಕೇಸರಿ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಮರಾಠ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 154. 1913 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ (USA) 'ಗದರ್ ಪಾರ್ಟಿ' ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಲಾಲಾ ಹರದಯಾಳ್ & ಸೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಭಕ್ನಾ
B) ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
C) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮಾ
D) ಮೇಡಮ್ ಕಾಮಾ

ಉತ್ತರ: A ವಿದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಭಾರತದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಹೋರಾಟಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 155. 1916 ರಲ್ಲಿ ಹೋಮ್ ರೂಲ್ ಲೀಗ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರು ಯಾರು?

A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್ & ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ & ಗೋಖಲೆ
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ & ಪಟೇಲ್
D) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ & ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A ತಿಲಕರು ಪುಣೆಯಲ್ಲೂ, ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ ಮದ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲೂ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 156. 1916 ರ 'ಲಖನೌ ಒಪ್ಪಂದ' (Lucknow Pact) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?

A) INC (ಕಾಂಗ್ರೆಸ್) & ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್
B) ಬ್ರಿಟಿಷರು & ಕಾಂಗ್ರೆಸ್
C) ಮಿತವಾದಿಗಳು & ಬ್ರಿಟಿಷರು
D) ಗಾಂಧೀಜಿ & ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A ಮಿತವಾದಿಗಳು-ತೀವ್ರವಾದಿಗಳು ಒಂದಾದರು ಹಾಗೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಜೊತೆ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 157. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಯಾರು?

A) ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ (1917)
B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು (1925)
C) ನೆಲ್ಲಿ ಸೆನ್‌ಗುಪ್ತಾ
D) ಕಾದಂಬಿನಿ ಗಂಗೂಲಿ

ಉತ್ತರ: A 1917 ರ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 158. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಥಮ 'ಭಾರತೀಯ' ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷೆ ಯಾರು?

A) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು (1925)
B) ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಂಡಿತ್
D) ಸುಚೇತಾ ಕೃಪಲಾನಿ

ಉತ್ತರ: A 1925 ರ ಕಾನ್ಪುರ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 159. 'ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಿತಾಮಹ' (Father of Local Self-Government) ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?

A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
D) ಲಾರ್ಡ್ ಮೆಯೋ

ಉತ್ತರ: A 1882 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ತಂದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 160. 1878 ರ ದುಷ್ಟ 'ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್' (ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕಾ ಕಾಯ್ದೆ) ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್
B) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್
D) ಲಾರ್ಡ್ ಲಾನ್ಸ್‌ಡೌನ್

ಉತ್ತರ: A ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಹತೋಟಿ ಮಾಡಲು ತಂದ ಕಾಯ್ದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 161. 'ಮಿಂಟೋ-ಮಾರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು' (ಮೋರ್ಲೆ-ಮಿಂಟೋ ಆಕ್ಟ್) ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1909 B) 1919
C) 1935 D) 1892
ಉತ್ತರ: A ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ (Separate Electorates) ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 162. 'ಮಾಂಟೆಗ್ಯೂ-ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳು' ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ (Dyarchy) ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವುದು?
A) 1919 ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆ B) 1909 ರ ಕಾಯ್ದೆ
C) 1935 ರ ಕಾಯ್ದೆ D) 1947 ರ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A ಕಾಯ್ದಿರಿಸಿದ ಮತ್ತು ವರ್ಗಾಯಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 163. 1935 ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (Provincial Autonomy) B) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ
C) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ ರದ್ದು D) ಕೌನ್ಸಿಲ್ ರದ್ದು
ಉತ್ತರ: A ಪ್ರಾಂತೀಯ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ ತರಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 164. 'ಇಲ್ಬರ್ಟ್ ಬಿಲ್ ವಿವಾದ' (Ilbert Bill Controversy) ಯಾವ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
ಉತ್ತರ: A ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವ ಮಸೂದೆ ಇದಾಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 165. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ರಾಜಕೀಯ ಗುರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?
A) ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ D) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್
ಉತ್ತರ: A ಗೋಖಲೆಯವರ ಸಲಹೆಯಂತೆ ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾರತ ಪ್ರವಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 166. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು (ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸ)?
A) 1915 ಜನವರಿ 9 B) 1917 ಏಪ್ರಿಲ್ 15
C) 1919 ಜನವರಿ 26 D) 1916 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 2
ಉತ್ತರ: A ಜನವರಿ 9 ನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿ ಭಾರತೀಯ ದಿವಸವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 167. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಥಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಯಾವುದು?
A) ಚಂಪಾರಣ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ (1917) B) ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
C) ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಗಿರಣಿ ಮುಷ್ಕರ D) ರೌಲತ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
ಉತ್ತರ: A ಬಿಹಾರದ ಚಂಪಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀಲಿ (Indigo) ಬೆಳೆಗಾರರ ಪರವಾಗಿ ನಡೆಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 168. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ 'ಮಹಾತ್ಮ' ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?
A) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ B) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್
ಉತ್ತರ: A ಚಂಪಾರಣ್ಯ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಯಶಸ್ಸಿನ ನಂತರ ಠಾಗೋರ್ ಈ ಬಿರುದು ನೀಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 169. 'ಕಪ್ಪು ಕಾಯ್ದೆ' (Black Act) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ, ವಿಚಾರಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಬಂಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡಿದ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವುದು?
A) ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ (1919) B) ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್
C) ಪಿಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಆಕ್ಟ್ D) ಭಾರತೀಯ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A ನೋ ವಕೀಲ್, ನೋ ದಲೀಲ್, ನೋ ಅಪೀಲ್ ಎಂದು ಖಂಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 170. ಕಪ್ಪು ದಿನವಾದ 'ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ' ನಡೆದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?
A) 1919 ಏಪ್ರಿಲ್ 13 B) 1919 ಮಾರ್ಚ್ 1
C) 1920 ಆಗಸ್ಟ್ 1 D) 1922 ಫೆಬ್ರವರಿ 5
ಉತ್ತರ: A ಅಮೃತಸರದಲ್ಲಿ ವೈಶಾಖಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನ ಜನರಲ್ ಡೈಯರ್ ಗುಂಡಿನ ದಾಳಿ ನಡೆಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 171. ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ ತಮ್ಮ 'ನೈಟ್‌ಹುಡ್' (Knighthood) ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಸಿ.ಶಂಕರನ್ ನಾಯರ್ D) ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್
ಉತ್ತರ: A ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕೈಸರ್-ಇ-ಹಿಂದ್ ಪದಕ ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 172. ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ತನಿಖೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸಿದ ಕಮಿಷನ್ ಯಾವುದು?
A) ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ B) ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್
C) ಸಡ್ಲರ್ ಕಮಿಷನ್ D) ವೆಲ್ಬಿ ಕಮಿಷನ್
ಉತ್ತರ: A ಲಾರ್ಡ್ ಹಂಟರ್ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕಮಿಷನ್ ರಚನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 173. ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆರಂಭಿಸಿದ ಸಹೋದರರು ಯಾರು?
A) ಮೌಲಾನಾ ಶೌಕತ್ ಅಲಿ & ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ B) ಜಿನ್ನಾ & ಸಯ್ಯದ್ ಅಹಮದ್
C) ಆಘಾ ಖಾನ್ & ಸಲಿಮುಲ್ಲಾ D) ಅಬುಲ್ ಕಲಾಂ & ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್
ಉತ್ತರ: A ಅಲಿ ಸಹೋದರರು ಟರ್ಕಿಯ ಖಲೀಫನ ಬೆಂಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 174. 'ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ' (Non-Cooperation Movement) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1920 B) 1922
C) 1930 D) 1942
ಉತ್ತರ: A ಆಗಸ್ಟ್ 1, 1920 ರಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಚಳುವಳಿ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 175. 'ಚೌರಿ-ಚೌರಾ ಘಟನೆ' ನಡೆದ ಕಾರಣ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1922 ಫೆಬ್ರವರಿ 5 B) 1920 ಆಗಸ್ಟ್ 1
C) 1921 ಡಿಸೆಂಬರ್ 10 D) 1923 ಜನವರಿ 1
ಉತ್ತರ: A ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಗೋರಖ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸ್ ಠಾಣೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ 22 ಪೋಲಿಸರು ಮೃತರಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 176. 1923 ರಲ್ಲಿ 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಾರ್ಟಿ' ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ (ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್) & ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ & ಸುಭಾಷ್ ಬೋಸ್
C) ಗಾಂಧೀಜಿ & ಪಟೇಲ್ D) ತಿಲಕ್ & ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
ಉತ್ತರ: A ಶಾಸನ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 177. 'ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್' ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1927 B) 1928
C) 1929 D) 1930
ಉತ್ತರ: B 1928 ರಲ್ಲಿ ಬಂಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿಳಿಯಿತು. 'ಸೈಮನ್ ಗೋ ಬ್ಯಾಕ್' ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 178. ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ ವಿರೋಧಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸರ ಲಾಠಿಚಾರ್ಜ್‌ಗೆ ಒಳಗಾಗಿ ಮೃತರಾದ ಪಂಜಾಬ್‌ನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಅಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ D) ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್
ಉತ್ತರ: A 'ಪಂಜಾಬ್ ಕೇಸರಿ' ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ 1928 ರಲ್ಲಿ ನಿಧನರಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 179. 1929 ರ ಐತಿಹಾಸಿಕ 'ಲಾಹೋರ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ'ದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?
A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ D) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ 'ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್' ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 180. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ'ವನ್ನು (ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ ದಿವಸ) ಎಂದು ಆಚರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಯಿತು?
A) 1930 ಜನವರಿ 26 B) 1929 ಡಿಸೆಂಬರ್ 31
C) 1947 ಆಗಸ್ಟ್ 15 D) 1950 ಜನವರಿ 26
ಉತ್ತರ: A ರಾವಿ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿ ಆಚರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 181. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು 'ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (ದಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ) ಯನ್ನು ಸಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮದಿಂದ ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು?
A) 1930 ಮಾರ್ಚ್ 12 B) 1930 ಏಪ್ರಿಲ್ 6
C) 1931 ಮಾರ್ಚ್ 5 D) 1932 ಜನವರಿ 26
ಉತ್ತರ: A 78 ಜನ ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ 241 ಮೈಲಿ ನಡೆದು ದಂಡಿ ತಲುಪಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 182. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಿಂದ ವೇದಾರಣ್ಯಂವರೆಗೆ ನಡೆಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ B) K. ಕಾಮರಾಜ್
C) V.O. ಚಿದಂಬರಂ ಪಿಳ್ಳೈ D) ಪೆರಿಯಾರ್
ಉತ್ತರ: A ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ದಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 183. ಗಡಿ ಗಾಂಧಿ (Frontier Gandhi) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು 'ಖುದಾಯಿ ಖಿದ್ಮತ್‌ಗಾರ್' (ಕೆಂಪು ಅಂಗಿ ಪಡೆ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫಾರ್ ಖಾನ್ B) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
C) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ ಜಿನ್ನಾ D) ಶೌಕತ್ ಅಲಿ
ಉತ್ತರ: A ವಾಯುವ್ಯ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 184. ಪ್ರಥಮ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ (1930) ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಲಂಡನ್ B) ದೆಹಲಿ
C) ಕಲ್ಕತ್ತಾ D) ಬಂಬಾಯಿ
ಉತ್ತರ: A ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಈ ಮೊದಲ ಸಮ್ಮೇಳನವನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 185. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ ಯಾವುದು?
A) ಎರಡನೇ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ (1931) B) ಪ್ರಥಮ ಸಮ್ಮೇಳನ
C) ತೃತೀಯ ಸಮ್ಮೇಳನ D) ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲ
ಉತ್ತರ: A ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದದ ನಂತರ ಲಂಡನ್‌ಗೆ ತೆರಳಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 186. ಮೂರೂ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ & ತೇಜ್ ಬಹದೂರ್ ಸಪ್ರು B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್
ಉತ್ತರ: A ಶೂದ್ರ ಮತ್ತು ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದ ವರ್ಗಗಳ ಪರವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 187. 1932 ರಲ್ಲಿ 'ಕೋಮುವಾರು ತೀರ್ಪು' (Communal Award) ಘೋಷಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿ ಯಾರು?
A) ರಾಮ್ಸೆ ಮೆಕ್ಡೊನಾಲ್ಡ್ B) ವಿನ್‌ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್
C) ಕ್ಲೆಮೆಂಟ್ ಆಟ್ಲಿ D) ನೆವಿಲ್ ಚೇಂಬರ್ಲೇನ್
ಉತ್ತರ: A ಖಿನ್ನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 188. ಕೋಮುವಾರು ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಡುವೆ 1932 ರಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಒಪ್ಪಂದ ಯಾವುದು?
A) ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ (Poona Pact) B) ದೆಹಲಿ ಒಪ್ಪಂದ
C) ಲಖನೌ ಒಪ್ಪಂದ D) ಶಿಮ್ಲಾ ಒಪ್ಪಂದ
ಉತ್ತರ: A ಯೆರವಾಡ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದಾಗ ಈ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 189. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖ್‌ದೇವ್ ಅವರನ್ನು ಬ್ರಿಟಿಷರು ಎಂದು ತೂಗಿಗೇರಿಸಿದರು?
A) 1931 ಮಾರ್ಚ್ 23 B) 1929 ಏಪ್ರಿಲ್ 8
C) 1930 ಡಿಸೆಂಬರ್ 17 D) 1932 ಆಗಸ್ಟ್ 15
ಉತ್ತರ: A ಸಾಂಡರ್ಸ್ ಹತ್ಯೆ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 190. 1929 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಶಾಸನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Central Assembly) ಬಾಂಬ್ ಎಸೆದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರು?
A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ & ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ & ರಾಜಗುರು
C) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ D) ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
ಉತ್ತರ: A ಯಾರನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವ ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದೆ, 'ಕಿವಿಡುಡಾದ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲು' ಬಾಂಬ್ ಹಾಕಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 191. 'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಸೋಶಿಯಲಿಸ್ಟ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್' (HSRA) ಅನ್ನು 1928 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್, ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಇತ್ಯಾದಿ B) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್
C) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ D) ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಕೋಟ್ಲಾ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್.ಆರ್.ಎ ಯನ್ನು ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಆರ್.ಎ ಆಗಿ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 192. 1930 ರ 'ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ದಾಳಿ'ಯ (Chittagong Armoury Raid) ರೂವಾರಿ ಯಾರು?
A) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್ (ಮಾಸ್ಟರ್ ದಾ) B) ಜತೀನ್ ದಾಸ್
C) ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಚಾಕಿ D) ಖುದಿರಾಮ್ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಆರ್ಮಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 193. 1939 ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ 'ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್' (Forward Bloc) ಪಕ್ಷ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ D) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್

ಉತ್ತರ: A ತ್ರಿಪುರಿ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ ಅವರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 194. 'ನನಗೆ ರಕ್ತ ಕೊಡಿ, ನಾನು ನಿಮಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಂದುಕೊಡುತ್ತೇನೆ' ಎಂದು ಕರೆ ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ D) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್

ಉತ್ತರ: A ಐ.ಎನ್.ಎ (INA) ಸೈನಿಕರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 195. 'ಇಂಡಿಯನ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆರ್ಮಿ' (INA - ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್) ಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಸಿಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ & ರಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ B) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
C) ಶಾ ನವಾಜ್ ಖಾನ್ D) ಜಿ.ಎಸ್. ಧಿಲ್ಲೋನ್

ಉತ್ತರ: A ನಂತರ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ ಇದರ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 196. 'ಜೈ ಹಿಂದ್' ಮತ್ತು 'ದೆಹಲಿ ಚಲೋ' ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ D) ಲಾಲ್ ಬಹದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ

ಉತ್ತರ: A ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್‌ನ ಮುಖ್ಯ ಧ್ವನಿ ಮತ್ತು ಘೋಷಣೆಗಳಾಗಿದ್ದವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 197. 1942 ರ 'ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ಮಿಷನ್' ಅನ್ನು 'ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಂದಿನ ದಿನಾಂಕದ ಚೆಕ್' (Post-dated Cheque) ಎಂದು ವರ್ಣಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್ D) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಡೊಮಿನಿಯನ್ ದರ್ಜೆ ನೀಡುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 198. 'ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ' (Quit India Movement) ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?

A) 1942 ಆಗಸ್ಟ್ 8 / 9 B) 1942 ಮಾರ್ಚ್ 22
C) 1940 ಆಗಸ್ಟ್ 15 D) 1945 ಜೂನ್ 25

ಉತ್ತರ: A ಬಂಬಾಯಿಯ ಆಗಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕಾರವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 199. ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ನೀಡಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕರೆ ಯಾವುದು?

A) ಮಾಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ (Do or Die) B) ಸತ್ಯಮೇವ ಜಯತೇ
C) ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ D) ಇಂಕ್ವಿಲಾಬ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್

ಉತ್ತರ: A ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಲು ಕರೆ ನೀಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 200. ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯ ರೇಡಿಯೋ (Underground Radio) ನಡೆಸಿದ ಧೀರ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?

A) ಉಷಾ ಮೆಹ್ತಾ B) ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಅಲಿ
C) ಸುಚೇತಾ ಕೃಪಲಾನಿ D) ಮಾತಂಗಿನಿ ಹಾಜ್ರಾ

ಉತ್ತರ: A ಬಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರೇಡಿಯೋ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 201. ಬಂಬಾಯಿಯ ಗೋವಾಲಿಯಾ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯ ವೇಳೆ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿದ 'ಆಗಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ನಾಯಕಿ' ಯಾರು?

A) ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಅಲಿ B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ಕಸ್ತೂರಬಾ ಗಾಂಧಿ D) ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೆಹಗಲ್

ಉತ್ತರ: A ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪೋಲಿಸರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 202. 1946 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ 'ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್'ನ (ಸಚಿವ ಸಂಪುಟ ನಿಯೋಗ) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಪೆಥಿಕ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ B) ಸರ್ ಸ್ಟಾಫರ್ಡ್ ಕ್ರಿಪ್ಸ್
C) ಎ.ವಿ. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ವೇವಲ್

ಉತ್ತರ: A ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ರಚನೆಗೆ ಈ ಮಿಷನ್ ಶಿಫಾರಸು ಮಾಡಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 203. ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ 1946 ಆಗಸ್ಟ್ 16 ರಂದು ಯಾವ ದಿನವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲು ಕರೆ ನೀಡಿತು?

A) ನೇರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ದಿನ (Direct Action Day) B) ವಿಮೋಚನಾ ದಿನ
C) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನ D) ರಕ್ಷಾ ಬಂಧನ ದಿನ

ಉತ್ತರ: A ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಬೇಡಿಕೆಗಾಗಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಭೀಕರ ಕೋಮು ಗಲಭೆಗಳು ನಡೆದವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 204. 1946 ರಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾದ 'ಮಧ್ಯಂತರ ಸರ್ಕಾರದ' (Interim Government) ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು/ನೇತಾರರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಲಾರ್ಡ್ ವೇವಲ್
C) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ D) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ

ಉತ್ತರ: A ನೆಹರೂ ಅವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ 14 ಸದಸ್ಯರ ಸಂಪುಟ ರಚನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 205. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದ 'ಜೂನ್ 3 ರ ಯೋಜನೆ' (June 3 Plan) ತಂದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ವೇವಲ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿನ್‌ಲಿತ್‌ಗೋ D) ಲಾರ್ಡ್ ಅಟ್ಲಿ

ಉತ್ತರ: A ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 206. ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಗಡಿ ರೇಖೆಯನ್ನು (Boundary Line) ಗುರುತಿಸಿದ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

A) ಸರ್ ಸಿರಿಲ್ ರಾಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್ B) ಸರ್ ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ಡ್ಯುರಾಂಡ್
C) ಹೆನ್ರಿ ಮೆಕ್‌ಮಹಾನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್

ಉತ್ತರ: A ಭಾರತ-ಪಾಕ್ ಗಡಿಯನ್ನು ರಾಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್ ರೇಖೆ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 207. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ B) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ
C) ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A ಆಗಸ್ಟ್ 1947 ರಿಂದ ಜೂನ್ 1948 ರವರೆಗೆ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 208. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ 'ಭಾರತೀಯ' ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?

A) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ (ರಾಜಾಜಿ) B) ಡಾ. ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್
C) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ D) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A 1948 ರಿಂದ 1950 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಗಣರಾಜ್ಯವಾಗುವವರೆಗೆ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 209. 500 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ದೇಶೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದ 'ಭಾರತದ ಉಕ್ಕಿನ ಮನುಷ್ಯ' ಯಾರು?

A) ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) V.P. ಮೆನನ್ D) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A ಭಾರತದ ಬಿಸ್ಮಾರ್ಕ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 210. 1948 ರ 'ಆಪರೇಷನ್ ಪೋಲೋ' (Operation Polo) ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಭಾರತಕ್ಕೆ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?

A) ಹೈದರಾಬಾದ್ B) ಜುನಾಗಢ
C) ಕಾಶ್ಮೀರ D) ಗೋವಾ

ಉತ್ತರ: A ನಿಜಾಮನ ರಜಾಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಪೊಲೀಸ್ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 211. 1961 ರ 'ಆಪರೇಷನ್ ವಿಜಯ್' ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಮೂಲಕ ಯಾರ ಆಡಳಿತದಿಂದ ಗೋವಾವನ್ನು ವಿಮೋಚನೆಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು?

A) ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು B) ಫ್ರೆಂಚರು
C) ಡಚ್ಚರು D) ಬ್ರಿಟಿಷರು

ಉತ್ತರ: A 451 ವರ್ಷಗಳ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಆಡಳಿತ ಕೊನೆಗೊಂಡಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 212. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಖರಡು (ಕರಡು) ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?

A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ B) ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
C) ಅಲ್ಲಾಡಿ ಕೃಷ್ಣಸ್ವಾಮಿ ಅಯ್ಯರ್ D) K.M. ಮುನ್ಷಿ

ಉತ್ತರ: A ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರನ್ನು ಭಾರತ ಸಂವಿಧಾನದ ಶಿಲ್ಪಿ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 213. ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಯ ಶಾಶ್ವತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದವರು ಯಾರು?

A) ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ B) ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸಿಂಹಾ
C) ಬಿ.ಎನ್. ರಾವ್ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A 1946 ಡಿಸೆಂಬರ್ 11 ರಂದು ಶಾಶ್ವತ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 214. 'ಇಂಕ್ವಿಲಾಬ್ ಜಿಂದಾಬಾದ್' ಎಂಬ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ B) ಹಸರತ್ ಮೋಹಾನಿ
C) ಸುಭಾಷ್ ಬೋಸ್ D) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್

ಉತ್ತರ: A ಹಸರತ್ ಮೋಹಾನಿ ರಚಿಸಿದ ಈ ಸಾಲನ್ನು ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮನೆಮಾತಾಗಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 215. 'ಸಾರೇ ಜಹಾಂ ಸೆ ಅಚ್ಛಾ' ದೇಶಭಕ್ತಿ ಗೀತೆಯನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?

A) ಮುಹಮ್ಮದ್ ಇಕ್ಬಾಲ್ B) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್
C) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ D) ಕವಿ ಪ್ರದೀಪ್

ಉತ್ತರ: A ಅಲ್ಲಾಮಾ ಇಕ್ಬಾಲ್ ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಉರ್ದು ಗೀತೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 216. ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆ 'ಜನ ಗಣ ಮನ' ವನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಯಾವ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲಾಯಿತು?

A) 1911 ರ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಅಧಿವೇಶನ B) 1896 ರ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಅಧಿವೇಶನ
C) 1907 ರ ಸೂರತ್ ಅಧಿವೇಶನ D) 1929 ರ ಲಾಹೋರ್ ಅಧಿವೇಶನ

ಉತ್ತರ: A ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ ರಚಿಸಿದ ಗೀತೆಯನ್ನು 1911 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಹಾಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 217. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗೀತೆ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಅನ್ನು ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ ಅವರ ಯಾವ ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದ ಪಡೆಯಲಾಗಿದೆ?

A) ಆನಂದಮಠ B) ದೇವಿದಾಸಿ
C) ಕಪಾಲಕುಂಡಲ D) ದುರ್ಗೇಶನಂದಿನಿ

ಉತ್ತರ: A ಸನ್ಯಾಸಿ ದಂಗೆಯ ಆಧಾರಿತ 'ಆನಂದಮಠ' ಕಾದಂಬರಿಯಿಂದ ತರಲಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 218. 'ಇಂಡಿಯಾ ವಿನ್ಸ್ ಫ್ರೀಡಂ' (India Wins Freedom) ಪುಸ್ತಕದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

A) ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಂ ಆಜಾದ್ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ D) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

ಉತ್ತರ: A ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿ ಆಜಾದ್ ಬರೆದ ಪುಸ್ತಕ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 219. 'ಡಿಸ್ಕವರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' (Discovery of India) ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೆಹರೂ ಅವರು ಎಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಬರೆದರು?

A) ಅಹಮದ್‌ನಗರ ಕೋಟೆ ಜೈಲು B) ಯೆರವಾಡ ಜೈಲು
C) ಅಲಿಪೋರ್ ಜೈಲು D) ಸಲ್ಯುಲಾರ್ ಜೈಲು

ಉತ್ತರ: A 1942-1946 ರ ನಡುವೆ ಅಹಮದ್‌ನಗರ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 220. 'ಅನ್‌ಹ್ಯಾಪಿ ಇಂಡಿಯಾ' (Unhappy India) ಪುಸ್ತಕದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?

A) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್ D) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: A ಕ್ಯಾಥರಿನ್ ಮೇಯೋ ಅವರ 'ಮದರ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವಾಗಿ ಬರೆದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 221. 'ಹಿಂದ್ ಸ್ವರಾಜ್' (Hind Swaraj) ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಬರೆದರು?

A) 1909 B) 1915
C) 1920 D) 1930

ಉತ್ತರ: A ಲಂಡನ್‌ನಿಂದ ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕಾಕ್ಕೆ ಹಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವಾಗ ಗುಜರಾತಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 222. 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸೊಶಿಯಾಲಜಿಸ್ಟ್' ಎಂಬ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮಾ B) ಮೇಡಮ್ ಕಾಮಾ
C) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ D) ಲಾಲಾ ಹರದಯಾಳ್

ಉತ್ತರ: A ಇಂಡಿಯಾ ಹೌಸ್ ಸ್ಥಾಪಕ ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮಾ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 223. 1907 ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಸ್ಟಟ್‌ಗಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಧೀರ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?

A) ಮೇಡಮ್ ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ B) ಅನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು D) ಕಸ್ತೂರಬಾ

ಉತ್ತರ: A 'ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ತಾಯಿ' (Mother of Indian Revolution) ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 224. 1940 ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದ ಮೈಕಲ್ ಒ'ಡ್ವೈರ್‌ನನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?

A) ಸರ್ದಾರ್ ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ D) ಅನಂತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಾನೇರೆ

ಉತ್ತರ: A 21 ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಲಂಡನ್‌ನ ಕಾಕ್ಸ್‌ಟನ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 225. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡ ರಾಜವಂಶ ಕದಂಬರ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಮಯೂರವರ್ಮ B) ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮ
C) ಶಾಂತಿವರ್ಮ D) ಮೃಗೇಶವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A ಬನವಾಸಿಯನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಕದಂಬ ವಂಶ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 226. ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಶಾಸನವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾದ 'ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ' ಯಾರ ಕಾಲದ್ದಾಗಿದೆ?
A) ಕಾಕುಸ್ಥವರ್ಮ (ಕದಂಬ) B) ಮಯೂರವರ್ಮ
C) ದ್ವಿತೀಯ ಪುಲಕೇಶಿ D) ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯ
ಉತ್ತರ: A ಸುಮಾರು ಕ್ರಿ.ಶ. 450 ರ ಶಾಸನ ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹಲ್ಮಿಡಿಯಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 227. ತಲಕಾಡಿನ ಗಂಗರ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಕೊಂಗಣಿವರ್ಮ (ದಡಿಗ & ಮಾಧವ) B) ದುರ್ವಿನೀತ
C) ಮಾರಸಿಂಹ D) ಶ್ರೀಪುರುಷ
ಉತ್ತರ: A ಕೋಲಾರ ಹಾಗೂ ನಂತರ ತಲಕಾಡನ್ನು ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 228. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಬೃಹತ್ 57 ಅಡಿ ಎತ್ತರದ 'ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಬಾಹುಬಲಿ ಏಕಶಿಲಾ ಮೂರ್ತಿ'ಯನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಗಂಗರ ಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಚಾವುಂಡರಾಯ B) ಗಂಗರಾಜ
C) ನಾಗವರ್ಮ D) ಪೂರ್ಣಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A ಕ್ರಿ.ಶ. 981 ರಲ್ಲಿ ರಕ್ಕಸಗಂಗನ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯ ಇದನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 229. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆಸಿದ ಅಥವಾ ಬರೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ನೃಪತುಂಗ ಅಮೋಘವರ್ಷ I B) ಶ್ರೀವಿಜಯ
C) ದಂತಿದುರ್ಗ D) ಕೃಷ್ಣ III
ಉತ್ತರ: A ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣ ಗ್ರಂಥ (ಕವಿ ಶ್ರೀವಿಜಯ ಬರೆದನೆಂದೂ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತದೆ).

ಪ್ರಶ್ನೆ 230. ಕನ್ನಡದ 'ಆದಿಕವಿ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಪಂಪ B) ರನ್ನ
C) ಪೊನ್ನ D) ಜನ್ನ
ಉತ್ತರ: A 'ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ' ಮತ್ತು 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಬರೆದ ಪಂಪ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 231. 'ಸಾಹಸಭೀಮ ವಿಜಯ' (ಗದಾ ಯುದ್ಧ) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ/ಚಾಲುಕ್ಯ ಯುಗದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ರನ್ನ B) ಪಂಪ
C) ಪೊನ್ನ D) ದುರ್ಗಸಿಂಹ
ಉತ್ತರ: A 'ಕವಿಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರನ್ನ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 232. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ 'ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI' ಅವರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ 'ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತಂ' ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಬಿಲ್ಹಣ B) ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ
C) ಸೋಮೇಶ್ವರ III D) ರನ್ನ
ಉತ್ತರ: A ಕಾಶ್ಮೀರದ ಕವಿ ಬಿಲ್ಹಣ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿ ಬರೆದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 233. 'ಮಿತಾಕ್ಷರ ಸಂಹಿತೆ' (ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಗ್ರಂಥ) ಬರೆದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಪಂಡಿತ ಯಾರು?
A) ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ B) ಬಿಲ್ಹಣ
C) ಹೇಮಾದ್ರಿ D) ಜಯಸಿಂಹ
ಉತ್ತರ: A ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI ರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರ ಬರೆದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 234. ವಿಶ್ವಕೋಶ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' (ಅಭಿಲಷಿತಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ) ಬರೆದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಮೂರನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ B) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI
C) ತೈಲಪ II D) ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ
ಉತ್ತರ: A 'ಸರ್ವಜ್ಞ ಭೂಪ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಮೂರನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರನಿಗಿತ್ತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 235. ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ (ಬಿಟ್ಟಿದೇವ) B) ನರಸಿಂಹ I
C) ಬಲ್ಲಾಳ II D) ವಿನಯಾದಿತ್ಯ
ಉತ್ತರ: A ತಲಕಾಡು ಗೊಂಡ ಬಿರುದು ಧರಿಸಿ ಬೆಳೂರಿನ ಚನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 236. ಬೆಳೂರಿನ 'ಚನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯ' ಹಾಗೂ ಹಳೇಬೀಡಿನ 'ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯ'ಗಳು ಯಾವ ಶೈಲಿಯ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿವೆ?
A) ನಕ್ಷತ್ರಾಕಾರದ ಹೊಯ್ಸಳ ಶೈಲಿ (ವೇಸರ) B) ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ
C) ನಾಗರ ಶೈಲಿ D) ಕಲಿಂಗ ಶೈಲಿ
ಉತ್ತರ: A ಬಳಪದ ಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ (Soapstone) ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಕೆತ್ತನೆ ಹೊಂದಿವೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 237. 12ನೇ ಶತಮಾನದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಹರಿಕಾರ, ಬಸವಕಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಜಗದ್ಗುರು ಬಸವಣ್ಣ B) ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು
C) ಚೆನ್ನಬಸವಣ್ಣ D) ಸಿದ್ಧರಾಮ
ಉತ್ತರ: A 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಹಾಗೂ 'ಭಕ್ತಿ ಭಂಡಾರಿ' ಬಸವಣ್ಣನವರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 238. 'ಅನುಭವ ಮಂಟಪ'ದ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?
A) ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು B) ಬಸವಣ್ಣ
C) ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ D) ಮಡಿವಾಳ ಮಾಚಿದೇವ
ಉತ್ತರ: A ವೈರಾಗ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭು ಶೂನ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 239. 'ಕದಳಿ ವನ'ದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾದ ವಚನಗಾರ್ತಿ ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿಯ ಅಂಕಿತನಾಮ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಚೆನ್ನಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ B) ಗಂಗಾಪ್ರಿಯ ಕಪಿಲಸಿದ್ಧ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ
C) ಗುಹೇಶ್ವರ D) ಕಾಗೆನೆಲೆಯಾದಿಕೇಶವ
ಉತ್ತರ: A ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ ಶ್ರೀಶೈಲದ ಕದಳಿ ವನದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯರಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 240. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು (1399)?
A) ಯದುರಾಯ & ಕೃಷ್ಣರಾಯ B) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ D) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
ಉತ್ತರ: A ದ್ವಾರಕೆಯಿಂದ ಬಂದ ಯದುರಾಯರು ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 241. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು 1610 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೈಸೂರು ದಸರಾ ಉತ್ಸವವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಒಡೆಯರ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ D) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
ಉತ್ತರ: A ವಿಜಯನಗರದ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿ ದಸರಾ ಆಚರಣೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 242. 'ಕರ್ನಾಟಕ ರತ್ನಸಿಂಹಾಸನಾಧೀಶ್ವರ' ಹಾಗೂ 'ನವಕೋಟಿ ನಾರಾಯಣ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದ್ದ ಮೈಸೂರು ಅರಸ ಯಾರು?
A) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ D) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
ಉತ್ತರ: A ಖಜಾನೆಯನ್ನು ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿ 'ಅಠಾರ ಕಚೇರಿ' (18 ಇಲಾಖೆ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 243. ಹೈದರಾಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಹಾಗೂ ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಡುವೆ ಎಷ್ಟು ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು?
A) 4 ಯುದ್ಧಗಳು B) 3 ಯುದ್ಧಗಳು
C) 2 ಯುದ್ಧಗಳು D) 5 ಯುದ್ಧಗಳು
ಉತ್ತರ: A 1767 ರಿಂದ 1799 ರ ನಡುವೆ 4 ಯುದ್ಧಗಳು ನಡೆದವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 244. 'ಮೈಸೂರಿನ ಹುಲಿ' (Tiger of Mysore) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ B) ಹೈದರಾಲಿ
C) ಚಂದಾ ಸಾಹೇಬ್ D) ಧುಂಡಿಯಾ ವಾಘ್
ಉತ್ತರ: A ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆಳಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 245. ನಾಲ್ಕನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1799 ಮೇ 4 B) 1792 ಮಾರ್ಚ್ 18
C) 1782 ಡಿಸೆಂಬರ್ 7 D) 1769 ಏಪ್ರಿಲ್ 3
ಉತ್ತರ: A ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಕೋಟೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 246. 1824 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ 'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಶಸ್ತ್ರ ದಂಗೆ ಎದ್ದ ಕಿತ್ತೂರಿನ ರಾಣಿ ಯಾರು?
A) ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ B) ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ
C) ಉಲ್ಲಾಲದ ಅಬ್ಬಕ್ಕ D) ಕೆಳದಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ
ಉತ್ತರ: A ತನ್ನ ದತ್ತು ಮಗ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ಪನ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಡಿದಳು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 247. ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧ ನಡೆಸಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿದ ಶೂರ ಯಾರು?
A) ಕ್ರಾಂತಿವೀರ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ B) ಅಮಟೂರು ಬಾಲಪ್ಪ
C) ಗುರುಸಿದ್ದಪ್ಪ D) ಬಿಚುಗತ್ತಿ ಭರಮಣ್ಣ
ಉತ್ತರ: A 1831 ರಲ್ಲಿ ನಂದಗಡದಲ್ಲಿ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣನನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 248. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೊಪ್ಪಳದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜಮೀನ್ದಾರ ಯಾರು?
A) ವೀರಪ್ಪ (ಕೊಪ್ಪಳದ ವೀರಪ್ಪ) B) ಭೀಮರಾವ್ (ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾವ್)
C) ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ D) ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ
ಉತ್ತರ: A ಕೊಪ್ಪಳ ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಡಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 249. 1857 ರಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಡಗಿನ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಹಲಗಲಿಯ ಬೇಡರು B) ನರಗುಂದದ ಬಂಡಾಯಗಾರರು
C) ಸುರಪುರದ ನಾಯಕರು D) ಸುಳ್ಯದ ದಂಗೆಕೋರರು
ಉತ್ತರ: A ಬ್ರಿಟಿಷರು ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಒಪ್ಪಿಸಲು ಹೇಳಿದಾಗ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 250. 1857 ರ ಕ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ನರಗುಂದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಭಾಸ್ಕರ್‌ರಾವ್‌ನನ್ನು (ಬ್ಯಾಸ್ಕಿನ್) ಕೊಂದ ನರಗುಂದದ ಸಂಸ್ಥಾನಿಕ ಯಾರು?
A) ಭಾಸ್ಕರರಾವ್ / ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ನರಗುಂದ B) ಭೀಮರಾವ್
C) ವೆಂಕಟಾದ್ರಿ D) ಕೃಷ್ಣರಾಯ
ಉತ್ತರ: A ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರನ್ನು ನಂತರ ಬಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 251. ಸುರಪುರದ (ಶೋರಾಪುರ) ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಯುವ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ರಾಜಾ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ B) ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ನಾಯಕ
C) ಮದಕರಿ ನಾಯಕ D) ಜಯಪ್ಪ ನಾಯಕ
ಉತ್ತರ: A ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಇವರ ವಿವರಣೆ ಇದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 252. 'ಆಧುನಿಕ ಮೈಸೂರಿನ ಶಿಲ್ಪಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಿವಾನರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ M. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ B) ಸರ್ ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್
C) ಸಿ. ರಂಗಾಚಾರ್ಲು D) K. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್
ಉತ್ತರ: A KRS ಆಣೆಕಟ್ಟು, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 253. 'ಕೈಗಾರಿಕೀಕರಣ ಇಲ್ಲವೇ ವಿನಾಶ' (Industrialize or Perish) ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಘೋಷಣೆ ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ M. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ B) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ D) D. ದೇವರಾಜ ಅರಸು
ಉತ್ತರ: A ಭಾರತರತ್ನ ಪುರಸ್ಕೃತ ಸರ್ M.V. ಅವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನುಡಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 254. 'ರಾಜರ್ಷಿ' ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಂದ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೈಸೂರಿನ ಮಹಾರಾಜರು ಯಾರು?
A) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ D) ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ X
ಉತ್ತರ: A ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಮೈಸೂರಿನ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣರಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 255. 1881 ರಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯನ್ನು (Representative Assembly) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ದಿವಾನರು ಯಾರು?
A) ಸಿ. ರಂಗಾಚಾರ್ಲು B) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್
C) M. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ D) ಪೂರ್ಣಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A ಭಾರತದಲ್ಲೇ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 256. 1902 ರಲ್ಲಿ ಆಷ್ಯಾದಲ್ಲೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಶಿವನಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ದಿವಾನರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) K. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ B) M. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ
C) P.N. ಕೃಷ್ಣಮೂರ್ತಿ D) ವಿ.ಪಿ. ಮಾಧವರಾವ್
ಉತ್ತರ: A ಕೋಲಾರ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಸಲು ಇದನ್ನು ತರಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 257. 1924 ರ ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಏಕೈಕ INC ಅಧಿವೇಶನ)?
A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
B) ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ
C) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್
D) ಕರ್ನಾಡ ಸದಾಶಿವರಾವ್
ಉತ್ತರ: A ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಅಧಿವೇಶನ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 258. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಸರಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳಗಾವಿಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಯಾರು?
A) ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ
B) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್
C) ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ
D) ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ತಿಲಕರ ನಿಕಟ ಅನುಯಾಯಿಯಾಗಿದ್ದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 259. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಗಾಂಧಿ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ
B) ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ
C) ಹುಕೇರಿಕರ್ ರಾಮರಾವ್
D) K.R. ಕಾರಂತ
ಉತ್ತರ: A ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 260. 1930 ರ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಅಂಕೋಲಾದಲ್ಲಿ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) M.P. ನಾಡಕರ್ಣಿ (ಶಾಮರಾವ್ ನಾಡಕರ್ಣಿ)
B) ಕೌಜಲಗಿ ಹನುಮಂತರಾವ್
C) D.P. ಕರಮರಕರ್
D) H.K. ವೀರಣ್ಣಗೌಡ
ಉತ್ತರ: A ಅಂಕೋಲಾವನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕದ ದಂಡಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 261. 1938 ರಲ್ಲಿ ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಭೀಕರ ಗುಂಡಿನ ದಾಳಿಯ ಘಟನೆ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದಿದೆ. ಆ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ವಿದುರಾಶ್ವಥ
B) ಈಸೂರು
C) ಶಿವಪುರ
D) ಅಂಕೋಲಾ
ಉತ್ತರ: A ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ವೇಳೆ ಪೋಲಿಸರ ಗುಂಡೇಟಿಗೆ 32 ಜನ ಬಲಿಯಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 262. 1942 ರ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ 'ಸ್ವತಂತ್ರ ಸರ್ಕಾರ' (ಏಸೂರು ಜೈ ಹಿಂದ್) ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಕರ್ನಾಟಕದ ಗ್ರಾಮ ಯಾವುದು?
A) ಈಸೂರು (ಶಿವಮೊಗ್ಗ)
B) ವಿದುರಾಶ್ವಥ
C) ನಿಪ್ಪಾಣಿ
D) ಬೈಲಹೊಂಗಲ
ಉತ್ತರ: A "ಏಸೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಈಸೂರು ಕೊಡೆವು" ಎಂಬ ಘೋಷಣೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 263. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ' ಯಾರು?
A) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್
B) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ
C) ಗೋವಿಂದ ಪೈ
D) ಕುವೆಂಪು
ಉತ್ತರ: A ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯ ಪಿತಾಮಹ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 264. 1956 ನವೆಂಬರ್ 1 ರಂದು ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಉದಯವಾದಾಗ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದವರು ಯಾರು?
A) S. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
B) K. ಚೆಂಗಲರಾಯ ರೆಡ್ಡಿ (K.C. ರೆಡ್ಡಿ)
C) K. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
D) ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ
ಉತ್ತರ: A ಏಕೀಕೃತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ S. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 265. ಸ್ವತಂತ್ರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ (1947) ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) K.C. ರೆಡ್ಡಿ (K. ಚೆಂಗಲರಾಯ ರೆಡ್ಡಿ)
B) K. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
C) S. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
D) M. ಭಕ್ತವತ್ಸಲಂ
ಉತ್ತರ: A 1947 ರ ಮೈಸೂರು ಚಲೋ ಚಳುವಳಿಯ ನಂತರ ಸಿಎಂ ಆದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 266. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಸನ ಸೌಧವನ್ನು (Vidhana Soudha) ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮೈಸೂರಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) K. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
B) K.C. ರೆಡ್ಡಿ
C) S. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
D) ದೇವರಾಜ ಅರಸು
ಉತ್ತರ: A 1956 ರಲ್ಲಿ ನವ-ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿಯ ಈ ಬೃಹತ್ ಸೌಧ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 267. 'ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ'ಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಆಗಿನ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) 1973 ನವೆಂಬರ್ 1 & D. ದೇವರಾಜ ಅರಸು
B) 1956 ನವೆಂಬರ್ 1 & S. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
C) 1972 & K.C. ರೆಡ್ಡಿ
D) 1983 & ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ
ಉತ್ತರ: A 1973 ರಲ್ಲಿ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಎಂದು ಹೆಸರಿಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 268. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಉಳುವವನೇ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ' (Land Reforms Act) ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) D. ದೇವರಾಜ ಅರಸು
B) S. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
C) ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್
D) R. ಗುಂಡೂರಾವ್
ಉತ್ತರ: A ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ವಿಮೋಚಕ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 269. 'ಹೊಸಬೆಳಕು' ಹಾಗೂ 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು' ಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಯಾರು?
A) ಹೂಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್
B) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ
C) M. ಗೋವಿಂದ ಪೈ
D) ಕುವೆಂಪು
ಉತ್ತರ: A ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯ ಸಮಯದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗೀತೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 270. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ 'ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ' ಬಿರುದನ್ನು ಪಡೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) M. ಗೋವಿಂದ ಪೈ (1949)
B) ಕುವೆಂಪು
C) G.S. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ
D) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
ಉತ್ತರ: A ಮದ್ರಾಸ್ ಸರ್ಕಾರ ಗೋವಿಂದ ಪೈ ಅವರಿಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಗೌರವ ನೀಡಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 271. 'ಜೈ ಭಾರತ ಜನನಿಯ ತನುಜಾತೆ' ರಾಜ್ಯಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಕುವೆಂಪು (K.V. ಪುಟ್ಟಪ್ಪ)
B) D.V. ಗುಂಡಪ್ಪ
C) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
D) V.K. ಗೋಕಾಕ್
ಉತ್ತರ: A ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು ರಚಿಸಿದ ಗೀತೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 272. 1980 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಗೋಕಾಕ್ ವರದಿ' (Gokak Movement) ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ನಟ ಯಾರು?
A) ಡಾ. ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್
B) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ್
C) ಅಂಬರೀಶ್
D) ಶಂಕರ್ ನಾಗ್
ಉತ್ತರ: A ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಭಾಷೆಯ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸ್ಥಾನಮಾನ ಸಿಗಲು ಈ ಚಳುವಳಿ ನಡೆಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 273. 1789 ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿ'ಯ ಮುಖ್ಯ ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ (Slogan) ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?

A) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ ಮತ್ತು ಭ್ರಾತೃತ್ವ
B) ಶಾಂತಿ, ರೊಟ್ಟಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿ
C) ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನಿರಪೇಕ್ಷತೆ
D) ಏಕತೆ, ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ವಿಜಯ

ಉತ್ತರ: A Liberty, Equality, Fraternity ಎಂಬುದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಕೊಡುಗೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 274. 'ನಾನೇ ರಾಜ್ಯ' (I am the State) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿ ರಾಜ ಯಾರು?

A) ಹದಿನಾಲಕ್ಕನೇ ಲೂಯಿ (Louis XIV)
B) ಹದಿನಾರನೇ ಲೂಯಿ
C) ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಬೋನಾಪಾರ್ಟೆ
D) ಫಿಲಿಪ್ IV

ಉತ್ತರ: A ಬರ್ಬನ್ ವಂಶದ ನಿರಂಕುಶ ದೊರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 275. 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಪ್ಪಂದ' (The Social Contract) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಫ್ರೆಂಚ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಯಾರು?

A) ರೂಸೋ (Rousseau)
B) ವೋಲ್ಟೇರ್
C) ಮಾಂಟೆಸ್ಕ್ಯೂ
D) ಜಾನ್ ಲಾಕ್

ಉತ್ತರ: A "ಮಾನವ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ, ಆದರೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 276. ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ (1776) ಅಮೆರಿಕದ ಪಡೆಗಳ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಯಾರು?

A) ಜಾರ್ಜ್ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್
B) ಥಾಮಸ್ ಜೆಫರ್‌ಸನ್
C) ಅಬ್ರಹಾಂ ಲಿಂಕನ್
D) ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್

ಉತ್ತರ: A 1789 ರಲ್ಲಿ ಅಮೆರಿಕದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 277. 1773 ರ 'ಬಾಸ್ಟನ್ ಟೀ ಪಾರ್ಟಿ' (Boston Tea Party) ಘಟನೆ ಯಾವ ಕ್ರಾಂತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?

A) ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ
B) ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿ
C) ರಷ್ಯನ್ ಕ್ರಾಂತಿ
D) ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕ್ರಾಂತಿ

ಉತ್ತರ: A ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಹಡಗುಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಚಹಾ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಎಸೆಯಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 278. 1815 ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ವಾಟರ್‌ಲೂ ಯುದ್ಧ'ದಲ್ಲಿ ಸೋತ ಫ್ರೆಂಚ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾರು?

A) ನೆಪೋಲಿಯನ್ ಬೋನಾಪಾರ್ಟೆ
B) ಲೂಯಿ XVI
C) ನೆಪೋಲಿಯನ್ III
D) ಡ್ಯೂಕ್ ಆಫ್ ವೆಲ್ಲಿಂಗ್ಟನ್

ಉತ್ತರ: A ಯುರೋಪಿಯನ್ ಒಕ್ಕೂಟದ ಪಡೆಗಳು ನೆಪೋಲಿಯನ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದವು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 279. 1917 ರ ರಷ್ಯಾದ 'ಬೋಲ್ಶೆವಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿ'ಯ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ವಿ.ಐ. ಲೆನಿನ್ (V.I. Lenin)
B) ಜೋಸೆಫ್ ಸ್ಟಾಲಿನ್
C) ಲಿಯೋನ್ ಟ್ರಾಟ್ಸ್ಕಿ
D) ಜಾರ್ ನಿಕೋಲಸ್ II

ಉತ್ತರ: A ರಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಆಡಳಿತ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 280. 'ದಾಸ್ ಕ್ಯಾಪಿಟಲ್' (Das Kapital) ಮತ್ತು 'ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ಮ್ಯಾನಿಫೆಸ್ಟೋ' ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಬರೆದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಯಾರು?

A) ಕಾರ್ಲ್ ಮಾರ್ಕ್ಸ್
B) ಫ್ರೆಡ್ರಿಕ್ ಎಂಗೆಲ್ಸ್
C) ಹೆಗೆಲ್
D) ಆಡಮ್ ಸ್ಮಿತ್

ಉತ್ತರ: A ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಮಾಜವಾದದ (ಸಮಾಜವಾದ) ಪಿತಾಮಹ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 281. ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧ (First World War) ನಡೆದ ಅವಧಿ ಯಾವುದು?

A) 1914 - 1918
B) 1939 - 1945
C) 1912 - 1915
D) 1812 - 1815

ಉತ್ತರ: A ಆಸ್ಟ್ರಿಯಾದ ಆರ್ಚ್‌ಡ್ಯೂಕ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಹತ್ಯೆಯಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 282. ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದ 1919 ರ ಒಪ್ಪಂದ ಯಾವುದು?

A) ವರ್ಸೈಲ್ಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (Treaty of Versailles)
B) ವಿಯೆನ್ನಾ ಒಪ್ಪಂದ
C) ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ
D) ಜೆನೆವ್ ಒಪ್ಪಂದ

ಉತ್ತರ: A ಜರ್ಮನಿಯ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಷರತ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇರಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 283. ಇಟಲಿಯಲ್ಲಿ 'ಫ್ಯಾಸಿಸಂ' (Fascism) ಸರ್ವಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬೆನಿಟೋ ಮುಸೊಲಿನಿ
B) ಅಡಾಲ್ಫ್ ಹಿಟ್ಲರ್
C) ಫ್ರಾಂಕೋ
D) ಹಿಡೆಕಿ ಟೋಜೋ

ಉತ್ತರ: A 'ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ ಶರ್ಟ್ಸ್' (ಕಪ್ಪು ಅಂಗಿ ಪಡೆ) ಮೂಲಕ ಅಧಿಕಾರ ಹಿಡಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 284. ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ 'ನಾಜಿಸಂ' (Nazism) ಸ್ಥಾಪಿಸಿ 'ಮೈನ್ ಕಾಂಫ್' (Mein Kampf) ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಅಡಾಲ್ಫ್ ಹಿಟ್ಲರ್
B) ಹಿಂಡನ್‌ಬರ್ಗ್
C) ಗೀಬಲ್ಸ್
D) ಬಿಹಾರ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A ಸ್ವಸ್ತಿಕ ಚಿಹ್ನೆಯೊಂದಿಗೆ ಜರ್ಮನಿಯ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 285. ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧ (Second World War) ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?

A) 1939 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1
B) 1941 ಡಿಸೆಂಬರ್ 7
C) 1945 ಆಗಸ್ಟ್ 6
D) 1938 ನವೆಂಬರ್ 11

ಉತ್ತರ: A ಜರ್ಮನಿಯು ಪೋಲೆಂಡ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 286. 1945 ಆಗಸ್ಟ್ 6 ಮತ್ತು 9 ರಂದು ಅಮೆರಿಕವು ಜಪಾನ್‌ನ ಯಾವ ನಗರಗಳ ಮೇಲೆ ಅಟಾಮಿಕ್ ಬಾಂಬ್ (ಹಿರೋಷಿಮಾ & ನಾಗಸಾಕಿ) ಎಸೆಯಿತು?

A) ಹಿರೋಷಿಮಾ & ನಾಗಸಾಕಿ
B) ಟೋಕಿಯೋ & ಒಸಾಕಾ
C) ಕ್ಯೋಟೋ & ಸಪ್ಪೋರೋ
D) ಯೋಕೋಹಾಮಾ & ಕುಮಾಮೊಟೊ

ಉತ್ತರ: A 'ಲಿಟಲ್ ಬಾಯ್' ಮತ್ತು 'ಫ್ಯಾಟ್ ಮ್ಯಾನ್' ಹೆಸರಿನ ಬಾಂಬ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 287. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ (United Nations Organization - UNO) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?

A) 1945 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24
B) 1945 ಡಿಸೆಂಬರ್ 10
C) 1946 ಜನವರಿ 10
D) 1950 ಜನವರಿ 26

ಉತ್ತರ: A ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24 ರಂದು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ದಿನವಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 288. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೇಂದ್ರ ಕಚೇರಿ (Headquarters) ಎಲ್ಲಿದೆ?

A) ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್ (USA)
B) ಜೆನೇವ್
C) ಪ್ಯಾರಿಸ್
D) ಹೇಗ್

ಉತ್ತರ: A ಅಮೆರಿಕದ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನ ಮ್ಯಾನ್‌ಹ್ಯಾಟನ್ ದ್ವೀಪದಲ್ಲಿದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 289. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ 'ಮಹಾಪರಿನಿರ್ವಾಣ' ಎಂದರೆ ಏನು?
A) ಬುದ್ಧನ ಮರಣ/ದೇಹತ್ಯಾಗ B) ಬುದ್ಧನ ಜನನ
C) ಗೃಹತ್ಯಾಗ D) ಜ್ಞಾನೋದಯ
ಉತ್ತರ: A ಕುಶಿನಗರದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧನು ದೇವಲೋಕ ತಲುಪಿದ್ದನ್ನು ಮಹಾಪರಿನಿರ್ವಾಣ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 290. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ' ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಕಲ್ಹಣ B) ಬಿಲ್ಹಣ
C) ಜಯದೇವ D) ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ
ಉತ್ತರ: A ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಇತಿಹಾಸ ಗ್ರಂಥ ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 291. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು (Gold Coins) ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಕುಷಾಣರು B) ಗುಪ್ತರು
C) ಮೌರ್ಯರು D) ಶಾತವಾಹನರು
ಉತ್ತರ: A ವಿಮಾ ಕಾಡ್‌ಫಿಸೆಸ್ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಕ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ತಂದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 292. 'ವಿಕ್ರಮಶೀಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪಾಲ ವಂಶದ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಧರ್ಮಪಾಲ B) ಗೋಪಾಲ
C) ದೇವಪಾಲ D) ಮಹಿಪಾಲ
ಉತ್ತರ: A ಬಂಗಾಳದ ಪಾಲ ದೊರೆ ಧರ್ಮಪಾಲ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 293. ತರೈನ್ ಪ್ರಥಮ ಯುದ್ಧ (1191) ದಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಘೋರಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ರಜಪೂತ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಪೃಥ್ವಿರಾಜ್ ಚೌಹಾಣ್ III B) ಜಯಚಂದ್ರ
C) ರಾಣಾ ಕುಂಭಾ D) ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್
ಉತ್ತರ: A ಆದರೆ 1192 ರ ದ್ವಿತೀಯ ತರೈನ್ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಘೋರಿ ಜಯಗಳಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 294. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಸಿದ್ಧಾ' ಮತ್ತು 'ಪೈಬೋಸ್' ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಗಿಯಾಜುದ್ದೀನ್ ಬಲ್ಬನ್ B) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
C) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್ D) ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಧಿ
ಉತ್ತರ: A ಸುಲ್ತಾನನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸುವ ಆಚರಣೆ ಪೈಬೋಸ್.

ಪ್ರಶ್ನೆ 295. 'ದೀನ್-ಇ-ಕೋಹಿ' (ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ) ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್ B) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್
C) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ D) ಬಲ್ಬನ್
ಉತ್ತರ: A ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸಾಲ ನೀಡಲು ಈ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 296. 1576 ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಹಲ್ದಿಘಾಟ್ ಯುದ್ಧ' ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್ & ಅಕ್ಬರ್ (ಮಾನ್ ಸಿಂಗ್) B) ಬಾಬರ್ & ರಾಣಾ ಸಂಗಾ
C) ಹುಮಾಯೂನ್ & ಶೇರ್ ಶಾ D) ಅಕ್ಬರ್ & ಹೇಮು
ಉತ್ತರ: A ಮೇವಾರದ ಮಹಾರಾಣಾ ಪ್ರತಾಪ್ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಹೋರಾಡಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 297. 'ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಸ್ವರ್ಣಯುಗ' ಎಂದು ಯಾರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಜಹಾಂಗೀರ್ B) ಶಹಜಹಾನ್
C) ಅಕ್ಬರ್ D) ಹುಮಾಯೂನ್
ಉತ್ತರ: A ಜಹಾಂಗೀರನು ಸ್ವತಃ ಕಲಾ ಪಂಡಿತ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಕನಾಗಿದ್ದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 298. 'ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸ್ವರ್ಣಯುಗ' ಎಂದು ಯಾರ ಕಾಲವನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಶಹಜಹಾನ್ B) ಅಕ್ಬರ್
C) ಜಹಾಂಗೀರ್ D) ಔರಂಗಜೇಬ್
ಉತ್ತರ: A ತಾಜ್ ಮಹಲ್, ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ, ಜಮಾ ಮಸೀದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 299. 1760 ರ 'ವಂದಿವಾಶ್ ಯುದ್ಧ'ದಲ್ಲಿ (Battle of Wandiwash) ಇಂಗ್ಲಿಷರು ಯಾರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು?
A) ಫ್ರೆಂಚರು (ಕಾಂಟ್ ಡಿ ಲಾಲಿ) B) ಡಚ್ಚರು
C) ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು D) ಮರಾಠರು
ಉತ್ತರ: A ಸರ್ ಐರ್ ಕೂಟ್ ನೇತೃತ್ವದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಪಡೆ ಫ್ರೆಂಚರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 300. 1857 ರ ದಂಗೆಯನ್ನು 'ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ' ಎಂದು ಕರೆದವರು ಯಾರು?
A) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ (V.D. Savarkar) B) S.N. ಸೇನ್
C) R.C. ಮಜುಂದಾರ್ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
ಉತ್ತರ: A 'The Indian War of Independence 1857' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 301. 'ದಿ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು 1867 ರಲ್ಲಿ ಬಂಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಆತ್ಮಾರಾಮ್ ಪಾಂಡುರಂಗ B) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
C) ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ D) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
ಉತ್ತರ: A ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ ಅವರು ಇದನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 302. 'ಶಾರದಾ ಕಾಯ್ದೆ' (Sarda Act - 1929) ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ B) ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ತಡೆ
C) ವಿಧವಾ ಮರುಮದುವೆ D) ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ
ಉತ್ತರ: A ಹುಡುಗಿಯರ ಮದುವೆ ವಯಸ್ಸನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ 14 ಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 303. 1927 ರಲ್ಲಿ 'ಮಹಾದ್ ಕೆರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ನಡೆಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ D) ಪೆರಿಯಾರ್
ಉತ್ತರ: A ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀರಿನ ಕೆರೆಯಿಂದ ನೀರು ಕುಡಿಯುವ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 304. 'ಮೂಕನಾಯಕ' ಮತ್ತು 'ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಹಿತಕಾರಿಣಿ ಸಭಾ'ವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ B) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
C) ನಾರಾಯಣ ಗುರು D) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
ಉತ್ತರ: A 1920 ರಲ್ಲಿ ಮೂಕನಾಯಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 305. 'ಸ್ವದೇಶಿ ಬಂಧವ್ ಸಮಿತಿ'ಯನ್ನು ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಅಶ್ವಿನಿ ಕುಮಾರ್ ದತ್ತ
B) ಬಾರೀಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಘೋಷ್
C) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
D) ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ

ಉತ್ತರ: A ಬಾರಿಸಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ವದೇಶಿ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 306. 'ಅನುಶೀಲನ ಸಮಿತಿ' ಎಂಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಪ್ರಮಥನಾಥ ಮಿತ್ರ (P. ಮಿತ್ರ)
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ರಾಸ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
D) ಲಾಲಾ ಹರದಯಾಳ್

ಉತ್ತರ: A 1902 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆ.

ಪ್ರಶ್ನೆ 307. 1925 ರ 'ಕಾಕೋರಿ ರೈಲು ದರೋಡೆ ಪ್ರಕರಣ'ದಲ್ಲಿ (Kakori Train Action) ಗಲ್ಲಿಗೇರಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರು?

A) ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್, ಅಶ್ಫಾಕುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ ಇತ್ಯಾದಿ
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ & ರಾಜಗುರು
C) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್
D) ಸಾವರ್ಕರ್ ಸಹೋದರರು

ಉತ್ತರ: A ಖಜಾನೆ ಹಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 308. 'ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ' (ಭಾರತದ ಸೇವಕರ ಸಮಾಜ) ಯನ್ನು 1905 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ
B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ
D) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ

ಉತ್ತರ: A ದೇಶಸೇವೆಗೆ ಯುವಕರನ್ನು ತರಬೇತುಗೊಳಿಸಲು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 309. 'ಕಾಮಗಾತ ಮಾರು' (Komagata Maru) ಎಂದರೇನು?

A) ಕೆನಡಾಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಜಪಾನೀಸ್ ಹಡಗು
B) ಒಂದು ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆ
C) ಒಂದು ಸೈನಿಕ ಪಡೆ
D) ಒಪ್ಪಂದದ ಹೆಸರು

ಉತ್ತರ: A 1914 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಿದ್ದ ಹಡಗು ವಾಪಸ್ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 310. ಬಾರ್ಡೋಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ (1928) ಯಶಸ್ಸಿನ ನಂತರ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್ ಅವರಿಗೆ 'ಸರ್ದಾರ್' ಬಿರುದನ್ನು ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬಾರ್ಡೋಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು (ಗಾಂಧೀಜಿ ಮೂಲಕ)
B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ
D) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್

ಉತ್ತರ: A ತೆರಿಗೆ ವಿರೋಧಿ ಹೋರಾಟದ ಯಶಸ್ಸಿಗೆ ಈ ಬಿರುದು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 311. 'ದಿ ಹರಿಜನ' ಮತ್ತು 'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
B) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
D) ರಾಜಾಜಿ

ಉತ್ತರ: A ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ವಿಚಾರ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದರು.

ಪ್ರಶ್ನೆ 312. 'ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್' (National Herald) ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು 1938 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್

ಉತ್ತರ: A ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯಾಗಿ ಲಖನೌದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

PART 17 — MASTER QUICK ANSWER KEY (QUESTIONS 1 – 312)

Q. No	Ans	Q. No	Ans	Q. No	Ans	Q. No	Ans	Q. No	Ans	Q. No	Ans
1–10	B, B, B, C, B, B, A, B, B, A	11–20	D, C, B, B, B, C, B, D, B, A	21–30	B, B, B, A, A, B, B, B, B, A	31–40	B, B, A, A, B, A, A, A, C, B	41–50	C, B, B, B, A, C, B, B, B, A	51–60	A, B, B, A, B, B, A, C, A, A
61–70	B, A, A, B, B, A, B, A, B, B	71–80	A, B, B, B, A, B, A, B, A, A	81–90	C, A, B, C, A, A, B, C, B, B	91–100	B, B, A, B, A, A, B, B, B, A	101–110	A, A, A, B, A, A, B, A, B, B	111–120	A, A, B, B, A, A, A, B, A, B
121–130	A, B, A, B, A, B, A, A, B, B	131–140	A, B, A, B, A, A, B, A, A, A	141–150	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	151–160	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	161–170	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	171–180	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A
181–190	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	191–200	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	201–210	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	211–220	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	221–230	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	231–240	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A
241–250	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	251–260	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	261–270	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	271–280	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	281–290	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A	291–300	A, A, A, A, A, A, A, A, A, A
301–312	301:A, 302:A, 303:A, 304:A, 305:A, 306:A, 307:A, 308:A, 309:A, 310:A, 311:A, 312:A										

ANCIENT INDIA: ARCHAEOLOGY, INSCRIPTIONS & EARLY CULTURES

ಪ್ರಶ್ನೆ 1. ಸಿಂಧೂ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಯಾವ ತಾಣದಲ್ಲಿ ತಾಮ್ರದ ರಥ (Daimabad Chariot) ಪತ್ತೆಯಾಗಿದೆ?
A) ಕಾಲಿಬಂಗನ್ B) ದೈಮಾಬಾದ್
C) ಲೋಥಾಲ್ D) ಸುರ್ಕೋಟಡಾ
ಉತ್ತರ: B (ದೈಮಾಬಾದ್ - ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 2. ಹರಪ್ಪನ್ ನಾಗರಿಕತೆಯ ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಭಾರತೀಯ ತಾಣ ಯಾವುದು?
A) ರಾಖಿಗಢಿ B) ಧೋಲಾವೀರಾ
C) ರಂಗಪುರ D) ಬನವಾಲಿ
ಉತ್ತರ: A (ರಾಖಿಗಢಿ - ಹರಿಯಾಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 3. ಅಶೋಕನ 'ದೇವನಾಂಪಿಯ ಪಿಯದಸಿ' ಹೆಸರನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಿದ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
A) ಮಾಸ್ಕಿ ಶಾಸನ B) ಗಿರ್ನಾರ್ ಶಾಸನ
C) ರುಮ್ಮಿಂದೇಯ್ D) ಸಾರನಾಥ
ಉತ್ತರ: A (ರಾಯಚೂರಿನ ಮಾಸ್ಕಿ ಶಾಸನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 4. 'ಬೊಘಾಜ್‌ಕೋಯಿ' (Boghazkoi) ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ವೈದಿಕ ದೇವತೆಗಳು ಯಾರು?
A) ಇಂದ್ರ, ಮಿತ್ರ, ವರುಣ, ನಾಸತ್ಯ B) ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ವಾಯು
C) ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಶಿವ D) ಯಮ, ಕುಬೇರ, ರುದ್ರ
ಉತ್ತರ: A (ಏಷ್ಯಾ ಮೈನರ್ 1400 BC)

ಪ್ರಶ್ನೆ 5. ವೈದಿಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಗವಿಷ್ಟಿ' (Gavishti) ಎಂಬ ಪದದ ಅರ್ಥವೇನು?
A) ಹಸುಗಳಿಗಾಗಿ ಯುದ್ಧ B) ಧಾರ್ಮಿಕ ಯಾಗ
C) ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ D) ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ
ಉತ್ತರ: A (ಋಗ್ವೇದ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಪದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 6. ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳನ್ನು ಪರ್ಷಿಯನ್ ಭಾಷೆಗೆ 'ಸಿರ್ರ್-ಇ-ಅಕ್ಬರ್' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ದಾರಾ ಶಿಕೋ B) ಅಬುಲ್ ಫಜಲ್
C) ಬಾದಾಯುನಿ D) ಫೈಜಿ
ಉತ್ತರ: A (ಶಾಜಹಾನ್ ಮಗ ದಾರಾ ಶಿಕೋ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 7. ಜೈನ ಧರ್ಮದ 23ನೇ ತೀರ್ಥಂಕರರಾದ ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ಸರ್ಪ (ಹಾವಿನ ಹೆಡೆ) B) ಗೂಳಿ
C) ಸಿಂಹ D) ಆನೆ
ಉತ್ತರ: A (ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥರ ಚಿಹ್ನೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 8. ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ ಪ್ರಥಮ ಸಂಗೀತಿಯು ಯಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಮಹಾಕಾಶ್ಯಪ B) ಸಬ್ಬಕಾಮಿ
C) ಮೊಗ್ಗಲಿಪುತ್ತ ತಿಸ್ಸ D) ವಸುಮಿತ್ರ
ಉತ್ತರ: A (ಅಜಾತಶತ್ರು ಕಾಲ, ರಾಜಗೃಹ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 9. ಮೌರ್ಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ 'ಸಮಾಹರ್ತ' ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೆಲಸವೇನಾಗಿತ್ತು?
A) ಆದಾಯ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿ B) ಖಜಾಂಚಿ
C) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ D) ಸೇನಾಪತಿ
ಉತ್ತರ: A (Chief Revenue Collector)

ಪ್ರಶ್ನೆ 10. 'ಮಿಲಿಂದಪನ್ಹಾ' ಗ್ರಂಥವು ಯಾರ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದವಾಗಿದೆ?
A) ಮೆನಾಂಡರ್ ಮತ್ತು ನಾಗಸೇನ B) ಕನಿಷ್ಕ ಮತ್ತು ಅಶ್ವಘೋಷ
C) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮತ್ತು ಕೌಟಿಲ್ಯ D) ಹರ್ಷ ಮತ್ತು ಹ್ಯೂಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್
ಉತ್ತರ: A (ಬೌದ್ಧ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ ಗ್ರಂಥ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 11. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗಣಿತಜ್ಞ ಬ್ರಹ್ಮಗುಪ್ತ ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಫುಟ ಸಿದ್ಧಾಂತ B) ಸೂರ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ
C) ಬೃಹತ್ ಸಂಹಿತಾ D) ಲೀಲಾವತಿ
ಉತ್ತರ: A (ಗುರುತ್ವಾ ಕರ್ಷಣ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲು ಉಲ್ಲೇಖ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 12. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಹಾಲ್' ರಾಜ ಬರೆದ ಪ್ರಾಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಗಾಥಾ ಸಪ್ತಶತಿ B) ಬೃಹತ್ಕಥಾ
C) ಕಾತಂತ್ರ ವ್ಯಾಕರಣ D) ಸತ್ತಸಾಯಿ
ಉತ್ತರ: A (700 ಪ್ರಾಕೃತ ಕವನಗಳು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 13. ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಆಸ್ಥಾನದ ಕವಿ ಬಾಣಭಟ್ಟ ಬರೆದ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಹರ್ಷಚರಿತ & ಕಾದಂಬರಿ B) ರತ್ನಾವಳಿ
C) ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿಕಾ D) ನಾಗಾನಂದ
ಉತ್ತರ: A (ಹರ್ಷವರ್ಧನನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 14. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ 'ಅಮರಕೋಶ' ಕೃತಿಯು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ದಕೋಶ B) ವೈದ್ಯಕೀಯ
C) ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ D) ನಾಟಕ
ಉತ್ತರ: A (ಅಮರಸಿಂಹ ಬರೆದದ್ದು)

ANCIENT INDIA: LITERATURE, SCIENCE & DYNASSITY DEVELOPMENTS

ಪ್ರಶ್ನೆ 15. ಸಂಗಮ್ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ತೊಲ್ಕಾಪ್ಪಿಯಂ' ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ತಮಿಳು ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ
B) ಮಹಾಕಾವ್ಯ
C) ರಾಜಕೀಯ ಗ್ರಂಥ
D) ನಾಟಕ ಕೃತಿ
ಉತ್ತರ: A (ತೊಲ್ಕಾಪ್ಪಿಯಾರ್ ಬರೆದದ್ದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 16. ಗುಪ್ತರ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ 'ಕವಿರಾಜ' ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
B) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ II
C) ಕುಮಾರಗುಪ್ತ
D) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ
ಉತ್ತರ: A (ವೀಣೆ ನುಡಿಸುವ ಚಿತ್ರವಿರುವ ನಾಣ್ಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 17. ದೇವಗಢದ 'ದಶಾವತಾರ ದೇವಾಲಯ' ಯಾವ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ?
A) ಗುಪ್ತರ ಕಾಲ
B) ಮೌರ್ಯರ ಕಾಲ
C) ವರ್ಧನರ ಕಾಲ
D) ಶಾತವಾಹನ ಕಾಲ
ಉತ್ತರ: A (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಝಾನ್ಸಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 18. ವಿಕ್ರಮಶಿಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪಾಲ ವಂಶದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಧರ್ಮಪಾಲ
B) ಗೋಪಾಲ
C) ದೇವಪಾಲ
D) ಮಹಿಪಾಲ
ಉತ್ತರ: A (ಬಿಹಾರದಲ್ಲಿದೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 19. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದಲ್ಲಿ 'ಚರಕ ಸಂಹಿತೆ' ಗ್ರಂಥವು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ವೈದ್ಯಕೀಯ (ಆಯುರ್ವೇದ)
B) ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ
C) ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ
D) ರಸಾಯನಶಾಸ್ತ್ರ
ಉತ್ತರ: A (ಕನಿಷ್ಕನ ಆಸ್ಥಾನದ ವೈದ್ಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 20. ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾರತದ 'ಸುಶ್ರುತ ಸಂಹಿತೆ' ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ?
A) ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ
B) ಬಾಹ್ಯಾಕಾಶ ಜ್ಞಾನ
C) ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿ
D) ನೌಕಾಪಡೆ
ಉತ್ತರ: A (Father of Indian Surgery)

ಪ್ರಶ್ನೆ 21. ಮೌರ್ಯರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?
A) ಪಣ (Pana) / ಕರ್ಷಾಪಣ
B) ದಿನಾರ
C) ಜಿತಾಲ್
D) ಟಂಕಾ
ಉತ್ತರ: A (ಬೆಳ್ಳಿಯ ಆಹತ್/Punch marked ನಾಣ್ಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 22. ಬೌದ್ಧರ 'ತ್ರಿಪಿಟಕ'ಗಳು ಯಾವ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿವೆ?
A) ಪಾಲ ಭಾಷೆ
B) ಸಂಸ್ಕೃತ
C) ಪ್ರಾಕೃತ
D) ಅರ್ಧಮಾಗಧಿ
ಉತ್ತರ: A (ವಿನಯ, ಸುತ್ತ, ಅಭಿಧಮ್ಮ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 23. ಜೈನರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಕಲ್ಪಸೂತ್ರ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಭದ್ರಬಾಹು
B) ಸ್ಥೂಲಭದ್ರ
C) ಹೇಮಚಂದ್ರ
D) ಜಿನಸೇನ
ಉತ್ತರ: A (ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 24. 'ಸೂರ್ಯ ಸಿದ್ಧಾಂತ' ಮತ್ತು 'ಆರ್ಯಭಟೀಯಂ' ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಆರ್ಯಭಟ
B) ವರಾಹಮಿಹಿರ
C) ಭಾಸ್ಕರಾಚಾರ್ಯ
D) ನಾಗಾರ್ಜುನ
ಉತ್ತರ: A (ಪೂಜ್ಯ ಶೂನ್ಯದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ನೀಡಿದವರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 25. 'ಪಂಚತಂತ್ರ' ಕಥಾ ಸಂಕಲನವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣುಶರ್ಮಾ
B) ನಾರಾಯಣ ಪಂಡಿತ
C) ದಂಡಿ
D) ಭಾಸ
ಉತ್ತರ: A (ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದ ಕೃತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 26. ಅಲಹಾಬಾದ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ (Prayag Prashasti) ಶಾಸನವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಹರಿಷೇಣ
B) ರವಿಕೀರ್ತಿ
C) ೀcontext
D) ದಂಡಿ
ಉತ್ತರ: A (ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತನ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 27. ನಳಂದಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಗುಪ್ತ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಕುಮಾರಗುಪ್ತ I
B) ಸ್ಕಂದಗುಪ್ತ
C) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ I
D) ಬುದ್ಧಗುಪ್ತ
ಉತ್ತರ: A (5ನೇ ಶತಮಾನ ಕ್ರಿ.ಶ.)

ಪ್ರಶ್ನೆ 28. 'ಮುದ್ರಾಕ್ಷಸ' ನಾಟಕವನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ವಿಶಾಖದತ್ತ
B) ಶೂದ್ರಕ
C) ಕಾಳಿದಾಸ
D) ಭವಭೂತಿ
ಉತ್ತರ: A (ಮೌರ್ಯರ ಸ್ಥಾಪನೆ ವಿವರಣೆ)

SKY DIGITAL CYBER

ANCIENT REGIONAL KINGDOMS, ART & PHILOSOPHY

ಪ್ರಶ್ನೆ 29. 'ಮೃಚ್ಛಕಟಿಕ' (ಮಣ್ಣಿನ ಬಂಡಿ) ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಶೂದ್ರಕ B) ಭಾಸ
C) ಕಾಳಿದಾಸ D) ಶ್ರೀಹರ್ಷ
ಉತ್ತರ: **A (ಚಾರುದತ್ತ ಮತ್ತು ವಸಂತಸೇನಾ ಕಥೆ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 30. ಗಾಂಧಾರ ಕಲಾ ಶೈಲಿಯು ಯಾವ ಎರಡು ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಸಮ್ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದೆ?
A) ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಗ್ರೀಕ್ B) ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಪರ್ಷಿಯನ್
C) ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ಚೀನಿ D) ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ರೋಮನ್
ಉತ್ತರ: **A (Greco-Buddhist Art)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 31. ಕುಷಾಣರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಜ ಕನಿಷ್ಕನ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಪುರುಷಪುರ (ಪೇಷಾವರ) B) ಮಥುರಾ
C) ತಕ್ಷಶಿಲಾ D) ಪಾಟಲೀಪುತ್ರ
ಉತ್ತರ: **A (ದ್ವಿತೀಯ ರಾಜಧಾನಿ ಮಥುರಾ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 32. ಕಾಶ್ಮೀರದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ 'ರಾಜತರಂಗಿಣಿ' ಕೃತಿಯ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಕಲ್ಹಣ B) ಬಿಲ್ಹಣ
C) ಹೇಮಚಂದ್ರ D) ಜಯಾನಕ
ಉತ್ತರ: **A (ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಗ್ರಂಥ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 33. 'ಮಾಳವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರಂ' ನಾಟಕದ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಅಗ್ನಿಮಿತ್ರ ಶುಂಗ B) ಪುಷ್ಯಮಿತ್ರ ಶುಂಗ
C) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ D) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ
ಉತ್ತರ: **A (ಕಾಳಿದಾಸನ ಪ್ರಥಮ ನಾಟಕ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 34. ಸಾಂಖ್ಯ ದರ್ಶನ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಕಪಿಲ ಮುನಿ B) ಗೌತಮ ಮುನಿ
C) ಪತಂಜಲಿ D) ಜೈಮಿನಿ
ಉತ್ತರ: **A (ಆರು ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಗಿದೆ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 35. ನ್ಯಾಯ ದರ್ಶನ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರತಿಪಾದಕರು ಯಾರು?
A) ಅಕ್ಷಪಾದ ಗೌತಮ B) ಕಣಾದ ಮುನಿ
C) ಬಾದರಾಯಣ D) ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ
ಉತ್ತರ: **A (ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 36. ವೈಶೇಷಿಕ ದರ್ಶನದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಕಣಾದ (ಉಲೂಕ) B) ಕಪಿಲ
C) ಪತಂಜಲಿ D) ಜೈಮಿನಿ
ಉತ್ತರ: **A (ಪರಮಾಣು ಸಿದ್ಧಾಂತದ ಪಿತಾಮಹ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 37. ಯೋಗ ದರ್ಶನದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥ 'ಯೋಗಸೂತ್ರ' ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಪತಂಜಲಿ ಮಹರ್ಷಿ B) ಕಪಿಲ
C) ಗೌತಮ D) ವ್ಯಾಸ
ಉತ್ತರ: **A (ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 38. 'ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸಾ' (ವೇದಾಂತ) ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಬಾದರಾಯಣ B) ಜೈಮಿನಿ
C) ಶಂಕರ D) ರಾಮಾನುಜ
ಉತ್ತರ: **A (ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರ ಕರ್ತೃ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 39. ಪೂರ್ವ ಮೀಮಾಂಸಾ ದರ್ಶನದ ಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಜೈಮಿನಿ B) ಕಪಿಲ
C) ಕಣಾದ D) ಗೌತಮ
ಉತ್ತರ: **A (ವೇದ ಯಜ್ಞ ಅನುಷ್ಠಾನ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 40. ಅಜಂತಾ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಗುಹೆಗಳಿವೆ?
A) 29 / 30 B) 34
C) 12 D) 18
ಉತ್ತರ: **A (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಔರಂಗಾಬಾದ್)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 41. ಎಲ್ಲೋರಾದ ಕೈಲಾಸನಾಥ ದೇವಾಲಯವನ್ನು (ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 16) ಕೆತ್ತಿಸಿದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಕೃಷ್ಣ I B) ಧ್ರುವ
C) ಅಮೋಘವರ್ಷ D) ದಂತಿದುರ್ಗ
ಉತ್ತರ: **A (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ದೊರೆ)**

ಪ್ರಶ್ನೆ 42. ಹಾಥಿಗುಂಫಾ ಶಾಸನವು ಯಾವ ರಾಜನ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುತ್ತದೆ?
A) ಖಾರವೇಲ B) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
C) ರುದ್ರದಾಮನ್ D) ಪುಲಿಕೇಶಿ II
ಉತ್ತರ: **A (ಒಡಿಶಾದ ಉದಯಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟ)**

ANCIENT INDIA: INSCRIPTIONS, COINS & TRADE ROUTES

ಪ್ರಶ್ನೆ 43. ಜೂನಾಗಢ್ (ಗಿರ್ನಾರ್) ಶಾಸನವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಶಕ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ರುದ್ರದಾಮನ್ I B) ನಹಪಾಣ
C) ಗೋಂಡೋಫರ್ನೆಸ್ D) ಮೆನಾಂಡರ್
ಉತ್ತರ: A (ಸುದರ್ಶನ ಸರೋವರ ದುರಸ್ತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 44. 'ಪೆರಿಪ್ಲಸ್ ಆಫ್ ದಿ ಎರಿತ್ರಿಯನ್ ಸಿ' ಗ್ರಂಥದ ಲೇಖಕರು ಯಾರು?
A) ಅನಾಮಧೇಯ ಗ್ರೀಕ್ ನಾವಿಕ B) ಪ್ಲಿನಿ
C) ಟಾಲೆಮಿ D) ಸ್ಟ್ರಾಬೋ
ಉತ್ತರ: A (ಅರೇಬಿಯನ್ ಸಮುದ್ರ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿವರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 45. 'ನ್ಯಾಚುರಲಿಸ್ ಹಿಸ್ಟೋರಿಯಾ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ರೋಮನ್ ಬರಹಗಾರ ಯಾರು?
A) ಪ್ಲಿನಿ (Pliny the Elder) B) ಜಸ್ಟಿನ್
C) ಅರಿಯನ್ D) ಪ್ಲುಟಾರ್ಕ್
ಉತ್ತರ: A (ಭಾರತದಿಂದ ರೋಮ್‌ಗೆ ಚಿನ್ನ ಹರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಳವಳ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 46. ಗಂಧಾರ ಕಲೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರ ಯಾ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ತಕ್ಷಶಿಲಾ B) ಉಜ್ಜಯಿನಿ
C) ಸಾಂಚಿ D) ಅಮರಾವತಿ
ಉತ್ತರ: A (ಇಂದಿನ ಪಾಕಿಸ್ತಾನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 47. ಅಮರಾವತಿ ಶಿಲ್ಪಕಲಾ ಶೈಲಿಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದ ರಾಜವಂಶ ಯಾವುದು?
A) ಶಾತವಾಹನರು B) ಕುಷಾಣರು
C) ಗುಪ್ತರು D) ಚೋಳರು
ಉತ್ತರ: A (ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ಅಮರಾವತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 48. ಚೀನಾದಿಂದ ರೋಮ್‌ಗೆ ಸಂಪರ್ಕ ಕಲ್ಪಿಸುವ 'ಸಿಲ್ಕ್ ರೂಟ್' ನಿಯಂತ್ರಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಕನಿಷ್ಕ B) ಚಂದ್ರಗುಪ್ತ ಮೌರ್ಯ
C) ಹರ್ಷವರ್ಧನ D) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ
ಉತ್ತರ: A (ಕುಷಾಣ ದೊರೆ ಕನಿಷ್ಕ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 49. 'ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಫುಟ ಸಿದ್ಧಾಂತ'ವನ್ನು ಅರೇಬಿಕ್‌ಗೆ 'ಸಿಂಧಿಂಧ್' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಅಲ್-ಫಜಾರಿ B) ಅಲ್-ಬೆರೂನಿ
C) ಇಬ್ನ್ ಬತೂತಾ D) ಅಲ್-ಮಸೂದಿ
ಉತ್ತರ: A (ಅಬ್ಬಾಸಿದ್ ಖಲೀಫರ ಕಾಲ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 50. 'ಮಹಾಭಾಷ್ಯ' ಎಂಬ ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಪತಂಜಲಿ B) ಪಾಣಿನಿ
C) ಕಾತ್ಯಾಯನ D) ಜಯಾದಿತ್ಯ
ಉತ್ತರ: A (ಪಾಣಿನಿಯ ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿಗೆ ವಿವರಣೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 51. 'ಅಷ್ಟಾಧ್ಯಾಯಿ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ವ್ಯಾಕರಣ ಪಂಡಿತ ಯಾರು?
A) ಪಾಣಿನಿ B) ಭರ್ತೃಹರಿ
C) ವರ್ಧಮಾನ D) ಕಾಳಿದಾಸ
ಉತ್ತರ: A (ಸಂಸ್ಕೃತ ವ್ಯಾಕರಣದ ಪಿತಾಮಹ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 52. ತಮಿಳಿನ 'ಶಿಲಪ್ಪದಿಗಾರಂ' ಮಹಾಕಾವ್ಯದ ಲೇಖಕರು ಯಾರು?
A) ಇಳಂಗೋ ಅಡಿಗಲ್ B) ಸತ್ತನಾರ್
C) ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ D) ಕಂಬನ್
ಉತ್ತರ: A (ಕೋವಲನ್-ಕಣ್ಣಗಿ ಕಥೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 53. ತಮಿಳಿನ 'ಮಣಿಮೇಖಲೈ' ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಚೀತ್ತಲೈ ಚಾತ್ತನಾರ್ B) ಇಳಂಗೋ
C) ಸುಂದರಾರ್ D) ಅಪ್ಪರ್
ಉತ್ತರ: A (ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಮಹಾಕಾವ್ಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 54. ತಮಿಳಿನ 'ತಿರುಕ್ಕುರಲ್' (ತಮಿಳು ವೇದ) ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ತಿರುವಳ್ಳುವರ್ B) ಕಂಬನ್
C) ನಕ್ಕೀರರ್ D) ಅವ್ವಯ್ಯಾರ್
ಉತ್ತರ: A (ನೀತಿಬೋಧಕ ಗ್ರಂಥ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 55. 'ಕಿರಾತಾರ್ಜುನೀಯಂ' ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಭಾರವಿ B) ಮಾಘ
C) ಶ್ರೀಹರ್ಷ D) ಭಾಸ
ಉತ್ತರ: A (ವಿಷ್ಣುಕುಂಡಿನ/ಪಲ್ಲವ ಕಾಲ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 56. 'ಶಿಶುಪಾಲ ವಧೆ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಮಾಘ B) ಭಾರವಿ
C) ಕ್ಷೇಮೇಂದ್ರ D) ಬಿಲ್ಹಣ
ಉತ್ತರ: A (ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಕಾವ್ಯ)

MEDIEVAL INDIA: DELHI SULTANATE & REGIONAL DYNASTIES

ಪ್ರಶ್ನೆ 57. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ 'ದಿವಾನ್-ಇ-ಅರ್ಜ್' (ಸೇನಾ ಇಲಾಖೆ) ಯಾರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು?
A) ಬಲ್ಬನ್ B) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್
C) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ D) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್
ಉತ್ತರ: A (ಮಿಲಿಟರಿ ಬಲಪಡಿಸಲು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 58. 'ಚಹಾಲ್ಗಾನಿ' (40 ಜನ ಗುಲಾಮರ ಒಕ್ಕೂಟ) ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಬಲ್ಬನ್ B) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್
C) ರಜಿಯಾ ಸುಲ್ತಾನಾ D) ಕೈಕುಬಾದ್
ಉತ್ತರ: A (ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದನ್ನು ಬಲ್ಬನ್ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 59. 'ಸಜ್ದಾ' ಮತ್ತು 'ಪೈಬೋಸ್' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಗಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ಬಲ್ಬನ್ B) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
C) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್
ಉತ್ತರ: A (ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪದ್ಧತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 60. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು (Market Reforms) ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು?
A) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ B) ಬಲ್ಬನ್
C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ
ಉತ್ತರ: A (ಶಹನಾ-ಇ-ಮಂಡಿ ಅಧಿಕಾರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 61. 'ದಿವಾನ್-ಇ-ಕೋಹಿ' (ಕೃಷಿ ಇಲಾಖೆ) ಯಾರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು?
A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್ B) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ
ಉತ್ತರ: A (ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 62. ಸಂಕೇತ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು (Token Currency - ತಾಮ್ರದ ನಾಣ್ಯ) ಚಲಾವಣೆಗೆ ತಂದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್ B) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್
C) ಶೇರ್ ಶಾ ಸೂರಿ D) ಅಕ್ಬರ್
ಉತ್ತರ: A (1329–1330 ಕ್ರಿ.ಶ.)

ಪ್ರಶ್ನೆ 63. 'ದಿವಾನ್-ಇ-ಖೈರಾತ್' (ದಾನ ಧರ್ಮ ಇಲಾಖೆ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್ B) ಬಲ್ಬನ್
C) ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ D) ಬಹಲೋಲ್ ಲೋಧಿ
ಉತ್ತರ: A (ಬಡವರ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 64. ಆಗ್ರಾ ನಗರವನ್ನು 1504ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿ ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ B) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ
C) ಬಹಲೋಲ್ ಲೋಧಿ D) ಬಾರ್ಬಕ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (ಲೋಧಿ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೊರೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 65. 'ಗಜ್-ಇ-ಸಿಕಂದರಿ' ಎಂಬ ಭೂ ಅಳತೆ ಮಾನದಂಡ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಸಿಕಂದರ್ ಲೋಧಿ B) ಶೇರ್ ಶಾ
C) ಅಕ್ಬರ್ D) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
ಉತ್ತರ: A (32 ಅಂಗುಲದ ಅಳತೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 66. 'ತಾರೀಖ್-ಇ-ಫಿರೋಜ್ ಶಾಹಿ' ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದ ಇತಿಹಾಸಕಾರ ಯಾರು?
A) ಜಿಯಾವುದ್ದೀನ್ ಬರನಿ B) ಶಂಸ್-ಇ-ಸಿರಾಜ್ ಅಫೀಫ್
C) ಇಬ್ನ್ ಬತೂತಾ D) ಈಸಾಮಿ
ಉತ್ತರ: A (ತುಗ್ಲಕ್ ಕಾಲದ ವಿವರಣೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 67. ಮೊರಾಕ್ಕೋದ ಪ್ರವಾಸಿ ಇಬ್ನ್ ಬತೂತಾ ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದನು?
A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್ B) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
C) ಗಿಯಾಸುದ್ದೀನ್ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಬಲ್ಬನ್
ಉತ್ತರ: A ('ರಿಹ್ಲಾ' ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 68. ಕುತ್ಬ್ ಮಿನಾರ್ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್ B) ಕುತ್ಬುದ್ದೀನ್ ಐಬಕ್
C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್ D) ಬಲ್ಬನ್
ಉತ್ತರ: A (ಐಬಕ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದನ್ನು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 69. 'ಅಲೈ ದರ್ವಾಜಾ' (ಕುತ್ಬ್ ಮಿನಾರ್ ಪ್ರವೇಶದ್ವಾರ) ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ B) ಇಲ್ತುತ್ಮಿಶ್
C) ಶೇರ್ ಶಾ D) ಅಕ್ಬರ್
ಉತ್ತರ: A (1311 ಕ್ರಿ.ಶ. ನಿರ್ಮಾಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 70. ಜಾನ್‌ಪುರ ನಗರವನ್ನು ಯಾರ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು?
A) ಜೌನಾ ಖಾನ್ (ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಬಿನ್ ತುಗ್ಲಕ್) B) ಜಲಾಲುದ್ದೀನ್ ಖಿಲ್ಜಿ
C) ಜಹಾಂಗೀರ್ D) ಜಾಫರ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A (ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ತುಗ್ಲಕ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ)

SKY DIGITAL CYBER

MEDIEVAL INDIA: MUGHAL ADMINISTRATION, ART & BHAKTI MOVEMENT

ಪ್ರಶ್ನೆ 71. ಮುಘಲ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 'ದಹಶಾಲಾ' (Dahsala) ಭೂಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ರಾಜಾ ತೋಡರಮಲ್ B) ರಾಜಾ ಮಾನ್‌ಸಿಂಗ್
C) ಬೈರಾಮ್ ಖಾನ್ D) ಆಸಫ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A (ಅಕ್ಬರ್‌ನ ಹಣಕಾಸು ಮಂತ್ರಿ 1580)

ಪ್ರಶ್ನೆ 72. 'ಮನ್ಸಬ್ದಾರಿ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಮುಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಯಾರು?
A) ಅಕ್ಬರ್ B) ಬಾಬರ್
C) ಹುಮಾಯೂನ್ D) ಶಹಜಹಾo
ಉತ್ತರ: A (ಜಾತ್ ಮತ್ತು ಸವಾರ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 73. 'ಇಬಾದತ್ ಖಾನಾ' (ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರ)ವನ್ನು ಅಕ್ಬರ್ ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು?
A) ಫತೇಪುರ್ ಸಿಕ್ರಿ B) ಆಗ್ರಾ
C) ದೆಹಲಿ D) ಲಾಹೋರ್
ಉತ್ತರ: A (1575 ಕ್ರಿ.ಶ. ನಿರ್ಮಾಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 74. 'ದೀನ್-ಇ-ಇಲಾಹಿ' ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಏಕೈಕ ಹಿಂದೂ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಬೀರಬಲ್ (ಮಹೇಶ್ ದಾಸ್) B) ತೋಡರಮಲ್
C) ಮಾನ್‌ಸಿಂಗ್ D) ಭಗವಾನ್ ದಾಸ್
ಉತ್ತರ: A (1582ರಲ್ಲಿ ಅಕ್ಬರ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 75. 'ಸುಲ್ಹ್-ಇ-ಕುಲ್' (ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಶಾಂತಿ) ನೀತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಅಕ್ಬರ್ B) ಜಹಾಂಗೀರ್
C) ಶಹಜಹಾನ್ D) ಔರಂಗಜೇಬ್
ಉತ್ತರ: A (ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಹಿಷ್ಣುತೆ ನೀತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 76. ಜಹಾಂಗೀರ್ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಯಭಾರಿ ಯಾರು?
A) ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ರೋ B) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
C) ಹೆಕ್ಟರ್ ಮುನ್ರೋ D) ಜಾನ್ ಸುರ್ಮನ್
ಉತ್ತರ: A (1615ರಲ್ಲಿ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 77. 'ಚಿತ್ರಕಲೆಯ ಸ್ವರ್ಣಯುಗ' ಎಂದು ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲವನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಜಹಾಂಗೀರ್ B) ಶಹಜಹಾನ್
C) ಅಕ್ಬರ್ D) ಶೇರ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (ಚಿತ್ರಕಲೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 78. 'ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪದ ಸ್ವರ್ಣಯುಗ' ಎಂದು ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಶಹಜಹಾನ್ B) ಅಕ್ಬರ್
C) ಜಹಾಂಗೀರ್ D) ಔರಂಗಜೇಬ್
ಉತ್ತರ: A (ತಾಜ್ ಮಹಲ್, ಕೆಂಪುಕೋಟೆ ನಿರ್ಮಾಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 79. ಸಿಖ್ಖರ 5ನೇ ಗುರು ಅರ್ಜುನ್ ದೇವ್ ಅವರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ ಮುಘಲ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಜಹಾಂಗೀರ್ B) ಔರಂಗಜೇಬ್
C) ಶಹಜಹಾನ್ D) ಫರೂಖ್‌ಸಿಯಾರ್
ಉತ್ತರ: A (1606ರಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 80. ಸಿಖ್ಖರ 9ನೇ ಗುರು ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಅವರನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿಸಿದ ಮುಘಲ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಔರಂಗಜೇಬ್ B) ಜಹಾಂಗೀರ್
C) ಶಹಜಹಾನ್ D) ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (1675ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 81. 'ಜಿಜಿಯಾ' ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ಮುಘಲ್ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಶಾ 'ರಂಗೀಲಾ' B) ಅಕ್ಬರ್
C) ಫರೂಖ್‌ಸಿಯಾರ್ D) ಜಹಂದಾರ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (1720ರಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ರದ್ದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 82. 'ಶೂರ್ ಸೇನಾ ಸಮಿತಿ' ಮತ್ತು ಶುದ್ಧಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲಿಸಿದವರು?
A) ರಾಮಾನಂದರು B) ಕಬೀರ್
C) ಚೈತನ್ಯ ಮಹಾಪ್ರಭು D) ಗುರು ನಾನಕ್
ಉತ್ತರ: A (ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಭಕ್ತಿ ಚಳುವಳಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 83. 'ಬೀಜಕ್' (Bijak) ಎಂಬ ವಚನ/ದೋಹಾ ಸಂಕಲನ ಯಾರ ಬೋಧನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ?
A) ಸಂತ ಕಬೀರ್ B) ರವಿದಾಸ್
C) ತುಲಸೀದಾಸ್ D) ಸೂರದಾಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಕಬೀರರ ಶಿಷ್ಯರು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 84. 'ರಾಮಚರಿತ ಮಾನಸ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅವಧಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಸಂತ ತುಲಸೀದಾಸ್ B) ಸೂರದಾಸ್
C) ಕಬೀರ್ D) ಏಕನಾಥ್
ಉತ್ತರ: A (ಅಕ್ಬರನ ಸಮಕಾಲೀನ)

MEDIEVAL INDIA: MARATHAS, SIKHS & REGIONAL POWERS

ಪ್ರಶ್ನೆ 85. ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?
A) ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನ್ B) ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರು
C) ನವರತ್ನಗಳು D) ನಾಯಂಕರ್
ಉತ್ತರ: A (ಪೇಷ್ವಾ ಪ್ರಮುಖ ಮಂತ್ರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 86. ಮರಾಠರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಚೌತ್' (Chauth) ಎಂದರೆ ಏನು?
A) ಭೂಕಂದಾಯದ 1/4 ಭಾಗ B) 1/10 ಭಾಗದ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ತೆರಿಗೆ
C) ಧಾರ್ಮಿಕ ತೆರಿಗೆ D) ವ್ಯಾಪಾರ ತೆರಿಗೆ
ಉತ್ತರ: A (ನೆರೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಗೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 87. 'ಸರದೇಶ್‌ಮುಖಿ' ತೆರಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಎಷ್ಟಿತ್ತು?
A) 10% (1/10 ಭಾಗ) B) 25% (1/4 ಭಾಗ)
C) 50% D) 5%
ಉತ್ತರ: A (ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ ಹಕ್ಕಿನ ತೆರಿಗೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 88. ಶಿವಾಜಿ ಮಹಾರಾಜರ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವು 1674ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ರಾಯಗಢ ಕೋಟೆ B) ಶಿವನೇರಿ ಕೋಟೆ
C) ಪ್ರತಾಪಗಢ D) ತೋರಣ ಕೋಟೆ
ಉತ್ತರ: A (ಗಂಗಾಭಟ್ಟ ಪೌರೋಹಿತ್ಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 89. ಪುರಂದರ ಒಪ್ಪಂದ (1665) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ರಾಜಾ ಜೈಸಿಂಗ್ B) ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಅಫ್ಜಲ್ ಖಾನ್
C) ಶಿವಾಜಿ ಮತ್ತು ಶೈಸ್ತಾ ಖಾನ್ D) ಶಂಭಾಜಿ ಮತ್ತು ಔರಂಗಜೇಬ್
ಉತ್ತರ: A (ಔರಂಗಜೇಬನ ಪರವಾಗಿ ಜೈಸಿಂಗ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 90. ಪ್ರಥಮ ಪೇಷ್ವಾ ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಬಾಲಾಜಿ ವಿಶ್ವನಾಥ್ B) ಬಾಜಿರಾವ್ I
C) ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ D) ಮಾಧವರಾವ್
ಉತ್ತರ: A (1713-1720)

ಪ್ರಶ್ನೆ 91. ಮೂರನೇ ಪಾಣಿಪತ್ ಯುದ್ಧ (1761) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಅಹಮದ್ ಶಾ ಅಬ್ದಾಲಿ B) ಅಕ್ಬರ್ ಮತ್ತು ಹೇಮು
C) ಬಾಬರ್ ಮತ್ತು ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಲೋಧಿ D) ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಸಿರಾಜುದ್ದೌಲಾ
ಉತ್ತರ: A (ಸಾಲಿ 1761 ಜನವರಿ 14)

ಪ್ರಶ್ನೆ 92. 'ಖಾಲ್ಸಾ' ಪಂಥವನ್ನು 1699ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಿಖ್ ಗುರು ಯಾರು?
A) ಗುರು ಗೋವಿಂದ್ ಸಿಂಗ್ B) ಗುರು ನಾನಕ್
C) ಗುರು ಅಂಗದ್ D) ಗುರು ಹರಗೋಬಿಂದ್
ಉತ್ತರ: A (10ನೇ ಮತ್ತು ಕೊನೆಯ ಗುರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 93. ಗುರುಮುಖಿ ಲಿಪಿಯನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಸಿಖ್ ಗುರು ಯಾರು?
A) ಗುರು ಅಂಗದ್ B) ಗುರು ನಾನಕ್
C) ಗುರು ರಾಮದಾಸ್ D) ಗುರು ಅಮರದಾಸ್
ಉತ್ತರ: A (2ನೇ ಸಿಖ್ ಗುರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 94. ಅಮೃತಸರದ ಸುವರ್ಣ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ (ಹರ್ಮಂದಿರ ಸಾಹಿಬ್) ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದ ಸೂಫಿ ಸಂತ ಯಾರು?
A) ಮಿಯಾನ್ ಮೀರ್ B) ಬಾಬಾ ಫರೀದ್
C) ನಿಜಾಮುದ್ದೀನ್ ಔಲಿಯಾ D) ಮೊಯಿನುದ್ದೀನ್ ಚಿಸ್ತಿ
ಉತ್ತರ: A (ಗುರು ಅರ್ಜುನ್ ದೇವ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 95. ಅಮೃತಸರ ಒಪ್ಪಂದ (1809) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ರಣಜಿತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರು (ಮೆಟ್‌ಕಾಫ್) B) ದಲೀಪ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
C) ಖರಕ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬೆಂಟಿಂಕ್ D) ಗುಲಾಬ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಲಾರೆನ್ಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಸಟ್ಲೆಜ್ ನದಿ ಗಡಿ ತೀರ್ಮಾನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 96. ಅಹೋಮ್ ರಾಜವಂಶವು ಭಾರತದ ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿತು?
A) ಅಸ್ಸಾಂ B) ಒಡಿಶಾ
C) ಬಂಗಾಳ D) ಮಣಿಪುರ
ಉತ್ತರ: A (ಲಚಿತ್ ಬೋರ್ಫುಕನ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸೇನಾಪತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 97. ಲಚಿತ್ ಬೋರ್ಫುಕನ್ ಮುಘಲರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನೌಕಾ ಯುದ್ಧ ಯಾವುದು?
A) ಸಾರೈಘಾಟ್ ಯುದ್ಧ (1671) B) ಹಲ್ದಿಘಾಟ್ ಯುದ್ಧ
C) ತಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧ D) ಚೌಸಾ ಯುದ್ಧ
ಉತ್ತರ: A (ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ನದಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಯುದ್ಧ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 98. ಗಣೇಶ ಉತ್ಸವ ಮತ್ತು ಶಿವಾಜಿ ಉತ್ಸವಗಳನ್ನು ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್ B) ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ
C) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ D) ಸಾವರ್ಕರ್
ಉತ್ತರ: A (ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಾಗೃತಿಗೆ 1893/1895)

MODERN INDIA: BRITISH EXPANSION, LAND REVENUE & POLICIES

ಪ್ರಶ್ನೆ 99. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ' (Dual Government) ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ B) ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
C) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A (1765ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 100. ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ 'ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ' ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ B) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
C) ಜಾನ್ ಶೋರ್ D) ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
ಉತ್ತರ: A (1772ರಲ್ಲಿ ರದ್ದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 101. 'ಖಾಯಂ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ' (Permanent Settlement) 1793ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ B) ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ
C) ಹಾಲ್ಟ್ ಮೆಕೆಂಜಿ D) ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
ಉತ್ತರ: A (ಬಂಗಾಳ, ಬಿಹಾರ, ಒಡಿಶಾಗಳಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 102. 'ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ'ಯನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ ಮತ್ತು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ರೀಡ್ B) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
C) ಮೆಕೆಂಜಿ D) ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್
ಉತ್ತರ: A (1820ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 103. 'ಮಹಲ್ವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ'ಯನ್ನು ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ವಾಯುವ್ಯ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಹಾಲ್ಟ್ ಮೆಕೆಂಜಿ B) ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ
C) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಮೆಟ್‌ಕಾಫ್
ಉತ್ತರ: A (1822ರಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 104. 'ಸಹಾಯಕಾರಿ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' (Subsidiary Alliance) ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಹೈದರಾಬಾದ್‌ನ ನಿಜಾಮ್ B) ಮೈಸೂರಿನ ಒಡೆಯರ್
C) ಅವಧ್‌ನ ನವಾಬ D) ಪೇಷ್ವಾ ಬಾಜಿರಾವ್ II
ಉತ್ತರ: A (1798ರಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 105. 'ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ' (Doctrine of Lapse) ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ವಿಲೀನಗೊಂಡ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಸತಾರಾ (1848) B) ಝಾನ್ಸಿ
C) ಶಂಭಲ್ಪುರ್ D) ನಾಗಪುರ
ಉತ್ತರ: A (ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 106. ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪವೊಡ್ಡಿ ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಿದ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಅವಧ್ (Oudh - 1856) B) ಸತಾರಾ
C) ಪಂಜಾಬ್ D) ಸಿಂಧ್
ಉತ್ತರ: A (ಔಟ್ರಮ್ ವರದಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 107. 1773ರ 'ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ' (Regulating Act) ಪ್ರಕಾರ ಕೊಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1774 B) 1773
C) 1784 D) 1793
ಉತ್ತರ: A (ಸರ್ ಎಲಿಜಾ ಇಂಪೆ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 108. 'ಪಿಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾಯ್ದೆ' ಯಾವ ವರ್ಷ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು?
A) 1784 B) 1773
C) 1793 D) 1813
ಉತ್ತರ: A (ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 109. ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವುದು?
A) 1813ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ B) 1833ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ
C) 1853ರ ಕಾಯ್ದೆ D) 1793ರ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A (ಚಹಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 110. 'ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್' ಹುದ್ದೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
A) 1833ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ B) 1813ರ ಕಾಯ್ದೆ
C) 1858ರ ಕಾಯ್ದೆ D) 1909ರ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A (ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 111. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಸೇವೆಗಳ (ICS) ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಾತ್ಮಕ ಪರೀಕ್ಷೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವುದು?
A) 1853ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ B) 1833ರ ಕಾಯ್ದೆ
C) 1861ರ ಕಾಯ್ದೆ D) 1892ರ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A (ಕೊನೆಯ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 112. 'ವುಡ್ಸ್ ಡಿಸ್ಪಾ ಚ್' (Wood's Despatch - 1854) ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರ (Magna Carta of Education) B) ಸೇನಾ ಸುಧಾರಣೆ
C) ಭೂಕಂದಾಯ D) ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
ಉತ್ತರ: A (ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವುಡ್ ವರದಿ)

MODERN INDIA: TRIBAL, PEASANT MOVEMENTS & SOCIO-RELIGIOUS REFORMS

ಪ್ರಶ್ನೆ 113. 1855-56ರ 'ಸಂತಾಲ ದಂಗೆ'ಯ (Santhal Rebellion) ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಸಿಧು ಮತ್ತು ಕನ್ಹು
B) ಬಿರ್ಸಾ ಮುಂಡಾ
C) ತಿರೋತ್ ಸಿಂಗ್
D) ಕಾಜಿ ಸಿಂಗ್
ಉತ್ತರ: A (ರಾಜಮಹಲ್ ಬೆಟ್ಟಗಳ ದಂಗೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 114. 'ಉಲ್ಗುಲನ್' (Munda Ulgulan) ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಬಿರ್ಸಾ ಮುಂಡಾ
B) ಸಿಧು
C) ಜೆಟಿಯಾ ಮುಂಡಾ
D) ಜತ್ರಾ ಭಗತ್
ಉತ್ತರ: A (ಛೋಟಾನಾಗಪುರ ಪ್ರಾಂತ್ಯ 1899-1900)

ಪ್ರಶ್ನೆ 115. 'ನೀಲಿ ದಂಗೆ' (Indigo Revolt - 1859) ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?
A) ಬಂಗಾಳದ ನಾಡಿಯಾ ಜಿಲ್ಲೆ
B) ಬಿಹಾರದ ಚಂಪಾರಣ್
C) ಗುಜರಾತ್‌ನ ಬಾರ್ಡೋಲಿ
D) ಯುಪಿಯ ಚೌರಿಚೌರಾ
ಉತ್ತರ: A (ದಿಗಂಬರ್ ಮತ್ತು ಬಿಷ್ಣು ಬಿಸ್ವಾಸ್ ನಾಯಕರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 116. ನೀಲಿ ಬೆಳೆಗಾರರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸುವ 'ನೀಲ್ ದರ್ಪಣ್' ನಾಟಕದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ದೀನಬಂಧು ಮಿತ್ರ
B) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ
C) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್
D) ಶರತ್ ಚಂದ್ರ
ಉತ್ತರ: A (1860ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 117. 'ಪಬ್ನಾ ರೈತ ದಂಗೆ' (Pabna Revolt - 1873) ನಡೆದದ್ದು ಎಲ್ಲಿ?
A) ಪೂರ್ವ ಬಂಗಾಳ
B) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
C) ಪಂಜಾಬ್
D) ಕೇರಳ
ಉತ್ತರ: A (ಜಮೀನ್ದಾರರ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 118. 'ಮೋಪ್ಲಾ ದಂಗೆ' (Moplah Rebellion - 1921) ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಕೇರಳದ ಮಲಬಾರ್ ಕರಾವಳಿ
B) ತಮಿಳುನಾಡು
C) ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ
D) ಕರ್ನಾಟಕ
ಉತ್ತರ: A (ಖಿಲಾಫತ್ ಚಳುವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 119. 'ಬಾರ್ಡೋಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (1928) ಯಶಸ್ವಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿ 'ಸರ್ದಾರ್' ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು?
A) ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್
B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ
D) ಮಹಾದೇವ ದೇಸಾಯಿ
ಉತ್ತರ: A (ಬಾರ್ಡೋಲಿ ಮಹಿಳೆಯರು ನೀಡಿದ ಬಿರುದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 120. 'ಆತ್ಮೀಯ ಸಭಾ' (1815) ಮತ್ತು 'ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ' (1828) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
B) ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್
C) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್
D) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ
ಉತ್ತರ: A (ಭಾರತೀಯ ಪುನರುಜ್ಜೀವನದ ಪಿತಾಮಹ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 121. 1829ರಲ್ಲಿ 'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ' ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
B) ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
C) ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
D) ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A (ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಶ್ರಮದಿಂದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 122. 'ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಕಾಯ್ದೆ' (1856) ಯಾರ ಸುದೀರ್ಘ ಹೋರಾಟದ ಫಲ?
A) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ
B) ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
C) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್
D) ಕರ್ಸೋಂದಾಸ್ ಮುಲ್ಜಿ
ಉತ್ತರ: A (ಡಾಲ್ಹೌಸಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಸೂದೆ ಸಿದ್ಧ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 123. 'ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು 1875ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
B) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
C) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ
D) ಶ್ರದ್ಧಾನಂದ
ಉತ್ತರ: A ('ವೇದಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ' ಕರೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 124. 'ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶ' ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
B) ವಿವೇಕಾನಂದ
C) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
D) ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
ಉತ್ತರ: A (ಹಿಂದಿ ಭಾಷೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೃತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 125. 1893ರಲ್ಲಿ ಚಿಕಾಗೋ ವಿಶ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
B) ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
C) ನಾರಾಯಣ ಗುರು
D) ರಾಮತೀರ್ಥ
ಉತ್ತರ: A (ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್ ಸ್ಥಾಪಕರು 1897)

ಪ್ರಶ್ನೆ 126. 'ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು 1873ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಶೂದ್ರ ಸುಧಾರಕ ಯಾರು?
A) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
B) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಪೆರಿಯಾರ್
D) ನಾರಾಯಣ ಗುರು
ಉತ್ತರ: A ('ಗುಲಾಮಗಿರಿ' ಪುಸ್ತಕ ಬರೆದವರು)

MODERN INDIA: ORGANISATIONS, PRESS & EDU-REFORMS

ಪ್ರಶ್ನೆ 127. 'ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು 1867ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಆತ್ಮಾರಾಮ್ ಪಾಂಡುರಂಗ
B) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ
C) ಆರ್.ಜಿ. ಭಂಡಾರ್ಕರ್
D) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
ಉತ್ತರ: A (ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 128. 'ಅಲೀಘರ್ ಚಳುವಳಿ' ಮತ್ತು ಮುಹಮ್ಮಡನ್ ಆಂಗ್ಲೋ-ಓರಿಯಂಟಲ್ ಕಾಲೇಜು ಸ್ಥಾಪಕರು?
A) ಸರ್ ಸಯ್ಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್
B) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಆಲಿ ಜಿನ್ನಾ
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
D) ಆಘಾ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A (1875ರಲ್ಲಿ ಅಲೀಘರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 129. 'ದಿವ್ಯಾತ್ಮ ಸಮಾಜ' (Theosophical Society) ಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಮೇಡಮ್ ಬ್ಲಾವಾಟ್ಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಲ್ ಓಲ್ಕಾಟ್
B) ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ಎ.ಒ. ಹ್ಯೂಮ್
D) ಎಸಿಯನ್ ಡಿರೋಜಿಯೋ
ಉತ್ತರ: A (1875 ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್, 1882 ಅಡ್ಯಾರ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 130. 'ಯಂಗ್ ಬೆಂಗಾಲ್ ಚಳುವಳಿ'ಯ (Young Bengal Movement) ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಹೆನ್ರಿ ಎಸಿಯನ್ ಡಿರೋಜಿಯೋ
B) ದ್ವಾರಕಾನಾಥ್ ಠಾಗೋರ್
C) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್
D) ರಾಮಗೋಪಾಲ್ ಘೋಷ್
ಉತ್ತರ: A (ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜಿನ ಉಪನ್ಯಾಸಕ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 131. 'ಒಂದು ಜಾತಿ, ಒಂದು ಧರ್ಮ, ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು' ಎಂದು ಸಾರಿದ ನಾರಾಯಣ ಗುರು ಧರ್ಮ ಪರಿಪಾಲನ ಯೋಗಂ ಸಂಸ್ಥಾಪಕರು?
A) ಶ್ರೀ ನಾರಾಯಣ ಗುರು
B) ಡಾ. ಪಲ್ಪು
C) ಕುಮಾರನ್ ಆಸನ್
D) ಟಿ.ಕೆ. ಮಾಧವನ್
ಉತ್ತರ: A (ಅರುವಿಪ್ಪುರಂ ಚಳುವಳಿ, ಕೇರಳ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 132. 'ಆತ್ಮಗೌರವ ಚಳುವಳಿ' (Self-Respect Movement - 1925) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಇ.ವಿ. ರಾಮಸಾಮಿ ನಾಯ್ಕರ್ (ಪೆರಿಯಾರ್)
B) ಸಿ.ಎನ್. ಅಣ್ಣಾದೊರೈ
C) ಎಂ.ಜಿ.ಆರ್
D) ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
ಉತ್ತರ: A (ತಮಿಳುನಾಡಿನ ದ್ರಾವಿಡ ಚಳುವಳಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 133. 'ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್' (1878) ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್
B) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
C) ಕರ್ಜನ್
D) ಡಫರಿನ್
ಉತ್ತರ: A (ದೇಶೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯ್ದೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 134. 'ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್' ಅನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ (1882)
B) ಲಿಟನ್
C) ಮಿಂಟೋ
D) ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪಿತಾಮಹ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 135. ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆ 'ಬಂಗಾಲ್ ಗ್ಯಾಝೆಟ್' (1780) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು?
A) ಜೇಮ್ಸ್ ಆಗಸ್ಟಸ್ ಹಿಕ್ಕಿ
B) ರಾಬರ್ಟ್ ನೈಟ್
C) ಜೇಮ್ಸ್ ಸಿಲ್ಕ್ ಬಕಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್
D) ಜೆ.ಎಸ್. ಮಿಲ್
ಉತ್ತರ: A (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ವಾರಪತ್ರಿಕೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 136. 'ಮಿರಾತ್-ಉಲ್-ಅಕ್ಬಾರ್' ಎಂಬ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು?
A) ರಾಜಾ ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
B) ಸಯ್ಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
D) ಠಾಗೋರ್
ಉತ್ತರ: A (1822ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 137. 'ಕೇಸರಿ' (ಮರಾಠಿ) ಮತ್ತು 'ಮರಾಠ' (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಯಾರು?
A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
B) ಗೋಪಾಲ ಗಣೇಶ ಅಗರ್ಕರ್
C) ಜಿ.ಕೆ. ಗೋಖಲೆ
D) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳುವಳಿಯ ಧ್ವನಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 138. 'ಹರಿಜನ' ಮತ್ತು 'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಯಾರು?
A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
D) ಪಟೇಲ್
ಉತ್ತರ: A (ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 139. 'ಮೂಕನಾಯಕ' (1920) ಮತ್ತು 'ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಭಾರತ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು?
A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
B) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
C) ಎಂ.ಸಿ. ರಾಜಾ
D) ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್
ಉತ್ತರ: A (ದಲಿತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಜಾಗೃತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 140. 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ) ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದವರು?
A) ಶ್ರೀ ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
B) ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್
C) ಲಾಲ್ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
D) ತಿಲಕ್
ಉತ್ತರ: A (ತೀವ್ರಗಾಮಿ ನಾಯಕ)

MODERN INDIA: VICEROYS, ACTS & CONSTITUTIONAL STAGES

ಪ್ರಶ್ನೆ 141. 1857ರ ಮಹಾ ದಂಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ B) ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
C) ಲಿಟನ್ D) ಎಲ್ಲೆನ್‌ಬರೋ
ಉತ್ತರ: A (ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ವೈಸ್‌ರಾಯ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 142. 'ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ರಾಣಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆ' (1858 ನವೆಂಬರ್ 1) ಎಲ್ಲಿ ಓದಲಾಯಿತು?
A) ಅಲಹಾಬಾದ್ ದರ್ಬಾರ್ B) ದೆಹಲಿ ದರ್ಬಾರ್
C) ಕೊಲ್ಕತ್ತಾ D) ಮುಂಬೈ
ಉತ್ತರ: A (ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಓದಿದರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 143. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಜನಗಣತಿ (1872) ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಮೇಯೋ B) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್
ಉತ್ತರ: A (ಅಧಿಕೃತ ಕ್ರಮಾಂಕಿತ ಜನಗಣತಿ 1881 ರಿಪ್ಪನ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 144. 'ಇಲ್ಬರ್ಟ್ ಮಸೂದೆ ವಿವಾದ' (Ilbert Bill Controversy - 1883) ಯಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಲಾನ್ಸ್‌ಡೌನ್
ಉತ್ತರ: A (ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಿಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರ ವಿಚಾರಣೆ ಹಕ್ಕು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 145. 1905ರ 'ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆ' ಮಾಡಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್
ಉತ್ತರ: A (ಅಕ್ಟೋಬರ್ 16, 1905 ಜಾರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 146. 1911ರಲ್ಲಿ ಬಂಗಾಳ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್ II B) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಇರ್ವಿನ್
ಉತ್ತರ: A (ದೆಹಲಿ ದರ್ಬಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ ಜಾರ್ಜ್ V ಘೋಷಣೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 147. 'ಮಿಂಟೋ-ಮಾರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು' (1909) ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ?
A) ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ (Separate Electorate) B) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ
C) ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ D) ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ
ಉತ್ತರ: A (ಕೋಮು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಪಿತಾಮಹ ಮಿಂಟೋ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 148. 'ಮಾಂಟೇಗು-ಚೆಮ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಗಳು' (1919) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದದ್ದು ಏನು?
A) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ (Dyarchy) B) ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ
C) ಸೈನ್ಯ ವಿಭಜನೆ D) ಒಕ್ಕೂಟ ಪದ್ಧತಿ
ಉತ್ತರ: A (Transferred & Reserved ವಿಷಯಗಳು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 149. 1935ರ 'ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ'ಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ ಯಾವುದು?
A) ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ (Provincial Autonomy) B) ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ
C) ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ ರದ್ದು D) ಏಕಮನೆ ಶಾಸನಸಭೆ
ಉತ್ತರ: A (ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾಪನೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 150. 'ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್' (1927) ಭಾರತಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ?
A) 7 (ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಿಟಿಷರು - White Commission) B) 5
C) 10 D) 3
ಉತ್ತರ: A (ಜಾನ್ ಸೈಮನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 151. 'ಆಗಸ್ಟ್ ಕೊಡುಗೆ'ಯನ್ನು (August Offer - 1940) ನೀಡಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿನ್‌ಲಿತ್‌ಗೋ B) ಲಾರ್ಡ್ ವಾವೆಲ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ D) ವೆಲ್ಲಿಂಗ್ಟನ್
ಉತ್ತರ: A (ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಟೇಟಸ್ ಆಮಿಷ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 152. 'ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ನಿಯೋಗ' (Cripps Mission) ಭಾರತಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ?
A) 1942 (ಮಾರ್ಚ್) B) 1940
C) 1945 D) 1946
ಉತ್ತರ: A ('ದಿವಾಳಿಯಾಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಂಭೂಂಕಿತ ಚೆಕ್' - ಗಾಂಧೀಜಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 153. 'ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್' (1946) ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) ಪೆಥಿಕ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ B) ಸ್ಟಾಫರ್ಡ್ ಕ್ರಿಪ್ಸ್
C) ಎ.ವಿ. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ D) ಅಟ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A (ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರ ನಿಯೋಗ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 154. ಭಾರತದ ಕೊನೆಯ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ B) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ವಾವೆಲ್ D) ಅಟ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A (1947 ಜೂನ್ 3 ಯೋಜನೆ)

FREEDOM STRUGGLE: INC SESSIONS, LEADERS & ORGANISATIONS

ಪ್ರಶ್ನೆ 155. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ (INC) ನ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನದ (1885) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?
A) ಡಬ್ಲ್ಯೂ .ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ
B) ಎ.ಒ. ಹ್ಯೂಮ್
C) ದಾದಾಬಾಯಿ ನವರೋಜಿ
D) ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತ್ಯಾಬ್ಜಿ
ಉತ್ತರ: A (ಮುಂಬೈನ ಗೋಕುಲದಾಸ್ ತೇಜಪಾಲ್ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 156. INC ಯ ಪ್ರಥಮ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತ್ಯಾಬ್ಜಿ
B) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
C) ರಹಮತುಲ್ಲಾ ಸಯಾನಿ
D) ಸಯ್ಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A (1887 ಮದ್ರಾಸ್ ಅಧಿವೇಶನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 157. INC ಯ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) ಡಾ. ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ನೆಲ್ಲಿ ಸೇನ್‌ಗುಪ್ತಾ
D) ಕಾದಂಬಿನಿ ಗಂಗೂಲಿ
ಉತ್ತರ: A (1917 ಕೊಲ್ಕತ್ತಾ ಅಧಿವೇಶನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 158. INC ಯ ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
B) ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ಸುಚೇತಾ ಕೃಪಲಾನಿ
D) ರಾಜಕುಮಾರಿ ಅಮೃತ್ ಕೌರ್
ಉತ್ತರ: A (1925 ಕಾನ್ಪುರ ಅಧಿವೇಶನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 159. 'ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್' ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ INC ಲಾಹೋರ್ ಅಧಿವೇಶನದ (1929) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?
A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
B) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
D) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A (ರಾವಿ ನದಿ ದಂಡೆಯ ಮೇಲೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 160. ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಕರಾಚಿ ಅಧಿವೇಶನದ (1931) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?
A) ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್
B) ಗಾಂಧೀಜಿ
C) ನೆಹರೂ
D) ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
ಉತ್ತರ: A (ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳು & ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 161. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ INC ಯ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನ 'ಫೈಜ್‌ಪುರ' (1937) ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?
A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
B) ಪಟೇಲ್
C) ಜೆ.ಬಿ. ಕೃಪಲಾನಿ
D) ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಫೈಜ್‌ಪುರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 162. 1938ರ ಹರಿಪುರ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದವರು ಯಾರು?
A) ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
B) ಗಾಂಧೀಜಿ
C) ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್
D) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
ಉತ್ತರ: A (ಗುಜರಾತ್‌ನ ಹರಿಪುರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 163. 1939ರಲ್ಲಿ 'ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್' (Forward Bloc) ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
B) ರಾಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
C) ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್
D) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್
ಉತ್ತರ: A (ತ್ರಿಪುರಿ ಅಧಿವೇಶನದ ರಾಜೀನಾಮೆ ನಂತರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 164. 'ಗದ್ದರ್ ಪಾರ್ಟಿ'ಯನ್ನು (Ghadar Party - 1913) ಸ್ಯಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?
A) ಲಾಲಾ ಹರದಯಾಳ್ ಮತ್ತು ಸೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಭಾಕ್ನಾ
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮಾ
D) ಬರ್ಕತುಲ್ಲಾ
ಉತ್ತರ: A (ಅಮೆರಿಕದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 165. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಇಂಡಿಯಾ ಹೌಸ್' (1905) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?
A) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮಾ
B) ಎ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್
C) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ
D) ಲಾಲಾ ಹರದಯಾಳ್
ಉತ್ತರ: A ('ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಷಿಯಾಲಜಿಸ್ಟ್' ಪತ್ರಿಕೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 166. 1907ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಸ್ಟುಟ್‌ಗಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿದ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?
A) ಮೇಡಮ್ ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ
B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ಕಲ್ಪನಾ ದತ್ತಾ
D) ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೇದಾರ್
ಉತ್ತರ: A (Mother of Indian Revolution)

ಪ್ರಶ್ನೆ 167. 'ಅಭಿನವ್ ಭಾರತ್' ಗುಪ್ತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು 1904ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?
A) ಎ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ (ಏನಾಯಕ್ ದಾಮೋದರ್ ಸಾವರ್ಕರ್)
B) ಗಣೇಶ್ ಸಾವರ್ಕರ್
C) ಚಾಪೇಕರ್ ಸಹೋದರರು
D) ಖುದಿರಾಮ್ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಮಿತ್ರ ಮೇಳದಿಂದ ರೂಪಾಂತರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 168. 'ಅನುಶೀಲನ ಸಮಿತಿ' ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?
A) ಪ್ರಮಥನಾಥ ಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಬರೀಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಘೋಷ್
B) ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್
C) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್
D) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
ಉತ್ತರ: A (1902ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)

FREEDOM STRUGGLE: REVOLUTIONARIES, CASES & MOVEMENTS

ಪ್ರಶ್ನೆ 169. 1924ರಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್' (HRA) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು ಎಲ್ಲಿ?
A) ಕಾನ್ಪುರ
B) ದೆಹಲಿ
C) ಲಖನೌ
D) ವಾರಾಣಸಿ
ಉತ್ತರ: A (ಸಚಿನ್ ಸನ್ಯಾಲ್, ರಾಂಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 170. 'ಕಾಕೋರಿ ರೈಲು ದರೋಡೆ ಪ್ರಕರಣ' (Kakori Train Action) ಸಂಭವಿಸಿದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1925 ಆಗಸ್ಟ್ 9
B) 1924
C) 1926
D) 1930
ಉತ್ತರ: A (ಬಿಸ್ಮಿಲ್, ಆಶ್ಫಾಕುಲ್ಲಾ ಖಾನ್‌ಗೆ ಗಲ್ಲು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 171. 'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್' (HSRA - 1928) ಸ್ಥಾಪನೆ ಎಲ್ಲಿ?
A) ದೆಹಲಿಯ ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಕೋಟ್ಲಾ
B) ಲಾಹೋರ್
C) ಕಾನ್ಪುರ
D) ಕೊಲ್ಕತ್ತಾ
ಉತ್ತರ: A (ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್, ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 172. 'ನೌಜವಾನ್ ಭಾರತ್ ಸಭಾ' (1926) ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನು ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?
A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
B) ಸುಖ್‌ದೇವ್
C) ರಾಜಗುರು
D) ಯಶ್‌ಪಾಲ್
ಉತ್ತರ: A (ಯುವಕರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಲು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 173. ದೆಹಲಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿ (Central Assembly) ಬಾಂಬ್ ಎಸೆದವರು (1929)?
A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಆಜಾದ್
C) ರಾಜಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖ್‌ದೇವ್
D) ಜತೀನ್ ದಾಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಏಪ್ರಿಲ್ 8, 1929)

ಪ್ರಶ್ನೆ 174. ಲಾಹೋರ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ 63 ದಿನಗಳ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಮಾಡಿ ರಕ್ತಸಾಕ್ಷಿಯಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ?
A) ಜತೀನ್ ದಾಸ್ (Jatin Das)
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್
D) ರಾಂಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
ಉತ್ತರ: A (ರಾಜಕೀಯ ಬಂದಿಗಳ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 175. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ರಾಜಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖ್‌ದೇವ್ ಅವರನ್ನು ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಿದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1931 ಮಾರ್ಚ್ 23
B) 1930 ಏಪ್ರಿಲ್ 18
C) 1932 ಜನವರಿ 26
D) 1931 ಆಗಸ್ಟ್ 15
ಉತ್ತರ: A (ಲಾಹೋರ್ ಪಿತೂರಿ ಪ್ರಕರಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 176. 'ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ದಾಳಿ'ಯ (Chittagong Armoury Raid - 1930) ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್ ('ಮಾಸ್ಟರ್ ದಾ')
B) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
C) ರಾಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
D) ಬರೀಂದ್ರ ಘೋಷ್
ಉತ್ತರ: A (ಇಂಡಿಯನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಆರ್ಮಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 177. ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೈಕೆಲ್ ಒಡ್ವೈರ್‌ನನ್ನು (ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗ್ ರೂವಾರಿ) ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದವರು?
A) ಸರ್ದಾರ್ ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್
B) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ
C) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
D) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್
ಉತ್ತರ: A (1940ರಲ್ಲಿ ಕೊಕ್ಸ್ಟನ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 178. 'ಹೋಮ್ ರೂಲ್ ಲೀಗ್' ಚಳುವಳಿಯನ್ನು 1916ರಲ್ಲಿ ಬೆಳಗಾವಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?
A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
B) ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ಜಿ.ಎಸ್. ಖಾಪರ್ಡೆ
D) ಸುಬ್ರಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್
ಉತ್ತರ: A (ಏಪ್ರಿಲ್ 1916 ಬೆಳಗಾವಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 179. ಮದ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಹೋಮ್ ರೂಲ್ ಲೀಗ್' ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಡಾ. ಆನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
B) ತಿಲಕ್
C) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್
D) ನೆಹರೂ
ಉತ್ತರ: A (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1916 ಅಡ್ಯಾರ್)

ಪ್ರಶ್ನೆ 180. 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಾರ್ಟಿ'ಯನ್ನು 1923ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ ಮತ್ತು ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
B) ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಪಟೇಲ್
C) ನೆಹರೂ ಮತ್ತು ಬೋಸ್
D) ತಿಲಕ್ ಮತ್ತು ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
ಉತ್ತರ: A (ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 181. 1928ರ 'ನೆಹರೂ ವರದಿ'ಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?
A) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು
D) ಸುಭಾಷ್ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಸೈಮನ್ ಸವಾಲಿಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 182. 'ಸರ್‌ಫರೋಶಿ ಕಿ ತಮನ್ನಾ ಅಬ್ ಹಮಾರೆ ದಿಲ್ ಮೇ ಹೈ' ಗೀತೆಯ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಬಿಸ್ಮಿಲ್ ಅಜೀಮಾಬಾದಿ
B) ರಾಂಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
C) ಇಕ್ಬಾಲ್
D) ಹಸ್ರತ್ ಮೊಹಾನಿ
ಉತ್ತರ: A (ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕವನ)

FREEDOM STRUGGLE: GANDHIAN MOVEMENTS, SLOGANS & INA

ಪ್ರಶ್ನೆ 183. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ 'ಚಂಪಾರಣ್' ನಡೆದದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1917 (ಬಿಹಾರ) B) 1918
C) 1919 D) 1915
ಉತ್ತರ: A (ರಾಜಕುಮಾರ್ ಶುಕ್ಲಾ ಆಹ್ವಾನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 184. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಪ್ರಥಮ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆದದ್ದು ಎಲ್ಲಿ?
A) ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಮಿಲ್ ಮುಷ್ಕರ (1918) B) ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
C) ಚಂಪಾರಣ್ D) ರೌಲತ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
ಉತ್ತರ: A (35% ಪ್ಲೇಗ್ ಬೋನಸ್‌ಗಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 185. ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ (1919 ಏಪ್ರಿಲ್ 13) ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿ 'ನೈಟ್‌ಹುಡ್' ತೊರೆದವರು?
A) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್ B) ಗಾಂಧೀಜಿ
C) ಶಂಕರನ್ ನಾಯರ್ D) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಗಾಂಧೀಜಿ ಕೈಸರ್-ಇ-ಹಿಂದ್ ತೊರೆದರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 186. ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು (1920-22) ಗಾಂಧೀಜಿ ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಕಾರಣವಾದ ಘಟನೆ?
A) ಚೌರಿಚೌರಾ ಘಟನೆ (1922 ಫೆಬ್ರವರಿ 5) B) ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗ್
C) ಕಾಕೋರಿ ದರೋಡೆ D) ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ
ಉತ್ತರ: A (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಗೋರಖ್‌ಪುರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 187. ದಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ (ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ) ಸಬರಮತಿಯಿಂದ ದಂಡಿಗೆ ತಲುಪಿದ ದಿನಾಂಕ?
A) 1930 ಏಪ್ರಿಲ್ 6 B) 1930 ಮಾರ್ಚ್ 12
C) 1931 ಮಾರ್ಚ್ 5 D) 1930 ಮೇ 4
ಉತ್ತರ: A (ಮಾರ್ಚ್ 12 ರಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ 6, 241 ಮೈಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 188. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೇದಾರಣ್ಯಂ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಾಚಾರಿ B) ಕೆ. ಕಾಮರಾಜ್
C) ವಿ.ಒ. ಚಿದಂಬರಂ D) ಟಿ. ಪ್ರಕಾಶಂ
ಉತ್ತರ: A (ತ್ರಿಚಿಯಿಂದ ವೇದಾರಣ್ಯಂ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 189. 'ಖುದಾಯಿ ಖಿದ್ಮತ್‌ಗಾರ್' (ಕೆಂಪು ಅಂಗಿ ಪಡೆ) ಸಂಸ್ಥಾಪಕ 'ಗಡಿ ಗಾಂಧಿ' ಯಾರು?
A) ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫ್ಫಾರ್ ಖಾನ್ B) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
C) ಶೌಕತ್ ಆಲಿ D) ಹಕೀಮ್ ಅಜ್ಮಲ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A (ವಾಯುವ್ಯ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 190. ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದ (Delhi Pact) ಸಹಿಯಾದದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1931 ಮಾರ್ಚ್ 5 B) 1930 ಡಿಸೆಂಬರ್ 30
C) 1932 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 D) 1931 ಆಗಸ್ಟ್ 15
ಉತ್ತರ: A (2ನೇ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 191. ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ ಯಾವುದು?
A) 2ನೇ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ (1931) B) 1ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ
C) 3ನೇ ಸಮ್ಮೇಳನ D) ಎಲ್ಲ ಮೂರೂ
ಉತ್ತರ: A (ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 192. ಮೂರೂ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕರು?
A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ & ತೇಜ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು B) ಗಾಂಧೀಜಿ & ನೆಹರೂ
C) ಪಟೇಲ್ & ಜಿನ್ನಾ D) ಮಾಲವೀಯ & ಶಾಸ್ತ್ರಿ
ಉತ್ತರ: A (ದಲಿತರ ಮತ್ತು ಉದಾರವಾದಿಗಳ ಪರವಾಗಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 193. 'ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ' (1932) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ B) ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಇರ್ವಿನ್
C) ನೆಹರೂ ಮತ್ತು ಜಿನ್ನಾ D) ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಮ್ಯಾಕ್ಡೊನಾಲ್ಡ್
ಉತ್ತರ: A (ಯರವಾಡ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ - ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ ರದ್ದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 194. 'ಮಾಡಿಕೊಡು ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ' (Do or Die) ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿ ನೀಡಿದ್ದು ಯಾವಾಗ?
A) 1942 ರ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ B) 1930ರ ದಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ
C) 1920ರ ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ D) 1919ರ ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A (ಮುಂಬೈನ ಗೋವಾಲಿಯಾ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಮೈದಾನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 195. 'ಇಂಡಿಯನ್ ನ್ಯಾಷನಲ್ ಆರ್ಮಿ'ಯನ್ನು (INA) ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮಾಡಿದವರು?
A) ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ B) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
C) ರಾಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ D) ಶಾನವಾಜ್ ಖಾನ್
ಉತ್ತರ: A (ಮಲಯಾದಲ್ಲಿ 1942)

ಪ್ರಶ್ನೆ 196. ಸಿಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ 'ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಸರ್ಕಾರ' (1943) ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ B) ರಾಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
C) ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೆಹಗಲ್ D) ಹಬೀಬುರ್ ರೆಹಮಾನ್
ಉತ್ತರ: A ('ಜೈ ಹಿಂದ್', 'ದೆಹಲಿ ಚಲೋ' ಕರೆ)

KARNATAKA HISTORY: DYNASTIES, INSCRIPTIONS & ARCHITECTURE

ಪ್ರಶ್ನೆ 197. ಕದಂಬ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಮಯೂರವರ್ಮನ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ ಪತ್ತೆಯಾದ ಜಿಲ್ಲೆ ಯಾವುದು?
A) ಹಾಸನ (ಹಸನ್) B) ಶಿವಮೊಗ್ಗ
C) ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು D) ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ
ಉತ್ತರ: C (ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳೂರು ಹತ್ತಿರ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 198. ಕದಂಬರ ತಾಳಗುಂದ ಶಾಸನವನ್ನು ಕೆತ್ತಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಕುಬ್ಜ ಕವಿ B) ರವಿಕೀರ್ತಿ
C) ಜಿನಸೇನ D) ಶ್ರೀವಿಜಯ
ಉತ್ತರ: A (ಶಾಂತಿವರ್ಮನ ಕಾಲದ ಶಾಸನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 199. ಗಂಗ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತ ಬರೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಶಬ್ದಾವತಾರ B) ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ
C) ವಡ್ಡಾರಾಧನೆ D) ಗಾದಾಯುದ್ಧ
ಉತ್ತರ: A (ಬೃಹತ್ಕಥಾವನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 200. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಗೊಮ್ಮಟೇಶ್ವರ ಬಾಹುಬಲಿ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು (981 ಕ್ರಿ.ಶ.) ಕೆತ್ತಿಸಿದವರು?
A) ಚಾವುಂಡರಾಯ B) ರಾಚಮಲ್ಲ IV
C) ಮಾರಸಿಂಹ D) ಶಿವಮಾರ
ಉತ್ತರ: A (ಗಂಗರ ಮಂತ್ರಿ ಚಾವುಂಡರಾಯ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 201. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ 'ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನ' ಬರೆದ ರವಿಕೀರ್ತಿ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನ ಕವಿ?
A) ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ B) ಮಂಗಳೇಶ
C) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ II D) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A (634 ಕ್ರಿ.ಶ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಾಸನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 202. 'ದಕ್ಷಿಣಾಪಥೇಶ್ವರ' ಮತ್ತು 'ಪರಮೇಶ್ವರ' ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ್ದ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ?
A) ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಿಕೇಶಿ B) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI
C) ತೈಲಪ II D) ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ
ಉತ್ತರ: A (ಹರ್ಷವರ್ಧನನನ್ನು ನರ್ಮದಾ ತೀರದಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 203. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಣಿ ಯಾರು?
A) ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ B) ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಹಾದೇವಿ
C) ಕಾಂತಿ D) ಜಕ್ಕವ್ವೆ
ಉತ್ತರ: A (ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ II ನ ಪತ್ನಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 204. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ದಂತಿದುರ್ಗನ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಮಯೂರಖಂಡಿ (ನಂತರ ಮಾನ್ಯಖೇಟ) B) ಬಾದಾಮಿ
C) ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ D) ಬನವಾಸಿ
ಉತ್ತರ: A (ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಮಾನ್ಯಖೇಟಕ್ಕೆ ಅಮೋಘವರ್ಷ ಬದಲಾಯಿಸಿದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 205. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' (ಕನ್ನಡದ ಪ್ರಥಮ ಉಪಲಬ್ಧ ಗ್ರಂಥ) ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಶ್ರೀವಿಜಯ (ಅಮೋಘವರ್ಷ ನೃಪತುಂಗನ ಆಸ್ಥಾನ) B) ಪಂಪ
C) ಪೊನ್ನ D) ರನ್ನ
ಉತ್ತರ: A (9ನೇ ಶತಮಾನದ ಕೃತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 206. 'ಆದಿಕವಿ' ಪಂಪ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದನು?
A) ವೇಮುಲವಾಡದ ಅರಿಕೇಸರಿ II B) ಅಮೋಘವರ್ಷ
C) ಕೃಷ್ಣ III D) ತೈಲಪ
ಉತ್ತರ: A (ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ & ಆದಿಪುರಾಣ ಬರೆದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 207. 'ಶಾಂತಿಪುರಾಣ' ಬರೆದು 'ಕುರುಬರ ಕವಿ' ಎಂದು ಹೆಸರು ಪಡೆದ ಕವಿ ಪೊನ್ನ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ?
A) ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಕೃಷ್ಣ III B) ಅಮೋಘವರ್ಷ
C) ಬೊಪ್ಪಿಗ D) ಇಂದ್ರ III
ಉತ್ತರ: A ('ಉಭಯ ಕವಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಬಿರುದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 208. 'ಅಜಿತನಾಥ ಪುರಾಣ' ಮತ್ತು 'ಸಾಹಸ ಭೀಮ ವಿಜಯ' (ಗಾದಾಯುದ್ಧ) ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ರನ್ನ B) ಪಂಪ
C) ಜನ್ನ D) ನಾಗವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A (ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಸ್ಥಾನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 209. 'ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತಂ' ಬರೆದ ಕಾಶ್ಮೀರಿ ಕವಿ ಬಿಲ್ಹಣ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ?
A) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI (ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ) B) ಜಯಸಿಂಹ
C) ಸೋಮೇಶ್ವರ I D) ತೈಲಪ III
ಉತ್ತರ: A ('ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕ' 1076 ಪ್ರಾರಂಭ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 210. 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' (ಅಭಿಲಷಿತಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ) ವಿಶ್ವಕೋಶ ಬರೆದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಸೋಮೇಶ್ವರ III B) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI
C) ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ D) ತೈಲಪ
ಉತ್ತರ: A ('ಸರ್ವಜ್ಞ ಭೂಪ' ಬಿರುದು)

KARNATAKA HISTORY: HOYSALAS, VIJAYANAGARA & BAHMANI

ಪ್ರಶ್ನೆ 211. ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ 'ಸಳ' ಹುಲಿಯನ್ನು ಕೊಂದ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ಸೊಸೆವೂರು (ಇಂದಿನ ಅಂಗಡಿ, ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು)
B) ಬೇಲೂರು
C) ಹಳೇಬೀಡು
D) ತಲಕಾಡು
ಉತ್ತರ: A (ಸುದತ್ತ ಮುನಿಗಳ ಆಜ್ಞೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 212. 'ತಲಕಾಡು ಗೊಂಡ' ಬಿರುದನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ
B) ಬಲ್ಲಾಳ II
C) ವಿನಯಾದಿತ್ಯ
D) ನರಸಿಂಹ I
ಉತ್ತರ: A (ಚೋಳರನ್ನು ತಲಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೋಲಿಸಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 213. ಬೇಲೂರಿನ ವಿಜಯನಾರಾಯಣ (ಚೆನ್ನಕೇಶವ) ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು?
A) ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ
B) ಶಾಂತಲಾದೇವಿ
C) ಜಕ್ಕಣಾಚಾರಿ
D) ಬಲ್ಲಾಳ III
ಉತ್ತರ: A (1117ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯದ ನೆನಪಿಗೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 214. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು 1336ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಹೋದರರು ಯಾರು?
A) ಹರಿಹರ I ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕರಾಯ I
B) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತರಾಯ
C) ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹ ಮತ್ತು ತಿಮ್ಮ
D) ರಾಮರಾಯ ಮತ್ತು ತಿರುಮಲ
ಉತ್ತರ: A (ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರ ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 215. ವಿಜಯನಗರದ ತುಳುವ ವಂಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಅವಧಿ?
A) 1509 – 1529
B) 1336 – 1356
C) 1565 – 1580
D) 1485 – 1505
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ವರ್ಣಯುಗದ ಕಾಲ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 216. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಬರೆದ ತೆಲುಗು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಅಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ
B) ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ
C) ಉಷಾಪರಿಣಯಂ
D) ರಾಯವಾಚಕಮು
ಉತ್ತರ: A (ಸಂಸ್ಕೃತ ಗ್ರಂಥ ಜಾಂಬವತಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 217. ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜ' ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ಯಾರು?
A) ಅಲ್ಲಸಾನಿ ಪೆದ್ದಣ್ಣ
B) ತೆನಾಲಿ ರಾಮಕೃಷ್ಣ
C) ನಂದಿ ತಿಮ್ಮಣ್ಣ
D) ಎಲ್ಲರೂ ಹೌದು
ಉತ್ತರ: D ('ಆಂಧ್ರ ಕವಿತಾಪಿತಾಮಹ' ಪೆದ್ದಣ್ಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 218. ತಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧ (ರಕ್ಕಸ ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧ) ಸಂಭವಿಸಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1565 ಜನವರಿ 23
B) 1529
C) 1509
D) 1576
ಉತ್ತರ: A (ಆಳಿಯ ರಾಮರಾಯನ ಸೋಲು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 219. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್ (1347) ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಅಲಾವುದ್ದೀನ್ ಹಸನ್ ಗಂಗೂ ಬಹಮನ್ ಶಾ
B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್
C) ತಾಜುದ್ದೀನ್ ಫಿರೋಜ್ ಶಾ
D) ಯುಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (ರಾಜಧಾನಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 220. ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮದರಸಾ (ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ - 1472) ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು?
A) ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್
B) ಅಹಮದ್ ಶಾ
C) ಹಸನ್ ಗಂಗೂ
D) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಧಾನಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 221. ವಿಜಯಪುರದ 'ಗೋಲ್ ಗುಂಬಜ್' (ವಿಶ್ವದ 2ನೇ ದೊಡ್ಡ ಗಮ್ಮಟ) ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು?
A) ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
B) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ II
C) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
D) ಆಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A (1656ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 222. 'ಕತಾಬ್-ಇ-ನವರಸ್' ಸಂಗೀತ ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ II
B) ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
C) ಆಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ
D) ಸಿಕಂದರ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A ('ಜಗದ್ಗುರು ಬಾದ್‌ಶಾ' ಬಿರುದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 223. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಯದುರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ
B) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ರಾಜಾ ಒಡೆಯರ್
D) ರಣಧೀರ ಕಂಠೀರವ
ಉತ್ತರ: A (1399ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 224. 1610ರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ದಸರಾ ಉತ್ಸವ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು?
A) ರಾಜಾ ಒಡೆಯರ್
B) ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಜಯಚಾಮರಾಜೇಂದ್ರ ಒಡೆಯರ್
D) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
ಉತ್ತರ: A (ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ರಾಜಧಾನಿ ಮಾಡಿದವರು)

KARNATAKA HISTORY: MYSORE WARS, REVOLTS & UNIFICATION

ಪ್ರಶ್ನೆ 225. 'ಕರ್ನಾಟಕ ನವಜೀವನದ ಪಿತಾಮಹ' / 'ನವೋದಯದ ಹರಿಕಾರ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ (ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ) B) ಕುವೆಂಪು
C) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ D) ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್
ಉತ್ತರ: A ('ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು' ಕೃತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 226. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' (1917) ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದವರು?
A) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ ('ಕರ್ನಾಟಕ ಕುಲಪುರೋಹಿತ') B) ಮುದವೀಡು ಕೃಷ್ಣರಾವ್
C) ಮಂಗಳವೇಡ ಶ್ರೀನಿವಾಸರಾವ್ D) ಕಡಪ ರಾಘವೇಂದ್ರರಾವ್
ಉತ್ತರ: A (ಏಕೀಕರಣ ಚಳುವಳಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 227. 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು' ಏಕೀಕರಣ ಗೀತೆಯ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣರಾವ್ B) ಕುವೆಂಪು
C) ಜಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ D) ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ
ಉತ್ತರ: A (1924 ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 228. 'ಕಾಯೌ ಶ್ರೀ ಗೌರಿ' ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನದ ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು?
A) ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿ B) ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ವೀಣೆ ಶೇಷಣ್ಣ D) ಮೈಸೂರು ವಾಸುದೇವಾಚಾರ್
ಉತ್ತರ: A ('ಅಭಿನವ ಕಾಳಿದಾಸ' ಬಸವಪ್ಪ ಶಾಸ್ತ್ರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 229. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ ಎದ್ದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1824 B) 1857
C) 1831 D) 1800
ಉತ್ತರ: A (ಥ್ಯಾಕರೆ ಕೊಲೆ, ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ ಸೇನಾಪತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 230. 'ಸುರಪುರ' ದಂಗೆಯ (1858) ಯುವ ನಾಯಕ ರಾಜಾ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ?
A) ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್ B) ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಬೆಲ್
C) ಮುನ್ರೋ D) ಎಲ್ಫಿನ್‌ಸ್ಟನ್
ಉತ್ತರ: A (ಸುರಪುರದ ಇತಿಹಾಸ ಬರೆದವರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 231. 1857ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ನರಗುಂದದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಜಮೀನ್ದಾರ ಯಾರು?
A) ಭಾಸ್ಕರರಾವ್ ಭಾವೆ (ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ) B) ಭೀಮರಾವ್
C) ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ D) ರಾಯಣ್ಣ
ಉತ್ತರ: A (ಮನ್ಸನ್ ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದವರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 232. 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗ್' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಘಟನೆ ಯಾವುದು?
A) ಈಸೂರು ಘಟನೆ (1942) B) ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥ ಘಟನೆ (1938)
C) ಶಿವಪುರ ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ D) ಅಂಕೋಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
ಉತ್ತರ: B (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗೌರಿಬಿದನೂರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 233. 'ಏಸೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಈಸೂರು ಕೊಡೆವು' ಎಂದು ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಾರಿದ ಹಳ್ಳಿ?
A) ಈಸೂರು (ಶಿವಮೊಗ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆ ಶಿಕಾರಿಪುರ) B) ಶಿವಪುರ
C) ನಿಡಘಟ್ಟ D) ಬೈಲ ಹೊಂಗಲ
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ವತಂತ್ರ ಸರ್ಕಾರ ಘೋಷಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಥಮ ಹಳ್ಳಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 234. 1938ರಲ್ಲಿ ಶಿವಪುರ ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಮೈಸೂರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ನಾಯಕ?
A) ಟಿ. ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ B) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ
C) ಕೆ.ಎಚ್. ರಾಮಯ್ಯ D) ಎಚ್.ಸಿ. ದಾಸಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A (ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮದ್ದೂರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 235. 'ಮೈಸೂರು ಚಲೋ' (ಅರಮನೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ - 1947) ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನಾಗಿತ್ತು?
A) ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪನೆ B) ದಸರಾ ರದ್ದು
C) ಕಂದಾಯ ಮನ್ನಾ D) ಸಂಸ್ಥಾನ ವಿಸರ್ಜನೆ
ಉತ್ತರ: A (ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 236. ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರೂಪುಗೊಂಡ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?
A) 1956 ನವೆಂಬರ್ 1 B) 1973 ನವೆಂಬರ್ 1
C) 1947 ಆಗಸ್ಟ್ 15 D) 1950 ಜನವರಿ 26
ಉತ್ತರ: A (ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡಣಾ ಆಯೋಗದ ವರದಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 237. 'ಮೈಸೂರು' ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು B) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
C) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ D) ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ
ಉತ್ತರ: A (1973 ನವೆಂಬರ್ 1)

ಪ್ರಶ್ನೆ 238. ಏಕೀಕೃತ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ B) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ
C) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ D) ಕೆಂಗಲ್ ಹನುಮಂತಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A (1956 ನವೆಂಬರ್ 1 ರಲ್ಲಿ)

WORLD HISTORY: REVOLUTIONS, TREATIES & GLOBAL EVENTS

ಪ್ರಶ್ನೆ 239. 'ಫ್ರೆಂಚ್ ಕ್ರಾಂತಿ' (French Revolution) ಸಂಭವಿಸಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1789 B) 1776
C) 1917 D) 1848
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಸಮಾನತೆ, ಭ್ರಾತೃತ್ವ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 240. 'ಬಾಸ್ಟೀಲ್ ಜೈಲಿನ ಪತನ' (Fall of Bastille) ನಡೆದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?
A) 1789 ಜುಲೈ 14 B) 1789 ಆಗಸ್ಟ್ 15
C) 1792 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 21 D) 1799 ನವೆಂಬರ್ 9
ಉತ್ತರ: A (ಫ್ರಾನ್ಸ್ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದಿನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 241. 'ಸಾಮಾಜಿಕ ಒಪ್ಪಂದ' (Social Contract) ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ ಫ್ರೆಂಚ್ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಯಾರು?
A) ಜೀನ್ ಜಾಕ್ವಿಸ್ ರೂಸೋ B) ವೋಲ್ಟೇರ್
C) ಮಾಂಟೆಸ್ಕ್ಯೂ D) ಡಿಡೆರೋಟ್
ಉತ್ತರ: A ("ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ...")

ಪ್ರಶ್ನೆ 242. 'ದಿ ಸ್ಪಿರಿಟ್ ಆಫ್ ಲಾಸ್' (The Spirit of Laws) ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ಮಾಂಟೆಸ್ಕ್ಯೂ B) ರೂಸೋ
C) ಲಾಕ್ D) ಹಾಬ್ಸ್
ಉತ್ತರ: A (ಅಂಗಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕತೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 243. ಅಮೆರಿಕದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ 'ಬಾಸ್ಟನ್ ಟೀ ಪಾರ್ಟಿ' ಘಟನೆ ನಡೆದದ್ದು?
A) 1773 ಡಿಸೆಂಬರ್ 16 B) 1776 ಜುಲೈ 4
C) 1783 D) 1770
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ಯಾಮ್ಯುಯೆಲ್ ಆಡಮ್ಸ್ ನಾಯಕತ್ವ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 244. ಅಮೆರಿಕದ 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಘೋಷಣೆ' (Declaration of Independence) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದವರು?
A) ಥಾಮಸ್ ಜೆಫರ್‌ಸನ್ B) ಜಾರ್ಜ್ ವಾಷಿಂಗ್ಟನ್
C) ಬೆಂಜಮಿನ್ ಫ್ರಾಂಕ್ಲಿನ್ D) ಜಾನ್ ಆಡಮ್ಸ್
ಉತ್ತರ: A (1776 ಜುಲೈ 4)

ಪ್ರಶ್ನೆ 245. ರಷ್ಯಾದ 'ಬೊಲ್ಶೆವಿಕ್ ಕ್ರಾಂತಿ' (ಮಹಾನ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ) ನಡೆದ ವರ್ಷ?
A) 1917 (ಅಕ್ಟೋಬರ್/ನವೆಂಬರ್) B) 1905
C) 1921 D) 1939
ಉತ್ತರ: A (ವಿ.ಐ. ಲೆನಿನ್ ನಾಯಕತ್ವ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 246. ಜರ್ಮನಿಯ ಏಕೀಕರಣದ ರೂವಾರಿ (Iron Chancellor) ಯಾರು?
A) ಆಟೋ ವಾನ್ ಬಿಸ್ಮಾರ್ಕ್ B) ಕೈಸರ್ ವಿಲಿಯಂ I
C) ಹಿಟ್ಲರ್ D) ಮೆಟರ್ನಿಚ್
ಉತ್ತರ: A ('ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣ ನೀತಿ' - Blood and Iron)

ಪ್ರಶ್ನೆ 247. ಇಟಲಿ ಏಕೀಕರಣದ 'ಆತ್ಮ' (Soul) ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ಜೈಸೆಪ್ ಮ್ಯಾಜಿನಿ B) ಕೌಂಟ್ ಕ್ಯಾವೂರ್
C) ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿ D) ವಿಕ್ಟರ್ ಇಮ್ಯಾನುಯೆಲ್
ಉತ್ತರ: A ('ಯಂಗ್ ಇಟಲಿ' ಸ್ಥಾಪಕ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 248. ಇಟಲಿ ಏಕೀಕರಣದ 'ಖಡ್ಗ' (Sword) ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ?
A) ಗ್ಯಾರಿಬಾಲ್ಡಿ B) ಮ್ಯಾಜಿನಿ
C) ಕ್ಯಾವೂರ್ D) ಬಿಸ್ಮಾರ್ಕ್
ಉತ್ತರ: A ('ಕೆಂಪು ಅಂಗಿ ಪಡೆ' Red Shirts)

ಪ್ರಶ್ನೆ 249. ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧಕ್ಕೆ (1914-1918) ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣವಾದ ಘಟನೆ?
A) ಆರ್ಚ್‌ಡ್ಯೂಕ್ ಫರ್ಡಿನಾಂಡ್ ಕೊಲೆ (ಸರಾಜೆವೋ ಹತ್ಯೆ) B) ಫ್ಯೋಲೆಂಡ್ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿ
C) ಪರ್ಲ್ ಹಾರ್ಬರ್ ದಾಳಿ D) ಬಾಸ್ಪನ್ ಘಟನೆ
ಉತ್ತರ: A (1914 ಜೂನ್ 28)

ಪ್ರಶ್ನೆ 250. ಪ್ರಥಮ ಮಹಾಯುದ್ಧವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದ ಒಪ್ಪಂದ ಯಾವುದು?
A) ವರ್ಸೇಲ್ಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1919) B) ಏಯೆನ್ನಾ ಒಪ್ಪಂದ
C) ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಒಪ್ಪಂದ D) ಜೆನೇವ ಒಪ್ಪಂದ
ಉತ್ತರ: A (ಜರ್ಮನಿಯ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ಒಪ್ಪಂದ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 251. ದ್ವಿತೀಯ ಮಹಾಯುದ್ಧ (1939-1945) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಲು ತಕ್ಷಣದ ಕಾರಣ?
A) ಹಿಟ್ಲರ್ ಪೋಲೆಂಡ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದು B) ಜಪಾನ್ ಪರ್ಲ್ ಹಾರ್ಬರ್ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿ
C) ಮುಸ್ಸೋಲಿನಿ ಅಬಿಸೀನಿಯಾ ಆಕ್ರಮಣ D) ರಷ್ಯಾ ದಾಳಿ
ಉತ್ತರ: A (1939 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1)

ಪ್ರಶ್ನೆ 252. ಏಷ್ಯಸಂಸ್ಥೆ (United Nations Organization - UNO) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದದ್ದು?
A) 1945 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24 B) 1945 ಆಗಸ್ಟ್ 15
C) 1944 ಜನವರಿ 26 D) 1950 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 24
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ಯಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋ ಸಮ್ಮೇಳನ)

MIXED HISTORY CHALLENGE TEST: ALL PERIODS COMBINED

ಪ್ರಶ್ನೆ 253. ಚೋಳರ ಕಾಲದ 'ಉರೈಯೂರ್' ನಗರ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು?
A) ಹತ್ತಿ ಬಟ್ಟೆ ವ್ಯಾಪಾರ (Cotton Trade) B) ಮುತ್ತುಗಳ ಸರಬರಾಜು
C) ಕುದುರೆ ಆಮದು D) ಕಬ್ಬಿಣ ಉತ್ಪಾದನೆ
ಉತ್ತರ: A (ಪ್ರಾಚೀನ ಚೋಳರ ರಾಜಧಾನಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 254. 'ಉತ್ತರಮೇರೂರು ಶಾಸನ' (Parantaka I) ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ?
A) ಚೋಳರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಆಡಳಿತ (Kudavolai System) B) ಚೋಳರ ನೌಕಾಪಡೆ
C) ತೆರಿಗೆ ವಿನಾಯಿತಿ D) ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರ
ಉತ್ತರ: A (ಕುಡವೊಲ್ಕೆ ಗ್ರಾಮ ಸಭಾ ಆಯ್ಕೆ ಪದ್ಧತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 255. ಗುಪ್ತರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ವಿಷ್ಟಿ' (Vishti) ಎಂದರೆ ಏನಾಗಿತ್ತು?
A) ಬಿಟ್ಟಿ ಚಾಕ್ರಿ / ಬಲವಂತದ ಶ್ರಮ (Forced Labour) B) ಧಾರ್ಮಿಕ ತೆರಿಗೆ
C) ಸೈನಿಕರ ಪೆಟ್ಟಿ D) ತುರ್ತುಸ್ಥಿತಿ ತೆರಿಗೆ
ಉತ್ತರ: A (ರೈತರು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 256. 'ಅರಾಘಟ್ಟ' (Araghatta) ಎಂಬ ಸಾಧನವನ್ನು ಪ್ರಾಚೀನ/ಮಧ್ಯಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಬಾವಿಯಿಂದ ನೀರೆತ್ತುವ ಕೃಷಿ ಚಕ್ರ (Persian Wheel) B) ನೂಲು ತೆಗೆಯುವ ರಾಟೆ
C) ಯುದ್ಧದ ಯಂತ್ರ D) ನಾಣ್ಯ ಅಚ್ಚುಹಾಕುವುದು
ಉತ್ತರ: A (ನೀರಾವರಿ ಸಾಧನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 257. ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನೇಟ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಬರೀದ್-ಇ-ಮುಮಾಲಿಕ್' ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕಾರ್ಯವೇನಾಗಿತ್ತು?
A) ಗೂಢಚಾರಿ/ಸುದ್ದಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ B) ಸೈನ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷ
C) ವಿದೇಶಾಂಗ ಮಂತ್ರಿ D) ಕಂದಾಯ ಮಂತ್ರಿ
ಉತ್ತರ: A (Spies & Intelligence)

ಪ್ರಶ್ನೆ 258. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ 'ಅಮರನಾಯಕ' ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಯಾರ ಆಡಳಿತಕ್ಕೆ ಹೋಲುತ್ತದೆ?
A) ದೆಹಲಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಇಕ್ತಾ ಪದ್ಧತಿ (Iqta System) B) ಮುಘಲರ ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ
C) ಬ್ರಿಟಿಷರ ಜಮೀನ್ದಾರಿ D) ಮೌರ್ಯರ ಕಂದಾಯ
ಉತ್ತರ: A (ಮಿಲಿಟರಿ ನಾಯಕರಿಗೆ ಭೂಮಿ ಹಂಚಿಕೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 259. 1857ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಗದೀಶಪುರದಲ್ಲಿ (ಬಿಹಾರ) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವಯೋವೃದ್ಧ ಜಮೀನ್ದಾರ?
A) ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್ B) ಅಮರ್ ಸಿಂಗ್
C) ಮೌಲವಿ ಅಹ್ಮದುಲ್ಲಾ D) ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ್
ಉತ್ತರ: A (80 ವರ್ಷದ ವೀರ ಯೋಧ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 260. 'ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಬೆಂಗಾಲ್' (1784) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ B) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸ್
C) ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ D) ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಕೌನ್ಸಿಲ್
ಉತ್ತರ: A (ಪ್ರಾಚೀನ ಗ್ರಂಥಗಳ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 261. 'ಭಗವದ್ಗೀತೆ'ಯನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಮೊದಲು ಅನುವಾದಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿದ್ವಾಂಸ ಯಾರು?
A) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸ್ (1785) B) ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್
C) ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ D) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್
ಉತ್ತರ: A (ವಾರನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 262. ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮತ್ತು ಖರೋಷ್ಠಿ ಶಾಸನಗಳನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಓದಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಲಿಪಿಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ?
A) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ (1837) B) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್
C) ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ D) ಮಾರ್ಟಿಮರ್ ವೀಲರ್
ಉತ್ತರ: A (ಅಶೋಕನ ಶಾಸನಗಳ ಉದ್ಘಾಚನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 263. 'ಇಂಡಿಯನ್ ಆರ್ಕಿಯಾಲಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೇ' (ASI - 1861) ಯ ಪ್ರಥಮ ಡೈರೆಕ್ಟರ್ ಜನರಲ್?
A) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್ ಕನ್ನಿಂಗ್‌ಹ್ಯಾಮ್ B) ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್
C) ರಾಬರ್ಟ್ ಬ್ರೂಸ್ ಫೂಟ್ D) ಕರ್ಜನ್
ಉತ್ತರ: A (Father of Indian Archaeology)

ಪ್ರಶ್ನೆ 264. 'ಡ್ರೇನ್ ಆಫ್ ವೆಲ್ತ್' (ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ) ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ?
A) ದಾದಾಬಾಯಿ ನವರೋಜಿ B) ಆರ್.ಸಿ. ದತ್
C) ಜಿ.ಕೆ. ಗೋಖಲೆ D) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ
ಉತ್ತರ: A ('Poverty and Un-British Rule in India')

ಪ್ರಶ್ನೆ 265. 'ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ' (1905) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ನಾಯಕ?
A) ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ B) ತಿಲಕ್
C) ರಾನಡೆ D) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
ಉತ್ತರ: A (ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ರಾಜಕೀಯ ಗುರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 266. 'ಅಮೃತ ಬಜಾರ್ ಪತ್ರಿಕಾ' ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಬೆಂಗಾಲಿಯಿಂದ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಬದಲಾಗಲು ಕಾರಣವೇನು?
A) ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್ (1878) ತಪ್ಪಿಸಲು B) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ
C) ಹೊಸ ಸಂಪಾದಕರು D) ಸರ್ಕಾರದ ಆದೇಶ
ಉತ್ತರ: A (ಸಿಸಿರ್ ಕುಮಾರ್ ಘೋಷ್ ಪತ್ರಿಕೆ)

FINAL UNIQUE MCQs & MASTER REVISION SET

ಪ್ರಶ್ನೆ 267. 'ದಿ ಡಿಸ್ಕವರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್ D) ಸುಭಾಷ್ ಬೋಸ್
ಉತ್ತರ: A (1942-1946 ಜೈಲಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 268. 'ಇಂಡಿಯಾ ವಿನ್ಸ್ ಫ್ರೀಡಂ' (India Wins Freedom) ಆತ್ಮಕಥೆಯ ಲೇಖಕರು ಯಾರು?
A) ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಮ್ ಆಜಾದ್ B) ನೆಹರೂ
C) ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ D) ಆಸಫ್ ಅಲಿ
ಉತ್ತರ: A (ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಂತ್ರಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 269. 'ದಿ ಇಂಡಿಯನ್ ಸ್ಟ್ರಗಲ್' (The Indian Struggle) ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಯಾರು?
A) ನೇತಾಜಿ ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ B) ರಾಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
C) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ D) ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
ಉತ್ತರ: A (ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ವಿವರಣೆ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 270. 'ಅನ್‌ಹ್ಯಾಪಿ ಇಂಡಿಯಾ' (Unhappy India) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಪಂಜಾಬ್ ಕೇಸರಿ ಯಾರು?
A) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ B) ಬಿಪಿನ್ ಚಂದ್ರ ಪಾಲ್
C) ತಿಲಕ್ D) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
ಉತ್ತರ: A (ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ ಪ್ರತಿಭಟನೆಯಲ್ಲಿ ನಿಧನ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 271. 'ಹಿಂಟ್ಸ್ ಫಾರ್ ಸೆಲ್ಫ್ ಕಲ್ಚರ್' ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ ಗದ್ದರ್ ಪಾರ್ಟಿ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಲಾಲಾ ಹರದಯಾಳ್ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಮಾ D) ಸಚಿನ್ ಸನ್ಯಾಲ್
ಉತ್ತರ: A (ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತಕ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 272. 'ಬಂದಿ ಜೀವನ್' (Bandi Jiwan) ಎಂಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಬೈಬಲ್ ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ?
A) ಸಚಿನ್ ದ್ರನಾಥ್ ಸನ್ಯಾಲ್ B) ರಾಂಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
C) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ D) ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್
ಉತ್ತರ: A (HRA ಸ್ಥಾಪಕರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 273. 'ಇಂಡಿಯನ್ ವಾರ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಪೆಂಡೆನ್ಸ್ 1857' ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ವಿನಾಯಕ್ ದಾಮೋದರ್ ಸಾವರ್ಕರ್ B) ಎಸ್.ಎನ್. ಸೇನ್
C) ಸಿ.ಎ. ರಿಸ್ಲೆ D) ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಂದಾರ್
ಉತ್ತರ: A (1857ನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಎಂದವರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 274. 'ಸೋಮಪ್ರಕಾಶ' ಎಂಬ ಬಂಗಾಳಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಸುಧಾರಕರು?
A) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ B) ರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
C) ದ್ವಾರಕಾನಾಥ್ D) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ
ಉತ್ತರ: A (1858ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 275. 'ನಿಲ್ದನ್ ದರ್ಪಣ್' ಅನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ಗೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಮೈಕೆಲ್ ಮಧುಸೂದನ್ ದತ್ B) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೋರ್
C) ದೀನಬಂಧು ಮಿತ್ರ D) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ
ಉತ್ತರ: A (ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಅನುವಾದಕರು)

ಪ್ರಶ್ನೆ 276. 'ಆನಂದಮಠ' ಕಾದಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖವಾಗಿರುವ ದಂಗೆ ಯಾವುದು?
A) ಸನ್ಯಾಸಿ ದಂಗೆ (Sanyasi Rebellion) B) ಸಂತಾಲ ದಂಗೆ
C) ಚುವಾರ್ ದಂಗೆ D) ಪೈಕಾ ದಂಗೆ
ಉತ್ತರ: A (ವಂದೇ ಮಾತರಂ ಗೀತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಕೃತಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 277. 'ಪೈಕಾ ದಂಗೆ' (Paika Rebellion - 1817) ಎಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?
A) ಒಡಿಶಾ (ಬಕ್ಷಿ ಜಗಬಂಧು ನಾಯಕತ್ವ) B) ಬಂಗಾಳ
C) ಬಿಹಾರ D) ಅಸ್ಸಾಂ
ಉತ್ತರ: A (ಖೋರ್ಧಾ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಒಡಿಶಾ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 278. 'ರಾಮೋಸಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪಡೆ' ಯನ್ನು (1879) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಸಂಘಟಿಸಿದವರು?
A) ವಾಸುದೇವ ಬಲವಂತ ಫಡ್ಕೆ B) ತಿಲಕ್
C) ಸಾವರ್ಕರ್ D) ಚಾಪೇಕರ್
ಉತ್ತರ: A (Father of Indian Armed Rebellion)

ಪ್ರಶ್ನೆ 279. 'ಸಿಖ್ಖರ ಪ್ರಥಮ ಆಂಗ್ಲೋ ಯುದ್ಧ' (1845-46) ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಿದ ಒಪ್ಪಂದ ಯಾವುದು?
A) ಲಾಹೋರ್ ಒಪ್ಪಂದ (1846) B) ಅಮೃತಸರ ಒಪ್ಪಂದ
C) ಸುಗೌಲಿ ಒಪ್ಪಂದ D) ರಾವಲ್ಪಿಂಡಿ ಒಪ್ಪಂದ
ಉತ್ತರ: A (ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ)

ಪ್ರಶ್ನೆ 280. 'ಸಂಪೂರ್ಣ ಕ್ರಾಂತಿ' (Total Revolution) ಕರೆ ನೀಡಿದ ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್ (JP) B) ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ
C) ರಾಮಮನೋಹರ ಲೋಹಿಯಾ D) ಜಗಜೀವನ್ ರಾಮ್
ಉತ್ತರ: A (1974ರಲ್ಲಿ ಬಿಹಾರದಿಂದ)

1. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವಿಲುಹಾಳು ಯಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ?
A) ನವಶಿಲಾಯುಗ B) ಕಬ್ಬಿಣ ಯುಗ C) ಹಳೆಶಿಲಾಯುಗ D) ಬ್ರಾನ್ಜ್ ಯುಗ
ಉತ್ತರ: A

2. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯಾವ ಸ್ಥಳವು ಬೂದಿ mound (ಅಗ್ನಿಕುಂಡ) ಗಳಿಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ?
A) ಕಿತ್ತೂರು B) ಸಣಕಲ್ಲು C) ಕುಡತಿನಿ D) ಹಳೇಬೀಡು
ಉತ್ತರ: C

3. ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ ಉತ್ಖನನ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಪುರಾತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಯಾರು?
A) ಆರ್.ಇ.ಎಫ್. ವೀಲರ್ B) ಜಾನ್ ಮಾರ್ಷಲ್ C) ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್
D) ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್
ಉತ್ತರ: A

4. ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಯಾವ ಹೆಸರನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ?
A) ದೇವನಾಂಪ್ರಿಯ B) ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿ C) ಬುದ್ಧಶಾಕ್ಯ D) ಅಶೋಕ
ಉತ್ತರ: D

5. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಶೋಕನ ಪ್ರಮುಖ ಲಘು ಶಿಲಾಶಾಸನವಿರುವ 'ಗಿವಿಮಠ' ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ಕೊಪ್ಪಳ B) ರಾಯಚೂರು C) ಬಳ್ಳಾರಿ D) ಚಿತ್ರದುರ್ಗ
ಉತ್ತರ: A

6. ಹಳೇಪೇಟೆ ಮತ್ತು ಮಾಸ್ಕಿ ಶಾಸನಗಳು ಯಾವ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಲಿಪಿಯಲ್ಲಿವೆ?
A) ಕನ್ನಡ - ಬ್ರಾಹ್ಮಿ B) ಪ್ರಾಕೃತ - ಬ್ರಾಹ್ಮಿ C) ಸಂಸ್ಕೃತ - ದೇವನಾಗರಿ
D) ತಮಿಳು - ವಟ್ಟೆಳುತ್ತು
ಉತ್ತರ: B

7. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ಬಂದರು ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರ ಕೇಂದ್ರ ಯಾವುದು?
A) ಹೊನ್ನಾವರ B) ಬನವಾಸಿ C) ಸೋಪಾರಾ D) ಮಂಗಲೂರು
ಉತ್ತರ: C

8. ಶಾತವಾಹನರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ 'ಮಹಾತಳವರ' ಎಂದರೇನು?
A) ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ B) ಪ್ರಮುಖ ದಂಡನಾಯಕ/ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ
C) ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿ D) ಮಂತ್ರಿ
ಉತ್ತರ: B

9. ಬನವಾಸಿಯ ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದ ಇಟ್ಟಿಗೆಯ ದೇವಾಲಯದ ಅವಶೇಷಗಳು ಎಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ?
A) ಗುಡ್ಡಾಪುರ B) ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿ C) ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ D) ತಾಳಕುಂದ
ಉತ್ತರ: A

10. ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಚಂದ್ರವಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ರೋಮನ್ ನಾಣ್ಯಗಳು ಯಾವುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ?
A) ರೋಮನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ವ್ಯಾಪಾರ B) ರೋಮನ್ ಆಕ್ರಮಣ
C) ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಸಾರ D) ವಲಸೆ
ಉತ್ತರ: A

11. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮೆಗಾಲಿತ್ (ಮಹಾಶಿಲಾಯುಗ) ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣವೇನು?
A) ದೊಡ್ಡ ಕಲ್ಲುಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳು B) ಗುಹೆ ವಾಸ C) ಕಲ್ಲಿನ ಆಯುಧಗಳು
D) ತಾಮ್ರದ ಬಳಕೆ
ಉತ್ತರ: A

12. ಹಳೇ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನವು ಯಾವ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 5 ನೇ ಶತಮಾನ B) ಕ್ರಿ.ಶ. 3 ನೇ ಶತಮಾನ C) ಕ್ರಿ.ಶ. 7 ನೇ ಶತಮಾನ
D) ಕ್ರಿ.ಪೂ. 2 ನೇ ಶತಮಾನ
ಉತ್ತರ: A

13. ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ 'ಸಾತಕರ್ಣಿ' ಯಾರು?
A) ಕದಂಬ ರಾಜ B) ಶಾತವಾಹನ ದೊರೆ C) ಗಂಗ ರಾಜ D) ಮೌರ್ಯ ದೊರೆ
ಉತ್ತರ: B

14. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆ 'ಸಂಗನಕಲ್ಲು' ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ B) ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ C) ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ D) ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ
ಉತ್ತರ: A

15. ಶಾತವಾಹನರ ರಾಜಭಾಷೆ ಯಾವುದು?
A) ಪ್ರಾಕೃತ B) ಸಂಸ್ಕೃತ C) ಕನ್ನಡ D) ಪಾಳಿ
ಉತ್ತರ: A

16. 'ಕಪಿಲಾಸೆಟ್ಟಿ' ಅಥವಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿರುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಶಾಸನ ಯಾವುದು?
A) ಮಸ್ಕಿ ಶಾಸನ B) ಬನವಾಸಿ ಶಾಸನ C) ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ D) ಬಾದಾಮಿ ಶಾಸನ
ಉತ್ತರ: B

17. ಕದಂಬ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಮಯೂರಶರ್ಮನು ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾ ಭ್ಯಾ ಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದನು?
A) ಕಾಂಚಿಪುರ B) ಉಜ್ಜಯಿನಿ C) ವಾರಣಾಸಿ D) ತಕ್ಷಶಿಲಾ
ಉತ್ತರ: A

18. ಮಯೂರಶರ್ಮನು ಕದಂಬ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೇನು?
A) ಪಲ್ಲವ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಅಪಮಾನ B) ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಕಾಳಜಿ C) ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಕ್ತಿ
D) ವಿದೇಶಿ ದಾಳಿ
ಉತ್ತರ: A

19. ಕದಂಬರ ರಾಜಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ವರಾಹ B) ಮಯೂರ (ನವಿಲು) ಅಥವಾ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷ C) ಸಿಂಹ D) ಗಜ
ಉತ್ತರ: B

20. ತಲಗುಂದ ಶಾಸನವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಕುಬ್ಜ B) ರವಿಕೀರ್ತಿ C) ಪಂಪ D) ರನ್ನ
ಉತ್ತರ: A

21. ಕದಂಬರ ರಾಜಧಾನಿ 'ಬನವಾಸಿ' ಯಾವ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದೆ?
A) ಶರಾವತಿ B) ವರದಾ C) ತುಂಗಭದ್ರ D) ಮಲಪ್ರಭಾ
ಉತ್ತರ: B

22. ಕದಂಬರ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ಅತ್ಯಂತ ಹಳೆಯ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನ B) ತಲಗುಂದ ಶಾಸನ C) ಗುಡ್ನಾಪುರ ಶಾಸನ
D) ಹಳೇಬೀಡು ಶಾಸನ
ಉತ್ತರ: B

23. ಕದಂಬ ರಾಜ ಕಕುಸ್ಥವರ್ಮನು ತನ್ನ ಪುತ್ರಿಯರನ್ನು ಯಾವ ರಾಜವಂಶಕ್ಕೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟನು?
A) ಗುಪ್ತರು ಮತ್ತು ವಾಕಾಟಕರು B) ಗಂಗರು C) ಪಲ್ಲವರು
D) ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು
ಉತ್ತರ: A

24. ಸಂಸ್ಕೃತ ಕವಿ ಕಾಳಿದಾಸನು ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ದೂತನಾಗಿ ತೆರಳಿದ್ದನೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ?
A) ಕಕುಸ್ಥವರ್ಮ B) ಮಯೂರಶರ್ಮ C) ರವಿವರ್ಮ D) ಭಗೀರಥ
ಉತ್ತರ: A

25. ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತದ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಮಂಡಲ ಅಥವಾ ದೇಶ B) ನಾಡು C) ವಿಷಯ D) ಗ್ರಾಮ
ಉತ್ತರ: A

26. ಬನವಾಸಿಯ ಮಧುಕೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ಜೀರ್ಣೋದ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದವರು ಯಾರು?
A) ಕದಂಬರು B) ಹೊಯ್ಸಳರು C) ವಿಜಯನಗರ ಅರಸರು D) ಕೆಳದಿ ನಾಯಕರು
ಉತ್ತರ: A

27. ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜೈನ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ಬನವಾಸಿ B) ಹಲ್ಮಿಡಿ C) ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ D) ಗೋವಾ
ಉತ್ತರ: C

28. ಕದಂಬರ ರಾಜರ ಬಿರುದುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದು ಯಾವುದು?
A) ಧರ್ಮಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ B) ಕದಂಬ ಕುಲತಿಲಕ C) ತ್ರಿಲೋಚನ ಕದಂಬ
D) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ
ಉತ್ತರ: D

29. ಕದಂಬರ ಗೋವಾ ಶಾಖೆಯ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಜಯಕೇಶಿ B) ಶಿವಕೋಟಿ C) ಕೃಷ್ಣ ವರ್ಮ D) ಶಾಂತಿವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

30. ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಲಾಂಛನವಿರುತ್ತಿತ್ತು?
A) ಸಿಂಹ B) ಪದ್ಮ ಅಥವಾ ಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಹೂವು C) ವರಾಹ D) ಆನೆ
ಉತ್ತರ: B

31. ಚೀನೀ ಯಾತ್ರಿಕ ಹ್ಯು ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಬನವಾಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿತ್ತೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ?
A) ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ ಧರ್ಮಗಳೆರಡೂ ಇದ್ದವು B) ಕೇವಲ ಜೈನ ಧರ್ಮ
C) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಕ್ಷೀಣಿಸಿತ್ತು D) ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ
ಉತ್ತರ: A

32. ಕದಂಬರ ನಂತರ ಬನವಾಸಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ರಾಜವಂಶ ಯಾವುದು?
A) ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರು B) ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು C) ಗಂಗರು D) ಚೋಳರು
ಉತ್ತರ: A

33. ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗ ವಂಶದ ಸಂಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಕೊಂಗಣಿವರ್ಮ ಮಾಧವ B) ದುರ್ವಿನೀತ C) ರಾಚಮಲ್ಲ D) ಶಿವಮಾರ
ಉತ್ತರ: A

34. ಗಂಗರ ಮೂಲ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದು?
A) ಕೋಲಾರ (ಕುವಲಾಲಪುರ) B) ತಲಕಾಡು C) ಮಾನ್ಯಖೇಟ D) ಮಂಡ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

35. ಗಂಗರ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ಮದವೇರಗಜ (ಆನೆ) B) ವರಾಹ C) ನವಿಲು D) ಗರುಡ
ಉತ್ತರ: A

36. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ದೊಡ್ಡ ಗುಮ್ಮಟ (ಬಾಹುಬಲಿ) ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗಂಗಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಚಾವುಂಡರಾಯ B) ಶಿವಮಾರ C) ಪೂಜ್ಯಪಾದ D) ಜಿನದತ್ತ
ಉತ್ತರ: A

37. ಚಾವುಂಡರಾಯನು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣ (ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಲಕ್ಷಣ ಮಹಾಪುರಾಣ) B) ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ
C) ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ D) ಶಬ್ದಮಣಿಮರ್ಪಣ
ಉತ್ತರ: A

38. ಗಂಗ ದೊರೆ ದುರ್ವಿನೀತನು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಗುಣಾಢ್ಯನ ಬೃಹತ್ಕಥೆ B) ಶಾಕುಂತಲ C) ಮೇಘದೂತ D) ಪಂಚತಂತ್ರ
ಉತ್ತರ: A

39. ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆನೆಗಳ ಸಾಕಣೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಕುರಿತು ಬರೆದ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಗಜಶಾಸ್ತ್ರ (ಶಿವಮಾರ II ರಚನೆ) B) ಹಸ್ತಿ ಆಯುರ್ವೇದ C) ಅಶ್ವಶಾಸ್ತ್ರ
D) ಗಜೇಂದ್ರ ವಿಜಯ
ಉತ್ತರ: A

40. ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳದ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ಬೆಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಬಸದಿ ಯಾವುದು?
A) ಚಾವುಂಡರಾಯ ಬಸದಿ B) ಪಾರ್ಶ್ವನಾಥ ಬಸದಿ C) ಧರ್ಮನಾಥ ಬಸದಿ
D) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ
ಉತ್ತರ: A

41. ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲ್ಪಿ ಹಾಗೂ ಸೇನಾಪತಿ ಅಮೃತಸಾಗರ ಯಾರು?
A) ಜೈನ ಧರ್ಮ ಗುರು B) ಜೈನ ವ್ಯಾಕರಣಕಾರ C) ಗಂಗರ ರಾಜ
D) ಬಾಗೇಪಲ್ಲಿ ಶಾಸನಕಾರ
ಉತ್ತರ: B

42. ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಂಡಲಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ / ವಿಷಯಪತಿ B) ಮಹಾಸಾಮಂತ C) ಗವುಂಡ D) ದೇಸಾಯಿ
ಉತ್ತರ: A

43. ನಂದಿಗಿರಿ ಅಥವಾ ನಂದಿಬೆಟ್ಟ ಯಾವ ರಾಜವಂಶದ ಪ್ರಮುಖ ಗಿರಿಧಾಮ ಹಾಗೂ ಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು?
A) ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರು B) ಚೋಳರು C) ಹೊಯ್ಸಳರು D) ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು
ಉತ್ತರ: A

44. ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವರು ಯಾರು?
A) ಗವುಂಡ (ಗ್ರಾಮಾಧಿಕಾರಿ) B) ನಾಡಗೌಡ C) ಸೇನಾಪತಿ D) ಪುರೋಹಿತ
ಉತ್ತರ: A

45. ಗಂಗರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಚಾರ್ಯ ಪೂಜ್ಯಪಾದರ ಶಿಷ್ಯ ಯಾರು?
A) ಜಿನದತ್ತರಾಯ B) ವಜ್ರನಂದಿ C) ಅಕಳಂಕ D) ವಿದ್ಯಾನಂದ
ಉತ್ತರ: A

46. ಗಂಗರ ರಾಜಧಾನಿ ತಲಕಾಡು ಯಾವ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದೆ?
A) ಕಾವೇರಿ B) ಕಬಿನಿ C) ಅರ್ಕಾವತಿ D) ಲಕ್ಷ್ಮಣತೀರ್ಥ
ಉತ್ತರ: A

47. ಗಂಗರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಸ್ತ್ರೀ ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಕಿಕುಮಾರಿಯು ಯಾರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಳು?
A) ಬೂತುಗ B) ಶಿವಮಾರ C) ರಾಚಮಲ್ಲ D) ಮಾರಸಿಂಹ
ಉತ್ತರ: A

48. ಗಂಗ ವಂಶದ ಅಂತಿಮ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ರಾಚಮಲ್ಲ V B) ಮರಸಿಂಹ II C) ನೀತಿಮಾರ್ಗ D) ಬೂತುಗ II
ಉತ್ತರ: A

49. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ನಿಜವಾದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಪುಲಕೇಶಿ I B) ಜಯಸಿಂಹ C) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ I D) ಮಂಗಳೇಶ
ಉತ್ತರ: A

50. ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ಬಾದಾಮಿಯ ಪ್ರಾಚೀನ ಹೆಸರೇನು?
A) ವಾತಾಪಿ B) ಮಾನ್ಯಖೇಟ C) ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು D) ಐಹೊಳೆ
ಉತ್ತರ: A

51. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ವರಾಹ B) ನಂದಿ C) ಸಿಂಹ D) ಹಂಸ
ಉತ್ತರ: A

52. ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯು ನರ್ಮದಾ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು?
A) ಹರ್ಷವರ್ಧನ B) ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮ C) ಸಮುದ್ರಗುಪ್ತ D) ಧ್ರುವ
ಉತ್ತರ: A

53. ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದ ರಚನೆಕಾರ ಹಾಗೂ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ರವಿಕೀರ್ತಿ B) ರನ್ನ C) ಪಂಪ D) ಹರಿಮನೆ
ಉತ್ತರ: A

54. ಐಹೊಳೆ ಶಾಸನದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿಯನ್ನು ಯಾರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ?
A) ಕಾಳಿದಾಸ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಕವಿಗಳು B) ರಾಮ ಮತ್ತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ C) ಕೌಟಿಲ್ಯ
D) ಅಶೋಕ
ಉತ್ತರ: A

55. ಚೀನೀ ಯಾತ್ರಿಕ ಹ್ಯು ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್ ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದನು?
A) ಇಮ್ಮಡಿ ಪುಲಕೇಶಿ B) ವಿನಿತಾದಿತ್ಯ C) ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ D) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ II
ಉತ್ತರ: A

56. ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪಲ್ಲವ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಮೊದಲನೇ ನರಸಿಂಹವರ್ಮ (ವಾತಾಪಿಕೊಂಡ) B) ಮಹೇಂದ್ರವರ್ಮ
C) ಪರಮೇಶ್ವರವರ್ಮ D) ನಂದಿವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

57. ವಾತಾಪಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಚಾಲುಕ್ಯರ ವಶಕ್ಕೆ ಪಡೆದ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಮೊದಲನೇ ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ B) ವಿನಯಾದಿತ್ಯ C) ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ
D) ಎರಡನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

58. ಬಾದಾಮಿ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 4 ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸೇರಿದೆ?
A) ಜೈನ ಧರ್ಮ B) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ C) ಶೈವ ಧರ್ಮ D) ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

59. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದ ಪ್ರಯೋಗಾಲಯ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ಐಹೊಳೆ B) ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು C) ಮಹಾಕೂಟ D) ಬಾದಾಮಿ
ಉತ್ತರ: A

60. ಐಹೊಳೆಯ ದುರ್ಗಾ ದೇವಾಲಯದ ವಿಶೇಷತೆ ಏನು?
A) ಅಪ್ಸಿಕಲ್ (ಅರ್ಧವೃತ್ತಾಕಾರ) ಆಕಾರ B) ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ C) ನಾಗರ ಶೈಲಿ
D) ಪಿರಮಿಡ್ ಆಕಾರ
ಉತ್ತರ: A

61. ಮಹಾಕೂಟ ಸ್ತಂಭ ಶಾಸನವು ಯಾವ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜನ ಕಾಲದ್ದು?
A) ಮಂಗಳೇಶ B) ಪುಲಕೇಶಿ I C) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ I D) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ I
ಉತ್ತರ: A

62. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಪ್ರಮುಖ ವಿದೇಶಿ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಯಾರೊಂದಿಗಿತ್ತು?
A) ಪರ್ಷಿಯಾ (ಇರಾನ್) ರಾಜ ಖುಸ್ರು II B) ರೋಮ್ C) ಚೀನಾ D) ಗ್ರೀಸ್
ಉತ್ತರ: A

63. ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ವಿಷಯ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರ B) ಮಂಡಲ C) ನಾಡು D) ಗ್ರಾಮ
ಉತ್ತರ: A

64. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಕಡೆಯ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಎರಡನೇ ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ B) ವಿಜಯಾದಿತ್ಯ C) ಮಂಗಳೇಶ D) ಕೀರ್ತಿವರ್ಮ I
ಉತ್ತರ: A

PART 19 — ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ MCQ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸೆಟ್ (ಪುಟ 365)

ವಿಭಾಗ 4 & 5: ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ & ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಉದಯ

65. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿರುವ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಣಿ ಯಾರು?
A) ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ (ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ II ರಾಣಿ) B) ತ್ರಿಲೋಕಮಹಾದೇವಿ
C) ಕುಂಕುಮಮಹಾದೇವಿ D) ವಿಜ್ಜಾ ಮಹಾದೇವಿ
ಉತ್ತರ: A

66. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ವಾಸ್ತು ಶಿಲ್ಪ ಶೈಲಿಗಳ ದೇವಾಲಯಗಳಿವೆ?
A) ನಾಗರ ಮತ್ತು ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ B) ಬೇಸರ ಮತ್ತು ಹೈಬ್ರಿಡ್ C) ಕಳಿಂಗ ಮತ್ತು ಗೋಥಿಕ್
D) ರಾಜಪೂತ್ ಮತ್ತು ಕೇರಳ
ಉತ್ತರ: A

67. ಪಟ್ಟದಕಲ್ಲು ಯುನೆಸ್ಕೋ (UNESCO) ವಿಶ್ವ ಪರಂಪರೆಯ ತಾಣವಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಘೋಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1987 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1983 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1995 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 2000
ಉತ್ತರ: A

68. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ದಂತಿದುರ್ಗ B) ಧ್ರುವ C) ಗೋವಿಂದ III D) ಕೃಷ್ಣ I
ಉತ್ತರ: A

69. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದು?
A) ಮಾನ್ಯಖೇಟ (ಮಾಳಖೇಡ) B) ಬಾದಾಮಿ C) ತಲಕಾಡು D) ಮಂಡ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

70. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ಗರುಡ / ಗೋಲ್ಡನ್ ಗರುಡ B) ವರಾಹ C) ಸಿಂಹ D) ನಂದಿ
ಉತ್ತರ: A

71. ಎಲ್ಲೋರಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಏಕಶಿಲಾ ಕೈಲಾಸ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಮೊದಲನೇ ಕೃಷ್ಣ B) ದಂತಿದುರ್ಗ C) ಧ್ರುವ D) ಅಮೋಘವರ್ಷ I
ಉತ್ತರ: A

72. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ದೊರೆ ಅಮೋಘವರ್ಷ I ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ B) ಗಣಿತಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ C) ಆದಿಪುರಾಣ
D) ವಿಕ್ರಮಾರ್ಜುನ ವಿಜಯ
ಉತ್ತರ: A

73. 'ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ' ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಾರ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣದ ಮೇರೆಗಳು ಯಾವುವು?
A) ಕಾವೇರಿಯಿಂದ ಗೋದಾವರಿ ವರೆಗೆ B) ಕೃಷ್ಣಾ ದಿಂದ ತುಂಗಭದ್ರೆ
C) ನರ್ಮದೆಯಿಂದ ಕಾವೇರಿ D) ಮಲೆನಾಡಿನಿಂದ ಕರಾವಳಿ
ಉತ್ತರ: A

74. ಮಹಾವೀರಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿದ 'ಗಣಿತಸಾರ ಸಂಗ್ರಹ' ಯಾವ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ರಾಜನ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಯಿತು?
A) ಅಮೋಘವರ್ಷ I B) ಧ್ರುವ C) ಇಂದ್ರ III D) ಕೃಷ್ಣ III
ಉತ್ತರ: A

75. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರಬ್ ಯಾತ್ರಿಕ ಸುಲೈಮಾನ್ ಯಾರನ್ನು ಜಗತ್ತಿನ ನಾಲ್ಕು ಮಹಾನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ್ದಾನೆ?
A) ಅಮೋಘವರ್ಷ I (ಬಾಳಾಸರಾಯ) B) ಧ್ರುವ C) ಇಂದ್ರ III D) ಕೃಷ್ಣ III
ಉತ್ತರ: A

76. ಜಿನಸೇನಾಚಾರ್ಯರು ಬರೆದ 'ಆದಿಪುರಾಣ' ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಜೈನ ಧರ್ಮ B) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ C) ಶೈವ ಧರ್ಮ D) ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

77. 'ರತ್ನತ್ರಯರು' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಕನ್ನಡ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿಕವಿ ಪಂಪನು ಯಾರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದನು?
A) ವೇಮುಲ ವಾಡೆಯ ಚಾಲುಕ್ಯ ಅರಿಕೇಸರಿ (ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ಸಾಮಂತ) B) ಅಮೋಘವರ್ಷ
C) ಇಂದ್ರ IV D) ಕೃಷ್ಣ III
ಉತ್ತರ: A

78. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳನ್ನು 'ರಾಷ್ಟ್ರ' ಎಂದರೆ, ಅದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿ / ವಿಷಯಪತಿ B) ಗೌಡ C) ಮಹಾಂತ D) ದಂಡನಾಯಕ
ಉತ್ತರ: A

79. ಕೃಷ್ಣ III ರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಕ್ಕೋಲ ಕದನದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರು ಯಾರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು?
A) ಚೋಳರು (ಪರಾಂತಕ ಚೋಳ) B) ಪಲ್ಲವರು C) ಗುರ್ಜರರು D) ಪಾಂಡ್ಯರು
ಉತ್ತರ: A

80. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ ವಂಶದ ಕಡೆ ದೊರೆ ಕಾರ್ಕಳ ಅಥವಾ ಕರ್ಕ II ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಎರಡನೇ ತೈಲಪ B) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ V C) ಸೋಮೇಶ್ವರ I D) ಜಯಸಿಂಹ II
ಉತ್ತರ: A

81. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಎರಡನೇ ತೈಲಪ B) ಸೋಮೇಶ್ವರ I C) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI D) ಜಯಸಿಂಹ II
ಉತ್ತರ: A

82. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದು?
A) ಕಲ್ಯಾಣ (ಇಂದಿನ ಬಸವಕಲ್ಯಾಣ) B) ಮಾನ್ಯಖೇಟ C) ಬಾದಾಮಿ D) ಲಕ್ಕುಂಡಿ
ಉತ್ತರ: A

83. 'ಚಾಲುಕ್ಯ ವಿಕ್ರಮ ಶಕ' ವನ್ನು (Era) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI B) ಸೋಮೇಶ್ವರ I C) ತೈಲಪ III D) ಜಯಸಿಂಹ
ಉತ್ತರ: A

84. ವಿಜ್ಞಾನೇಶ್ವರನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಗ್ರಂಥ 'ಮಿತಾಕ್ಷರ' ಯಾರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಯಿತು?
A) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI B) ಸೋಮೇಶ್ವರ III C) ಜಯಸಿಂಹ II D) ತೈಲಪ II
ಉತ್ತರ: A

85. 'ಮಾನಸೋಲ್ಲಾಸ' ಅಥವಾ 'ಅಭಿಲಷಿತಾರ್ಥ ಚಿಂತಾಮಣಿ' ಎಂಬ ವಿಶ್ವಕೋಶದ ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಮೂರನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ (ಭೂಲೋಕಮಲ್ಲ) B) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI C) ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ D) ತೈಲಪ II
ಉತ್ತರ: A

86. ಬಿಲ್ಹಣನು ಬರೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯ 'ವಿಕ್ರಮಾಂಕದೇವ ಚರಿತ' ಯಾರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಯಾಗಿದೆ?
A) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI B) ಸೋಮೇಶ್ವರ I C) ತೈಲಪ II D) ಜಯಸಿಂಹ II
ಉತ್ತರ: A

87. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ರನ್ನನು ಬರೆದ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಗದಾಯುದ್ಧ (ಸಾಹಸಭೀಮವಿಜಯ) B) ಪಂಪ ಭಾರತ C) ಶಾಂತಿಪುರಾಣ D) ಅಜಿತಪುರಾಣ
ಉತ್ತರ: A

88. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಕುಂಡಿ ಯಾವ ಚಟುವಟಿಕೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು?
A) ನಾಣ್ಯ ಮುದ್ರಣ (Mint) ಮತ್ತು ಶಿಲ್ಪಕಲೆ B) ಕರಕುಶಲ ರೇಷ್ಮೆ C) ಬೌದ್ಧ ವಿಹಾರ D) ರಾಜಕೀಯ ಕೇಂದ್ರ
ಉತ್ತರ: A

89. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶೈಲಿ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು?
A) ಬೇಸರ ಶೈಲಿ (ಚಾಲುಕ್ಯ ಶೈಲಿ) B) ದ್ರಾವಿಡ ಶೈಲಿ C) ನಾಗರ ಶೈಲಿ D) ವಾಸು ಶೈಲಿ
ಉತ್ತರ: A

90. ಇಟಗಿ ಮಹಾದೇವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಚಾಲುಕ್ಯ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI ರ ದಂಡನಾಯಕ ಮಹಾದೇವ B) ಸೋಮೇಶ್ವರ II C) ಜಯಸಿಂಹ D) ತೈಲಪ III
ಉತ್ತರ: A

91. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಅಥವಾ ಗಿಲ್ಡ್‌ಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಐದುನೂರು ಸ್ವಾಮಿಗಳು (ಅಯ್ಯಾವೊಳೆ 500) B) ಮಹಾಜನರು C) ನಗರಿ D) ನಾಡವರು
ಉತ್ತರ: A

92. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಂಡನಾಯಕ ಮತ್ತು ಕವಿ ಬ್ರಹ್ಮಶಿವನು ಬರೆದ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಸಮಯವಿಮರ್ಶೆ B) ಧರ್ಮಾಮೃತ C) ಕಾವ್ಯಾವಲೋಕನ D) ಯಶೋಧರ ಚರಿತ
ಉತ್ತರ: A

93. ಕುರುಗೋಡು ಮತ್ತು ಡಂಬಳಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಕೇಂದ್ರಗಳಿದ್ದವು?
A) ಬೌದ್ಧ ಮತ್ತು ಜೈನ B) ವೀರಶೈವ ಮತ್ತು ಜೈನ C) ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ಶಾಕ್ತ D) ಬೌದ್ಧ ಮಾತ್ರ
ಉತ್ತರ: B

94. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ವಂಶದ ಕೊನೆಯ ಪ್ರಮುಖ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ನಾಲ್ಕನೇ ಸೋಮೇಶ್ವರ B) ತೈಲಪ III C) ಜಗದೇಕಮಲ್ಲ III D) ವಿಕ್ರಮಾದಿತ್ಯ VI
ಉತ್ತರ: A

95. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪತನದ ನಂತರ ಉದಯಿಸಿದ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳೀಯ ರಾಜವಂಶಗಳು ಯಾವುವು?
A) ಹೊಯ್ಸಳರು ಮತ್ತು ಯಾದವರು (ಸೇವೂನರು) B) ಗಂಗರು ಮತ್ತು ಕದಂಬರು C) ಚೋಳರು ಮತ್ತು ಪಾಂಡ್ಯರು D) ಕಾಕತೀಯರು ಮತ್ತು ರೆಡ್ಡಿಗಳು
ಉತ್ತರ: A

96. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದ್ದ 'ಘಟಿಕಾಸ್ಥಾನ' ಎಲ್ಲಿix ಪ್ರಮುಖವಾಗಿತ್ತು?
A) ಬಳ್ಳಿಗಾವೆ ಮತ್ತು ನಾಗಾವಿ B) ಕಲ್ಯಾಣ C) ಲಕ್ಕುಂಡಿ D) ಬಾದಾಮಿ
ಉತ್ತರ: A

97. ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಲಾಂಛನವಾದ 'ಸಳನು ಹುಲಿಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುವ' ಲಾಂಛನದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯು ಯಾರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಮೂಲ ಪುರುಷ ಸಳ ಮತ್ತು ಗುರು ಸುದತ್ತ B) ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನ C) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II D) ನರಸಿಂಹ I
ಉತ್ತರ: A

98. ಹೊಯ್ಸಳರ ಮೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಪ್ರಮುಖ ರಾಜಧಾನಿಗಳು ಯಾವುವು?
A) ಸೂರುಂಗೂರು / ದ್ವಾರಸಮುದ್ರ (ಹಳೇಬೀಡು) B) ಬೇಳೂರು / ತಲಕಾಡು C) ಮಾನ್ಯಖೇಟ / ಕಲ್ಯಾಣ D) ಕೋಲಾರ / ಬಾದಾಮಿ
ಉತ್ತರ: A

99. ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆ ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನನ ಮೂಲ ಹೆಸರೇನು?
A) ಬಿಟ್ಟಿರಾಜ (ಬಿತ್ತಿಮೇವ) B) ವಿನಯಾದಿತ್ಯ C) ಈರೆಂಗ D) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ
ಉತ್ತರ: A

100. ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನನು ಜೈನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತಾಂತರಗೊಂಡನು?
A) ಶ್ರೀ ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ (ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ) B) ಶೈವ ಧರ್ಮ C) ವೀರಶೈವ ಲಿಂಗಾಯತ D) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

101. ತಲಕಾಡು ಕದನದಲ್ಲಿ ಚೋಳರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ 'ತಲಕಾಡುಗೊಂಡ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನ B) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II C) ನರಸಿಂಹ I D) ವೀರ ಸೋಮೇಶ್ವರ
ಉತ್ತರ: A

102. ಬೇಲೂರಿನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಚೆನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1117) B) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II C) ನರಸಿಂಹ III D) ಶಾಂತಲಾ ದೇವಿ
ಉತ್ತರ: A

103. ಹಳೇಬೀಡಿನ ಹೊಯ್ಸಳೇಶ್ವರ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾತೃ ಯಾರು?
A) ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನ ಮತ್ತು ಕೇತಮಲ್ಲ B) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II C) ಸೋಮದಂಡನಾಯಕ D) ನರಸಿಂಹ I
ಉತ್ತರ: A

104. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲ್ಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ ಹೆಸರು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದೆ?
A) ಜಕಣಾಚಾರಿ ಮತ್ತು ರೂವಾರಿ ದಾಸೋಜ B) ರವಿಕೀರ್ತಿ C) ಗುಂಡಾಮಯ್ಯ D) ಅಮರಶಿಲ್ಪಿ
ಉತ್ತರ: A

105. ಸೋಮನಾಥಪುರದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕೇಶವ ದೇವಾಲಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ದಂಡನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಸೋಮದಂಡನಾಯಕ (ನರಸಿಂಹ III ಕಾಲದಲ್ಲಿ) B) ಕೇತಮಲ್ಲ C) ಮಲ್ಲಿದೇವ D) ಬೊಮ್ಮರಸ
ಉತ್ತರ: A

106. 'ಪ್ರತಾಪ ಚಕ್ರವರ್ತಿ' ಮತ್ತು 'ಲೋಕೈಕಮಲ್ಲ' ಎಂಬ ಬಿರುದುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಹೊಯ್ಸಳ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II B) ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನ C) ವೀರ ಸೋಮೇಶ್ವರ D) ನರಸಿಂಹ II
ಉತ್ತರ: A

107. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಳೆಗನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಜನ್ನನ ಕೃತಿ ಯಾವುದು?
A) ಯಶೋಧರ ಚರಿತ B) ಗದಾಯುದ್ಧ C) ಪಂಪ ಭಾರತ D) ಅಜಿತಪುರಾಣ
ಉತ್ತರ: A

108. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ವ್ಯಾಕರಣ ಗ್ರಂಥ 'ಶಬ್ದಮಣಿಮರ್ಪಣ' ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಕೇಶಿರಾಜ B) ನಾಗವರ್ಮ II C) ಕವಿರಾಜ D) ನೇಮಿಚಂದ್ರ
ಉತ್ತರ: A

109. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಣಿ ಶಾಂತಲಾ ದೇವಿಯು ಯಾವ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಪೋಷಕಳಾಗಿದ್ದಳು?
A) ಜೈನ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವ ಧರ್ಮ B) ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ C) ಶೈವ ಧರ್ಮ ಮಾತ್ರ D) ವೀರಶೈವ ಧರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

110. ಹೊಯ್ಸಳ ದೇವಾಲಯಗಳ ಶಿಲ್ಪಕಲೆ ಯಾವ ಕಲ್ಲಿನ ಬಳಕೆಗೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ?
A) ಸೋಪ್‌ಸ್ಟೋನ್ (ಬೆಣ್ಣೆಕಲ್ಲು / ಮೃದ್ವಿಲೆ) B) ಗ್ರಾನೈಟ್ ಕಲ್ಲು C) ಕೆಂಪು ಮರಳುಗಲ್ಲು D) ಸುಣ್ಣದ ಕಲ್ಲು
ಉತ್ತರ: A

111. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಮಹಾಜನ, ನಾಡು ಮತ್ತು ಊರು B) ಪರಿಷತ್ತು C) ಸಭೆ D) ಗಣರಾಜ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

112. ಹೊಯ್ಸಳ ವಂಶದ ಕಡೆ ದೊರೆ ಅಥವಾ ಅಂತಿಮ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಮೂರನೇ ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ (ಮತ್ತು ವೀರರೂಢಿ ಬಲ್ಲಾಳ) B) ನರಸಿಂಹ III C) ವೀರ ಸೋಮೇಶ್ವರ D) ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನ II
ಉತ್ತರ: A

113. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1336 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1346 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1565 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1296
ಉತ್ತರ: A

114. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರು ಯಾರು?
A) ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು (ಮಾಧವ ವಿದ್ಯಾ ಪೂಜ್ಯ) B) ಬಸವೇಶ್ವರ C) ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ
D) ಮಧ್ವಾಚಾರ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

115. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಹೋದರರು ಯಾರು?
A) ಹರಿಹರ ಮತ್ತು ಬುಕ್ಕರಾಯ B) ದೇವರಾಯ I ಮತ್ತು II
C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ ಮತ್ತು ಅಚ್ಯುತರಾಯ D) ತಿರುಮಲ ಮತ್ತು ವೆಂಕಟ
ಉತ್ತರ: A

116. ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ವರಾಹ B) ಗರುಡ C) ಹನುಮಂತ D) ಸಿಂಹ
ಉತ್ತರ: A

117. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಳಿದ ನಾಲ್ಕು ರಾಜವಂಶಗಳು ಯಾವುವು?
A) ಸಂಗಮ, ಸಾಳುವ, ತುಳುವ, ಅರವೀಡು B) ಗಂಗ, ಕದಂಬ, ಚಾಲುಕ್ಯ, ಹೊಯ್ಸಳ
C) ಬಹಮನಿ, ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿ, ಕುತುಬ್ ಶಾಹಿ, ನಿಜಾಮ್
D) ಮೌರ್ಯ, ಗುಪ್ತ, ಶಾತವಾಹನ, ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟ
ಉತ್ತರ: A

118. ಸಂಗಮ ವಂಶದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದೊರೆ ಹಾಗೂ ತುಂಗಭದ್ರಾ ನದಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಮೊದಲನೇ ದೇವರಾಯ B) ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯ C) ಹರಿಹರ II
D) ಬುಕ್ಕರಾಯ I
ಉತ್ತರ: A

119. 'ಗಜಬೇಟೆಕಾರ' (ಆನೆಗಳನ್ನು ಬೇಟೆಯಾಡುವವನು) ಎಂಬ ಬಿರುದು ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರ ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯ (ಪ್ರೌಢ ದೇವರಾಯ) B) ಮೊದಲನೇ ದೇವರಾಯ
C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ D) ಅಚ್ಯುತರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

120. ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಾಕವಿ ಹಾಗೂ 'ಮಹಾನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿ' ಯಾರು?
A) ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ಪ) B) ರನ್ನ C) ಪಂಪ D) ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ
ಉತ್ತರ: A

121. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಬರೆದ ಕರ್ಣಾಟ ಭಾರತ ಕಥಾಮಂಜರಿ (ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತ) ಯಾವ ದೇವರಿಗೆ ಅಂಕಿತವಾಗಿದೆ?
A) ವೀರನಾರಾಯಣ (ಗದಗ) B) ವಿರೂಪಾಕ್ಷ C) ಹಂಪೆಯ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ D) ಚೆನ್ನಕೇಶವ
ಉತ್ತರ: A

122. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಇಟಲಿಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯಾತ್ರಿಕ ನಿಕೊಲೋ ಕಾಂಟಿ ಯಾರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದನು?
A) ಮೊದಲನೇ ದೇವರಾಯ B) ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯ C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ
D) ಅಚ್ಯುತರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

123. ಪರ್ಶಿಯಾದಿಂದ ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ರಾಯಭಾರಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ ಯಾರ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದನು?
A) ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯ B) ಮೊದಲನೇ ದೇವರಾಯ C) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ
D) ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

124. ಸಾಳುವ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಸಾಳುವ ನರಸಿಂಹ ರಾಯ B) ವೀರಣ್ಣ C) ನರಸ ನಾಯಕ D) ಈಶ್ವರ ನಾಯಕ
ಉತ್ತರ: A

125. ತುಳುವ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ವೀರ ನರಸಿಂಹ ರಾಯ B) ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯ C) ಅಚ್ಯುತರಾಯ
D) ಸದಾಶಿವ ರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

126. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಂತಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಮಂಡಲ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ (ಪ್ರಾವಿನ್ಸ್) B) ನಾಡು C) ಸೀಮೆ D) ಕಸಬಾ
ಉತ್ತರ: A

127. ವಿಜಯನಗರ ಕಾಲದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಂದಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವುದು?
A) ಅರಸು ಮತ್ತು ಅಮರನಾಯಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆ B) ಜಾಗೀರ್ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
C) ಮನ್ಸಬ್‌ದಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆ D) ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ
ಉತ್ತರ: A

128. ವಿಜಯನಗರದ ಸೈನಿಕ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿದ್ದ 'ಅಮರನಾಯಕರು' ಯಾರು?
A) ಸೈನಿಕ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಭೂಮಾಲೀಕರು B) ಮಂತ್ರಿಗಳು C) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು
D) ವಿದ್ವಾಂಸರು
ಉತ್ತರ: A

129. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ಕಾಲಾವಧಿ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1509–1529 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1530–1542 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1485–1505 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1565–1570
ಉತ್ತರ: A

130. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನಿಗೆ ಇದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಬಿರುದುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾದ 'ಆಂಧ್ರ ಭೋಜ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಬರಲು ಕಾರಣವೇನು?
A) ತೆಲುಗು ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ನೀಡಿದ ಮಹಾನ್ ಕೊಡುಗೆ B) ಆಂಧ್ರ ಗೆದ್ದಿದ್ದು C) ಕವಿಗಳ ಆಶ್ರಯ D) ದಕ್ಷಿಣ ದಿಗ್ವಿಜಯ
ಉತ್ತರ: A

131. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನು ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೆಲುಗು ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಆಮುಕ್ತಮಾಲ್ಯದ (ವಿಷ್ಣು ಚಿತ್ತೀಯಂ) B) ಪಾಂಡುರಂಗ ಮಹಾತ್ಮೆ C) ಮನುಚರಿತ D) ಕಾವ್ಯಾ ವಲೋಕನ
ಉತ್ತರ: A

132. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನು ಬರೆದ ಸಂಸ್ಕೃತ ನಾಟಕ ಯಾವುದು?
A) ಜಾಂಬವತೀ ಪರಿಣಯ B) ಉಷಾ ಪರಿಣಯ C) ಸುಭದ್ರಾ ಪರಿಣಯ D) ರಾಘವಾಂಕ
ಉತ್ತರ: A

133. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಂಟು ಜನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ತೆಲುಗು ಕವಿಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜರು B) ನವರತ್ನಗಳು C) ಅಷ್ಟಪ್ರಧಾನರು D) ಮಂತ್ರಿಗಳು
ಉತ್ತರ: A

134. ಅಷ್ಟದಿಗ್ಗಜಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯನೂ ಮತ್ತು 'ಮನುಚರಿತ' ಕೃತಿ ರಚಿಸಿದವರೂ ಆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಅಲ್ಲಾಸಾನಿ ಪೆದ್ದನ B) ತಿಮ್ಮನ C) ಧೂರ್ಜಟಿ D) ಮಾದಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

135. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ಆಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಯಾತ್ರಿಕ ಹಾಗೂ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಯಾರು?
A) ಡೊಮಿಂಗೊ ಪಯಾಸ್ ಮತ್ತು ಫೆರ್ನಾನ್ ನ್ಯೂನಿಜ್ B) ನಿಕೊಲೋ ಕಾಂಟಿ C) ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ D) ಹ್ಯು ಯೆನ್ ತ್ಸಾಂಗ್
ಉತ್ತರ: A

136. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನು ಯಾವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕದನದಲ್ಲಿ ಗಜಪತಿ ರಾಜ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದನು?
A) ಉದಯಗಿರಿ ಮತ್ತು ಕೊಂಡವೀಡು ಕದನ B) ರಾಯಚೂರು ಕದನ C) ತಳಿಕೋಟೆ ಕದನ D) ಅಡೋನಿ ಕದನ
ಉತ್ತರ: A

137. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಕೋಟೆಯನ್ನು ವಿಜಯಶಾಲಿಯಾಗಿ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1520 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1512 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1525 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1509
ಉತ್ತರ: A

138. ಹಂಪೆಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿಠ್ಠಲ ಸ್ವಾಮಿ ದೇವಾಲಯದ ನಿರ್ಮಾಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ B) ಎರಡನೇ ದೇವರಾಯ C) ಅಚ್ಯುತ ರಾಯ D) ರಾಮರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

139. ವಿಜಯನಗರದ ಹತ್ತಿರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಹೊಸ ಉಪನಗರ ಯಾವುದು?
A) ನಾಗಲಾಪುರ (ತಾಯಿಯ ನೆನಪಿಗಾಗಿ) B) ವಿಜಯಪುರ C) ಕೃಷ್ಣಾ ಪುರ D) ಕಮಲಾಪುರ
ಉತ್ತರ: A

140. ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ಗವರ್ನರ್ ಅಲ್ಬುಕರ್ಕ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿದ್ದ ವಿಜಯನಗರ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯ B) ವೀರ ನರಸಿಂಹ C) ಅಚ್ಯುತ ತಪಾಯ D) ಸದಾಶಿವ ರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

141. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾನವಮಿ ಉತ್ಸವ'ವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ವೈಭವದಿಂದ ವರ್ಣಿಸಿದ ವಿದೇಶಿ ಯಾತ್ರಿಕ ಯಾರು?
A) ಡೊಮಿಂಗೊ ಪಯಾಸ್ B) ಅಬ್ದುಲ್ ರಜಾಕ್ C) ನಿಕೊಲೋ ಕಾಂಟಿ D) ನ್ಯೂನಿಜ್
ಉತ್ತರ: A

142. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಯನ ಮರಣದ ನಂತರ ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೇರಿದ ಕಿರಿಯ ಸಹೋದರ ಯಾರು?
A) ಅಚ್ಯುತದೇವ ರಾಯ B) ಸದಾಶಿವ ರಾಯ C) ಅಲಿಯಾ ರಾಮರಾಯ D) ತಿರುಮಲ ರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

143. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನು ಯಾವ ವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನು?
A) ಅರವೀಡು ವಂಶ B) ತುಳುವ ವಂಶ C) ಸಾಳುವ ವಂಶ D) ಸಂಗಮ ವಂಶ
ಉತ್ತರ: A

144. ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ತಳಿಕೋಟೆ ಕದನ' (ರಾಕ್ಷಸ-ತಂಗಡಿ ಯುದ್ಧ) ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1565 ಜನವರಿ 23 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1555 ಡಿಸೆಂಬರ್ 15 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1570 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 10 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1580 ಜುಲೈ 12
ಉತ್ತರ: A

145. ತಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ವಿಜಯನಗರದ ವಿರುದ್ಧ ಒಕ್ಕೂಟ ರಚಿಸಿದ ದಕ್ಖನ್ ಸುಲ್ತಾನರು ಯಾರು?
A) ಬೀಜಪುರ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ, ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರ, ಬೀದರ್
B) ದೆಹಲಿ, ಆಗ್ರಾ, ಬಂಗಾಳ, ಗುಜರಾತ್ C) ಮಧುರೈ, ತಂಜಾವೂರು, ತಿರುಚ್ಚಿ
D) ಕಾಳಹಸ್ತಿ, ಗಂಡಿಕೋಟೆ, ವಿನಿಕೊಂಡ
ಉತ್ತರ: A

146. ತಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಅಳಿಯ ರಾಮರಾಯನನ್ನು ವಧೆ ಮಾಡಿದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಹುಸೇನ್ ನಿಜಾಮ್ ಶಾ (ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರ) B) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ
C) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಕುತುಬ್ ಶಾ D) ಅಲಿ ಬರೀದ್
ಉತ್ತರ: A

147. ತಳಿಕೋಟೆ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ವಿಜಯನಗರದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು?
A) ಪೆನುಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಗಿರಿ B) ಮೈಸೂರು C) ಬಳ್ಳಾರಿ D) ಚಿತ್ರದುರ್ಗ
ಉತ್ತರ: A

148. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕೊನೆಯ ರಾಜವಂಶವಾದ 'ಅರವೀಡು ವಂಶ'ದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ತಿರುಮಲ ರಾಯ B) ಶ್ರೀರಂಗ ರಾಯ I C) ವೆಂಕಟಪತಿ ರಾಯ D) ರಾಮರಾಯ
ಉತ್ತರ: A

149. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ವಿದೇಶಿ ನಾಣ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ವರಾಹ ಅಥವಾ ಪಗೋಡ B) ತಂಗಾ C) ಜೀಟಲ್ D) ಪಣ
ಉತ್ತರ: A

150. ವಿಜಯನಗರದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿಗಾಗಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ತೂಕದ ಮಾನ ಅಥವಾ ಅಳತೆ ಯಾವುದು?
A) ಗದ್ದಾಣ, ಮಾರತಿ ಮತ್ತು ಕಟ್ಟು B) ಮನ್ C) ಸೇರು D) ಪುಟ್ಟಿ
ಉತ್ತರ: A

151. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಅಲ್ಲಾವುದ್ದೀನ್ ಬಹಮನ್ ಶಾ (ಹಸನ್ ಗಂಗೂ) - ಕ್ರಿ.ಶ. 1347
B) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ C) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಬಹಮನಿ D) ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A

152. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ರಾಜಧಾನಿ ಯಾವುದು?
A) ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ (ಅಹ್ಸಾನಾಬಾದ್) B) ಬೀದರ್ C) ಬಿಜಾಪುರ D) ದೌಲತಾಬಾದ್
ಉತ್ತರ: A

153. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿಯನ್ನು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು?
A) ಬೀದರ್ (ಮೊಹಮ್ಮದಾಬಾದ್) B) ಬಿಜಾಪುರ C) ಹೈದರಾಬಾದ್
D) ರಾಯಚೂರು
ಉತ್ತರ: A

154. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಮಹಾನ್ ಆಡಳಿತಗಾರ ಯಾರು?
A) ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ B) ಮಲಿಕ್ ಅಂಬರ್ C) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
D) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A

155. ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಿದ್ಯಾ ಸಂಸ್ಥೆ (ಮದ್ರಸಾ) ಯಾವುದು?
A) ಮಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ ಮದ್ರಸಾ (ಗ್ರಂಥಾಲಯ) B) ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿ ಮದ್ರಸಾ
C) ದರ್ಬಾರ್ ಮದ್ರಸಾ D) ಬಾಲಾಕಿ ಮದ್ರಸಾ
ಉತ್ತರ: A

156. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಜುಮ್ಮಾ ಮಸೀದಿಯ ವಿಶೇಷ ವಾಸ್ತುಶಿಲ್ಪ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ವೇನು?
A) ಸ್ಪೇನ್‌ನ ಕಾರ್ಡೋವಾ ಮಸೀದಿಯ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆ (ಛಾವಣಿ ಮುಚ್ಚಿದ ವಿನ್ಯಾಸ)
B) ತೆರೆದ ಪ್ರಾಂಗಣ C) ಗೋಪುರ ಶೈಲಿ D) ಪಿರಮಿಡ್ ಮೇಲ್ಛಾವಣಿ
ಉತ್ತರ: A

157. ಬಹಮನಿ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯವು ಒಡೆದು ಎಷ್ಟು ದಕ್ಖನ್ ಸುಲ್ತಾನತ್‌ಗಳಾಗಿ ವಿಭಜನೆಯಾಯಿತು?
A) ಐದು (ಬಿಜಾಪುರ, ಗೋಲ್ಕೊಂಡ, ಅಹ್ಮದ್‌ನಗರ,ಬೀದರ್, ಬೇರಾರ್) B) ಮೂರು
C) ನಾಲ್ಕು D) ಆರು
ಉತ್ತರ: A

158. ಬಿಜಾಪುರದ ಆದಿಲ್ ಶಾಹಿ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕ ಯಾರು?
A) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ B) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ II C) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
D) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A

159. ಬಿಜಾಪುರದ ಗೋಲ್ ಗುಮ್ಮಟವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಮಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ B) ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ II C) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
D) ಅಲಿ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A

160. 'ಜಗದ್ಗುರು ಬಾದ್‌ಶಾ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಜಾಪುರದ ಸುಲ್ತಾನ್ ಯಾರು?
A) ಎರಡನೇ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಆದಿಲ್ ಶಾ B) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
C) ಯೂಸುಫ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ D) ಸಿಕಂದರ್ ಆದಿಲ್ ಶಾ
ಉತ್ತರ: A

161. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ್ ವಂಶದ ಸ್ಥಾಪಕರು ಯಾರು?
A) ಯದುರಾಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರಾಯ B) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ D) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್
ಉತ್ತರ: A

162. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಲಾಂಛನ ಯಾವುದು?
A) ಗಂಡಭೇರುಂಡ (ಎರಡು ತಲೆಯ ಹಕ್ಕಿ) B) ವರಾಹ C) ಹನುಮಂತ D) ನವಿಲು
ಉತ್ತರ: A

163. ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ತಿರುಮಲರಾಯನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಒಡೆಯರ್ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ಕ್ರಿ.ಶ. 1610) B) ಯದುರಾಯ C) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
D) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ
ಉತ್ತರ: A

164. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ವರದರಾಜ ಸ್ವಾಮಿ' ದೇವಾಲಯಕ್ಕೆ ರತ್ನಖಚಿತ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ಬೆಟ್ಟದ ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ C) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್
D) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ
ಉತ್ತರ: A

165. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯ ಮುದ್ರಣ (ಕಂಠೀರವ ಹೊನ್ನು) ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ D) ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ III
ಉತ್ತರ: A

166. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಅಚ್ಚ ಕಚೇರಿ' (ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು) ಎಂಬ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ C) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
D) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್
ಉತ್ತರ: A

167. ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿ ಮತ್ತು 'ಚಿಕ್ಕದೇವ ರಾಜ ವಂಶಾವಳಿ' ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ತಿರುಮಲಾಂಬ್ಯ / ಕವಿ ತಿರುಮಲ B) ಸಾಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮ C) ಸಿಂಗರಾಜ
D) ಚಾಮರಸ
ಉತ್ತರ: A

168. ಸತಿ ಹೋಗುವ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ 'ಹದಿಬದೆಯ ಧರ್ಮ' ಎಂಬ ಕೃತಿ ಬರೆದ ಸಂಚಿಯ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ಯಾರ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಳು?
A) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಆಸ್ಥಾನ B) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ C) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
D) ಹೈದರ್ ಅಲಿ
ಉತ್ತರ: A

169. ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರಿಗೆ ದೆಹಲಿಯ ಮೊಘಲ್ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಔರಂಗಜೇಬ್ ನೀಡಿದ ಬಿರುದು ಯಾವುದು?
A) ರಾಜಾ ಜಗದೇಕ ರಾಯ B) ಬಹಮನಿ ಶೀರಾಜ್ C) ವೀರ ನರಸಿಂಹ
D) ಮಹಾರಾಜಾಧಿರಾಜ
ಉತ್ತರ: A

170. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ದಳವಾಯಿಗಳ ಪ್ರಭಾವ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಒಡೆಯರು ನಾಮಮಾತ್ರರಾದ ಕಾಲಘಟ್ಟ ಯಾವುದು?
A) 18 ನೇ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗ (ದಳವಾಯಿ ನಂಜರಾಜ ಮತ್ತು ದೇವರಾಜರ ಕಾಲ)
B) 17 ನೇ ಶತಮಾನ C) 19 ನೇ ಶತಮಾನ D) 16 ನೇ ಶತಮಾನ
ಉತ್ತರ: A

171. ಹೈದರ್ ಅಲಿಯು ಮೈಸೂರು ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಯಾವ ಹುದ್ದೆಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು?
A) ಸಾಮಾನ್ಯ ಸೈನಿಕ (ನಂತರ ನಾಯಕ / ಫೌಜ್ದಾರ್) B) ದಳವಾಯಿ C) ಮಂತ್ರಿ
D) ರಾಜ
ಉತ್ತರ: A

172. ಹೈದರ್ ಅಲಿಯು ಮೈಸೂರಿನ ಸರ್ವಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ಅಧಿಕಾರ ಪಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1761 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1755 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1782 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1799
ಉತ್ತರ: A

173. ಹೈದರ್ ಅಲಿಯು ಫ್ರೆಂಚ್ ಸಹಾಯದಿಂದ ಡಿಂಡಿಗಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾರ್ಖಾನೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು?
A) ಫಿರಂಗಿ ಹಾಗೂ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾರ್ಖಾನೆ B) ಗನ್ ಪೌಡರ್ ಫ್ಯಾಕ್ಟರಿ C) ಕತ್ತಿ ತಯಾರಿ ಕೇಂದ್ರ
D) ಹಡಗು ನಿರ್ಮಾಣ
ಉತ್ತರ: A

174. ಮೊದಲನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವು ಯಾವ ಒಪ್ಪಂದದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತವಾಯಿತು?
A) ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1769) B) ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ (1784)
C) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ (1792) D) ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1782)
ಉತ್ತರ: A

175. ಹೈದರ್ ಅಲಿಯು ಮರಣ ಹೊಂದಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1782 (ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1799
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1769 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1784
ಉತ್ತರ: A

176. ದೇವನಹಳ್ಳಿಯ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮೈಸೂರು ದೊರೆ ಯಾರು?
A) ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ B) ಹೈದರ್ ಅಲಿ C) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ
D) ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ III
ಉತ್ತರ: A

177. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನಿಗೆ ಫ್ರೆಂಚ್ ದೊರೆ ನೀಡಿದ ಬಿರುದು ಅಥವಾ ಗೌರವ ಯಾವುದು?
A) ಸಿಟಿಜನ್ ಟಿಪ್ಪು (ಸಂಘದ ಸದಸ್ಯತ್ವ - ಜಕೋಬಿನ್ ಕ್ಲಬ್) B) ಟೈಗರ್ ಆಫ್ ಮೈಸೂರು
C) ಶೇರ್-ಎ-ಮೈಸೂರು D) ಬಾದ್‌ಶಾ
ಉತ್ತರ: A

178. ಎರಡನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದ ಒಪ್ಪಂದ ಯಾವುದು?
A) ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ (1784) B) ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1769)
C) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ (1792) D) ಸಲ್ಬಾಯಿ ಒಪ್ಪಂದ
ಉತ್ತರ: A

179. ಮೂರನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಯಾವ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೂಲಕ ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟನು?
A) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಒಪ್ಪಂದ (1792) B) ಮಂಗಳೂರು ಒಪ್ಪಂದ (1784)
C) ಮದ್ರಾಸ್ ಒಪ್ಪಂದ (1769) D) ಮೈಸೂರು ಒಪ್ಪಂದ
ಉತ್ತರ: A

180. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನೊಂದಿಗೆ ರಾಜತಾಂತ್ರಿಕ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಲು ಎಲ್ಲಿಗೆ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು?
A) ಮಾರಿಷಸ್ ಮತ್ತು ಕಾನ್ಸ್ಟಾಂಟಿನೋಪಲ್ B) ಲಂಡನ್ C) ಪೋರ್ಚುಗಲ್
D) ಪರ್ಷಿಯಾ
ಉತ್ತರ: A

181. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ನಾಮಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕಾರಣವೇನು?
A) ಹೊಸ ಮೌಲ್ಯಗಳು ಹಾಗೂ ಸೌರಮಾನ ಪದ್ಧತಿ ಅಳವಡಿಕೆ B) ಧಾರ್ಮಿಕ ಪ್ರಸಾರ
C) ಯುದ್ಧ ತಂತ್ರ D) ವಿದೇಶಿ ಪ್ರಭಾವ
ಉತ್ತರ: A

182. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಯಾವ ಸ್ತಂಭವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು?
A) ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ವೃಕ್ಷ (Tree of Liberty) B) ಜಯ ಸ್ತಂಭ C) ವಿಜಯ ಸ್ತಂಭ
D) ಗರುಡ ಸ್ತಂಭ
ಉತ್ತರ: A

183. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳ (Rocket Technology) ಪ್ರಮುಖ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಯಾವುದಾಗಿತ್ತು?
A) ಲೋಹದ ಕಳೊಬೆಗಳ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು (ಮೈಸೂರು ರಾಕೆಟ್‌ಗಳು) B) ಮರದ ಬಾಣಗಳು
C) ಬೆಂಕಿ ಉಂಡೆಗಳು D) ಫಿರಂಗಿ ಗುಂಡುಗಳು
ಉತ್ತರ: A

184. ನಾಲ್ಕನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ ನಡೆದ ವರ್ಷ ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?
A) ಮೇ 4, 1799 B) ಮಾರ್ಚ್ 12, 1799 C) ಜನವರಿ 15, 1799
D) ನವೆಂಬರ್ 1, 1799
ಉತ್ತರ: A

185. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೈಸೂರು ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಯಾರನ್ನು ಕೂರಿಸಿದರು?
A) ಮೂರನೇ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ó wczas ಕಿರಿಯ ಬಾಲಕ) B) ಮದಕರಿ ನಾಯಕ
C) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ D) ಪೂರ್ಣಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

186. 1799 ರ ನಂತರ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ದಿವಾನರಾಗಿ (ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ) ನೇಮಕಗೊಂಡವರು ಯಾರು?
A) ದಿವಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ B) ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ C) ಬೌರಿಂಗ್ D) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್
ಉತ್ತರ: A

187. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಬೇಸಿಗೆಯ ರಾಜಮನೆಮನೆ ಅಥವಾ ಅರಮನೆ ಯಾವುದು?
A) ದರಿಯಾ ದೌಲತ್ ಬಾಗ್ B) ಲಾಲಭಾಗ್ C) ಜಗನ್ಮೋಹನ ಅರಮನೆ
D) ಬೆಂಗಳೂರು ಅರಮನೆ
ಉತ್ತರ: A

188. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಯಾವ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡನು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ B) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ C) ಹೆನ್ರಿ ಬೆನೆಟ್ D) ಜಾನ್ ಶೋರ್
ಉತ್ತರ: A

189. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೇಷ್ಮೆ ಉದ್ಯಮವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಹೈದರ್ ಅಲಿ ಮತ್ತು ಟಿಪ್ಪು ಯಾರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದರು?
A) ಪರ್ಷಿಯಾ ಮತ್ತು ಬಂಗಾಳದಿಂದ ತಜ್ಞರು B) ಚೀನಾ ತಜ್ಞರು C) ಫ್ರೆಂಚ್ ತಜ್ಞರು
D) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ತಜ್ಞರು
ಉತ್ತರ: A

190. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಮರಣದ ನಂತರ ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಯಾವುದು?
A) ಸಬ್ಸಿಡಿಯರಿ ಅಲಾಯೆನ್ಸ್ (ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ) B) ನೇರ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆ
C) ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿ D) ರಿಯಾತ್‌ವಾರಿ ಪದ್ಧತಿ
ಉತ್ತರ: A

191. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ರಾಜಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣವು ಯಾವ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿದೆ?
A) ಕಾವೇರಿ ನದಿ (ದ್ವೀಪ) B) ತುಂಗಭದ್ರಾ C) ಕಬಿನಿ D) ಹೇಮಾವತಿ
ಉತ್ತರ: A

192. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಣ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು?
A) ಹುಲಿ (Tiger motif) B) ಆನೆ C) ಸಿಂಹ D) ವರಾಹ
ಉತ್ತರ: A

193. ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮೀಷನರ್ ಆಡಳಿತವು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1831 (ನಾಗರ ಕದನ / ರೈತರ ದಂಗೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1799
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1881
ಉತ್ತರ: A

194. ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಥಮ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮೀಷನರ್ ಯಾರು?
A) ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ (Mark Cubbon) B) ಎಲ್. ಬೌರಿಂಗ್ C) ಪೂರ್ಣಯ್ಯ
D) ಆರ್ಥರ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A

195. ಮಾರ್ಕ್ ಕಬ್ಬನ್ ನಂತರ ಮೈಸೂರಿನ ಕಮೀಷನರ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಎಲ್. ಬೌರಿಂಗ್ (L. Bowring) B) ಥಾಮಸ್ ಮುನ್ರೋ C) ಮೆಕಾಲೆ
D) ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
ಉತ್ತರ: A

196. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಒಡೆಯರ ಆಳ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಪುನಃ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ (ಮೈಸೂರು ಹಸ್ತಾಂತರ) ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1881 (ರಂಗೇಚಾರ್ಲು ಮತ್ತು ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ X) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1831
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1902 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1947
ಉತ್ತರ: A

197. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ದಿವಾನರಾಗಿ 1881 ರಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವರು ಯಾರು?
A) ಸಿ. ರಂಗೇಚಾರ್ಲು B) ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ C) ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ
D) ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್
ಉತ್ತರ: A

198. ಮೈಸೂರು ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಸಭೆಯನ್ನು (Representative Assembly) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ದಿವಾನರು ಯಾರು?
A) ಸಿ. ರಂಗೇಚಾರ್ಲು (1881) B) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ C) ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ
D) ಕೆ.ಪಿ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ
ಉತ್ತರ: A

199. ಮೈಸೂರಿನ ದಿವಾನರಾಗಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ (1883–1901) ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ B) ಸಿ. ರಂಗೇಚಾರ್ಲು C) ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ
D) ಮಾಧವ ರಾವ್
ಉತ್ತರ: A

200. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಶಿವನಸಮುದ್ರ ಜಲವಿದ್ಯುತ್ ಯೋಜನೆ ಯಾವಾಗ ಆರಂಭವಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1902 (ಕೆ. ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1895 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1910
D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1921
ಉತ್ತರ: A

201. ಕೆ.ಜಿ.ಎಫ್ (ಕೋಲಾರ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿ) ನಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನದ ಗಣಿಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1880 ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ (1885) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1850 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1901
D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1920
ಉತ್ತರ: A

202. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ರೈಲು ಮಾರ್ಗ (ಬೆಂಗಳೂರು - ಜೋಲಾರ್‌ಪೇಟೆ) ಯಾವಾಗ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1864 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1881 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1890 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1905
ಉತ್ತರ: A

203. 'ಮೈಸೂರು ಬ್ಯಾಂಕ್' (State Bank of Mysore) ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣರಾದ ದಿವಾನರು ಯಾರು?
A) ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯ (1913) B) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್ C) ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್
D) ರಂಗೇಚಾರ್ಲು
ಉತ್ತರ: A

204. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯವು ಯಾವಾಗ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1916 (ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ ಮತ್ತು ಎಂ.ವಿ.) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1905
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1925 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1947
ಉತ್ತರ: A

205. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1915 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1907 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1920 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1930
ಉತ್ತರ: A

206. ಕೆ.ಆರ್.ಎಸ್ (ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಸಾಗರ) ಅಣೆಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಾವೇರಿ ನದಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಯಿತು?
A) ಕನ್ನಂಬಾಡಿ (ಮೈಸೂರು ಹತ್ತಿರ) B) ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ C) ಶಿವನಸಮುದ್ರ
D) ಟಿ. ನರಸೀಪುರ
ಉತ್ತರ: A

207. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಮಹಾರಾಜ ಯಾರು?
A) ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ B) ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ X
C) ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ III D) ಜಯಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್
ಉತ್ತರ: A

208. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು (BMS / UCE ಬೆಂಗಳೂರು) ಯಾವಾಗ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1917 (ಬೆಂಗಳೂರು ಕಾಲೇಜು) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1910 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1925
D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1935
ಉತ್ತರ: A

PART 19 — ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ MCQ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸೆಟ್ (ಪುಟ 374)

ವಿಭಾಗ 13: ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟ - ಕಿತ್ತೂರು, ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ & ಸುರಪುರ

209. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1824 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1857 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1799 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1830
ಉತ್ತರ: A

210. ಕಿತ್ತೂರು ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ದಂಗೆಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವಾದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೀತಿ ಯಾವುದು?
A) ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿ (Doctrine of Lapse) B) ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿ
C) ಭೂಕಂದಾಯ ಏರಿಕೆ D) ಉಪ್ಪಿನ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A

211. ಕಿತ್ತೂರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್ ಥ್ಯಾ ಕರೆ ಎಲ್ಲಿ ಹತರಾದನು?
A) ಕಿತ್ತೂರು ಕೋಟೆ ಕದನದಲ್ಲಿ B) ಬೈಲಹೊಂಗಲ C) ಧಾರವಾಡ D) ಬೆಳಗಾವಿ
ಉತ್ತರ: A

212. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಎಲ್ಲಿ ಬಂಧನದಲ್ಲಿಡಲಾಗಿತ್ತು?
A) ಬೈಲಹೊಂಗಲ ಸೆರೆಮನೆ B) ಪೂನಾ ಜೈಲು C) ವೆಲ್ಲೋರ್ ಕೋಟೆ
D) ಮುಂಬೈ ಕೋಟೆ
ಉತ್ತರ: A

213. ಕಿತ್ತೂರಿನ ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೋರಾಡಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣನನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲಿಗೇರಿಸಲಾಯಿತು?
A) ನಂದಗಡ (ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ) - 1831 ಜನವರಿ 26 B) ಕಿತ್ತೂರು C) ಧಾರವಾಡ
D) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಉತ್ತರ: A

214. ಸುರಪುರದ ರಾಜ ನಾಯಕ ರಾಜ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕನಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿರೋಧಿ ಯಾರು?
A) ಅಮರಶಿಲ್ಪಿ / ಹೈದರಾಬಾದ್ ರಜಾಕರು / ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕಂಬಳಿ (ಆದಿವಾಸಿ ನಾಯಕರು)
B) ತಾತ್ಯಾ ಟೋಪೆ C) ನಾಣಾಸಾಹೇಬ್ D) ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್
ಉತ್ತರ: A

215. 1857 ರ ದಂಗೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸುರಪುರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ರಾಜ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಕ್ಯಾ ಪ್ಟನ್ ಪೀಡರ್ಸ್ (Captain Peddar) B) ಕ್ಯು ಂಚ್ C) ಜಾನ್ ಲಾಟ್ರೋಬ್
D) ಥ್ಯಾ ಕರೆ
ಉತ್ತರ: A

216. ಕೆನರಾ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆಯೆದ್ದ 'ಕಲ್ಲಾ ಣಪ್ಪ' ಮತ್ತು ಇತರರು ಯಾವ ವಿರೋಧ ಚಳವಳಿ ನಡೆಸಿದರು?
A) ಬಂಡಾಯ ಮತ್ತು ಕಂದಾಯ ವಿರೋಧಿ ಚಳವಳಿ B) ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾ ಗ್ರಹ
C) ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿ D) ಗಾಂಧಿವಾದಿ ಚಳವಳಿ
ಉತ್ತರ: A

217. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಹೈದರಾಲಿ ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪುವಿನ ಪರವಾಗಿದ್ದ ಕೆನರಾ ಅರಸರು ಯಾರು?
A) ಬಂಗಾ ಮತ್ತು ಚೌಟ ಅರಸರು B) ಕದಂಬರು C) ಗಂಗರು D) ಆಳ್ವಾ ಸ್
ಉತ್ತರ: A

218. ಹಳೇ ಮೈಸೂರು ಭಾಗದಲ್ಲಿ 1857 ರ ದಂಗೆಯ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಿಟಿಷರಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿದ ಕೆಂಪೇಗೌಡ ವಂಶಸ್ಥರು ಯಾರು?
A) ಮಾಗಡಿ ಕೆಂಪೇಗೌಡರ ವಂಶದವರು (ಚನ್ನಪಟ್ಟಣ ಮತ್ತು ಮಾಗಡಿ) B) ಅರಮನೆ ವಂಶ
C) ಪಾಳೇಗಾರರು D) ದಳವಾಯಿಗಳು
ಉತ್ತರ: A

219. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 1857 ರ ಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದ ಹಳೇ ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ನರಗುಂದದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಯಾರು?
A) ನರಗುಂದದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ (ಭಾಸ್ಕರರಾವ್ ಭಾವೆ) B) ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾವ್
C) ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ D) ಹೂಗಾರ ಭೀಮಣ್ಣ
ಉತ್ತರ: A

220. ಮುಂಡರಗಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ ವೀರಮರಣ ಹೊಂದಿದ ಪ್ರಮುಖ ದೇಶಪ್ರೇಮಿ ಯಾರು?
A) ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾವ್ B) ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ C) ವೆಂಕಟಪ್ಪ D) ರಾಯಣ್ಣ
ಉತ್ತರ: A

221. ಹೂವಿನಹಡಗಲಿ ಮತ್ತು ಶಿರಹಟ್ಟಿ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರ ಪರವಾಗಿ ದಂಗೆಯೆದ್ದ ಪಾಳೇಗಾರರು ಯಾರು?
A) ಹಾಲಗಲ್ಲು ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಇತರರು B) ಕದಂಬರು
C) ಮೈಸೂರು ಸೈನಿಕರು D) ಬೇಡರ ನಾಯಕರು
ಉತ್ತರ: A

222. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಶಾಹಿ ನೀತಿಯ ವಿರುದ್ಧ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ದಂಗೆಯೆದ್ದ ಹೈದರಾಲಿ ಹಾಗೂ ಟಿಪ್ಪು ನಂತರದ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?
A) ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ B) ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಾಯಿ C) ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ
D) ಕೆಳದಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾ ಜಿ
ಉತ್ತರ: A

223. ಪೋರ್ಚುಗೀಸರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಉಳ್ಳಾಲದ ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ ದೇವಿಯು ಯಾವ ಶತಮಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ್ದಾಳೆ?
A) 16 ನೇ ಶತಮಾನ B) 18 ನೇ ಶತಮಾನ C) 19 ನೇ ಶತಮಾನ
D) 14 ನೇ ಶತಮಾನ
ಉತ್ತರ: A

224. ಕೆಳದಿ ಅರಸರ ರಾಣಿಯಾದ ಚೆನ್ನಮ್ಮಾ ಜಿಯು ಔರಂಗಜೇಬನಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಆಶ್ರಯ ನೀಡಿದ್ದಳು?
A) ಛತ್ರಪತಿ ರಾಜಾರಾಮ್ (ಶಿವಾಜಿಯ ಮಗ) B) ಶಾಹು ಮಹಾರಾಜ್ C) ಸಂಭಾಜಿ
D) ತಾನಾಜಿ
ಉತ್ತರ: A

225. ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೆ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1915 (ಮದ್ರಾಸ್‌ನಿಂದ ಬರುವಾಗ ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1920
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1924 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1934
ಉತ್ತರ: A

226. ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸಮಿತಿಯ 39ನೇ ಅಧಿವೇಶನವು ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಬೆಳಗಾವಿ (1924 - ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ) B) ಧಾರವಾಡ C) ಬೆಂಗಳೂರು
D) ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿ
ಉತ್ತರ: A

227. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕತ್ವ ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?
A) ಗಂಗಾಧರ ರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ B) ಅಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ C) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
D) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A

228. ಉತ್ತರ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಕೇಸರಿ' ಎಂದು ಖ್ಯಾತರಾದವರು ಯಾರು?
A) ಗಂಗಾಧರ ರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ B) ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ್ C) ಕಡಿದಾಳು ಮಂಜಪ್ಪ
D) ಕರ್ಪೂರ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾವ್
ಉತ್ತರ: A

229. ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕೋಲಾದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾ ಗ್ರಹವನ್ನು ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?
A) ಹರೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ B) ಕರ್ನಾಡ್ ಸದಾಶಿವರಾವ್ C) ಕಡಿದಾಳು ಮಂಜಪ್ಪ
D) ಕೃಷ್ಣ ರಾವ್ ಮುಧೋಳ
ಉತ್ತರ: A

230. ಅಂಕೋಲಾ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾ ಗ್ರಹವು ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1930 ಏಪ್ರಿಲ್ - ಮೇ B) 1920 C) 1942 D) 1932
ಉತ್ತರ: A

231. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 'ವಿದ್ಯು ತ್ ಚಳವಳಿ' ಅಥವಾ ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿ ತೀವ್ರಗೊಂಡದ್ದು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ?
A) 1942 (ಭಟ್ ಚಳವಳಿ / ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ) B) 1930 C) 1924 D) 1947
ಉತ್ತರ: A

232. ಮೈಸೂರು ಚಲೋ ಚಳವಳಿ (Responsible Government Movement) ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1947 (ಆಗಸ್ಟ್) B) 1942 C) 1938 D) 1950
ಉತ್ತರ: A

233. ಮೈಸೂರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1938 B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1920 C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1942 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1930
ಉತ್ತರ: A

234. ಶಿವಪುರ (ಮಂಡ್ಯ ಜಿಲ್ಲೆ) ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾ ಗ್ರಹದ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ಟಿ.ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರರು B) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
C) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ D) ಕೆ. ಕೃಷ್ಣ ಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A

235. ವಿದುರುಶ್ವತ್ಥ (ಕೋಲಾರ ಜಿಲ್ಲೆ) ದುರಂತವು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) 1938 ಏಪ್ರಿಲ್ 25 (ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಾಲಿಯನ್‌ವಾಲಾಬಾಗ್) B) 1942 C) 1930
D) 1919
ಉತ್ತರ: A

236. ಮೈಸೂರು ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ (1947 ರ ನಂತರ) ಯಾರು?
A) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ B) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ C) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
D) ಕೆ. ಕಡಿದಾಳು ಮಂಜಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A

237. ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವರ್ಣ ಧ್ವಜವನ್ನು ಹಾರಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಹಾಗೂ ಪತ್ರಕರ್ತ ಯಾರು?
A) ಎಚ್.ಆರ್. ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ / ಕಡತನಾಳು B) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್
C) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್ D) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

238. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ಕಮ್ಯು ನಿಸ್ಟ್ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಶಂಕರೇಗೌಡ ಹಾಗೂ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ಪ B) ಮುಕುಂದರಾವ್ C) ಕಡತನಾಳು
D) ಎಸ್.ವಿ. ಘಂಟೆ
ಉತ್ತರ: A

239. ಬಾಗಲಕೋಟೆ ಮತ್ತು ಧಾರ್ವಾಡದಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು (National Education Society) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಅಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ ಮತ್ತು ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು B) ಗಂಗಾಧರ ರಾವ್
C) ಕೆ.ಆರ್. ಕಾರಂತ್ D) ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ
ಉತ್ತರ: A

240. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ಮಹಿಳಾ ಸ್ವಾ ತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ್ತಿ ಯಾರು?
A) ಕಮಲಾದೇವಿ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾ ಯ B) ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ C) ರಾಣಿ ಅಬ್ಬಕ್ಕ
D) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
ಉತ್ತರ: A

241. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' ಕೃತಿಯ ರಚನೆಕಾರ ಹಾಗೂ ಏಕೀಕರಣದ ಪಿತಾಮಹ ಯಾರು?
A) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ B) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ C) ಕುವೆಂಪು
D) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A

242. 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ'ವು ಧಾರವಾಡದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1890 (ಆರ್.ಎಚ್. ದೇಶಪಾಂಡೆ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1905
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1915 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1924
ಉತ್ತರ: A

243. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ' ಮತ್ತು ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ಜಯಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆ ಆರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ B) ಬಿ.ಪಿ. ಕಡಪಟ್ಟಿ C) ಬೆಟಗೇರಿ ಕೃಷ್ಣ ಶರ್ಮ D) ಕುವೆಂಪು
ಉತ್ತರ: A

244. 'ಹಳಗನ್ನಡ ನುಡಿ' ಹಾಗೂ 'ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಕಾವ್ಯ'ಗಳ ಅನುವಾದದ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದ 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಕುಲಪುರೋಹಿತ' ಯಾರು?
A) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ (ಬಿ.ಎಂ.ಶ್ರೀ) B) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್
C) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ D) ಡಿ.ವಿ. ಗುಂಡಪ್ಪ
ಉತ್ತರ: A

245. "ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಗೀತೆಗಳು" ಎಂಬ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ B) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ C) ಎಂ.ವಿ. ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ D) ಪುತಿನ
ಉತ್ತರ: A

246. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಭೆಗಳು ಅಥವಾ ಪರಿಷತ್ತುಗಳ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನವು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಧಾರವಾಡ (1916 - ಸಿದ್ಧಪ್ಪ ಕಂಬಳಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ) B) ಬೆಳಗಾವಿ C) ಬೆಂಗಳೂರು
D) ಮಂಗಳೂರು
ಉತ್ತರ: A

247. 'ವಿಶ್ವಕರ್ನಾಟಕ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಏಕೀಕರಣ ವಾಣಿ ಮೊಳಗಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಎನ್.ಎಸ್. ದೇವನಹಳ್ಳಿ / ಕೆ.ಟಿ. ಭಾಷ್ಯಂ B) ಎಚ್.ಎಸ್. ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ
C) ವೆಂಕಟ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ D) ಗೋಪಾಲಕೃಷ್ಣ ಅಡಿಗ
ಉತ್ತರ: A

248. "ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು..." ಗೀತೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ B) ಕುವೆಂಪು C) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
D) ಗೋವಿಂದ ಪೈ
ಉತ್ತರ: A

249. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಸಂಘವು (Karnataka Unification Sangh) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಯಾವಾಗ ರಚನೆಯಾಯಿತು?
A) ಕ್ರಿ.ಶ. 1924 (ಬೆಳಗಾವಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ) B) ಕ್ರಿ.ಶ. 1915
C) ಕ್ರಿ.ಶ. 1935 D) ಕ್ರಿ.ಶ. 1947
ಉತ್ತರ: A

250. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್ತಿನ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಹೆಚ್.ವಿ. ನಂಜುಂಡಯ್ಯ B) ಎಂ.ಆರ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸಮೂರ್ತಿ C) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ
D) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್
ಉತ್ತರ: A

251. ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು (ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ, ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲ) ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಲು ಶ್ರಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಕಡೆಂಗೋಡ್ಲು ಶಂಕರ ಭಟ್ ಮತ್ತು ಕೋಟ ಕೃಷ್ಣಯ್ಯ B) ಬಿ.ವಿ. ಕಮ್ಮಾರ್
C) ಕೆ.ಆರ್. ಕಾರಂತ್ D) ಕರ್ನಾಡ ಸದಾಶಿವರಾವ್
ಉತ್ತರ: A

252. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ಹೋರಾಟಗಾರ ಯಾರು?
A) ಸ್ವಾಮಿ ರಮಾನಂದತೀರ್ಥ ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಂ. ಪಾಟೀಲ B) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
C) ಜೆ.ಬಿ. ಕೃಪಲಾನಿ D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್
ಉತ್ತರ: A

253. ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಆರ್.ಆರ್. ದಿವಾಕರ್ ಮತ್ತು ಎಸ್.ವಿ. ಕೌಜಲಗಿ B) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ
C) ಎಂ.ವಿ. ರಾಮರಾವ್ D) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

254. ಕೊಡಗು ಭಾಗದಿಂದ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು ಯಾರು?
A) ಸಿ.ಎಂ. ಪೂಣಚ್ಚ ಮತ್ತು ಕೋದಂಡಪ್ಪ B) ಕೆ.ಬಿ. ಜಿನರಾಜ ಹೆಗ್ಡೆ
C) ಉಳ್ಳಾಲ ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮಲ್ಯ D) ಕೃಷ್ಣ ಭಟ್
ಉತ್ತರ: A

255. ಫಜಲ್ ಅಲಿ ಆಯೋಗವು (ರಾಜ್ಯ ಪುನರ್ವಿಂಗಡನಾ ಆಯೋಗ - SRC) ತನ್ನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1955 B) 1953 C) 1956 D) 1950
ಉತ್ತರ: A

256. ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯವು (ವಿವಿಧ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಒಗ್ಗೂಡುವಿಕೆ) ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಯಾವಾಗ ಉದ್ಘಾಟನೆಗೊಂಡಿತು?
A) 1 ನವೆಂಬರ್ 1956 B) 15 ಆಗಸ್ಟ್ 1947 C) 26 ಜನವರಿ 1950
D) 1 ನವೆಂಬರ್ 1973
ಉತ್ತರ: A

PART 19 — ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ MCQ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸೆಟ್ (ಪುಟ 377) ವಿಭಾಗ 14: ಏಕೀಕರಣ ಮುಕ್ತಾಯ & ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಿಂದ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ನಾಮಕರಣ

257. 'ವಿಶಾಲ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ'ದ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ 1 ನವೆಂಬರ್ 1956 ರಂದು ಅಧಿಕಾರ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ B) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ C) ಬಿ.ಡಿ. ಜತ್ತಿ D) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

258. ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ವಿಧಾನ್ ಸೌಧ'ವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಕೆ. ಹನುಮಂತಯ್ಯ (1956 ರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು) B) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
C) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ D) ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್
ಉತ್ತರ: A

259. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ' ಎಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸು (1 ನವೆಂಬರ್ 1973) B) ಎಸ್. ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ
C) ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ D) ಆರ್. ಗುಂಡೂರಾವ್
ಉತ್ತರ: A

260. ದೇವರಾಜ ಅರಸುರವರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕಾನೂನು ಯಾವುದು?
A) ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯ್ದೆ ಹಾಗೂ ಉಳುವವನೇ ಭೂಮಿ ಮಾಲೀಕ B) ರೈತ ಹಕ್ಕು ಕಾಯ್ದೆ
C) ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ D) ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾಯ್ದೆ
ಉತ್ತರ: A

261. ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರು?
A) ಜ್ಯೋತಿ ವೆಂಕಟಾಚಲಮ್ (ಅಲ್ಲ, ಕರ್ನಾಟಕದ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಇಲ್ಲಿ - ಎಸ್.ಎ. ಪಾಟೀಲ್ ಅಲ್ಲ, ಜೆ.ಎಚ್. ಪಟೇಲ್ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ: ಬಿ.ಟಿ. ಲಲಿತಾ ನಾಯಕ್ ಸಚಿವೆ, ಆದರೆ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ - ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಯಾವುದೇ ಮಹಿಳಾ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಬಂದಿಲ್ಲ!)
B) ವತ್ಸಲಾಬಾಯಿ C) ಮMargaret Alva (ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ)
D) ಮೇಲಿನ ಯಾರು ಅಲ್ಲ (ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಸಿಎಂ ಇಲ್ಲ)
ಉತ್ತರ: D

262. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಗಿಡ ಯಾವುದು?
A) ಶ್ರೀಗಂಧದ ಮರ (Sandalwood) B) ಮಾವಿನ ಮರ C) ಬೇವಿನ ಮರ
D) ಅರಳಿ ಮರ
ಉತ್ತರ: A

263. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಪಕ್ಷಿ ಯಾವುದು?
A) ನೀಲಕಂಠ (Indian Roller / Platyglottis) B) ನವಿಲು C) ಗಿಳಿ D) ಗುಬ್ಬಿ
ಉತ್ತರ: A

264. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಣಿ ಯಾವುದು?
A) ಆನೆ (Asian Elephant) B) ಹುಲಿ C) ಸಿಂಹ D) ಚಿರತೆ
ಉತ್ತರ: A

265. ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಲಾಂಛನದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಾಣಿ ಅಥವಾ ಹಕ್ಕಿ ಯಾವುದು?
A) ಗಂಡಭೇರುಂಡ B) ವರಾಹ C) ಸಿಂಹ D) ಗರುಡ
ಉತ್ತರ: A

266. 'ಜಯ ಭಾರತ ಜನನಿಯ ತನುಜಾತೆ' ಗೀತೆಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕದ ರಾಜ್ಯ ಗೀತೆಯಾಗಿ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಕುವೆಂಪು B) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ C) ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್ D) ದತ್ತಿ ಮಾಸ್ತಿ
ಉತ್ತರ: A

267. ಗೋಕಾಕ್ ಚಳವಳಿಯು (Gokak Agitation) ಯಾವುದರ ಪರವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು?
A) ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನ / ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಉನ್ನತಿ
B) ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಾಜ್ಯ C) ನದಿ ನೀರಿನ ವಿವಾದ D) ಗಡಿ ವಿವಾದ
ಉತ್ತರ: A

268. ಗೋಕಾಕ್ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?
A) ಪ್ರೊ. ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್ B) ಕುವೆಂಪು C) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್
D) ಯು.ಆರ್. ಅನಂತಮೂರ್ತಿ
ಉತ್ತರ: A

269. ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪಡೆದ ಪ್ರಪ್ರಥಮ ಕನ್ನಡಿಗರು ಯಾರು?
A) ಕುಪ್ಪಳ್ಳಿ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ (ಕುವೆಂಪು - 1967) B) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ
C) ಮಾಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ D) ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್
ಉತ್ತರ: A

270. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಕರ್ನಾಟಕ (8 ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು) B) ಕೇರಳ C) ತಮಿಳುನಾಡು D) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ
ಉತ್ತರ: A

271. ಹಂಪೆಯ ಕಲ್ಲಿನ ರಥ ಯಾವ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಾಂಛನಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಕರೆನ್ಸಿಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿದೆ?
A) ಭಾರತೀಯ ಹೊಸ ರೂ. 50 ನೋಟು (RBI Currency Note) B) ರೂ. 100 ನೋಟು C) ರೂ. 500 ನೋಟು D) ರೂ. 200 ನೋಟು
ಉತ್ತರ: A

272. ಕರ್ನಾಟಕದ ಇತಿಹಾಸ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಸಂಶೋಧನೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ 'ಕನ್ನಡ ರತ್ನಕೋಶ' ಹಾಗೂ ಇತಿಹಾಸ ಅಕಾಡೆಮಿ ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ಹಂಪಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು B) ಮೈಸೂರು C) ಧಾರವಾಡ D) ಮಂಗಳೂರು
ಉತ್ತರ: A

PART 19 — ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸ MCQ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸೆಟ್ (ಪುಟ 378)

ವಿಭಾಗ ಮ್ಯಾಥೊಲಜಿ & ಕಾಂಪ್ರೆಹೆನ್ಸಿವ್ ರಿವಿಷನ್ - I

273. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ಪ್ರಮುಖ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲೊಂದಾದ 'ಟೆಕ್ಕಕೋಟೆ' ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ B) ರಾಯಚೂರು C) ಚಿತ್ರದುರ್ಗ D) ಕೊಪ್ಪಳ
ಉತ್ತರ: A

274. ಮಸ್ಕಿಯಲ್ಲದೆ ಅಶೋಕನ ಅತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಶಿಲಾಶಾಸನವಿರುವ 'ನೀಲಗುಂದ' ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ / ಕೊಪ್ಪಳ B) ದಾವಣಗೆರೆ ಜಿಲ್ಲೆ C) ಬಳ್ಳಾರಿ D) ಕಲಬುರಗಿ
ಉತ್ತರ: B

275. ಕದಂಬ ವಂಶದ ರಾಜಧಾನಿ ಬನವಾಸಿಯಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ತಾಮ್ರಪಟ ಶಾಸನ ಯಾರು ನೀಡಿದ್ದು?
A) ರವಿವರ್ಮ B) ಕಕುಸ್ಥವರ್ಮ C) ಮಯೂರಶರ್ಮ D) ಭಗೀರಥ
ಉತ್ತರ: A

276. ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ 'ಕಾಂಬಹಳ್ಳಿ' ಶಾಸನವು ಯಾರ ಅಳ್ವಿಕೆಗೆ ಸೇರಿದೆ?
A) ರಾಜಮಲ್ಲ B) ಶಿವಮಾರ II C) ಬೂತುಗ D) ದುರ್ವಿನೀತ
ಉತ್ತರ: A

277. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯ ದೊರೆ ಮಂಗಳೇಶನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಗುಹಾ ದೇವಾಲಯ ಯಾವುದು?
A) ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 3 (ವೈಷ್ಣವ ಗುಹೆ) B) ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 1 C) ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 4
D) ಗುಹೆ ಸಂಖ್ಯೆ 2
ಉತ್ತರ: A

278. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಶಾಂತಿನಾಥ ಪುರಾಣ' ಬರೆದ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಪೊನ್ನ B) ರನ್ನ C) ಪಂಪ D) ಜನ್ನ
ಉತ್ತರ: A

279. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕವಿ ನಾಗವರ್ಮ II ರಚಿಸಿದ ಕೋಶ ಗ್ರಂಥ ಯಾವುದು?
A) ಅಭಿಧಾನ ವಸ್ತು ಕೋಶ B) ಕಾವ್ಯಾ ಲೋಕನ C) ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾಷಾ ಭೂಷಣ
D) ಮೇಲಿನ ಎಲ್ಲವೂ
ಉತ್ತರ: D

280. ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ವಿಷ್ಣು ವರ್ಧನನ ಅರಸಿ ಶಾಂತಲಾ ದೇವಿಯು ಎಲ್ಲಿ ಸಮಾಧಿಯಾದಳೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ?
A) ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ B) ಬೇಲೂರು C) ಹಳೇಬೀಡು D) ತಲಕಾಡು
ಉತ್ತರ: A

281. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಮನುಚರಿತ' ಕೃತಿಯ ಭಾಷೆ ಯಾವುದು?
A) ತೆಲುಗು B) ಕನ್ನಡ C) ಸಂಸ್ಕೃತ D) ತಮಿಳು
ಉತ್ತರ: A

282. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಖ್ವಾಜಾ ಬಂದೇ ನವಾಜ್ ದರ್ಗಾ ಯಾವ ಅರಸನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದೆ?
A) ಫಿರೋಜ್ ಶಾ ಬಹಮನಿ ಮತ್ತು ಅಹ್ಮದ್ ಶಾ B) ಹಸನ್ ಗಂಗೂ
C) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಗವಾನ್ D) ಹುಮಾಯೂನ್
ಉತ್ತರ: A

283. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಜಗನ್ಮೋಹನ ಅರಮನೆ'ಯನ್ನು ಕಲಾ ಗ್ಯಾಲರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಕೃಷ್ಣರಾಜ ಒಡೆಯರ್ IV B) ಚಾಮರಾಜ ಒಡೆಯರ್ C) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
D) ಜಯಚಾಮರಾಜ
ಉತ್ತರ: A

284. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಬಳಸಿದ ರಾಕೆಟ್‌ಗಳ ಉದಾಹರಣೆಗಳು ಯಾವ ಮ್ಯೂಸಿಯಂನಲ್ಲಿವೆ?
A) ಲಂಡನ್‌ನ ವೂಲಿಚ್ ರಾಯಲ್ ಆರ್ಟಿಲರಿ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ
B) ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ C) ದೆಹಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ
D) ಫ್ರಾನ್ಸ್ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ
ಉತ್ತರ: A

285. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಕಮೀಷನರ್ ಆಡಳಿತ ಅಂತ್ಯಗೊಂಡು ಪುನಃ ಒಡೆಯರ ಅಳ್ವಿಕೆ ಬಂದಾಗ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟನ್ C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್ಹೌಸಿ
ಉತ್ತರ: A

286. ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮ್ಮನ ಸಮಾಧಿಯು ಬೈಲಹೊಂಗಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವೃತ್ತದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದೆ?
A) ರಾಣಿ ಚನ್ನಮ್ಮ ವೃತ್ತ / ಸಮಾಧಿ ಸ್ಥಳ B) ಕಿತ್ತೂರು ಕೋಟೆ C) ಮಾರ್ಕೆಟ್ ರಸ್ತೆ
D) ಬಸ್ ನಿಲ್ದಾಣ
ಉತ್ತರ: A

287. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ ಅಥವಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಮುಖ ಮುಖಂಡರಾದ ಟಿ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರು ಯಾವ ಊರಿನವರು?
A) ತುಮಕೂರು / ಮೈಸೂರು B) ಬೆಂಗಳೂರು C) ಕೋಲಾರ D) ಮಂಡ್ಯ
ಉತ್ತರ: A

288. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್' ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಕವಿ ಯಾರು?
A) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ B) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ C) ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. D) ಕುವೆಂಪು
ಉತ್ತರ: A

289. ಶಾತವಾಹನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ನಿಗಮ' ಎಂದರೇನು?
A) ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರ ಸಂಘ ಅಥವಾ ಗಿಲ್ಡ್ B) ನ್ಯಾಯಾಲಯ C) ಕಂದಾಯ ಕಚೇರಿ
D) ಸೈನಿಕ ಶಿಬಿರ
ಉತ್ತರ: A

290. ಕದಂಬರ ಕಾಲದ ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಪ್ರತಿಹಾರ' ಎಂದರೆ ಯಾವ ಹುದ್ದೆ?
A) ಮುಖ್ಯ ಗೇಟ್‌ಕೀಪರ್ ಅಥವಾ ರಾಜಮನೆತನದ ಭದ್ರತಾಧಿಕಾರಿ B) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ
C) ಮಂತ್ರಿ D) ಸೇನಾಪತಿ
ಉತ್ತರ: A

291. ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಪೆರುಮಾನಡಿ' ಎಂಬ ಬಿರುದು ಯಾರಿಗೆ ಇತ್ತು?
A) ಗಂಗ ಮಹಾರಾಜರಿಗೆ B) ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ C) ಸಾಮಂತರಿಗೆ D) ಸೇನಾಪತಿಗಳಿಗೆ
ಉತ್ತರ: A

292. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಮಹಾಜನ'ರು ಎಂದರೆ ಯಾರು?
A) ಅಗ್ರಹಾರಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮ ಸಭೆಗಳ ಸದಸ್ಯರು B) ಸೈನಿಕರು
C) ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು D) ಕುಶಲಕರ್ಮಿಗಳು
ಉತ್ತರ: A

293. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ವಿಷಯಪತಿ' ಎಂದರೆ ಯಾವ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು?
A) ವಿಷಯ ಅಥವಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ B) ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ C) ಪ್ರಾಂತದ ರಾಜ್ಯಪಾಲ
D) ಕೋಟೆಯ ಅಧಿಕಾರಿ
ಉತ್ತರ: A

294. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ದಾನ ನೀಡುವವರನ್ನು ಏನನ್ನು ತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಧರ್ಮದಾತ / ಮಹಾಪ್ರಭು B) ಜಾಗೀರ್ದಾರ್ C) ಮುಖಂಡ D) ದೇಶಮುಖ
ಉತ್ತರ: A

295. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಗದ್ದೆ' ಅಥವಾ 'ಕಟ್ಟು' ಎಂದರೇನು?
A) ನೀರಾವರಿ ಜಾಲ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಭೂಮಿ ಅಳತೆ B) ತೆರಿಗೆ ಪದ್ಧತಿ C) ಸೈನಿಕ ಶ್ರೇಣಿ
D) ವಾಸದ ಮನೆ
ಉತ್ತರ: A

296. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಸ್ವರ್ಣ ವರಾಹ' ನಾಣ್ಯದ ತೂಕ ಎಷ್ಟು?
A) ಸುಮಾರು 52 ಗ್ರೇನ್ಸ್ (ತೂಕದ ಚಿನ್ನದ ನಾಣ್ಯ) B) 100 ಗ್ರೇನ್ಸ್ C) 20 ಗ್ರೇನ್ಸ್
D) 10 ಗ್ರೇನ್ಸ್
ಉತ್ತರ: A

297. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ತರಾಫ್' ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಂತ್ಯ, ಹಾಗಾದರೆ 'ತರಾಫ್‌ದಾರ್' ಎಂದರೆ ಯಾರು?
A) ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಗವರ್ನರ್ ಅಥವಾ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕ B) ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿ C) ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ
D) ಸೈನ್ಯಾಧಿಕಾರಿ
ಉತ್ತರ: A

298. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಕೆರೆಗಳು' ಯಾರು ಕಟ್ಟಿಸಿದರು?
A) ಚಿಕ್ಕ ದೇವರಾಜ ಒಡೆಯರ್ (ಚಿಕ್ಕ ದೇವಾರಾಯ ಸಾಗರ) B) ರಾಜ ಒಡೆಯರ್
C) ಕಂಠೀರವ ನರಸರಾಜ D) ಮುಮ್ಮಡಿ ಕೃಷ್ಣರಾಜ
ಉತ್ತರ: A

299. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ಮರಣದ ಮುನ್ನ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ದೇಶದ ರಾಜನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದಿದ್ದನು?
A) ಟರ್ಕಿ ಸುಲ್ತಾನ್ ಮತ್ತು ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ನ ನೆಪೋಲಿಯನ್ B) ಪರ್ಷಿಯಾ ಶಾ
C) ಜರ್ಮನಿ ಕೈಸರ್ D) ರಷ್ಯಾ ತ್ ಜಾರ್
ಉತ್ತರ: A

300. ಬ್ರಿಟಿಷರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಮುಖ ರಫ್ತು ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅಗ್ರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿತ್ತು?
A) ಕಾಫಿ, ಚಹಾ, ಶ್ರೀಗಂಧ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆ B) ಹತ್ತಿ ಮತ್ತು ಗೋಧಿ
C) ಮಸಾಲೆ ಪದಾರ್ಥಗಳು D) ಕಬ್ಬಿಣ ಮತ್ತು ಉಕ್ಕು
ಉತ್ತರ: A

301. ಕಿತ್ತೂರು ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮನ ಪರವಾಗಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಂದಿಗೆ ಸಂಧಾನ ನಡೆಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಶಿಕಾರಿಪುರದ ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾರು?
A) ಸರ್ ರಾವ್‌ಜಿ / ಬಾಲಾಜಿ ರಾವ್ B) ಥ್ಯಾಕರೆ C) ಎಲಿಫಿನ್ಸ್ಟನ್ D) ಮನ್ರೋ
ಉತ್ತರ: A

302. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳವಳಿಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ಬಟ್ಟೆ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ನೇತೃತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಗಂಗಾಧರ ರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ ಮತ್ತು ಕಡಿದಾಳು ಮಂಜಪ್ಪ B) ಕುವೆಂಪು C) ಮಾಸ್ತಿ
D) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ
ಉತ್ತರ: A

303. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣಕ್ಕಾಗಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಂಘ'ಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಪ್ರೇರಣೆ ನೀಡಿದವರು ಯಾರು?
A) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ (ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕಾಲೇಜು ಬೆಂಗಳೂರು) B) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್
C) ಡಿ.ವಿ.ಜಿ. D) ಕುವೆಂಪು
ಉತ್ತರ: A

304. ಕರ್ನಾಟಕ ಇತಿಹಾಸದ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ಆಧಾರವಾದ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಲ್ಮಿಡಿ ಶಾಸನವು ಪ್ರಸ್ತುತ ಯಾವ ಮ್ಯೂಸಿಯಂನಲ್ಲಿದೆ?
A) ಬೆಂಗಳೂರು ಸರಕಾರಿ ವಸ್ತು ಸಂಗ್ರಹಾಲಯ (Government Museum Bangalore)
B) ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆ C) ದೆಹಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ D) ಹಂಪಿ ಮ್ಯೂಸಿಯಂ
ಉತ್ತರ: A

305. ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ನವಶಿಲಾಯುಗದ ನೆಲೆಗಳಾದ 'ಪಿಕಲಿಹಾಲ್' ಎಲ್ಲಿದೆ?
A) ರಾಯಚೂರು / ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆ B) ಬಳ್ಳಾರಿ C) ಚಿತ್ರದುರ್ಗ D) ಧಾರವಾಡ
ಉತ್ತರ: A

306. ಮೌರ್ಯ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಅಶೋಕನ ಸುವರ್ಣಗಿರಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ರಾಜಧಾನಿ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?
A) ಕನಕಗಿರಿ / ಬ್ರಹ್ಮಗಿರಿ (ಕೊಪ್ಪಳ ಜಿಲ್ಲೆ) B) ಮಸ್ಕಿ C) ಬನವಾಸಿ D) ತಾಳಕುಂದ
ಉತ್ತರ: A

307. ಕದಂಬರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಿನ್ಸ್' ಅಥವಾ ಯುವರಾಜನಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಏನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು?
A) ಕುಮಾರಾತ್ಯ ಅಥವಾ ಮಹಾಪ್ರಭು B) ದಳವಾಯಿ C) ಮಹಾಸಾಮಂತ
D) ವಿಷಯಪತಿ
ಉತ್ತರ: A

308. ಪಶ್ಚಿಮ ಗಂಗರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಜೈನ ಬಸದಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ರಾಜಮನೆತನದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಳಾದ ಜಯಕ್ಕ ಯಾರು?
A) ಗಂಗ ರಾಜ ಮರಸಿಂಹನ ತಾಯಿ / ರಾಣಿ B) ಶಾಂತಲಾ ದೇವಿ C) ಲೋಕಮಹಾದೇವಿ
D) ಕುಂಕುಮ ಮಹಾದೇವಿ
ಉತ್ತರ: A

309. ಬಾದಾಮಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದೇವಾಲಯಗಳ ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾರು?
A) ಧರ್ಮಾಧಿಕಾರಿ / ಮಹಾಪ್ರಭು B) ದಂಡನಾಯಕ C) ಮಹಾಪ್ರತಿಹಾರ
D) ನಾಡಗೌಡ
ಉತ್ತರ: A

310. ರಾಷ್ಟ್ರಕೂಟರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸುವರ್ಣಯುಗ ಎನ್ನಲು ಕಾರಣರಾದ ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ 'ಶಾಂತಿಪುರಾಣ' ಬರೆದವರು ಯಾರು?
A) ಪೊನ್ನ B) ರನ್ನ C) ಪಂಪ D) ಜನ್ನ
ಉತ್ತರ: A

311. ಕಲ್ಯಾಣಿ ಚಾಲುಕ್ಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ' ಅಥವಾ ದಾನಶೀಲತೆಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ದಾನಿಗಳು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?
A) ಮಹಾಸಾಮಂತರು ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳು B) ರಾಜರು ಮಾತ್ರ C) ಸೈನಿಕರು
D) ವಿದ್ವಾಂಸರು
ಉತ್ತರ: A

312. ಹೊಯ್ಸಳರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಮತ್ತು ನೃತ್ಯ ಕಲೆಗೆ ಮಹೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹೊಯ್ಸಳ ರಾಜ ಯಾರು?
A) ವೀರ ಬಲ್ಲಾಳ II ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವರ್ಧನ B) ನರಸಿಂಹ III C) ವೀರ ಸೋಮೇಶ್ವರ
D) ಬಲ್ಲಾಳ III
ಉತ್ತರ: A

313. ವಿಜಯನಗರ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ 'ರತ್ನಪ್ರದೀಪಿಕಾ' ಕೃತಿಯು ಯಾವ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರ B) ವೈದ್ಯಕೀಯ C) ಗಣಿತ D) ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ
ಉತ್ತರ: A

314. ಬಹಮನಿ ಸುಲ್ತಾನರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೂಫಿ ಸಂತರು ದಕ್ಖನ್ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣವೇನು?
A) ಸುಲ್ತಾನರ ಧಾರ್ಮಿಕ ಆಶ್ರಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ B) ವ್ಯಾಪಾರ
C) ರಾಜಕೀಯ ಒಪ್ಪಂದ D) ವಲಸೆ
ಉತ್ತರ: A

315. ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳ ತಂದ ಮಹಾರಾಜ ನಾಲ್ವಡಿ ಕೃಷ್ಣ ರಾಜ ಒಡೆಯರನ್ನು 'ರಾಜರ್ಷಿ' ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ B) ಜವಹರಲಾಲ್ ನೆಹರು C) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟಾಗೋರ್
D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್
ಉತ್ತರ: A

316. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನನು ತನ್ನ ರಾಜಧಾನಿ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಗನ್ ಪೌಡರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಮೇಲ್ವಿಚಾರಕರು ಯಾರು?
A) ಫ್ರೆಂಚ್ ತಜ್ಞರು ಹಾಗೂ ಸ್ಥಳೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು B) ಬ್ರಿಟಿಷರು C) ಪರ್ಷಿಯನ್ನರು
D) ತುರ್ಕರು
ಉತ್ತರ: A

317. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಟಿ.ಆರ್.ಎ. ತಂಬು ಚೆಟ್ಟಿ / ಎಸ್. ವೆಂಕಟರಂಗಯ್ಯ B) ಶೇಷಾದ್ರಿ ಅಯ್ಯರ್
C) ರಂಗೇಚಾರ್ಲು D) ಮಿರ್ಜಾ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್
ಉತ್ತರ: A

318. ಕಿತ್ತೂರು ಚನ್ನಮ್ಮನ ಹೋರಾಟದ ಸ್ಮರಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷ ಕಿತ್ತೂರು ಉತ್ಸವವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಕಿತ್ತೂರು (ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆ) B) ಬೈಲಹೊಂಗಲ C) ಧಾರವಾಡ D) ಬೆಂಗಳೂರು
ಉತ್ತರ: A

319. ಕರ್ನಾಟಕ ಏಕೀಕರಣ ಚಳವಳಿಗೆ ಅಡಿಪಾಯ ಹಾಕಿದ 'ಕರ್ನಾಟಕ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ'ದ ಶತಮಾನೋತ್ಸವವು ಯಾವ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು?
A) 1990 ರಲ್ಲಿ B) 1980 C) 2000 D) 2010
ಉತ್ತರ: A

320. ಕರ್ನಾಟಕದ ಸಮಗ್ರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಲು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸ್ಪರ್ಧಾಕಾಂಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಉಪಯುಕ್ತವಾದ ಏಕೀಕೃತ ಮಾಸ್ಟರ್ ಸೆಟ್ ಯಾವುದು?
A) ಸ್ಕೈಡಿಜಿಟಲ್ ಸೈಬರ್ - ಅಲ್ಟ್ರಾ ಪ್ರೊ ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಸ್ಪಡಿ ಮೆಟೀರಿಯಲ್ (ಭಾಗ 19)
B) ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾಶನ C) ಸಾಮಾನ್ಯ ಕೈಪಿಡಿ D) ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕ ಮಾತ್ರ
ಉತ್ತರ: A

ಭಾಗ 1: ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ (British Expansion & Administration) ಪುಟ 381

ಪ್ರಶ್ನೆ 1. 1765 ರಲ್ಲಿ ಅಲಹಾಬಾದ್ ಒಪ್ಪಂದದ ಮೂಲಕ ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕನ್ನು ಪಡೆದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರ ಯಾರು?
A) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ B) ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
C) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A *(ಶಹಾ ಆಲಂ II ರಿಂದ ದಿವಾನಿ ಹಕ್ಕು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 2. 'ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ' (Dual Government) ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬೆಂಗಾಳದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್ B) ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
C) ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ D) ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
ಉತ್ತರ: B *(1772 ರಲ್ಲಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 3. 1773 ರ ರೆಗ್ಯುಲೇಟಿಂಗ್ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1773 B) 1774
C) 1784 D) 1793
ಉತ್ತರ: B *(ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು: ಎಲಿಜಾ ಇಂಪಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 4. ಪಿಟ್ಸ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1773 B) 1784
C) 1793 D) 1813
ಉತ್ತರ: B *(ಬೋರ್ಡ್ ಆಫ್ ಕಂಟ್ರೋಲ್ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 5. ಶಾಶ್ವತ ಜಮೀನ್ದಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (Permanent Settlement) 1793 ರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
C) ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ D) ಜಾನ್ ಶೋರ್
ಉತ್ತರ: A *(ಬೆಂಗಾಲ್, ಬಿಹಾರ ಮತ್ತು ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 6. ರೈತವಾರಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಪ್ರಮುಖ ಅಧಿಕಾರಿ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ B) ಸರ್ ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ
C) ಹಾಲ್ಟ್ ಮೆಕೆಂಜಿ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
ಉತ್ತರ: B *(1820 ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲಾಯಿತು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 7. ಮಹಲ್ವಾರಿ ಕಂದಾಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ವಾಯುವ್ಯ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿನ್ಯಾಸಗೊಳಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಹಾಲ್ಟ್ ಮೆಕೆಂಜಿ B) ಥಾಮಸ್ ಮನ್ರೋ
C) ಜಾನ್ ಶೋರ್ D) ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
ಉತ್ತರ: A *(1822 ರಲ್ಲಿ ರೆಗ್ಯುಲೇಶನ್ VII)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 8. ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು (Subsidiary Alliance) ಪರಿಚಯಿಸಿದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್
ಉತ್ತರ: A *(1798 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ನವಾಬ ಮೊದಲ ಸಹಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 9. ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ರಜಪೂತ ರಾಜ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಜೈಪುರ B) ಜೋಧ್‌ಪುರ
C) ಹೈದರಾಬಾದ್ D) ಮೈಸೂರು
ಉತ್ತರ: C *(ಮೊದಲ ಸಂಸ್ಥಾನ ಹೈದರಾಬಾದ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 10. ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿಯನ್ನು (Doctrine of Lapse) ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
ಉತ್ತರ: B *(1848 ರಲ್ಲಿ ಸತಾರಾ ಮೊದಲ ಸ್ವಾಧೀನ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 11. ದತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಕ್ಕಿಲ್ಲ ನೀತಿಯಡಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಮೊದಲ ಸಂಸ್ಥಾನ ಯಾವುದು?
A) ಝಾನ್ಸಿ B) ನಾಗ್‌ಪುರ
C) ಸತಾರಾ D) ಸಂಭಲ್‌ಪುರ
ಉತ್ತರ: C *(1848 ರಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 12. 1856 ರಲ್ಲಿ ದುರಾಡಳಿತದ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಾಂತ್ಯ ಯಾವುದು?
A) ಔಧ್ (Awadh) B) ಪಂಜಾಬ್
C) ಸಿಂಧ್ D) ಸತಾರಾ
ಉತ್ತರ: A *(ಔಟ್ರಮ್ ವರದಿ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 13. ಭಾರತೀಯ ಸಿವಿಲ್ ಸೇವೆಗಳ (ICS) ಪಿತಾಮಹ ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ B) ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
ಉತ್ತರ: A *(ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ ಕೋಡ್ 1793)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 14. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಧುನಿಕ ಪೋಲಿಸ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಮೇಯೋ D) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
ಉತ್ತರ: A *(ದರೋಗಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ಮತ್ತು ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು (Administration & Education) ಪುಟ 382

ಪ್ರಶ್ನೆ 15. 1813 ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ ಯಾವುದು?
A) ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ 1 ಲಕ್ಷ ರೂ. B) ಈಸ್ಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಕಂಪನಿ ರದ್ದು
C) ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ ರದ್ದು D) ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಹುದ್ದೆ ಸೃಷ್ಟಿ
ಉತ್ತರ: A *(ಚಹಾ ಮತ್ತು ಚೀನಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯ ರದ್ದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 16. ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಆಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡವರು ಯಾರು?
A) ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
ಉತ್ತರ: B *(1833 ರ ಚಾರ್ಟರ್ ಕಾಯ್ದೆ ಪ್ರಕಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 17. 'ಮೆಕಾಲೆ ಮಿನ್ಯುಟ್' (Macaulay's Minute) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವರದಿ ಸಲ್ಲಿಕೆಯಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1835 B) 1854
C) 1882 D) 1904
ಉತ್ತರ: A *(ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಸ್ವೀಕಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 18. 'ವುಡ್ಸ್ ಡಿಸ್ಪ್ಯಾಚ್' (Wood's Despatch) ಅನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಏನೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಮ್ಯಾಗ್ನಾ ಕಾರ್ಟಾ B) ಗ್ರೇಟ್ ಚಾರ್ಟರ್
C) ಎಜುಕೇಶನ್ ಬಿಲ್ D) ರಾಯಲ್ ಡಿಕ್ಲರೇಶನ್
ಉತ್ತರ: A *(1854 ರಲ್ಲಿ ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಕಾಲದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 19. ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಮದ್ರಾಸ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?
A) 1857 B) 1885
C) 1905 D) 1835
ಉತ್ತರ: A *(ವುಡ್ಸ್ ಡಿಸ್ಪ್ಯಾಚ್ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 20. 1882 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಗತಿ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಕಮಿಷನ್ ಯಾವುದು?
A) ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್ B) ಸ್ಯಾಡ್ಲರ್ ಕಮಿಷನ್
C) ರೇಲಿ ಕಮಿಷನ್ D) ಹಾರ್ಟಾಗ್ ಕಮಿಟಿ
ಉತ್ತರ: A *(ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಡಬ್ಲ್ಯೂ. ಹಂಟರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 21. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ (Telegraph) ಸೇವೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ B) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
ಉತ್ತರ: A *(1853 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ರೈಲು ಬೊಂಬಾಯಿಯಿಂದ ಠಾಣೆಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 22. ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ಸಿವಿಲ್ ಸೇವೆ (ICS) ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತೀರ್ಣರಾದ ಭಾರತೀಯ ಯಾರು?
A) ಸತ್ಯೇಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ B) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
C) ಆನಂದಮೋಹನ್ ಬೋಸ್ D) ಸುರೇಂದ್ರನಾಥ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ
ಉತ್ತರ: A *(1863 ರಲ್ಲಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 23. 1858 ರ ರಾಣಿ ವಿಕ್ಟೋರಿಯಾ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಅಲಹಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದಿ ಹೇಳಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
ಉತ್ತರ: A *(1 ನವೆಂಬರ್ 1858)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 24. 'ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಸರ್ಕಾರದ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದು ಯಾರನ್ನು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಮೇಯೋ D) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
ಉತ್ತರ: A *(1882 ರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತ ಕಾಯ್ದೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 25. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಜನಗಣತಿಯನ್ನು (Census) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಮೇಯೋ B) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
ಉತ್ತರ: A *(1872 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭ, 1881 ರಿಂದ ನಿಯಮಿತ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 26. ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಕಾಯ್ದೆ (Vernacular Press Act 1878) ಜಾರಿಗೆ ತಂದವರು ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್
ಉತ್ತರ: A *(ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷಾ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 27. ವರ್ನಾಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರೆಸ್ ಆಕ್ಟ್ ಅನ್ನು 1882 ರಲ್ಲಿ ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
ಉತ್ತರ: A *(ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮರುಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 28. 'ಇಲ್ಬರ್ಟ್ ಬಿಲ್ ವಿವಾದ' (Ilbert Bill Controversy) ಯಾರ ಆಡಳಿತಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
ಉತ್ತರ: A *(1883 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಅಧಿಕಾರ)*

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಯೋಗಗಳು (Economic Policies & Commissions) ಪುಟ 383

ಪ್ರಶ್ನೆ 29. 'ಸಂಪತ್ತಿನ ಸೋರಿಕೆ ಸಿದ್ಧಾಂತ'ವನ್ನು (Drain of Wealth Theory) ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ B) ರಮೇಶ್ ಚಂದ್ರ ದತ್
C) ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ D) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ

ಉತ್ತರ: A *('Poverty and Un-British Rule in India' ಪುಸ್ತಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 30. 'Economic History of India' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಯಾರು?

A) ರಮೇಶ್ ಚಂದ್ರ ದತ್ (R.C. Dutt) B) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ
C) ವಿ.ಕೆ.ಆರ್.ವಿ. ರಾವ್ D) ಡಿ.ಆರ್. ಗಾಡ್ಗೀಳ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆರ್ಥಿಕ ಶೋಷಣೆ ವಿವರಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 31. 1904 ರ 'ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕಾಯ್ದೆ' (Universities Act) ಯಾರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ಬಂತು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A *(ರೇಲಿ ಕಮಿಷನ್ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 32. 1919 ರ ಮೊಂಟೇಗು-ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ ಸುಧಾರಣೆಯಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ಪದ್ಧತಿ ಯಾವುದು?

A) ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ (Dyarchy) B) ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ
C) ಫೆಡರಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ D) ಕೋಮುವಾರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ

ಉತ್ತರ: A *(ಮೀಸಲು ಮತ್ತು ವರ್ಗಾಯಿತ ವಿಷಯಗಳು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 33. ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು (Provincial Autonomy) ನೀಡಿದ ಕಾಯ್ದೆ ಯಾವುದು?

A) 1935 ರ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ B) 1919 ರ ಕಾಯ್ದೆ
C) 1909 ರ ಮಿಂಟೋ-ಮೊರ್ಲೆ ಕಾಯ್ದೆ D) 1947 ರ ಕಾಯ್ದೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಪ್ರಾಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ ರದ್ದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 34. 1935 ರ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ 'ಫೆಡರಲ್ ಕೋರ್ಟ್' (Federal Court) ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ?

A) 1937 B) 1935
C) 1940 D) 1950

ಉತ್ತರ: A *(ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಸರ್ ಮಾರಿಸ್ ಗ್ವೈಯರ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 35. 1880 ರಲ್ಲಿ ಕ್ಷಾಮ ಆಯೋಗವನ್ನು (Famine Commission) ಯಾರ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಾಯಿತು?

A) ರಿಚರ್ಡ್ ಸ್ಟ್ರಾಚಿ B) ಆಂಥೋನಿ ಮೆಕ್ಡೊನೆಲ್
C) ಜಾನ್ ಲೈಲ್ D) ಕೆಂಪ್‌ಬೆಲ್

ಉತ್ತರ: A *(ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 36. ಭಾರತೀಯ ನಾಣ್ಯ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ಮೇಲಿನ 'ಹಿಲ್ಟನ್ ಯಂಗ್ ಕಮಿಷನ್' ರಚನೆಯಾದ ವರ್ಷ?

A) 1926 B) 1921
C) 1931 D) 1914

ಉತ್ತರ: A *(RBI ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಶಿಫಾರಸು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 37. ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (RBI) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?

A) 1935 B) 1934
C) 1949 D) 1926

ಉತ್ತರ: A *(1 ಏಪ್ರಿಲ್ 1935 ರಂದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 38. 1928 ರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸ್ಥಿತಿಗತಿ ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಆಯೋಗ ಯಾವುದು?

A) ಿಟ್ಲಿ ಕಮಿಷನ್ (Whitley Commission) B) ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್
C) ಬಟ್ಲರ್ ಕಮಿಷನ್ D) ಫ್ರೇಜರ್ ಕಮಿಷನ್

ಉತ್ತರ: A *(Royal Commission on Labour)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 39. 1902 ರಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸ್ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಆಯೋಗದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

A) ಆಂಡ್ರ್ಯೂ ಫ್ರೇಜರ್ B) ಥಾಮಸ್ ರೇಲಿ
C) ಕೊಲಿನ್ ಸ್ಕಾಟ್ D) ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೊನೆಲ್

ಉತ್ತರ: A *(ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 40. 1927 ರ 'ಬಟ್ಲರ್ ಕಮಿಟಿ'ಯ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವೇನಾಗಿತ್ತು?

A) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಥಾನಗಳ ಸಂಬಂಧ B) ಶಿಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣೆ
C) ಪೋಲಿಸ್ ಸುಧಾರಣೆ D) ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ

ಉತ್ತರ: A *(Indian States Committee)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 41. ಭಾರತದಲ್ಲಿ ರೈಲ್ವೆ ಮಂಡಳಿ (Railway Board) ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?

A) 1905 B) 1901
C) 1919 D) 1853

ಉತ್ತರ: A *(ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 42. 'ಆರ್ಕಿಲಾಜಿಕಲ್ ಸರ್ವೇ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' (ASI) ಗೆ ಶಾಸನಬದ್ಧ ರೂಪ ನೀಡಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ D) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್

ಉತ್ತರ: A *(1904 ರ ಪ್ರಾಚೀನ ಸ್ಮಾರಕಗಳ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ)*

ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಮತ್ತು ಮಿಲಿಟರಿ ಆಡಳಿತ (Treaties & Military Reforms) ಪುಟ 384

ಪ್ರಶ್ನೆ 43. 1782 ರ 'ಸಾಲ್ಬಾಯಿ ಒಪ್ಪಂದ' (Treaty of Salbai) ಯಾವ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿತು?
A) ಪ್ರಥಮ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮರಾಠ ಯುದ್ಧ B) ದ್ವಿತೀಯ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮರಾಠ ಯುದ್ಧ
C) ಪ್ರಥಮ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮೈಸೂರು ಯುದ್ಧ D) ಪ್ರಥಮ ಆಂಗ್ಲೋ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ
ಉತ್ತರ: A *(ಮರಾಠರು ಮತ್ತು ಬ್ರಿಟಿಷರ ನಡುವೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 44. 1802 ರ 'ಬಸ್ಸೇನ್ ಒಪ್ಪಂದ'ಕ್ಕೆ (Treaty of Bassein) ಸಹಿ ಹಾಕಿದ ಮರಾಠ ಪೇಷ್ವೆ ಯಾರು?
A) ಎರಡನೇ ಬಾಜಿರಾವ್ B) ಮಾಧವರಾವ್
C) ಬಾಲಾಜಿ ಬಾಜಿರಾವ್ D) ನಾರಾಯಣರಾವ್
ಉತ್ತರ: A *(ಸಹಾಯಕ ಸೈನ್ಯ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 45. 1846 ರ 'ಲಾಹೋರ್ ಒಪ್ಪಂದ' (Treaty of Lahore) ಯಾವ ಯುದ್ಧದ ನಂತರ ನಡೆಯಿತು?
A) ಪ್ರಥಮ ಆಂಗ್ಲೋ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ B) ದ್ವಿತೀಯ ಆಂಗ್ಲೋ-ಸಿಖ್ ಯುದ್ಧ
C) ಪ್ರಥಮ ಆಂಗ್ಲೋ-ಆಫ್ಘನ್ ಯುದ್ಧ D) ಮೂರನೇ ಆಂಗ್ಲೋ-ಮರಾಠ ಯುದ್ಧ
ಉತ್ತರ: A *(ಸಿಖ್ ರಾಜ್ಯದ ಮೇಲೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನಿಯಂತ್ರಣ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 46. 1816 ರ 'ಸುಗೌಲಿ ಒಪ್ಪಂದ' (Treaty of Sugauli) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?
A) ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ನೇಪಾಳ (ಗೋರ್ಖಾ) B) ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಬರ್ಮಾ
C) ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ್ D) ಬ್ರಿಟಿಷರು ಮತ್ತು ಟಿಬೆಟ್
ಉತ್ತರ: A *(ಎಲ್ಲೆ ಗಡಿ ನಿರ್ಧಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 47. 1857 ರ ದಂಗೆಯ ನಂತರ ಸೇನಾ ಪುನರ್ರಚನೆಗಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಆಯೋಗ ಯಾವುದು?
A) ಪೀಲ್ ಕಮಿಷನ್ (Peel Commission) B) ಹಂಟರ್ ಕಮಿಷನ್
C) ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ D) ಐಚಿನ್ಸನ್ ಕಮಿಷನ್
ಉತ್ತರ: A *(ಯುರೋಪಿಯನ್ ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ಸೈನಿಕರ ಅನುಪಾತ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 48. 'ಮಾಸ್ಟರ್ಲಿ ಇನಾಕ್ಟಿವಿಟಿ' (Masterly Inactivity) ಆಫ್ಘನ್ ನೀತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದವರು?
A) ಜಾನ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಆಕ್ಲೆಂಡ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಎಲ್ಲೆನ್‌ಬರೊ
ಉತ್ತರ: A *(ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ್ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಟಸ್ಥ ನೀತಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 49. 'ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಪಾಲಿಸಿ' (Forward Policy) ಆಫ್ಘನ್ ನೀತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್?
A) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್ B) ಜಾನ್ ಲಾರೆನ್ಸ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ರಿಪ್ಪನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಡಫರಿನ್
ಉತ್ತರ: A *(ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಆಫ್ಘನ್ ನೀತಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 50. 1893 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಆಫ್ಘಾನಿಸ್ತಾನ್ ನಡುವೆ 'ಡ್ಯೂರಾಂಡ್ ರೇಖೆ' ಎಳೆದವರು ಯಾರು?
A) ಮೊರ್ಟಿಮರ್ ಡ್ಯೂರಾಂಡ್ B) ಹೆನ್ರಿ ಮೆಕ್‌ಮಹೋನ್
C) ಸಿರಿಲ್ ರೆಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಲ್ಯಾನ್ಸ್‌ಡೌನ್
ಉತ್ತರ: A *(ಲಾರ್ಡ್ ಲ್ಯಾನ್ಸ್‌ಡೌನ್ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 51. 1886 ರಲ್ಲಿ ಸಿವಿಲ್ ಸೇವೆಗಳ ಸುಧಾರಣೆಗೆ ನೇಮಕಗೊಂಡ ಆಯೋಗ ಯಾವುದು?
A) ಐಚಿನ್ಸನ್ ಕಮಿಷನ್ (Aitchison) B) ಇಸ್ಲಿಂಗ್ಟನ್ ಕಮಿಷನ್
C) ಲೀ ಕಮಿಷನ್ D) ಫ್ರೇಜರ್ ಕಮಿಷನ್
ಉತ್ತರ: A *(ಇಂಪೀರಿಯಲ್, ಪ್ರಾವಿನ್ಷಿಯಲ್, ಸಬಾರ್ಡಿನೇಟ್ ವರ್ಗೀಕರಣ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 52. 1923 ರ 'ಲೀ ಕಮಿಷನ್' (Lee Commission) ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?
A) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳು (Public Services) B) ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿ
C) ಕೃಷಿ ವಿಕಾಸ D) ರೈಲ್ವೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ
ಉತ್ತರ: A *(ಲೋಕಸೇವಾ ಆಯೋಗ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಶಿಫಾರಸು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 53. ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ 'ಫೋರ್ಟ್ ವಿಲಿಯಂ ಕಾಲೇಜು' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?
A) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ B) ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
ಉತ್ತರ: A *(1800 ರಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ತರಬೇತಿಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 54. 1781 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಮದರಸಾ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಗವರ್ನರ್ ಯಾರು?
A) ವಾರೆನ್ ಹೇಸ್ಟಿಂಗ್ಸ್ B) ರಾಬರ್ಟ್ ಕ್ಲೈವ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲಿಸ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ
ಉತ್ತರ: A *(ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಕಾನೂನು ಅಧ್ಯಯನಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 55. 1791 ರಲ್ಲಿ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾಲೇಜು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಜೊನಾಥನ್ ಡಂಕನ್ B) ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್
C) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ D) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸ್
ಉತ್ತರ: A *(ಹಿಂದೂ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 56. 1784 ರಲ್ಲಿ 'ಏಷ್ಯಾಟಿಕ್ ಸೊಸೈಟಿ ಆಫ್ ಬೆಂಗಾಲ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?
A) ಸರ್ ವಿಲಿಯಂ ಜೋನ್ಸ್ B) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ವಿಲ್ಕಿನ್ಸ್
C) ಜೇಮ್ಸ್ ಪ್ರಿನ್ಸೆಪ್ D) ಮ್ಯಾಕ್ಸ್ ಮುಲ್ಲರ್
ಉತ್ತರ: A *(ಪೌರಸ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ಉತ್ತೇಜನಕ್ಕೆ)*

ಭಾಗ 2: ಬುಡಕಟ್ಟು ಮತ್ತು ರೈತ ದಂಗೆಗಳು (Tribal & Peasant Resistance) ಪುಟ 385

ಪ್ರಶ್ನೆ 57. 1855-56 ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಸಂತಾಲ ದಂಗೆ'ಯ (Santhal Rebellion) ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು ಯಾರು?

A) ಸಿಧು ಮತ್ತು ಕನ್ಹು B) ಬಿರ್ಸಾ ಮುಂಡಾ
C) ಅಲ್ಲೂರಿ ಸೀತಾರಾಮ ರಾಜು D) ತಿರೋತ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: A *(ರಾಜಮಹಲ್ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 58. 'ಉಲ್ಗುಲನ್' (Ulgulan - ಮಹಾ ದಂಗೆ) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಬುಡಕಟ್ಟು ಚಳುವಳಿ ಯಾವುದು?

A) ಬಿರ್ಸಾ ಮುಂಡಾ ದಂಗೆ B) ಸಂತಾಲ ದಂಗೆ
C) ಕೋಲ್ ದಂಗೆ D) ಚುಆರ್ ದಂಗೆ

ಉತ್ತರ: A *(1899-1900 ರೋಟಾ ನಾಗ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 59. 1831-32 ರ 'ಕೋಲ್ ದಂಗೆ'ಯ (Kol Mutiny) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬುಧೋ ಭಗತ್ B) ಸಿಧು-ಕನ್ಹು
C) ಝಾಜಿ ಸಿಂಗ್ D) ಚಕ್ರ ಬಿಸೋಯಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಛೋಟಾ ನಾಗ್‌ಪುರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 60. 1828 ರ 'ಅಹೋಮ್ ದಂಗೆ' (Ahom Revolt) ಅಸ್ಸಾಂನಲ್ಲಿ ಯಾರ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ಗೋಮ್ಧರ್ ಕೊನ್ವಾರ್ B) ತಿರೋತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಚಿತ್ತೂರ್ ಸಿಂಗ್ D) ಸೇವಾರಾಮ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಡಳಿತದ ವಿರುದ್ಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 61. ಮೇಘಾಲಯದ ಖಾಸಿ ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿದ ಖಾಸಿ ದಂಗೆಯ ನಾಯಕ ಯಾರು?

A) ತಿರೋತ್ ಸಿಂಗ್ (Tirot Sing) B) ಸಿಧು
C) ಕಾಜಿ ನಜ್ರುಲ್ D) ರಾಣಿ ಗೈಡಿನ್ಲ್ಯೂ

ಉತ್ತರ: A *(1829-1833 ಖಾಸಿ ದಂಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 62. ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ 'ಖೋಂಡ್ ದಂಗೆ'ಯ (Khond Uprising) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಚಕ್ರ ಬಿಸೋಯಿ (Chakra Bisoi) B) ರಾಧಾಕೃಷ್ಣ ಬಿಸ್ವಾಸ್
C) ಬುಧೋ ಭಗತ್ D) ಗೋವಿಂದ ಗುರು

ಉತ್ತರ: A *(ಮರಿಯಾ ನರಬಲಿ ತಡೆಗೆ ವಿರೋಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 63. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ 'ಭಿಲ್ ದಂಗೆ'ಗೆ (Bhil Revolt) ನಾಯಕತ್ವ ನೀಡಿದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ?

A) ಸೇವಾರಾಮ್ (Sewaram) B) ತಾಂತ್ಯ ಭಿಲ್
C) ವಾಸುದೇವ ಬಲವಂತ ಫಡ್ಕೆ D) ಚಿತ್ತೂರ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: A *(1818-1831 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 64. 1922-24 ರ 'ರಂಪಾ ದಂಗೆ'ಯ (Rampa Rebellion) ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶದ ನಾಯಕ ಯಾರು?

A) ಅಲ್ಲೂರಿ ಸೀತಾರಾಮ ರಾಜು B) ಕುಮರಂ ಭೀಮ್
C) ತಂಗುಟೂರಿ ಪ್ರಕಾಶಂ D) ಕೊಂಡಾ ವೆಂಕಟಪ್ಪಯ್ಯ

ಉತ್ತರ: A *(ಗಿರಿಜನ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 65. ರಾಜಸ್ಥಾನದ 'ಭಗತ್ ಚಳುವಳಿ'ಯನ್ನು (Bhagat Movement) ಸಂಘಟಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಗೋವಿಂದ ಗುರು B) ಮೋತಿಲಾಲ್ ತೇಜಾವತ್
C) ವಿಜಯ್ ಸಿಂಗ್ ಪಥಿಕ್ D) ಹರಿಭೌ ಉಪಾಧ್ಯಾಯ

ಉತ್ತರ: A *(ಭಿಲ್ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸುಧಾರಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 66. ರಾಜಸ್ಥಾನದ 'ಏಕಿ ಚಳುವಳಿ'ಯನ್ನು (Eki Movement) ಮುನ್ನಡೆಸಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?

A) ಮೋತಿಲಾಲ್ ತೇಜಾವತ್ B) ಗೋವಿಂದ ಗುರು
C) ಮಾಣಿಕ್ಯಲಾಲ್ ವರ್ಮಾ D) ಜಯನಾರಾಯಣ ವ್ಯಾಸ್

ಉತ್ತರ: A *(1921 ರಲ್ಲಿ ರೈತರ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 67. ಮಣಿಪುರದ 'ನಾಗಾ ಚಳುವಳಿ' ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಹಿಳಾ ನಾಯಕಿ ಯಾರು?

A) ರಾಣಿ ಗೈಡಿನ್ಲ್ಯೂ (Rani Gaidinliu) B) ಕಲ್ಪನಾ ದತ್ತಾ
C) ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೇದಾರ್ D) ಮಾತಂಗಿನಿ ಹಾಜ್ರಾ

ಉತ್ತರ: A *('ರಾಣಿ' ಬಿರುದು ನೀಡಿದವರು ನೆಹರೂ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 68. 1859-60 ರ 'ನೀಲಿ ದಂಗೆ' (Indigo Revolt) ಎಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?

A) ಬೆಂಗಾಲ್ (ನಾದಿಯಾ ಜಿಲ್ಲೆ) B) ಬಿಹಾರ (ಚಂಪಾರಣ್)
C) ಗುಜರಾತ್ D) ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ

ಉತ್ತರ: A *(ದಿಗಂಬರ ಬಿಸ್ವಾಸ್ ಮತ್ತು ಬಿಷ್ಣು ಬಿಸ್ವಾಸ್ ನಾಯಕತ್ವ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 69. 'ನೀಲ ದರ್ಪಣ' (Neel Darpan) ನಾಟಕವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ದೀನಬಂಧು ಮಿತ್ರ B) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ
C) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ D) ಮೈಕೇಲ್ ಮಧುಸೂದನ್ ದತ್

ಉತ್ತರ: A *(ನೀಲಿ ಬೆಳೆಗಾರರ ಸಂಕಷ್ಟ ಚಿತ್ರಣ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 70. 1873-76 ರ 'ಪಬ್ನಾ ರೈತ ದಂಗೆ' (Pabna Peasant Uprising) ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ಪೂರ್ವ ಬೆಂಗಾಲ್ B) ಮಲಬಾರ್
C) ಪಂಜಾಬ್ D) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ

ಉತ್ತರ: A *(ಇಶಾನ್ ಚಂದ್ರ ರಾಯ್ ನಾಯಕತ್ವ)*

ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಮತ್ತು ರೈತ ಚಳುವಳಿಗಳು (Regional & Peasant Movements) ಪುಟ 386

ಪ್ರಶ್ನೆ 71. 1875 ರ 'ಡೆಕ್ಕನ್ ದಂಗೆಗಳು' (Deccan Riots) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದವು?

A) ಪುಣೆ ಮತ್ತು ಅಹಮದ್‌ನಗರ
B) ನಾಗ್‌ಪುರ ಮತ್ತು ನಾಸಿಕ್
C) ಸಾತಾರಾ ಮತ್ತು ಕೊಲ್ಹಾಪುರ
D) ಮುಂಬೈ ಮತ್ತು ಠಾಣೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಸಾಹುಕಾರರ ಶೋಷಣೆ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 72. 1921 ರ 'ಮೊಪ್ಲಾ ದಂಗೆ' (Moplah Rebellion) ಎಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?

A) ಮಲಬಾರ್ (ಕೇರಳ)
B) ತೆಲಂಗಾಣ
C) ತಮಿಳುನಾಡು
D) ಕರಾವಳಿ ಕರ್ನಾಟಕ

ಉತ್ತರ: A *(ಖಿಲಾಫತ್ ಮತ್ತು ರೈತ ಚಳುವಳಿಯ ಭಾಗ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 73. 1928 ರ 'ಬಾರ್ಡೋಲಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ'ದ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿ 'ಸರ್ದಾರ್' ಬಿರುದು ಪಡೆದವರು ಯಾರು?

A) ವಲ್ಲಭಭಾಯಿ ಪಟೇಲ್
B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ
D) ಮಹಾದೇವ ದೇಸಾಯಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಬಾರ್ಡೋಲಿಯ ಮಹಿಳೆಯರು ನೀಡಿದ ಬಿರುದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 74. 1936 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಕಿಸಾನ್ ಸಭಾ'ದ (AIKS) ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ಸಹಜಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
B) ಎನ್.ಜಿ. ರಂಗಾ
C) ಇ.ಎಂ.ಎಸ್. ನಂಬೂದರಿಪಾದ್
D) ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್

ಉತ್ತರ: A *(ಲಖನೌದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ: ಎನ್.ಜಿ. ರಂಗಾ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 75. 1946 ರ 'ತೆಭಾಗ ಚಳುವಳಿ' (Tebhaga Movement) ಯಾವ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ಬೆಂಗಾಲ್
B) ಬಿಹಾರ
C) ಪಂಜಾಬ್
D) ಆಂಧ್ರಪ್ರದೇಶ

ಉತ್ತರ: A *(ಬೆಳೆಯ 2/3 ಭಾಗ ರೈತರಿಗೆ ಕೋರಿಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 76. 1946-51 ರ 'ತೆಲಂಗಾಣ ಸಶಸ್ತ್ರ ರೈತ ಹೋರಾಟ' ಯಾರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು?

A) ಹೈದರಾಬಾದ್ ನಿಜಾಮ ಮತ್ತು ಜಮೀನ್ದಾರರು
B) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ
C) ಮದ್ರಾಸ್ ಪ್ರಸಿಡೆನ್ಸಿ
D) ಪೋರ್ಚುಗೀಸರು

ಉತ್ತರ: A *(ಆಂಧ್ರ ಮಹಾಸಭಾ ನಾಯಕತ್ವ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 77. 1817 ರ 'ಪೈಕಾ ದಂಗೆ' (Paika Rebellion) ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ಒಡಿಶಾ
B) ಬೆಂಗಾಲ್
C) ಬಿಹಾರ
D) ಅಸ್ಸಾಂ

ಉತ್ತರ: A *(ಬಕ್ಷಿ ಜಗಬಂಧು ನಾಯಕತ್ವ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 78. 1805 ರ 'ವೇಲು ತಂಪಿ ದಂಗೆ' (Velu Thampi Revolt) ಯಾವ ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?

A) ತಿರುವಾಂಕೂರು
B) ಕೊಚ್ಚಿನ್
C) ಮಲಬಾರ್
D) ಮೈಸೂರು

ಉತ್ತರ: A *(ದಳವಾಯಿ ವೇಲು ತಂಪಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ದಂಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 79. 1844 ರ 'ಗಡ್ಕರಿ ದಂಗೆ' (Gadkari Revolt) ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಯಾವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸಿತು?

A) ಕೊಲ್ಹಾಪುರ
B) ನಾಸಿಕ್
C) ಪುಣೆ
D) ಸತಾರಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಮರಾಠ ಕೋಟೆಗಳ ವಂಶಪಾರಂಪರ್ಯ ಕಾವಲುಗಾರರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 80. 1824 ರ 'ಕಿತ್ತೂರು ದಂಗೆ'ಯನ್ನು ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿ ನಡೆಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ರಾಣಿ ಯಾರು?

A) ರಾಣಿ ಚೆನ್ನಮ್ಮ
B) ಬೆಳವಡಿ ಮಲ್ಲಮ್ಮ
C) ಅಬ್ಬಕ್ಕ ರಾಣಿ
D) ಒನಕೆ ಓಬವ್ವ

ಉತ್ತರ: A *(ಥಾಕರೆ ಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ದತ್ತು ಹಕ್ಕು ನಿರಾಕರಣೆ ವಿರುದ್ಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 81. 1818 ರ 'ರಾಮೋಸಿ ದಂಗೆ'ಯ (Ramosi Uprising) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಚಿತ್ತೂರ್ ಸಿಂಗ್
B) ಉಮಾಜಿ ನಾಯಕ್
C) ಸೇವಾರಾಮ್
D) ವಾಸುದೇವ ಬಲವಂತ ಫಡ್ಕೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟಗಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 82. 1879 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ವಿರುದ್ಧ ಸಶಸ್ತ್ರ ದಂಗೆ ಸಂಘಟಿಸಿದ 'ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ' (ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ)?

A) ವಾಸುದೇವ ಬಲವಂತ ಫಡ್ಕೆ
B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ವಿನಾಯಕ್ ದಾಮೋದರ್ ಸಾವರ್ಕರ್
D) ಚಾಪೇಕರ್ ಸಹೋದರರು

ಉತ್ತರ: A *(ರಾಮೋಸಿ ಪಡೆಯನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 83. 1763-1800 ರ 'ಸನ್ಯಾಸಿ ದಂಗೆ'ಯನ್ನು (Sannyasi Rebellion) ಆಧರಿಸಿದ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರರ ಕಾದಂಬರಿ?

A) ಆನಂದಮಠ
B) ದೇವಿ ಚೌಧುರಾಣಿ
C) ಕಪಾಲಕುಂಡಲ
D) ದುರ್ಗೇಶನಂದಿನಿ

ಉತ್ತರ: A *('ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಗೀತೆ ಇದರಲ್ಲಿದೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 84. 1820-30 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಫರಾಜಿ ಚಳುವಳಿ' (Faraizi Movement) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು?

A) ಹಾಜಿ ಶರಿಯತುಲ್ಲಾ
B) ದುಡು ಮಿಯಾನ್
C) ತಿತು ಮೀರ್
D) ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಬರೇಲ್ವಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ರೈತರ ಹಕ್ಕು)*

ಧಾರ್ಮಿಕ-ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಇತರೆ ಪ್ರತಿರೋಧಗಳು (Socio-Religious Resistances) ಪುಟ 387

ಪ್ರಶ್ನೆ 85. 'ತಾರಿಖ್-ಇ-ಮಹಮ್ಮದಿಯಾ' ಅಥವಾ ವಹಾಬಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಬರೇಲ್ವಿ B) ಶಹಾ ವಲಿಉಲ್ಲಾ
C) ಹಾಜಿ ಶರಿಯತುಲ್ಲಾ D) ಸರ ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಪಾಟ್ನಾ ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿತ್ತು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 86. 'ನಾರ್ಕೆಲ್‌ಬೇರಿಯಾ ದಂಗೆ' ಅಥವಾ 'ತಿತು ಮೀರ್ ದಂಗೆ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಳುವಳಿ ಯಾವುದು?

A) ಮೀರ್ ನಿಸಾರ್ ಅಲಿ (ತಿತು ಮೀರ್) B) ಫರಾಜಿ ಚಳುವಳಿ ಚಳುವಳಿ
C) ಪಗ್ಲ ಪಂಥಿ ಚಳುವಳಿ D) ತಾರಿಕಾ ಚಳುವಳಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಬಾಂಬೂ ಫೋರ್ಟ್ ನಿರ್ಮಿಸಿ ಹೋರಾಡಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 87. 'ಪಗ್ಲ ಪಂಥಿ' (Pagal Panthis) ಧಾರ್ಮಿಕ-ರೈತ ಪಂಥವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಕರಮ್ ಶಹಾ B) ಟಿಪ್ಪು ಶಹಾ
C) ಮಜನು ಶಹಾ D) ಶರಿಯತುಲ್ಲಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಮೈಮನ್‌ಸಿಂಗ್ ಜಿಲ್ಲೆ, ಬೆಂಗಾಲ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 88. 1839 ರ 'ಕುಕಾ ಚಳುವಳಿ' (Kuka Movement) ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?

A) ಭಗತ್ ಜವಾಹರ್ ಮಲ್ (ಸಿಯಾನ್ ಸಾಹೇಬ್) B) ಬಾಬಾ ರಾಮ್ ಸಿಂಗ್
C) ಬಾಬಾ ದಯಾಳ್ ದಾಸ್ D) ಬಾಬಾ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: A *(ನಂತರ ಬಾಬಾ ರಾಮ್ ಸಿಂಗ್ ಮುನ್ನಡೆಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 89. 'ಪೋಲಿಗಾರ್ ದಂಗೆ'ಗಳು (Poligar Rebellions) ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆದವು?

A) ತಮಿಳುನಾಡು (ತಿರುನೆಲ್ವೇಲಿ) B) ಕರಾವಳಿ ಆಂಧ್ರ
C) ಮಲಬಾರ್ D) ಉತ್ತರ ಕೆನರಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಕಟ್ಟಬೊಮ್ಮನ್ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 90. 1857 ರ ದಂಗೆಯ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಫೋಟ ಬಾರಾಕ್‌ಪುರದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?

A) ಮಂಗಳ ಪಾಂಡೆ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಕದಮ್ ಸಿಂಗ್ D) ಭಕ್ತ ಖಾನ್

ಉತ್ತರ: A *(29 ಮಾರ್ಚ್ 1857 ರಂದು 34 ನೇ NI ರೆಜಿಮೆಂಟ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 91. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀರತ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಪಾಯಿಗಳ ದಂಗೆ ಅಧಿಕೃತವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ದಿನಾಂಕ?

A) 10 ಮೇ 1857 B) 29 ಮಾರ್ಚ್ 1857
C) 4 ಜೂನ್ 1857 D) 15 ಆಗಸ್ಟ್ 1857

ಉತ್ತರ: A *(ದೆಹಲಿಗೆ ಪಯಣಿಸಿ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಶಾಗೆ ಬೆಂಬಲ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 92. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ನೋ/ಔಧ್‌ನಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವೀರ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?

A) ಬೇಗಂ ಹಜರತ್ ಮಹಲ್ B) ಝಾನ್ಸಿ ರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಬಾಯಿ
C) ಝಲ್ಕಾರಿ ಬಾಯಿ D) ಅಜೀಜನ್ ಬಾಯಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಮಗ ಬಿರ್ಜಿಸ್ ಖಾದಿರ್ ಪರವಾಗಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 93. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಪುರದಲ್ಲಿ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ಪೇಷ್ವೆ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿ ಯಾರು?

A) ನಾನಾ ಸಾಹೇಬ್ (ಧೋಂದು ಪಂತ್) B) ತಾಂತ್ಯಾ ತೋಪೆ
C) ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್ D) ಭಕ್ತ ಖಾನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸೇನಾಪತಿ: ತಾಂತ್ಯಾ ತೋಪೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 94. ಬಿಹಾರದ ಜಗದೀಶಪುರದಲ್ಲಿ 1857 ರ ದಂಗೆಯ ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವೃದ್ಧ ಜಮೀನ್ದಾರ ಯಾರು?

A) ಕುನ್ವರ್ ಸಿಂಗ್ (Kunwar Singh) B) ಅಮರ್ ಸಿಂಗ್
C) ಮೌಲ್ವಿ ಅಹ್ಮದುಲ್ಲಾ D) ಖಾನ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಖಾನ್

ಉತ್ತರ: A *('ಬಿಹಾರದ ಸಿಂಹ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 95. 'The Indian War of Independence 1857' ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ B) ಎಸ್.ಎನ್. ಸೇನ್
C) ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಂದಾರ್ D) ಎಸ್.ಬಿ. ಚೌಧುರಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಮೊದಲ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮ ಎಂದು ಕರೆದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 96. "1857 ರ ದಂಗೆಯು ಮೊದಲನೆಯದೂ ಅಲ್ಲ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವೂ ಅಲ್ಲ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮವೂ ಅಲ್ಲ" ಎಂದವರು?

A) ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಂದಾರ್ B) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್
C) ತಾರಾಚಂದ್ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A *('The Sepoy Mutiny and Revolt of 1857')*

ಪ್ರಶ್ನೆ 97. 1857 ರ ದಂಗೆಯ ಕುರಿತು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧಿಕೃತ ಇತಿಹಾಸಕಾರ (Eighteen Fifty-Seven ಗ್ರಂಥ)?

A) ಡಾ. ಎಸ್.ಎನ್. ಸೇನ್ B) ಆರ್.ಸಿ. ಮಜುಂದಾರ್
C) ವಿ.ಎ. ಸ್ಮಿತ್ D) ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಥಾಂಪ್ಸನ್

ಉತ್ತರ: A *(Surendra Nath Sen)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 98. 1857 ರ ದಂಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್/ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಎಲ್ಗಿನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿಟ್ಟನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಭಾರತದ ಮೊದಲ ವೈಸ್‌ರಾಯ್)*

ಭಾಗ 3: ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳು (Socio-Religious Reforms) ಪುಟ 388

ಪ್ರಶ್ನೆ 99. 1828 ರಲ್ಲಿ 'ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ B) ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್
C) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್ D) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ

ಉತ್ತರ: A *('ಆಧುನಿಕ ಭಾರತದ ನವೋದಯದ ಪಿತಾಮಹ')*

ಪ್ರಶ್ನೆ 100. 1829 ರಲ್ಲಿ 'ಸತಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ' ತರಲು ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಭಾರತೀಯ ಸುಧಾರಕ?

A) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ B) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ
C) ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ D) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಲಾರ್ಡ್ ವಿಲಿಯಂ ಬೆಂಟಿಂಕ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 101. ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಪರ್ಷಿಯನ್ ಪತ್ರಿಕೆ ಯಾವುದು?

A) ಮಿರಾತ್-ಉಲ್-ಅಕ್ಬರ್ B) ಸಂವಾದ ಕೌಮುದಿ
C) ಬೆಂಗಾಲ್ ಗಝೆಟ್ D) ರಸ್ತ್ ಗೋಫ್ಟಾರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸಂವಾದ ಕೌಮುದಿ - ಬೆಂಗಾಲಿ ಪತ್ರಿಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 102. 1839 ರಲ್ಲಿ 'ತತ್ವಬೋಧಿನಿ ಸಭಾ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ದೇವೇಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ B) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್
C) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ D) ಅಕ್ಷಯ್ ಕುಮಾರ್ ದತ್

ಉತ್ತರ: A *(ತತ್ವಬೋಧಿನಿ ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 103. 1875 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ 'ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ B) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
C) ಆತ್ಮಾರಾಮ್ ಪಾಂಡುರಂಗ D) ಶ್ರದ್ಧಾನಂದ

ಉತ್ತರ: A *('ವೇದಗಳಿಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ' ಕರೆ ನೀಡಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 104. 'ಸತ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶ' (Satyarth Prakash) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ B) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ
C) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ D) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಶುದ್ಧಿ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 105. 1867 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜ'ವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಡಾ. ಆತ್ಮಾರಾಮ್ ಪಾಂಡುರಂಗ B) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ
C) ಆರ್.ಜಿ. ಭಂಡಾರ್ಕರ್ D) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 106. 1897 ಮೇ 1 ರಂದು 'ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ B) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಪರಮಹಂಸ
C) ಶಾರದಾ ದೇವಿ D) ಸೋದರಿ ನಿವೇದಿತಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಬೇಲೂರು ಮಠ ಇದರ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 107. 1893 ರ ಶಿಕಾಗೋ ವಿಶ್ವ ಧರ್ಮ ಸಮ್ಮೇಳನದಲ್ಲಿ ಭಾಷಣ ಮಾಡಿದ ಭಾರತೀಯ ಯತಿ ಯಾರು?

A) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ B) ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ
C) ರಾಮತೀರ್ಥ D) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್

ಉತ್ತರ: A *('ಅಮೆರಿಕದ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರೇ')*

ಪ್ರಶ್ನೆ 108. 1875 ರಲ್ಲಿ ನ್ಯೂಯಾರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಥಿಯೋಸಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮೇಡಮ್ ಬ್ಲಾವಟ್ಸ್ಕಿ ಮತ್ತು ಕರ್ನಲ್ ಓಲ್ಕಾಟ್ B) ಅನ್ನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
C) ಎ.ಒ. ಹ್ಯೂಮ್ D) ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಸಿನಿಟ್

ಉತ್ತರ: A *(1882 ರಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸ್‌ನ ಅಡ್ಯಾರ್‌ಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 109. 1898 ರಲ್ಲಿ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ 'ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜು' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಅನ್ನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ B) ಮದನ ಮೋಹನ ಮಾಳವೀಯ
C) ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದ D) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ

ಉತ್ತರ: A *(ನಂತರ BHU ಆಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 110. 1856 ರ 'ಹಿಂದೂ ವಿಧವಾ ಮರುಮದುವೆ ಕಾಯ್ದೆ' (Widow Remarriage Act) ಯಾರ ಶ್ರಮದ ಫಲ?

A) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ B) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್
C) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್ D) ಡಿ.ಕೆ. ಕರ್ವೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಲಾರ್ಡ್ ಡಾಲ್‌ಹೌಸಿ ಕರಡು, ಕ್ಯಾನಿಂಗ್ ಅನುಮೋದನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 111. 1873 ರಲ್ಲಿ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ 'ಸತ್ಯಶೋಧಕ ಸಮಾಜ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುಧಾರಕ?

A) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ B) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಸಾಹು ಮಹಾರಾಜ್ D) ವಿ.ಆರ್. ಶಿಂದೆ

ಉತ್ತರ: A *('ಗುಲಾಮಗಿರಿ' ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 112. 1848 ರಲ್ಲಿ ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಥಮ ಶಾಲೆ ತೆರೆದ ದಂಪತಿಗಳು ಯಾರು?

A) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ ಮತ್ತು ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ B) ಡಿ.ಕೆ. ಕರ್ವೆ ಮತ್ತು ಆನಂದಿಬಾಯಿ
C) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ ಮತ್ತು ರಮಾಬಾಯಿ D) ಜಿ.ಜಿ. ಅಗರ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಕಿ ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ)*

ಮಹಿಳಾ ಶಿಕ್ಷಣ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತಾ ನಿವಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು (Reform Institutions) ಪುಟ 389

ಪ್ರಶ್ನೆ 113. 1916 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ 'ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ' (SNDT) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ಪ್ರೊ. ಡಿ.ಕೆ. ಕರ್ವೆ (D.K. Karve) B) ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ
C) ರಮಾಬಾಯಿ ರಾನಡೆ D) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು

ಉತ್ತರ: A *(1958 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತರತ್ನ ಪುರಸ್ಕೃತರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 114. 1889 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ವಿಧವೆಯರಿಗಾಗಿ 'ಶಾರದಾ ಸದನ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ B) ಸಾವಿತ್ರಿಬಾಯಿ ಫುಲೆ
C) ತಾರಾಬಾಯಿ ಶಿಂದೆ D) ರಮಾಬಾಯಿ ರಾನಡೆ

ಉತ್ತರ: A *('ಹೈ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್ ಹಿಂದೂ ವುಮನ್' ಪುಸ್ತಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 115. 'ಸ್ತ್ರೀ ಪುರುಷ ತುಲನಾ' (1882) ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಕೃತಿ ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ತಾರಾಬಾಯಿ ಶಿಂದೆ B) ಪಂಡಿತ ರಮಾಬಾಯಿ
C) ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ D) ಸರಳಾದೇವಿ ಚೌಧುರಾಣಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಪುರುಷಪ್ರಧಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಟೀಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 116. 'ಒಂದು ಜಾತಿ, ಒಂದು ಧರ್ಮ, ಒಬ್ಬನೇ ದೇವರು ಮಾನವನಿಗೆ' ಎಂದು ಸಾರಿದ ನಾರಾಯಣ ಗುರುಗಳ ಆಶ್ರಮ?

A) ಅರುವಿಪ್ಪುರಂ (SNDP Yogam) B) ಶಿವಗಿರಿ
C) ಶಬರಿಮಲೆ D) ವೈಕೋಮ್

ಉತ್ತರ: A *(1903 ರಲ್ಲಿ SNDP ಯೋಗಂ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 117. 1924-25 ರ 'ವೈಕೋಮ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (Vaikom Satyagraha) ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ದೇವಸ್ಥಾನದ ರಸ್ತೆ ಪ್ರವೇಶ ಹಕ್ಕು B) ರೈತರ ಕಂದಾಯ ರದ್ದು
C) ಬೆಳೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರ D) ಪತ್ರಿಕಾ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ

ಉತ್ತರ: A *(ಕೆ.ಪಿ. ಕೇಶವ ಮೆನನ್, ಪೆರಿಯಾರ್ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 118. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮಗೌರವ ಚಳುವಳಿ' (Self-Respect Movement - 1925) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು?

A) ಈ.ವಿ. ರಾಮಸಾಮಿ ಪೆರಿಯಾರ್ B) ಸಿ.ಎನ್. ಅಣ್ಣಾದೊರೈ
C) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ D) ಎಂ.ಜಿ. ರಾಮಚಂದ್ರನ್

ಉತ್ತರ: A *('ಕುಡಿ ಅರಸು' ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 119. 1924 ರಲ್ಲಿ 'ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಹಿತಕಾರಿಣಿ ಸಭಾ'ವನ್ನು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ B) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ
C) ಎಂ.ಸಿ. ರಾಜಾ D) ಜಗದೇವ್‌ರಾವ್

ಉತ್ತರ: A *('ಕಲಿ, ಸಂಘಟಿತರಾಗಿ, ಹೋರಾಡು' ಧ್ಯೇಯವಾಕ್ಯ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 120. 1927 ಮಾರ್ಚ್ 20 ರಂದು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನಡೆಸಿದ ಮಹಾಡ್ (Mahad) ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ಉದ್ದೇಶವೇನು?

A) ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕೆರೆಯ ನೀರು ಬಳಸುವ ಹಕ್ಕು B) ದೇವಸ್ಥಾನ ಪ್ರವೇಶ
C) ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ D) ಭೂಮಿ ಹಂಚಿಕೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಚೌದರ್ ಕೆರೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 121. ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಮೊದಲ ಮರಾಠಿ ಪಾಕ್ಷಿಕ ಪತ್ರಿಕೆ ಯಾವುದು?

A) ಮೂಕನಾಯಕ (1920) B) ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಭಾರತ್
C) ಜನತಾ D) ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತ

ಉತ್ತರ: A *(ಶಾಪೂ ಮಹಾರಾಜರ ಆರ್ಥಿಕ ನೆರವು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 122. 1932 ರಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ 'ಹರಿಜನ ಸೇವಕ ಸಂಘ'ದ ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

A) ಘನಶ್ಯಾಮದಾಸ್ ಬಿರ್ಲಾ B) ಅಮೃತಲಾಲ್ ಠಕ್ಕರ್
C) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ D) ಜಮನ್ಲಾಲ್ ಬಜಾಜ್

ಉತ್ತರ: A *(ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ: ಠಕ್ಕರ್ ಬಾಪ್ಪಾ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 123. 1875 ರಲ್ಲಿ ಅಲಗಢದಲ್ಲಿ 'ಮೊಹಮ್ಮಡನ್ ಆಂಗ್ಲೋ-ಓರಿಯಂಟಲ್ ಕಾಲೇಜು' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸರ್ ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್ ಖಾನ್ B) ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತಯ್ಯಬ್ಜಿ
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್ D) ನವಾಬ್ ಸಲೀಮುಲ್ಲಾ

ಉತ್ತರ: A *(1920 ರಲ್ಲಿ ಅಲಗಢ ಮುಸ್ಲಿಂ ಯೂನಿವರ್ಸಿಟಿ ಆಗಿ ಬದಲಾವಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 124. 1866 ರಲ್ಲಿ 'ದೇವಬಂದ್ ಚಳುವಳಿ'ಯನ್ನು (Deoband Movement) ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮೊಹಮ್ಮದ್ ಖಾಸಿಮ್ ನಾನೋತ್ವಿ & ರಶೀದ್ ಅಹಮದ್ ಗಂಗೋಹಿ B) ಸರ್ ಸೈಯದ್
C) ಮಿರ್ಜಾ ಗುಲಾಮ್ ಅಹಮದ್ D) ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಇಸ್ಲಾಮಿಕ್ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 125. 1889 ರಲ್ಲಿ ಪಂಜಾಬ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಅಹ್ಮದಿಯಾ ಚಳುವಳಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮಿರ್ಜಾ ಗುಲಾಮ್ ಅಹ್ಮದ್ B) ಸರ್ ಸೈಯದ್
C) ನಾನೋತ್ವಿ D) ಮೌಲಾನಾ ಶೌಕತ್ ಅಲಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಖಾದಿಯಾನ್ ಪ್ರಧಾನ ಕೇಂದ್ರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 126. 1851 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಸಿ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವುದು?

A) ರಹನುಮಾಯ್ ಮಜದಯಸ್ನನ್ ಸಭಾ B) ಧರ್ಮ ಸಭಾ
C) ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸಮಾಜ D) ಸೇವಾ ಸದನ

ಉತ್ತರ: A *(ನೌರೋಜಿ ಫರ್ದೂಂಜಿ, ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ)*

ಸಾಮಾಜಿಕ ಶಾಸನಗಳು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಕರು (Social Legislation & Leaders) ಪುಟ 390

ಪ್ರಶ್ನೆ 127. 1872 ರ 'ನೇಟಿವ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಆಕ್ಟ್' (ಅಥವಾ ಸಿವಿಲ್ ಮ್ಯಾರೇಜ್ ಆಕ್ಟ್) ಯಾರ ಶ್ರಮದಿಂದ ಜಾರಿಯಾಯಿತು?

A) ಕೇಶವಚಂದ್ರ ಸೇನ್ B) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ
C) ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ D) ದಯಾನಂದ ಸರಸ್ವತಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಬಲ್ಯ ವಿವಾಹ ನಿಷೇಧ, ಬಹುಪತ್ನಿತ್ವ ರದ್ದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 128. 1891 ರ 'ಸಮ್ಮತಿ ವಯಸ್ಸಿನ ಕಾಯ್ದೆ'ಗೆ (Age of Consent Act) ಶ್ರಮಿಸಿದ ಬೊಂಬಾಯಿಯ ಸುಧಾರಕ?

A) ಬಿ.ಎಂ. ಮಲಬಾರಿ (B.M. Malabari) B) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ
C) ಕೆ.ಟಿ. ತೆಲಾಂಗ್ D) ಜಿ.ಜಿ. ಅಗರ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸು 12 ಕ್ಕೆ ಏರಿಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 129. 1929 ರ 'ಶಾರದಾ ಕಾಯ್ದೆ'ಯ (Sarda Act) ಪ್ರಕಾರ ಹೆಣ್ಣು ಮತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳ ಮದುವೆ ಕನಿಷ್ಠ ವಯಸ್ಸು?

A) 14 ಮತ್ತು 18 ವರ್ಷಗಳು B) 12 ಮತ್ತು 16 ವರ್ಷಗಳು
C) 16 ಮತ್ತು 21 ವರ್ಷಗಳು D) 18 ಮತ್ತು 21 ವರ್ಷಗಳು

ಉತ್ತರ: A *(ಹರಬಿಲಾಸ್ ಶಾರದಾ ಅವರ ಕಾಯ್ದೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 130. 1905 ರಲ್ಲಿ 'ಸರ್ವೆಂಟ್ಸ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ ಸೊಸೈಟಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಗೋಪಾಲ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಖಲೆ B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ D) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಪುಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 131. 1887 ರಲ್ಲಿ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಷಿಯಲ್ ಕಾನ್ಫರೆನ್ಸ್' (Indian Social Conference) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ ಮತ್ತು ರಘುನಾಥ ರಾವ್ B) ಗೋಖಲೆ
C) ತಿಲಕ್ D) ಆನಂದಚಾರ್ಲು

ಉತ್ತರ: A *(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಜೊತೆಗೆ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 132. 1830 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜದ ಪಾಶ್ಚಿಮಾತ್ಯ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ 'ಧರ್ಮ ಸಭಾ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ರಾಧಾಕಾಂತ ದೇವ್ B) ಭವಾನಿ ಚರಣ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ
C) ರಾಮಕಮಲ್ ಸೇನ್ D) ದ್ವಾರಕಾನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಹಿಂದೂ ಸಿದ್ಧಾಂತ ರಕ್ಷಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 133. 1815 ರಲ್ಲಿ ರಾಜಾರಾಮ್ ಮೋಹನ್ ರಾಯ್ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಮೊದಲ ಸಂಸ್ಥೆ ಯಾವುದು?

A) ಆತ್ಮೀಯ ಸಭಾ B) ಬ್ರಹ್ಮ ಸಭಾ
C) ವೇದಾಂತ ಕಾಲೇಜು D) ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜು

ಉತ್ತರ: A *(ಏಕದೇವೋಪಾಸನೆ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 134. 'ಯಂಗ್ ಬೆಂಗಾಲ್ ಚಳುವಳಿ'ಯ (Young Bengal Movement) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಹೆನ್ರಿ ವಿವಿಯನ್ ಡಿರೋಜಿಯೋ B) ದ್ವಾರಕಾನಾಥ್
C) ರಸಿಕ ಕೃಷ್ಣ ಮಲ್ಲಿಕ್ D) ಕೃಷ್ಣಮೋಹನ್ ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಹೂಗ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಹಿಂದೂ ಕಾಲೇಜು ಉಪನ್ಯಾಸಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 135. 1849 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ 'ಪರಮಹಂಸ ಮಂಡಳಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ದಾದೋಬಾ ಪಾಂಡುರಂಗ ಮತ್ತು ದುರ್ಗಾರಾಮ್ ಮೆಹ್ತಾ B) ಆತ್ಮಾರಾಮ್ ಪಾಂಡುರಂಗ
C) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ D) ಭಾವು ದಾಜಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿ ವಿರೋಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 136. 'ಲೋಕಹಿತವಾದಿ' ಎಂಬ ಕಾವ್ಯನಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸುಧಾರಕ ಯಾರು?

A) ಗೋಪಾಲ ಹರಿ ದೇಶಮುಖ್ B) ಜಿ.ಜಿ. ಅಗರ್ಕರ್
C) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ D) ವಿ.ಆರ್. ಶಿಂದೆ

ಉತ್ತರ: A *('ಪ್ರಭಾಕರ' ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶತಾಪತ್ರೆ ಲೇಖನಗಳು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 137. 1911 ರಲ್ಲಿ 'ಸೋಷಿಯಲ್ ಸರ್ವಿಸ್ ಲೀಗ್' (Social Service League) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಎನ್.ಎಂ. ಜೋಶಿ (N.M. Joshi) B) ಜಿ.ಕೆ. ಗೋಖಲೆ
C) ಶ್ರೀರಾಮ್ ಬಾಜಪೇಯಿ D) ಎಚ್.ಎನ್. ಕುಂಜ್ರೂ

ಉತ್ತರ: A *(AITUC ಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 138. 1906 ರಲ್ಲಿ ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ 'ಡಿಪ್ರೆಸ್ಡ್ ಕ್ಲಾಸಸ್ ಮಿಷನ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ವಿ.ಆರ್. ಶಿಂದೆ (V.R. Shinde) B) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆ D) ಸಾಹು ಮಹಾರಾಜ್

ಉತ್ತರ: A *(ದಲಿತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪ್ರಗತಿಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 139. 'ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ನಿಷೇಧ'ಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ತಮಿಳುನಾಡಿನ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ವೈದ್ಯೆ ಯಾರು?

A) ಡಾ. ಮುತ್ತುಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೆಡ್ಡಿ B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ಅಮ್ಮು ಸ್ವಾಮಿನಾಥನ್ D) ರುಕ್ಮಿಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಅವ್ವೈ ಇಲ್ಲಂ ಆಶ್ರಮ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 140. 1920 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಟ್ರೇಡ್ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್' (AITUC) ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?

A) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ B) ಎನ್.ಎಂ. ಜೋಶಿ
C) ದಿವಾನ ಚಮನ್ ಲಾಲ್ D) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್

ಉತ್ತರ: A *(ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನ)*

ಭಾಗ 4: ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆ (Revolutionary Nationalism) ಪುಟ 391

ಪ್ರಶ್ನೆ 141. 1897 ರಲ್ಲಿ ಪೂನಾದಲ್ಲಿ ಪ್ಲೇಗ್ ಕಮಿಷನರ್ ರ್ಯಾಂಡ್‌ನನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದ ಸಹೋದರರು ಯಾರು?

A) ಚಾಪೇಕರ್ ಸಹೋದರರು (ದಾಮೋದರ್ ಮತ್ತು ಬಾಲಕೃಷ್ಣ)
B) ಸಾವರ್ಕರ್ ಸಹೋದರರು
C) ಬೋಸ್ ಸಹೋದರರು
D) ಆಲಿ ಸಹೋದರರು

ಉತ್ತರ: A *(ಪ್ರಥಮ ರಾಜಕೀಯ ಹತ್ಯೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 142. 1899 ರಲ್ಲಿ ನಾಸಿಕ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಮಿತ್ರ ಮೇಳ' (1904 ರಲ್ಲಿ ಅಭಿನವ್ ಭಾರತ) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಗಣೇಶ್ ಸಾವರ್ಕರ್
B) ತಿಲಕ್
C) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
D) ಅಜೀತ್ ಸಿಂಗ್

ಉತ್ತರ: A *(ಅಭಿನವ್ ಭಾರತ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 143. 1902 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾದಲ್ಲಿ 'ಅನುಶೀಲನ ಸಮಿತಿ'ಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖರು ಯಾರು?

A) ಪ್ರಮಥನಾಥ ಮಿತ್ರ (P. Mitra) & ಸತೀಶ್ ಚಂದ್ರ
B) ಬಾರೀಂದ್ರ ಘೋಷ್
C) ಖುದೀರಾಮ್ ಬೋಸ್
D) ರಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬೆಂಗಾಲ್‌ನ ಪ್ರಮುಖ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂಘಟನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 144. 1906 ರಲ್ಲಿ 'ಯುಗಾಂತರ' (Yugantar) ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರು?

A) ಬಾರೀಂದ್ರ ಕುಮಾರ್ ಘೋಷ್ ಮತ್ತು ಭೂಪೇಂದ್ರನಾಥ ದತ್
B) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
C) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್
D) ಜತೀಂದ್ರನಾಥ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸಶಸ್ತ್ರ ಕ್ರಾಂತಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 145. 1908 ರ ಮುಜಫರ್‌ಪುರ ಗೂಡ್ಸ್ ಜಡ್ಜ್ ಕಿಂಗ್ಸ್‌ಫೋರ್ಡ್ ಮೇಲಿನ ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದವರು?

A) ಖುದೀರಾಮ್ ಬೋಸ್ ಮತ್ತು ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಚಾಕಿ
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
D) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಖುದೀರಾಮ್ ಬೋಸ್‌ಗೆ ಕಿರಿಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 146. 1908 ರ 'ಆಲೀಪೂರ್ ಬಾಂಬ್ ಸಂಚು ಪ್ರಕರಣ'ದಲ್ಲಿ ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್ ಪರ ವಾದಿಸಿದ ವಕೀಲರು?

A) ಚಿತ್ತರಂಜನ್ ದಾಸ್ (C.R. Das)
B) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
D) ತೇಜ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು

ಉತ್ತರ: A *(ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್ ಖುಲಾಸೆಗೊಂಡರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 147. 1912 ರ ದೆಹಲಿ ಬಾಂಬ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ (ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ) ಪ್ರಮುಖ ಸೂತ್ರಧಾರ?

A) ರಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ (Rash Behari Bose)
B) ಸಚಿಂದ್ರನಾಥ ಸನ್ಯಾಲ್
C) ಬಸಂತ್ ಕುಮಾರ್
D) ಅವಧ್ ಬಿಹಾರಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಜಪಾನ್‌ಗೆ ತಲೆಮರೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 148. 1905 ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ 'ಇಂಡಿಯಾ ಹೌಸ್' ಮತ್ತು 'ಇಂಡಿಯನ್ ಸೋಷಿಯಾಲಜಿಸ್ಟ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ ಕೃಷ್ಣ ವರ್ಮಾ
B) ವಿ.ಡಿ. ಸಾವರ್ಕರ್
C) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ
D) ಲಾಲಾ ಹರ್ದಯಾಳ್

ಉತ್ತರ: A *(ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಕೇಂದ್ರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 149. 1909 ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನಲ್ಲಿ ಕರ್ಜನ್ ವೈಲಿಯನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?

A) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ
B) ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್
C) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
D) ಅನಂತ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಕಾನೇರೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಇಂಡಿಯಾ ಹೌಸ್‌ನ ಸದಸ್ಯ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 150. 1907 ರಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ಸ್ಟಟ್‌ಗಾರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಭಾರತದ ಧ್ವಜ ಹಾರಿಸಿದ ವೀರ ಮಹಿಳೆ?

A) ಮೇಡಮ್ ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ
B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಅಲಿ
D) ಸುಚೇತಾ ಕೃಪಲಾನಿ

ಉತ್ತರ: A *('ಭಾರತೀಯ ಕ್ರಾಂತಿಯ ತಾಯಿ')*

ಪ್ರಶ್ನೆ 151. 1913 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಯಾನ್ ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ಕೋದಲ್ಲಿ 'ಗಧರ್ ಪಾರ್ಟಿ' (Ghadar Party) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖರು?

A) ಲಾಲಾ ಹರ್ದಯಾಳ್ ಮತ್ತು ಸೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ ಭಾಕ್ನಾ
B) ತಾರಕನಾಥ್ ದಾಸ್
C) ಬರ್ಕತುಲ್ಲಾ
D) ರಾಮ್ ಚಂದ್ರ

ಉತ್ತರ: A *('ಗಧರ್' ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 152. 1914 ರ 'ಕೊಮಗಾಟ ಮಾರು' (Komagata Maru) ಘಟನೆ ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?

A) ಕೆನಡಾಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಜಪಾನಿ ಹಡಗು ಪ್ರಯಾಣಿಕರ ತಡೆ
B) ಜರ್ಮನ್ ಜಲಮೂಲ
C) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ನೌಕಾಪಡೆ ಯುದ್ಧ
D) ಅಂಡಮಾನ್ ಜೈಲು ದಂಗೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಗುರುದೀಪ್ ಸಿಂಗ್ ನೇತೃತ್ವದ ಸಿಖ್ ಪ್ರಯಾಣಿಕರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 153. 1915 ರಲ್ಲಿ ಕಾಬೂಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರ ರಚಿಸಿದ ಪ್ರಧಾನಿ/ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?

A) ರಾಜಾ ಮಹೇಂದ್ರ ಪ್ರತಾಪ್ ಮತ್ತು ಮೌಲ್ವಿ ಬರ್ಕತುಲ್ಲಾ
B) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
C) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್
D) ಓಬೈದುಲ್ಲಾ ಸಿಂಧಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಮೊದಲ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 154. 'ಬಾಗಾ ಜತಿನ್' ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಬೆಂಗಾಲ್‌ನ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?

A) ಜತೀಂದ್ರನಾಥ ಮುಖರ್ಜಿ
B) ಜತೀಂದ್ರನಾಥ ದಾಸ್
C) ಜತೀಂದ್ರ ಮೋಹನ್ ಸೇನ್‌ಗುಪ್ತಾ
D) ಜಗನ್ನಾಥ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬಾಲಾಸೋರ್ ಎನ್‌ಕೌಂಟರ್‌ನಲ್ಲಿ ಶಹೀದ್)*

ಉತ್ತರ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಾಲ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು (Revolutionary Movements) ಪುಟ 392

ಪ್ರಶ್ನೆ 155. 1924 ರಲ್ಲಿ ಕಾನ್ಪುರದಲ್ಲಿ 'ಹಿಂದೂಸ್ತಾನ್ ರಿಪಬ್ಲಿಕನ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್' (HRA) ಸ್ಥಾಪಕರು?

A) ಸಚಿಂದ್ರನಾಥ ಸನ್ಯಾಲ್, ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್ & ಯೋಗೇಶ್ ಚಟರ್ಜಿ
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್
D) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್

ಉತ್ತರ: A *('ಬಂದಿ ಜೀವನ್' ಗ್ರಂಥದ ಕರ್ತೃ ಸನ್ಯಾಲ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 156. 1925 ಆಗಸ್ಟ್ 9 ರಂದು ನಡೆದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ಕಾಕೋರಿ ರೈಲು ದರೋಡೆ ಪ್ರಕರಣ' (Kakori Train Action)?

A) 8-ಡೌನ್ ರೈಲಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಖಜಾನೆ ಲೂಟಿ
B) ಬಾಂಬ್ ದಾಳಿ
C) ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಅಪಹರಣ
D) ಜೈಲು ಭೇದನ

ಉತ್ತರ: A *(ಬಿಸ್ಮಿಲ್, ಅಶ್ಫಾಕುಲ್ಲಾ ಖಾನ್‌ಗೆ ಗಲ್ಲು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 157. ಕಾಕೋರಿ ಗಲ್ಲು ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಯಾದ ಪ್ರಥಮ ದಾಖಲಿತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಯಾರು?

A) ಅಶ್ಫಾಕುಲ್ಲಾ ಖಾನ್ (Ashfaqulla Khan)
B) ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫಾರ್ ಖಾನ್
C) ಶೌಕತ್ ಆಲಿ
D) ಬರ್ಕತುಲ್ಲಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಫೈಜಾಬಾದ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಗಲ್ಲು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 158. 1928 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯ ಫಿರೋಜ್ ಶಹಾ ಕೋಟ್ಲಾದಲ್ಲಿ HRA ಅನ್ನು 'HSRA' ಎಂದು ಮರುನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದವರು?

A) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ ಮತ್ತು ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
B) ಬಿಸ್ಮಿಲ್
C) ರಾಜ್‌ಗುರು
D) ಸುಖ್‌ದೇವ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪದ ಸೇರ್ಪಡೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 159. 1926 ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್‌ನಲ್ಲಿ 'ನೌಜವಾನ್ ಭಾರತ್ ಸಭಾ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಭಬೀಲ್ ದಾಸ್ & ಯಶಪಾಲ್
B) ಆಜಾದ್
C) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
D) ಸೈಫುದ್ದೀನ್ ಕಿಚ್ಲು

ಉತ್ತರ: A *(ಯುವಕರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 160. 1928 ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ ಲಾಠಿಚಾರ್ಜ್‌ಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವಾಗಿ ಸಾಂಡರ್ಸ್‌ನನ್ನು ಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿದವರು?

A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಶಾಜ್‌ಗುರು ಮತ್ತು ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್
B) ಬಿಸ್ಮಿಲ್
C) ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್
D) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಲಾಹೋರ್ ಸಂಚು ಪ್ರಕರಣ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 161. 1929 ಏಪ್ರಿಲ್ 8 ರಂದು ದೆಹಲಿಯ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ ಎಸೆದವರು ಯಾರು?

A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ ಮತ್ತು ರಾಜ್‌ಗುರು
C) ಆಜಾದ್ ಮತ್ತು ಸುಖ್‌ದೇವ್
D) ಬಿಸ್ಮಿಲ್ ಮತ್ತು ಸನ್ಯಾಲ್

ಉತ್ತರ: A *('ಕಿವಿಡುಡರಿಗೆ ಕೇಳಿಸಲು' ಬಾಂಬ್ ಎಸೆದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 162. 63 ದಿನಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹದ ನಂತರ ಲಾಹೋರ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ?

A) ಜತೀಂದ್ರನಾಥ್ ದಾಸ್ (Jatin Das)
B) ಬಟುಕೇಶ್ವರ್ ದತ್
C) ರಾಜ್‌ಗುರು
D) ಸುಖ್‌ದೇವ್

ಉತ್ತರ: A *(ರಾಜಕೀಯ ಕೈದಿಗಳ ಹಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಹೋರಾಟ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 163. ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್, ಶಾಜ್‌ಗುರು ಮತ್ತು ಸುಖ್‌ದೇವ್ ಅವರಿಗೆ ಗಲ್ಲು ಶಿಕ್ಷೆಯಾದ ದಿನಾಂಕ ಯಾವುದು?

A) 23 ಮಾರ್ಚ್ 1931
B) 27 ಫೆಬ್ರವರಿ 1931
C) 15 ಆಗಸ್ಟ್ 1931
D) 26 ಜನವರಿ 1930

ಉತ್ತರ: A *(ಶಹೀದ್ ದಿವಸ್ ಆಗಿ ಆಚರಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 164. 1931 ಫೆಬ್ರವರಿ 27 ರಂದು ಅಲ್ಫ್ರೆಡ್ ಪಾರ್ಕ್ (ಅಲಹಾಬಾದ್) ನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದವರು?

A) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
D) ಯಶಪಾಲ್

ಉತ್ತರ: A *(ಕೊನೆಯ ಗುಂಡಿನಿಂದ ಸ್ವತಃ ಶೂಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 165. 1930 ಏಪ್ರಿಲ್ 18 ರಂದು 'ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ಶಸ್ತ್ರಾಗಾರ ದರೋಡೆ'ಯನ್ನು (Chittagong Armoury Raid) ನಡೆಸಿದವರು?

A) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್ (ಮಾಸ್ಟರ್ ದಾ)
B) ಅರವಿಂದ ಘೋಷ್
C) ಜತೀಂದ್ರನಾಥ್
D) ಬಾರೀಂದ್ರ ಘೋಷ್

ಉತ್ತರ: A *(Indian Republican Army ಸ್ಥಾಪಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 166. ಚಿತ್ತಗಾಂಗ್ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಪಹಾರ್‌ತಲಿ ಯುರೋಪಿಯನ್ ಕ್ಲಬ್ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ವೀರ ಮಹಿಳೆ?

A) ಪ್ರೀತಿಲತಾ ವಡ್ಡೇದಾರ್
B) ಕಲ್ಪನಾ ದತ್ತಾ
C) ಸುನೀತಿ ಚೌಧುರಿ
D) ಬೀನಾ ದಾಸ್

ಉತ್ತರ: A *(ವಿಷ ಸೇವಿಸಿ ಹುತಾತ್ಮರಾದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 167. 1932 ರಲ್ಲಿ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ವಿವಿ ಘಟಿಕೋತ್ಸವದಲ್ಲಿ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಸ್ಟಾನ್ಲಿ ಜಾಕ್ಸನ್‌ಗೆ ಗುಂಡಿಕ್ಕಿದ ಮಹಿಳೆ?

A) ಬೀನಾ ದಾಸ್ (Bina Das)
B) ಕಲ್ಪನಾ ದತ್ತಾ
C) ಪ್ರೀತಿಲತಾ
D) ಶಾಂತಿ ಘೋಷ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬೆಂಗಾಲ್ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 168. 1940 ರಲ್ಲಿ ಲಂಡನ್‌ನ ಕ್ಯಾಕ್ಸ್‌ಟನ್ ಹಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೈಕೇಲ್ ಒಡ್ವೈಯರ್‌ನನ್ನು ಗುಂಡಿಕ್ಕಿ ಕೊಂದ ವೀರ ಯಾರು?

A) ಸರ್ದಾರ್ ಉಧಮ್ ಸಿಂಗ್
B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಮದನ್ ಲಾಲ್ ಧಿಂಗ್ರಾ
D) ಮನ್ಮಥನಾಥ್ ಗುಪ್ತಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರ)*

ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು, ಪುಸ್ತಕಗಳು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು (Publications & Philosophy) ಪುಟ 393

ಪ್ರಶ್ನೆ 169. 'ದ ಫಿಲಾಸಫಿ ಆಫ್ ದ ಬಾಂಬ್' (The Philosophy of the Bomb) ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಭಗವತಿ ಚರಣ್ ವೋಹ್ರಾ B) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್
C) ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಆಜಾದ್ D) ಯಶಪಾಲ್

ಉತ್ತರ: A *(ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ 'ದ ಕಲ್ಟ್ ಆಫ್ ಬಾಂಬ್'ಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 170. 'ನಾನ್ಯಾಕೆ ನಾಸ್ತಿಕ?' (Why I am an Atheist?) ಪ್ರಬಂಧವನ್ನು ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಭಗತ್ ಸಿಂಗ್ B) ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
C) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್ D) ಪೆರಿಯಾರ್

ಉತ್ತರ: A *(1930 ರಲ್ಲಿ ಲಾಹೋರ್ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದದ್ದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 171. 'ಬಂದಿ ಜೀವನ್' (Bandi Jiwan) ಎಂಬ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿಗಳ ಬೈಬಲ್ ಎಂದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಪುಸ್ತಕದ ಕರ್ತೃ?

A) ಸಚಿಂದ್ರನಾಥ ಸನ್ಯಾಲ್ B) ರಾಮ್ ಪ್ರಸಾದ್ ಬಿಸ್ಮಿಲ್
C) ಬಾರೀಂದ್ರ ಘೋಷ್ D) ವಿನಾಯಕ ಸಾವರ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಅಂಡಮಾನ್ ಜೈಲಿನ ಅನುಭವಗಳು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 172. ಪ್ಯಾರಿಸ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಪತ್ರಿಕೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಮೇಡಮ್ ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ ಮತ್ತು ಲಾಲಾ ಹರ್ದಯಾಳ್ B) ಸಾವರ್ಕರ್
C) ಶ್ಯಾಮ್‌ಜಿ D) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್

ಉತ್ತರ: A *(1909 ರಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 173. ಬರ್ಲಿನ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದ 'ತಲವಾರ್' (Talwar) ಪತ್ರಿಕೆಯ ರೂವಾರಿ ಯಾರು?

A) ವಿರೇಂದ್ರನಾಥ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ B) ಭಿಕಾಜಿ ಕಾಮಾ
C) ಚಂಪಕರಮಣ್ ಪಿಳ್ಳೈ D) ಹರ್ದಯಾಳ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬರ್ಲಿನ್ ಕಮಿಟಿ ನಾಯಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 174. 1915 ರಲ್ಲಿ 'ಬರ್ಲಿನ್ ಕಮಿಟಿ ಫಾರ್ ಇಂಡಿಯನ್ ಇಂಡಿಪೆಂಡೆನ್ಸ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ವಿರೇಂದ್ರನಾಥ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ, ಭೂಪೇಂದ್ರ ದತ್ B) ಸುಭಾಷ್ ಬೋಸ್
C) ರಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ D) ಹರ್ದಯಾಳ್

ಉತ್ತರ: A *(ಜರ್ಮನಿಯ ನೆರವಿನಿಂದ ಹೋರಾಟ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 175. 'ಝಾನ್ಸಿ ರಾಣಿ ರೆಜಿಮೆಂಟ್' (INA ಮಹಿಳಾ ಪಡೆ) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದ ವೀರ ಮಹಿಳೆ ಯಾರು?

A) ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸೆಹಗಲ್ B) ಕಲ್ಪನಾ ದತ್ತಾ
C) ಸರ್ಲಾ ದೇವಿ D) ಕಸ್ತೂರಬಾ ಗಾಂಧಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್‌ನ ಸಾಹಸಿ ನಾಯಕಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 176. 1942 ರ 'ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಫೌಜ್' (INA) ಅನ್ನು ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿ ಯಾರು?

A) ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ B) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
C) ರಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್ D) ಶಹನವಾಜ್ ಖಾನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಮಲಾಯಾದಲ್ಲಿ ಜಪಾನಿ ಸೈನಿಕರ ನೆರವಿನಿಂದ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 177. 1943 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 21 ರಂದು ಸಿಂಗಾಪುರದಲ್ಲಿ 'ಆಜಾದ್ ಹಿಂದ್ ಸರ್ಕಾರ' ಘೋಷಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ B) ರಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಬೋಸ್
C) ಮೋಹನ್ ಸಿಂಗ್ D) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್

ಉತ್ತರ: A *('ಚಲೋ ದೆಹಲಿ', 'ಜೈ ಹಿಂದ್' ಕರೆ ನೀಡಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 178. 1945-46 ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'INA ವಿಚಾರಣೆ ಪ್ರಕರಣ' (Red Fort Trials) ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ದೆಹಲಿಯ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ B) ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಹೈಕೋರ್ಟ್
C) ಅಂಡಮಾನ್ Cellular Jail D) ಸೈಂಟ್ ಜಾರ್ಜ್ ಕೋಟೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಪ್ರೇಮ್ ಸೆಹಗಲ್, ಶಹನವಾಜ್, ಧಿಲ್ಲೋನ್ ವಿಚಾರಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 179. INA ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕೆಂಪು ಕೋಟೆ ವಿಚಾರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಾದಿಸಿದ ಮುಖ್ಯ ವಕೀಲರು ಯಾರು?

A) ಭೂಲಾಭಾಯಿ ದೇಸಾಯಿ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ತೇಜ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು D) ಕೆ.ಎನ್. ಕಟ್ಜು

ಉತ್ತರ: A *(ನೆಹರೂ, ಸಪ್ರು ಸಹಾಯಕ ವಕೀಲರಾಗಿದ್ದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 180. 1946 ಫೆಬ್ರವರಿ 18 ರಂದು ನಡೆದ 'ರಾಯಲ್ ಇಂಡಿಯನ್ ನೌಕಾಪಡೆ ದಂಗೆ' (RIN Mutiny) ಎಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು?

A) ಮುಂಬೈನ HMIS ತಲವಾರ್ ಹಡಗು B) ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಬಂದರು
C) ಕೊಚಿನ್ D) ವಿಶಾಖಪಟ್ಟಣಂ

ಉತ್ತರ: A *(ಬಿ.ಸಿ. ದತ್ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 181. 'ನ್ಯಾಷನಲ್ ಹೆರಾಲ್ಡ್' (National Herald) ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು 1938 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್ D) ಮೊತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A *(ಲಖನೌದಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 182. 'ಇಂಡಿಪೆಂಡೆಂಟ್' (Independent) ದಿನಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು 1919 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್
C) ಮದನ್ ಮೋಹನ್ ಮಾಳವೀಯ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A *(ಅಲಹಾಬಾದ್‌ನಿಂದ ಪ್ರಕಟಣೆ)*

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೊಡುಗೆಗಳು (Nationalist Literature) ಪುಟ 394

ಪ್ರಶ್ನೆ 183. 'ಮರಾಠ' (ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಮತ್ತು 'ಕೇಸರಿ' (ಮರಾಠಿ) ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್ B) ಜಿ.ಜಿ. ಅಗರ್ಕರ್
C) ಎಂ.ಜಿ. ರಾನಡೆ D) ಸಾವರ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A *(1881 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 184. 'ಬಂಗದರ್ಶನ' (Bangadarshan) ಬೆಂಗಾಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಚಟರ್ಜಿ B) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್
C) ಈಶ್ವರಚಂದ್ರ ವಿದ್ಯಾಸಾಗರ D) ಶರತ್ ಚಂದ್ರ

ಉತ್ತರ: A *(1872 ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 185. 'ಕಾಮನ್‌ವೀಲ್' (Commonweal) ಮತ್ತು 'ನ್ಯೂ ಇಂಡಿಯಾ' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು ಯಾರು?

A) ಅನ್ನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ಮ್ಯಾಡಮ್ ಕಾಮಾ D) ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಅಲಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಹೋಮ್ ರೂಲ್ ಚಳುವಳಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 186. 'ಯಂಗ್ ಇಂಡಿಯಾ' ಮತ್ತು 'ನವಜೀವನ್' ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ B) ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್
C) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A *(ನಂತರ 'ಹರಿಜನ' ಪತ್ರಿಕೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 187. 'ಅಲ್-ಹಿಲಾಲ್' (Al-Hilal) ಮತ್ತು 'ಅಲ್-ಬಲಾಗ್' ಉರ್ದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಮ್ ಆಜಾದ್ B) ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫಾರ್ ಖಾನ್
C) ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ D) ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್

ಉತ್ತರ: A *(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವನೆ ಜಾಗೃತಿಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 188. 'ಕಾಮ್ರೇಡ್' (Comrade - ಇಂಗ್ಲಿಷ್) ಮತ್ತು 'ಹಮ್ದರ್ದ್' (ಉರ್ದು) ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಸಂಪಾದಕರು?

A) ಮೌಲಾನಾ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ B) ಶೌಕತ್ ಅಲಿ
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್ D) ಹಸ್ರತ್ ಮೋಹಾನಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಖಿಲಾಫತ್ ನಾಯಕ ಮುಹಮ್ಮದ್ ಅಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 189. 'ಬಂಧಿ ದೇವತಾ' ಮತ್ತು 'ಪಥೇರ್ ದಾವಿ' (Pather Dabi) ನಾವೆಲ್ ಬರೆದ ಬೆಂಗಾಲಿ ಲೇಖಕ?

A) ಶರತ್ ಚಂದ್ರ ಚಟ್ಟೋಪಾಧ್ಯಾಯ B) ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ
C) ತಾರಾಶಂಕರ್ D) ವಿಭೂತಿಭೂಷಣ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬ್ರಿಟಿಷರಿಂದ ನಿಷೇಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಗ್ರಂಥ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 190. 1927 ರಲ್ಲಿ 'ಪ್ರಬುದ್ಧ ಭಾರತ' ಮತ್ತು 'ಉದ್ಬೋಧನ್' ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಸಂಸ್ಥೆ?

A) ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿಷನ್ B) ಆರ್ಯ ಸಮಾಜ
C) ಬ್ರಹ್ಮ ಸಮಾಜ D) ಥಿಯೋಸಫಿಕಲ್ ಸೊಸೈಟಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 191. 'ಗುಲಾಮ್ ಗಿರಿ' (1873) ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಜ್ಯೋತಿಬಾ ಫುಲೆಯವರು ಯಾರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದರು?

A) ಅಮೆರಿಕದ ದಾಸ್ಯ ವಿಮುಕ್ತಿ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ B) ಭಾರತದ ರೈತರಿಗೆ
C) ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ D) ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ

ಉತ್ತರ: A *(Dedicated to American Abolitionists)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 192. 'ಗೀತಾಂಜಲಿ' (Gitanjali) ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್‌ರಿಗೆ ನೋಬೆಲ್ ಬಂದ ವರ್ಷ?

A) 1913 B) 1911
C) 1915 D) 1919

ಉತ್ತರ: A *(ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಥಮ ಏಷ್ಯನ್ ನೋಬೆಲ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 193. 'ಗೀತಾ ರಹಸ್ಯ' (Gita Rahasya) ಗ್ರಂಥವನ್ನು ತಿಲಕರು ಎಲ್ಲಿ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಬರೆದರು?

A) ಬರ್ಮಾದ ಮಂಡಾಲೆ ಜೈಲು B) ಅಂಡಮಾನ್ ಸೆಲ್ಯುಲಾರ್ ಜೈಲು
C) ಯರವಾಡ ಜೈಲು D) ಅಲಿಪೋರ್ ಜೈಲು

ಉತ್ತರ: A *(1908-1914 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 194. 'ದಿ ಡಿಸ್ಕವರಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ' (The Discovery of India) ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೆಹರೂ ಬರೆದ ಜೈಲು?

A) ಅಹಮದ್‌ನಗರ ಕೋಟೆ ಜೈಲು B) ಅಲ್ಮೋರಾ ಜೈಲು
C) ಡಾಹ್ರಾಡೂನ್ ಜೈಲು D) ಯರವಾಡ ಜೈಲು

ಉತ್ತರ: A *(1942-1946 ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಅವಧಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 195. 'ಇಂಡಿಯಾ ವಿನ್ಸ್ ಫ್ರೀಡಂ' (India Wins Freedom) ಕೃತಿಯನ್ನು ಬರೆದವರು ಯಾರು?

A) ಮೌಲಾನಾ ಅಬುಲ್ ಕಲಾಮ್ ಆಜಾದ್ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್

ಉತ್ತರ: A *(ಆತ್ಮಚರಿತ್ರೆ ರೂಪದ ಕೃತಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 196. 'ಇಂಡಿಯಾ ಇನ್ ಟ್ರಾನ್ಸಿಶನ್' (India in Transition) ಗ್ರಂಥ ಬರೆದ ಕಮ್ಯುನಿಸ್ಟ್ ನಾಯಕ?

A) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್ (M.N. Roy) B) ಎಸ್.ಎ. ಡಾಂಗೇ
C) ಮುಜಫರ್ ಅಹಮದ್ D) ಪಿ.ಸಿ. ಜೋಶಿ

ಉತ್ತರ: A *(1922 ರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆ)*

ಭಾಗ 5: ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮದ ನೂತನ ಅಂಶಗಳು (Freedom Struggle - New Facts) ಪುಟ 395

ಪ್ರಶ್ನೆ 197. 1885 ಡಿಸೆಂಬರ್ 28 ರಂದು ಮುಂಬೈನಲ್ಲಿ INC ಪ್ರಥಮ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದವರು?

A) ಡಬ್ಲ್ಯೂ.ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ (W.C. Bonnerjee)
B) ಎ.ಒ. ಹ್ಯೂಮ್
C) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ
D) ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತಯ್ಯಾಬ್ಜಿ

ಉತ್ತರ: A *(72 ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 198. ಭಾರತೀಯ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್‌ನ ಪ್ರಥಮ ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಯಾರು?

A) ಬದ್ರುದ್ದೀನ್ ತಯ್ಯಾಬ್ಜಿ (1887 ಮದ್ರಾಸ್)
B) ರಹೀಮತುಲ್ಲಾ ಸಯಾನಿ
C) ಮೌಲಾನಾ ಆಜಾದ್
D) ಹಕೀಮ್ ಅಜ್ಮಲ್ ಖಾನ್

ಉತ್ತರ: A *(3 ನೇ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 199. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ ವಹಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ಯುರೋಪಿಯನ್/ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಯಾರು?

A) ಜಾರ್ಜ್ ಯೂಲ್ (1888 ಅಲಹಾಬಾದ್)
B) ವಿಲಿಯಂ ವೆಡ್ಡರ್‌ಬರ್ನ್
C) ಆಲ್ಫ್ರೆಡ್ ವೆಬ್
D) ಹೆನ್ರಿ ಕಾಟನ್

ಉತ್ತರ: A *(4 ನೇ ಅಧಿವೇಶನ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 200. 'ವಂದೇ ಮಾತರಂ' ಗೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ವರ್ಷ?

A) 1896 (ಕಲ್ಕತ್ತಾ - ರಹೀಮತುಲ್ಲಾ ಸಯಾನಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆ)
B) 1911
C) 1885
D) 1905

ಉತ್ತರ: A *(ರಬೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ ಹಾಡಿದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 201. 'ಜನ ಗಣ ಮನ' ರಾಷ್ಟ್ರಗೀತೆಯನ್ನು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ ವರ್ಷ?

A) 1911 (ಕಲ್ಕತ್ತಾ - ಬಿಷನ್ ನಾರಾಯಣ ಧಾರ್)
B) 1906
C) 1916
D) 1929

ಉತ್ತರ: A *(27 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1911 ರಂದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 202. 1905 ರ ಬೆಂಗಾಲ್ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
B) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್
D) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A *(16 ಅಕ್ಟೋಬರ್ 1905 ಜಾರಿ - ರಕ್ಷಾಬಂಧನ ದಿನ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 203. 1906 ರ 'ಸೂರಾತ್ ವಿಭಜನೆ'ಯಲ್ಲಿ (Surat Split) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದವರು?

A) ರಾಶ್ ಬಿಹಾರಿ ಘೋಷ್ (Rash Behari Ghosh)
B) ಬಾಲ ಗಂಗಾಧರ ತಿಲಕ್
C) ಗೋಖಲೆ
D) ದಾದಾಬಾಯಿ ನೌರೋಜಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಮಿತವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ತೀವ್ರವಾದಿಗಳ ಇತ್ಯರ್ಥ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 204. 1906 ಡಿಸೆಂಬರ್ 30 ರಂದು ಢಾಕಾದಲ್ಲಿ 'ಅಖಿಲ ಭಾರತ ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ನವಾಬ್ ಸಲೀಮುಲ್ಲಾ, ಆಘಾ ಖಾನ್ & ಮೊಹ್ಸಿನ್ ಉಲ್ ಮುಲ್ಕ್
B) ಜಿನ್ನಾ
C) ಆಜಾದ್
D) ಸೈಯದ್ ಅಹಮದ್

ಉತ್ತರ: A *(ಆಘಾ ಖಾನ್ ಪ್ರಥಮ ಅಧ್ಯಕ್ಷ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 205. 1909 ರ 'ಮಿಂಟೋ-ಮೊರ್ಲೆ ಸುಧಾರಣೆಗಳು' ಯಾವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿವೆ?

A) ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ (Separate Electorate)
B) ದ್ವಿಪ್ರಭುತ್ವ
C) ಪ್ರಾಂತೀಯ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ
D) ವಯಸ್ಕ ಮತದಾನ

ಉತ್ತರ: A *('ಕೋಮುವಾರು ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯದ ಪಿತಾಮಹ' ಮಿಂಟೋ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 206. 1911 ರಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಾಲ್ ವಿಭಜನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಹಾರ್ಡಿಂಜ್ II
B) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಮಿಂಟೋ
D) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A *(ದೆಹಲಿ ದರ್ಬಾರ್‌ನಲ್ಲಿ ರಾಜ ಜಾರ್ಜ್ V ಘೋಷಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 207. 1916 ರ 'ಲಖನೌ ಒಪ್ಪಂದ'ದ (Lucknow Pact) ಪ್ರಮುಖ ಸಾಧನೆ ಏನು?

A) ಕಾಂಗ್ರೆಸ್-ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಹಾಗೂ ಮಿತವಾದಿ-ತೀವ್ರವಾದಿಗಳ ಐಕ್ಯತೆ
B) ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ
C) ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ
D) ಸಂಸದೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ

ಉತ್ತರ: A *(ಅಧ್ಯಕ್ಷರು: ಎ.ಸಿ. ಮಜುಂದಾರ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 208. 1916 ರಲ್ಲಿ 'ಹೋಮ್ ರೂಲ್ ಲೀಗ್' ಅನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಇಬ್ಬರು ನಾಯಕರು?

A) ಬಿ.ಜಿ. ತಿಲಕ್ (ಏಪ್ರಿಲ್) ಮತ್ತು ಅನ್ನಿ ಬೆಸೆಂಟ್ (ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್)
B) ಗಾಂಧಿ-ನೆಹರೂ
C) ಗೋಖಲೆ-ಮಾಳವೀಯ
D) ಪಟೇಲ್-ಬೋಸ್

ಉತ್ತರ: A *(ತಿಲಕ್ - ಬೆಳಗಾವಿ, ಬೆಸೆಂಟ್ - ಮದ್ರಾಸ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 209. 1917 ರ ಕಲ್ಕತ್ತಾ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ INC ಯ ಪ್ರಥಮ ಮಹಿಳಾ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದವರು?

A) ಡಾ. ಅನ್ನಿ ಬೆಸೆಂಟ್
B) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು
C) ನೆಲ್ಲಿ ಸೇನ್‌ಗುಪ್ತಾ
D) ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಂಡಿತ್

ಉತ್ತರ: A *(ಮೊದಲ ಭಾರತೀಯ ಮಹಿಳೆ ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು 1925)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 210. 1917 ರ 'ಚಂಪಾರಣ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಭಾರತದ ಎಂತಹ ಹೋರಾಟ?

A) ಮೊದಲ ಶಾಸನಭಂಗ / ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ (First Civil Disobedience)
B) ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
C) ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ
D) ಸಶಸ್ತ್ರ ದಂಗೆ

ಉತ್ತರ: A *(ತೀನ್‌ಕಥಿಯಾ ಪದ್ಧತಿ ವಿರುದ್ಧ - ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಶುಕ್ಲ ಆಹ್ವಾನ)*

ಗಾಂಧಿ ಯುಗ ಮತ್ತು ಚಳುವಳಿಗಳು (Gandhian Era Movements) ಪುಟ 396

ಪ್ರಶ್ನೆ 211. ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಉಪವಾಸ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹವನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರು?

A) ಅಹಮದಾಬಾದ್ ಗಿರಣಿ ಮುಷ್ಕರ (1918) B) ಖೇಡಾ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ
C) ಚಂಪಾರಣ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ D) ರೌಲತ್ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಉತ್ತರ: A *(ಪ್ಲೇಗ್ ಬೋನಸ್‌ಗಾಗಿ 35% ಹೆಚ್ಚಳ ಕೋರಿಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 212. 'ಕಪ್ಪು ಕಾಯ್ದೆ' (Black Act) ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಯಾದ ವರ್ಷ?

A) 1919 (ಮಾರ್ಚ್) B) 1918
C) 1920 D) 1917

ಉತ್ತರ: A *('ವಿಚಾರಣೆಯಿಲ್ಲದೆ ಬಂಧನ' ಅಧಿಕಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 213. 13 ಏಪ್ರಿಲ್ 1919 ರಂದು 'ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡ'ಕ್ಕೆ ಆದೇಶಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಅಧಿಕಾರಿ?

A) ಜನರಲ್ ರೆಜಿನಾಲ್ಡ್ ಡೈಯರ್ B) ಮೈಕೇಲ್ ಒಡ್ವೈಯರ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್ D) ಕರ್ನಲ್ ರೆಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸತ್ಯಪಾಲ್ ಮತ್ತು ಕಿಚ್ಲು ಬಂಧನ ವಿರೋಧಿಸಿ ಸಭೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 214. ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ದುರಂತ ಖಂಡಿಸಿ 'ನೈಟ್‌ಹುಡ್' ಬಿರುದನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿದವರು?

A) ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೋರ್ B) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
C) ಶಂಕರನ್ ನಾಯರ್ D) ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಅಯ್ಯರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಗಾಂಧೀಜಿ 'ಕೇಸರ್-ಇ-ಹಿಂದ್' ಬಿಟ್ಟರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 215. 1920 ರ ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿಯ ಅಧಿಕೃತ ನಿರ್ಣಯ ಅನುಮೋದನೆಗೊಂಡ INC ಅಧಿವೇಶನ?

A) ನಾಗ್‌ಪುರ ಅಧಿವೇಶನ (1920 - ಸಿ. ವಿಜಯರಾಘವಾಚಾರಿ) B) ಕಲ್ಕತ್ತಾ ವಿಶೇಷ ಅಧಿವೇಶನ
C) ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನ D) ಲಾಹೋರ್ ಅಧಿವೇಶನ

ಉತ್ತರ: A *(ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಸಶಸ್ತ್ರರಹಿತ ಸಮರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 216. 1922 ಫೆಬ್ರವರಿ 5 ರಂದು ನಡೆದ ಯಾವ ಘಟನೆಯಿಂದ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಸಹಕಾರ ಚಳುವಳಿ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡರು?

A) ಚೌರಿ ಚೌರಾ ಘಟನೆ (ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶ) B) ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್
C) ಕಾಕೋರಿ ಘಟನೆ D) ಪೇಷಾವರ ದಂಗೆ

ಉತ್ತರ: A *(22 ಪೊಲೀಸರನ್ನು ಸಜೀವ ದಹನ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 217. 1923 ಜನವರಿ 1 ರಂದು 'ಸ್ವರಾಜ್ಯ ಪಾರ್ಟಿ' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ನಾಯಕರು ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ ಮತ್ತು ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಗಾಂಧಿ ಮತ್ತು ಪಟೇಲ್
C) ತಿಲಕ್ ಮತ್ತು ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ D) ನೆಹರೂ ಮತ್ತು ಬೋಸ್

ಉತ್ತರ: A *(ಲೆಜಿಸ್ಲೇಟಿವ್ ಕೌನ್ಸಿಲ್ ಪ್ರವೇಶಕ್ಕೆ ನಿರ್ಧಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 218. 1927 ರಲ್ಲಿ ನೇಮಕಗೊಂಡ 'ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್'ನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ಭಾರತೀಯ ಸದಸ್ಯರಿದ್ದರು?

A) ಶೂನ್ಯ (ಸದಸ್ಯರಿರಲಿಲ್ಲ - ಶ್ವೇತಾಂಗ ಆಯೋಗ) B) ಒಬ್ಬರು
C) ಮೂವರು D) ಏಳು ಜನರು

ಉತ್ತರ: A *('ಸೈಮನ್ ಗೋ ಬ್ಯಾಕ್' ಚಳುವಳಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 219. 1928 ರ 'ನೆಹರೂ ವರದಿ'ಯನ್ನು (Nehru Report) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?

A) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ತೇಜ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು D) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್

ಉತ್ತರ: A *(ಡೊಮಿನಿಯನ್ ಸ್ಟೇಟಸ್ ಕೋರಿಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 220. 1929 ರ ಲಾಹೋರ್ INC ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ 'ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ' ನಿರ್ಣಯ ಅಂಗೀಕರಿಸಿದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು?

A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ B) ಮೋತಿಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್

ಉತ್ತರ: A *(26 ಜನವರಿ 1930 ಪ್ರಥಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದಿನಾಚರಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 221. 1930 ಮಾರ್ಚ್ 12 ರಿಂದ ಏಪ್ರಿಲ್ 6 ರವರೆಗೆ ನಡೆದ 'ದಾಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ'ಯ ಒಟ್ಟು ದೂರ ಎಷ್ಟು?

A) 241 ಮೈಲಿಗಳು (385 ಕಿ.ಮೀ) - 78 ಅನುಯಾಯಿಗಳು B) 100 ಮೈಲಿ
C) 500 ಮೈಲಿ D) 150 ಮೈಲಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಸಬರಮತಿಯಿಂದ ದಾಂಡಿ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 222. ತಮಿಳುನಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೇದಾರಣ್ಯಂ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆಸಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?

A) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ (ರಾಜಾಜಿ) B) ಕೆ. ಕಾಮರಾಜ್
C) ಪೆರಿಯಾರ್ D) ಟಿ. ಪ್ರಕಾಶಂ

ಉತ್ತರ: A *(ತಿರುಚಿನಾಪಳ್ಳಿಯಿಂದ ವೇದಾರಣ್ಯಂ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 223. ವಾಯುವ್ಯ ಗಡಿ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಖುದಾಯಿ ಖಿಲ್ಮತ್‌ಗಾರ್' (ಕೆಂಪು ಅಂಗಿ ಪಡೆ) ಸಂಘಟಿಸಿದವರು?

A) ಖಾನ್ ಅಬ್ದುಲ್ ಗಫಾರ್ ಖಾನ್ B) ಸಿಖಂದರ್ ಹಯಾತ್ ಖಾನ್
C) ಎಂ.ಎ. ಜಿನ್ನಾ D) ಅತಾವುಲ್ಲಾ ಬೊಖಾರಿ

ಉತ್ತರ: A *('ಗಡಿ ಗಾಂಧಿ' ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 224. ಗಾಂಧೀಜಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಏಕೈಕ 'ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ' (Round Table Conference) ಯಾವುದು?

A) ಎರಡನೇ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನ (1931 - ಲಂಡನ್) B) ಮೊದಲನೆಯದು
C) ಮೂರನೆಯದು D) ಮೂರರಲ್ಲೂ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು

ಉತ್ತರ: A *(ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದದ ನಂತರ)*

ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ (Constitutional Milestones) ಪುಟ 397

ಪ್ರಶ್ನೆ 225. ಮೂರೂ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಮ್ಮೇಳನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕರು ಯಾರು?

A) ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ತೇಜ್ ಬಹಾದ್ದೂರ್ ಸಪ್ರು
B) ಗಾಂಧೀಜಿ
C) ನೆಹರೂ
D) ಜಿನ್ನಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯಕ್ಕಾಗಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 226. 1932 ರ 'ಕೋಮುವಾರು ಕೊಡುಗೆ'ಯನ್ನು (Communal Award) ಘೋಷಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಪ್ರಧಾನಿ?

A) ರಾಮ್ಸೆ ಮೆಕ್ಡೊನಾಲ್ಡ್
B) ವಿನ್ಸ್ಟನ್ ಚರ್ಚಿಲ್
C) ಕ್ಲೆಮೆಂಟ್ ಆಟ್ಲಿ
D) ನೆವಿಲ್ಲೆ ಚೇಂಬರ್ಲೇನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಶೋಷಿತ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 227. 1932 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 24 ರ 'ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದ' (Poona Pact) ಯಾರ ನಡುವೆ ನಡೆಯಿತು?

A) ಗಾಂಧೀಜಿ (ಮದನ ಮೋಹನ ಮಾಳವೀಯ) ಮತ್ತು ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್
B) ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್
C) ನೆಹರೂ-ಜಿನ್ನಾ
D) ಪಟೇಲ್-ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಯರವಾಡ ಜೈಲಿನಲ್ಲಿ - ಜಂಟಿ ಮತಕ್ಷೇತ್ರ ಸ್ವೀಕಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 228. 1934 ರಲ್ಲಿ 'ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಸೋಷಿಯಲಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ' (CSP) ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕರು?

A) ಜಯಪ್ರಕಾಶ್ ನಾರಾಯಣ್, ಆಚಾರ್ಯ ನರೇಂದ್ರ ದೇವ್ & ರಾಮ್ ಮನೋಹರ್ ಲೋಹಿಯಾ
B) ಬೋಸ್
C) ನೆಹರೂ
D) ಎಂ.ಎನ್. ರಾಯ್

ಉತ್ತರ: A *(ಪಾಟ್ನಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 229. 1939 ರಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ನೀಡಿ 'ಫಾರ್ವರ್ಡ್ ಬ್ಲಾಕ್' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದವರು?

A) ಸುಭಾಷ್ ಚಂದ್ರ ಬೋಸ್
B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಜೆ.ಬಿ. ಕೃಪಲಾನಿ
D) ಪಟ್ಟಾಭಿ ಸೀತಾರಾಮಯ್ಯ

ಉತ್ತರ: A *(ತ್ರಿಪುರಿ ಅಧಿವೇಶನ ವಿವಾದದ ನಂತರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 230. 1940 ರ 'ಆಗಸ್ಟ್ ಕೊಡುಗೆ'ಯನ್ನು (August Offer) ನೀಡಿದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿನ್ಲಿತ್‌ಗೋ
B) ಲಾರ್ಡ್ ವಾವೆಲ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ಇರ್ವಿನ್
D) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಎರಡನೇ ವಿಶ್ವಯುದ್ಧದ ಬೆಂಬಲಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 231. 1940 ರಲ್ಲಿ 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ'ದ (Individual Satyagraha) ಪ್ರಥಮ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ಯಾರು?

A) ಆಚಾರ್ಯ ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ
B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಬ್ರಹ್ಮದತ್
D) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್

ಉತ್ತರ: A *(ಎರಡನೇ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹಿ ನೆಹರೂ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 232. 1942 ರ ಕ್ರಿಪ್ಸ್ ಮಿಷನ್ ಅನ್ನು "ಮುಳುಗುತ್ತಿರುವ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಂದಿನ ದಿನಾಂಕದ ಚೆಕ್" ಎಂದವರು?

A) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ
B) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ
C) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್
D) ಜಿನ್ನಾ

ಉತ್ತರ: A *(Post-dated cheque on a failing bank)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 233. 1942 ಆಗಸ್ಟ್ 8 ರಂದು 'ಮಾಡೂ ಇಲ್ಲವೇ ಮಡಿ' (Do or Die) ಕರೆ ನೀಡಿದ ಚಳುವಳಿ?

A) ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ (ಮುಂಬೈನ ಗೋವಾಲಿಯಾ ಟ್ಯಾಂಕ್ ಮೈದಾನ)
B) ಅಸಹಕಾರ
C) ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ
D) ಸ್ವರಾಜ್ಯ

ಉತ್ತರ: A *(ಆಗಸ್ಟ್ ಕ್ರಾಂತಿ ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 234. ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಹಸ್ಯ ಬೊಂಬಾಯಿ ರೇಡಿಯೋ ನಡೆಸಿದ ಮಹಿಳೆ?

A) ಉಷಾ ಮೆಹ್ತಾ (Usha Mehta)
B) ಅರುಣಾ ಅಸಫ್ ಅಲಿ
C) ಸುಚೇತಾ ಕೃಪಲಾನಿ
D) ಸರೋಜಿನಿ ನಾಯ್ಡು

ಉತ್ತರ: A *(ಕ್ರಾಂತಿಕಾರಿ ಸಂದೇಶಗಳ ಪ್ರಸಾರ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 235. 1946 ರ 'ಕ್ಯಾಬಿನೆಟ್ ಮಿಷನ್'ನ (Cabinet Mission) ಮೂವರು ಸದಸ್ಯರು ಯಾರು?

A) ಪೆಥಿಕ್ ಲಾರೆನ್ಸ್, ಸ್ಟ್ಯಾಫರ್ಡ್ ಕ್ರಿಪ್ಸ್ & ಎ.ವಿ. ಅಲೆಕ್ಸಾಂಡರ್
B) ಅಟ್ಲಿ, ಸಿಮನ್
C) ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್, ಇರ್ವಿನ್
D) ವಾವೆಲ್, ಚೆಮ್ಸ್‌ಫರ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A *(ಸಂವಿಧಾನ ರಚನಾ ಸಭೆಗೆ ಶಿಫಾರಸು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 236. 1946 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 2 ರಂದು ರಚನೆಯಾದ ಭಾರತದ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು?

A) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ (ಉಪಾಧ್ಯಕ್ಷರು)
B) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್
C) ಲಾರ್ಡ್ ವಾವೆಲ್
D) ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್

ಉತ್ತರ: A *(ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿದ್ದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 237. 1947 ಜೂನ್ 3 ರ 'ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ ಯೋಜನೆ' ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ?

A) ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪಾಕಿಸ್ತಾನ ವಿಭಜನೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ
B) ಸಂವಿಧಾನ ರಚನೆ
C) ಕ್ಷಾಮ ಪರಿಹಾರ
D) ಗಡಿ ನಿರ್ಧಾರ

ಉತ್ತರ: A *(June 3rd Plan)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 238. ಭಾರತ-ಪಾಕಿಸ್ತಾನ್ ನಡುವಿನ ಗಡಿ ರೇಖೆಯನ್ನು (Redcliffe Line) ಎಳೆದವರು ಯಾರು?

A) ಸರ್ ಸಿರಿಲ್ ರೆಡ್‌ಕ್ಲಿಫ್
B) ಮೋರ್ಟಿಮರ್ ಡ್ಯುರಾಂಡ್
C) ಹೆನ್ರಿ ಮೆಕ್‌ಮಹೋನ್
D) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬೌಂಡರಿ ಕಮಿಷನ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು)*

ಭಾಗ 6: ಕರ್ನಾಟಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಚಳುವಳಿ (Karnataka in Freedom Struggle) ಪುಟ 398

ಪ್ರಶ್ನೆ 239. 1830-31 ರ ಪ್ರಸಿದ್ಧ 'ನಗರ ದಂಗೆ' (Nagara Rebellion) ಕರ್ನಾಟಕದ ಯಾವ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು?

A) ಶಿವಮೊಗ್ಗ / ಮೈಸೂರು ಸಂಸ್ಥಾನ B) ಕಿತ್ತೂರು
C) ಕೊಡಗು D) ಕೆನರಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಬುದಿ ಬಸಪ್ಪ ನಾಯಕತ್ವ - ಕಂದಾಯ ವಿರೋಧಿ ದಂಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 240. 1837 ರ 'ಅಮರ ಸುಳ್ಯ ದಂಗೆ'ಯ (Kalyanaswamy Revolt) ನಾಯಕತ್ವ ವಹಿಸಿದವರು?

A) ಕಲ್ಯಾಣಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಪ್ಪ ಬಂಗರಸ B) ಚೆನ್ನಮ್ಮ
C) ಸಂಗೊಳ್ಳಿ ರಾಯಣ್ಣ D) ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ

ಉತ್ತರ: A *(ದಕ್ಷಿಣ ಕೆನರಾ ಮತ್ತು ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿರೋಧಿ ದಂಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 241. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸುರಪುರದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ವಿರೋಧಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದ ಯುವ ನಾಯಕ?

A) ರಾಜಾ ವೆಂಕಟಪ್ಪ ನಾಯಕ B) ಭೀಮರಾವ್
C) ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ D) ಮೈಪತಿ ನಾಯಕ್

ಉತ್ತರ: A *(ಮೆಡೋಸ್ ಟೇಲರ್ ವರದಿ ಬರೆದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 242. 1858 ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ ವಿರೋಧಿಸಿ ದಂಗೆ ಎದ್ದ ಮುಂಡರಗಿಯ ನಾಯಕ?

A) ಮುಂಡರಗಿ ಭೀಮರಾವ್ B) ನರಗುಂದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್
C) ಸುರಪುರ ವೆಂಕಟಪ್ಪ D) ಜಂಬಗಿ ಭೀಮರಾವ್

ಉತ್ತರ: A *(ಕೊಪ್ಪಳ ಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಶಹೀದ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 243. 1858 ರ ಹಾಲಗಲಿ ಬೇಡರ ದಂಗೆ (Halagali Beda Revolt) ಯಾವುದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು?

A) ಬ್ರಿಟಿಷರ ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರ ಕಾಯ್ದೆ (Disarming Act) B) ಉಪ್ಪಿನ ತೆರಿಗೆ
C) ಭೂಕಂದಾಯ D) ದತ್ತು ಹಕ್ಕು

ಉತ್ತರ: A *(ಜಡಗ ಮತ್ತು ಬಾಲ ನಾಯಕತ್ವ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 244. 1924 ರ ಏಕೈಕ ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ INC ಬೆಳಗಾವಿ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ 'ಉದಯವಾಗಲಿ ನಮ್ಮ ಚೆಲುವ ಕನ್ನಡ ನಾಡು' ಹಾಡಿದವರು?

A) ಹುಯಿಲಗೋಳ ನಾರಾಯಣ ರಾವ್ B) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ
C) ಕುವೆಂಪು D) ದ.ರಾ. ಬೇಂದ್ರೆ

ಉತ್ತರ: A *(39 ನೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಅಧಿವೇಶನ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 25. ಕರ್ನಾಟಕದ 'ದಾಂಡಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಉಪ್ಪಿನ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ನಡೆದ ಸ್ಥಳ?

A) ಅಂಕೋಲಾ (ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ) B) ಮಂಗಳೂರು
C) ಉಡುಪಿ D) ಕಾರವಾರ

ಉತ್ತರ: A *(ಎಂ.ಪಿ. ನಾಡಕರ್ಣಿ ನಾಯಕತ್ವ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 246. 1938 ರ 'ಈಸೂರು ದುರಂತ' (Esuru Tragedy) ಶಿವಮೊಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಚಳುವಳಿಯ ಭಾಗವಾಗಿತ್ತು?

A) ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿ (1942) B) ಅಸಹಕಾರ
C) ಶಾಸನಭಂಗ D) 'ಏಸೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ ಈಸೂರು ಕೊಡೆವು'

ಉತ್ತರ: D *(ಮೊದಲ ಸ್ವತಂತ್ರ ಹಳ್ಳಿ ಘೋಷಣೆ - 1942)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 247. 1938 ರ 'ವಿಧುರಾಶ್ವಥ ಧ್ವಜ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ' (ಚಿಕ್ಕಬಳ್ಳಾಪುರ) ವನ್ನು 'ಕರ್ನಾಟಕದ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್' ಎಂದವರು?

A) ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್ B) ಗಾಂಧೀಜಿ
C) ನೆಹರೂ D) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಪೋಲಿಸ್ ಫೈರಿಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ 32 ಜನ ಶಹೀದ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 248. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಸಿಂಹ' (Lion of Karnataka) ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಯಾರು?

A) ಗಂಗಾಧರರಾವ್ ದೇಶಪಾಂಡೆ B) ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ
C) ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ D) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬೆಳಗಾವಿಯ ಪ್ರಮುಖ ನಾಯಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 249. 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗಾಂಧಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸುಧಾರಕ/ಹೋರಾಟಗಾರ ಯಾರು?

A) ಹರ್ಡೇಕರ್ ಮಂಜಪ್ಪ B) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್
C) ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ D) ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ

ಉತ್ತರ: A *('ಖಾದಿ ವಿಜಯ' ಪತ್ರಿಕೆ ಸ್ಥಾಪಕ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 250. 1947 ರ 'ಮೈಸೂರು ಚಲೋ' (Mysore Chalo) ಚಳುವಳಿಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವೇನಾಗಿತ್ತು?

A) ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸರ್ಕಾರದ ಸ್ಥಾಪನೆ B) ಕಂದಾಯ ರದ್ದು
C) ಭಾಷಾವಾರು ವಿಂಗಡಣೆ D) ಗಡಿ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ

ಉತ್ತರ: A *(ಕೆ.ಸಿ. ರೆಡ್ಡಿ ಪ್ರಥಮ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 251. 1907 ರಲ್ಲಿ 'ಕರ್ನಾಟಕ ಗತವೈಭವ' ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕನ್ನಡಿಗರನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸಿದವರು?

A) ಆಲೂರು ವೆಂಕಟರಾವ್ B) ಬಿ.ಎಂ. ಶ್ರೀ
C) ಮಸ್ತಿ ವೆಂಕಟೇಶ ಅಯ್ಯಂಗಾರ್ D) ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ

ಉತ್ತರ: A *('ಕನ್ನಡ ಕುಲಪುರೋಹಿತ' ಬಿರುದು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 252. 1942 ರ ಕ್ವಿಟ್ ಇಂಡಿಯಾ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಏಕೈಕ ಹುತಾತ್ಮ (ಸಬರಮತಿ ಆಶ್ರಮವಾಸಿ)?

A) ಮೈಲಾರ ಮಹಾದೇವಪ್ಪ B) ತಿಮ್ಮನಗೌಡ
C) ಈಸೂರು ಗುರಪ್ಪ D) ಚನ್ನಪ್ಪ

ಉತ್ತರ: A *(ಹೊಸರಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪೋಲಿಸ್ ಫೈರಿಂಗ್)*

ಭಾಗ 7: ಸುಧಾರಿತ ಸಂಕೀರ್ಣ ಅಭ್ಯಾಸ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಗಳು (Advanced Practice Test) ಪುಟ 399

ಪ್ರಶ್ನೆ 253. ಕೆಳಗಿನ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಾಲಾನುಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜೋಡಿಸಿ: 1) ದಾಂಡಿ ಯಾತ್ರೆ 2) ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್ 3) ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ ಒಪ್ಪಂದ 4) ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ

A) 2, 4, 1, 3 B) 1, 2, 3, 4
C) 4, 3, 2, 1 D) 2, 1, 4, 3

ಉತ್ತರ: A *(ಸೈಮನ್ 1927, ಪೂರ್ಣ ಸ್ವರಾಜ್ಯ 1929, ದಾಂಡಿ 1930, ಗಾಂಧಿ-ಇರ್ವಿನ್ 1931)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 254. ಹೊಂದುವಿಕೆಯನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ: 1) ರೌಲತ್ ಕಾಯ್ದೆ - a) 1919 2) ಬೆಂಗಾಲ್ ವಿಭಜನೆ - b) 1905 3) ಭಾರತ ಬಿಟ್ಟು ತೊಲಗಿ - c) 1942

A) 1-a, 2-b, 3-c B) 1-b, 2-a, 3-c
C) 1-c, 2-b, 3-a D) 1-a, 2-c, 3-b

ಉತ್ತರ: A *(ಸರಿಯಾದ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವರ್ಷಗಳು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 255. 1857 ರ ದಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಹೆನ್ರಿ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ಥಳ ಯಾವುದು?

A) ಲಖನೌ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ B) ಕಾನ್ಪುರ
C) ದೆಹಲಿ D) ಝಾನ್ಸಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರೆಸಿಡೆನ್ಸಿ ಮುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 256. 'ಇಂಡಿಯನ್ ಅನ್‌ರೆಸ್ಟ್' (Indian Unrest) ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ತಿಲಕರನ್ನು 'ಭಾರತೀಯ ಅಶಾಂತಿಯ ಪಿತಾಮಹ' ಎಂದವರು?

A) ವ್ಯಾಲೆಂಟೈನ್ ಶಿರೋಲ್ (Valentine Chirol) B) ಲಾರ್ಡ್ ಕರ್ಜನ್
C) ಹಂಟರ್ D) ಸ್ಮಿತ್

ಉತ್ತರ: A *(ತಿಲಕರು ಇವರ ಮೇಲೆ ಮಾನನಷ್ಟ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿದ್ದರು)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 257. 1919 ರ ಜಲಿಯನ್‌ವಾಲಾ ಬಾಗ್ ಹತ್ಯಾಕಾಂಡದ ತನಿಖೆಗೆ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಿಸಿದ ಸಮಿತಿ ಯಾವುದು?

A) ಹಂಟರ್ ಕಮಿಟಿ (Hunter Committee) B) ಸೈಮನ್ ಕಮಿಷನ್
C) ಬಟ್ಲರ್ ಸಮಿತಿ D) ವೀಟ್ಲಿ ಆಯೋಗ

ಉತ್ತರ: A *(ವಿಲಿಯಂ ಹಂಟರ್ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯಲ್ಲಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 258. 'ಸಿಖಂದರ್-ಜಿನ್ನಾ ಒಪ್ಪಂದ' (Sikander-Jinnah Pact) ನಡೆದ ವರ್ಷ ಯಾವುದು?

A) 1937 B) 1940
C) 1935 D) 1942

ಉತ್ತರ: A *(ಪಂಜಾಬ್ ಯೂನಿಯನಿಸ್ಟ್ ಪಾರ್ಟಿ ಜೊತೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 259. 1944 ರ 'ಸಿ.ಆರ್. ಫಾರ್ಮುಲಾ'ವನ್ನು (C.R. Formula) ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ನಾಯಕ ಯಾರು?

A) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ B) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್
C) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ D) ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಕಾಂಗ್ರೆಸ್-ಲೀಗ್ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟು ಶಮನಕ್ಕೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 260. 1945 ರ 'ದೇಸಾಯಿ-ಲಿಯಾಖತ್ ಒಪ್ಪಂದ'ದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದವರು ಯಾರು?

A) ಭೂಲಾಭಾಯಿ ದೇಸಾಯಿ B) ಮೊರಾರ್ಜಿ ದೇಸಾಯಿ
C) ಮಹಾದೇವ ದೇಸಾಯಿ D) ಸಿ.ಸಿ. ದೇಸಾಯಿ

ಉತ್ತರ: A *(ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 261. 1945 ರ 'ಶಿಮ್ಲಾ ಸಮ್ಮೇಳನ'ವನ್ನು (Simla Conference) ಕರೆದ ವೈಸ್‌ರಾಯ್ ಯಾರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ವಾವೆಲ್ B) ಲಾರ್ಡ್ ಲಿನ್ಲಿತ್‌ಗೋ
C) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ D) ಲಾರ್ಡ್ ಇರ್ವಿನ್

ಉತ್ತರ: A *(ವಾವೆಲ್ ಯೋಜನೆ ಚರ್ಚೆಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 262. 1946 ಆಗಸ್ಟ್ 16 ರಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಲೀಗ್ ಆಚರಿಸಿದ 'ನೇರವೇರಿಕೆಯ ದಿನ' (Direct Action Day) ಎಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ದಿನವಾಯಿತು?

A) ಕಲ್ಕತ್ತಾ (Great Calcutta Killings) B) ಲಾಹೋರ್
C) ಕರಾಚಿ D) ಢಾಕಾ

ಉತ್ತರ: A *(ಬೃಹತ್ ಕೋಮು ಗಲಭೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 263. ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಸಿಕ್ಕಾಗ (15 ಆಗಸ್ಟ್ 1947) ಬ್ರಿಟನ್‌ನ ಪ್ರಧಾನಿಯಾಗಿದ್ದವರು ಯಾರು?

A) ಕ್ಲೆಮೆಂಟ್ ಅಟ್ಲಿ (Clement Attlee - ಲೇಬರ್ ಪಾರ್ಟಿ) B) ಚರ್ಚಿಲ್
C) ಬೇಂಬರ್ಲೇನ್ D) ಮ್ಯಾಕ್‌ಡೊನಾಲ್ಡ್

ಉತ್ತರ: A *(30 ಜೂನ್ 1948 ರೊಳಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಹಸ್ತಾಂತರ ಘೋಷಣೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 264. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಪ್ರಥಮ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರಾಗಿದ್ದರು?

A) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ B) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ
C) ಡಾ. ರಾಜೇಂದ್ರ ಪ್ರಸಾದ್ D) ಜವಾಹರಲಾಲ್ ನೆಹರೂ

ಉತ್ತರ: A *(ಪ್ರಥಮ ಭಾರತೀಯ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್: ಸಿ.ಆರ್)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 265. ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಕೊನೆಯ ಮತ್ತು ಏಕೈಕ ಭಾರತೀಯ ಗವರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ಯಾರು?

A) ಸಿ. ರಾಜಗೋಪಾಲಚಾರಿ (1948-1950) B) ಲಾರ್ಡ್ ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್
C) ಸರ್ದಾರ್ ಪಟೇಲ್ D) ಎಸ್. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣನ್

ಉತ್ತರ: A *(1950 ಜನವರಿ 26 ರವರೆಗೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 266. 1947 ರಲ್ಲಿ 565 ಭಾರತೀಯ ಸಂಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಭಾರತದ ಒಕ್ಕೂಟಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆಗೊಳಿಸಿದ 'ಉಕ್ಕಿನ ಮನುಷ್ಯ'?

A) ಸರ್ದಾರ್ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ್ (ವಿ.ಪಿ. ಮೆನನ್ ನೆರವು) B) ನೆಹರೂ
C) ಮೌಂಟ್‌ಬ್ಯಾಟನ್ D) ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಉತ್ತರ: A *(ಬಿಸ್ಮಾರ್ಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ)*

ಅಂತಿಮ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಾಸ್ಟರ್ ಉತ್ತರ ಕೀಲಿ (Final MCQs & Master Answer Key) ಪುಟ 400

ಪ್ರಶ್ನೆ 267. 1948 ರಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದ್ ಸಂಸ್ಥಾನವನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಲು ನಡೆಸಿದ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ?

A) ಆಪರೇಷನ್ ಪೋಲೋ (Operation Polo) B) ಆಪರೇಷನ್ ವಿಜಯ್

C) ಆಪರೇಷನ್ ಮೇಘದೂತ್ D) ಆಪರೇಷನ್ ಬ್ಲೂಸ್ಟಾರ್

ಉತ್ತರ: A *(17 ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 1948 ನಿಜಾಮನ ಶರಣಾಗತಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 268. 1961 ರಲ್ಲಿ ಗೋವಾವನ್ನು ಪೋರ್ಚುಗೀಸರಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಮಿಲಿಟರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ ಯಾವುದು?

A) ಆಪರೇಷನ್ ವಿಜಯ್ (Operation Vijay) B) ಆಪರೇಷನ್ ಪೋಲೋ

C) ಆಪರೇಷನ್ ಶಕ್ತಿ D) ಆಪರೇಷನ್ ಏಂಜೆಲ್

ಉತ್ತರ: A *(19 ಡಿಸೆಂಬರ್ 1961 ವಿಮೋಚನೆ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 269. 'ಬಂಗಾಳದ ಗಾಂಧಿ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ ಯಾರು?

A) ಪ್ರಫುಲ್ಲ ಚಂದ್ರ ಘೋಷ್ B) ಸೂರ್ಯ ಸೇನ್

C) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್ D) ಎ.ಸಿ. ಬ್ಯಾನರ್ಜಿ

ಉತ್ತರ: A *(ಪಶ್ಚಿಮ ಬಂಗಾಳದ ಮೊದಲ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ)*

ಪ್ರಶ್ನೆ 270. 1920 ರಲ್ಲಿ 'ಆಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಟ್ರೇಡ್ ಯೂನಿಯನ್ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್' ರಚನೆಗೆ ಕಾರಣಕರ್ತರಾದ ಕಾರ್ಮಿಕ ನಾಯಕ?

A) ಎನ್.ಎಂ. ಜೋಶಿ ಮತ್ತು ಲಾಲಾ ಲಜಪತ್ ರಾಯ್ B) ಸಿ.ಆರ್. ದಾಸ್

C) ವಿ.ವಿ. ಗಿರಿ D) ಎಸ್.ಎ. ಡಾಂಗೇ

ಉತ್ತರ: A *(ಕಾರ್ಮಿಕ ಚಳುವಳಿಯ ಮೈಲಿಗಲ್ಲು)*

PART 20 — MASTER ANSWER KEY (QUESTIONS 1 TO 270)

1: A	2: B	3: B	4: B	5: A	6: B	7: A	8: A	9: C	10: B
11: C	12: A	13: A	14: A	15: A	16: B	17: A	18: A	19: A	20: A
21: A	22: A	23: A	24: A	25: A	26: A	27: A	28: A	29: A	30: A
31: A	32: A	33: A	34: A	35: A	36: A	37: A	38: A	39: A	40: A
41: A	42: A	43: A	44: A	45: A	46: A	47: A	48: A	49: A	50: A
51: A	52: A	53: A	54: A	55: A	56: A	57: A	58: A	59: A	60: A
61: A	62: A	63: A	64: A	65: A	66: A	67: A	68: A	69: A	70: A
71: A	72: A	73: A	74: A	75: A	76: A	77: A	78: A	79: A	80: A
81: A	82: A	83: A	84: A	85: A	86: A	87: A	88: A	89: A	90: A
91: A	92: A	93: A	94: A	95: A	96: A	97: A	98: A	99: A	100: A
101: A	102: A	103: A	104: A	105: A	106: A	107: A	108: A	109: A	110: A
111: A	112: A	113: A	114: A	115: A	116: A	117: A	118: A	119: A	120: A
121: A	122: A	123: A	124: A	125: A	126: A	127: A	128: A	129: A	130: A
131: A	132: A	133: A	134: A	135: A	136: A	137: A	138: A	139: A	140: A
141: A	142: A	143: A	144: A	145: A	146: A	147: A	148: A	149: A	150: A
151: A	152: A	153: A	154: A	155: A	156: A	157: A	158: A	159: A	160: A
161: A	162: A	163: A	164: A	165: A	166: A	167: A	168: A	169: A	170: A
171: A	172: A	173: A	174: A	175: A	176: A	177: A	178: A	179: A	180: A
181: A	182: A	183: A	184: A	185: A	186: A	187: A	188: A	189: A	190: A
191: A	192: A	193: A	194: A	195: A	196: A	197: A	198: A	199: A	200: A
201: A	202: A	203: A	204: A	205: A	206: A	207: A	208: A	209: A	210: A
211: A	212: A	213: A	214: A	215: A	216: A	217: A	218: A	219: A	220: A
221: A	222: A	223: A	224: A	225: A	226: A	227: A	228: A	229: A	230: A
231: A	232: A	233: A	234: A	235: A	236: A	237: A	238: A	239: A	240: A
241: A	242: A	243: A	244: A	245: A	246: D	247: A	248: A	249: A	250: A
251: A	252: A	253: A	254: A	255: A	256: A	257: A	258: A	259: A	260: A
261: A	262: A	263: A	264: A	265: A	266: A	267: A	268: A	269: A	270: A